[illegible] mnes ſup ep[illegible]
[illegible] de te[illegible]

colla p vesp dic. Deus qui hodierna die corda
fideliu sci spc illustracone docuisti da nobis i
eodem spu recta sapere et de ei semp consolatione
gaudere. p. Ad omis hos et p octavam. Veni sce sps. Ad
iii. v. Sps dni replevit orbe terrar allia allia. v. Et hoc q co
tinet scientiam ht vocis. alia allia. v. Emitte spm tuu
et creabu[n]tur. ad vi[am] ... et creabunt allia ...

cius est adeo miser minor et mortuus ...
Sic deus dilexit mundu ut filiu suu unigenitu daret ...
qui credit in ipso no pereat s habeat vita eterna allia ...
coll. Deus qui aplis tuis scm dedisti spm c-
cede plebi tue pie peticois effectu ut quib de-
disti pace fidem largiaris et pacem. p. ...
Apparuerunt aplis dispertite lingue tamq ignis sedit q sup

260

credimus si voluit. Erunt ergo dies illius ad
penitendum centum viginti annorum. Non enim
intelligendum est de spatio hominis sed de dei
indignatione, ut est tantum iste durabit vite
post diluvium cum post inveniatur homo amplius
vixisse. Et dixit hec dominus ante annos
c. ut quidam incepit archa fieri
ut dicit Methodius quem scilicet legitur centum annis
vel secundum Strabum eo anno dixit quo ar-
cha cepit fieri, sed quia in malicia per-
severaverunt ante prefixum terminum scilicet cen-
tesimo anno deleti sunt. Iosephus ait
hunc tamen vite hominum statutum. Et tactus
dolore cordis intrinsecus cordis forte
nichil aliud est quam quod hominibus latebat
quantitas divine offense. Vel antropos pa-
thos est, id est humana passio, scilicet quod non re-
tinere actibus quod est creature. Noe
vero fuit perfectus in generationibus suis,
quasi non illius perfectionis que est in patria
sed secundum modum generationis sue scilicet ter-
rene. Et dixit deus ad Noe: Finis universe
carnis venit coram me preter eos qui
erunt in archa salvandi disperdam eos
cum terra, id est cum fertilitate terre. Traditur
enim vigorem terre et fecunditatem longe
inferiorem esse post diluvium. Unde esus
[illegible] est cum antea fructi-
bus terre vesceretur. Quasi agricole
locutus est ei dominus ut faceret sibi [illegible]
[illegible] vel forte ab arcendo
quia undique clausa. De archa

De archa

Fac tibi archam
de lignis levigatis id est politis ut quidam
dicunt vel bituminatis. Longitudine
cubitorum trecentorum, latitudine quinquaginta,
altitudine triginta, ad modum scilicet humani
corporis in quo longitudo maior sexies
quam latitudo et decies quam al-
titudo. Est autem longitudo a planta us-
que ad verticem, latitudo a latere ad
latus, altitudo a dorso usque ad ventrem.
[illegible] de corpore Christi tamen dicit esse vo-
lunt quia sicut legitur in [illegible] humani corporis
in [illegible] ostendit in quo corpus apparuit fuit
ergo hec archa in fundamento quadrata
sed in forma ultima [illegible] longior ab [illegible]

in archam ascendere [illegible] de cubito consummabis
eius perfectionem. Bitumine intus et extra bitumina-
bis. Quod est gluten fervens quo ligna limita
non dissolvuntur aqua vi vel arte nisi materia
bituminata sine menstruo mulierum solvi
potest. In lacubus Iudee supernatat colligitur.
In Syria limus est et terra estuans. Fenestram
facies in ea cenacula et tristega id est dispo-
sitiones domorum [illegible] bicame-
rata et tricamerata. Habuit enim cameras
quasdam quas Augustinus [illegible] dicit
ibi fuisse [illegible] fuisse sup-
tabulatum [illegible]. Una camera erat ster-
coraria, altera apothecaria, et super hanc man-
sione erat alia [illegible] laterales ca-
mere erant. Una [illegible] alia [illegible]
[illegible] media hominum et avium et habet
ostium ubi bicamerata et tricamerata [illegible].
Alii vero has quinque cameras
in altitudine sola disponunt inferiore
que est sentina stercoraria dicentes secundam
super illam apothecariam tertiam [illegible]
[illegible] et serpentum et ubi hec [illegible]
[illegible] quartam [illegible]
hominum et avium. Iosephus non dicit archam
quattuor cameras [illegible]
vel sentinam. Non mirandum fecit Noe [illegible]
[illegible] quam Hebrei [illegible] esse [illegible]
que in Hebreo vocatur [illegible] a [illegible]
[illegible] diluvium. Dicit Rabanus cubitos arche
geometricos. Alioquin tanta capacitas non valeret.
Continet enim cubitus geometricus sex [illegible]
vel novem. Quod enim cubitus pedem et dimi-
dium habet. Quod dicitur archa habuisse triginta
cubitos in altitudine in corpore eius intelligendum
est id est a fundo usque ad tabulatum. Impossibile
enim esset opertura eius non plus ascendisse
et minima [illegible] cubitorum tanta operire longi-
tudine et latitudine [illegible]. De ingressu in archam

De ingressu in archam

[illegible] archa dixit dominus ad Noe:
ingredieris archam tu et filii tui, ux-
or tua et uxores filiorum tuorum. In
[illegible] servatum est seminarium quam
generis. Et seorsum viros seorsum mulie-
res nominat [illegible] de ingressu [illegible]
ac si diceret tempore afflictionis vacandum
est ab amplexibus mulierum. Et [illegible]
[illegible] masculus bini [illegible]
in archa [illegible] masculus et femina

triginta annorum cum fuisset scribitur adam genuit
Seth. Iste ergo Seth genuit Enos qui tertius
[Q]uartus Malaleel. Quintus Iareth. Sextus
Enoch. Septimus Mathusalem. Octavus Lamech.
Nonus Noe. Sicut ergo in generatione Cain
in septimo fuit pessimus Lamech ita in
generatione Seth septimus fuit optimus
Enoch et transtulit eum deus in paradiso vo-
luptatis ad tempus et in fine temporum
ut cum Elia convertat corda patrum in filios.
Iudei tamen causam translationis eius at-
tribuunt potius septenario quam sanctita-
tati eius quia plures leguntur sanctiores
eo quorum nullus translatus est. Intuentes enim
deum omnia sub septenario disposuisse ut di-
citur cum septem celos creasse et unum
hominem sibi datum et septem terras quas
David vocat fundamentum mundi. De
annis Mathusale diverse sunt opiniones
secundum computationem septuaginta interpretum
vixit quatuordecim annis post diluvium
sed non legitur fuisse in archa nec translatus
est ut Enoch. Quidam dicunt quod mor-
tuus fuit ante diluvium septem annis. Iheroni-
mus asserit quod mortuus fuit eodem anno
in quo fuit diluvium quod etiam diligens
computatio eius secundum Hebraicam veritatem mani-
festat. Nam omnes in unum annos vite
eius convenit quod vixit annis nongentis
septuaginta novem tantum. Porro Noe fuit
decimus ab Adam in quo prima etas termina-
ta est ita quod et ipse in ea fuit. Huic eta-
tis annos septuaginta ponunt duo milia
et sexcentos. Iheronimus non plene duo mi-
lia. Methodius duo milia. Ipse tamen per chilia-
des secula disponit nec apponit annos si
supersunt et ideo nichil certum tradidit de
numero annorum. Enoch quasdam litteras in-
venit et quosdam libros scripsit sub quo
Adam intelligitur mortuus sequitur de causa diluvii

De causa diluvii

Noe vero cum quingentorum esset an-
norum genuit Sem, Cham et Iaphet.
Moyses de diluvio dicturus pre-
misit causam eius dicens Cum
cepissent homines multiplicari super terram vi-
derunt filii dei id est filii Seth religiosi filias
hominum id est de stirpe Cain et victi concupiscentia
acceperunt eas uxores et nati sunt

gigantes. Tempore quidem quando hoc factum fuit
utrum sub Noe vel ante in initio vel paulo
ante non determinat. Iosephus autem dicit quod
usque ad septimam generationem homines prava
servant filii Seth post ad mala progressi sunt
recedentes a solempnitatibus patriis et
ob hoc deum contra se irritaverunt. Nam
multi angeli dei cum mulieribus coeuntes
iniuriosos filios genuerunt qui propter
confidentiam fortitudinis a grecis giga-
tes dicti sunt. Methodius vero dicit homines
se perdita diffusis excepti. Dicens quod
quingentesimo anno prime chiliadis id est pri-
mi miliadis filii Cain abutebantur
uxoribus fratrum suorum nimiis fornicationi-
bus. Sexcentesimo vero anno mulieres
in vesaniam verse super sese ab utebantur.
Postea supergressi viris abutebantur.
Mortuo autem Adam Seth separavit cogna-
tionem suam a cognatione Cain qui
redierat ad natale solum suum et pater
vivens prohibuerat ne miscerentur
et habitavit Seth in quodam monte proximo
paradiso. Cain habitavit in campo ubi
fratrem occiderat. Quingentesimo anno
secunde chiliadis exarserunt homines in alterutrum
coeuntes. Septingentesimo anno secunde chiliadis
filii Seth concupierunt filias Cain et orti
sunt ex eis gigantes et repleta terra filia
de meruit diluvium. Hec ordinavit Me-
thodius. Potuit etiam esse ut tunc demones ge-
nuerint gigantes a magnitudine corporum sic
dictos denominatos a grecos quod est terra et
quantitati corporum respondebat immanitas
animorum post diluvium tamen etiam nati sunt alii
gigantes in Ebron et post in Thanis sicut
testis egypti fuerunt ut titanes de qui-
de quorum stirpe fuit Enachim cum filiis ha-
bitaverunt in Ebron de quibus ortos
volunt et quid alii. Videns itaque deus
peccatis hominum dixit penitet me fecisse hominem
quasi diceret faciam quod solet facere homo pe-
nitens operis sui delet enim quod fecerat et est
sensus delebo hominem quem feceram non enim
permanebit spiritus meus in homine in eternum
quia caro est quasi diceret non puniam eum
eternaliter id est universaliter ut diabolum qui spiri-
tualis est sed hoc reddam quod meretur et in
presenti quia dispendia eum dabo ei tempus peni-

Hu. Cop. 10253

Pr. Th. I. 260 (Ink.)

Tabula preſens ſic
diriget ad inueniendūꝫ
quodcunqꝫ verbuꝫ cuiuſ
libet ſermonis ſcd̄m ordi
nem alphabeti ordinata. Primo enī
numerus in ſuperiori margine quo-
tat ſermonem. Littera alphabeti ſup
poſita deſignat columnam ſermonis.
Si vero littera precedit numerum:
tunc inuenietur verbum deſignatum
in prima parte columne. ſi vero litte-
ra poſtponatur numero: tunc reperi
etur verbum deſignatum in ſecunda
parte columne.
Exempli gratia. Captiuitatē ducunt
tria .x.a. hoc eſt in ſecunda parte pri-
me columne decimi ſermonis.
Uel Filius dei efficitur aliquis ſpe-
cialiter quatuor virtutibus. J .lxxxiij
hoc eſt i prima parte none columne.
octuageſimitercij ſermonis. quia illa
littera J preponitur numero: hoc de
ſignat ꝙ eſt in prima parte columne.
Et quia J eſt nona littera in ordine
alphabeti: hoc eſt in nona columna
numerus quotat ſermonem. Sic enī
practicabitur per totum librum ſine
errore et fallacia. ¶ Et notandum
ꝙ licet iſti ſermones ſint de tempore
per totum anni circulum tamen pru
dens ſacerdos ⁊ ſtudioſus poteſt ſe iu
uare ex ipſis de quolibet ſancto. quia
videatur in hiſtoria ⁊ legēda ex qua
virtute ſanctꝰ de quo erit ſermo plꝰ
commendatur. Queratur ergo in ta
bula virtus illa. ⁊ in alia littera viciuꝫ
oppoſitum cum diſtinctione ⁊ allega-
tionibus ſuis. Etiam querantur ver
ba thematis. Ut ſit thema meum de
ſancto Nicolao. Beatus vir qui non
abijt in conſilio impiorū. ⁊ in via pec
catorum non ſtetit ⁊c̄. Si deficit ma
teria predicanda vel ſermo: dicatur vi
ta ex legenda cum recommendatōne
virtutum: ⁊ reprehenſione viciorum
Poſtea deſcendatur ad verba thema
tis in tabula in littera B. quis dicit
beatus. Deinde in littera v. quis eſt
vir perfectꝰ. Deinde in littera a quo
modo quis dicitur abire. Tunc in lit
tera C: que requiruntur ad conſiliuꝫ
⁊ ille modus eſt pulcherrimus. Et
ſic ſimili modo practicabitur in alijs
ut declaratum eſt.

Explicit prologus tabule.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Acceder evolens ad deum debet in ſe habere tria.xxij.a.
Accidioſus ad moduȝ letargici moritur.lxxxvi.r
Accuſatores infiniti producentur adverſus pctōres in die iudicij .cv.m.
Accidentia quatuor ſunt que precedunt febrem.cvi.b.

A ante d.

Aduentus xpi quadruplex.i.a.
Aduentus xpi primus ⁊ ſecundꝰ differunt in multis.ij. d
Adoratio triplex.ſcilicet latria.dulia. ⁊ yperdulia.xxiiij.d.
Ade contulit dominus tria bona in ſtatu innocentie . a quibus cecidit in tria mala contraria.d.xxxij.

A ante l.

Altuȝ eſt multiplex.in quod debemꝰ ducere nauim mentis noſtre lxxxv.i.
Altilia ſunt patres noui teſtamenti. cv.g.

A ante m

Amandus eſt deus maxime propter tria.vi.b.c.
Amicorum quinqȝ diſtinguunt̃ genera.c.lxxiij.

A ante n

Anima deſponſatur deo . ſicut beata virgo Joſeph: quando incipit agere penitentiam .viij.b. ⁊ ibi inuenietis pulcherrimam moralizatōem.
Antixpriſtꝰ peruertet homines multipliciter.iij.b.c.
Angelus in natiuitate xpriſti annunciauit quinqȝ.xiij.b
Anima deſponſatur xpriſto tripliciter. d.xxvij.
Anima peccatrix torquetur triplici demonio.f.xxix.
Anima periclitat̃ in tribus.xxx.e.
Anime quinqȝ reperiunt̃ in ſacra ſcriptura quibus deſignanturquinqȝ beneficia a domino nobis collata. g.xl.
Anime penitenti triplex lumen infūditur.d.xlij.
Angelus bonus et malus differunt in motu xlv.d.
Anima fidelis libenter debet ſuſcipere xp̄m propter quatuor. b.li.
Anima penitentis comparatur orto lxij.f.
Animam habere membra qualiter debeat intelligi.lxxix.o
Anima dolet ⁊ patitur tripliciter Ibidem p .
Angeli gaudent de reparatione hominum ꝓpter quatuor.lxxxi.i.
Anima debet dilatari ad modum arboris.xc.b.
Animam prauam viſitat dominꝰ tripliciter.p.xciij.
Anguſtia multiplex. c.xcv.
Anima poſt peccatum amittit multa ci.c.
Animalia magna corda habentia naturaliter ſunt timida propter debilitateȝ caloris.ciij.f
Antixp̄s quatuor noibus denominatur in ſacra ſcriptura.cx.a.

A ante p.

Apoſtoli dyaboli ſunt antique vetule.e.li.
Apparuit dominꝰ decem vicibus pꝰ reſurrectionem.a.lvi.
Apparuit dominꝰ primo marie magdalene.⁊ hoc propter quinqȝ. d.lvi.
Apparuit xp̄s diſcipulis euntibus in emaus ꝓpter quatuor.a.lvij.

Apparuit xpriſtus in habitu pere‑
grino ꝓpter quatuor. Ibidem b
Apprehendit nos dominꝰ multipli‑
citer. m.cij.
Aperire debemus dn̄o tria. cix.o.
A ante q.
Aqua ſapientie facit tria in homine.
e.xvi. ⁊ habentur ibi multa bona de
aqua ſalutis
Aque mutatio quadruplex cum pul
chra moralizatione. xxvij.g.h.
Aquile comparatur dominus ꝓpter
ſeptem eius ꝓprietates. lxviij.a.b.
Aque maris mutant ſaporem in nu‑
bs. b.lxxiiij.
A ante r.
Argumentis tribus ꝓbauit xp̄us re
ſurrectōem ſuam. b.lix.
Armoꝝ duo genera. lxxxij.a
Arborum multiplex differentia.
d.xc.
A ante s.
Aſcendit xp̄us in celum pluribus de
cauſis. lxx.c d e f.
A ante t.
In atteſtatiōe falſa multa mala con‑
currunt. o.lxxxi.
A ante u.
Aurum precellit omnia aliaꝫ metalla
in quinqꝫ. b.xcij.
Contra auarum ſpecialiter fiet indi‑
gnatio propter tria. g.ij.
Aureola debetur tribus. b.xiiij.
Auditum triplicem requirit domi
nus ad verbum ſuum. c.xliij.
Auarorum nomina ſcribūtur in ter
ra litteris terreis. L.i.
Auarus ad modum ydropici depe‑
rit ſiti. s.lxxxvi.
Audire debemus ſpecialiter quinqꝫ
b.xcv.
Auaricie quatuor ſunt ſpēs. cij. i.k
Baptiſmus eſt triplex.
ſeptimo g. ⁊ ibi ſoluitur. ter
ra es: ⁊ in terrā reuerteris.
Baptiſmꝰ quare fit in aqua. ⁊ quis
eſt iterandus ⁊ quis non. Ibidem h
per totum.
In baptiſmo glorificatus eſt xpriſtꝰ
triplici teſtimonio. xxv.a.
B ante e
Beatitudo duplex. xcvi.a.
Beatitudines octo enumerat domi
nus math. quinto. xcvi.c.d.e.
Beneficiū dei triplex. cviij.a.
B ante o.
Bonorum operū partes ſunt quin
qꝫ. xxxv.c.d.
Bona ſpecialia ſeptem emanant no‑
bis ex ſeptem operationibus xpriſti.
lxi.g.
Bona ſunt in quadruplici differen
tia. a.xci.
Bona temporalia quando diſſipan
tur. xci.b
Bonoꝝ tria genera. b.c.
Bona temporalia repleuit dn̄s dolo
ribꝰ ne in eis ſpes habeat̄. q.ciiij.
Caritas dicitur deus
duobꝰ modis. lxxviij.a.
Calamitas pauperis notat̄
in tribus. f.lxxix.
Caſtitas deſignat̄ per niuem. h.xlij.
Caritatis tria ſunt precepta. b.cic.
Captiuitatem ducunt tria. x.a
C ante e.
Cellule tres ſunt in capite velut came
re ipſius anime. a.xxxviij.
Cenam magnam efficiunt ſeptem.
lxxx.a.

C ante i.
Circuitus ſeptuplex conſiderandus eſt in xpriſto.xviij.a.
Circumciſio fieri habet per octo vir tutes.⁊ quare fiebat octaua die. ſer mone.xxi.c d.
Cinere caput aſpergitur in capite ie iunij multis de cauſis.xxxviij.d e
Ciſterna triplex.xlix.c
Cicatrices reſeruauit dominus in cor pore ſuo glorificato propter ſeptem. ſermone.lix.c d.
Ciborum tria genera xpriſtus legi tur ſumpſiſſe poſt reſurrectionem ſu am.f.lix.
Cibare debemus aīas noſtras per fi dem que eſt panis vite.lxxxiij.c.
C ante l.
Clamor fit quinqȝ de cauſis.e.v.
Clamare debemus ad dominū qua tuor modis.b.l.iij.
C ante o.
Correctō triplex.xxvi.b
Conuiuium duplex.xxxvi.a.
Conuerti debet peccator ſicut pullus perdicis ad genitricē ſuam.xxxvij.a.
Conuerti debet peccator ſicut niſus ad manū domini ſui. Ibidem b.
Conſcientiā noſtram debemus ablu ere multiplici aqua.xxxix.d e.
Comites tres requirit homo veniēs ad fructum penitentie.xlij.a
Confeſſionis verba tanq̄ tonitrua fe riunt dyabolum.xlij.d
Confitens debet conſiderare circum ſtantias peccati.xlvij.c
Cor cuſtodiendum eſt triplici cuſto dia.f.xlvij.
Communicantes habebūt in ſe qua tuor.liiij.d e.
Conſilium xpriſti duplex.i.lxxxv.
Corruptio luxurie manifeſtatur in quatuor.xcix.d e.
Confeſſio valet ad nouem.m.xcix.
Cor poſitū eſt in anteriori parte pe ctoris.⁊ habet ibidem pulchra mo ralizatio de caritate.ciij.e f.
Cor habet tres ventriculos.f.ciij.
C ante r.
Credere deum.credere deo.⁊ crede re in deum differentia.lxiij.b
C ante u.
In curſu notantur quinqȝ que conueni unt viro perfecto.e.xxxiij.
Cupidorum quatuor ſunt ſcelera. f.xxxvi.
In curatione ſurdi ⁊ muti ſex feciſſe legitur xpus.n.xcv.
Cuſtodes duos adhibuit dominus oculis exterioribus.xcix.d.

DEus manifeſtauit no bis in ſe tria.vi.a.
Deus loquitur ad hoīem quinqȝ modis.vij.per totum.
Deſertum triplex.f.vij.
Demoniū triplex.xxix.f.g.
Deſerentium deum ſunt tria genera hominum.l.a.
Deſtructio iheruſalem moraliter de ſignat damnationem peccatorum.ſer mone.xciij.m.
Decem ſunt que ducunt hominem ad xpum.l.xcv.
Circa denarium bonum quatuor at tenduntur.ſcilicet.Materia.Forma. Pondus.⁊ Integritas. ſermone cviij.g.b.

D ante i.
Dilectorum quatuor ſunt genera.ſer mone.xv.a b

Dimittere peccata ſine ſatiſfactione eſt incōueniens deo ꝓpter multas rationes. xxxij.g.
Dyabolus valde impedit exire volē tes a peccatis quemadmodū pharao populum domini exire volentem ex egipto. xxxv.b.
Dyabolus aliquando a temptatione deſiſtit ut deinde rediens grauiꝰ precipitet.g.xlv.
Diligitur deꝰ dupliciter.c.lxiij.
Dyabalus damnatus eſt multiplici iudicio. h.lxiij.
Dyabolus ꝯparatur latroni.k.lxiij.
Diſcipulus xp̄i efficitur homo perſec.e.lxxij.
Dilectio patris in diuinis commendatur a tribus.lxxvi.a
Diligere inimicos eſt excellentiſſime bonitatis.f.lxxv.
Diues epulo nō nominatur in ſacra ſcriptura proprio nomine quinqꝫ de cauſis. h.lxxix.
Diuitijs annexa ſunt multa peccata. Ibidem c.
Diuitie multis miniſtrant materiā peccandi.lxxx.m
Diebus tribus accedit homo ad deum. et totidem noctibus recedit ab eo.d.lxxxvij.
Dies tres ſunt tripartita vis anime. d.lxxxix.
Dignatio diuine maieſtatis inſinuatur ex quatuor. c.cij.
Dilectionis diuine triplex eſt cauſa. ciij.a.
Dyabolus ut trahat hominem ad peccata: apponit ei quedam delectabilia.k.cix.

D ante o

Domus commendatur a tribus. xxxviij.c.
Doluit xp̄iſtus tripliciter. liij.l.
Dona ſeptem quibus regitur aīma in edificio bonorum operum ſunt tanq̄ ſeptem columne domus.ſermone. lxxv.f.g
Dotes quatuor corporis glorificati. lxxxij.l.
Doctrina hereticoꝝ poteſt cognoſci in tribus.lxxxviij.h
Domus ſumitur multipliciter in ſacra ſcriptura.r.ciiij.

D ante r

Draconi comparatur dyabolus.qui a animas peccatorū inſatiabiliter deuorat.lxxxix.a

D ante u

Dubitatio triplex.a.lx.
Duo ſunt que maxime impediūt medelam. xcviij.b

Eccleſia obtulit criſto ſeptem genera ſanguinum. quia ipſe ſepties ſanguinem fudit.n.xvij.
Eccleſia ꝯparatur naui.xxx b.
Eccleſie triumphantis quatuor bona.b.xlvi.
Eccleſia ꝯparatˀ malopunico.xlvi.e.

E ante f.

Effectus xp̄i et dyaboli ſunt valde contrarij.xliij.b
Effigie triplici apparuit xp̄iſtus pꝰ reſurrectionem. f.lxij.

E ante m.

Emit nos dominus noſter Iheſus xp̄iſtus precio magno propter tria. xxx.c.d

E ante p.

Epiſcopus dedicans eccleſiā tribꝰ vicibus pulſat ante ianuā.cix. I.

E ante r.

Erroꝛ duplex in duplici via.b.xiiij.

Erudit nos dominꝰ multis modis lxxiiij.g.h.

E ante t.

Etates mundi ſeptem .xxx.c

Eterna petenda ſunt ſimpliciter ⁊ obnixe. temporalia aūt non ita.c.g.

Falſitatem triplicē habet in ſe dyabolus.c.lxxij.

F ante e.

Fercula cene dei ſunt quatuoꝛ.lij.e

Fercula cene dyaboli ſunt tria.ſermone b.lij.

Feno paratur homo.lxij.d e.

Feſtum aſcenſionis domini oꝛnatuꝫ octo diuinis operationibus colitur. lxxi.in pꝛincipio

Febris tres ſunt ſpecies.c.vi.

F ante i.

Filius in diuinis debuit incarnari ⁊ nulla alia perſona propter octo rationes.x.f.g. per totum.

Fides exigit tria.xxiiij.a

Fides eſt via qua deus ad hominē venit: ⁊ homo in deū tendit.g.v.

Filius in diuinis dilectus eſt patri. matri ⁊ toti celeſti ierarchie.xxv.c d.

Fides triplex: ⁊ generat in nobis tria bona.lxiij.c.d

Filius dei efficit aliquis ſpecialiter quatuoꝛ virtutibus.i.lxxxiij.

F ante l.

Fleuiſſe legitur xpiſtus quinqꝫ vicibus.xciij.b

F ante o.

Fortitudo ſanctoꝝ reſiſtit quadrupli ci temptationi demonū.i.liij.

Foꝛnicatio antecedit omnia mala. et hoc ꝓpter ſex l.l. xx.

Fodiendum eſt coꝛ tripliciter. ſimiliter ⁊ coꝛpus.xci.f g

Foꝛes anime duo .ſ. timoꝛ ⁊ amoꝛ.k. xcix. ſermone

F ante r.

Fructuū multiplex genus.xc.e.

Circa fructum bonum quatuoꝛ attēduntur.k.xc.

F ante u.

Fugere non pōt homo ꝓpter multa impedimenta.h.xc.

Gaudiū eterne gloꝛie dicitur plenum ꝓpter plenā felicitatem coꝛpoꝛis et anime.lxv.h.

Gaudiuꝫ triplex contulit nobis xpiſtus.xiij.d

Galilea interpꝛetatur rota. Et ſignat ſollicitudinem mundanam. in qua multipliciter rotatur auarus .d.lxxxiij.

G ante e.

Genus humanum patiebatur duplicem defectum ante xpiſti aduentuꝫ xiiij.a.

Genus humanum triplici afflictiōe pꝛemebatur in veteri lege.

G ante r.

Gratia dei quādo datur homini. angelus operatur tria. ⁊ declaratur ibi quomodo angelus apparuit Joſeph in ſomnis.viij.d

Gratia commendatur a tribus.xx.a. cum multis bonis

Gratia dei amittitur multis modis. Ibidem d e

Gratie effectus eſt duplex a.xxiij.

Gradibus decem deſcendit xpūs ꝓpter nos.xxviij.per totum.

Gracia quintuplex ſcdm quinqȝ beneficia nobis collata.xl.a.
Gracia contemplationis homī ſubtrahitur propter tres cauſas.d.lvij.
Gracia ſpiritus ſancti venit a q̃tuor partibus orbis.g.lxxiiij.
Gracia triplex.e.lxxv.
Gradus in pena eſt triplex.ſimiliter ⁊ gradus in culpa.lxxxvi.y.

G ante u

Gubernacula nauis.i.lxxxiiij.
Guloſus ad modum volucris ſe laqueando ſtrangulat propter eſcam.lxxxvi.s.
Gule opponitur pietas.lxxxvij.f.

Habitudines vocis ad verbū ſunt quatuor.v.c.d.

h ante e.

hereticorum contra criſtianos de ſacramento eukariſtie obiectio.lxi.d.

h ante i.

hyeme natus eſt criſtus.quia frigidos calefacere veniebat.xiij.i.

h ante o

homo quomodo ⁊ qualiter redemptus eſt cum multis bonis.x.per totum.
homo dicitur omnis creatura propter tria.lxxi.d.
homicidium voluntate committit̃ tribus modis.i.lxxxvi.
homicidium opere committitur nouem modis.lxxxvi.m.n.o.p.
hominum triplex differencia.a.lxxviij.
homo comparatur arbori.xc.a.
homo poſt peccatum cecidit in tria mala.xcvij.a.
homo in exordio ſue creationis indutus fuit quatuor virtutibus.c.ibidē
honorauit nos dominus multipliciter.b.c.ciij.
hore diei duodecim.k.cvi

h ante u

humana natura indigebat quadruplici gracia.xx.b.
humilitates ſeptem habuit in ſe criſtus.xxx.e.

Iacet homo quatuor modis.a.xxij.
Ianue vite ſunt tres.c.xliiij

I ante d

Idolatrarum multiplex differencia c.xcij.
Idropicus ſpecialiter deſignat auarum.b.cij.
Idropiſis quatuor ſunt ſpecies.i.cij.

I ante e.

Ieiunia noſtra debent eſſe deuota.munda ⁊ pia.xxxix.a.
Ieiunauit criſtus tribus de cauſis.f xli.
Ieiunium noſtrum fit in vere quatuor de cauſis.g.xli

I ante g

Ignis quo conſumendꝰ eſt mundꝰ habebit triplicem actum.i.g

I ante h

Ihesus ⁊ criſtus quomodo nomine differunt.⁊ vnde ſunt talia nomina xxi.e.
Ihesus nominatur in euangelio puer in quinqȝ locis.xxvi.a.

I ante m

Imagines ſanctorum habentur in eccleſia tribus de cauſis.xxiiij.b.

I ante n

Innocentes habent in ſacra ſcriptu
ra quatuor nomina.g.xvij.
Innocentes comparantur floribus
propter quatuor. xviij.b.
Innocentes qui ſunt flores aparue
runt ad tria.d.ibidem
Inuitatorium quare non cantatur
in ephiphania domini.xxij.d.
Inuenitur xps multipliciter.xxvi.i.
Inquietant diabolum boni multi/
pliciter.xlv.e.
Indurantur homines multipliciter
lxxi.b.c
Infernus habet quatuor locorum
differencias.k.lxxix.
Iniuriam dimittere debemus qua
tuor de cauſis.k.lxxxij
Inuidus ad modū itoxicati morit̃
dolore felicitatis aliene.r.lxxxvi
Inſtrumentum auditus natura po/
ſuit in medio rotunditatis capitis vt
homo audiat circūquaqꝫ.h.xcv.
Indumenta ſacerdotalia ſunt ſex.xc/
viij.g.
Infirmitates corporales infligit de
us multis de cauſis.o.ciiij.
Impugnamur a tribus in hoc mū
do.cvij.a
Iniurias dimittere debemus prop
ter octo.l.cvij.

I ante p

Ipocrite maxime cognoſcūtur a tri/
bus.lxxxviij.g.

I ante r.

Iracundus ad modum frenetici ꝓ
prio gladio ſe impetit.lxxxvi.r.

I ante v

Iudicium extremum precedent mľ
ta.i.h.i.
Iugum triplex.xxxi.b
Iugum domini ſuaue eſt propter ſe
ptem ibidem.h.c.d
Iudei intulerunt domino quinqꝫ q̄
ne debebant inferre.xxxvi.c.
Iudei detraxerunt criſto in multis.
xlviij.c.d.e.
Iudiciū temeritatis triplex.h.lxxxij.
Iuſticia quid ſit.e.lxxxvi
Iuſtificatio duplex.xciiij.in fine
Iudei armauerunt ſe contra criſtuꝫ
triplici telo.cviij.c
Iuſtificatio peccatoris requirit qui
qꝫ.n.cix.

Laborauit dominus
quadrupliciter.c.liij
Largitas domi pꝫ ex ſex.h
lxv.

L ante e

Lex diuina precellit omnes alias ſci
encias in multis.in prologo ꝑ totū
Lex diuina habet ſe tanꝙ regina ad
omnes alias ſciencias.in ꝓlogo.e.f.
Legati ad deum mittendi ſunt. ele
moſina.ieiunium.fletus.ij.c.
Leproſum tetigit dominus propter
duo.f.xxviij.
Lex moſayca habet in ſe quintuplici
a precepta.t.lxxxvi
Lepra quid ſit.xcix.c.
Lepre quatuor ſunt ſpecies.d.xcix
Leproſus inficit ex cohabitatione ⁊
confabulatione.h.xcix.
Lepra comparatur peccato.xcix.h.
Leproſi decem quos dominus cu
rauit ſignant totum genus humanū
peccati lepra infectum.i.xcix.
Leſiones anime ſunt quinqꝫ.g.ciiij.
Lectus triplex.ciiij.p

L ante i

Liberatio triplex.lxxvi.h.
Liberatur homo a debito trib9 mo
dis.cvi.l.

L ante o

Locus ſacratus aptior eſt ꝛ vtilior
ad orandum propter ſex.xciiij.c.d

L ante v

Lux materialis facit quinqꝫ.xxiij.d
ꝛ multa bona de lumine
Item luctari debemus contra qua
tuor.b.xlij.
Luxuria deſignatur p leonem.xlix.e
Lupus duplex inuenitur in ſacͣ ſcri
ptura.lxi k.
Lupus comparatur diabolo ꝑpter
octo proprietates ipſius lxi.l.m.
Lup9 auffert homini vocem.n.lxi.
Ludit deus nobiſcum.ſicut pueri i
uicem ſolent ludere.b.lxvij
Lucerne tres accenduntur vt inuẽi
atur dragma perdita.lxxxi.p.
Luxurie opponitur timor.lxxxvij.e.
Luxuria fugienda eſt multipliciter
ibidem.
Luxurie corruptio manifeſtatur in
quatuor.xcix.d.e.

M Artirium facit quat
uor.xvij.n.
Martir efficitur aliquis o
cto modis.a.xviij
Magi vnde venerunt ꝛ quid offere
bant.xxij per totum.
Magi in multis commendantur ſic
debet quilibet peccator.xxiiij per to
tum.
Malignus ſpiritus dicitur immun
dus propter tria.a.xlv.
Martires diaboli ſunt heretici in ig
ne examinati.e.li.
Martires ſunt teſtes criſti.quia i eis
fuerunt omnes conditiones teſtium
lxiij.f.g.
Mater patitur quatuor propter fili
um.lxvi.a.
Mare galiſee ſignat penitentes prop
ter triplicem amaritudinem.f.xcv.
Manus gracie habet in ſe quinqꝫ di
gitos ad modũ manu9 nature.xcv.n.
Magnitudo remunerationis patet i
tribus.n.xcviij.
Manus peccatoris ligantur propter
quatuor.cv.o.
Manus peccatoris tenet dominus p
quatuor.cix.n.

M ante e

Medicinam triplicez apponit nobis
criſt9.a.xxxix
Medium tenet dominus ꝑpter qui
qꝫ.lviij.a.b.
Mercenarius quid ſit.ꝛ que ſint ei9
mercedes.i.lxi.
Medicam maxime duo impediunt.
xcix.b
Item meſopotamia interpretatur ele
uatio vocationis.c.cv.

M ante i

Miſſe tres cãtantur in natiuitate do
mini propter tres rationes cum mꝰ
tis bonis.xi.a.b'c.
Miniſtrat nobis criſtus ſicut ſeruus
ſuis conuiuis.b.xi.
Miſericordias ſeptem exhibuit nobꝰ
criſtus in primo aduentu.i.b.c.
Mirabilia tria maxima ſunt ſpeciali
ter in ſacramento eukariſtie omnem
rationem excedencia.lxi.c.

Miſeref nr̃i deus triplici d̃ cã.lxvi.a
Militam9 deo operibus pietatis hu
militer inſiſtendo.centeſimo.c

M ante o

Mors triplex.ſ.nature.culpe ⁊ gehẽ-
ne.xlviij.b.

Mors gehenne multiplex.i.xlviij

Modicum ſepties reperitur in ſcrip-
tura.⁊ ſignat ſeptem momentanea hu
ius mundi.d.lxij.

Mors comparatur ſecuri.xc.b.

Mortuos tres legitur reſuſcitaſſe cri
ſtus.⁊ differunt reſuſcitationes coꝝ
in quatuor.i.ci

M ante v

Mundicia criſti que eſſe debet in no
bus conſiſtit in tribus.xi.g.

Mundus aſſimulatur deſerto prop-
ter tria.f.v.

Mundus comparatur mari dictum
ab amaritudine propter triplicem e
ius amaritudinem.lxx.d.e.

Mulier chananea commendatur in
multis.a.xliij.

Mulieres viſitantes ſepulchrum do
mini proponuntur nobis imitande
in tribus.lv.a.b.c

Mundus iſte caſtellum dicitur pro-
pter tria.b.xcix

Naturalia inſtrumen
ta vocis ſunt quinq;.v.b.c.

Natiuitas criſti nunciata ẽ
paſtoribus ⁊ non regibus propter
quinq;.xiij.a.b

Natiuitatem dominicam oſtenderũt
multa ſigna in diuerſis orbis parti-
bus.xiij.f.g.

Natus eſt criſt9 die dominica.i.xiij.

Nauicule ⁊ crucis criſti comparatõ
ciiij.c

N ante o

Notificauit dominus deitatem ſuam
a tribus.cviij.b.

N ante u

Nuptias triplices fecit pater in di-
uinis filio ſuo.cv.b.

In nuptijs quatuor ſunt neceſſaria.
cv.e

Nummus triplex.cviij.f.g.

Obmuteſcere faciunt
hominem a laude dei ſpeci
aliter duo.f.xliiij.

Obmuteſcere faciunt hominem ab
edificatione proximi ſimiliter duo.
ibidem

Obmuteſcere faciunt hominem ſep
tem ab accuſatione ſuſpſius. ibidem
g.h.i.

Obſeruancia preceptorum ⁊ verbo-
rum dei liberant nos a morte eterna
k.xlviij.

Obſeruare debemus principaliter
ea que nos aſſimilant deo.c.lxxxvi.

Obſeruatio ſabbati fuit ſignum qua
druplicis rei.d.cij

O ante c.

Occiditur criſtus a multis.xxxvi.b.

Item octo ſunt que miſericordie op9
ordinant.lxxxiij.g

Occidit homo ſeipſum moraliter ꝑ
peccatum mortale.lxxxvi.q

Item occurrit homo deo liberum ar
bitrium abilitando.xcix.i

O ante f

Offenſa quantũcunq; grauis nobis
illata reſpectu offenſe in deum ꝑſum
te modica eſt valde.i.cvij.

O ante n

Onera duo impoſita fuerunt homi
poſt peccatum.lxvi.b.

Onerat diabol9 peccatores pecca tis
tanq̄ iumenta propria.g.cij
O ante p
Opera dei ſunt in triplici differēcia.
g.xi.
Opera virtutum diſcrete facta ſunt
aurea veſtimenta.lxxiij.a
Circa opera miſericordie attēdenda
ſunt quinq̃.lxxxiij.a.
Opera miſericordie abilitant ad ſu
ſceptionem gracie.⁊ preſeruāt a mor
tali.lxxxviij.g.
O ante r
Ad hoc q̄ oratio ſit expediens ꝛ̄qui
runtur tres conditiones.lxiiij.b.
In oratione ſeptem ſunt petenda q̄
habētur in oratōe dominica.lxiiij.f.
Oratio precellit elemoſinam ⁊ ieiuni
um in ſex k.lxiiij.
Oratio liberat a temptatōe.l.ibidem
Oratio prolongat vitam ⁊ bona tem
poralia multiplicat ibidem.l.m.
Orandū vbi ſit ⁊ qualiter.xciiij.a.e
Oracula quatuor fecit ſalomon ante
templum.xciiij.g.h.
Ornamenta regalia ſunt tria.ſcʒ dya
dema.ſceptrum ⁊ purpura.c.cvi.
Oratio deuota multa operata eſt mi
rabilia.cix.d.e.
Oratio triplex.xcviij.d.e

Panis vite eſt triplex
c.xvi.
Panis dicitur caritas pro
pter quatuor ibidem.c.
Item panis vite habet tres bonas ꝯ
ditiones.ibidem.d.
Pacem triplicem fecit criſtus.xij.d.
Item panis triplex malorum.xvi.b.
Item pater in diuinis commendat
filium in quatuor in hoc verbo.hic
eſt filius meus dilectus.⁊c̄.xxv.b.c.
Item pax triplex.f.lviij
Item paſſus eſt criſtus quinq̃ d̄ cau
ſis.f.lx.
Item paſtoris lupi ⁊ mercēnarij dif
ferencia.lxi.a
Item panibus ſeptem indigemus in
hoc mundo.e.lxvij
Pauonis ꝓprietates.lxxxiiij.b
Item panib9 quinq̃ refecit nos cri
ſtus. lxxxvij.b.
Itē paupertas quid ſit.d.xcvi
Item pacē debemus habere ad tria.
ciiij.a.b.
Item paraliſis cauſatur in homine
multis de cauſis.ciiij.k.
Item parabolice loquebatur domi
nus iudeis frequenter quatuor de
cauſis.b.cv.
Itē paciencia dei triplex.g.cvij.

P ante e.

Penitencia quomomodo debʒ fieri
cum multis bonis moralizationib9.
viij.a.
Item pn̄ia quomō deſcribitur ibidē
Item pe̅itens hēbit in ſe tria.xi.c.
Iteʒ perſecutio multiplex reperitur
tam in veteri legi q̄ in noua.⁊ inuēi
etis ibi multa bona de innocentibus
g.xvij.li.i.k
Itē pe̅itentis actus triplex.iiij.b.c.
Pctōr dʒ fundere lacrīas ꝓpter ſep
tem.e.iiij
Iteʒ peccator requirit in ſe quatuor
que ſignantur in leproſo a criſto cu
rato.xxviij.d.e
Item peccator debet timere iudiceʒ
deum propter tres ipſius excellēcias
xxix.b.c.

Peccator ſcidi debet ad compunctio
nem propter tria.d.xxxvij.
Penitencia eſt mons excelſus.xlij.c.
Penitencia tranſmutat hominem in
virum alium.f.xlij.
Item perfecti dicuntur aridi prop
ter quatuor.xlv.c.
Item peregrinos multos habet dia
bolus qui quotidie faciunt dietam
ad infernum.c.lvij.
Ut peticio ſit digna exaudiri ad me
ritum:neceſſaria ſunt tria.lxiij.a.
Petenda ſunt duo ad ſalutem.lxiiij.e
Petere debemus tria.lxv.b
Peccata quinqȝ ſunt que ſolent inter
rumpere ſpecialiter opera caritatis.
d.lxxiij
Peccata teguntur multis modis.lxx
iij.d.e.f.
Peccatuȝ mlt̃ꝭ comparat̃.lxxxix.e.f
Item penitenti neceſſaria ſunt quinqȝ
que notantur in illis que dominus
geſſit in ſuſcitatione lazari.xciij.d.
Peccatum comparatur lepre.xcix.b
Item pedes peccatoris ligantur pro
pter quatuor.o.cv.
Pietas praui ſerui quītuplex.k.cvij
Itē peccator exiſtens in peccato mor
tali non poteſt promereri graciam
propter triplicem rationem.c.cix.

P ante i

Piſces duo ſunt.timor ⁊ ſpes.xlvij.g
Pinguedo triplex.e.cvi.

P ante l.

Plus petere contingit quadrupliciter.d.lxv

P ante o

Populus dei diſtinguitur in tribus
a non populo dei.x.i.⁊ eſt vna nota
bilis deductio per totum
Poteſtas domini duplex.xxix.b.
Item potare debemus animas nr̃as
per ſpem.lxxxiij.c.d.
Item portatores quatuor ſunt qui
portant peccatorem ad inferos.ci.i.

P ante r

Predicatori neceſſaria ſunt quinqȝ ī
prologo.g.h.
Item predicatio ꝯparatur cythare ⁊
hȝ ſeptem cordas.a.xliiij
Item primus homo triplicem nob
maledictionem induxit.contra quā
criſtus nobis attulit triplicem bene
dictionem.lxxi.b.
Item precepta decalogi.lxxxi.l.m.n.
o.Et.ciij.l.m
Iteȝ ꝓphete falſi ſeu heretici compa
rantur falſatoribus metalloruȝ litte
rarum.ſigillorum.gemmaruȝ ⁊ mo
netarum.⁊c̃.lxxxviij.b.c
Proprietates lupi.f.lxxxix.
Item prelatꝰ paſcere debet ſubditos
ſuos triplici cibo.c.xcviij.
Item premium triplex ſanctificantū
um ſabbatuȝ.k.cx

P ante u

Puritates quinqȝ habebit in ſe quiſȝ
fidelis.b.xxvi.
Puer ihesꝰ amittitur multipliciter.
xxvi.f.g.
Pulſat deus tripliciter.cix.b.

Quatuor ſunt que cor
hominis faciunt euagari ꝑ
delectabilia huius ſeculi.h.
lxiiij.
Quatuor patitur mater propter fili
um.lxvi.a.
Quatuor gradus aſcenditur ad ſta
tum contemplationis lxx.a.b.
Quatuor parietes latrales domꝰ ip
ſiꝰ trinitati.ſūt quatuor virtutes car
dinales.e.lxxv.

Quatuor ſunt que diligere debemus ex caritate.e.lxxviij.
Quatuor ſunt que diuinam impediunt voluntatem. l.lxxxviij.

Rapina committitur in deum quadrupliciter.ſermone.lxxxviij.f.
Rapina õmittitur in ꝓximum quinq̈ modis. Ibidem e.
Ratio gerere debet ſollicitudinez ſenſualitatis quo ad quatuor.cvi.d.

R ante e.

Religioſus qualis debet eſſe .⁊ quid debet agere.ix.a.per totuz.⁊ pulcherrimam inuenietis deductionem ad quemcunq̈ peccatorem.
Redéptio generis humani quomodo facta eſt cum expoſitione illi9 Redemptionem miſit dominus ⁊c̄. .x. per totum.
Redemptio noſtra per nuncios inſinuata fuit nobis. Ibidem c
Redemptio hoīis exigit tria.⁊ quo modo deſcribitur Ibidem e f.
Redemptionis noſtre beneficia proponuntur nobis propter tria. lxi. in principio.
Refectiões tres ſolemnes legitur criſtus exhibuiſſe in hoc mundo . lxxxvij.a.
Recedit homo a deo multipliciter. lxxxvij.d .
Regnum celorum eſt pauperuz quadruplici ratione. I .xci.
Regnum quadruplex. C.c.
Regnum celorum eſt excellentiſſimū propter ſeptem.d.c.
Regnum celorum querenduz eſt ante omnia.c.e .
Ad remiſſionem peccatoꝝ requiruntur tria. p.ciiij.
In rege requiruntur tria ad hoc ut bene regat regnū ſuum.cv.b.

R ante i.

Riuuli bonitatis ſeptem emanāt nobis a xp̄o .⁊ ſignantur per ſeptem dies creacionis.lxi. f

Satiſfacere pro peccatis eſt difficile et amarum . viij.c.
Sanguis xp̄i quō mundat. e.xvij.f.
Saluatores quatuor fuerunt in veteri teſtamento.e.xxi.
Satiſfactionis opera deſignant̄ per ſex ydrias in chana galilee in nuptijs poſitas. f.xxvij.
Sacramenta eccīe ſeptem. lx.k.l.Et ibidem que ſint neccāria ⁊ que non
Sapientia cum diuitijs melior eſt.⁊ hoc ꝓpter multa. i.k .c.
Sabbato operabatur dominus miracula quatuor ex cauſis.d.cij.

S ante c

Scīndendū eſt cor ad duo.d.xxxvij
Scriptura ſacra comparatur riuuliſ aquarum.f.xxxix.
Scolas quatuor habuit xp̄s.cviij.d.

S ante e .

Senſus ſacre ſcripture multiplex In prologo. d.e.
Sequentes xp̄um ſunt in multiplici differentia.xxviij.c.d.
Seiauit in terrā.i. in gen9 humanū tota trinitas.angeli.apoſtoli.martirēs ⁊ omnes ſancti. xxxiiij.b.
Sermo dei ꝑuād9 ē ad tria.d.xlviij.
Sex ſunt que faciunt hoīem eſſe diſcipulum xp̄i.e.lxxij.

S ante i.

Signa quatuor ſunt per q̄ ſcire poſſum9 an in nobis eſt xp̄s .xxiiij.c.d.

Sitiuit criſtus duabus vicib9.liij.f
Symbali diuiſio cuȝ deductione no
tabili.lx.per totum
Sigillum triplex.g.lxxx.
Signa quindecim precedent diem
extremi iudicij.d.cx.

S ante o

Iteȝ ſocius fideliſſimus eſt domin9
ꝗ nunꝗ̄ deſerit niſi pri9 deſerat̄.a.l
Sol exurit mõtes triplicit̄.lxxiiij.b.

S ante p

Spiritus ſeptem ſunt ſeptem nequi
cie in peccati recidiuatione conſidera
te.xlv.g.
Spiritusſanctus arguit peccatores
de tribus.lxiij.b.
Spiritusſanctus legitur apparuiſſe
in triplici ſpecie.a.lxxiiij
Spiritusſanctus datus eſt apoſtolis
tribus vicibus.i.lxxiiij.
Spiritusſanctus datus eſt homib9
varijs modis.k.ibidem
Spiritualia eroganttur tribus mo-
dis.m.xcviij.

S ante t

Status penitencie notatur in natiui
tate criſti per totum.xi.c.
Stelle quinqȝ ducunt peccatoreȝ ad
criſtum.xxiiij.b.
Status triplex fidei formate.c.lxiij

S ante v

Superborum illudenciuȝ criſto tr
plex eſt genus.f.xxxvi
Suauitates ſpiritusſancti ſunt ſepté
lxxvij.per totum.
Superbus ad modum arreptícij ꝓ
cipitat ſe de alto.lxxxvi.q.
In ſuſcitatione lazari quinqȝ legitur
feciſſe criſtus.xciij.d.
Superbia phariſei exprimitur i tri
bus.f.xciij.
Surditas naturaliter ſequitur mu-
titatem.xcv.g.

T ante a

Talentuȝ triplex reperitur
in ſcriptura.d.xcviij.

T ante e

Tempus putationis quid eſt.xviij.e
Temptatio ſi ſuperatur inducit mul
ta bona.xix.g
Tenebre horrende precedent iudici
um propter quatuor.a.iij.
Temptauit diabolus dominum tri-
bus peccatis.xli.b.i.
Tenetur de9 quatuor modis.d.xliij
Temptat diabolus bonos q̄tuor mo
dis.xlv.d.
Teſtimonium de criſto nouem per-
hibuerunt ſpecialiter.f.lxxij
Temptatio triplex.lxxxij.i.
Temporalia bona ꝯparãtur vmbre
nuncio.aui.naui.⁊ ſagitte.lxxxv.f.
Temporalia nihil ſunt propter qua
tuor.h.lxxxv.
Temptatio carnis triplex.xcij.a.b.
Tẽptatio ſpiritualis duplex ibidẽ.a.
Temporalia eroganttur duobus mo
dis.l.xcviij.
Temporalia tribuit dominus mul-
tis de cauſis.c.h.i.

Temporalia dat dominus reprobis
ad premiũ quodãmodo remuneran
di eos in hac vita. l. C.
Temporalia aliqñ ſubtrahit deus ꝓp
ter duo bona. Ibidem
Temporalia adijciunt nobis quodã
modo adiectiue ꝛ non ſubſtantiue. g.
centeſimo
Terribilia magna precedent diem
iudicij. cx. h. c. d
T ante i.
Tibicines habere in exequijs non ex
pedit xpianis. cix. i.
T ante o.
I tonſione pectoris notantur tria. ſer
mone. xciiij. k
T ante r.
Tranſmigratio triplex. e. xxvij
Traditus eſt xpiſtus multis coope
rantibus. xxxvi. d
Triſticia multiplex conſideratur cir
ca peccatum. g. xlvi.
Tranſeuntiũ multiplex via. c. lxvi.
Tria ſunt que habent vim attrahen
di. g. lxx.
Tria ſunt que exiguntur ad gratiam
g. lxxi.
Tremor in membro paralitico ſignũ
eſt ſpiritus vitalis aſcendentis ad il
lud. ciiij. k.
T ante u.
Thus ꝛ mirra habent bonas condi-
tiones quas quilibet xpiſtianus de-
bet habere. d. xxij.
Turba impediens penitentem eſt tri
plex. cix. l. m.

Verbum dei ad modũ
panis debet maſticari. c. x-
vi. ſermone.
Veſtis commendatur a quatuor.
i. xlij.
Veritatem mali audire non poſſunt
ꝓpter tria. xlviij. a.
Veſtire debemus aĩas noſtras per
caritatem que habet proprietatẽ ve
ſtis. lxxx. d.
Venantiũ differentia triplex. e. xcv.
Veſtis duplex. cv. l.
Venditio duplex. cvij. d.
V ante i.
Viſio corporalis requirit tria. ſermo
ne. xxiij. b
Viſio ſpiritualis impeditur nouem
modis. c. xxiij.
Vinculis ſeptem ligauit deus homi
nem in hoc mundo. iiij. a.
Via qua deus venit ad hominem. ſci
licet fides debet mundari. equari. di
rigi ꝛ ornari. v. g. h
Vinea cõparatur anime. xxxiij. b
In vinea excolenda precipue adhibẽ
da ſunt duo opera. xxxiij. b.
Virgo maria comparatur paradiſo.
xlix. a.
Viſitare debemus aĩas noſtras fra-
gilitatis ꝓprie cõſideratione. f. lxxxiij.
Vigilie noctis ſunt quatuor propri
is nominibus ab antiquis diſtincte.
h. lxxxv.
Vicijs duobus impugnamur a car
ne. lxxxvii. e.
Villicus in euãgelio commendatur
a quatuor. xci. c. d.
Virtute diuina res conſeruantur in
eſſe tribus modis. g. xi.
Viſitauit dominus populum iudaj
cum ſicut amicus amicum ꝛ ſicut me
dicus infirmum. ſicut paſtor gregẽ ꝛ
cut legatus prouinciam. i. xciij.
V ante n.
Unctio quintuplex. xxix. b.
V ante o.

Ad volandum prouocat nos domi-
nus tripliciter.e.lxviij.
Vocantes dominum ſunt in triplici
differetnia.lxxxviij. i.k
Vocat nos dominus quatuor mo-
dis.xci. d.

V ante a.

Vſurarius peior eſt iudeo. iuda. et
inferno. f.l.
Vſurarius contrarius eſt caritati: et
nature omnium rerum.l.f.
Vſurarius iniuriatur deo. angelis.
ſanctis.⁊ omnib9 creaturis. Ibidē g

Xpiſtus commendatur ab apoſtolo in ſeptem ⁊
ſeptēplici grā.d.xi.per totū.
Xp̄s augmentauit eccleſiā per quatu
or.⁊ ſunt penitenti nccāria. b.xij.
Xpiſtus eſt ſponſa⁊ ſoror. ⁊ quare.
xvij.a.
Xp̄us quare eſt ſponſus.b.xvij.
Xp̄s eſt ſponſus ſanguinū Ibidem c.
Xpiſtus ſepties effudit ſanguinem.
d. Ibidem.
Xpiſtus operatur tria in nobis.xix.
in principio.
Xpiſtus multipliciter poſitus eſt ut
ſignum.xix.e.
Xpiſtus habitat in nobis per tria.
Ibidem f.
Xpiſtus voluit circumcidi propter
ſeptem rationes.xxi.f.
Xpiſt9 quatuor modis aſſcribit ele
ctos.c.xij.
Xpiſtus naſci voluit tempore pacis
propter tria.xij. d
Xpiſtus natus eſt in nocte propter
quinq̧.xiij.b.i.
Xp̄us illuſus eſt a multis.xxxvi.d.
Xp̄s ſepties clamauit in cruce. f.liij.
Xpiſtus diligit nos plus q̄ mater
filium ſuum.lxvi.d.
Xpiſtus comparatur ſoli ꝓpter duo
decim ꝓprietates ſolares: que conſide
rantur in ipſo.lxix.a.b
Xpiſtus magnificus fuit in tribus
centeſimoprimo m.

Explicit tabula.

¶ Sequuntur tituli ſermonum cũ thematib⁹ et principalibus punctis corundem

Prologus.

¶ Narrauerunt mihi iniqui fabulationes ⁊c.

Scientia diuine legis precellit omẽs alias ſcientias multipliciter

Predicatori quinq; ſunt nccãria.

¶ Dominica prima aduentus.

¶ Sermo primus.

¶ Uniuerſe vie domini miſericordia ⁊ veritas.

De quadruplici aduentu xpi.

Septem miſericordias exhibuit xp̃s humano generi

Miſericordia eius preueniet me. Ibi notantur ſeptem beneficia peccatori gratis data.

De triplici igne. ⁊ quid operabitur in fine mundi.

De extremo iudicio quo ad precedẽtia. ↄcomitantia ⁊ ſequentia ſigna.

¶ Eodem die.

Sermo ſecundus.

¶ Ecce nomen domini venit de longinquo.

Tria de xpriſto notificãtur. ꝙ eſt remotus. ꝙ venit iratus. ꝙ erit diſceptaturus cum reprobis.

Future calamitatis quatuor indicia.

De penis reproboꝝ.

¶ Dñica ſecunda aduentus.

Sermo tercius.

¶ Erunt ſigna in ſole ⁊ luna.

Incutit dominus peccatoribus timorem predicendo terribilia ſigna extremi iudicij

De tenebris ⁊ penis inferni.

De ſignis precedentibus iudicium

¶ Dominica tercia aduent⁹.

Sermo quartus.

¶ Cũ audiſſet iohẽs in vinculis.

De ſtatu ⁊ actu iohannis

Gratia xpriſti triplex

Peccator debet lacrimas fundere ꝓpter ſeptem

¶ Dominica quarta aduentus.

Sermo quintus.

¶ Ego vox clamantis in deſerto.

De triplici opinione que erat de Johanne in turba

Naturalia inſtrumẽta vocis ſunt. v.

Vocis ad verbum quatuor ſunt habitudines

Clamor fit quinq; de cauſis.

Mundi amatores dicuntur deſertuȝ propter tria.

Uia dñi debet mundari per tria.

¶ Eodem die

Sermo ſextus.

¶ Prepara te o iſrahel.

Xpriſtus amandus eſt maxime a nobis ꝓpter tria.

Qualia obſequia xpriſto rependere debemus.

Quõ domus. i. corpus dȝ mundari.

¶ Eodem die Sermo. vij.

¶ Factũ eſt verbum dñi ſuper iohẽȝ.

Quinq; modis deus loquitur ad hominem.

De multipici deſerto. ⁊ triplici baptiſmo. ſ. fluis. ſanguinis. ⁊ numinis

¶ In vigilia natiuitatis.

Sermo octauus.

¶ Cum eſſet deſponſata.

De triplici laude in glorioſa virgine maria. ⁊ quid in nobis per moralem intellectum ſignificent.

De multa virtute penitentie ⁊ de difficultate ſatiſfactionis

Quō adhortatur angelus ad ſatiſfa-
ctionem.

¶ Eodem die. Sermo.ix.

¶ Joſeph fili dauid.
Qualis debeat eſſe verus religioſus.
⁊ quid agendum ſit ei.
Quis ſit falſus religioſ9 ⁊ quid agat.

¶ In nocte natalis domini.
Sermo decimus.

¶ Redemptōnem miſit dn̄s populo
ſuo.
Tria ↄtulit nobis xp̄s in ſua n̄titate.
Tria ſunt que ducunt captiuitatē
Triplici captiuitati humanum gen9
ſubiacebat.
Jtem de nuncijs noſtre redemptōis
Quomodo yſayas modum natiuita-
tis xpriſti determinet.
Qd̄ ad hominis redemptōnem tria
exigebantur.
Quomō tota trinitas operata ſit no-
ſtram redemptionem.
Octo de cauſis decuit filiū magis in
carnari: q̄p patrem aut ſpūm ſanctū.
Cui cedit fructus redemptōis.
Popnlus dei diſtinguitur a populo
nō dei in tribus.

¶ In natiuitate domini.
Sermo vndecimus.

¶ Multipharia multiſq; modis
Triplici ratōne in natiuitate xp̄i tres
miſſe celebrantur.
Tres ſunt in xp̄o ſubſtantie
Quare xp̄s naſci voluit in bethleē. nu
triri in nazareth. mori in ihr̄l'm.
Commendatur xp̄s ſpecialiter ꝓpter
ſeptemplicem gratiam.
Xpriſtus virtute ſua diuina omnia
portat tribus modis.
Mundicia xp̄i patet ex tribus.
Conuiuis ſuis xp̄s tria miniſtrat

¶ Eodem die
Sermo.xij.

¶ Exijt edictū a ceſare auguſto.
Quo tempore ⁊ q̄ loco natus ſit xp̄s.
Xp̄us augmentauit eccleſiam ſpecia-
liter in quatuor.
Quatuor modis xp̄s aſſcribit electos
Tempore pacis naſci voluit xpriſtus
propter tria

¶ Eodem die.
Sermo.xiij.

¶ Annuncio vobis gaudiū magnū
Qd̄ non regib9 ſed paſtorib9 natiui
tas xp̄i nunciata fuit quinq; de cauſ
Quinq; nunciauit angelus in natiui
tate xp̄i.
Triplex gaudiū ↄtulit nobis xp̄s
De multiplici xp̄i victoria·
Multa ſigna claruerunt tempore na
tiuitatis xp̄i.
Nocte naſci voluit xpriſtus quinq;
de cauſis.
Dn̄ica die ⁊ hyeme natus eſt xp̄s.

¶ De ſancto ſtephano.
Sermo.xiiij.

¶ Miſit alexander ionathe purpurā
Patribus veteris teſtamenti omnia
in figura ↄtingebant
Tria ſunt dona priuilegiata quibus
ſumma debetur aureola.
Quid ſit aureola. ⁊ qua pugna mere
atur.
Quō paſſioni xp̄i paſſio ſancti ſtepha
ni comparetur.
Quatuor paſſiones ⁊ tribulatōes dul
cem faciunt hoibus.

¶ De beato iohanne.
Sermo.xv.

¶ Cum dederit dilectis ſuis ſomnū.
Bona ſuperne patrie quibus ⁊ quā
do donantur.

Dilectoꝝ quatuoꝛ ſunt genera.
Quis ſit dilectoꝝ ſomnus.
Quid ſit premiū dilectoꝝ.
Quibus tribuat dñs mercedem.

¶ Eodem die.

Sermo.xvi.

¶ Cibauit illum dñs pane vite ⁊ in
tellectus.
Panis duplex.ſ.vite ⁊ moꝛtis.
Panis moꝛtis eſt triplex
Quomodo quis aptetur ad panem
vite ſumendum.
Panis vite eſt triplex
Quatuoꝛ de cauſis panis caritas dr̄.
Quomodo aqua ſapientie ſalutaris
ſit.dulcedo diuine ꝯtemplationis

¶ De innocentibus.

Sermo.xvij.

¶ Sponſus ſanguinū tu mihi es
Quare xp̄s dicatur ſponſus eccleſie ⁊
ſponſus ſanguinū.
Multiplex ſanguinis xpꝛiſti effuſio:
quid a nobis exigat.
Eccleſia xpꝛiſto ſanguinem ſuum ob
tulit in ſeptem perſecutionibus noui
teſtamenti deſignatis in totidem per
ſecutionibus veteris teſtamenti.

¶ De eodem.

Sermo.xviij.

¶ Flores apparuerūt in terra noſtra
Multa ſunt genera martirꝝ. ⁊ multis
de cauſis aliquis fit martir.
Innocentes comparant̄ floribus ꝓp
ter quatuoꝛ
Apparuerūt innocentes ꝓpter tria
Multiplici coꝛona coꝛonatus eſt xp̄s

¶ Dñica infra octauā natiuitatis

Sermo.xix.

¶ Ecce poſitus eſt hic in ruinam.
Tria operat̄ in nobis xp̄i natiuitas.
De ſeptem xp̄i circuitib9 ſiue humi-
liationib9 ꝯtra ſeptem moꝛtalia pctā
Quō dyabolus nititur bonum ꝓpoſi
tum extinguere in nobis
Xpꝛiſtus multipliciter nobis in ſig-
num ponitur.

¶ In die circūciſionis dñi.

Sermo.xx.

¶ Apparuit grā ſaluatoꝛis noſtri dei
Commendatur gratia dei in tribus
pꝛecipue.
De quadꝛuplici gracia qua indige-
bat humana natura.
Qđ neq3 naſci neq3 pati voluit xp̄us
in ciuitate.
In quo conſiſtat ſobꝛietas.

¶ Eodem die.

Sermo.xxi.

¶ Poſtq̄ ꝯſummati ſunt dies octo
Quare dominus voluit circumcidi
cum non indiguit.
Que ſint in nobis circūcidenda
Quare octauo die fiebat circūciſio
De ſpūali circumciſione que fit per
octo virtutes
Qđ quatuoꝛ dicti ſunt ſaluatoꝛes in
veteri lege.⁊ nos quare a xp̄o xp̄iani
⁊ nō a iheſu ſaluati dicimur

¶ In die epiphanie.

Sermo.xxij.

¶ Gloꝛia dei eſt celare verbum.
Qđ accedenti ad deum tria neccāria
ſunt:que ſignant̄ in tribus magis
Item ꝙ auꝝ pꝛecellit cetera metalla
in tribus.ſic ⁊ regnum xp̄i.
Item quid ſit thus ⁊ cuius odoꝛis ſit
⁊ candoꝛis.

¶ Eodem die

Sermo.xxiij.

¶ Surge illuminare iheruſalem
De duobus gratie effectibus Et de

facili ꝯſecutōe eorundem effectuū
Q̄ð tria exiguntur ad viſum corpora
lem. ⁊ ſimiliter tria ad viſum ſpiritu
alem.
Impeditur viſus ſpiritualis nouem
vicijs.
Quomodo xp̄us ſit lumen quo illu-
minatur intellectus ⁊ gloria quo ex-
citatur affectus

De eodem.

Sermo.xxiiij.

¶ Cum natus eſſet ihesus.
Magi ꝯmendantur in ſeptem in qui
bus eos imitari debet deuotio nr̄a.
Q̄ð quinq; ſunt ſtelle ſiue lumina que
ducunt peccatorem ad xp̄m
Signis quatuor dinoſcitur xp̄s eſſe
in nobis.
De quibus gaudere debeamus.
Q̄ð duplex eſt adoratio.
Sanctorum ymagines fiunt tribus
de cauſis
Quid exemplo magoꝝ offerre de-
bemus.

Dn̄ica infra octauā epiphanie.

Sermo.xxv.

¶ Hic eſt filius meus dilectus
Triplici teſtimonio dominꝰ glorifi
catus eſt in baptiſmo
Xp̄s ꝯmendatur in quatuor.
Xpriſtus diligitur a multis: multis
de cauſis.
In baptiſmo ꝯſequimur quatuor

Dn̄ica prima poſt epiphanie.

Sermo.xxvi.

¶ Remanſit puer ihesus in ihr̄l'm
Xpriſtus frequenter in euāgelio vo
catur puer. ⁊ ſpecialiter in. v. locis. in
quibus notantur quinq; puritates
quas dʒ quiſq; fidelis habere.
Quō triplex ſtatus fideliū notat᷑ in
tribus feſtiuitatibꝰ iudeoꝝ. ſ. paſche
penthecoſtes ⁊ ſcenophegie
Q̄ð multi multis de cauſis xpriſtum
amittunt.
Q̄ð poſt triduum. id eſt correctōem
cogitationis. locutionis. ⁊ operatiōis
inuenitur xp̄us.

Dn̄ica prima poſt octauā ep̄hie

Sermo.xxvij.

¶ Nuptie facte ſunt in chana galilee
Quō in nuptijs carnalibus in chana
galilee celebratis ſpirituales nuptie
deſignantur.
Aīa deſponſatur xp̄o tripliciter.
De triplici tranſmigratōe.
Qualiter opera ſatiſfactionis notan
tur ſex ydrijs.
De quadruplici aque mutatione

Dn̄ica. ij. poſt octauā epiphanie

Sermo.xxviij.

¶ Cū deſcendiſſet ihesus de monte
Gradibꝰ. x. deſcendit xp̄s ꝓpter nos.
Multos ſibi attraxit xp̄s.
Sequentes xp̄m ſunt in multa differētia.
Quatuor notant᷑ in leproſo: que in
quolibet pctōre requiruntur.

Eodem die

Sermo.xxix.

¶ Dn̄e puer meus iacet paraliticus.
Triplicem doctrinā docet nos xp̄us
Poteſtas dn̄i duplex.
Pctōr multū formidare debet dn̄m
Quomodo quis dicatur ludere cum
dyabolo.
Aīa mala triplici torquetur dyabolo
⁊ liberatur triplici medela

Dn̄ica. iij. poſt octauā ep̄hie.

Sermo.xxx.

¶ Dn̄e ſalua nos perimus.
Oraturus dominū ſpecialiter tria al
legabit.

Quid nauis. quid mare. quid peri-
cula maris ſignificet. ⁊ qualiter libe-
remur ab eis.
Voluit nos xp̄us emere precio ma-
gno ꝓpter tria.
Anima fidelis periclitatur in trib9.
Item quando in puppi dicatur xp̄s
dormire.

¶ Eodem die
Sermo.xxxi.

¶ Tollite iugū meum ſuper vos.
Qualiter xpriſtus hoīem reformet.
Triplex eſt iugum
Iugum dn̄i ſuaue eſt ꝓpter ſex.
Item qualis debeat eſſe obediencia
deo placens.
Septem humilitates poſſumus cōſi-
derare in xp̄o: quas etiam diligentiſ-
ſime ſtuduit imitari beat9 franciſc9
Requies anime eſt quadruplex.

¶ Dn̄ica in ſeptuageſima.
Sermo.xxxij.

¶ Circūdederūt me gemit9 mortis.
Temp9 ſeptuageſime quid ſignificet
⁊ quare organa ſuſpendantur. ⁊ vox
gaudij ſponſi et ſponſe et mole ſubti-
centur.
Item de exilio humani generis ⁊ ſex
etatibus.
Tria bona contulerat dominus ade in
ſtatu innocentie inſtitutus.
Item quō per inobedientiam cecide-
rit adam in tria mala.
Multiplici rōne ſine ſatiſfactione do-
minus peccata non dimittit.

¶ Eodem die
Sermo.xxxiij.

¶ Simile eſt regnum celorum hoī
patrifamilias.
Homo ad laborem naſcitur. nec valet
reformari niſi per laborem ⁊ pn̄iam
Triplex eſt hic noſter labor.
In curſu notantur quinq̄ que perfe-
cto viro conueniunt.
Stadium eſt vita preſens in qua nō
remiſſe: ſed velociter poſt xpriſtum
currere debemus.

¶ In ſexageſima
Sermo.xxxiiij.

¶ Exijt qui ſeiat ſeminare ſemen ſuū
Feruido predicatori quid deus pro-
mittat.
Itez de miſterio numeri ſexagenarij
⁊ quibus operat.
Eccleſia quare clamet ad dominum
ter exurge.
Tria notantur ipſo dn̄o iheſu ad no-
ſtram doctrinam.
Multi ſeminauerunt in terra noſtra
Semen. i. verbū dei quō depereat

¶ Eodem die
Sermo.xxxv.

¶ Exijt qui ſeiat ſeminare ſemen ſuū
Notabilis diſtinctio ſeminatoris. ſe-
minis. ⁊ terre.
Penitens qualiter dicatur ſeminator
⁊ vnde exire debeat ut metat fructuz
vite eterne.
Semen noſtrum quid ſit.
Que ſint partes bonorum operum.
Ubi ſit ſeminandum

¶ Dn̄ica in quinquageſima.
Sermo.xxxvi.

¶ Ecce aſcendimus iheroſolimam.
Item de miſterio quinquageſime cū
notabili diſcurſu.
Illata ſunt domino quinq̄ que pre-
uaricatori ade debebantur
Cupidoꝝ ſcelera ſunt quatuor.
Xp̄s quō illudat̄ a. iiij. gn̄ib9 ſupboꝝ
Conſpuitur xpriſtus a luxurioſis. oc-
ciditur aūt a quolibet peccatore.

In die cinerum.
Sermo.xxxvij.

¶ Cõuertimini ad me in toto corde veſtro

Ad quem.qualiter.in quibus.⁊ quare ɔuerti debeamus.

Ad compunctionem ſcindi deb; cor ꝓpter tria.

Ad ɔpaſſionem ſcinditur cor duob9 modis.

Eodem die
Sermo.xxxviij.

¶ In domo pulueris puluere vos aſpergite.

De corporis vilitate ⁊ iugi eius recordatione.

Corpori non eſt innitendum.

Bona temporalia manib9 pauperũ in futurã vitam premittere debem9.

Dom9 eterna in tribus ɔmendatur.

Quare cineres fideliũ capitibus imponantur.

Eodem die
Sermo.xxxix.

¶ Tu aũt cũ ieiunas vnge caput tuũ

Medicus aiarum noſtrarum xp̃s triplicem nobis medicinã apponit.

De virtute ieiunij.orõis ⁊ elemoſine.

Item de quintuplici vnctione

Multiplici aqua abluitur ɔſcientia

Dñica in quadrageſima
Sermo.xl.

¶ Hortamur vos ne in vacuũ gratiã dei recipiatis.

Item de milicia xp̃iana.

Item de bonis naturalibus nobis a dño collatis in ipſa creatõe.

Itẽ de libero arbitrio hoi collato

Totũ ſpacium preſentis vite eſt tempus penitentie.

Eodem die
Sermo.xli.

¶ Ductus eſt iheſus in deſertum

Itẽ de miſterio nũeri q̈dragenarij.

Ieiuniũ xp̃i ad tria nos inſtruit.

Spontaneũ ſe obtulit xp̃s ad omnia que ſuſtinuit.

Ieiunauit xp̃s tribus de cauſis.⁊ totidem de cauſis eſuriuit.

Temptatus fuit xp̃s tripliciter

Sabbato quatuor tempoꝝ
Sermo.xlij.

¶ Aſſumpſit iheſus petꝝ. iacobũ ⁊c̃.

Quõ hõ venic̃ valeat ad pñe fructũ

Luctandũ eſt nobis ɔtra quatuor

Triplex lumẽ aie penitẽti infundit̃.

De emolimento qd̃ penitẽs ɔſequit̃

Penitentiũ duplex eſt tranſfiguratõ gratie.ſ.⁊ glorie.

Commendat̃ veſtis a quatuor

Dñica ſecunda in.xl.
Sermo.xliij.

¶ Miſerere mei dñe fili dauid

Qd̃ pctõr ſuffragio ſcẽ eccleſie liberatur cũ pulchra ſimilitudie mulieris chananee que etiã i multis ɔmẽdat̃

Quatuor modis clamem9 ad deũ

Item de actib9 dyaboli.

In.xl.dominica tercia
Sermo.xliiij.

¶ Erat iheſus eijciens demoniũ.

Quibus armis triumphem9 de inimicis noſtris.

Effectus xp̃i ⁊ dyaboli multũ ſunt contrarij.

Triplicem aurem requirit domin9 ad verbum ſuum.

Triplex eſt ianua vite.

Septem impediunt ɔfeſſionem.

Eodem die. Sermo.xlv.

¶ Cũ immund9 ſpũs exierit ab hoie

Malign9 ſpũs dr̃ immũd9 ꝓpt̃ tria.

Quibus cogatur immundus ſpiritꝰ
exire ab homine
Viri perfecti dicuntur aridi prop-
ter quatuor.
Boni quatuor modis temptantur.
Quomõ inquietat quis diabolum.
De ſeptem ſpiritibꝰ.i.nequicijs que
in peccati recidiuatione cõmitantur

Domica. Letare Sermo.xlvi

¶ Letare iheruſalem ⁊ conuentum
facite omnes.
Quatuor ſunt bona eccleſie trium-
phantis
Vnitatis amatores quatuor panibꝰ
dominus reficit.
De multiplici triſticia circa peccatuꝫ
conſiderata.
Humanitas ⁊ diuinitas criſti ſunt v-
bera conſolationis noſtre

Eodem die
Sermo. xlvij.

¶ Eſt puer vnus hic qui.
Effectus penitencie quis ſit
In quinqꝫ panibus ordaceis notan-
tur quinqꝫ ad veram penitenciaꝫ ne-
ceſſaria.
In ↄfeſſione dici debent etiam circũ-
ſtancie peccatum aggrauantes
Triplici cuſtodia cuſtodiendũ ẽ cor.

Dominica in paſſione
Sermo.xlviij.

¶ Si quis ſermoné meũ ſuauerit.
Veritatem quidam audire recuſant
propter tria
Verbum dei quomõ audienduꝫ ſit
Detraxerunt iudei xp̃o in quinqꝫ.
Verbũ dei ſeruari dꝫ propter tria.
A triplici morte liberat verbuꝫ dei.
De multiplici morte reproborum.

De eodem. Sermo.xlix.

¶ Duo mala fecit populus meus.
Quare dominus dicatur fons.⁊ q̃-
re aque huis fontis dulces ſint.
De triplici peccato quod foderunt
ſibi peccatores.
Septem effectus luxurie dicuntur
ſeptem leones.

De eodem. Sermo.l.

¶ Domine oẽs qui te derelinquũt.
De tribus generibus hominum cri-
ſtum deſerenciũ.⁊ de penis eorundẽ
Proprium auarorũ elongari a deo.
Vſurarius peior eſt omni peccatore
Quare armetur creatura in vltionẽ
peccatoris.

In die palmarum. Sermo.li

¶ Dicite filie ſyon. ecce rex tuus.⁊c̃
Xp̃m libenter ſuſcipere debemus q̃-
tuor de cauſis.
In titulo criſti triũphali notãt̃ tria.
Datus eſt nobis criſtus ad q̃tuor
Xp̃s veit ad homines ꝓpter q̃tuor.

In cena domini. Sermo.lij.

¶ Conuenientibus vobis in vnum
Item de duplici cena.dei.ſ.⁊ diabo-
li.⁊ cuiuſlibet horum ẽ triplex cena.
Qđ multiplici ablutione indigemꝰ.
Que ſit cã noſtre indeuotionis

In die paraſceues Sermo.liij

¶ Tu ſolus laborem ⁊ dolorem.⁊c̃.
De ſingulari ↄpaſſione filij dei erga
genus humanuꝫ q̃ ſpẽaliter in duo-
bus conſiſtit.
Laborauit dominus quadruplicit̃
Itẽ de multiplici clamore dñi iheſu
Itẽ de triplici dolore criſti

In feſto paſche. Sermo.liiij.

¶ Paſcha noſtrũ immolatus eſt xp̃s
Optime poſt quadrageſimale ieiuni-
um inuitamur ad ↄuiuiũ paſchale.
De epulis paſchalibus preparãdis
⁊ p̃parate qualiter debeant inſumi.

Quatuor exiguntur ab hijs qui vo
lunt epulis refici paſchalibus
Eodem die Sermo.lv.
Cum tranſiſſet ſabbatum .⁊c
Quare mulier fuit nūcia reſurrecti
onis.
Item ꝙ mulieres ſancte imitāde ſūt
nobis in trib9.
Lingue mulierū n̄ de facili domāt
Triplex ſollicitudo ſanctarum muli
erum corpori criſti exhibita triplicē
graciā promeruit
Eodem die Sermo.lvi
Surgēs ihesus mane pria ſabbati
Item de decupla apparitione criſti
poſt ꝙ reſurrexit. ⁊ quid in eis nota
re debeam9
Item quinque de cauſis primo appa
ruit marie magdalene.
Apparitio facta diſcipulis decem in
vnū congregatis dn̄datur in quinque.
Feria ſcd̄a paſche Sermo.lvij
In dieb9 illis ſtans petr9 i medio
plebis
Apparuit dominus diſcipulis eunti
bus in emaus quatuor de cauſis.
Item quare in habitu peregrino eiſ
dem apparuit.
Item de peregrinis diaboli ⁊ dietis
eorundem.
Subtrahit ſe aliquando criſtus vt ā
plius inuocetur.
Feria tercia poſt paſcha
Sermo.lviij
Stetit ihesus i medio diſcipuloꝝ
In medio ſtat domin9 ꝓpter quinque
Quare criſt9 medium ſemper elegit
Qd̄ cibus ſacre ſcripture ſit in modo
⁊ ordie debito ſumēdus ⁊ itelligend9
Triplex eſt pax
Dominica.prima poſt paſcha

Sermo quinquageſimuſnonus.
Cū ſero eſſet die illa vna ſabbatoꝝ
Reſurgens ex mortuis xps quare to
ciens apparuit.
Reſurrectionē criſtus probauit tri
bus argumentis.
Quare per dotem claritatis ⁊ impaſ
ſibilitatis non probauit xps reſurre
ctionem ſuam.
Dominus in corpore ſuo glorifica
to reſeruauit cicatrices ſeptē d̄ cauſis.
Quibus argumentis debeamus ꝓ
bare reſurrectionem noſtrā ſpūalem
Eodem die Sermo .lx.
Infer digitum tuum huc.
Item duplex eſt dubitatio
Exigit a nobis dominus duo.ſcilicet
fidem ⁊ operationē
Quid manus domini in hoc loco ſi
gnificet.
Item de duodecim articulis fidei.
Dominica.ſcd̄a poſt paſcha
Sermo.lxi.
Ego ſum paſtor bonus.
Redemptionis noſtre beneficia pro
ponuntur nobis propter tria
Criſtus quare dicatur paſtor.
Tria maxime ſunt miracula in alta
ris ſacramēto oēm rationē excedēcia
Qd̄ ſacramētū eukariſtie ſit ſummi
amoris.
Septem riuuli bonitatis emanant
nobis a xpo ⁊ ſignant per ſeptem di
es creationis.
Quis ſit mercenarius ⁊ quis lupus
Diabolus dicitur lupus. quoniam
lupi habet in ſe proprietates
Dominica.iij. Sermo.lxij.
Modicū ⁊ iam non videbitis me.
Prenunciat dominus mortē. reſur
reſtionem ⁊ aſcenſionem ſua m

In hac vita ſunt ſeptem que ſunt val de modica ⁊ momentanea.
Via penitentis comparatur orti.
Tempus aſcenſionis quid ſignificet.

Dominica.iiij Sermo.lxiij

Cum venerit paraclitus.⁊c.
Quare ad patrem vadit criſtus.
Triplex eſt ſtatus fidei formate.
Item quale erit opus paracliti

Dominica quinta poſt paſcha
Sermo.lxiiij.

Petite ⁊ accipietis vt gaudium.⁊c.
Tria neceſſaria ſunt vt oratio digne fi at exaudiri ad meritum
In oratione ſeptem ſunt petenda
Quatuor euagari faciunt mentem hominis per delectabilia huius ſeculi
De excellencia orationis

In rogationibus Sermo.lxv.

Petite ⁊ accipietis.querite.⁊c.
Largitas domini patet in ſex.
Item de differencia petendorum.
Modus petendi excedit quatuor modis

Eodem die Sermo.lxvi.

Nunquid obliuiſci pōt mulier.⁊c
Quatuor patitur mater propter fili um ſuum. Et criſtus propter hominem.
De excellēcia amoris criſti erga nos

Ad pluuiam poſtulandum
Sermo.lxvij.

Miſerior ſuper turbam.quia ecce.⁊c
Dominus noſter eſt totus benignus ſumme ſapiens ⁊ ſumme potens.
Qui ſint ſeptem panes quibus indi gemus.
Quare ɔſolationes ſpūales ⁊ ineter ne viſitationes dicantur piſces

In die aſcenſionis domini.
Sermo.lxviij

Sicut aquila prouocat ad volan dum pullos ſuos.
Quare aquila dnmino comparatur
Et qui ſint pulli eius.⁊ qualiter ad volandum prouocet eos
Ad volandum prouocat nos deus tripliciter

Eodem die
Sermo..lxix

Oritur ſol ⁊ occidit.
Criſtus dicitur ſol propter duodecim proprietates ſolares ī ipo ɔſiderātes
Qđ creaturē creatorē ſuū ɔgnouerūt

Eodem die
Sermo.lxx

Viri galilei quid hic ſtatis.
Quatuor gradibus peruenitur ad ſtatum contemplationis
Xp̄s aſcendit ad celū multis de cauſis

Eodem die
Sermo.lxxi.

Recumbentibus vndeci diſcipulis.
Aſcenſionis ſue diem dominus octo adornauit.
Hō dicitur omnis creatura propter tria.

Domīca.poſt aſcenſionem
Sermo.lxxij.

Cum venerit paraclitus.
Spūſſanctus diſcipulis mittendus qualis ſit.a quo mittatur.ad quos ⁊ ad quid
Ex efficiunt alīqué diſcipulū xp̄i.
Nouē ſpecialiter criſto teſtimonium reddiderunt

Eodem die Sermo.lxxiij.

Ante oīa mutuā in vobiſmetipſis.
De q̄ntitate dignitatis ipſius caritatis
Qualiter caritas ſit habenda.
Quis ſit effectus ipſius caritatis de multiplici genere amicorum.

In feſto penthecoſtes.
Sermo.lxxiiij.

¶ De excelſo miſit ignem
Item de excellenſſimo dono quod
miſit ſponſe ſue eccleſie criſtus.
Itē de q̄litate huius doni excellētiſſi
Item de mō miſſionis eiuſdem
Itē de multiplici eruditione domi.

¶ Eodem die
Sermo.lxxv.

¶ Si quis diligit me.
Quare feſtum penthecoſtes prero-
gatiuam obtinet ſingularez.
Quare dicatur feſtum ſanctificatio
nis. ⁊ liberalitatis exultatōis ⁊ amoris.
Septem donis tegitur anima in edi
ficio bonorum operum

Feria ſ.d̄a penthecoſtes.
Sermo.lxxvi.

¶ Sic deus dilexit mundum
De veritate redemptionis qua dan
do filium ſuum pater in diuinis de
manu hoſtili redemit ſeruos.
Cauſa efficiens ⁊ cauſa finalis nr̄e
redemptionis que ſint.
Quomō dilectio dei patris ſit cauſa
efficiens ⁊ commendetur in tribus.

¶ Eodem die
Sermo.lxxvij

¶ O quam bonus ⁊ ſuauis
Item de qualitate ſpūſſancti
Septem ſunt ſuauitates ſpūſſancti

¶ Dominica prima pꝰ pēthecoſtes
Sermo.lxxviij

¶ Deus caritas eſt
Itē duplex ē caritas.ſ.creata ⁊ increa
ta ſiue ſubſtancialis ⁊ accidentalis
Q̄d modis deus dicatur caritas
Duo in nobis purganda ſunt
Multis gradibus aſcenditur ad per
fectionem dilectionis dei.

¶ Eodem die Sermo.lxxix.

¶ homo quidam erat diues.
Multis de cauſis dominus nomē di
uitis ſubticuit. mendicum vero no-
mine ſuo appellat.
In tribus notatur calamitas paupis
In inferno diſtinguuntur quatuor
nomina locorum.
Anima dolet ⁊ patitur tripliciter.

¶ Dominica ſcd̄a. Sermo.lxxx.

¶ homo quidam fecit cenaȝ magnā
Item de dilectione proximi.
Septem cenam magnam efficiunt.
De multiplici vocatione dn̄i ⁊ mul-
tiplici impedimēto n̄ venientium ad
cenam domini

¶ Dominica.iij.
Sermo.lxxxi.

¶ Erant appinquantes ad ihesum.
Iteȝ de benignitate noſtri ſaluatoris
de modo noſtre redemptionis ⁊ de
iuſtificatione peccatoris
Auditꝰ diuini verbi via eſt conuer-
ſionis noſtre.
Itē de lapſu humane trāſgreſſionis.
De notabili deductione mandatorū

¶ Dominica.iiij Sermo.lxxxij

¶ Eſtote miſericordes ſicut patꝰ vr̄.
Itē de duobus generibus armoruȝ
Item de ſeptē miſerationibus domi
ni erga nos.
Que ſint impedimenta miſericordie

¶ Eodem die Sermo.lxxxiij.

¶ Eſtote miſericordes ſicͭ ⁊ pater vr̄
Q̄d circa opera miſericordie quinqȝ
ſint conſideranda.
Quomō aīa noſtra ſit potanda.
Octo ordinant opera miſericordie

¶ Dominica.v. Sermo.lxxxiiij.

¶ Cum turbe irruerunt ad ihesum.
Itē de pulmēto conſolationis diuine
Q̄d auarus rotatur multipliciter.
Quomō trāſeundū ſit rubrū mare.

Eodem die
Sermo.lxxxv.

¶ Preceptor per totã noctem labo
rantes.
Item de labore ⁊ infructuoſitate vi
te ſecularis ⁊ poteſtate diuini ſmõis
Nox peccati quatuor vigiliis diſtin
guitur.
Qđ temporalia nihil ſint.

¶ Dominica.vi. Sermo.lxxxvi
¶ Niſi habundauerit iuſticia vrã.
De altitudine doctrine euangelice.
⁊ qꝫ hũana fragilitas per ſe non poſ
ſit induci in eam.
Qualiter religioſi dicantur phariſei
Que ſint illa tria que nemini cõmũi
cauit deus.
De multiplici occiſione

¶ Dominica.vii Sermo.lxxxvii
¶ Cum turba multa eẽt cũ ihesu
Item de multiplici vocatione genti
lium.⁊ multiplici eiuſdem gentis re
fectione.
Tribus diebus accedit homo ad de
ũ.⁊ totidem noctibus recedit a deo.

¶ Eodem die
Sermo.lxxxviii.
¶ Attendite a falſis prophetis
Qualiter inſtruat nos criſtus cõtra
inſidias hereticorum cum diſtinctio
ne trium hominum generum
hereticorum.falſorum criſtianorũ
qꝫ ⁊ hominum iuſtorum.⁊ quibus
comparentur.
Item de multiplici rapina in deum
⁊ proximum
Itẽ doctrina hereticorũ quomodo
dinoſcitur.

¶ Eodem die
Sermo.lxxxix.
¶ Attendite a falſis prophetis.
Qualiter draco beſtia.⁊ caro pſeudo
prophete dicantur.⁊ quomodo no-
ceant intrinſice
Peccatum quibus comparetur.

¶ Eodem die Sermo .xc.
¶ Omnis arbor que non fecerit fru
ctum bonum.
Quare homo arbori comparatur.⁊
de generibus arborum ⁊ de diuerſi
tate fructuum earundem

¶ Dominica.ix. Sermo.xci.
¶ Homo quidam erat diues.
Qualiter carnem noſtram debeamꝰ
mortificare ⁊ viuere ſpũaliter
Bona nobis collata qualiter ſint di
ſpenſanda
Quis ſit villicus.que eius diuicie.⁊
in quibꝰ ſit recõmendãdꝰ ⁊ imitãdꝰ

¶ Eodem die. Sermo.xcii.
¶ Non ſimus ↄcupiſcentes malorũ
De quinqꝫ temtationibus quarum
tres ſunt carnales.due vero ſpũales.

¶ Dominica.x. Sermo.xciii.
¶ Cũ appinquaret dñs iheruſalem.
De lacrimis dñice paſſionis.⁊ de p̃-
dicatione iudayce deſtructionis.⁊ đ
eliminatione cupiditatis de templo
quorum alterum fuit cauſa alterius
Circa ↄpaſſionem xp̃i notantur tria.
Deſtructõ iheruſalem quid morali
ter ſignificet

¶ Domica.xi. Sermo.xciiii.
¶ Duo hoĩes aſcẽderunt in templũ
Que ſint oranti neceſſaria
Ubi ſit orandum ⁊ qualiter
Item de quinqꝫ gradibus quibꝰ ad
templum aſcendebatur.

¶ Dominica.xii. Sermo.xcv
De tẽptatione hũana.⁊ de reparatio
ne per graciam in preſenti.⁊ de repa
ratione per gloriam in futuro

Decem ſunt que ducunt ad criſtum

¶ Dominica.xiij
Sermo.xcvi.

¶ Beati oculi qui vidēt que vos vi-
deris.
Quomodo preferantur miniſtri no-
ui teſtamenti veteris teſtamenti mi-
niſtris.
Quomodo apoſtoli beatiores ſint re-
gibus ⁊ prophetis
Quid ſit premium accidentale.
Qualiter octo beatitudines dicant̄
quidam gradus

¶ Eodem die
Sermo.xcvij.

¶ Homo quidam deſcendebat
Quadruplex eſt hominum ſtatus
Per peccatuꝫ vadit homo in multa
mala.

¶ Eodem die. Sermo. xcviij

¶ Curam illius habe.⁊ quodcunq̄.
De precepto.conſilio.⁊ promiſſo
Duo ſunt que maxime medelam im-
pediunt.
Triplex eſt talentum minus.ſ.medi-
ocre.⁊ maximum
De indumentis ſacerdotalibus.

¶ Dominica.xiiij. Sermo.xcix.

¶ Cum ingrederetur criſtus quod-
dam caſtellum
De precepto confeſſionis
De humilitate incarnationis filij dī
⁊ curatione hūani generis.⁊ de de-
hortatione ingratitudinis
Quare mundꝰ iſte dicatur caſtelluꝫ

¶ Dominica.xv.. Sermo.C.

¶ Querite primum regnum dei
Triplex ē bonū eternū.ſpūale ſ.⁊ tē-
porale.⁊ de ordine eorundem.
Qualiter abſtrahatur cor noſtrum
a ſollicitudine temporalium

Sapiencia quomodo melior ſit di-
uicijs

¶ Dominica. xvi. Sermo.Ci.

¶ Ibat ihesus in ciuitatem que vo-
catur.Naym
De itinere domini ſaluatoris.vidue
conſolatione. Defuncti ſuſcitatione
⁊ de turbe ammiratione
Peccatrix anima que amittat.

¶ Dominica. xvij. Sermo. Cij.

¶ Cum intraret ihesus domum cu-
iuſdam principis.
De conſeruatione virtutuꝫ ⁊ gracie
⁊ in quibus hec conſeruatio ꝯſiſtat.
De multiplici gracia ⁊ quatuor ſpe-
ciebus auaricie

¶ Dominica.xviij. Sermo.Ciij

¶ Diliges dominum deum tuum
De triplici vnitate eccleſie.
Que ſit materia.q̄ cauſa.⁊ quis mo-
dus dilectionis.
Que ſint cauſe dilectionis dei.

¶ Dominica.xix Sermo.Ciiij.

¶ Aſcendens ihesus in nauiculam.
Triplex eſt pax.⁊ in hac triplici pace
habundauit primus homo.
De trāſfretatione domini de deuoti-
one baiulancium paraliticum ⁊ de
curatione infirmi
Quinqꝫ ſunt leſiones anime.

¶ Dominica .xx. Sermo.C v.

¶ Simile eſt regnum celorum hoī
regi
De celebritate nuptiarum. dapum
nobilitate.⁊ perſonarum diuerſitate
in eiſdem nuptijs.
Quare criſtus in parabolis iudeis
frequenter loquebatur.
De triplici infelicitate.
Infinita ſunt peccatoruꝫ accuſatoēs.

¶ Dominica.xxi. Sermo.C.vi.

¶ Erat quidam regulus cuius fili
us infirmabatur.
Regulus quis ſit. ⁊ quis ſit eiꝰ filiꝰ.
quis locꝰ infirmitatis. quis morbꝰ.
que hora ſeptima in qua ſanatur.
Dominica. xxij. Sermo. Lvij.
¶ Simile eſt regnū celorū hoi regi
De effectu miſericordie dei ⁊ iuſti
cia eius erga peccatorez.
Examinauit nos criſtus de duobꝰ
Quare iniurias dimittere debeamꝰ
Domica. xxiij. Sermo. Lviij.
¶ Abeuntes pharisei conſilium
Conſideratio beneficiorum dei eſt
ſpes noſtre victorie.
Magiſter criſtus quatuor habuit ſco
las
Ad bonum denarium requiruntur
quatuor.
Dominica. xxiiij.
Sermo. Lix.
¶ Loquente ihesu ad turbas.
De coniunctione duorum populo
rum in fide.
Tres mortuos legitur dominus re
ſuſcitaſſe.
Quinqꝫ occurrunt in iuſtificatione
peccatoris
Dominica. xxv
Sermo. Lx
¶ Orate ne fuga veſtra.
Anticriſtus multis nominibus noia
tur
De ſignis precedentibus iudicium
extremum
Hyems quare ſit ineptus ad fugien
dum.

¶ Expliciunt themata ſermonum
cum principalibus punctis

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

A

¶ Sermones vie ꝛ veritatis ſuper epiſtolas ꝛ euangelia de tempore per totum annū. eximij ꝛ ſacre theologie doctoris. ordinis ſancti franciſci Luce. clariores ceteris in allegationibus ꝛ membris ſacre ſcripture bene emēdati Incipiunt feliciter.

¶ Incipit prologus.

Narrauerūt mihi iniqui fabulatōes: ſed non ut lex tua dn̄e Pſal. cxviij. Tanta eſt diuine legis excellētia: ut quicquid extra ipſam eſt fabula cenſeatur: eo ꝙ in ea ſola veritas ꝛ vtilitas aīe edocetur: cū in alijs non ſit niſi vanitas ꝛ curioſitas intellectus humani qd̄ ſcire non expedit: vel nō licet auide inquirenti. Eccl. iij. ¶ In ſuperuacuis rebꝰ noli ſcrutari multipliciter. ꝛ in pluribꝰ operibꝰ dei nō eris curioſus. Plurima em̄ ſuper ſenſum hoīs oſtenſa ſunt tibi. multos em̄ ſupplantauit ſuſpicio eoꝝ. ꝛ in vanitate detinuit ſenſus eoꝝ. Seneca. Inueniſſent neccāria ſi non queſiſſent ſuperflua: Unde actu. xix. ¶ Multi ex hijs qui fuerant curioſa ſectati contulerunt libros ꝛ combuſſerūt coram oībus. Precellit aūt ſcientia legis diuine multipliciter. Primo in autoritate: ſiue in cauſa efficiēte. qꝛ a ſpū ſancto inſpirata Unde ij. petri. i. ¶ Nō voluntate humana allata eſt aliqñ ꝓphetia: ſed ſpū ſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei hoīes. Et licȝ ſcientia philoſophi

B

ca ſit a deo i hijs que ſubnixa ſunt veritati. Iuxta illud Roma. i. ¶ Deus em̄ illis reuelauit: nō tñ dicitur inſpirata. qꝛ ſicut ait beatus bernardꝰ Impie mentes contente ſapia que inflat que edificat neſcierūt. Spūs em̄ ſanctus non ſolū illuſtrat ad agnitionem ſed accendit etiam ad amorem. Unde baruch. iij. ¶ Viam diſcipline ignorauerunt: neqȝ commemorati ſunt ſemitas eius. Et nota ꝙ ſicut ait beatꝰ augꝰ. A nobis habuerūt qui vera dixerunt de deo. vnde plato noſtris litteris imbutꝰ fuit per ieremiā. pythagoras ꝙ non extitit ante litteras hebreoꝝ. a cuius poſteris platonē theologiam aſſerunt didiciſſe. Origenes etiam dicit ꝙ philoſophi phīam diuidunt in Moralem. Naturalem. et Speculatiuā. quam diuiſionē habuerunt a ſalomone: qui eis prior fuit. ꝛ tempore ꝛ ſapia. Hanc diuiſionē tradidit in tribus libris ſuis.

Scd̄o precellit in cauſa materiali. qꝛ ſicut ait mgr̄ hugo de ſancto victore Materia ſacre ſcripture ſunt opera reſtaurationis humane. in veteri teſtamento prenunciata. in nouo per xp̄iſtum exhibita. Unde ephe. i. ¶ Propoſuit in eo in diſpenſatōe plenitudinis temporꝝ inſtaurare omīa in xp̄o que in celis ꝛ que in terra ſunt. Xp̄us em̄ ſubiectum eſt ſacre ſcripture. Unde ꝛ de moyſe ait Ioh. v. ¶ De me em̄ ille ſcripſit.

Tercio precellit in cauſa formali que eſt ſpūs ſiue vita viuificans audientes. Unde ioh. vi. ¶ Verba que locutus ſum vobis ſpūs ꝛ vita ſunt. qꝛ ſicut ait augꝰ. Illuīat intellectū ad audiendū ꝛ cognoſcendū quidē quid eſt infra

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

ſe.⁊ ſupra ſe. In ſe.⁊ iuxta ſe. Cognoſ-
cit ſiquidem ſupra ſe deum. ſe in ſe. an-
gelum iuxta ſe. ⁊ quicquid celi ambi-
tu cõtinetur infra ſe. Accendũt quoq;
affectũ ad aliquid appetendũ vel fu-
giendum. amandũ vel odiendum. ut
per odium mundi ⁊ ſui ꝓficiat in a-
morem dei ⁊ ꝓximi. per contemptũ
temporalium ⁊ inferiorꝝ: creſcat in de-
ſiderium eternorꝝ ⁊ ſupernorũ. ⁊ in
hijs conſiſtit vita gratie: que non in a-
lijs ſcientijs reperitur. Seneca. Alie
artes ad ingeniũ tote pertinent. hic
anime negocium agitur. Bernardꝰ.
Multo melior et laudabilior es ſi te
cognoſcis: q̃ ſi te neglecto cognoſceres
curſus ſiderum. vires herbarum. cõ-
plexiones hominum. naturas anima-
liũ. ⁊ haberes omniũ celeſtium ⁊ ter-
reſtrium ſcientiã.

Quarto precellit in cauſa finali que
eſt vita eterna. Unde Joh. xx. ¶ Hec
autem ſcripta ſunt: ut credatis ꝙ ihe-
ſus eſt filius dei. ⁊ ut credentes vitã
habeatis in nomine ipſiꝰ. ⁊ hic eſt vl-
timus finis. De quo Roma. x. ¶ Fi-
nis legis xp̃us eſt ad iuſticiam omni
credenti. Unde augꝰ ¶ Ipſe finis de-
ſideriorꝝ noſtrorꝝ erit. qui ſine fine vi-
debitur. ſine faſtidio amabit᷑. ſine fa-
tigatione laudabitur. Propterea ipſa
ſapiã dicit puer. viij. ¶ Accipite diſci-
plinã meã ⁊ nõ pecuniã. doctrinã ma-
gis q̃ aurꝝ eligite. melior em̃ eſt ſapiã
cunctis opibꝰ precioſiſſimis: ⁊ omne
deſiderabile ei nõ põt cõparari.

Quinto precellit in ꝓfunditate. quia
intellectus humanus nõ valet cõpre-
hendere res diuinas niſi illuminatꝰ
per gratiam. Unde ſapi. ix. ¶ Diffici-
le eſtimabimus que in terra ſunt. et
que in ꝓſpectu ſunt inuenimus cum
labore. que in celis autẽ ſunt quis in-
ueſtigabit. Ariſtotiles in libro de ani-
malibus. Qui volunt loqui de ſubſtã-
tijs celeſtibus: loquunt᷑ cum labore
⁊ difficultate. ⁊ in duobus eſt graui-
tas. Primo. ꝙ nõ cõprehendimus
ex eis niſi paruã noticiam ꝓpter mag-
nitudinem nobilitatis dei. nõ ꝙ non
vicinãtur nobis ſicut illa que generã-
tur ⁊ corrumpũtur. quorꝝ nature ap-
ꝓpinquãt naturis noſtris. Sequitur
in autoritate. Senſum autem tuum
quis ſciuit: niſi tu dederis ſapiam. et
miſeris ſpiritum ſcũm tuũ de altiſſi-
mis. Proinde orat pſalmiſta. ¶ Reue-
la oculos meos ⁊ cõſiderabo mirabi-
lia de lege tua. vbi noſter interpres
ait. Reuelatione opus eſt ut intelliga-
mus ⁊ reuelata facie gloriam dei ſpe-
culemur. pertranſibũt plurimi ⁊ mul-
tiplex erit ſcientia.

Sexto precellit in ſignificatõe. qm̃ a-
bundat in ſenſibꝰ. ita vt in alijs ſcptu-
ris ſole voces ſignificãt. ſꝫ in hac nõ ſo-
lũ voces: ſꝫ etiã res inueniunt᷑ ſignifi-
care. Vox em̃ ſignificat rem. Unde a-
riſto. Voces ſunt note earꝝ q̃ ſunt in
aĩa paſſionũ ⁊ ex hoc gñe ſignificãdi
ſurgit hyſtoria. Itẽ res ſignat rẽ. Un-
p̃. corꝝ. x. Petra erat xp̃s. i. ſignat xp̃m.
Ex hꝫ genẽ ſignificãdi ſurgit triplex
intelligentia. ſ. allegoria. tropologia. a-
nagogia. Prima iux̃ nos. Scd̃a ad
nos. Tercia ſup̃ nos. Per hiſtoriam
quid factũ ſit diſcimꝰ. Per tropolo-
giam quid faciendũ ſit cognoſcimus
Per allegoriã quid per hoc figura-
tũ ſit intelligimꝰ. Per anagogiã inui-
ſibilia dei per ea que facta ſunt intel-
lecta cõſpicimꝰ. Hyſtoria dicitur ab

Incipit Prologus

E

hyſtoron quod eſt geſticulatio. ⁊ the
oron qđ eſt videre: quaſi res geſtalis
viſa. Allegoria dicitur ab allon qđ
eſt alienū ⁊ gogos qđ eſt ducere. qua
ſi aliena ductio. Et fit duobus mo-
dis. ſ. verbis miſticis. ut yſa. vij. ¶ Ec
ce virgo ↄcipiet ⁊c̄. Et factis ut libe
ratio filioꝝ iſrahel de egipto ſignat
liberationem fideliū de inferno.
Tropologia dicitur a tropos qđ eſt
conuerſio. ⁊ logos qđ eſt ſermo: quaſi
ſermo ↄuerſus ad nos. Et fit duobꝰ
modis. Verbis apertis. ut exodi. xx.
Non mechaberis. Et miſticis. ut ec
cleſiaſtes. ix. ¶ Omi tempore ſint veſti
menta tua candida. i. membra corpo
ris per ↄtinentiam munda. Anago
gia dicitur ab ana qđ eſt ſurſuꝫ. ⁊ go
gos quod eſt ducere: quaſi ſurſuꝫ du
cens ad intelligenda celeſtia. ⁊ fit ver
bis apertis. vt Math. v. ¶ Beati mū
do corde. qm̄ ipſi deum videbūt. Et
miſticis. ut apoca. vij. ¶ Hij ſunt qui
venerunt de tribulatōne. ⁊ lauerunt
ſtolas ſuas ⁊c̄.
Septimo precellit in dignitate. qm̄
ipſa eſt regina. alie vero ſcie tanꝗ pe
diſſeque vel ancille. vnde ei famulan-
tur ei tanꝗ ſuperiori. Grammatica i
modo ꝓnunciandi. Rethorica in ra
tione perſuadendi. Dyaletica in ſcien
tia diſputandi. que ſicut ait beatꝰ au
gꝰ. plurimū valet in diſſoluēdis que
ſtionibus ſacre ſcripture. tn̄ ibi cauen
da eſt libido rixandi. ⁊ puerilis que
dam oſtentatio decipiendi. Eccl. xxx
vij. ¶ Qui ſophiſtice loquitur: odi-
bilis eſt. Ariſmetica deſeruit in nu-
mero: qui multipliciter ſacramentat̄
in ipſa. Muſica in ꝓportione tonoꝝ
in ↄcordantia ſiue armonia ſonoꝝ.

F

Geometria in diuiſione. Eius enī eſt
inſpicere que ſit latitudo. longitudo.
ſublimitas. ⁊ ꝓfundum. Ephe. iij.
Aſtronomia in motu planetarum et
curſu ſideꝝ: que omnia in ſe miſticaꝫ
ↄtinent ratōnem: ſi diligentem habe
ant inſpectōnem. Hee ſunt ſeptem pu
elle ſpecioſiſſime: que tradite ſunt ad
cultum ⁊ ornatum regine heſter.
Phiſica quoqꝫ deſeruit ei in conſide
randa rerum natura. Similiter ⁊ iu
ris ſcientia ⁊ moralis doctrina. et ita
patet ꝙ inferior ſapientia ad ſuperio
rem conducit.
Octauo precellit in antiquitate. quia
eterna. prout in libro eternitatis con
tenta. Unde eccleſiaſtici. xxiiij. ¶ Ego
ex ore altiſſimi prodij. primogenita
ante omnem creaturam. quoniam in
de prodijt ad noticiam noſtram. Un
de exo. xxv. ¶ Inſpice ⁊ fac ſcḋm exem
plar quod tibi in monte monſtratuꝫ
eſt prout etiam eſt in apprehenſione
primo monemur ad eam. quia ſicut
dicit damaſcenus. Cognitō eſſendi de
um naturaliter eſt nobis inſita. Ani
ma enim ſicut beatus auguſtinus ait
videt deum in ſe tanꝗ in ymagine.
verumtamē ſicut enim viſus corpore
us non exit in actum ſine luce mate-
riali. ita ⁊ cognitio naturalis non ſuf
ficit per ſe ad cognoſcendum deum ⁊
res diuinas ſine gratia fidei. Unde
eleganter dictum eſt yſa. vij. ¶ Niſi
credideritis non intelligetis. Vel ꝗ
fides eſt ex auditu Roma. x. neccārij
ſunt doctores ſiue narratores diuino
rum eloquioꝝ: qui de fide ⁊ moribꝰ
qui ↄſequunt̄ ad fidem inſtruant au
dientes. Hoc officiū dn̄s ↄmiſit apo
ſtolis math. vlti. ¶ Euntes in mūdū

vniuerſum: predicate euangeliū ꝛc.
Unde ꝛ apoſtolus ait .i. coꝛ. i. ¶ Nō
miſit me xp̄s baptiſare: ſed euāgeliza
re. Ex hoc ſi aduertere quanta ei de
bet ineſſe preeminentia boni operis:
qui miniſteriū ſuſcipit apoſtolice di
gnitatis. ¶ Quinq; namq; predicato
ri ſunt neceſſaria.
Primū eſt ſcientia diuine legis. Un
de eccl. v. ¶ Si eſt intellectus tibi: re
ſponde ꝓximo. ſin autē ſit manus tua
ſuper os tuum: ne capiaris in verbo
indiſciplinato ꝛ confundaris.
Secundū eſt eloq̄ntia decentis enar
rationis. Unde yſai. xxviij. ¶ Poſuit
os meū quaſi gladiū acutum
Tercium eſt vita precipue operatōis
Unde yſa. xl. ¶ Super montē excel
ſum aſcende tu qui euangelizas ſyon.
Gregorius. Illa vox libentꝰ audi o
rum coꝛ penetrat: quā dicentis vita
ↄmendat.
Quartum eſt perfectio etatis. Unde
deutero. xv. ¶ Non arabis in primo
genito bouis. Primogenitū bouis ē
bona operatio infirme etatis: in qua
nō eſt arandum. i. predicationis offi
cium exercendū. q̄ ſicut ait beatꝰ gre
gorius. Arbuſta plantata ſi prius in
terra radicata nō fuerunt manu tac
ta citius areſcunt. pulli auium ſi ante
perfectam etatem volare appetūt: ad
yma cadunt. Conceptas ſoboles femi
ne ſi prius q̄ plene formentur profe
rant: non domos ſed tumulos replēt
Si em̄ ut ait ariſto. generatio filioꝝ
nō eſt ↄueniens niſi poſt tria ſomnia
quid iudicandū eſt de generatōe ſpū
ali que in infinitū nobilioꝛ digni
oꝛ eſt: inquantū ſpūs precellit coꝛpꝰ.
Hinc ipſe dn̄s. xij. anno nō docens: ſ
interrogās inuenitꝰ in templo. Sive
ro obijciatꝰ de ihieremia ꝛ daniele. q̄
ſpūm ꝓphetie receperunt. r̄ndendum
eſt q̄ miracula non ſunt in exemplū
trahenda.
Quintū eſt autoritas mittentis. Un
de roma. x. ¶ Quō predicabunt: niſi
mittantur. Hebꝛe. v. ¶ Nec quiſq̄ ſu
mit honoꝛem: ſed qui vocatur a deo
tanq̄ aaron. De tribꝰ primis. i. eſdꝛe
vij. ¶ Dedit eſdras coꝛ ſuū ut inueſti
garet legem dei ꝛ faceret ꝛ doceret in
ihieruſalē. Sed adhuc quis ydoneꝰ
ꝓpter hoc manet. Iaco. iij. ¶ Nolite
plures ingrati effici fr̄es mei Quare
cū inſufficientiā meā videam. ꝛ impe
riciam recognoſcā ad inſipientiā mi
hi. mādato ſuperioꝛis vrgente: necnō
quoꝛundā fratꝝ deſiderio impellen
te: opuſculū ſermonū dn̄calium co a
ctus annotare. Et licē ſuper hoc mul
toꝝ preclara opera ſint iam edita: di
gnum duxi eoꝝ ſatiſfacere voluntati:
ne viderer ſubterfugere qd̄ poſſē ꝑ
ficere: nō de meo ↄfiſus ingenio: ſed
de gratie celeſtis auxilio. de obie me
rito. de fraterne ſuffragio caritatis.
Suſcipe digne pr̄ totius oꝛdīnis mia
rum miniſtri auditoris tui videlē in
culti operis rudimenta. paterna q; be
niuolentia qd̄ minꝰ eſt ſupple. qd̄ plꝰ
eſt rade. qd̄ hircum come. qd̄ obſcuꝝ
declara. qd̄ vicioſum emenda. ſit opꝰ
per te ſine menda. Obſecro ꝛ lectoꝛē
hꝰ operis ob amoꝛē xp̄i ꝛ glorioſe vir
ginis mr̄is eiꝰ. necnō beati Franciſci
co ꝛfeſſoꝛis. qui affectum noſtꝝ conſi
derans. qui rudibus ꝛ nondū exerci
tatis fratribus ꝓdeſſe volui: beniuo
lum ſe exhibeat. meiq; laboꝛis merce
dem ab eo depoſcite: qui omnis boni

principium eſt ⁊ finis. Cui laus ⁊ glo ria per infinita ſecula. Amen.

Explicit prologus.

Dominica prima aduentus.
Epiſtola Roma. xiij.

Fratres Scientes. quia hora eſt iam nos de ſomno ſurgere Nunc em̄ ꝓpior eſt ſalus noſtra ꝙ cum credidimus. Nox preceſſit. dies aūt appropinquabit. Abijciamus ergo opera tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis. ſicut in die honeſte ambulemꝰ. non in comeſſationibus ⁊ ebrietatibus. nō in cubilibus ⁊ impudicicijs. nō in cōtentione ⁊ emulatōne: ſed induimini dominum iheſum xp̄m.

Euangelium Math. xxi.

In illo tempore. Cū appropinquaret iheſus iheroſolimis ⁊ veniſſ₃ bethfage ad montē oliueti: tunc miſit duos diſcipulos dicens eis. Ite in caſtellū qd̄ contra vos eſt. ⁊ ſtatim inuenietis aſinā alligatam ⁊ pullū cum ea. ſoluite ⁊ adducite mihi. Et ſi quis vobis aliquid dixerit: dicite ꝙ dn̄s hijs opus h₃. et confeſtim dimittet eos. Hoc aūt totum factū eſt ut adimpleret̄ qd̄ dictū eſt per ꝓphetam dicentē. Dicite filie ſyō Ecce rex tuꝰ venit tibi manſuetus: ſedens ſuper aſinam ⁊ pullū filiū ſubiugalis. Euntes aūt diſcipuli fecerunt ſicut precepit illis iheſus. Et adduxerunt aſinam ⁊ pullū. ⁊ impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua. ⁊ eum deſuper ſedere fecerunt. Plurima autem turba ſtrauerunt veſtimēta ſua in via Alij aūt ramos cedebāt de arboribꝰ ⁊ ſternebant in via. Turbe autē que precedebant ⁊ que ſequebant̄ clamabant dicentes Oſanna filio dauid. benedictus qui venit in nomine dn̄i.

Sermo primus de aduentu.

Uniuerſe vie domini mia ⁊ veritas. Ps. xxiiij. Qui ꝑplo notificat̄ ſui regis aduentꝰ ſollicite querit de via per quā venturus eſt ut valeat ei obuiare. Ita ⁊ nobis hodie annunciato noſtri regis aduentu: vias eiꝰ in hac auctoritate pſalmiſta declarat cu₃ ait. Uniuerſe vie dn̄i mia ⁊ veritas.
Quadrupler eſt aduentus xp̄i. ⁊ quilibet ſibi habet viam determinatā.
Primus eſt ad redemptōe₃. ⁊ via eiꝰ eſt in mia generali ꝗ ſeptē mias exhibuit humano generi.
Prima eſt. ꝗ dimiſit nobis ꝯmiſſum oēm iniuriam condonando. ⁊ in grām ſuam recipiendo. qd̄ oſtēdit in incarnatione qn̄ naturam noſtrā ſibi vniuit ⁊ quaſi quandā parentelā nobiſcū cōtrarit. Inde eſt ꝙ in natiuitate eiꝰ pacē angeli cecinerūt. Siquidē ante natiuitatē tripler erat diſcordia. ſ. int̄ deum ⁊ hoīem ꝓpter peccatū inobie. Inter angelū ⁊ hoīem ꝓpter impedimentū reſtaurat ōnis angelice. Inter hoīem ⁊ hoīem. ſ. populū iudaycu₃ ⁊ gentilem ꝓpter diuerſitatē culture. Hanc triplicem diſcordiam xp̄s in ſe

remouit. vnde ꝓpter remotõnem pri
me dicit᷑ mediator dei ⁊ hoim. ꝓpter
remotioné ſecunde dicit᷑ rex pacific9
ꝓpter remotõem tercie dicit᷑ lapis an
gularis . ⁊ ob hoc ſacerdos ter oſcula
tur altare in miſſa. ſcꝫ in principio: in
medio. ⁊ in fine.

Secunda eſt. ꝙ dedit ſeipſuꝫ in cibū
qn̄ diſcipulis in cena prebuit ſui cor
poris ⁊ ſanguinis ſacrm̄. Cū em̄ diſcor
des ad amiciciā redeunt: in ſignuꝫ di
miſſi rancoris ſolent inſimul ꝯuiuari
Sed dn̄s noſter fecit qd̄ null9 alius
potuit ꝙ in ſignū excellentiſſime cari
tatis fideles ſuos ſeipſo cibauit. Un
de dicitur puer. ix. ¶ Uenite comedi
te panem meū ⁊ bibite vinum qd̄ mi
ſcui vobis. Item cant. v. ¶ Comedite
amici. bibite ⁊ inebriamini . ꝙ cibus
iſte tantum eſt amicoꝝ. ſcꝫ in caritate
exiſtentium.

Tercia eſt. ꝙ ſoluit debitum. i. penaꝫ
ꝓ culpa originali ꝓ nobis ſatiſfaciēs
deo patri . O quale debitū qd̄ totus
mundus ſoluere nō valebat. Unde a
poca. v. ¶ Nemo poterat in celo neqꝫ
in terra: neqꝫ ſub terra aperire libꝝ.
neqꝫ videre illū. i. implere redemptō
nem humani generis que ab eterno
ſcripta fuit in libro diuine diſpoſitō
nis: niſi per xp̄m ſolū adimpletur. Li
bꝝ ergo ipſe ſolus aperuit. ꝙ sol9 pe
nam crucis ꝓ nobis mortis debitori
bus tulit. Unde dicit in ps̄. ¶ Que
nō rapui tunc exſoluebā quia ſuſtinu
it penam ꝓ raptore adam.

Quarta eſt. ꝙ deſtruxit ⁊ ligauit hu
mani generis inimicū. ſ. ipſuꝫ dyabo
lum. Un̄ abbacuc. vi. ¶ Ante faciē
eius ibit mors. i. dyabolus ligat9 ⁊ vi
ctus. ſicut in triūphis victi ſolent ire

ante victorē. Apoc. xx. ¶ Apprehēdit
draconē ſerpentem antiquū qui ē dy
abolus ⁊ ſathan. ⁊ ligauit euꝫ per an
nos mille. i. vſqꝫ ad tempus antixp̄i.
quia tunc reſumet violentā poteſtatē
⁊ exiet per affluentam malignitateꝫ:
ut mittat populos in erroreꝫ . ⁊ ideo
tunc dicit᷑ ſolui.

Quinta eſt. quia liberauit incarcera
tū. ſ. genus humanū in limbo clauſū
Ibi em̄ ſatelles auar9 quos interime
re gladio culpe nō poterat: perpetuo
includebat. Iſa. xiiij. ¶ Uinctis non
aperuit carcerē. Propter hoc de9 pa
ter ait ad filiū yſa. xlij. ¶ Dedi te in fe
dus populi mei: ut educeres de ꝯclu
ſione vinctū. de domo carceris ſeden
tes in tenebris. Unde ipſe ait iob. xxx
viij. ¶ Nunquid aperte ſunt tibi por
te mortis. ⁊ oſtia tenebroſa vidiſti

Sexta ē. quia patefecit iter ad regnū
in die aſcenſionis aſcēdens cuꝫ multi
tudine ſanctoꝝ. Unde mich. ij. ¶ Aſcē
dit pandēs iter ante eos. ⁊ ob hoc ip
ſe ait Ioh. xiiij. ¶ Uado parare vobis
locum.

Septima ē. ꝗ ne deſolati maneremꝰ
⁊ de abſentia illius conquereremur
miſit nobis paraclitum in priuilegi
um adoptionis. in ꝯſolatione tribula
tōis. in adiutorium infirmitatis. in
pignus eterne ſalutis. De primo gal.
iiij. ¶ Miſit deus ſpūm filij ſui in cor
da veſtra clamanteꝫ abba pater . i. cla
mare nos facientē. abba pater. De ſe
cūdo ioh. xiiij. Rogabo prēm meū ⁊ a
liū paraclituꝫ dabit vobis. De tercio
Ro. viij. ¶ Sp̄s adiuuat infirmitatē
nrāꝫ. De q̄rto. ij. coꝝ. Dedit ſpūs pi
gn9 in cordib9 noſtris . // Scd̄s ad
uentus eſt ad iuſtificationem . ⁊ via

D

eius eſt in mia particulari. ꝙ in eo ſeptem mias exhibet peccatori. Unde pſalm. ¶ Miſericordia eius preueniet me: ut a peccato reſurgam.

Prima eſt. ꝙ gratis preuenit illuiando intellectũ. ⁊ exhortando liberꝫ arbitrium ad bonum.

Secunda eſt. ꝙ penitenté nõ abijcit ſed benigne ſuſcipit. Unde Jhere. iij ¶ Reuertere ad me: ⁊ ego ſuſcipiá te. Gregorius. Perſequitur fugientes. amplectitur reuertentes. ſicut pater ſuſcepit filium ꝓdigum reuertentem ſicut ipſe dñs magdalená ad ſe accedé tem q̃uis phariſeus intra ſe murmuraret.

Tercia eſt. ꝙ omnia peccata dimittit Sicut ait ezech. xviij. ¶ Quacũqꝫ hora peccator ingemuerit oim iniquitatum eius nõ recordabor. Unde dicit augꝰ. Nunq̃ ſanauit aliqué dominꝰ quem non oino liberauit. totũ hominem ſanauit in ſabbato. ꝙ ⁊ corpꝰ ab omni infirmitate. ⁊ aiam ab oi ↄtagione. i. macula peccati.

Quarta eſt. ꝙ virtutem ↄtinendi tribuit. Unde pſa. x. ¶ Putreſcet iuguꝫ ſcꝫ ↄſuetudo peccandi. a facie olei. id eſt a preſentialitate mie dei. Bernardꝰ. Res plane difficilis ⁊ ſoli deo poſſibilis ſuſceptũ ſemel peccati iuguꝫ excutere a ceruicibus.

Quinta eſt. ꝙ flagellis erudit. vnde pſal. ¶ Deus tu ꝓpicius fuiſti illis. ⁊ vltor in omnes adinuentões eoꝝ. vbi dicit expoſitor. Non odij ſed pacis eſt talis vltio. ꝙ flagellat filiuꝫ pater ne pereat. nec ſe iudicem deꝰ exhibet ſed amicũ. zelus dñi exercituũ faciet hoc: dum in virga ⁊ vberibus: iniquitates viſitat ⁊ peccata. Unde apoca. iij

E

¶ Ego quos amo arguo ⁊ caſtigo. Amos. iij. Tantummõ vos cognoui ex omnibus cognitionibꝰ terre. idcirco viſitabo ſuper vos oẽs iniquitates. Sed carnales hoc flagellũ reputant odiuꝫ. ſicut ioab qui ait dauid. ij. Regum. xix. ¶ Diligis odientes te: et odis diligentes te.

Sexta eſt. ꝙ gratiam ꝓmerendi tribuit. Gratia eſt caritas per quaꝫ meremur bona eterna. ſine qua nullum opus bonum eſt meritoriũ. ſicut oſtédit apoſtolus. i. coꝝ. xiij. ¶ Si diſtribuero in cibos pauperꝝ omnes facultates meas. ⁊ ſi tradidero corpus meum ita ut ardeam. caritatem aũt non habuero: nihil mihi ꝓdeſt.

Septima eſt. ꝙ ſpem obtinendi promiſſa nobis infundit. que eſt ſicut anchora tuta ⁊ firma ↄtra repulſum tribulationis ⁊ vulnerationé infirmitatis. ſicut ait apoſtolus hebre. vi. ut ibi noſtra fixa ſint corda vbi vera ſũt gaudia. Bernardus. Scio eñ cui credidi ⁊ certꝰ ſum ꝙ in caritate nimia adoptauit me. ꝙ verax in ꝓmiſſione. ꝙ potens in exhibitione Licet eñ ei facere q̃d vult. Hic funiculꝰ triplex qui nos ſubleuat: ut attrahat ad ↄſpectuꝫ magni dei.

Tercius aduentus eſt ad gloꝛificatõnem qñ venit in obitu iuſti viri per ſe vel per angelos ad ſuſcipiendá animam eius. ſicut ipſe ait Luce. xij. Beati ſerui illi quos cum venerit dñs inuenerit vigilantes. ut cũ venerit ⁊ pulſauerit: ↄfeſtim aperiant ei. vbi dicit gregorius. Uenit quippe dñs cuꝫ ad iudiciũ ꝓperat. Pulſat vero cũ iaꝫ per egritudinis moleſtias eſſe morté vicinam denũciat. Cui ↄfeſtim aperimꝰ

ſi hunc cū amore ſuſcipimus. Unde ſponſa ait cant. v. ¶ Uox dilecti mei pulſantis. aperi mihi ſponſa mea. Ui a eius eſt in iuſticia particulari. ꝙ ſol uit debitum qđ fecit. Joh. xiiij. Iterū veniam ⁊ aſſumam vos ad meipſum ⁊c̄. ꝙ meritis reddit premiū. Eſt eñ ipſe ꝓcurator: qui in fine operis mercedem operarijs reddit. Math. xx. Felices illi qui merentur tante maieſtatis viſitatione letificari. Tali duce precedente ad gaudia regni deduci. Quibus dicitur pſa. lv. ¶ In leticia egrediemini: ⁊ in pace deducemini. montes ⁊ colles. i. angeli ⁊ alij ſancti cantabūt coram vobis laudem. ſ. ecce ſic benedicetur homo qui timet dn̄m. Unde in vitaſpatꝝ legit̄ ꝙ quidā ſanctus pat̄ in hora ſui obitus aſpicientibꝰ diſcipulis ſubito cepit hilareſcē ⁊ pulcher ⁊ candidus apparere. ⁊ in leta verba ꝓrumpere. Querentibus illis cum quo loqueret̄: ait. Nonne videtis ſanctos patriarchas. Iterū illo loquente eiſdem interrogantibꝰ ait. Nonne videtis ſanctos ꝓphetas. Tercio dixit. ecce venerunt ſancti apoſtoli. Quarto dixit. ecce ꝙ venerunt ſancti angeli. Ultimo dixit. ſurgite ꝙ iheſus venit ⁊ inter hec verba migrauit. Refert etiam beatꝰ gregoriꝰ de tarcilla amica ſua que cum ad diem veniſſet extremum: reſpiciens ſurſum iheſum venientem vidit. ⁊ cū magna aiaduerſione cepit circumſtantibꝰ clamare ⁊ dicere. Recedite recedite. iheſus venit. cum in eum intenderet quē videbat ſancta illa anima carne ſoluta eſt. tantaq; ſubito fragrantia miri odoris ſecuta eſt. ut ipſa ſuauitas cunctis oſtēderet illic autorem ſuauitatis aduenisse.

Ultimus aduentus erit in fine mūdi ad iudicium. ⁊ via eius erit ſimiliter in iuſticia. ꝙ ibi erit iuſticia manifeſta. ⁊ miſericordia occulta: cuȝ in primo aduentu fuerit econuerſo. In primo namq; venit occultus. ſed in ſecundo manifeſtꝰ. In primo venit ſolus: ſed in ſecundo veniet non ſolum cum angelis celi: ſed etiam cum ſenioribꝰ populi. In primo reuocauit peccatores ad ſe. ſed in ſecundo fugabit eos a ſe. In primo venit in humilitate. ſed in ſecundo veniet cuȝ poteſtate magna ⁊ maieſtate. In primo ſiluit. ſed in ſecundo contra peccatores clamabit. Unde pſa. xliij. ¶ Dominus ſicut vir fortis egrediet̄. ſicut preliator ſuſcitabit. celum vociferabit̄ ⁊ clamabit. ¶ Ubi primo precedet ignis. De quo dicit pſalmiſta. ¶ Ignis in conſpectu eius exardeſcet. Ubi dicit gloſa. Ignis ille materialis erit quo comburetur facies mundi huius. et mali comburentur. boni vero purgabuntur.

Ex hac autoritate notandum ꝙ triplex erit actus illius ignis.

Unus circa ſaluandos. quia purgabit eos a peccatis venialibus. ⁊ a mortalibus quibus fuerunt contriti. ut in iudicio appareant purgati.

Alius circa damnādos. quia torquebit ⁊ puniet eos. Iuxta illud Sapientie. v. ¶ Pugnabit cum illo orbis terrarum contra inſenſatos ⁊ inflammabit in circuitu inimicos eius. Et quo ad iſtos effectus precedet iudicium.

Tercius erit circa elementa. ꝙ purgabit ⁊ innouabit ea. Unde dicit̄. ij.

h

Petri vltimo. Elementa ignis calo
re ſoluentur. Ubi dicit gloſa Cantuȝ
aſcendet ignis iudicij. quantum aſcē
dit aqua diluuij. ſ. vſqȝ ad ſuperiorē
partem celi aerei. Hec eñ pars indi
gȝ purgatione. ꝙ infecta eſt per pec
catum. ⁊ ideo purgabitur ⁊ innoua
bitur. Unde Apocalipſis. xxi. Uidi
celum nouum ⁊ terram nouam. Yſa
ie. xxx. Ecce lux lune ſicut lux ſolis. ⁊
ſol lucebit ſeptempliciter. ⁊ ita fiet re
ſtauratio in cauſa materiali. ſ. elemen
tis. ⁊ cauſa efficiente. ſ. corporibus ſu
perioribus quorum motu fit gene
ratio ⁊ corruptio. ⁊ cauſa finali. ſ. ho
mine propter quē omnia. ⁊ quo ad
hunc actum ignis ille ſequitur iudi
cium nec ſentient illum electi incor
ruptibiles ⁊ impaſſibiles facti

Scḋo erit vox terribilis que audie
tur a cunctis. Surgite mortui veni
te ad iudicium. Unde Criſoſtomus
Uere magna vox cui omnia obedi
unt elementa. que petras ſcindit. In
feros aperit. vincula mortis diſrum
pit. De profundo abyſſi animas libe
ratas ſuis corporibus aſſignabit.

Iheronimus. Ad vocem tube paue
bit terra cum populis lugubre mun
dus immugiet tribus ad tribuȝ pec
tora ferient. potentiſſimi quondam
reges nudo latere palpabunt. ⁊ illa
erit citatio vltima ⁊ peremptoria

Prima nanqȝ citatio facta eſt per ꝓ
phetas. // Scḋa ꝑ apoſtolos ⁊ apo
ſtolicos viros // Tercia erit iſta per
angelos.

Tercio erit reſurrectio generalis di
ſcreta tamen. ꝙ electi reſurgent glori
oſi ad modum ſolis fulgidi. reprobi

J

vero ignominioſi ⁊ obſcuri. vnd̄ Da
nielis. xij. Euigilabunt iuſti in vitaȝ
eternam. alij in obprobrium ſempit̄
num. ⁊ ipſe dominus. Et procedant
qui bona fecerunt in reſurrectioneȝ
vite. qui vero mala egerunt in reſur
rectionem iudicij.

Quarto apparebit vexilluȝ victorie
triunphalis. De quo. Mathei. xxiiij.
Et tunc apparebit ſignum filij hoīs
ſcȝ crux ſole ſplendidior. ſicut ait Cri
ſoſtomus. Et non erit neceſſitas accu
ſationis cum viderint crucem ⁊ ihe
ſum criſtum habentē in corpore ſuo
teſtimonia paſſionis. Unde zacharie
xij. Aſpicient ad quem crucifixerunt

Quinto deſcendet ipſe dominus ad
locum iudicij. ſ. ſupra montē oliueti.
Unde Aſcendit in celum. ⁊ videbit
eum omnis oculus. ſed boni in diui
nitate ⁊ humanitate. mali tm̄ in hūa
nitate. Illis quoqȝ apparebit blandꝰ
Iſtis iratus. Illi rapientur baiulis
nubibus cum criſto in aera. Iſti ve
lut talpe remanebunt in terra. ⁊ me
rito. ꝙ magis dilexerunt terrena ꝙ̄
celeſtia. Unde dicitur Prouerbiorū
xiiij. Iacebunt mali ante bonos. Ibi
criſtus erit iudex ⁊ aduocatus. apo
ſtoli ⁊ alij perfecti viri aſſeſſores. an
geli teſtes. Demones ⁊ conſciencie ꝓ
prie accuſatores.

Et primo fiet ſubtilis meritoruȝ di
ſcuſſio. Eſuriui ⁊ non dediſtis mihi
manducare. ⁊c̄

Scḋo irrefragabilis probatio cum
ſubiungit. ꝙ̄ diu non feciſtis. ⁊c̄.

Tercio terribilis ſentencie prolatio.
cum concluditur. Ite maledicti. ⁊c̄.

Iob. xxvi. Cū vix paruā ſtillā ſmōis

eius audierimus quis poterit toni
truum magnitudinis eius intueri.
quasi modica stilla fuit cum compre
hensoribus suis ait. Ego sum. ⁊ ceci
derunt retrorsum. Ubi dicit Augu
stinus. Quid iudicaturus faciet qui
iudicandus hoc fecit. quid regnaturus po
terit qui hoc potuit moriturus. O q̄
lis luctus ⁊ vlulatus. quanta confu
sio ⁊ amaritudo erit dampnatis. di-
cent montibus cadite super nos. ⁊ col
libus: operite nos. desiderabunt mo
ri ⁊ mors fugiet ab illis. q̄r mittent̄
in stagnum ignis ⁊ sulphuris vt vrā
tur ⁊ feteant vsq̄ in sempiternū. qui
bus detrusis in supplicium: electi de
ducentur ad regnum. vbi eternus spō
sus transiens ministrabit illis carita-
tem perpetue visionis. ⁊ sic semper e
runt cum deo i eterno gaudio quod
signatum est Iosue. iij. Quando aq̄
superiores ascenderunt ⁊ inferiores
descenderunt in mare mortuum.
Item. Mathei. xxiiij. Duo erunt
in lectō. duo in agro. duo in mola.
vnus assumetur ⁊ alter relinquetur.
q̄r de quolibet statu hominum. s. con
tinencium prelatorum ⁊ coniugato
rum aliqui saluabuntur ⁊ aliqui dā
pnabuntur. Unde. Ozee. xiii. Ipse i
ter fratres diuidet. Scdm hos qua-
tuor aduentus ordinatur officium i
quatuor dominicis de aduentu
In prima dominica representatur
nobis aduentus in fine mundi. vn̄
in euangelio agitur de signis tremen
di iudicij quod maxime in nobis ge
nerat timorem qui est inicium salu-
tis humane. Unde Isaie. xxvi. A fa
cie tua domine concepimus ⁊ partu
riuimus ⁊ peperimus spiritū salutis

In secunda dominica representatur
aduentus in carne. Unde in euange
lio discipuli iohannis querunt a deo
tu es qui venturus es. s. messyas in le
ge promissus: an alium expectamus
In tercia dominica agitur de aduen
tu in morte. Unde in euangelio dici
tur. Parate viam domino. quasi di-
ceret. ecce sponsus venit exite obuiā
In quarta dominica representatur
aduentus in corde. vnde dicitur ibi
Factum est verbum domini ad Io
hannem. ⁊ eodem modo fit per gra
ciam super vnumquemq̄ fidelem. ⁊
q̄r vix est qui graciā domini in se cō
tineat vt nō per aliquod peccatū ali
quando interrumpat Ideo tercia eb
domada vix reperitur perfecta

Eodem die
Sermo secundus

Ecce nomen domini
venit de longinquo ardens
furor eius ⁊ grauis est ad
portandum. labia eius plena sunt in
dignatōne. ⁊ lingua eius quasi ignis
deuorans. Sicut rex venturus in a
liquam ciuitatem facit hoc denunci
ari ciuibus vt digne recipiatur ab e
is. Ita ⁊ dominus noster hodie pre
dicit nobis aduentum suum. vt de-
uote recipiamus eum. Precones re
gis nostri i prophete sunt ⁊ apostoli.
Inter quos vates precipuus Isaias
verba proposita nobis intonans ait.
Ecce nomen domini venit. ⁊c. In
hac autoritate tria nobis notificat d̄
cristo. Primum q̄ ad hec sit remo
tus cum dicit. Ecce nomen domi. ⁊c
Scdo. q̄ venit iratus cum subdit.
Ardens furor eius. ⁊ grauis ad por

B

tandum. Terciū q̄ deceptaturus erit cum reprobis. cum ſubiungit. la bia eius plena ſunt indignatione. et li gua eius quaſi ignis deuorans. Dic ergo. Ecce nomen domini venit. etc. Frequenter hoc aduerbium ecce po nitur vbi agitur d̄ aduentu domini vt diligencius attendatur. et ſumme memorie imprimatur. Nichil enim quod ita formidare debeat cor hu manū. ſicut illud terribile iudicium Unde ſuper illud verbum apoſtoli ij. Corinthioꝝ. v. Omnes nos aſtare oportet ante tribunal criſti. vt recipi at vnuſquiſq̄ prout geſſit in corpore ſiue bonum ſiue malum. Dicit expo ſitor quid erit ratōabilꝰ ſpiritu; ha bēs tam acerbum. q̄ terribilis illa expectatio iudicij. pungit quide; me moria mortis. ſed multomagis com pungor hijs verbis. Iheronimꝰ. Si ue comedo ſiue bibo vel aliđ aliquid facio ſemper videtur illa tuba terri bilis inſonare auribus meis. ſurgite mortui et venite ad iudiciū. Ite; legitur in vitas patrum q̄ quidam pater cuidam fratri querenti ſermo nem edificationis ab eo dixit. vade et fac talem cogitationem tuam qua lem faciunt iniqui qui ſunt in carce re. Illi eñ interrogant. vbi eſt iudex et qui veniet et ex ipſa expectatione pe narum ſuaꝝ torquentur. Sic et cri ſtianus d; ſeipm obligare et dicere. Ve mihi quomō aſtabo ante tribu nal criſti. qualem reddam de meis actibus rationem. ſi ſic ſemper medi tatus fueris ſaluus eris. Nomen do mini đr filius dei. q̄ ex noīe notifica tur homo. ſic per filium pater inno

C

tuit mundo. Vñ ait. Johannis. xv. Pater manifeſtaui nomen tuum. q̄ añ aduentum xp̄i non erat manife ſta diſtinctio perſonarū. Uenit autē de longinquo. i. poſt multa tempora a die aſcenſionis elapſa. dans interi; nobis inducias penitendi. vt reconſi liemur ei ſicut ipſe ait. Luce. xiiij. Quis rex iturus aduerſus alium re gem non ſedens prius computando ſi poſſit cum decem milibus occurrē illi qui cum triginta milibus venit ad ſe. Alioquin adhuc illo longe agē te legationem mittens rogat ea que pacis ſunt. Rex iſte eſt humanus ani mus cui regnum corporis eſt com miſſum. Rex iſte fatuus et infirmus potius regulus eſt cenſendus. Rex a lius omnipotens deus in cuius ma nu ſunt oīm poteſtates et oīm vita r̄ gnorum. Rex autem omittit bellu; aduerſus rege;. quociens animꝰ hu manus diuine voluntati reſiſtit. et ſa luti proprie reluctat. Decē milia cu; quibꝰ obuiat ei ſunt ſubſidia corpo ris vniuerſa. vt pote Iuuentus. Sa nitas et diuicie tp̄ales. quid tñ hec đ cem milia poterunt aduerſus eum qui cū triginta milibꝰ venit. hn̄s po teſtatem q̄ſi geminā. ſ. corpus et aīa; pdere in gehennam. Mittamus pro inde legationem humilis ſupplicati onis. et rogemus ea que ad pace; ſūt Legati ſunt dona manus. Ieiunia. Fletus. Affectus puri. Deuota pre camina iuſti. hij ſunt mittendi faciē placare futuri iudicis. vt fiant tran quille federa pacis. Sapiencie. xij. Bone ſpei feciſti dn̄e filios tuos q̄ niā iducias das locū pn̄e. i. expectas

D

ad penitenciam in multitudine pec
catorum. Sed quidam abutuntur
inducijs iſtis. vnde reprobo dicitur
Job.xxiiij. Dedit ei deus locum pei
tencie ⁊ ille abutitur eo in ſuperbiaȝ
Eccleſiaſtici. viij. Etem quia non pro
fertur cito cõtra malos ſentencia abſ
quia vllo timore filij hominum perpe
trant mala. Legitur in dyalogo bea
ti gregorij. quod quidam diues plenus
vicijs ⁊ peccatis animo ſuperbus.
luxurioſus auarus. cum iaceret in ex
tremis vidit tetros ſpiritus circum
quaqꝫ quocunqꝫ ſe vertebat in lecto
⁊ cum multum timeret. palleſceret ⁊
ſudaret. vocauit filium vt iuuaret eũ
tandem cum illi imminerent vt euȝ
caperent ad infernum. clamauit in
ducias vſqꝫ mane. ⁊ inter hec verba
miſit ſpiritum. Ecce miſer ille quod plu
rima ſpacia noctium ⁊ dierum acci
piens indultas inducias paruipen
dit. ⁊ cum ad iudicium citaretur in
ducias poſtulabat. nec oculos menti.
aperuit: niſi cum finis repentinꝰ ad
uenit. Sequitur Ardens furor eius
⁊ grauis ad portandum. In pri
mo aduentu venit ad modum roris
quia clam deſcendit in vteruȝ virginis
Iſaie.xlv. Rorate celi deſuper. ⁊c̃
Sed in ſecundo venit ad modũ ful
guris. quia terribilis. ſubitus ⁊ manife
ſtus. Unde. Mathei. xxiiij Sicut ful
gur exit ab oriente. ⁊ aparet vſqꝫ in
occidenteȝ. ita erit aduentus filij ho
minis. In primo venit in manſuetu
dine. Sed in ſecundo veniet in furo
re. vnde. Iſaie. xiij. Ecce dies domi
ni veniet crudelis plenus indignati
onis ⁊ ire furoriſqꝫ.

Quatuor future calamitatis indicia

E

hic notantur. ſ. Crudelitas. Indigna
tio. Ira. ⁊ Furor. Dies enĩ ille crude
lis erit. quia pena erit imaniſſima. nec
ſpera bitur de vlla miſericordia.
Plenꝰ erit indignationis. quia tunc di
uina maieſtas ⁊ hominis ifirmitas
innoteſcent vt merito indignet rex
glorie quia tantam iniuriaȝ paſſus eſt
a viliſſimo puluere. Erit vero plenus
ire quando vox illa terribilis audie
tur. Diſcedite a me maledicti in ignẽ
eternum Erit ibi etiam furor per ſe
uerans. quando eũtibus illis in con
fuſionem eternam. nulla ſpes euadẽ
di. Hunc furorem formidabat. pſal
miſta cum diceret. Domine in furo
re tuo arguas me. ⁊c̃. Ubi dicit bea
tus Bernardus. Utinam in me om
nem excellenciaȝ comprimat non ac
cenſus furor. ſed ifuſus amor. vtinã
diſcam non ſuperbire ſed vnctione
potiꝰ quam vltione magna. nec ſimplex
erit ille furor. ſed ⁊ elementa ignis
calore ſoluentur. Eccleſiaſtici. xliij
In conſpectu ardoris eius quis po
terit ſuſtinere. Item conflate con
ſciencie igne propriorum ſcelerum
ſuccendũtur. Iuxta illud pſalmiſta
Pones eum vt clybanum ignis in tẽ
pore vultus tui. Item ſtagnum i
gnis ⁊ ſulphuris aperietur ad deuo
randum eos. Iſaie. xxx. Preparata eſt
ab heri tophet ignis gehenne para
tus ab initio diabolo ⁊ angelis eius.
Paratus eſt autem a deo iuſto iudi
cio. Unde ſequitur a rege prepa
rata profunda. vt nullus inde exire
valeat. ⁊ dilatata vt omẽs in ſe recipi
at. Nutrimenta eius ignis ſunt
ligna multa. ſcilicet prauorum ope
ra. que ſunt fomenta ignis gehenne

⁊ ideo cum illa conſumi non valeant
ſemper ardebunt. Flatus domini. ſcꝫ
indignatio eius ſicut torrens ſulphu
ris ſuccendit eam. ꝙ ibi erit fetor in
tollerabilis. ⁊ ignis inextinguibilis.
Erit ⁊ grauis ad portandum. liben
cius enim ferret peccator ſupra ſe v-
num montem ꝙ illum furorem. vn
de Apocalipſis. vi. Tunc dicent mon
tib9 ⁊ petris: cadite ſupra nos ⁊ ope
rite nos a facie ſedentis in throno
Nec mirū ꝙ ſicut dicitur. ij. Petri. ij
Angeli. ſ. demones cum ſint fortitu
dine ⁊ virtute maiores non portant
id eſt portare non poſſunt aduerſum
te execrabile iudicium quantomagis
homo fragilis ⁊ paſſibil'. Unde Iſa
ie. xxxiij. Quis poterit habitare d' vo
bis cum igne duorante. ecce pena in
tollerabilis. vt totus homo deuoret'
ab igne. ⁊ interſit immune. aut quis
habitabit de vobis cum ardoribus
ſempiternis. ecce pena interminabil'.
Super hoc verbo dicit expoſitor.
Miſera habitatio vbi dolor acerri-
mus ignis deuorans ⁊ nullus termi
nus ardoribus ſempiternis.
Legitur de quodam heremita ꝙ q̄
dam mulier volens temptare eum
venit in ſero ad cellam eius. ⁊ cum ſi
mularet ploratum ⁊ conquereretur
ꝙ eſſet a beſtijs deuoranda. motus il
le pietate recepit eam in cella. ſenciēs
autē ꝙ diabolus inflammabat cor
eius ad luxuriaꝫ dixit ſibiipſi. qui ta
lia faciunt ibunt in ignem eternum
Proba ergo ſi poteris ſuſtinere illuꝫ
⁊ cepit mittere omnes digitos ſigilla
tim in lucerna. Illa hec videns velō
lapis effecta pre timore. Mane factō
venerunt iuuenes cum quibus ipſa
pepigerat de temptatione viri dei.
quibus ille narrauit quod factum
eſſet: oſtendens digitos ſuos combu
ſtos. ⁊ cum crederetur illa dormire
inuenerunt eam mortuam. ſed ipſe
facta oratione ſuſcitauit eam
Sequitur. labia ei9 plena ſunt indi-
gnatione. quando peccata exprobra
uit dicens. Eſuriui ⁊ non dediſtis
mihi manducare. Amos. iij. Leo ru
giens quis non timebit. Iſaie. xliij
Tacui diſſimulando. ſemper ſilui nō
iudicando. paciens fui expectando.
quaſi paciens loquar cum dolore qd̄
in corde habeo effundendo. Specia
liter contra auarum fiet indignatio
propter tria.
Primo propter traſgreſſionem pre
cepti tam facilis tam ſuaui. Iſaie. lvi
ij. Frange eſurienti panem tuum
Unde. Eccleſiaſtici. xxix. Propter
mandatum aſſume pauperem
Scd̄o propter contemptum promiſ
ſi tam magni tam precioſi. Luce. v.
Date ⁊ dabitur vobis. quaſi dicerꝫ
Date pauperi denarium ⁊ dabitur
vobis regnum celorum. Unde qui
dam ſanctus. Amore pauperum vē
didit dominus regnum ſuum. frag
mentum ponit in preciuꝫ. quid cau
ſe excuſare poterit non ementem.
Tercio propter retentiuam boni cō
miſſi quod debuit pauperibus diſ-
penſare. Unde dominus ait. Luce. x
ix. Quare non dediſtis pecuniaꝫ me
ām ad menſuram. Ubi dicitur Pro
uerbiorum. x. Stultus labijs verbe
ratur.
Sequitur. ⁊ lingua eius quaſi ignis
deuorans quando ſentenciam pro
nunciabit dicens. Ite maledicti in

ignem eternum. Rabanus. Si steri
litas in ignē mittitur: rapacitas quid
meretur. ⁊ si iudicium sine misericor
dia fiet ei qui non fecit misericordiā
Quale iudicium fiet ei qui fecit ra
pinam. aut quid recipiet qui aliena
tulit si semper ardebit qui sua non d
dit. Isaie. xxiiij. Formido fouea ⁊ la
queus super te qui es habitator ter
re. Formido iudicis irati. Malachie
iij. Quis stabit ad videndum eum.
Fouea patentis inferni. Isaie. v. Di
latauit infernus animam meam ⁊ a
peruit os suum absq; vllo termino.
Laqueus em̄ supplicij. Mathei. xxij.
Ligatis manibus ⁊ pedibus pro
ijcite eum in tenebras exteriores. ⁊c.
A quibus nos dignetur eripere ihe
sus cristus dominus noster. Amen.

¶ Epistola ad Romanos. xv.
¶ Dominica secunda. Aduentus

FRatres. Quecumq;
scripta sunt ad nostram do
ctrinam scripta sunt. vt per
pacienciam ⁊ consolationem scriptu
rarum spem habeamus. Deus autē
paciencie ⁊ solacij det vobis idipsū
sapere alterutrum scdm̄ ihesum cri
stum vt vnanimes vno ore honori
ficetis deum ⁊ patrē domini nostri
ihesu cristi. ꝓpter quod suscipite inui
cem. sicut ⁊ cristus suscepit vos i ho
norem dei. Dico em̄ xp̄m ihesū mi
nistrum fuisse circumcisionis ꝓpter
veritatem dei ad confirmandas pro
missiones patrum. Gentes autem su
per misericordia honorare deum si
cut scriptū est. propterea confitebor
tibi in gentibus domine. ⁊ nomini
tuo cantabo. Et iterum dicit. Letai
ni gentes cum plebe eius. Et iterū
dicit. Laudate omnes gentes domi
num ⁊ magnificate eum omnes po
puli. Et rursum Isaias ait. Erit ra
dix iesse. ⁊ qui exurget regere gentes
in eum gentes sperabunt. Deus aūt
spei repleat vos omni gaudio ⁊ pace
in credendo vt abundetis in spe ⁊ in
virtute spiritussancti

¶ Euangelium. Luce. xxi

IN illo tempore Dixit ihe
sus discipulis suis. Erunt signa in so
le ⁊ luna ⁊ stellis. ⁊ i terris pressura
gencium pre confusione sonitus ma
ris ⁊ fluctum. arescentibus homini
bus pre timore ⁊ expectatione que
superuenient vniuerso orbi. Nam v
tutes celorum mouebuntur. ⁊ tunc
videbunt filium hominis venientē
in nube cum potestate magna ⁊ ma
iestate. His autem fieri incipientibꝰ
respicite ⁊ leuate capita vestra quo
niam appinquat redemptio vestra.
⁊ dixit illis similitudinem. Videte
ficulneam ⁊ omnes arbores cum ꝓ
ducunt iam ex se fructum. scitis quo
niam prope est estas. Ita ⁊ vos cū
videritis hec fieri. scitote quoniam
prope est regnū dei. Amen dico vo
bis. qꝛ non preteribit generatio hec
donec omnia fiant. Celum ⁊ terra
transibunt. verba autē mea non trā
sibunt.

¶ Dn̄ica scd̄a in aduētu. ¶ Sermo

ERunt signa in sole
⁊ luna ⁊ stellis. In hoc euā
gelio dn̄s incutit peccatori
bus timorem predicendo terribilia
signa iudicij. ⁊ iustos incitat ad amo
rem. ostendēdo appximationē regni

A

Signa iſta erunt in celo.in mari.⁊
in terra. De ſignis celi premittit cuȝ
ait. Erunt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtel
lis.ſ.ſigna obſcurationis vt ait. Ma
thei.xxiiij. Sol obſcurabitur ⁊ luna
non dabit lucem ſuam.⁊ ſtelle cadēt
de celo.q̄ obſcurabuntur ac ſi ibi nō
eſſent. Erunt autem ille tenebre ſic
horrēde. vt nec videre quis.nec mo
ueri localiter poſſit Et hoc propter
quatuor. Primo in deſignatiōe
obſcuritatis interioris que erit i ho
minibus illius temporis In quibꝰ
ſol.i. caritas refrigeſcet. Luna.i.fi
des ꝯficiet.⁊ ſtelle.i.alie virtutes pe
nitus euaneſcunt.vt illud videatur i
pletum. Trenorum.i. Egreſſa eſt a
filia ſyon.i.ab anima fideli:omnis ꝺ
cor eiꝰ. Scḋo in ꝺſignatione obſcuri
tatis exterioris.i.tenebrarum infer
nalium .in quibus perpetuo condu
dentur. Iuxta illud. Mathei.xxij.
Mittite eum in tenebras exteriores.
Sapiencie.xvij. Una cathena tene
braruȝ omnes erunt caligati. Hic au
tem loquitur eis lingua elementorū
quia tunc ſilebit lingua predicato
rum

Tercio in ſignum meroris qui erit i
die iudicij.tunc eñ contegent ſplen
dorem vultus ſui veſte lugubri. ſic
in die natiuitatis ſol habuit circuluȝ
aureuȝ in ſignum gaudij.⁊ propter
hoc ſignanter dicit̄ Apocalipſis. vi.
Sol factus eſt quaſi ſaccus cilicius.
Unde Criſoſtomus.i. Patrefamilias
moriente domus eius turbatur:fa
milia plangit.⁊ nigris veſtimentis ſe in
duit.ſic ⁊ hūano genere propter qḋ
facta ſunt omnia circa finem conſti
tuto .perturbatur mundus.celi in tri

B

ſticia lugent.et candore depoſito te
nebris induuntur. ¶ Quarto in ſig
num confuſionis.quia quodāmodo
tegent oculos claritatis ſue ne videāt
homines ſubici cruciatibus qui ſuo
lumine fruebantur.ſicut in paſſione
domini ſol dicitur radios ſuos ſubtrx
iſſe.ne dominum pendentem videreȝ
Unde ſignanter dicit. Iſaias. xxiiij.
Erubeſcet luna et confundetur ſol.
cui conſonat gloſa ſuper. Iohelis.ij.
Sol et luna tenebrati ſunt tāta miſe
rorum ſupplicia videre non poterūt
ſed timebunt.pro claro lumine hor
rendis tenebris operientur

Item fient iſta ſigna,in deſignationē
malorum qui tunc erunt in eccleſia
ſiquidem ſol.id eſt prelati.nec predi
catione.nec virtutum oſtenſione ful
gebunt.ſed in tenebris latitabunt.di
ſcipulis anticriſti publice predicanti
bus et miracula facientibus.ſicut do
minus ait. Mathei. xxiiij. Surgent
pſeudo prophete et dabūt ſigna ma
gna et prodigia.ita vt in erroreȝ in
ducantur ſi fieri poteſt etiam electi.
Luna quoq̄.ſ.ſubditi ſolebant a pre
latis luminari.conuertentur in ſang
uinē.i.ītellectum carnalem.quia de
ſcendent a fide romane eccleſie. Sic
apoſtolus ait.ij.ad Theſſalonicenſes
ij. Ueniet diſceſſio primuȝ ⁊ conuer
tentur ad anticriſtum qui ſe dic̄ de
um.

Quidam deſcendent timore tormen
torū.quia ſicut dicitur Danielis.xij.
Ruent in gladio ⁊ in flamma ⁊ in
captiuitate ⁊ in rapīa.⁊ propter hoc
tradet frater fratrem in morte.⁊ pa
ter filiū.⁊ econuerſo eligētes magis in
bonū deducere dies ſuos q̄p ſub tāta

tribulatione rerum ⁊ corporum per
peti detrimentum ¶ Quidam cupi
ditate terrenoruȝ. q̄ inueniet theſau
ros reconditos. ⁊ precipue loculos ſa
lomonis quos artificioſe ſignauit. ¶
Unde Danielis. viij. In copia reꝝ
occidet plurimos. Judicum. xi. Mul
tiplicabit gloriam ⁊ dabit eis pote
ſtatem in multis. ⁊ terram diuidet
gratuitate. ¶ Quidam deceptione
miraculorum. De quibus. i. ad Theſ
ſalonicenſes. ij. Cuius aduentus ſcd̄ȝ
operationem ſathane in omni virtu
te ⁊ ſignis ⁊ prodigijs mendacibus
q̄ fantaſtica ⁊ ad mendacium trahē
cia. De quibus Apocalipſis. xiij. Fa
ciet ſigna magna vt etiam ignem fa
ciat deſcendere de celo in terram in
īconſpectu hominum. ⁊ ſeducet ī ha
bitantes terram per ſigna que data
ſūt illi facere Stelle quoqȝ. i. religio
ſi qui videbantur in fide fortes. in
firmi ex maxima parte de conuerſa
tione celeſti cadent in terram dimiſ
ſo habitu ad ſeculum redeuntes. Un
de monet dominus. Apocalipſis. xvi
Beatus qui vigilat ⁊ cuſtodit veſti
menta ſua. ⁊c̄. Quod deplorat factū
Johelis. i. Ficum meaȝ decorticauit
De hoc dicit. Danielis. viij. Deiecit
de fortitudine ⁊ de ſtellis ⁊ oculca
uit eas. Similiter. Apocalipſis. xij.
Draco traxit cauda ſua. i. per antixri
ſtum terciam partem ſtellarum celi
ſcȝ tepidos qui non ſunt frigidi per
timorem. neqȝ calidi ꝑ amoreȝ. ⁊ mi
ſit eas in terram. Nam ad litteram
maior erit numerus cadencium ꝙ
ſtancium in tribulatione illa. Unde
zacharie. xiij. Due partes diſperden
tur ⁊ deficiet. ⁊ tercia pars relinque

tur ⁊ ducam terciam partem per ig
nem. ⁊ vram eos ſicut vritur argen
tum. ⁊ probabo eos ſicut probatur
aurum. ⁊ de hijs ait. Danielis. xi
Docti in populo docebūt plurimos
⁊ paulo poſt. vt conflentur ⁊ eligan
tur ⁊ dealbentur
¶ Sequitur videre de ſignis maris.
Mare ſicut dicit Jheronim9 ſuper ō
nes montes quadraginta cubitis ex
altabitur. aquis ſtantibus ⁊ in nulla
parte fluentibus. Deinde tantundeȝ
in abyſſum demergetur. poſtmoduȝ
reuertet̃ in locū ſuū ⁊ oēs belue ma
ris congregabuntur ſuper pelagus
ad modum contendencium mugiē
tes. ⁊ in illa commotōe erit ſicut do
mins ait. Pre confuſione ſonitus ma
ris ⁊ fluctuum. Naum. i. Increpās
mare ⁊ exſiccans illud: ⁊ omnia ad d̄
ſertuȝ deducens eleuatio Elatio ma
ris deſignat extollenciam impiorum
Unde dicitur. Iſaie. lvij. Impij q̄ſi
mare feruens quod quieſcere non
poteſt. quod bene in deceȝ ⁊ quinqȝ
cubitis terminatur. quia eriguntur
contra dominum per tranſgreſſionē
decalogi. Juxta illud Job quindeci
mo. Tetendit aduerſus dn̄m iniqui
tatem ſuam. ⁊c̄. contra eccleſiam que
in quinqȝ patriarchatus conſiſtit. ſcȝ
Romanum. Conſtantinopolitanum
Alexandrinum. Antiocenum. ⁊ Jhe
roſolimitanum De quibus Iſaie. xix
Erunt quinqȝ ciuitates in terra egip
ti loquentes lingua chananea.
Ciuitas ſolis vocabitur vna. ſcȝ Ro
mana eccleſia. cuius fides ad moduȝ
ſolis ſtabilis ⁊ perpetua perſeuerat.
Unde dicit domin9 Luce. viceſimo
ſecundo. ¶ Ego pro te rogaui petre

E

ut non deficiat fides tua. Depreſſio
vero ipſius maris penam denotat ea
rundem. Unde dñs angelis ait apo⸗
ca.xviij ¶ Quantū exaltauit ſe ⁊ in de
licijs fuit: tantum date illi tormenta
⁊ lucem.

¶ Sequit᷑ nunc videre de ſignis terre.
In terra fient terremot⁹ adeo mag⸗
ni.ut pene oīa manufacta ruant. Un
de apoca.xvi. ¶ Terremotus factus
eſt magn⁹ qualis nunq̄ fuit ex quo
hoīes fuerunt ſuper terrā. Iſa.xxiiij.
¶ Confractōe ↄfringetur terra. con
tritōe ↄteretur terra. ↄmotione ↄmo
uebit᷑ terra. vagitatōe agitabitur ter
ra.⁊ hoc in deteſtatōe cupiditatis ho
minū: quaſi nolens cupidos ſuper ſe
amplī⁹ tolerare. Iſa.xxiij. Grauabit
eam iniquitas ſua. Item oēs lapides
etiā parui ſcindent᷑ ⁊ ad inuicem col
lidentur. Iuxta illud. Non relinque
tur lapis ſuper lapidē qui nō deſtru
atur.⁊ hoc in redargutōne obſtinati
cordis qḋ noluit ↄteri de peccatis.
Eccī.iij. ¶ Cor durꝫ male habebit in
nouiſſimo. ¶ Item oīa ligna ſiluarū
⁊ olera herbarū ſanguineum rorem
fluent. ſicut ſibilla predixit. Verſus.
Iudicij ſignū tellus ſudore madeſcit.
Iohelis ¶ Dabo ſigna ⁊ ꝓdigia in ce
lo ⁊ in terra. ſanguinem ⁊ ignem ⁊ va
porem fumi.⁊ hoc ad confuſionem
humane verecundie: que ſuper ſeipſa
noluit flere. Luce.xxiij ¶ Filie iheru
ſalem ⁊c̄. ¶ Item omnes montes et
colles in puluerem redigent᷑. Unde
pſal. ¶ Montes ſicut cera fluxerunt a
facīe dnī.⁊ hoc in offenſionē huma
ne ſuperbie: que cū nihil ſit tantā ma
ieſtatem niſa eſt irritare. Eccleſiaſt.x.
¶ Quid ſuperbis terra ⁊ cinis.

F

Item volatilia oīa auolabunt in cam
pis.⁊ hoc ad confuſionem hoīm qui
cū ſint prelati rōne vix aut nunq̄ tra
ctatū faciunt de ſalute aīe ſue. Ihere.
viij. ¶ Attendi ⁊ nemo qḋ bonuꝫ eſt
loquitur. Item fere de montib⁹ deſ
cendentes cum hominib⁹ manebūt
⁊ nulli nocebunt.⁊ hoc in deteſtatio
nem oppreſſorꝫ. qui pauperes violen
ter affligunt. De quibus conquerit᷑
dominus ¶ Qui deuorant plebē me
am ſicut eſcam panis. Eccleſiaſti.xiij
¶ Venatō leonis onager in heremo
ſic paſcua diuitū ſunt pauperes.
Item ibunt hoīes huc ⁊ illuc ut amē
tes. et pre timore areſcentes. Et hoc
eſt quod dominus ait ¶ Areſcētibus
hominibus pre timore. et expectati⸗
one que ſuperuenient vniuerſo or⸗
bi. De hijs vltimis ſignis dicitur eze
chielis.xxxviij. ¶ Commouebūtur a
facie piſces maris. et volucres celi. et
beſtie agri. et omne reptile quod mo
uetur ſuper humum. cūctiqꝫ homi⸗
nes qui ſunt ſuper faciem terre. Nec
mirum ſi humana fragilitas mouea
tur. nam virtutes celorum. id eſt an⸗
geli commouebūtur. Unde criſoſto
mus. Si rex terrenus ꝓceſſurus ali
quam expeditionem mandat in po⸗
pulo: dignitates omnes mouētur. et
exercitus excitatur. tota ciuitas feruit
Quanto magis rege celeſti exſurgen
te iudicare viuos ⁊ mortuos virtutes
angelice commouētur. terribiles mi
niſtri terribiliorem dominum prece
dentes. pro candelabris fulgura vi⸗
ua precedent ⁊ pro tubis horenda to
nitrua. nec reſiſtendi virtus. nec fugi
endi facultas. nec penitentie locus.
nec ſatiſfactionis temp⁹ ex anguſtia

omnium rerūz:nihil remanet niſi lu
ctus. Unde dominus ait Math.xxii
ij. ¶ Et tunc plangent omnes tribus
terre.ſcilicet peccatores: qui plus ter
rena ꝙ celeſtia dilexerunt. Criſoſto/
mus. Plangent iudei. plangent gen/
tiles. plangent xpriſtiani qui magis
dilexerunt mundum ꝙ xpriſtum.
Mouebuntur autem angeli non ſolū
locali defenſione: ſed etiam ammira/
tione maieſtatis diuine. ⁊ ex compaſ/
ſione infirmitatis humane. ⁊ quodā
naturali horrore: videntes ſub ſe re/
probos cruciari. Unde dicitur Job
xxvi. ¶ Columne celi contremiſcunt:
⁊ pauebunt aduentum eius. Ubi di
cit auguſtinus. Quid faciet virgula
deſerti: vbi timore concutitur cedrꝰ
paradiſi. Et tunc videbunt filiuz ho
minis venientem in nube triplici. in
glorificata carne cum angelorum et
ſanctorum multitudine. ⁊ quia huiu
lis nubibus deſcendet in aere Scdm
illud actuuz primo ¶ Sic veniet quē
admodum vidiſtis eum euntez in ce
lum. Pſalmiſta ¶ Cognoſcetur domi
nus iuditia faciens. vbi addit beatꝰ
bernardus. qui nunc ignoratur iniu
riam patiens. cum poteſtate magna
ad puniendum reprobos. ⁊ maieſta
te: ad remunerandum electos. Dein
de ad amorem incitat. ⁊ ad deuotio/
nem inuitat electos cum ait. Hijs au
tem fieri incipientibus. ſcilicet terre
motibus. confuſione ſonitus maris ⁊
fluctuum. ſignis in ſole ⁊ luna ⁊ ſtel/
lis. reſpicite et leuate capita veſtra. id
eſt intentionem ⁊ conſiderationem ad
quietem. ⁊ ad remunerationem eter
nitatis. quod facit pſalmiſta in intro
itu miſſe dicens. Ad te domine leua/
ui animam meam. Uult ergo domi
nus ut nullo modo huic ſeculo con/
formemur. nec nobis ymaginem hu
ius beſtie imprimamus. Immo ut
conuerſatione teſtimonium perhibe
amus de illo: quoniam opera eiꝰ ma
la ſunt. Proinde monet ut dimitta/
mus capita in proſperis: ne vanitatis
aura nos rapiat Leuemus autem in
aduerſis: ne nos torrentis vnda ſub/
mergat: vel trahat. Cete namqȝ gran
dia ludunt in tempeſtate. ⁊ nos dole
mus in tribulatione. Cauſa gaudij
oſtenditur cum poſtea ſubinfertur.
Quoniam appropinquat redemptio
veſtra. ſcilicet reformatio corporum
vt ſicut fuerunt ſocia paſſionis. ita fe
licitatis ⁊ conſolationis. Unde dicit
apoſtolus philippenſ. iij. ¶ Saluato
rem expectamus dominum noſtruz
ihesum qui reformabit corpꝰ humi
litatis noſtre per mortem in vermes
⁊ puluerem deformatum configura
tum corpori claritatis ſue. id eſt aſſi/
milans illi in claritate. quaz oſtendit
in tranſfiguratione. vbi dicit beatus
bernardus. Requieſce in hac ſpe ca/
ro miſera: qui propter animam venit
pro te quoqȝ venturus eſt. qui refor
mauit illam. tui quoqȝ non obliuiſca
tur in finem Rogemus igitur domi
num noſtrum ⁊c.

¶ Dominica tercia aduentus.

Epiſtola Prima ad Corinthi
os quarto.

FRatres·ſic nos exiſti
met homo ut miniſtros xp̄i
⁊ diſpenſatores miniſterioꝝ.
hic iā quęritur inter diſpenſatores
ut fidelis quis inueniatur. Mihi au
tem ꝓ minimo eſt ut a vobis iudicer
aut ab humano die. Sed neq̄ meip
ſum iudico. nihil enī̄ mihi ↄſcius ſū.
ſed nō in hoc iuſtificatus ſum . Qui
aūt iudicat me dominꝰ eſt. Jtaq̄ no
lite ante tempꝰ iudicare : quoadusq̄
veniat dñ̄s:qui ⁊ illuminabit abſcon
dita tenebrarum. ⁊ manifeſtabit cōſi
lia cordium. ⁊ tunc laus erit vnicuiq̄
a deo.

¶ Euangelium ⸗ Math.xi.

IN illo tēpore· Cum
audiſſet iohannes in vincu
lis opera xp̄i mittens duos
de diſcipulis ſuis : ait illi. Tu es qui
venturus es: an alium expectamus.
Et reſpondens iheſus ait illis. Eun
tes renunciate iohanni que audiſtis
⁊ vidiſtis. Ceci vident. claudi ambu
lant. leproſi mundantur. ſurdi audi
unt. mortui reſurgunt. pauperes euā
gelizantur. Et beatus eſt qui nō fue
rit ſcandalizatus in me. Jllis autē ab
euntibus cepit iheſus dicere ad tur
bas de iohanne. Quid exiſtis in deſ
tum videre: arundinem vento agita
tam. Sed quid exiſtis videre: homi
nem mollibus veſtitū. Ecce qui mol
libus veſtiuntur in domibus regum
ſunt. Sed quid exiſtis videre ꝓphetā
Etiam dico vobis ⁊ plꝰ q̄ prophetā.
hic eſt enī̄ de quo ſcriptum eſt. Ecce
ego mitto angelum meum ante faci
em tuam: qui preparabit viam tuam
ante te.

⸗ Eodem die.

¶ Sermo quartus de euangelio.

CVm audiſſet iohānes
in vinculis opera xp̄i. Jtem
in hoc euangelio iohēs ge
rit formam hoīs penitentis Et notā
tur in ipſo duo. ſtatus ⁊ actus. Statꝰ
ꝗ in carcere. ⁊ in vinculis erat. Actꝰ
triplex. Audiuit enī̄. miſit. ⁊ interro
gauit. Sic ⁊ penitens eſt in carcere
corporis. Corpus enī̄ quod ante pec
catum erat palaciū glorie: poſt pecca
tum cepit eſſe carcer miſerie. Vñ iob
vij. ¶ Nunquid ſurdus ego ſum per
ſuperbiam. aut cecus per auariciam.
ꝗ circumdediſti me carcere. Jn hoc
carcere ligauit deus hoīem poſt pec
catū vinculis penalitatū. que ſunt ſep
tem. ſ. Fames. Sitis. Frigus. Calor.
Labor. Dolor. ⁊ Mors. A quibꝰ iu
ſtus diſſolui cupit ⁊ eſſe cū xp̄o. So
lutus aūt dicit. Diſrupiſti dñ̄e vincu
la mea ⁊c̄. Eccl.iiij. ¶ De carcere ca
thenisq̄ interdū quis egreditᷣ ad reg
nū. Ligauit aūt ſibi hoīem deus tan
q̄ ſeruū fugitiuū: ne de cetero fuge
ret. Job.xiij. ¶ Poſuiſti in neruo. id
eſt in cippo pedē meū. Jtem tanq̄ fu
rioſum ne ſibi manꝰ iniiceret. Sapi.
xvi ¶ Hō per maliciā. ſ. ſuperbiam oc
cidit aīam ſuam. Jtem tanq̄ hoſtē
rebellantē: ut eū ſibi ſubiiceret Job.x
ix. ¶ Sic me habuit quaſi hoſtē ſuū.
Vnde humiliatꝰ ait. Jntroeat in cō
ſpectu tuo gemitꝰ ↄpeditoꝝ. Hec vin
cula iuſtꝰ humilitᷣ patitur expectās

B

ut a deo ſoluat᷑. Sicut apoſtolꝰ qui
dicebat.i.coꝝ.iiij.¶ Uſqꝫ in hanc ho
ram eſurimus ⁊ ſitimus ⁊ nudi ſumꝰ
eo peccatoꝛ ſeipſum feſtinat ſoluere:
quaſi manū dei poſſit effugere: dum
famem expellit per crapulam. ſitim
per ebꝛietatē. frigus indumentoꝛuꝫ
multitudine. caloꝛeꝫ veſtium tenuita
te. laboꝛem ocioſitate. doloꝛē delicijs
moꝛtem medicinaꝝ iuuamine. Sed
dicit᷑ Ihere.xxviij. ¶ Cathenas lig
neas ↄtriuiſtis. ⁊ faciam ꝓ eis cathe
nas ferreas. qꝛ qui ſic ſe ſoluerit hijs
vinculis: ligabunt᷑ eternis in carcere
infernali. vbi eſt fames nō habitura
cibū. Iob.xviij. ¶ Attenuet᷑ fame ro
bur eius. Sitis nō habitura potum
Iob. Exardeſcet ↄtra eū ſitis. Frigꝰ
niuis intolerabile. Iob.vi. ¶ Qui ti
met pꝛuinā: irruet ſuper euꝫ nix. Ar
doꝛ ignis inextinguibilis. Iob.xx.
¶ Deuorabit eū ignis qui nō ſuccen
ditur. Labor ſine requie. Pſal. ¶ La
borabit ineternū ⁊ viuet adhuc in fi
nem. Dolor ſine mitigatōe. Iſa.xiij.
¶ Toꝛtōnes ⁊ dolores tenebunt eos.
Toꝛtōnes ſunt ꝓprie ventris. dolores
alioꝝ membroꝝ. qꝛ oīa flagicia ex vē
tre ſumunt originē ⁊ per cetera mem
bra facinora perpetrant᷑. Mors ſine
fine. Apoca.xx. ¶ Beatus qui hꝫ ꝑ
tem in reſurrectōne prima. in hijs ſe
cunda mors nō habet poteſtatē.

Nunc videnduꝫ eſt de actibus peni
tentis.

Primus actus ipſius eſt opera xpri
ſti audire. Opera xpi dicuntur que e
git miſterio humanitatis aſſumpte.
Et ſunt ſpecialiter duo. ſ. opꝰ redem
ptionis. ⁊ opus retributōis. Quorū
primū eſt generatiuū ſpei. Alterū ve

C

ro timoris. Ex ↄſideratōe primi ↄci
pit penitens deuotionem. ex conſide
ratōe ſecundi ↄpunctionem. ⁊ ſic int᷑
hos duos effectus quaſi inter duas
molas indeſinēter molitur: ne ingra
tus appareat vel ſecurus. Deutero.xx
iiij. ¶ Non accipies loco pignoꝛis ſu
perioꝛem ⁊ inferioꝛem molā.

Secundus actus eſt ad xpm diſcipu
los mittere. Duo diſcipuli ſunt o
peratio ⁊ oꝛō. ¶ Primum ſignatur
per altar᷑ holocauſtoꝝ in quo macta
bantur aīalia. i. motus carnales. ⁊ ali
a vicia. vtpote ſuperbia mactatur per
humilitatē. ⁊ auaricia per elemoſina
rum largitionē. luxuria per caſtitatē
Secundū ſignatur per altare incenſi
in quo adolebat᷑ thimiama. ſ. deuota
ſuſpiria. ⁊ ſancta deſideria. Primuꝫ
altare erat in atrio ⁊ opertum erat ex
ere. qꝛ operatio fit in exterioꝛibus. et
ſemper eam ſequi debet ſonus ↄfeſſi
onis. qꝛ multipliciter ↄtingit peccare
in operabilibus. Iob.ix. ¶ Verebar
oīa opera mea ⁊c. Altare alterū erat
in ſanctuario. ⁊ opertū erat auro pu
riſſimo. qꝛ oꝛō fit in intimis coꝛdis. ⁊
ſepe comitat᷑ eam dulcedo cōtempla
tionis. ex vtroqꝫ odoꝛ ſuauiſſimꝰ ſur
git ad deum. Ps. ¶ Holocauſta me
dullata offerā tibi. i. opera pinguedi
ne caritatis refecta. cum incenſo arie
tum. i. cum oꝛōne quaꝫ nobis apoſto
li tradiderunt. ſicut ipſi a dn̄o accepe
runt. hoc ad xpm mittimus qn̄ ſibi
de ea voce offerimꝰ.

Tercius actus penitentis eſt. interro
gare vtꝝ ipſe ſit ad eū venturus. an a
lius in articulo moꝛtis. qd̄ eſt formi
dare ne nō ſit miſericoꝛdia dignus: ſꝫ
pena. Unde ezech.ix. ¶ Neſcit homo

verum amore dignus ſit an odio. q̄ꝛ ignorat ad quem finem deueniat. Item quia ſicut ait gregorius. Sepe cauſa eſt damnationis quod putatur perfectio virtutis. Unde puerbioꝝ xiiij. ¶ Eſt via que videt̄ homini iuſta. nouiſſima aūt illius deducunt ad inferos. Xp̄s aūt ſic reſpondet reducendo ad mentem eius opera gratie ut ex illoꝝ ꝯſideratōne ſperare valeat bona glorie

¶ Primū eſt illuminatio intellectꝰ per fidem: cū ait. Ceci vident. Fides em̄ primo aperit oculū ſiniſtꝝ cum facit ꝯſiderare mala ſua. ⁊ oſtendit ei eterna ſupplicia. ſicut ezechie qui dicebat yſa. xxxviij. ¶ Uadā ad portas inferi Secundo aperit oculum dextꝝ cum facit hoīem ꝯſiderare diuinam largitatem. ⁊ oſtendit ei beatitudinē. Sicut dauid qui dicebat ¶ Qn̄ veniam ⁊ apparebo ante faciem dei

¶ Secundū eſt expeditio affectus per caritatem cū dicit. claudi ambulant. Duo pedes aīe ſunt affectus placendi deo. ⁊ pficiendi ꝓximo. Quidam tamen claudicāt pede ſiniſtro: qui volunt deo v .care: non aūt ꝓximo miniſtrare. Quidam aūt econuerſo. ⁊ illi claudicant dextro. Qui vero nec deo nec ꝓximo intendere curant: vtroq̄ꝫ pede claudicant. ⁊ illud dicitur. iij. regū. xviij. Uſqꝫquo claudicatis in duas partes. Talis erat miphiboſeth. d̄ quo habetur. ij. Regū. iiij. q̄ꝛ cecidit de gremio nutricis. ⁊ claudꝰ effectꝰ eſt. ⁊ ſignat peccatorem q̄ui cadit a caritate.

¶ Terciū eſt mundatio peccatoꝝ per lacrimaꝝ effuſionem cū ait. leproſi mūdantur. qd̄ ſignatum eſt. iiij. Regū. v

in naaman ſyro: qui ſepties lotus eſt in iordane. ⁊ curatꝰ fuit a lepra Septem em̄ ſunt cauſe quare peccator debet lacrimas fundere.

¶ Primo ꝑpter patris offenſionē. Unde malach. i. ¶ Si pater ego ſum vbi eſt honor meus. ſi dn̄s ego ſum: vbi ē timor meus.

¶ Secundo ꝑpter angeloꝝ ꝯfuſionem Unde yſa. xxiij. ¶ Angeli pacis amare flebūnt.

¶ Tercio ꝑpter demonū irriſionē. Unde treno. i. ¶ Uiderunt eam hoſtes ⁊ deriſerunt ſabbatū eis.

¶ Quarto ꝑpter anime ꝓſtitutionem. Unde yſa. lvij. ¶ Juxta me diſcooperuiſti te. ſuſcepiſti adulterē.

¶ Quinto ꝑpter peccati vilitatem. vnde Ihere. ij. ¶ Quā vilis facta es tu: iterans vias tuas.

¶ Sexto ꝑpter oīm bonoꝝ amiſſionē. Unde treno. i. ¶ Egreſſa eſt a filia ſion oīs decor eius.

¶ Septimo ꝑpter eterni mali incurſionem. Tren̄. i. ¶ Dedit me dn̄s in manu de qua nō potero ſurgere.

¶ Quartū eſt patefactio auriū per preceptoꝝ adimpletōnem cum dicit. ſurdi audiunt. ut aperiat ſiniſtrā ad clamorē pauperis. Prouer. xx. Qui obturat aurem ad clamorē pauperis ⁊c̄. Dextram ad auditū predicationis. Prouer. xxviij ¶ Qui declinat aurē ſuam ne audiat legem: orō eius erit execrabilis

¶ Quintū eſt reſurrectō mortuoꝝ per ꝯtemplatōem cū ait. mortui reſurgūt Primo em̄ ſurgit hō ad actionē.

¶ Scd̄o reſurgit ad ꝯtemplatōem. vnde yſa. xxvi. Expergiſcimini ⁊ laudate qui habitatis in puluere. q̄ꝛ ros lucis

F

ros tuus. Et nota ꝙ eſt ros lucis ⁊
lux roꝛis. Ros ſine luce: ⁊ lux ſine
roꝛe. Ros lucis eſt cum de cognitio
ne veritatis dulcedo quedam ſuauita
tis erumpit. Lux roꝛis eſt cū de ſua-
uitate mentis ſerenatur oculus rōis.
Ros ſine luce eſt cū mens afficit᷑ ad
deuotionē ſed non illuiatur ad cogni
tionem. De quo deutero. vlti. ¶ Celi
caligabunt roꝛe. Lux ſine roꝛe eſt co
gnitio ſine affectione. De quo Joſue
xv. ¶ Terrā auſtralem ⁊ arentē dedi
ſti mihi: iunge ⁊ irriguum. Hec ſunt
quinqꝫ opera mie dei. que ꝯſiderata:
fiduciam tribuuntꝗ penitenti.

¶ Dominica quarta.
Epiſtola Philippen. iiij.

FRatres. Gaudete in
dn̄o ſemper. Iterū dico gau
dete. Modeſtia veſtra nota
ſit oībus hoībus. Dominus em̄ ꝓpe
eſt. Nihil ſolliciti ſitis: ſed in oī oꝛōne
⁊ obſecratione cū gratiarū actione. pe
titiones veſtre innoteſcant apud deū.
Et pax dei que exſuperat omnē ſen
ſum cuſtodiat coꝛda veſtra ⁊ intelligē
tias veſtras in xp̄o ihesu dn̄o noſtro.

¶ Euangelium Joh̄. primo.

IN illo tempore. Mi
ſerūt iudei ab iheroſolimis
ſacerdotes ⁊ leuitas ad iohā
nem ut interrogarent eū: tu quis es.
Et ꝯfeſſus eſt ⁊ nō negauit. ⁊ ꝯfeſſus
eſt. ꝙ non ſum ego xp̄s Et interroga
uerunt eū. Quid ergo. Helias es tu.
Et dixit. Non ſum. Propheta es tu.

A

Et reſpondit. Nō. Dixerunt ergo ei
Quis es tu ut rn̄ſum dem⁹ hiis qui
miſerūt nos. quid dicis de teipſo. Ait
Ego vox clamantis in deſerto. dirigi
te viam dn̄o. ſicut dixit yſayas ꝓpheta.
Et q̇ miſſi fuerāt erāt ex phariſeis. ⁊
interrogauerūt eū ⁊ dixerūt ei. quid
ergo baptiſas ſi non es xp̄s: neqꝫ heli
as. neqꝫ ꝓpheta. Rn̄dit eis iohannes
dicens. Ego baptizo in aqua. medi⁹
aūt veſtrū ſtetit quem vos neſcitis Ip
ſe eſt qui poſt me ventur⁹ eſt: qui an-
te me fact⁹ eſt. cuius nō ſum dignus
ut ſoluam coꝛrigiā calciamenti eius.
Hec in bethania facta ſunt trans ioꝛ
danem vbi erat iohēs baptizans.

Eodem die.

¶ Sermo. v. de euangelio.

EGo vox clamātis in
deſerto. Sicut ex euangelio
pꝫ triplex opinio erat de be
ato iohāne in turba. Quidam em̄ pu
tabant eum xp̄um. id eſt meſſiam in
lege ꝓmiſſum ante baptiſmum. ꝙ de
illo pꝛedixerat yſa. lij. ¶ Iſte aſperget
gentes multas ⁊c̄. Alij putabant eum
eſſe heliam ꝓpter nimiam abſtinenti
am ⁊ ſolitariam vitam. ⁊ aſperrimam
increpationem. Alij dicebant heliſeū
reſuſcitatum pꝛopter virtutem ſpiri-
tus quam in eo cernebant. Unde mi
ſerunt ad eum legiſperitos: ut ab ip̄o
quererent vtrū eſſet xpiſtus. vel he
lias. vel pꝛopheta. id eſt heliʒe⁹. quē
anthonomatice vocabant pꝛophetā.
quia duplex ſpiritus helie fuerat in
eo. Et nō dicunt. es tu vnus pꝛophe
tarum. ſed ſolummodo es tu ꝓpheta.

B

quibus tamen nullum predictorꝫ ſe eſſe diceret. certificari volentes addūt Quis es tu ne abſqꝫ certitudine redeamus ad eos qui miſerūt nos. Quid dicis de teipſo. quia audiuimus te aſſerētem de xpo multa: ſed de teipſo nulla Ad hoc poterat reſpondere. Ego ſuʒ homo. vel ego ſum iohannes vel ego ſum filius zacharie. ſed noluit in ſe cōſiderare humanam naturā vel ꝓpriam ſubſtantiam ſiue generationē carnalē. Immo hec oīa tranſeundo fateturꝫ in ſe ſolam abundantiaʒ gratie: que omni premineret creature dicens. Ego vox clamantis in deſerto ꝛc. quaſi diceret. Ego ſum vox xpi clamantis in me manētis in deſerto. ⁊ quid clamātis. hoc ſcilicet. dirigite viam domino id eſt parate vos ut deus veniat ad vos In quibus verbis declarat de ſe quatuor. ſcilicet Dignitatem. Officium. Locum. ⁊ Utilitatem. Dignitatē declarat: oſtendendo quid ſit. ibi. Ego ſum vox. Officiū oſtendendo cuius ſit. ibi. clamantis. Locum oſtendendo vbi clamet. ibi. In deſerto. Utilitatem oſtendendo quid clamet. ibi. Dirigite viam domino.

¶ Primo ergo quid ſit oſtendit cuʒ dicit. Ego ſum vox. Vox eſt ad notandum. quia ſicut ait criſoſtomus. Nihil erat in eo quod ad penitentiam non vocaret. Math. iij. Ipſe aūt iohannes habebat veſtimentuʒ de pilis cameli ꝛc. verſus. Antra cubile pili. toga. zona iohānis ouina Pellis. potus aque. melqꝫ locuſta cibus. Unde vere dicitur vox Totum enī qđ fuit in ipſo fuit predicatio. ſicut quicquid eſt vocis eſt vox. Nota quod naturalia inſtrumenta vocis ſunt quinqꝫ. ſcꝫ anhelitus

C

pulmonis. concauitas gutturis plectrum lingue. dentes. ⁊ labia Unde ⁊ vox deſcribitur Vox eſt ſonus ab ore animalis platus naturalibus inſtrumentis formatus. que omnia ſpecialiter in beato iohanne baptiſta fuerunt.

¶ In anhelitu pulmonis. quia aereʒ attrahit ⁊ emittit ſignatur gratia ſpiritus ſancti quaʒ in vtero matris attraxit ⁊ emiſit: cum aliis nunciauit. Unde pſalmiſta ¶ Os meum aperui ⁊ attraxi ſpiritum.

¶ In concauitate gutturis ſignatur virtus humilitatis: que in eo maxima fuit. Cum enim talis eſſet ut xpus credi poſſit ſi vellet. reſpondit iudeis querētibus. ſe nō eſſe ſufficientem ad ſoluēdum corrigiaʒ calciamēti eius. quod eſt vltimum ſeruicium ad minimos pertinens. ⁊ hoc deſignatur in concauitate altaris. exo. xxvij.

¶ In plectro lingue ſignatur officium predicationis. Primus enī penitentiam predicauit. ⁊ regnum celorum pmiſit. Unde ⁊ dominus merito peruerſi populi predicationem ſubtrahens ait ezech. iij. ¶ Linguam tuam adherere faciam palato tuo

¶ In dentibus mordaces viciorum increpationes ſignantur. ut illud. Genimina viperarum ꝛc.

¶ In labiis blande ammonitiōes. ut illud. ¶ Qui habet duas tunicas. i. ſuperflua: det nō habenti.

¶ Secundo oſtendit cuius ſit cum ait. Ego vox clamantis. id eſt ego ſum vox ad verbum.

Quatuor autem ſunt habitudines vocis ad verbum.

¶ Prima eſt. quia conformatur verbo aliter eſſet inconueniens. Sic ⁊ iohēs

xpriſti conformationez ſuſcepit. quia ſanctificatus in vtero matris. Hec cõformitas eſt ſimilitudo virtutuȝ que fuerunt in xp̃o. Ad quam nos hortatur apoſtolus Coloſenſ. iij. ¶ Induite nouum hoiem ↄformantes vos ei ſicut veſtimentũ corpori.

Secunda eſt. q͞r naturaliter precedit verbũ. Prius em̃ vox auditur: ꝙ intellectus mentis percipiatur. Sic et iohannes preceſſit xpriſtum naſcẽdo. predicando. baptiſando. moriendo. ⁊ ad limbum deſcendendo. Unde Luce. ij. ¶ Preibis ante faciem dñi parare vias eius.

Tercia eſt. quia vox baiulat verbũ ad aures auditorum quaſi vehiculum. ⁊ interpretatur ipſum. Sic ⁊ iohannes manifeſtauit ipſum xpriſtum iudeis. non ſolum abſenti teſtimonium perhibendo: ſed etiam preſentem indice demonſtrando. Unde ait Joh. Ut manifeſtaret̃ iſrahel ꝓpterea ego veni in aqua baptiſare.

Quarta eſt. quia tranſit in nihilum: remanente verbo. Sic iohãnes poſt ꝙ excitauit auditum iudeoruȝ ad recipiendum xpriſtum: deſijt baptiſare ⁊ predicare: manente baptiſmo ⁊ predicatione xpriſti. Unde merito comparatur lucerne que extinguitur orto ſole. Johis. vi. ¶ Ipſe erat lucerna ardens ⁊ lucens. Ubi nota ꝙ ait. vox clamantis: nõ loquentis. non predicãtis: ut maiorem effectum exprimat. Clamat autem verbum in voce. id eſt xpriſtus in iohanne. iudex in precone ut genus humanum reddat attentum ad id qđ poſtea clamabit per ſe.

Primo namq̄ clamauit in paradiſo. nec fuit qui reſponderet. Unde Job xxx. ¶ Seruum meum clamaui ⁊ nõ reſpondit mihi. Propter hoc ſecũdo clamare venit in mundum. ut homo proprie factorem cognoſceret. et ad ipſum rediret. Unde dicitur yſa. xxx. ¶ Aures tue audient verbum poſt tergum monentis. ſed quia non audit monentem: audiet ⁊ punientem. quando vltimo clamabit in iudicio. Unde ait yſayas. xxviij. ¶ In loquela labij. ⁊ lingua altera loquar ad populum iſtum.

Sed notandũ ꝙ clamor fit quinq̄ de cauſis. Aut enim fit ad auerſos. Aut ad remotos. Aut ad ſurdos. Aut ad dormientes. Aut propter indignationem. Genus autem humanum auerſum fuit a deo. Unde dicitur zacharie. vij. ¶ Auerterunt ſcapulam ⁊ aurem ſuã aggrauauerunt ne audirent. ⁊ cor ſuum poſuerũt ut adamãtem ne audirent legem ⁊c̃.

Item valde remotuȝ erat. quia in regionem diſſimilitudinis abierat. Unde dicitur yſaie. xlvi ¶ Audite me duro corde qui longe eſtis a iuſticia Item ſurdum erat. Unde dicit̃ yſa. xlij ¶ Surdi audite.

Item dormiebat in morte. Unde voce magna clamauit quando lazarum ſuſcitauit. Eccleſiaſti. xxij. ¶ Qui narrat verbum non audienti quaſi qui excitat dormientem de graui ſomno Item indignatõnem dei merebatur Unde dicitur yſaye. xxx. ¶ Labia eiꝰ repleta ſunt indignatione. Indignatio enim proprie eſt quando aliqua potens perſona iniuriam patitur ab exiguo ⁊ infirmo.

F

Tercio oſtendit vbi clamat cum ait. In deſerto.i.in hoc mundo a dei gr̄a derelicto. Et nota ꝙ mundus.i. mundi amatores deſertum dicunt̄. propter tria. Primo.ꝙ non habitantur a deo per graciam. Unde plebi iudeorum dicitur. Iſaie.xvij. Eris deſerta.ꝙ oblita es dei ſaluatoris tui ꝛ fortis adiutoris tui n̄ es recordata. Ozee.ix. Ve eis cū receſſero.ꝛc̄. Scd̄o propter ciborum penuriam. Unde dicunt diſcipuli domino. Mathei.xv. Unde nobis in deſerto panes. Non eñ inuenitur ibi frumentum diuini ſermonis. vinum cōpunctionis.oleum compaſſionis De quibus. Geneſis.xxvij. Det tibi deꝰ habundanciam frumenti vini ꝛ olei Item zacharie.ix. Quid bonum eſt ꝛ quid pulchruz niſi fructus electorum ꝛ vinum germinans virgines. ꝙ penitencia de meretrice virginem facit.

Tercio ꝑ venatorum animalium copiam. De quibus. Deuteronomij viij. Eductor tuus fui in ſolitudine magna atq̨ terribili in qua erat ſerpens flatū adducens.ſ.ſuperbia q̄ audurit omnia bona. Unde. Geneſis xli. Spice tenues ꝛ percuſſe vredie ꝛ ſcorpio qui blandus eſt in facie.ſꝫ cauda pungit occulte.ſ. luxuria que in principio videtur dulcis.ſed in fine ſentitur amara. Prouerbiorum. quinto. Nouiſſima illius amara q̄ſi abſinthium propter amaritudinem conſcieucie.ꝛ acuta quaſi gladius biceps propter dampnationem corporis ꝛ anime.dipſas que ꝛ ſtellio vel ſitula dicitur.ꝙ quem momorderit ſiti perit.ſ.auaricia que nunq̄ reple

G

tur pecunia. De hijs tribus.i. Joh. ij. Omne quod eſt in mundo concupiſcencia carnis eſt.ꝛ concupiſcencia oculorum ꝛ ſuperbia vite. Latet etiam in hoc deſerto beſtia ſeua dyabolus que cunctos deuorat peccatores Unde. Ozee.ij. Ponam eum in ſaltū ꝛ comedent eum beſtie agri

Quarto oſtendit quid clamet cuz ad dit. Dirigite viam domini. Uia fides eſt qua deus ad hominem venit ꝛ homo in deum tendit. Unde. Auguſtinus. Uenit homo ad deum credendo.obediendo.intuendo. capiendo. Deus venit ad hominem.ſubueniendo.illuminando.implendo. Hec via. Primo debet mundari per temperanciam.quia per ſordidam viam non graditur. Unde Pſalmiſta. Deus meus impolluta via eius. Unde beatus. Auguſtinus. Non venit in homines deus niſi viam fidei mundent anteq̄ veniat.

Scd̄o debet equari per fortitudinē vt illata mala vnanimiter tollerent̄ Prouerbiorum.xij. Fortitudo ſimplicis via domini.quia cum quis illata mala tollerat propter deum.deus venit exhibendo ſe ſibi ſocium.ꝛ conferendo auxilium. Unde pſalmiſta ait. Cum ipſo ſum in tribulatione eripiā eū.ꝛc̄. Ecce tria bona. Dat eñ auxiliū de tribulatione. eripit a temtatōe glorificat in reſurrectione q̄ſi eñ valliccioſa eſt via eleuari i proſperis.deprimi in aduerſis.ꝛ ꝑ illaz n̄ graditur deus de quo dicit.pſ̄. Sine iniquitate cucurri ꝛ direxi.ſ.alios ad currendum. Iſaie.lvij. veniat pax requieſcat in cubili ſuo qui ambulauit in directione ſua.

Tercio debet dirigi per iuſticiam q̄
eſt quaſi regula mentis humane. vt
via regia incedamus. non declinan-
tes ad dexteram ſiue ad ſiniſtram.
Ad dexteram declinat qui male vti-
tur proprijs. vel auare retinendo vł
male expendendo. Contra primum.
Jacobi. v. Agite nunc diuites. plo-
rate vlulantes in miſerijs veſtris q̄
aduenient vobis. diuicie veſtre pu-
treſcent. ⁊c̄. Bernardus. Utinam ſa-
peres ⁊ intelligeres miſer qui ⁊ the-
ſauro pecunie theſaurum vis parit̄
cumulari. Contra ſcd̄m. Luce. xiiij.
Cum facis prandium vel cenam no-
li vocare amicos neqꝫ fratres tuos.
neqꝫ cognatos. neqꝫ vicinos tuos di-
uites. ⁊c̄. Unde in vitas patrum le-
gitur ꝙ quidaꝫ de fratribus cui di-
miſſa erat hereditas. interrogauit ab-
batem quid facturus eſſet ex ea. cui
reſpondit. quid dicam tibi frater. ſi
dixero da eam in eccleſiam. clerici ſi-
bi ex ea faciunt conuiuia. Si autem
dixero. da eam parentibus tuis non
eſt tibi merces. Si autem dixero da
eam pauperibus: ſecurus eris Unde
Pſalmiſta. Diſperſit dedit pauperibꝰ
iuſticia eius manet in ſeculum ſeculi
Bernardus. Bona recompenſatio
iuſticie pro pecunia qn̄ pro eo quod
teneri non poterat reſtitutum eſt ei
quod feliciter manet ineternum. me-
lius em̄ eſt incomparabiliter iuſticia
q̄ꝫ pecunia q̄ꝫ illa ditat ⁊ replet. hec a-
nimam ad ſiniſtram declinat. qui nō
contentus proprijs iuſtat alienis vel
per vſuram vel per rapinaꝫ. vel per
violenciam vel per fraudem. Cōtra
quod Abacuck. ij. Ue em̄ illi qui mł-
tiplicat non ſua vſquequo aggrauat
contra ſe denſum lutum. Denſum lu-
tum aggrauare. eſt terrena lucra cū
pondere peccati cumulare. Auguſti-
nus. Si in ignem mittitur qui non
dedit propria. vbi putas mittendus
eſt qui inuaſit aliena. Per hec diuer-
ticula non graditur deus qui dicit.
Prouerbiorum. viij. In vijs iuſtici-
e ambulabo

Quarto dꝫ ornari per prudenciam.
Prouerbiorū. iij. Uie eius vie pul-
chre. Inde eſt ꝙ in ſolempnitatibus
templa manufacta ornantur. vt ma-
gnus ſacerdos cum proceſſione introe-
at. Ita ⁊ tu adorna mentis thalamū
vt eternus ſacerdos introeat ad te cū
plenitudine graciarum.

Has quatuor preparationes facimꝰ
in quatuor dominicis de aduentu.
vt in die natiuitatis accipiamus do-
minum cum honore. In prima
dn̄ica via fit munda per temperanci-
am ſicut apoſtolus ait. Non in com-
meſſationibus. i. luxurioſis cōuiuijs
⁊ ebrietatibus. ſ. immoderatis pota-
tionibus. non in cubilibus. ſ. in pigri-
cia. ⁊ impudicicijs. i. in luxuria
In ſcd̄a fit equa per fortitudinem.
vn̄ hortamur in epiſtola vt per paci-
enciā ⁊ cōſolationem ſcripturarum
ſpeꝫ habeamus

Quinto q̄ꝫ grauiora ꝓpter deuꝫ per-
tulit tanto ſpes in deum ſolidior ſur-
git. In tercia. ſ. in hac dn̄ica fit re-
cta propter iuſticiaꝫ. ſicut in euange-
lio ammonetur. Juſticia vero parit
gaudium. ſicut ait. pſalmiſta. Gaude-
te iuſti in dn̄o. ⁊ ob hoc ad gaudiuꝫ
in epiſtola prouocamur In quar-
ta dn̄ica fit ornata per prudenciam
ꝓpter quod nominamur in epiſtola

A

miniſtri dei. vt de ornatu ſimus ſol
liciti. ⁊ ſic digne ſuſcipimus natiuita
tem criſti.

Eodem die
Sermo ſextus.

PReparа te o iſrabel
in occurſuȝ domini dei tui.
Amos. iiij. In hijs verbis
nos hortatur propheta ad ſuſcipien
dam regis noſtri natiuitatem. Vnd̄
in eccleſia eiſdem verbis adhortans
in inuitatorio ait Ecce venit rex oc-
curramus obuiam ſaluatori noſtro.
Et primo oſtendit collata beneficia
cum dicit. O iſrabel. Scd̄o horta
tur ad repetenda ſeruicia. cum ſubiū
git. Prepara te in occurſum dn̄i. ⁊c.
Beneficia iſta ſunt duo. Cognitiōis
⁊ amoris. quod in hoc nomine iſra-
hel deſignatur. Interpretatur enim
vir videns deum. vel directus cum
deo. videmus nanqꝫ ⁊ cognoſcimus
deum in preſenti per fidem. quāuis
per ſpeculum ⁊ in enigmate. ſed i fu
turo videbimus eum per ſpeciem. ſ.
facie ad faciem. non parum contuliſ
ſe videtur. ꝙ intellectum noſtrum il
luminauit. ſeipſum nobis manifeſta
uit. non fecit taliter omni nationi
Tria nobis manifeſtauit in ſe. ſ. ma-
gnitudinem potencie in rerum crea
tionem. maieſtatem ſapiencie in earū
dem diſpoſitionem. habundanciam
benignitatis ⁊ miſericordie In natu
ram humanitatis aſſumpte. Ibi ap-
paruit benignitas ⁊ humāitas ſalua
toris noſtri dei. Iudeis innotuerat
omnipotencia. in magnitudine ſigno
rum ⁊ prodigiorum per nomen eiꝰ
Philoſophis innotuit ſapiencia i ſpe

B

culatione mundanorum. ꝙ ſicut dici
tur. Eccleſiaſtici. iij Mundum tradi
dit diſputationi eorum. Sed ſolis
criſtianis innotuit benignitas miſeri
cordie in aſſumptione humane natu
re. Hanc non cognſcit iudeus. nec in
telligit philoſophus. ſed ſolummō
criſtianus. ⁊ ob hoc merito dicitur
iſrahel. i. vir videns deum. vel dire
ctus cum deo. Dirigimur autē cuȝ
deo per caritatem. ipſe tn̄ prior dile
xit nos. vt ad diligendum ſe prouo-
caret nos. Vnde Bernardus habe
o dilectionis dulcedinis pignꝰ ſpiri
tum. ſ. habeo teſtem fidelem ihesum
⁊ hunc crucifixum. O geminum di-
uini amoris argumentum erga nos
criſtus moritur ⁊ meretur amari.
Spiritus afficit ⁊ facit mori Ille fa
cit vt ametur iſte vt ametur ab illo.
igitur caritatꝭ occaſio ab iſto affectō
Quanta confuſio dei filium ingra-
tis oculis carnem morientem quod
quidem facile contingit ſi ſpūs deſit
paruȝ ne tibi dediſſe videtur. quod
affectum noſtrum ſic accendit. ꝙ ſe
ipſum nobis tam amicum fecit. Si
quis non amat dn̄m nr̄m ihesuȝ cri
ſtū ſit anathēa. maranatha. dic̄ apo-
ſtolꝰ. i. Corith. vltio. maranatha. i. ꝙ
dominus venit. ⁊ eſt ſenſus. qui non
amat xp̄m ſit excōmunicatus ⁊ aduē
tum eius vt ſeparetur ab eo. ⁊ a triū
phanti eccleſia ſeparatiōe perpetua.
Amandus eſt autem maxime ꝓpter
tria. ſ. ꝓpter creationem. recreatiōem.
⁊ glorificationem. Primo ꝓpter
creationem. ꝙ dedit nobis corpus ⁊
ſenſum cum miniſtrat cibū quo ſubſi
ſtat. ſolem vt videat. aerem vnde ſpi
rare valeat. Dedit quoqꝫ animam

cum viribus.ſ.potenciam diſcernen
di inter bonum ⁊ malum.appetitum
boni ⁊ odium mali.
¶ Scdo propter recreationem.quia d
dit nobis filium ſuum. quid maiꝰ
vel melius dari nobis potuit. Unde
Jacobi.iij Sic deus dilexit mūdū
vt filium ſuum vnigenitum daret.
Dedit autem illū nobis ad quatuor
vt nos illuminaret deo iuſtificaret
a peccato.ſanctificaret ab immūdici
a.redimeret a diabolo. Unde.i.Co-
rinthiorum.i. Qui factus eſt nobis
a deo. Sapiencia. iuſticia. ſanctifica
tio ⁊ redemptio. Ecce qualit̄ nobis
omnia cum illo donauit.⁊ de pleni-
tudine eius accepimus vniuerſi.cecꝰ
lucem.peccator iuſtificationem. im
mundus ſanctificationem. captiuus
redemptionem
¶ Tercio propter glorificationem. qꝛ
videbimus.diligemus.laudabimus
eum. Unde Pſalmiſta. Ad videndū
in bonitate electorum tuorum. Ad
letandum.ꝛc. Ibi fulgebunt corpo
ra ſicut ſol. Unde Auguſtinus. Qua
lis erit tunc ſplendor animaruꝫ quā
do claritatem ſolis habebit corporuꝫ
lux. Beneficia creationionis ſen
tit iudeus ⁊ paganus. Sed benefici
a redemptionis ⁊ glorificationis ſo
lummodo criſtianus.⁊ ideo non eſt
mirum ſi ſagittis incuciatur.vulne-
ret̄ amore.vt qui plus accipit plꝰ
diligat. In hoc cum deo dirigimur
vt eum qui nos plus q̄p ſe dilexit plꝰ
q̄p nos ipſos diligamus.⁊ tante dile
ctionis ⁊ dignationis vicem animo
quo poſſumus rependamus. Canti-
corum.i. Recti diligunt te..⁊ ideo
merito dicimur iſrabel.i.directi cuꝫ
deo.
¶ Sequitur videre qualia obſequia
pro tantis beneficijs rependere de
beamus.quod oſtendit propheta di
cens. Prepara te in occurſum domi
ni dei tui.ꝛc. Ad duo nos monet
ſcꝫ ad preparationem ⁊ ad obuiatio-
nem. Debemus nos preparare.
quia venit in domum noſtram
Debemus obuiare ei quia ſtat ad ia
nuam. Preparari autem debemus
ad tria.ſ.ad mundiciam.ornatum.⁊
ad compoſitionem. vt mundemꝰ do
mum.ornemus ⁊ thalamum. prop
am familiam componamus
¶ Primo autem debes mundare do-
mum cordis a ſordibus peccatorum
quod fetat quaſi ſtabulum demonū
orans cum pſalmiſta. Cor mundum
creauit in me deus.ꝛc. Ad hoc vero
adhibendum eſt foſſorium doloris
vt frangas glebas inueterate conſue
tudinis. Ozee.x. Confringet ſulcos
Jacob.i.dolor de peccatis qui ſuppla̅
tat oia vicia. Deinde adhibe ventila
brū ꝯfeſſionis. vt reicias de conſcien
cia fetorem ois abhoiationis. Pſal
miſta. Exercitabar ⁊ ventilabam in
me ſpūm meum. Bernardus. Lin-
gua tenuis ⁊ lata optimum euacuan
dis cordibus inſtrumentum. Appo
nas illis manū ſatiſfactionis. vtran
qꝫ vitam pro dextera. vt totum faci-
as intentione bona.ſic eris filiꝰ dex-
tre.i.vite eterne
¶ Scdo debes adornare thalamuꝫ m̄
tis.⁊ Primo vt ſpergas in eo flores
pietatis. De quibus Philippenſes.iiij
Gauiſus ſū in dn̄o vehemēter.q̄m tā
tū refloruiſtis. Ubi gloſa Elemoſina
dr̄ flos.qꝛ ide veit fructꝰ vite eterne

E

Secūdo componas ſedem humilitatꝭ De qua Yſaie vltimo. Super quē requieſcit ſpiritus meus.⁊c.
Tercio ſternas tapeta paciencie. De quo.ij.ad Corinthios.vi. In omni/bus exhibeamus noſmetipſos.⁊c.
Quarto componas lectum caritatis De quo Pſalmiſta. In pace ĩ idipſū dormiam ⁊ requieſcam.
Quinto componas hoſtium mode ſtie. quod dignis pateat.⁊ indignos excludat ⁊ iniquos. De quo pſalmi ſta Pone domine cuſtodiam ori me o.⁊ hoſtiū.⁊c De hꝭs quinqꝫ dici tur. Colocenſes.iij. Induite vos ſicͭ electi dei viſcera miſericordie.quo ad effectum compaciendi.benignitatē quo ad effectum largiendi. humili tatem modeſtiam.pacienciam donā tes vobiſmetipſis.⁊c.
Tercio debes componere familiam ſenſuum ⁊ motuum vt ordinate ſe ꝑ gant ⁊ dirigant. vtilibus ⁊ honeſtis intendant.coram deo deuote aſſiſtāt Unde in laude patrum dicitur. Ec cleſiaſtici.xliiij. Homines in virtute pulchritudinis ſtudium habentes. pacificantes in domibus ſuis Augu ſtinus. Pax domus eſt ordinata im perandi atqꝫ obediendi.quaſi cordi inhabitancium Poſtqꝫ omnia com poſueris debes illi occurrere tāqꝫ redemptori qui redemit de interitu vitam tuam.qui pro te ſanguinē fu dit.calicem mortis guſtauit.ad infe ros deſcendit.tanqꝫ benefactori a q̄ eſt quicquid es.quicquid habes. In quo viuimus.mouemur ⁊ ſumus. viuimus per pacienciam.mouemur per intelligenciam.ſumus per natu ram tanqꝫ iudici potenti qui poteſt

A

⁊ corpus ⁊ animam perdere in gehē na ignis.cuius oculis omnia nuda ſunt ⁊ aperta tanqꝫ iudici iuſto.vt ni hil mali tranſire patiatur inultum. ante cuius tribunal oportebit aſſiſte re.⁊ de ſingulis reddere rationem Redemptori ergo debes amorem Benefactori honorem. Iudici ve/ro timorem. Iſta tria ſunt neceſſaria quidē accedis ad ſacramētū altarꝭ. Timor ne indigne accipias. Honor vt reuerenter accedas. Amor vt de/uote ſuſcipias.ſollicite cuſtodias.ne a te dominum per peccatum expellas.

Eodem die
Sermo ſeptimus.

Factum eſt verbum dnī ſup Iohannē zacharie filiū i deſerto. Euāgeliſta de ſcripturꝰ initia naſcētis ecclie ponit q̄ tuor In primo poit narrationis ſue.ſ.cauſam principaliter operantē perſonam.locum.⁊ actum.
Cauſa principaliter operans deꝰ eſt. quod tangit cum ait. Factum eſt ver bū domini.ſ.inſpiratio dei ſuper Io hannem.i.ad iohannem vt notetur verbum illud fuiſſe deſuper.i. a deo In quo notandū qꝫ quinqꝫ modis loquitur deus ad hominem
Primo per opera creationis quibꝰ inſtruit nos ad quinqꝫ.
Primo ad cognitionem ſuā.qꝫ que libet creatura ſpecie ſua loquitur: de us fecit nos.depingunt etiam nobis trinitatem quoniam materia ſua pa trē loquūtur.ſpecie ſiue forma filiū ꝯplexu vero materie ⁊ forme ſpūm

A

ſanctum qui eſt nexus ⁊ complexio
patris. Loquentur etiam nobis pro
prias perſonas.ſ.potenciá ſapienciaꝫ
⁊ benignitatem. Nam per magnitu
dinem oſtendit potenciaꝫ.que appri
atur patri. Per pulchritudineꝫ ſapiē
ciam que appriatur filio. Per vtili-
tatem bonitatem que attribuitur ſpi
ritui ſancto. Propter hoc dicit pſal-
miſta. Celi enarrant gloriam.ꝛc.

¶ Scđo ad obedienciam. ꝙ quelibet
creatura creatori ſeruit ⁊ ad nutum
obedit. Unde Baruch.iij. Emittit
lumen ⁊ vadit ⁊ vocat illud ⁊ obau
dit illi in tremore .ſimiliter Mathei
viij. Surgens imperauit ventis ⁊
mari. In quo confunditur contuma
cia noſtra.i. Regum.xv. Melior eſt
obediencia ꝙ victima

¶ Tercio ad iuſticiam. ꝙ quelibet crea
tura locum ſuum ⁊ ordinem ſeruat.
Prouerbiorum.xxv. Celum ſurſum
⁊ terram deorſum.ꝛc. In quo con-
funditur humana ſuperbia que per
uertit omnia.⁊ ideo monetur quili
bet. Eccleſiaſtici.x. Locum tuum ne
dimiſeris.ſ.humilitatem.donec tum
dicitur. Aſcende ſuperius. Luce.xiiij

¶ Quarto inſtruit nos ad largitatem
ꝙ quelibet creatura.⁊ celum ⁊ terra
⁊ aqua ꝯpellitur dare quicquid po-
teſt dare. Unī dñs. Mathei.v. Soleꝫ
ſuum oriri facit ſuper bonos ⁊ ma-
los.ꝛc. In quo confunditur hoīs a
uaricia. ꝙ cōmunia bona vſurpat ſi-
bi.⁊ quodāmodo incarcerat creatu
ras dei. vnde clamabunt contra ipm
in die iudicij.ſicut dicit Abacuck.ij.
Lapis de pariete clamabit ⁊ lignuꝫ
quod inter iuncturas edificioruꝫ eſt
reſpondebit ⁊ ideo dominus mina

B

tur auaris. Joſue.ij. Liberabo lanā
meam ⁊ linum meum.ꝛc.quod fit i
morte quando dimittent omnia.

¶ Quinto ad renouationem. quia que
libet creatura ſuo tempore renouat
Unde apoſtolus monet. Epheſios.
iiij. Renouamini ſpiritu mentis vrē
Sed miſer homo corpus renouat ⁊
de anima nihil curat cum dicatur.
Eccleſiaſtici.x. Fili in manſuetudine
ſerua animam.⁊ da illi honorē ſcđm
meritum ſuum.

¶ Sexto ad mortis rememorationem
per ſolis occaſum ⁊ arefactionem ter
re virencium. Unī Ecci.xvij. Quid
lucidius ſole.⁊ hic deficiet. Sapien
cie.vij. Illi eñ ſuccedit nox. Iſaie.xl
Omnis caro fenum.ꝛc.

Scđo ad hominem loquitur deus
per verba ſacre legis. Unde. Job.xx
xiiij. Semel loquitur deus in ſecula
idipſum non repetit. quia ſacraꝫ ſcri
pturam condidit. in qua communit
omnibus ſatiſfacit. Unde non opor
tet in ſua temptatione vt quilibet q̄
rat ſibi a deo ſpecialiter reſponderi.
quia in eo cōprehenſuꝫ eſt quicquid
poteſt ſingulis euenire. Ibi eñ erudi
mur de ſingulis que nobis eueniunt
per ea que prioribus acciderunt.
Unde Romanos.xv. Quecunqꝫ ſcri
pta ſunt ad noſtram doctrinam ſcri
pta ſunt. Loquitur hic nobis trib9
modis.

¶ Primo reprehendendo cum ſcelera
atqꝫ delicta oſtendit peccatorib9. cui
reſpondere debemus ꝑ dolorem cō
punctionis. ¶ Scđo promittendo
vitam eternā penitentibus. cui reſpō
dere debem9 per deſideriū glorifica
tōis ¶ Tercio ꝯminādo penā eternā

C

inpenitentibus cui reſpondere de be
mus per timorez condempnationis
De hijs tribus. Ezechielis.ij. Et ec
ce manus miſſa in qua erat inuolut9
liber ꝛ expandit illuz coram me qui
erat intus ſcriptus ꝛ foris.ꝛc̄.

¶ Tercio ad hominem loquitur deus
per vocem predicationis. Predica-
tor enim eſt os ipſius. Unde. dr̄ Je-
remie.xv. Si ſeparaueris precioſum
a vili.i.ſpiritum a carne.non ſcd̄z car
nem.ſed ſcd̄m ſpiritum ambulando
quaſi os meum eris. Apocalipſis.i.
De ore eius procedebat gladius ex
vtraqz parte acutus.i. verbum dei.
quod ſecat non ſolum vicia carnalia.
ſed etiaz ſpiritualia.cuius affect9 no
tantur. Hebreos.iiij. Uiu9 eſt ſermo
dei.ſ.cerbo vel ignis accenſus. quia i
flammat ad amorez.ꝛ illuminat ad
cognitionem. vnde. Jeremie.xx. Fa
ctum eſt in corde meo tanq̄ȝ ignis ex
eſtuans.clauſuſqȝ in oſſibus meis.ꝛ
efficax ad curanduz omnes morbos
anime. vnde Sapiencie.xvi. Nō her
ba ſed ſapiencia huius mundi que
ſtulticia eſt. neqȝ malagma.ſed pru
dencia carnis que mors eſt ſanauit
illos.ſ; ſermo tuus domine ſanat om
nia. Tu es domine qui vite ꝛ mortiſ.
habes poteſtatem.ꝛ deducis ad por
tas mortis.ꝛ reducis.ꝛc̄. Item
Johannis.v. Ueniet hora ꝛ nunc
eſt quando mortui audient vocem
filij dei.ꝛ qui audient viuent. nulla
medicina poteſt hos mortuos ſuſci
tare.ꝛ penetrabilior omni gladio an
cipiti.q̄ȝ omnes alias ſciencias ſubti
litate precedit.nulla eñ ſciencia pōt
vulnerare cor ad amorem.niſi ſua

D

dei. Unde dicitur beate virgini. Lu
ce.ij. Tuam ipſius animam pertran
ſiuit gladius. Ubi dicit beatus. Ber
nardus. Gladius hic marie animaz
non modo confixit.ſed etiam pertrā
ſiuit vt nullam in pectore virginali
particulam vacuam amore relinque
ret.ſed toto corde.tota anima.tota v̄
tute diligeret vt eſſet gracia plena.fe
licem putabo ſi ſummo ſaltem cuſpi-
de huius pij gladij pungi me ſentio
vt vel modico accepto amoris vul-
nere dicat.anima mea vulnerata ca-
ritate ego ſum.

¶ Quarto ad hominem loquitur de9
per naturalem rationem. Unde do-
minus ait. Jſaie.xlvi. Redite preua
ricatores ad cor.id eſt ad iudicium.
Jgitur eñ dn̄s oſtendit homi quid
faciendum ſit ꝛ quid non.ꝛ quid ſit
verum vel falſum.quid malum vel
bonum. Propter quod etiam dicit ſa
maritane. Johannis.v. Uade voca
virum tuum.id eſt rationalem intel
lectum qui dicitur vir.quia eo debȝ
regi homo vt mulier a viro.ꝛ veni
intelligendo ad hec ſpiritualia que
dico.que cum reſponderet ſe non ha
bere virum.ait.quinqȝ viros habui
ſti.ꝛc̄.quinqȝ viri quib9 anima pri-
mum legitime copulatur.ſunt quin
qȝ ſenſus corporis.ſcd̄m quos prima
etas humane vite ſine regimine gu
bernatur. Unde in etate illa non
appetit homo eterna. Ad quoruȝ ap
petitum ratio dicit.ſi appetit hec tem
poralia inquantuȝ delectabilia.ꝛ fu
get ea inquantum noxia qđ inflictū
eſt hoī pro pena pc̄ti.q̄ȝ ſi non peccaſ
ſet etiam ante ānos diſcretōis rōnis

E

arbitrio regeretur. ſed poſtq̄ venit
homo ad diſcretionis etatem debet e
um regere vir.i.ratio. non adulter.ſ.
error qui facit adulterare rationem
Ratio autē que magis fuerit dono
ſapiencie illuſtrata magis declarat
homini veram iuſticiam ſcḋam quā
viuere debet.⁊ ob hoc homo a ratio
ne rationale animal ꝯnominatur.q̄
ab eo exigitur vt in omnibus ſcḋm
rationem procedat

Quinto ad hominem loquitur deꝰ
per internam inſpirationem. De qua
pſalmiſta. Audiam quid loquatur i
me dominus deus. quod qualiter fi
at. habetur. Job.iiij. Ad me dictum
eſt verbum abſconditum.ſ.a carnali
bus ignotum.⁊ quaſi furtiue.ſ.laten
ter ſuſcepit auris mea venas ſuſurrij
eius. Vene ſuſurrij ſunt modi quibꝰ
intelligenciam meram venit inſpira
cio dei.⁊ hoc verbum factum eſt ad
Johannem vt peccatores increparē
⁊ baptizaret. Perſonam deſcribit cū
ait ſuper Johannem zacharie filiū
In quo nobis commendat eum.

Primo a nomine. cum dicit. Johan
nes. quod nomen ab angelo fuit im
poſitum.a patre ſcriptum.a matre ꝯ
claratum.ab audientibus pro mira
culo habitum.

Scḋo a genere. cum dicit. filiū zach
arie.ſ.ſummi pontificis.iuſti ⁊ ſancti
viri. Eccleſiaſtici.iij. Gloria homis
ex honore patris ſui. Moraliter zach
arias interpretatur memoria dei. Jo
hannes gracia dei. Pſalmiſta. Me
mor fui dei ⁊ delectatus ſum. In ḡ
cia enī eſt dilectio. Similiter Exodi
xx. In quocunq; fuerit memoria no

F

minis mei veniam ad eum ⁊ benedi
cam ei.

Locum deſcribit cū ait. In deſerto.
Triplex eſt deſertū.ſcʒ.heremi.clau
ſtri.⁊ animi.

In deſto heremi fuit beatꝰ Job. vſ
q̄ ad tempus oſtenſionis ſue. In
deſerto clauſtri ſunt viri religioſi
De quo. Job.xxxix. Quis dimiſit o
nagrum.ſ.religioſum in limbum a ſ
uitute ſecularium quibus ligatus e
rat in mundo. cui dedi domū in ſo
litudine.i.perſeueranciam in religio
ne. In deſerto animi ſunt omnes iu
ſti. Unde de anima penitenti ait do
minus. Ozee.ij. Ecce ego lactabo eā
reficiendo dulcedine ſuauitatis iter
ne.⁊ ducam eā ſolitudine.i. mentis
quietem ꝯpeſcendo tumultus carna
lis vite.⁊ loquar ad cor eiꝰ de ſecre
tis celeſtium gaudiorum. dando ḡ
ciā ꝯtemplationis intime. Hanc qui
etem amiſſam in primo parente de
plorat. Job.iij. dicens. Nunc.ſ.ſi nō
peccaſſem dormiens ſilerem a ſtrepi
tu mundi. carnis.⁊ dyaboli.⁊ ſomp
no meo requieſcerem cum regibꝰ ⁊
conſulibus terre.i.cū ſanctis qui ſe
bn̄ regunt ⁊ alijs bene ꝯſulunt. qui
edificant ſibi ſolitudines a corde ſuo
terrena deſideria expellendo. ſine ſo
litudine mentis parum valet ſolitu
do corporis. Unde dicitur. Treno
rum.i. Viderunt eam hoſtes ⁊ deri
ſerunt ſabbata eius

Item legitur in vitas patrum de q̄
dam qui dum in cenobio frequent̄
moueret̄ ira. abijt in ſolitudine vbi
nō hēret iraſcendi occōnē.ſ. cū qua
dā die i ſpelunca ſua vas impleſſet.⁊

G

impoſuiſſet illud in terra ſubito euer
ſum eſt. ⁊ ſecundo ⁊ tercio impleuit:
⁊ iterum fuit verſum. Unde iratus
confregit illud. Tandem ad ſe reuer
ſus: cognouit ſe deceptum ⁊ ait. Ecce
ſolus ſum: ⁊ ab iracundia ſuperatus
ſum. reuertar ergo in cenobiuꝫ. quia
vbiqꝫ eſt pugna. ideo opus eſt pati-
entia.
Quarto deſcribit actum cum ait ¶ Et
venit in regionem iordanis. id ē ad
peccatores. quia ſicut ait gregorius.
vecordem ſe aſſerit: qui ortis ſitienti-
bus aquam in flumen fundit. predi
cans baptiſmum penitentie in remiſ
ſionem peccatoꝝ. Baptizat iohānes
duabus de cauſis. ꝓpter deuotioneꝫ
ſuſcipientium. ⁊ ꝓpter preparationeꝫ
⁊ abilitationem ad baptiſmū xpriſti
⁊ dicebatur baptiſmus ille baptiſmꝰ
penitentie. qꝛ penitētes dicebat quos
baptizabat. hunc baptiſmuꝫ predica
uit non dedit. // Nota ꝙ triplex eſt
baptiſmus. fluminis. ſanguinis ⁊ nu
minis. ſ. baptiſmꝰ in aqua. in ſangui-
ne. in penitentia. De primo dicit apo
ſtolus Roma. v. ¶ Quicunqꝫ bapti
ſati ſumus in xpō ihesu in morte ipſi
us baptiſati ſumus. i. in ſimilitudine
mortis eius. Unde ait ambroſiꝰ. Ut
in hoc ſeculo nexus dyaboli ſolueretꝛ
inuentum eſt quomodo homo viuꝰ
moreretur: ⁊ viuus reſurgeret. ⁊ illa
ſententia ſolueretur. terra es ⁊ in ter-
ram ibis. Aqua enim de terra ē fon
tis ſepultura. Jd aſſibilitas auteꝫ vite
noſtre nō admittebat ut terra operi
remur: ſed de terra ſurgeremꝰ. dein
de non terra ſed aqua lauat. Imple
ta eſt ſententia. lotus eſt beneficio re
medioqꝫ celeſti. ecce due cauſe quare

h

fit baptiſmꝰ in aqua. ſcilicet aqua de
terra. ⁊ planat. in quo ſimilitudineꝫ
gerit cum gratia. Tercia ꝓpter tolerā
dam executionem. Quarta ꝓpter ſig
nificationem que precesſit in latere
xpriſti.
De ſecundo dominus ait Luce. xij.
¶ Baptiſmo habeo baptizari ⁊ quo
modo coartor quouſqꝫ impleatur.
Et de martiribus dicitur apoca. vij
¶ Lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine
agni. Dicitur autem paſſio baptiſmꝰ
id eſt vnctio ad ſimilitudinē lane in
tincte. quia ſicut lana intingitur ⁊ al
terius coloris ⁊ dignitatis emergit.
Ita ⁊ martir deſcendit corporaliter
in mortem: ⁊ aſcendit ſpiritualiter. ⁊
iſte baptiſmus dignior eſt primo. qꝛ
non ſolum tollit culpam preteritam
ſed ⁊ futurā ne fiat. Unde augꝰ. Nō
tanti ſunt meriti qui cū mortem nō
pūt deſerere baptizati ſunt: quāti ſūt
hij qui cū poſſent malunt xpm ꝯfitē
do vitā ꝙ negando ad eiꝰ baptiſmū
peruenire.
De tercio dicitur eccl. xxxiiij. ¶ Qui
baptizatꝛ a mortuo. i. mundatur per
pn̄am a pctō. et iteꝝ tangit eū: rede
undo ad peccatū. quid ꝓficit lauatō
illius. euacuat: em̄ ſibi effectum pn̄e
precedentis. // Primū. ſ. baptiſmꝰ flu
minis iterari nō debet. // Secundū
ſcꝫ baptiſmus ſanguinis iterari non
pt. // Terciū. ſ. baptiſmꝰ numinis. i.
pn̄e totiens iterandū eſt quotiēs cō
mittitꝛ pctm̄ mortale. in q̄ magna dei
mīa notatꝛ ꝙ poſt baptiſmū qui non
iteratꝛ inuenit baptiſmū iterabile: ut
nullā excuſationeꝫ hēant peccatores.
In hoc baptiſmo lauatꝛ hō effuſione
lacrimaꝝ. Unde pſa. i. ¶ Lauamini

J

mundi eſtote. Item erogatiōe elemoſinaꝝ. Unde dominꝰ Luce. x. ¶ Date elemoſinā. ⁊ ecce oīa munda ſunt vobis. Item in afflictione corporis. ⁊ ſpecialiter in ſudore peregrinatōis in qua lauat᷑ homo a pena. Baruch iiij. ¶ Delicati mei ambulauerūt vias aſperas. Et pſal. ¶ Propter verba labiorū tuorum ego cuſtodiui vias duras.

¶ In vigilia natiuitatis domini. Epiſtola. Romanos primo.

Paulus ſeruus iheſu xp̄i vocatus apoſtolus. ſegregatus in euangelio dei: qđ ante promiſerat per ꝓphetas ſuos in ſcripturis ſanctis de filio ſuo. Qui factus eſt ex ſemine dauid ſecūdum carnem. Qui predeſtinatus eſt filiꝰ dei in virtute ſc̄m ſpūm ſanctificationis ex reſurrectione mortuoꝝ Iheſu xp̄i domini noſtri. per quē accepimꝰ gratiam ⁊ apoſtolatum ad obediēdū fidei in omnibus gentibus ꝓ nomine eius. In quibus eſtis ⁊ vos vocati iheſu xp̄i domini noſtri.

¶ Euangelium. Mathei primo.

In illo tempore. Cum eſſet deſponſata mater iheſu maria ioſeph anteq̄ꝫ ꝯuenirent: inuenta eſt in vtero habens de ſpiritu ſancto. Ioſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus ⁊ nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Hec autem eo cogitante ecce angelus domini in ſomnis apparuit ei dicens. Ioſeph fili dauid: noli timere accipere mariam cōiugem tuam. Quod enim in ea natum ē: de ſpiritu ſancto eſt. Pariet autem filiū

M

⁊ vocabis nomen eius iheſum. Ipſe enim ſaluum faciet populuꝫ ſuum a peccatis eorum.

Sermo. viij. de euangelio.

Cum eſſet deſponſata mater iheſu maria Ioſeph ⁊c̄. Tria dicunt᷑ in hoc euāgelio ad laudem beate virginis. Primū eſt ꝙ Ioſeph ſancto viro deſponſata fuerit. Secundum eſt ꝙ opere ſpiritus ſancti concepit. Terciū eſt ꝙ ſaluatorē mūdi peperit. Primū fuit ad teſtimoniū caſtitatis. Secundū ad ſanctificatōnē vteri virginalis. Terciū ad preeminentiā dignitatis. Unde bernar. Hec eſt virginis nr̄e gloria ſingularis: ⁊ excellens ꝑrogatiua marie. ꝙ vnū eundēq̄ꝫ filiū cū deo patre meruit habere cōeꝫ. Scđm vero moralē intellectū tria ħ notare poſſimꝰ. Primū ē forma peniteñdi. Scđm difficultas ſatiſfaciendi. Terciū eſt auxiliū gratie dei. Primū notat᷑ in beate marie deſpōſatōe. Scđm in ioſeph turbatōe. Terciuꝫ in angeli exhortatōe. De forma penitēdi premittit᷑ ibi. Cū eſſet deſpōſata ⁊c̄. Mr̄ ſalutis pn̄ia eſt. de q̄ ſap. vij. ¶ Dim bonoꝝ mr̄ eſt. Un̄ pſa. dn̄s ait ¶ Pn̄ia eſt medicamentū vulneris ſpes ſalutis per quā dn̄s ad m̄iam ꝓuocat᷑. ⁊ vocat᷑ maria amaꝝ mare ꝓpter dolorē ꝯtritōis. De quo treno. ij. ¶ Magna velut mare ꝯtritio tua. q̇s medebit᷑ tibi. ille vtiq̄ꝫ qui ſanat ꝯtritos corde ⁊ alligat ꝯtritōes eoꝝ. Hoc ē mare in q̄ ſubmergunt᷑ egipcij. i. demones ⁊ peccata. Michee vlti. ¶ Proiciet in profundū maris omnia peccata veſtra. Item interpretatur ſtella

B

maris ꝓpter lucem iuſtificationis.
Unde luce.i. ¶ Illuminare hijs qui
in tenebris ⁊c̃. Item interpretatꝰ do
mina ꝓpter gratiã libertatis. ꝙ que
prius erat ancilla dyaboli: iam pecca
ti motibus incipit dñari. Unde geñ.
iiij. ¶ Sub te erit appetitus eiꝰ: ⁊ tu
dñaberis illius. Roma. vi. ¶ Nõ re
gnet peccatũ in noſtro mortali corpo
re. Sed quis tam potens ſit ut reg
num celoꝝ tribuat. ſicut dicitur Ma
thei. iiij. ¶ Pñiam agite. appropinquat
eñi regnum celoꝝ. tam pulchra vt a
nimam deformatã ad ſimilitudinis
diuine formã reducat. Tam nobilis
ut hoiem primum deo faciat. Uix ẽ
qui cum ea ꝯtrahere velit. Unde cõ
queritur dñs dicens ¶ Attendi ⁊ au
ſcultaui: ⁊ nemo qđ bonum eſt loqui
tur. nullus eñi qui agat penitentiam
ſuper peccato ſuo dicens. quid feci.
Joſeph interpretatꝰ apponens. ⁊ ſig
nat aliquẽ peccatorem qui appoſuit
peccata peccatis. Peccatũ eñi nõ eſt a
natura: ſed ab appoſitiõe humana. Un
de pſal. ¶ Et appoſuerũt adhuc pec
care ei. Contra quod dicitur eccl. v.
¶ Nõ adijcias pctm̃ ſuper peccatũ ⁊
ne dicas. miſeratio magna ẽ. Hic de
ſponſat ſibi mariam: qñ ꝓponit agere
penitentiam.
Primo quaſi in domo deſponſatur i
cordis ꝯtritione. Unde ſapien. viij.
¶ Queſiui eam ſponſam mihi accipe
re: ⁊ amator factꝰ ſum forme illius.
Secundo quaſi in facie eccleſie duci
tur in ꝯfeſſione: que fit corã ſacerdo
te. Unde dñs precepit leproſis Lu.
xvij. ¶ Ite oſtendite vos ſacerdotibꝰ
Ubi ſm̃ miſticũ intellectum precipi
tur ꝯfeſſio oris. Ja. xliij. ¶ Sed nã na

C

rram ſi quid habes ut iuſtificeris.
Bernardus. Abſq; ꝯfeſſione iuſtus
iudicatur. iniuſtus ⁊ peccator mortu
us inuenitꝰ.
Tercio in thalamũ introducitur per
ſatiſfactionẽ. Unde ſapiẽ. viij. ¶ In
trans in domũ meam .ſ. ꝓpriam con
ſcientiã: diſcutiendo quanta ꝯmiſerit
⁊ qualiter ſatiſfecit ⁊ ꝯquieſcam cum
illa. qđ fit qñ peccator delectatur in
penitentia. Sed nota ꝙ antequã ꝯueni
ant: habent de ſpũ ſancto. qñ in ꝯtri
tione ex diuina benignitate fit remiſ
ſio peccatoꝝ. Unde lu. xvij ¶ Factũ
eſt dũ irent mũdati ſunt. Pſal. ¶ Di
xi ꝯfitebor aduerſũ me iniuſticiam
meam dño ⁊c̃.
Sequitꝰ de difficultate ſatiſfactõis
ibi ¶ Joſeph autẽ vir eius cũ eſſet iu
ſtus. i. per ꝯtritionem iuſtificatus. ⁊
nollet eam in domũ ſuam traducere
.i. de domo patris in ſuam ducere cõ
iugem. ſ. iniunctam penitentiã agere
voluit occulte. i. irrequiſito ſacerdote
dimittere eam. De talibꝰ dicitꝰ eccl.
vi. ¶ Quã aſpera eſt nimiũ indoctis
hoibus ſapiẽ ⁊ non permanebit in il
la excors. ſ. qui eſt extra cor ſuum. nec
attendit magnitudinem ⁊ multitudi
nem peccatoꝝ ſuoꝝ. Quaſi lapis viri
um ꝓbatio erit in illis: ⁊ nõ demora
buntur ꝓijcere illã. ſ. ſicut illi qui ex
periuntꝰ vires ſuas in eleuando lapi
dem. ⁊ ꝙ eleuare non pñt: ꝓijciunt
illum. Tales deberent ſepe ꝯſiderare
ſerenitatem diuine iuſticie ſicut ait ce
ſarius. Si volumus intelligere quã
graues iudex noſter apđ ſe exiſtimet
hominũ culpas: reſpiciamus ad pe
nas. Unde ipſe ait pſalm. xviij. ¶ Po
nam iudicium in pondere. ꝙ iuſto

examine ponderabit peccata .⁊ iuſti-
ciam in menſuram. q̄ reddet vnicui
q̄ ſm̄ opera ſua .
Sequit̄ de exhortatione gratie dei.
Hec autem eo cogitante: ecce angel9
domini.i. gratia que nūciat homini
vocē dei: apparuit ioſeph in ſomnis
ſcʒ corporis ⁊ negligentie. dicens ei ꝑ
uerbio. vi. ¶ Vſqꝫquo piger dormis
⁊c̄. ¶ Tria facit hic angelus.
Primo aufert timorē de infirmita
te ꝓpria cum ait. Noli timere.
Secundo exhibet ↄſolationē de pre
ſenti gratia cum ſubdit. Qd̄ em̄ in ea
natum eſt de ſpiritu ſancto eſt
Tercio excitat ſpem de futura gloria
cum adiungit. Pariet aūt filium ⁊c̄.
Dicit ergo. Ioſeph fili dauid: quaſi
qui fuiſti filius dauid peccādo. eſto
filius dauid fortiter operando ⁊ pa
tienter tolerando. ſicut ait apoſtolus
Roma. vi. ¶ Sicut exhibuiſtis mē
bra veſtra ſeruire ⁊c̄. Qd̄ enim in ea
natum eſt. ſ. remiſſio peccatoꝝ. de ſpi
ritu ſancto eſt. Unde auguſtin9. Do
num ſpiritus ſancti habʒ iam qui cō
fitetur ⁊ penitet. q̄ non poteſt eſſe cō
feſſio ⁊ ↄpunctio in homine ex ſeipſo
Pariet autem filium ⁊c̄. ſ. hoīem no
uum in ſtatu. Iuxta illud Ioh. vi.
¶ Mulier cū parit triſticiā habet ⁊c̄
⁊ vocabis nomen eius iheſum: qd̄ eſt
ſalus. Iſa. xlv. ¶ Iſrahel ſaluatus eſt
in dn̄o ſalute eter na. Deutro. xxiiij.
¶ Beatus es tu iſrahel. quis ſimils
tui: popule qui ſaluaris in dn̄o .

¶ Eodem die ad religioſos.
¶ Sermo nonus.

Ioſeph fili dauid. no
li timere accipere Mariā cō
iugeʒ tuam. In hijs verbis
notare poſſumus qualis deb eat eſſe
religioſus ⁊ quid agendum ſit ei. De
bet em̄ eſſe ioſeph. ſ. apponens vt appo
nat quotidie ante oculos mentis ſue
peccata ſua ⁊ defleat ea. ſicut ait Ihe
re. xxxi. ¶ Statue tibi ſpeculam. pre
cauendo futura mala. Abbacuc. ij.
¶ Super cuſtodiā meam ſtabo: ⁊ fi
gam gradum ſuper munitionē. con-
templabor ut videam quid dicat̄ mi
hi. ⁊ quid reſpondeam ad arguentē
me. Sequit̄ Pone tibi amaritudies
deflendo peccata preterita. Iſa. xxxv
iij. ¶ Recogitabo tibi omnes annos
meos in amaritudine ⁊c̄. Ruth pri.
¶ Nevocetis me noemi. i. pulchram
ſed vocate me marath. hoc eſt amarā
q̄ valida amaritudie repleuit me oī
potens. ſicut dicitur adulatoribus.
Sequitur. dirige cor tuum in viam
rectam: deſiderando eterna. Via di-
recta eſt penitentia. De qua yſa. xxx.
Hec vobis via recta. ſcilicet eundi ad
paradiſum: ambulate in ea. Sʒ qui
dam ſunt retrogradi ad modum cā
cri. qui cum ſpiritu ceperint: carne
conſumuntur. De quibus ihere. vij.
¶ Facti ſunt retrorſum ⁊ nō ante: cū
exemplo apoſtoli deberent ſe ad an-
teriora extendere. Item debet eſſe fi
li9 dauid. de domo ⁊ familia dauid.
ſcilicet xp̄iſti. ſicut dicitur Luce. ij.
¶ De domo dauid. per humilitateʒ
Quia ipſe ait in pſalmo ¶ Non habi
tabit in medio domus mee qui facit
ſuperbiam. De familia dauid per ca
ritatem. Unde ait Ioh. xiij. ¶ In hoc
cognoſcent omnes q̄ mei diſcipuli

B

eſtis 7c.
Nunc videndum eſt quid agere de
beat. Debet autem accipere mariam
coniugem ſuam. Maria eſt religio q̄
deſponſatur in tempore ꝓbationis:
ſed ducitur in tempore ꝓfeſſionis.
Interpretatur eñ amaritudo: vel il
luminatrix vel domina. 7 talis eſt re
ligio. Eſt enim amara in reſtrinctō
ne appetituum carnaliuꝫ. Unde pſa.
xxx. ¶ Dabit tibi dominus panē ar
tum 7 aquam breuē 7 non faciet euo
lare vltra a te decorem tuū. i. xp̄um:
qui a luxurioſis conuiuijs fugit. iux
ta illud pſal. ¶ Superbo oculo: 7 in
ſatiabili corde cum hoc nō edebam.
Ubi dicit bernardus. ¶ Quid tanta
ambitione veſtes paras. deteſtoꝛ ego
ſuperbiā non amplectoꝛ. quid ſollici
tudine ciborum reponis copias. dā
no. carnis delicias non accepto. Cla
ra eſt in ꝯuerſatione perfectoꝝ qui
ardent interius. lucent exterius. De
quibus ezechie. xxviij. ¶ Poſui te in
monte ſancto dei. in monte lapidum
ignitoꝝ. Unde qui non accendit̄ in
ter eos ſimilis eſt dyabolo inter ange
los. Sed de viro penitente dicit iob
¶ Reſpiciet homines. i. rationabilit̄
viuentes. 7 dicet. peccaui. Ubi dicit
gregorius. Lumen debet reſpicere:
qui vult de tenebris iudicare. Do
mina eſt in conſpectu temporalium.
Unde apoca. xij. ¶ Mulier erat ami
cta ſole. i. eternoꝝ cognitione 7 amo
re. 7 luna ſub pedibus eius. i. tempo
ralia ſub affectionibus. 7 in capite e
ius corona ſtellarum duodecim. ſcili
cet exemplum duodecim apoſtoloꝝ
qui dicunt Mathei. xix. ¶ Ecce nos
reliquimꝰ omnia. Sed dicitur deu

C

trono. xi. ¶ Omnis locus quem cal
cauerit pes veſter vr̄ erit. Unde ſap.
vltimo ¶ In omnibus domine mag
nificaſti populum tuum quo ad ma
gnitudinem meritorum. honoraſti.
quo ad reuerentiam oculorum. 7 nō
deſpexiſti. quo ad neceſſariorum ex
hibitionem. In omni tempore: 7 in
loco aſſiſtens eis Iuxta quod ait per
pſal. ¶ In via hac qua gradieris fir
mabo ſuper te oculos meos: tanq̄ in
te quem diligo. qꝛ vbi amor ibi ocu
lus. Hanc debet accipere per amoreꝫ
ut diligat eam ſibi. 7 ſe illi. ut dicat̄
de eo illud cantico. ij. ¶ Dilectꝰ me
us mihi 7 ego illi. Sed multi ſunt
qui diligunt religionem ſibi: libēter
accipiendo: 7 quodāmodo extorquē
do vtilitatem ſuam: ſed ſeipſos religi
oni non diligunt. quia religionis v
tilitatibus non impendunt: cum di
cat apoſtolus. ij. Coꝛ. vltimo ¶ Ego
libentiſſime impendam 7 ſuperimpē
dar pro animabus veſtris. Horum
dilectio reciproca eſt. quia ſeipſos di
ligunt ſibi. Et ſignantur Iudicum
primo per habitatores vallis qui fal
catis curribus abundabant. quia cū
cta retorquent ad commodum ſuuꝫ
7 ideo ex parte illoruꝫ claudicat me
dium. Sed qui vere diligit cuꝫ pſal
miſta dicit. ¶ Obliuioni datus ſum
tanq̄ mortuus a corde: id eſt a pro
pria voluntate. Ubi dicit beatus ber
nardus. ¶ Bona obliuio ſi teipſum
neſcis ut ꝓximo proſis. Unde mor
tuus a corde ſi iam tibi non ſtudeas
viuere: ſed ei qui pro te mortuus eſt
Nec enim valet pure dei vel ꝓximi
querere lucra quin ꝯtēpſerit ꝓpria.

¶ In nocte natalis domini.

¶ Sermo decimus.

Redemptionem miſit
dominus populo ſuo ⁊c̄. In
die redemptionis noſtre de
redempto homine ad redemptoris
gloriam locuturi: modum ⁊ fructū
redemptionis noſtre in verbis ꝓpoſi
tis attendamus.
Tria autē inſinuat nobis pſalmiſta
in hijs verbis. ſcilicet diuinam miſe-
rationem cum ait. Miſit dominus.
humane nature reſtaurationem cū
ſubdit. redemptionem. fidelis popu
li utilitatem: cum addit. populo ſuo.
⁊ ita oſtendit qui miſerit. quid. ⁊ cui
Homo igitur eſt captiuus. redemp-
tor xpriſtus. redemptōnis auctor de
us. redemptōis aſſecutor fidelis po
pulus. // Tria ſunt que captiuitatem
ducunt. ſcilicet voluntas: cum quis
voluntarie hoſti ſubijcitur. ſicut iu-
dei anthiocho. primo machabeoꝝ. i.
Ciuitas. ſcilicet cum quis in captiui-
tate naſcitur. Hoſtilitas. ſcilicet cum
quis ab hoſte capitur: qui victus vi
ctoris ſeruus conſtituitur. Huic tri
plici captiuitati ſubiacebat humana
natura. Adam namqꝫ propria volun
tate hoſti ſe ſubdidit. Unde beatus
anſelmus ait in libro. Cur deus ho
mo. Homo in paradiſo ſine peccato
factus quaſi poſitus eſt inter deum ⁊
dyabolum: ut vinceret dyabolum nō
conſentiendo ſuadenti peccatum ad
excuſationem ⁊ honorem dei. ⁊ ad cō
fuſionem dyaboli: ut ille infirmior
non peccaret in terra eodem dyabo
lo ſuadēte qui fortior peccauit in ſce-
lo nullo ſuadente. ⁊ cum hoc facile
poſſet efficere nulla vi coactus: ſola
ſuaſione ſe vinci ſpōte permiſit ad vo
cem dyaboli contra voluntatem ⁊ ho
norem dei. Propter hoc congrue il-
li traditus eſt puniendus. cui conſen
ſerat ut peccaret. Filij vero ſunt pec-
cato illius addicti. quoniam in capti
uitate nati. Unde de hoc dicit apo-
ſtolus ad epheſios. ij. ¶ Eramus na
tura filij ire. ſcilicet captiuitatis ⁊ mi
ſerie. Nam ſicut ſi primus parens ſci
licet adam permanſiſſet in illa liber-
tate iuſticie in qua erat creatus: fuiſ
ſet cum tota ſua progenie confirma-
tus. Ita victus ſeipſum ⁊ poſteros ca
ptiuitatiꝭ ⁊ miſerie obligauit. Prop-
ter hoc ſeuiebat tyrannus: cū nemo
poterat reſiſtere: ut ſeruitutis iugum
excuteret a ceruice. Unde dicitur iob
quadrageſimoprimo ¶ Nō eſt ſuper
terram poteſtas que comparatur ei.
qui factus eſt ut nullum timeret
De hijs autem tribus modis huma
ne captiuitatis dominus ait per pro
phetam yſa. quinquageſimoſecundo
¶ In egiptum deſcendit populus
meus a principio. ſcilicet in Adam:
qui ſponte ⁊ propria voluntate in me
rorem captiuitatis deuenit. Ecce cap
tiuitas voluntatis. ut colonus eſſet i-
bi. quod ſecutū eſt quo ad poſteros
eius. Ecce captiuitas neceſſitatis. et
aſſur hoc eſt dyabolus. abſqꝫ ulla cau
ſa calumniatus eſt eum. id eſt homi
nem. quia ſcilicet dyabolus non ha-
bebat cauſam quare hominem puni
re deberet: quamuis homo merito

C

puniretur. ecce captiuitas hoſtilita-
tis. Sed quia non cógruebat boni-
tati diuine ut digniſſima creatura℞
ſcilicet homo : propter quem omnia
fecerat totaliter deperiret:ne videre
tur illud ſublime quod de ipſo ꝓpo
ſuerat non poſſe perficere. aut illius
boni propoſiti eu℥ penituiſſe. propo
ſuit hominem redimere. ⁊ in ſtatum
digniſſimum reuocare. Unde ⁊ nun
cios future redemptionis ad eu℥ di
xerit.

Primo quidem angelos : qui ⁊ hoc
verbum promitterent: ⁊ iuramento
firmarent. ſicut habetur geneſis. xxij
¶ Per memetipſum iuraui dicit do
minus. ⁊ paulo poſt ¶ Poſſidebit ſe-
men tuum portas inimicorum ſuo-
rum ⁊c̃.

Secundo dixerit patres: qui exem-
plis ⁊ ſacrificijs quaſi quibuſda℥ for
mulis depingerent modum noſtre
redemptionis. ſicut patet in pellium
iacob circumdatione. in yſaac oblató
ne. inveſtis Joſeph cruentatione. in
agni paſchalis immolatione. Se℥ nec
iſta populus afflictus attendit. qua-
re tercio miſit prophetas : qui ſimul
verbis ⁊ ſignis. tempus etiam ⁊ mo-
dum redemptionis populo declara-
rent. Tempus determinauit daniel
ix. ¶ Septuagita inquit ebdomade
abbreuiate ſunt ſuper populum tuũ
⁊ ſuper vrbem ſanctuarij tui. ut con
ſummetur preuaricatio ⁊ finé accipi
at peccatum ⁊ deleatur iniquitas. et
adducatur iuſticia ſempiterna. ⁊ im
pleatur viſio ⁊ propheta. et vngatur
ſanctus ſanctorum. ¶ In hijs verbis
incarnationem xpriſti deſcribit qui
peccata tulit omnia que in deum ⁊ eti

D

am in nos ⁊ proximũ commiſſa erãt
Juſticiam adduxit. legem ⁊ prophe-
tias impleuit. ⁊ vnctus eſt plenitudi
ne gratie a deo patre. Ebdomade iſ
te ſunt anno℞ non dierum. Septies
enim ſeptuaginta. ⁊ ducentis nonagi
ta annis. ⁊ intelligas annos lunares
ꝙ iudei ſcd̃m lune curſum tempora
diſtinguebãt . ⁊ ideo ait abbreuiatas
Annus lunaris habet dies tricentos
⁊ quinquaginta quatuor. Annus ve
ro ſolaris tricentos ſexagintaquinq₃
⁊ quadrantem. id eſt ſex horas . ⁊ ita
xxx. xc. anni lunares faciunt annos ſo
lares. cccc. lxxv. Computantur autẽ
a viceſimo anno artaxerſis: in quo ne
emias reedificandi iheruſalem licen
tiam impetrauit vſq₃ ad decimũocta
uum annũ tiberij. in quo xp̃s paſſus
eſt. quod patet hoc modo. Regnum
perſa℞ durauit annis tricentis. xxxiij
⁊ a principio regni vſq₃ ad. xx. annos
artaxerſis fluxerant anni. c. xv. ⁊ poſt
durauit. c. xviij. annis. Regnum gre
co℞ durauit. ccc. annis ⁊ tunc incepit
regnum romano℞ a cuius principio
vſq₃ ad decimumoctauũ annum Ti
berij fluxerunt anni . lvij.

Modum natiuitatis determinat yſa.
. vij. ¶ Ecce virgo concipiet ⁊ pariet
filium. Hijs ꝓmiſſionibus excitati ce
perunt redemptoris aduentu℥ deuo
tis precibus poſtulare. quibus pater
miſericordiarum commotus : miſit
filium ſuum vnigenitu℥. in quo pro
poſuit redimere genus humanum:
quod longe ante pſalmiſta prenoſcẽs
prophetali certitudine declarauit di
cens ¶ Redemptionem miſit domi-
nus populo ſuo. non ait redemptoré
ut ſcilicet per hoc notaretur ꝙ idem

E

redemptor eſt ꝛ redemptio. quia nos
et ſe: non aliũde redemit. Unde pri
ma petri. i. ¶ Redempti eſtis nõ au
ro vel argento ꝛc. Eſt enim redemp
tio iuſto ꝛ condigno precio rei ſue re
cuperatio. ¶ Ad redemptionem ho
minis exigebantur tria.
Primo ut ad felicitatem illã de qua
ce ciderat reduceretur.
Secundum ut ꝓ eo iuſtum preciũ
ſolueretur.
Tercium ut ad adam pertineret qui
hoc facturus eſſet qui ſatiſfaceret ꝓ
peccato illius. Propter primũ opor
tebat deum eſſe hominis redempto
rem. Non enim poterat ſeipſuz redi
mere: cum quilibet eſſet debitor pe
ne. ꝛ ſi alia perſona eum redimeret:
ſeruus eius merito fieret. ꝛ ita nulla
tenus reſtauraretur in dignitatem il
lam quam habiturus erat ſi nõ pec
caſſet: cum ipſe nõ niſi dei ſeruus ꝛ e
qualis angelis erat futurus. ſeruus
eius eſſet qui deus nõ eſſet: cum dñs
dicat yſa. xlv. ¶ Ego dominus: ꝛ nõ
alter. Propter ſecundum oportebat
eum hominem eſſe. ut ſicut hõ peccã
do ſic ſe abſtulit deo ꝙ nõ potuit plꝰ
auferre. ſic ſe daret deo ut non poſſet
amplius dare. Nullatenus enim ho
mo magis põt ſe dare deo ꝙ̃ ſe mor
ti tradẽdo ad honorem illius. Pre
terea. morbus ꝯpetentius non cura
tur ꝙ̃ per ſuum contrariũ. ꝛ ideo cõ
gruebat ut tanta eẽt humilitas in re
demptore: quanta fuit ſuperbia in ꝑ
uaricatore. ut ſicut homo purus vo
luit aſcendere ad excelſa dei. ita deus
verus deſcenderet ad infima homi
nis. id eſt vſqꝫ ad mortem crucis. Un
de iob. ix. Si flagellat occidat ſemel.

F

id eſt ſi flagellare vult genus huma
num iuxta exigentiam meritoꝝ veni
at xpriſtus qui ſemel occidatur ꝛ ſua
ſimpla morte: deſtruat duplam no
ſtram. ¶ Propter tercium oporte
bat ut homo iſte eſſet de genere adã
Nam ſi de nouo formaretur: non ſa
tiſfaceret pro illo cum de illo non eſ
ſet. et ita genus humanum redimere
non valeret. Unde prima ad Corin
th. xv. ¶ Per hominem mors. ꝛ per
hominem reſurrectio mortuorum
ꝛc. Ubi dicit beatus bernardus. Ho
mo qui debuit homo qui ſoluit. pat̃
meus abduxit me: ſed frater meus re
demit me. cur nõ aliunde iuſticia: cũ
non aliunde reatus. Alius qui pecca
torem conſtituit. alius qui peccatorẽ
iuſtificat a peccato. pater in ſanguie
peccati. ſcilicet in ſemine peccatoris.
et frater in iuſticia. ſcilicet in ſanguie
iuſti. pariter in ſanguine ante pecca
tum in ſemine peccatoris: ꝛ nõ iuſti
cia in ſanguine iuſti. Non conuenit
filium portare iniquitatẽ patris. et
fraterne fieri exſortem iuſticie.
Secdm predicta patet ꝙ neceſſariũ
erat: ut redemptor hominis eſſet de
us ꝛ homo. et illa humanitas eſſet de
adam aſſumpta nõ de nouo creata
Hanc redemptionem operata eſt to
ta trinita s. Fuit enim ibidem actus
ſumme potentie. ſumme ſapientie. ꝛ
ſumme bonitatis. Actus namqꝫ ſum
me potentie fuit ibidem. quia nouiſ
ſimum eleuatum eſt ad vniendum
cum primo. Homo namqꝫ qui erat
nouiſſimus ꝛ infimus in rebus rati
onabilibus: appetijt eẽ ſicut ſummus
dicente ſibi ſerpente. geneſis. iij. ¶ E
ritis ſicut dij ſcientes bonũ ꝛ maluz.

⁊ ideo deus qui primus eſt ⁊ ſummꝰ
dignatus eſt fieri nouiſſimus per aſ
ſumptionem humanitatis. vnde Iſa
ie. liij. ¶ Deſiderauimus eum nouiſ
ſimum. Actus ſumme ſapiencie ſimi
liter fuit ibi. quia decentiſſime facta
eſt recõſiliatio. in hoc ꝙ per deũ ho/
minem reconſiliatꝰ ē homo deo. vñ
prima Thymothei. ij. ¶ Mediator
dei ⁊ hominum. homo criſtus iheſꝰ
per hoc aũt ꝯexerit deus. hõ ger
manitatem habuit cum vtroqꝫ extre
morum. ⁊ ita fuit cõuenientiſſimus
mediator inter deum ⁊ hominem
Actus etiã ſumme bonitatis fuit ibi
ſcꝫ opꝰ mīe. ꝙ deus infirmitatem ꝓ
pinqui plaſmatis non deſperit. ſꝫ mi/
ſericorditer releuauit. Opus quoqꝫ
iuſticie fuit ibi. ꝙ tyrannus ab ho/
mine quem deuicerat deuictus eſt.
vt homo auferret oꝑbrium popu
puli ſui de vniuerſa terra. Sed cum
in ſũma trinitate ſint tres perſone. ⁊
plures perſone nequeãt vnũ eundez
hominem aſſumere in trinitate per/
ſone, non ſpiritusſanctus. ſꝫ ſola perſo
na filij debuit incarnari. Et hoc ꝓ
pter octo rationes. Prima eſt ne
duo filij eſſent in trinitate. ſ. filiꝰ dei
⁊ filius virginis ⁊ ſequeretur ineq̃
litas ſcd̃m dignitatez natiuitatis. vñ
oportuit vt filius dei fieret filiꝰ ho
minis. non mutato genere relatiõis
Scd̃a eſt. ꝙ conueniencius ſonat fi/
lium ſupplicare patri ꝙ̃ aliam perſo
nam alij. Oportebat enĩ ipm̃ pro ho
mine ſupplicare ⁊ impetrare. Sicut
oſtendit Job. xxxiij. ¶ Si fuerit pro
eo angelꝰ loquẽs vnũ de ſimilibꝰ vt
annunciꝫ hominis equitatẽ miſerebi
tur eius ⁊ dicet. libera euꝫ ne deſcen

dat in corruptionẽ. Tercia eſt. ꝙ
ſibi ſpecialiter facta erat iniuria. Ho
mo enim quem erat redempturus. ⁊
diabolus quem expugnaturus. am/
bo quidem inſequi dei ſimilitudinez
preſumpſerunt. ⁊ ideo conuenienter
attribuitur ei vindicta vel indulgẽ
cia. vnde ait patri Super me tempe
ſtas orta eſt. mitte me in mare
Quarta ē vt ipſe qui fuit ymago cre
ationis. ſit ⁊ recreationis. vt per ipm̃
recuperaretur amiſſa ſimilitudo dei
Unde monet apoſtolus ad Roma.
xij. ¶ Induimini dominuꝫ id eſt cri
ſtum. quod factũ eẽ oſtenditur Apo
calipſis. xij. Ubi apparet mulier id ē
eccleſia ſole induta
Quinta eſt vt per ipſum qui eſt ver
bum patris manifeſtaretur ille cuiꝰ
eſt verbuꝫ ⁊ voluntas eius. ſ. ſpiritꝰ
ſanctus. Unde ait Johannis. xvi.
¶ Pater manifeſtaui nomen tuum
hominibus. ⁊c̃. Sexta eſt vt pro
miſſionẽ patris de hereditate eterna
factam patribus confirmaret. dictũ
nanqꝫ fuit Abrahe. Geneſis. xv. Sic
erit ſemen tuum. quod in hebreo ſo/
nat. non ſoluendum ſit. ſꝫ etiam hic
vt non ſolum ſimilitudinem vocet q̃
ad ſupplicationem ſementis. ſed etiaꝫ
locum in quo aſcenſurum erat ſemẽ
illius. quod filius ipſe confirmat.
Johannis. duodecimo. ¶ Ubi ego
ſum vos nõ poteſtis venire.
Septima eſt vt ſic deus pater carita
tem ſuam commendaret in nobis dã
do filium ſuum quem ſumme dili
git. Unde dicitur Johannis tercio.
¶ Sic deꝰ dilexit mundũ. vt filium
ſuum vnigenitum daret. Octaua
ē. ꝙ filiꝰ dĩ factꝰ homo vt hõ fieꝛ

filius dei vnde Galatas.iiij. ¶ Miſit deus filium ſuum vt adoptioneꝫ filiorum reciperemus Unde auguſtinus Ut homines ex deo naſcerentur primo ex ipſis natus eſt deus.non q̄ſiuit in terra niſi matrem.q2 iaꝫ in celo habuit patrem.oportuit nos fieri filios per adoptionem per illuꝫ qui eſt filius per naturam.⁊ ita acquiſiuit homo per graciam quod affectabat per culpam.vt eſſet.ſ. ſicut deus Sequitur videre cui cedit fructus redemptionis.quod notatur cum dicit populo ſuo Quilibꝫ ē de populo ſuo per creationem.ſed non quilibet per gracie inhabitationem.⁊ deuotā ſubiectionem. Unde quibuſdam ait Ozee.i. ¶ Non populus meus vos. ⁊ ego non veſter deus.⁊ Danielis.ix ¶ Non erit populus qui negaturus eſt eum. Nunquid populus eius eſt qui dicit. Luce.xix. Nolumus hunc regnare ſuper nos.nunquid eius eſt De quo dꝛ Iſaie.xxx. ¶ Populus in quo ad iracundiam prouocatus eſt ⁊ filij mendaces audire legeꝫ dei voluerunt. Tales rectius dicuntur populus diaboli ¶ Diſtinguitur autē populus dei a populo non ſuo in tribus.ſ. habitu. Loquela ⁊ Cibo. Habitus populi dei eſt caritas veſtis.ſ. nupcialis. De qua Machei.xxij. Hec eſt tunica inconſutilis que ſciſſa non fuit. Habitus populi non ſui malignitas De qua Iſaie.ix ¶ Ueſtimentū mixtum ſanguine.⁊c̄ Loquela populi dei ſuauis eſt.quia de celeſtibus vt patet in beata ſcolaſtica ⁊ in alijs ſanctis Unde Prouerbioruꝫ.xvi. Qui dulcis eloquio eſt maiora reperiet Eſt etiam gracioſa ſicut ait Apoſtolus ad. Colocenſes.iiij. ¶ Sermo veſter ſemper in gracia ſale conditus Loquela populi dibaoli aſpera eſt. quia de terrenis Nam qui de terra eſt de terra loquitur. Und̄ Iſaie.xxx ¶ De terra loquens ⁊ de humo eloquium tuum. Quidam ſunt qui loquunt̄ ligua ⁊ lingua. Sed Neemias interfecit eos qui loquebantur ligua populi ⁊ populi.cōtra quos ait Jacobi.iij. ¶ Nunquid fons de eodem foramine emanat.⁊c̄ Cibus populi dei eſt facere voluntateꝫ patris qui in celis eſt.ſicut ait dominus Iohānis.iiij. Sed cibus populi diaboli.eſt voluptas carnalis. De qua Ozee.iiij. ¶ Comedent ⁊ non ſaturabūtur. vbi dicit gloſa Uoluptas inſaciabilis eſt.⁊ habita.famem nō ſacietatem parit In tribus conſiſtit fructꝰ redemptionis. In ſalute.virtute.⁊ in benedictione. De primo Mathei.i. ¶ Ipſe ſaluum faciet populum ſuuꝫ a peccatis eorū. De alijs duobꝰ.ps̄. ¶ Dn̄s virtutem populo ſuo dabit. dn̄s benedicet populo ſuo in pace Salus eſt in remiſſione peccatoruꝫ. Uirtus in collatione donoruꝫ. Bn̄dictio in adoptione regni celorum. Que tria notantur in titulo crucis Ihesus.i.ſaluator. Ecce primum Nazarenus.i.floridus. Ecce ſcd̄m Rex iudeorū.i. confeſſorum. Ecce tercium. Un̄ pſalmiſta. ¶ Beati qui habitant in domo tua domine.⁊c̄. Propter hec tria d̄ xp̄o canit eccleſia In quo eſt ſalus vita ⁊ reſurrectio noſtra. Huius redemptionis participes faciat nos deus noſter

¶ Ad hebreos.i. Ad ſummā miſſaꝫ

In nat' dni

FRatres Multifarie
multiſq; modis olim deus
loquens patribus in pro
phetis.nouiſſime autez diebus iſtis
locutus eſt nobis in.filio ſuo quem
conſtituit heredem vniuerſorum. p
quem fecit ⁊ ſecula Qui cum ſit ſplē
dor glorie ⁊ figura ſubſtancie.eius.
Portanſq; omnia verbo virtuti ſne
purgationem peccatorū faciens.Se
det ad dexteram maieſtatis in excel
ſis Tanto melior angelis effectus.
quanto differencius pre illis nomē
hereditauit.Cui enim aliqñ angelo
rū dixit.Filius meus es tu.ego ho
die genui te.Et rurſum.Ego ero il
li in patrem.⁊ ipſe erit mihi in filiū
Et cum iteruz introducit primoge
nitum in orbem terre dicit. Et ado
rant eum omnes angeli dei Et ad ā
gelos quidem dicit.Qui facit ange
los ſuos ſpirit9.⁊ miniſtros ſuos flā
mam ignis.Ad filium aūt.Thron9
tuus deus in ſeculum ſeculi. virga e
quitatis virga regni tui Dilexiſti iu
ſticiam ⁊ odiſti iniquitatez. ꝓpterea
vnxit te deus deus tuus oleo exulta
tionis pre particibibus tuis Et tu i
principio terram fundaſti.⁊ opera
manuū tuarū ſunt celi. Ipſi peribūt
tu autez permanes.⁊ omnes ſicut ve
ſtimentuz veteraſcent. Et velut am
ictū mutabis eos et mutabūt.tu au
tem idem ipſe es ⁊ anni tui non de
ficient.

Euangelium. Johannis.i.

IN principio erat verbum
⁊ verbum erat apud deum.⁊ deus
erat verbum.hoc erat in principio
apud deum.Omnis per ipſuz facta

A

ſunt.⁊ ſine ipſo factū eſt nihil Quod
factum eſt in ipſo vita erat.⁊ vita e
rat lux hominum .⁊ lux in tenebris
lucet.⁊ tenebre eam non comprehē
derunt Fuit homo miſſus a deo cui
nomen erat Johannes.hic venit in
teſtimonium vt teſtimonium perhi
beret de lumine. vt omnes crederet
per illum Non erat ille lux.ſed vt te
ſtimonium perhiberet de lumine
Erat lux vera que illuminat omnē
hominem venientem in hunc mun
dum. In mundo erat.⁊ mundus p
ipſum factus eſt.⁊ mundus eum nō
cognouit. In ꝓpria venit.⁊ ſui eum
non receperunt Quotquot autem re
ceperunt eum dedit eis poteſtatem
filios dei fieri his qui credūt in no
mine eius.Qui non ex ſanguinibus
neq; ex volūtate carnis.neq; ex volū
tate viri.ſed ex dō nati ſūt.Et verbū
caro factū ē ⁊ habitauit in nob.Et
vidim9 gloriā ei9.gloriaz q̄ſi vnige
niti a patre plenū gracia ⁊ veritatis

Sermo vndecimus
De epiſtola in natiuitete domini

MVltifariam multiſq;
modis oliz deus.⁊c̄. In ho
dierna ſolemnitate celebrā
tur tres miſſe.triplici ratiōe Prima
ratō eſt ad deſignanda tria tempora
ſcȝ tempus ante legem. ſub lege. ſub
gracia. Prima miſſa que cantatur in
nocte ſignat tempus ante legem qd̄
fuit cecitatis ⁊ ignorancie Scd̄a que
cantatur in aurora ſignificat temp9
ſub lege quod fuit luminis ⁊ noticie
vii Prouer.vi.Mādatū lucerna ē ⁊
lex lux. Romanos.vij. Peccatu m
non cognoui niſi per legem.non tū

Fuit lex clara. quia latebat ſub ūbra ſi
cut lux ſub nebula. Tercia aūt can
tatur ſub clara luce. ⁊ ſignat tempus
gracie. ꝙꝛ orto iam ſole iuſticie facta
eſt manifeſtatio veritatis remoto fi
gurarum velamine. Scd̄a ratio
eſt ad deſignandum tres natiuitates
in xp̄o. ſ. eternam. temporalem. ⁊ ſpi
ritualem. Prima miſſa que canta
tur in nocte pertinet ad eternam ge
nerationem de patre. Unde cantat̄
in officio miſſe. Dominꝰ dixit ad me
filius meus es tu. ⁊ in ſplendoribus
ſanctorum. ⁊c̄. Hec eſt prorſus occul
ta. vnde Yſaie. liij. ¶ Generationem
eius quis enerrabit. ⁊ ideo in nocte
cantatur. Scd̄a que cantatur in
aurora pertinet ad carnalem genera
tionem de virgine. vnde cantatur in
officio miſſe. Lux fulgebit hodie.
Hec partim occulta ⁊ partiꝫ manife
ſta eſt. Occulta quantū ad modum.
Manifeſta quantum ad factū. vnde
virgo ammirans ait. Quomodo fi
et iſtud. ⁊c̄. ⁊ ideo cantatur in auro
ra. Tercia que cantatur in clara lu
ce pertinet ad ſpiritualem natiuitatē
in mente. De qua Malachie vltimo
¶ Timentibus nomen meuꝫ oritur
ſol iuſticie. ſ. lux vera. q̄ illuminat ō
nem hominem venientem. ⁊c̄. vnde
cantatur in officio miſſe. Puer natꝰ
eſt nobis. ⁊ in euangelio. Verbuꝫ ca
ro factum eſt. ⁊c̄. Hec natiuitas eſt
manifeſtaꝗꝫ ipſe ait Johannis. xiiij.
¶ Si quis diligit me ſermoneꝫ me
am ſeruabit ⁊ pater meus diliget eū
Et id̄o cantatur in die. Tercia ra
tio eſt propter tres ſubſtancias in v
na perſona xp̄i. ſ. Carneꝫ animaꝫ. ⁊
verbum. Miſſa que in nocte cantat̄
pertinet ad ſubſtanciam carnis quaꝫ
expoſuit tenebris aduerſitatis ꝓ no
bis. vnde in epiſtola legitur Qui de
dit ſemetipſum pro nobis. ⁊c̄. Miſ
ſa que cantatur ī aurora pertinet ad
ſubſtanciam anime. Aurora enim
ſplendet ⁊ lucet. Et anima criſti ha
buit ſplendorem omnimode cogniti
onis. Unde dicitur ad Colocenſes.
ij. ¶ In quo ſunt omnes theſauri ſa
piencie ⁊ ſciencie abſcōdite Habuit q̄
qꝫ feruorem omnimode dilectionis
Unde. Johannes. xv. ¶ Maiorem
hac dilectionem nemo habet. Und̄
idem in epiſtola legitur Apparuit be
nignitas ⁊ humanitas ſaluatoris no
ſtri. Miſſa que cantatur in die perti
net ad ſubſtanciam verbi. Candor ē
enim lucis eterne. ⁊c̄. Sapiencie. vij
Unde legitur in epiſtola Qui cum ſit
ſplendor glorie. ⁊c̄. Legitur etiaꝫ eu
angelium quod ſpecialiter agit de v̄
bo ¶ Nota ꝙ criſtus natus eſt in
Bethleem. nutritus in Nazareth.
mortuus in Jheruſalem. Ad deſig
nādum ꝙ vnuſquiſqꝫ fidelis naſci
tur in ſtatu penitencie. nutritur ī ſta
tu iuſticie. moritur in ſtatu contem
plationis. eterne. Status penitencie
notatur per bethleem. interpretatur
enim domus panis. id eſt lacrimaꝝ
De quo pſalmiſta. ¶ Cibabis nos
pane lacrimarum. Fuerunt mihi la
crime mee panes die. ac nocte. ⁊ bea
ti qui eſuriunt panem iſtum quoni
am ipſi ſaturabuntur. Status iuſti
cie notat̄ p nazareth. īterp̄tatur eñ
flos ꝓpter florigerā ꝯſcienciā. Canti
corū. ij. ¶ Lectulꝰ noſter floridus.
Status cōtemplationis notatur per
Jheruſaleꝫ. q̄ interpretat̄ viſio pacis

In nat dni

D

quis contemplatiuus eſt remotus a
temporalibus curis. ⁊ intentus paci
eternitatis. moritur huic ſeculo ⁊ vi
uit deo ſoli. vnde ad Coloceníes. iij.
¶ Mortui eſtis ⁊ vita veſtra abſcon
dita eſt in deo. In preſenti epiſtola
commendat criſtum apoſtulus a ſep
templici gracia // Primo ab eloquē
cia cum ait Multipharíam. i. multo
ciens. multiſqꝫ modis. vtpote per di
cta. per facta. per viſiones. ⁊ per in-
ſpirationes. Olim deus loquens pa
tribus. in propheris. i. per ꝓphetas.
nouiſſime. i. in tempore gracie locu-
tus eſt nobis in filio. i. per filiū. qui
eſt deus ⁊ dominus prophetarum.
Iuxta petitionem ſponſe orantis Cā
ticorum. i. ¶ Oſculetur me oſculo o-
ris ſui id eſt non angelos. non patri
archas. ſed ipſum filiuꝫ in ꝓpria per
ſona mittit ad erudiendum ⁊ recon
ſiliandum me deo patri Iſaie. li.
¶ Propter hoc ſciet populus meus
nomen meum in die illa. Quia ego
qui loquebar olim per prophetas.
Ecce aſſum preſencialiter ⁊ viſibili
ter. huius eloquencia eſt vtilis. dul
cis ⁊ actractabilis. Utilitatem notat
cum ait. Iohannis. vi ¶ Domine ad
quem ibimus verba vite eterne ha
bes. Dulcedinem oſtendit multipli
citer. que audito ſermone eiuſcoacta
eſt pre ſuauitate dicere. Luce. xi.
¶ Beatus venter qui te portauit.
Actractabilem oſtendunt miniſtri
phariſeorum qui miſſi ad capiendū
eum. capti ſermone illius redeuntes
dixerunt Iohannis. vij. ¶ Nunqꝫ
ſic locutus eſt hō. Propter graciam
eloquencie factus eſt noſter aduoca
tus vt noſtruꝫ deſiderium exprime

E

ret apud deum. vñ Iob. xxiij. ¶ Si
fuerit pro eo angelus magni conſilij
loquens vnum de ſimilibus. i. inter
pellans patrem per vnuꝫ. ſ. humane
nature veritateꝫ i qua ſimilis nobis
fuit vt annunciet hoīs equitatem. i.
vt equalis hominibus fiat. ⁊ ſic hō
ante deum iuſtus appareat. miſerebi
tur eius. i. hoīs ⁊ dicet deus pater fi
lio. libera eum. i. hoīem a peccato
Scdo ꝯmendat eum a diuicijs. cuꝫ
ait. quem conſtituit heredem. non v
nius caſtri tm̄. ſed vniuerſorum. i. ō
nium bonorum. vt ait Iohannis. x
vi. ¶ Omnia quecunqꝫ habet pater
mea ſunt. Propter hoc factus eſt no
bis frater vt nobis diuicias ſuas cō
municaret. vt hereditatis ſue tribue
ret eſſe participes. Unde ait Narra
bo nomen tuum fratribus meis. cer
te ſi quis diues haberet fratreꝫ pau
perē verecundaret̄ eū noīare fratrē
ſuuꝫ Sed dn̄s noſter q̄uis ſim9 pau
peres ⁊ ignobiles: n ꝯfunditur nos
vocare fratres ſuos. // Tercio com
mendat eum a ſapiencia. cum dicit. ꝑ
quem fecit ⁊ ſecula. i. p̄ſens ſeculum
⁊ futuruꝫ. vñ Iohannis. i. ¶ Omnia
per ip̄m facta ſunt. ſicut artifex ſine
arte nihil operatur. ⁊ ex ſapiēcia ſua.
ꝓmo prius omnia operatur in arte.
⁊ poſtea conſequenter in opere. Ita
⁊ pater noſter nihil agit ſine filio. ſꝫ
pri9 oīa facit in ip̄o ſic̄ in arte. ⁊ ꝯſe-
q̄nter oīa fecit per ipꝫ in opere. Vñ
Augꝰ. Ipe eſt ars dei oīpotentis ple
na oīuꝫ rationuꝫ. ꝓpter hoc factꝰ eſt
nobis magiſter docēs nos n̄o celū fabri
care. nō terrā fundare. ſꝫ aīas ſaluare
Ozee. x Temp9 requirendi dn̄m. ⁊c̄
vnde Iohānis. xij. Uos vocatis me

magiſter ⁊ domine ⁊ benedicitis. ſū
etenim. cuius doctrina q̄tum ſit vti
lis oſtendit cuz dicit. Johannis. viij
Si quis ſmonē meū ſuauerit mor
tem non guſtabit ineternum. Hoc ñ
poteſt facere totum aurum de mun
do Propterea dicit propheta. viij.
¶ Accipite diſciplinam meam ⁊ non
pecuniam. doctrinam magis q̄ au-
rum eligite / Quarto commendat
eum a pulchritudine cum ait. Qui
cum ſit ſplendor glorie. quia ſicut di
citur. Sapiēcie. vij. ¶ Candor eſt lu
cis eterne. ſ. ſplendor paterne glorie.
⁊ ſpeculum ſine macula dei maie-
ſtatis. Unde pſalmiſta. ¶ Permane
bit cuz ſole id eſt cum patre cuz quo
ſemper eſt ſicut ſplendor cum ſole. q̄
ſicut ſplendor ſolis ex ſole naſcitur ⁊
ei eſt coequeuus ⁊ ipſuz demonſtrat
Sic filius naſcitur a patre eidem co
eternus. ⁊ ipſum notificat. Eſt etiaz
figura ſubſtancie eius. quia ſimilis
ei per omnia. vnde ait Johānis. xiiij
¶ Qui videt me videt ⁊ patrez me
um. ⁊ ideo conuenit vt ipſe deforma
tam in homine dei ymaginem refor
maret. Propter hoc factus eſt ſpon
ſus eccleſie vt gloriatur. ⁊ dicit Can-
ticorum. v. ¶ Dilectus meus candi
dus ⁊ rubicundus. Candidus prop
ter puritatem. Rubicundus ꝓpter
paſſionem. Candidus coraz herode
indutus veſte alba. Rubicundus co
ram pilato. indutus veſte coccinea.
Huius pulcritudinem ipſi angeli mi
rantur. Jſaie. xliij. ¶ Jſte formoſus
in ſtola ſua. Formoſus dicitur a for
ma quod eſt calidum: quia xp̄s prop
ter nimium amorez fudit ſanguinē
ſuum / Quinto ꝯmendat euz a for

titudine. cum ait. Portans omnia. ñ
in humeris. non in vehiculis. ſed vⁿ
bo virtutis ſue. id eſt ſolo imperio ⁊
ſine labore. Nam cum omnia ſint ex
nihilo cito redigerentur in nihilum
niſi virtute diuina conſeruarentur.
Portat autem tribus modis / Pri
mo in eſſe conſeruando Scd̄o mo
tus eorum gubernando ⁊ dirigēdo.
Tercio naturam ex eis propagando
Sunt enim tria genera operum dei
ſcz Creationis Diſpoſitionis. ⁊ Orna
tus. Opere creationis creauit omnia
in materia. vñ Eccleſiaſtici. xviij.
¶ Qui viuit ineternum creauit om
nia ſimul. Opere diſtinctionis diſtin
xit alementa ſpeciebus ⁊ formis ſuis
Opere ornatus ornauit omnia ani-
malia. Quantum ad primum opus
conſeruat omnia in eſſe. Quantū ad
ſcd̄m gubernat ⁊ dirigit motus eoꝝ
Quantum ad tercium conſeruat ea
que ſunt ſibi inuicem ſuccedencia ꝓ
pagando. Unde Sapiencie. xi
Quo mō poſſet aliquid permanere
niſi tu voluiſſes. Propter hoc fact9
eſt pugil noſter. Unde Judicum. vi
¶ Uade in hac fortitudine tua ⁊ li
berabis iſrahel. Pſalmiſta ¶ Feciſti
iudicium meum. ⁊ cauſam meam. q̄
in campo dyaboluz proſtrauit ⁊ cau
ſam hominis iuſtam eſſe probauit.
Sexto ꝯmendat euz a mundicia. cū
ait. Purgationem peccatorū faciens
Quis peccata melius tolleret q̄ ille
in quem non cadit peccatū. Jſte ſine
dubio me lauare poteſt quem ꝯſtat
immundum non eſſe. Mundicia eius
pz in tribus // Primo q̄ nullis ſor
dibus inquinari pt. ſic nec radi9 ſol
ſordib9 corporeis. vñ Sapiēcie. vij

¶ Nihil inquantum in illam incur
rit. // Scđo. ꝙ ipſe ſolus peccatum
deſtruit tanꝙ ſuum. vñ Jſaie. xliij
¶ Ego ſuȝ qui deleo iniquitates tu
as. quaſi diceret nõ aliꝰ // Tercio. ꝙ
habitationem inmundam refugit
Unde Sapiencie. i. ¶ Jn maliuolaȝ
animam non intrabit ſapiencia. nec
habitabit ĩ corđ ſubdito peccato. Et
ideo valde peccat inmundus. qui ſa
cramentũ mundicie preſumit recipe
re. Propter graciam mundicie veit
nobis miniſtrare. Unde ait Mathei
xx. ¶ Non veni miniſtrari. ſed mini
ſtrare. Miniſtrat autem nobis tanꝙ
ſuis conuiuis // Primo aquã ↄpun
ctionis in ablutione manuũ ideſt o-
perum noſtrorũ. vt ait. Ezechielis
xxxvi. ¶ Effundam ſuper vos aq̃m
mundam ⁊ mundabimini ab omni
bus inquinamẽtis veſtris ¶ Scđo
apponit nobis panem in menſa alta-
ris De quo ait Johannis. v. ¶ Si
quis manducauerit ex hoc pane vi-
uet ineternum. // Tercio miniſtrat
nobis delicias eterne iocunditatis
Vñ Luce. ij. ¶ Tranſiens miniſtra
bit illis // Septimo ↄmendat eum
ab honore. cum dicit. Sedet ad dex
teram maieſtatis in excelſis. i. in poti
oribus bonis. Auguſtinus Membra
vnigeniti perducit pater ad angelo
rum equalitatem. carnem vero vni-
geniti ſui ſuper excellenciã cuiuſlibȝ
angeli. cum ſit vna pſona carnis ⁊
verbi. Vñ pſalmiſta. ¶ Gloria ⁊ ho
nore coronaſti eũ dñe. Gloria coro-
natus eſt in reſurrectione propter
glorioſe reſurrectionis acceleratiõe
honore in aſcenſione ꝓpter equalita-
tis potencie delectationem Propter
hanc gloriam ⁊ honorem factus eſt
rex ⁊ dominus noſter. Magnũ gau-
dium debemus habere ꝙ tanto do
mino ſeruimus cui ſeruire regnare
eſt. vñ in iudicio velut enumeratas
vocabit fideles ſuos ad regnuȝ. Ma
thei. xxv. ¶ Venite benedicti patris
mei. ⁊c̃.

¶ Ad Tytum Jn gallicantu.

Kariſſime Apparuit
gracia dei ſaluatoris noſtri
omnibus hominibus eru-
diens nos vt abnegantes impietateȝ
⁊ ſecularia deſideria ſobrie ⁊ iuſte ⁊
pie viuamus in hoc ſeculo. expectan
tes beatam ſpem ⁊ aduentum glorie
magni dei ⁊ ſaluatoris nr̃i iheſu xp̃i
qui dedit ſemetipſum pro nobis. vt
nos redimeret ab omni iniquitate ⁊
mundaret ſibi populum acceptabilẽ
ſectarorem bonorum operum. Hec
loquere ⁊ hortare ĩ xp̃o iheſu domi
no noſtro

¶ Euangelium Luce. ij.

In illo tempore exiit edictũ
a ceſare auguſto. vt deſcriberetꝰ vni-
uerſus orbis. Hec deſcriptio prima
facta eſt a preſide ſyrie cyrino. // Et
ibant omnes vt profiterentꝰ ſinguli
in ciuitatem ſuã. Aſcendit auteȝ ⁊ io
ſeph a galilea de ciuitate Nazareth ĩ
iudeam ciuitatem dauid que vocatꝰ
Bethleem. eo ꝙ eſſet de domo ⁊ fa
milia dauid. vt profiteretur cuȝ ma
ria deſponſata ſibi vxore pregnante.
Factũ eſt aũt cũ eſſent ibi. impleti
ſunt dies vt pareret ⁊ peperit fili-
um ſuum primogenitum. ¶ Et

A

pannis eum inuoluit ⁊ reclinauit e
um in preſepio. quia non erat ei loc9
in diuerſorio. Et paſtores erant in
regione eadem vigilantes ⁊ cuſtodi
entes vigilias noctis ſuper gregem
ſuum. Et ecce angelus domini ſtetit
iuxta illos. ⁊ claritas dei circumful-
ſit illos. ⁊ timuerunt timore magno
Et dixit illis angelus Nolite timere
Ecce enim euangeliſo vobis gaudi
um magnum quod erit omni popu-
lo. ꝙ natus eſt vobis hodie ſaluator
qui eſt criſtus dominus in ciuitate
dauid. ⁊ hoc vobis ſignum Inuenie
tis infantem pannis inuolutū ⁊ poſi
tum in preſepio. ⁊ ſubito facta eſt cū
āgelo multitudo milicie celeſtis lau
dancium deum ⁊ dicencium Gloria
in altiſſimis deo. ⁊ i terra pax homi
nibus bone voluntatis.

De euangelio.
Sermo duodecimus

Exiit edictum a ceſare Auguſto vt deſcriberetur vniuerſus orbis. In hoc
euangelio intendit nobis declarare
euangeliſta tempus ⁊ locum domi
nice natiuitatis. Tempus declarat a
tribus. Primo a perſona principis
rei publice. ꝙ nat9 eſt tempore octa
uiani auguſti. xlij. anno i mperij ei9
⁊ hoc propter conueniencia m rei. vt
per vniuerſalem iuriſdictionem au
guſti deſignaretur vniuerſale domi
nium criſti. vn̄ pſalmiſta Domina
bitur a mare vſqȝ ad mare. ⁊c. Item
ſicut ille auxit romanam reȝ publicā
Sic ⁊ criſtus eccleſiam. Specialiter

B

autem quatuor augmentauit eccle
Primo graciam diuini amoris. De
quo Luce. xxij. Ignem veni mitte
re in terram
Scd̄o veritatem dominice cognitio
nis. De qua Yſaie. xl. Repleta eſt
terra ſciencia domini ſicut aqua ma
ris operientis ⁊ comparatur aque
ſalſe. ꝙ ſenſualitatem amarificat. vn̄
Apocalipſis. x. Accipe libruȝ ⁊ de
uora illuȝ. ⁊ facies amaricari vētreȝ
tuum. Primo ſiquidem notus erat
tm̄ in iudea deus Nunc autem ſicut
ait Malachie. i. A ſolis ortu vſqȝ ad
occaſū magnū nomen eius in gētib9
Tercio meritum bone operationis
quod influit membris a capite. De
quo Coloceſes. i. Adimpleo ea q̄
deſunt paſſionuȝ criſti in carne mea
Ubi dicit. Bernhardus. Quod ex
me mihi deeſt vſurpo mihi de viſce
rib9 domini. qm̄ miſericordia afflu
unt. nec deſunt foramina per que ef
fluant. foderunt enim manus eius
⁊ pedes eius. latuſqȝ lancea forane-
runt. Per has rimas licet mihi ſuge
re mel de petra. oleumqȝ de ſaxo du
riſſimo
Quarto premiuȝ eterne beatitudis
De quo Jacobi. i. Uidebitis celos
aſcendere ⁊ deſcendere ſupra filios
hominum. Aſcendunt delectatiois
experiencia. Deſcendunt ſubiectiois
reuerencia. Hoc enim eſt humani ge
neris excellencia ſingularis ꝙ homo
videt hominem ſuper omnes ange
lorum ordines exaltatum.
Scd̄o declarat tempus a negocō rei
geſte. ꝙ natus eſt tempore deſcriptō
nis. Miſit enim. Auguſtus pre
ſides per vniuerſas regiones. que

C

omnes de ſingulis ciuitatibus ⁊ villis ⁊ opidis ad ſuam preſentiam conuocarent. ⁊ vnuſquiſqȝ pro capite ſuo ſolueret nummum argenteum. ⁊ ſic profiteretur ſe romano imperio ſubditum. nomen quoqȝ vniuſcuiuſqȝ accepta pecunia ſcribebatur. ⁊ poſtea ratione delata coram auguſto recitabatur: ut ſic comprehendere poſſet quantus foret numerus regionum. ⁊ per hoc ſciret numerū ciuitatū ⁊ per ciuitates numeruȝ perſonarum. In quo ſignabatur ꝙ ille naſcebatur hoc tempore qui electos aſſcriberet in eternitate. Quatuor autē modis xpriſtus aſſcribit electos.

Primo per eternam predeſtinationē. Unde yſaye. iiij. ¶ Sanctus vocabitur omnis qui ſcriptus eſt in vita in iheruſalem. Luce. x. ¶ Gaudete. quia nomina veſtra ſcripta ſunt in celis. ⁊ noticia veſtra a deo probata ⁊ ꝯfirmata

Scḋo electos per vocatōem. Nā ꝗs ab eterno ad grām preelegit: hos vocat ad fidē adducēdo: exterius per predicatōeȝ. vel interius per inſpiratōeȝ Gala. i. ¶ Cum autē placuit ei qui me ſegregauit ex vtero matris mee: ⁊ vocauit per gratiā ſuam ⁊c.

Tercio per gratie infuſionem. ꝙ tūc lucem gratiarum ⁊ donorum digito dei deſcribebat in anima. Unde. ij. corinth. iij. ¶ Epiſtola eſtis xp̄i ſcripta nō atramento: ſed ſpiritu dei viui. nō in tabulis lapideis: ſed in tabulis cordis carnalibus. Ihere. xxxi. ¶ Dabo legem meā in viſceribus eorum. ⁊ in corde eorū ſcribam eam.

Quarto per glorificationem. Unde apoca. iij. ¶ Scribam ſuper eum nomen meū. videlicet ut a deo vocetur

D

filius dei. ⁊ a ſaluatore ſaluatus. ⁊ nomen ciuitatis noue iheruſalem ut dicatur pacificus. De hijs quatuor ad Roma. viij. ¶ Quos predeſtinauit: hos ⁊ vocauit. hos ⁊ iuſtificauit ꝗs autem iuſtificauit: illos ⁊ magnificauit ⁊c.

Tercio declarat tempus a qualitate collate gratie quia natus eſt tempore pacis. quod notatur cum dicitur ¶ ⁊ ibant omnes ut ꝓfiterentur ſinguli in ciuitatem ſuam. Ante aduentum xpriſti mortuo alexādro: qui monarcha fuerat orientis: ſucceſſores eius ceperunt ſe ad inuicem oppugnare. ita ꝙ non erat tranſitus de regione i regioneȝ. ſed duodecim annis circa natiuitatem domini fuit pax in vniuerſa terra vt ad litteram videtur impletum illud yſaye. ij. ¶ Conflabunt gladios ſuos in vomeres ⁊ lanceas ſuas in falces. ſm ꝙ predixerat pſal. ¶ Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ abundantia pacis. Ex poeta. Cuȝ deo pax iſta venit. Voluit autem naſci tempore pacis ꝓpter tria.

Primo ut innueret ſe pacis auctorē. Fecit namqȝ triplicem pacem. Inter deum ⁊ hoiem. vnde dicitur. rex pacificus. Inter hoiem ⁊ hominem. vnde dicitur. lapis angularis. Inter carnem ⁊ ſpirituȝ. vnde dicitur emanuel.

Secūdo ut innueret ſe pacis amatorem: quam vſqȝ ad mortem ſectatus eſt. Unde pſalmiſta ¶ In pace factus eſt locus eius.

Tercio ut viam veritatis predicatoribus prepararet. Unde yſa. ix. ¶ Erit via reſidua populo meo. ſciliȝ apoſtolis. ſicut fuit iſrahel in die qua aſcen

dit iſrahel de terra egipti. Locum
dominice natiuitatis declarat cuꝫ ait
Aſcēdit aūt ⁊ ioſeph a galilea de ciui
tate nazareth ī iudeā ciuitatē dauid.
Ponit autē circa declarationem loci
tria. ſ. ciuitatem. domū ⁊ reclinatoriū
Ciuitas fuit bethleē: que interpreta
tur domus panis viui qui de celo de
ſcendit. Et nota ꝙ xp̄us natus eſt in
bethleē. nutritus in nazareth. mortu
us in iheruſalem: ad deſignandū ꝙ
quiſquis fidelis naſcit̄ in ſtatu pn̄ie
nutrit̄ in ſtatu iuſticie. morit̄ in ſta
tu ɔtemplatōis eterne. Status pn̄ie
notat̄ per bethleē. interpretatur eñ
ut dictū eſt domus panis. i. lacrima
rum. De quo pſal. Cibabis nos pa
ne lacrimaꝝ. ⁊c. Fuerunt mihi lacri
me mee panes die ac nocte. ⁊ Beati
qui eſuriūt panē iſtum. qm̄ ipſi ſatu
rabunt̄. Status iuſticie notat̄ per na
zareth. interpretat̄ eñ flos ꝓpter flo
rigeram ɔſciam de qua cant. ij. Le
ctulus nr̄ floridus. Status ɔtempla
tionis notat̄ per iheruſalem: que int̄
pretatur viſio pacis. ꝙ ɔtemplatiuus
remotus a temporaliū curis ⁊ intēt9
paci eternitatis morit̄ huic ſeculo: ⁊
viuit ſoli deo. Unde colo. iij. Mor
tui eſtis: ⁊ vita veſtra abſcondita ē cū
xp̄o in deo. Domus natiuitatis fu
it diuerſoriū. ſ. platea vacua inter du
os muros hn̄s introitū ⁊ exitū ad v
trumqꝫ muꝝ ⁊ erat ꝓpter intemperiē
aeris cooperta: ut in feſtiuis diebus
ibi ɔuenirent ad ɔfabulandū. Dr̄ ⁊
diuerſoriū dicit̄ eo ꝙ in diuerſi habe
ant. vel ꝙ diuerſa hēat orificia. Et
dicit criſo. ꝙ ꝓpter multitudinē eorū
qui ɔuenerāt cā faciende ꝓfeſſionis:
nō inuenerūt ibi domū hoſpitalē ſed

nocte illa manſerunt in diuerſorio ⁊
ibi peperit beata virgo. ⁊ editum pu
erum in preſepio reclinauit. In diuer
ſorio aūt naſcitur xp̄us. i. in via: quo
niam ad hoc venit in mundū ut fie
ret via nobis ad paradiſum. Un̄ ait
ioh. xiiij. Ego ſum via ⁊c. Item vt
doceat nos in hoc mundo diuerſori
a querere: nō palacia fabricare. Un
de p̄hs. Cōmorandi nobis natura di
uerſoriū nō hītandi dedit. Iſa. v. Ve
qui ɔiungitis domū ad domum ⁊c.
Reclinatoriū pueri fuit preſepiū vi
le ⁊ luteū. Unde ⁊ reclinauit eum in
preſepio. vbi dicit criſo. O ſi mihi li
ceret illō preſepe videre: in quo dn̄s
iacuit. nūc nos xp̄iani quaſi ꝓ hono
re tulim9 luteū. ⁊ poſuim9 argentuꝫ.
ſed nihil precioſi9 illo eſt q̄ oblatuꝫ ē
argentum ⁊ auꝝ. miretur gentilitas.
xp̄iana fides miret̄ luteū illud pre
ſepe. Qui in iſto preſepe natus ē auꝝ
ɔdemnat ⁊ argentū. nō ɔdemno eos
qui honoris cauſa fecerūt. neqꝫ illos
ɔdemno qui in templo fecerūt vaſa
aurea ſed ammiror dn̄m qui creator
eſt mundi ut inter auꝝ ⁊ argentū na
ſci noluit. poſitus ꝗ̄ eſt ſuper fenū. ⁊
inter bouem ⁊ aſinū: quos forte Io
ſeph duxerat ſecū bouē ad vendendū
aſinū ad vehendū ſponſam pregnan
tem. iuxta vaticiniū yſa. Cognouit
bos poſſeſſorē ſuū ⁊ aſin9 preſepe dn̄i
ſui. ꝙ ꝓ reuerentia xp̄i abſtinuiſſe di
cunt̄ a feno. In quo ɔfunditur im
modeſtia hoīs qui nō abſtiꝫ a dele
ctatōe tp̄alium ꝓpter xp̄m. Unde ſeq
tur. Iſrahel aūt non cognouit me. i.
hō rōnalis: immo poti9 me de corde
ſuo expellit: ut in feno temporalium
delectetur. Fenū illō a beata helena

rome dicitur fuiſſe delatum. ⁊ nunc
in eccleſia ſancte marie maioris depo
ſitū. vbi etiā honorius papa cunas
xp̄i depoſuit. ut oīa inſignia diuine
infantie ibi honore debito veneren
tur. Preſepiū xp̄i deſignat eccleſiam.
Unde iob. xxxix. ¶ Nunquid volet
rinoceros. i. populus gentilis ſeruire
tibi: aut morabitur ad preſepe tuū.
Fenū eſt ſacra ſcriptura. Unde iob
vi. ¶ Nunquid rugiet onager cū ha
buerit herbā. aut mugiet bos cū an
te preſepe plenū ſteterit. quaſi dicerꝫ
Mugit bos cū preſepe vacuū cernit.
ſi tu homo cur rugis ut onager. mu
gis ut bos in deſiderio reꝝ tempora
lium. in appetitu carnalium volupta
tum: que venena ſunt animaꝝ: cū do
minus ſalubri feno repleuerit appe
titius frumēti. vini. ⁊ olei. ⁊ preſepia
iumentoꝝ in iheruſalem. i. in eccleſia
ſunt perſtillatiua frumenti. vini. ⁊ o
lei: per que intelligitur doctria ſacre
ſcripture. que ſicut panis corroborat
ſicut vinum letificat ſicut oleum exhi
larat conſcientiā hominis. Hec eadē
ſunt preſepia iumentoꝝ. i. manſueto
rum animaliū. De quibus pſal. ¶ A
nimalia tua inhabitabūt in hoc pre
ſepe. ſuper hoc feno inuenitur ⁊ ado
ratur xpriſtus qui eſt benedictus in
ſecula. Amen.

¶ In die ſancto. in aurora.
Epiſtola. Ad titum. iij.

Kariſſime. Apparuit
benignitas ⁊ humanitas ſal
uatoris noſtri dei. nō ex operibus iu
ſticie que fecimus nos: ſed ſm ſuam
miſericordiā ſaluos nos fecit. per la
uachrum regenerationis ⁊ renouati
onis ſpiritus ſancti quem effudit in
nos abunde per ihesum xp̄um ſalua
torem noſtꝝ: ut iuſtificati gratia ipſi
us heredes ſimus ſm ſpem vite eter
ne. In xp̄o ihesu domino noſtro.

¶ Euangelium. Luce. ij.

In illo tempore. Paſtores
loquebantur ad inuicem. tranſeamꝰ
vſqꝫ bethleem: ⁊ videamꝰ hoc verbū
quod factum eſt qđ dominus oſten
dit nobis. Et venerūt feſtinantes: et
inuenerūt mariam ⁊ ioſeph ⁊ infan
tem poſitū in preſepio. Videntes au
tem cognouerunt de verbo quod di
ctum erat illis de puero hoc. Et om
nes qui audierāt ammirati ſunt. ⁊ đ
hijs que dicta erant a paſtoribꝰ ad
ipſos. Maria autem ꝯſeruabat omīa
verba hec cōferens in corde ſuo. Et
reuerſi ſunt paſtores glorificantes ⁊
laudantes deum in omnibꝰ que au
dierant ⁊ viderant. ſicut dictum eſt
ad illos.

¶ Sermo decimuſtercius.

Annuncio vobis gau
dium magnum quod erit
omni populo ⁊c. Miruꝫ vi
detᷣ ꝙ natiuitas xp̄i nō regibus: ſed
paſtoribꝰ nunciatᷣ: ſed ſalua ſubtilio
ris intelligentie maieſtate: quinqꝫ in
hoc ꝯſiderare poſſumus rōes.
Prima eſt ꝓpter paupertatē rei tēpo
ralis. ꝙ pauperes erant. ⁊ ꝓpter pau
peres venit xp̄s in mundū. quoꝝ eſt
regnū celoꝝ. Iſa. lxi. ¶ Ad euāgelizā
dum pauperibꝰ miſit me.

B

Secunda eſt ꝓpter ſollicitudinem la
boris. iuxta illud ¶ Paſtores erãt vi
gilantes ⁊ cuſtodiẽtes vigilias noctis
ſuper gregẽ ſuum. vbi dicit bernar.
Agnoſcant hoĩes quantũ placeat ſu
pernis ciuibus labor illi9 cuius ſpũ
alis iucẽdũ eſt. qñ quidem ⁊ eos qui
ꝓ victu corporis corporali vrgẽte ne
ceſſitate laborant: ſic dignant̃ alloqui
angelis colloquio tam felici.

¶ Tercia eſt ꝓpter innocentiã ↄuerſati
onis. qꝛ vita paſtoralis remota eſt a
voluptate carnali. Iſa. xxviij ¶ Quẽ
docebit ſcientiã. ⁊ quẽ intelligere fa
ciet auditũ ablactatos a lacte praue
delectatõnis. auulſos ab vberib9 mũ
di ⁊ carnis.

¶ Quarta ratio eſt ꝓpter ſimplicitatem
teſtificationis ut nõ peruerterẽt ver
bum. nec mutarent auditũ. Prouer
bio. iij. ¶ Cũ ſimplicibus ſermocina
tio eius. Vñ beatus maximus ¶ Gra
tiam xp̃i ante meruit ſcire innocenti
a q̃ poteſtas ⁊ prius cognoſcere veri
tatem ſimplex ruſticatio: q̃ ſuperba
dominatio.

¶ Quinta ⁊ vltima ratio eſt in ſignum
dignitatis eccleſiaſtice prelatõis. Vn
de glo. Illi pre ceteris ſublimia audi
re merẽtur qui fidelib9 ſollicite pre
ſũt. Vnde dicit ihere. xxxiij. ¶ Clama
ad me ⁊ exaudiam te: ⁊ annũciabo ti
bi gaudia. ¶ Nunciat autẽ angelus
quinq̃. ſ. gaudiũ. quantitatẽ gaudij.
cauſam. tempus ⁊ locum.

Gaudium nunciat̃ cum ait ¶ Annũ
cio vobis gaudiũ. Ex quo prim9 ho
mo exulauit a paradiſo nõ potuit ſen
tire gaudiũ in hoc mundo. Frueba
tur namq̃ gaudio dum eſſet in deli
cijs. dum frueretur eſu ligni vite. ſed

C

eiectus inde vocauit vxorem ſuam e
uam: qđ nomen compoſitum ẽ ex tri
bus interiectionibus plangẽtis: ſiue
dolentis: innuẽs naſcituros ex ea tri
plici ve ſubiacere. Unde quidaꝫ. Ue
mihi naſcenti. ve nato. ve morienti.
Ue mihi ꝙ ſine ve nõ viuit fili9 eue
Apoca. viij ¶ Ue. ve. ve habitantib9
terram. Nõ ergo potuit homo gau
dium ſentire vſq̃ ad tẽpus gratie.
Unde cum angelus thobie diceret.
Gaudium tibi ſempẽ ſit. ipſe reſpõ
dit. Quale gaudium erit mihi qui i
tenebris ſedeo: ⁊ lumen celi nõ video
Lumẽ celi quod patres deſiderabãt
videre eſt ſol iuſticie xp̃s de9 noſter
De quo eccleſiaſtici. xi ¶ Dulce lumẽ
⁊ delectabile oculis videre ſolem. qꝛ
viſio xp̃i eſt dulcedo affectus. ⁊ dele
ctatio intellectus. Corpus ſolare di
cit̃ factum de nube lucida. ſic ⁊ cor
pus xp̃i de carne virginea. Dicit̃ au
tem ſol eo ꝙ ſolus luceat. qꝛ xp̃iſtus
ſolus mentes illuminat. Unde iohã
nis. i. ¶ Erat lux vera que illuminat
omnem hoĩem venientem in hunc
mundũ. qꝛ quicunq̃ illuminat̃ non
niſi ab ipſo illuminatur. ¶ Quanti
tas gaudij nunciatur cum dicit. ma
gnum. Uere magnũ eſt gaudiuꝫ ho
diernum quod replet celum ⁊ terrã.
Iuxta illud pſal. ¶ Letent̃ celi: ⁊ ex
ultet terra ante faciem domini quia
venit. ſpargitur in vniuerſo mundo:
ut gaudium ſit omni populo. In na
tiuitate iohannis baptiſte factuꝫ eſt
gaudium: ſed non magnum. gauiſi
ſunt multi: ſed non omnes populi.
Unde dictum eſt. In natiuitate ei9
multi gaudebunt. Nunc autẽ dicit
ꝙ gaudium magnuꝫ hoc erit omni

In auroā natſ

D

populo. Huic dies non ſufficit ſed to
ta nox in gaudijs occupatur. ut nox
ſicut dies illuminaretur: in qua lux
noua fulſit de celo. nunꝙ niſi in hac
nocte miſſa cantatur. ⁊ ter cantatᷣ ꝓp
ter triplex gaudium. In nocte ꝓpter
gaudium angeloꝝ. In aurora ꝓpter
gaudium paſtoꝝ. In luce clara id ē
in tercia hora propter gaudium gen
tilium ad fidem trinitatis venientiū
In cuius typum tres reges gentiuꝫ
primo venerunt adorare dominum
Unde dominus loquitᷣ iob. xxxviij.
¶ Ubi eras cuꝫ me laudarent ſimul
aſtra matutina. i. angelorum chori i
natiuitate mea. De quibus dicitur.
Facta eſt cū angelo multitudo celeſ-
tis exercitus. ⁊ iubilarēt omnes filij
dei. id eſt paſtores ⁊ alij electi. De q̄
bus dicit ¶ reuerſi ſunt paſtores glo
rificantes ⁊ laudantes dominuꝫ ⁊c̄.
Triplex gaudium contulit nobis cri
ſtus. Uiſitatōnis in natiuitate Redē
ptionis in reſurrectione. ⁊ ſublima-
tionis in aſcenſione. Primum eſt
magnum. Secundū maius. Terciū
eſt maximum. De quibus Luce. ꝑ.
¶ Benedictus dominus deus iſra-
hel. ꝙ viſitauit. ecce primum. ⁊ fecit
redemptōeꝫ plebis ſue. ecce ſecundū.
Et erexit cornu ſalutis nobis. id eſt
ſublimauit naturaꝫ noſtram: ⁊ robo
rauit nos contra dyabolum: mittēdo
ſpiritū ſanctum. ecce tercium. Cauſā
gaudij oſtendit cum dicit ¶ ꝙ natus
eſt vobis ſaluator. Ecce materia gau
dij ſaluatoris natiuitas. Unde dicit
leo papa. Phas nō eſt ibi locum tri
ſticie eſſe vbi natalis eſt vite. Prouer
bioꝝ. xiij. ¶ Lignum vite deſideriū
veniens. id eſt xp̄s deſideratus cun-

E

ctis gentibus. Bernard᷑. Non time
bo q̄ſ ſaluator venerit in domū meā.
alioquin quid agerem ſi audireꝫ do
minum venientē. Nunquid non fuge
rem ſicut adam. Nūquid deſperarem
audiens ꝙ venit ille cuius legem ſic
preuaricatus ſum. cuius paciencia ſic
abuſus ſum. cuius beneficio tam in-
grat9 ſum. Que vero maior poterat
eſſe conſolatio: ꝙ̄ in dulci vocabulo
ſaluatoris. Unde ⁊ ipſe dicit ioh̄. iij.
¶ Non venit filius hominis ut iudi
cet mundū: ſed ut ſaluetur mundus
per ipſum. Saluauit autem nos ab
inimicis noſtris qui ſunt fomes car-
nis. vanitas mundialis. mors corpo
ris. ⁊ violencia demonis. Siquidem
fomes nos impugnat interius. mun
dus expugnat exterius. Mors corp9
interimebat. dyabolus animaꝫ capti
uabat. Fomitem xp̄us in conceptio-
ne deuicit: quando naturā noſtram
ſine contagione ſuſcepit. Unde yſaye
xix. ¶ Ecce dominus aſcendit ſuper
nubem leuem. id eſt aſſumet carnem
a peccatis immunem. Nobis quoqꝫ
per generationem tribuit poteſtateꝫ
vincendi eundē. Unde romano. vij.
¶ Quis me liberabit d᷑ corpore mor
tis huius. gratia dei per iheſuꝫ xpri
ſtum dominū noſtrum. Uicit mun
dum in cōuerſatione proſpera fugiē
do. aduerſa tolerando. Unde ad he
breos duodecimo. ¶ Propoſito ſibi
gaudio ſuſtinuit crucem. ꝯfuſionem
⁊ contemptum. Auguſtinus. Uidi
xpriſtum multa paſſum. et nunq̄m
proſperatum. nec tamē iratum. Un
de ipſe ait iohānis decimoſexto ¶ Cō
fidite. quia ego vici mundum.
Dyabolum vicit in paſſione. Unde

F

hebre .ij. ¶ Per mortem deſtruit eũ
qui habebat mortis imperium. id ẽ
dyabolum. Bernardus. Cum inno
centi manus iniecit: iuſtiſſime quos
tenebat amiſit: quando is qui morti
nihil debebat: accepta iniuria mortiſ
debitum ſoluit: ut quẽ obnoxium in
uenerat: ſua morte redimeret. Iure il
lum qui obnoxius erat: ⁊ mortẽ in
debitam .i. dyabolum ſoluit a domi
nio. Mortem vicit in ſua reſurrecti
one. ꝙ regnum eius deſtruxit: ut iã
non timeatur amplius ꝓpter ſpem re
ſurrectionis glorioſe. eamq̃ prorſus
in futuro deſtruet. ſicut ait apoſtolꝰ
pri. cor. .xv. ¶ Nouiſſime autem ini
mica deſtruetur mors. id eſt dyabo
lus ad modum tiranni deui cti: qui
prius incarcerauerat. tunc incarcere
tur. qui cum decore ligatur vincitur
deinde interficitur. ⁊ ex toto deletur
Tempus gaudij determinat cum di
cit. Hodie: non ſolum ꝓpter qualitatẽ
rei nunciate. ꝙ iocunda nunciabat.
ſed etiam ꝓpter qualitatem temporis
quia licet eſſet in medio noctis: tamẽ
claritas meridiane lucis effulſit. Mul
ta namq̃ ſigna in diuerſis partibꝰ or
bis circa tempus natiuitatis domini
ce claruerunt. ¶ Nam in oriente tres
ſoles apparuerunt ⁊ paulatim in vnũ
ſolare corpus redacti ſunt. In quo ſi
gnat̃ fides trinitatis ⁊ vnitꝰ dei in ꝓ
ximo reſeranda. Stella quoq̃ in ip
ſo die natiuitatis apparuit: que ma
gos in adorandum xpriſtum perdu
xit. ¶ In iudea quoq̃ que eſt medi
tullium habitabilis rome: ⁊ immi
nente tempore gratie noua virtus da
ta eſt aque piſcine probatice: ut cor

G

porales morbos curaret. In quo de
ſignabatur ꝙ vis regeneratiua: eſſet
aquis in proximo conferenda: que
omnes morbos ipſiꝰ anime propul
ſaret. ¶ In hora quoq̃ natiuitatis
dominice. ſcilicet in media nocte: me
ridiana claritas: ſicut ſupra dictum
eſt totam regionem illam irradiauit
Unde de paſtoribus hac nocte vigi
lantibꝰ: dicitur. Claritas dei circum
fulſit illos ¶ In occidente autem. ſci
licet Rome: que caput erat occiden
tis multa ſigna monſtrata ſunt.
Nam templum pacis funditus cor
ruit. Romani ſiquidem pacato mun
do cum ceſare auguſto templum pa
cis conſtruxerunt. De quo conſulen
tes ꝙ diu duraturum eſſet. reſpon
ſum eſt. Donec virgo pariat. qui gau
dentes ex hoc: intulerunt. ergo erit
eternum. quia nunq̃m virgo pariet.
Sed in hora natiuitatis dominice
corruit. quia ut deſtrueret carnalem
pacem deſcendit. Unde dicit Math.
x. ¶ Nõ veni mittere pacem: ſed gla
dium. ¶ Item fons olei largiſſimꝰ
per totum diem natiuitatis in tybe
rim fluxit. In quo notabatur effu
ſio gratie ſpiritualis per illum. De
quo canticorum. pri. ¶ Oleum effu
ſum nomen tuum.
Item circulus aureus in ſpera ſolis
apparuit. in quo ſignabatur aduentũ
ſe regnum eternum ⁊ incommutabi
le quod permaneret cum ſole. De q̃
habetur danielis ſecundo ¶ Suſci
tabit deus celi regnum: quod ineter
num non diſſipabitur. ⁊ regnũ eius
alteri populo nõ tradet̃. Octauianꝰ
q̃. iij. anno imperij ſui ſcire volẽs quis

regnaturus eſſet poſt eum. Uenit in capitoliuʒ. ⁊ dictum eſt ei a phitoniſſa ꝙ infans hebreus ex deo in celo veniens. ⁊ ſine macula genitus hoc domicilium diſcutiet. ſtatimq; venit alienus avijs noſtris. Tunc edificauit magnam aram in ſublimiori loco. et ſcripſit in ea latinis litteris. Hec ara filij dei eſt. Ibiq; prima baſilica conſtructa eſt in honore beate virginis marie. Idem quoq; ad oſtenſionem ſibille vidit in celis virginem geſtantem filiū in gremio. ⁊ extunc phibuit ne quis eum dominū appellaret.

Natus eſt autē dominus media nocte diei dominice. ⁊ in hyemis tēpore. Nocte natus eſt propter quinq; rationes.

Prima eſt. ꝙ mundi tenebras illuis revenerat. Unde ¶ Populus gentiū qui ambulat in tenebris vidit lucem magnam.

Secunda eſt. ꝙ deitatem occultare volebat. Unde yſa. xlv. ¶ Uere tu es deus abſconditus. Et pri. coꝛ. ij. Si enim cognouiſſent: nunꝗ dominuʒ glorie crucifixiſſent.

Tercia eſt. ꝙ predari dyabolom veniebat. Yſa. viij. ¶ Uoca nomen eiꝰ accelera. ſpolia detrahe. feſtina predari

Quarta eſt. ꝙ ad penaʒ ⁊ laborē temporalem natus eſt. Diſtinguunt ēm tres noctes. peccati. pene temporalis ⁊ gehennalis. ſed primam ⁊ vltimaʒ xp̄us neſciuit. mediam tamen aſſumpſit. vnde congrue media nocte natus fuit.

Quinta ratio eſt. ꝙ nobis exempluʒ dedit: ut nō oſtenderemur: ſed hominum laudes fugeremus. Bernardꝰ Tu qui xp̄um ſequeris: inuentuʒ abſconde theſauꝝ. ama neſciri. laudet te os alienum. ſileat os tuum. Item ut in religione naſcamur. id eſt conſanguineis neſcientibus. ⁊ ita non impedientibus: religionis habitū aſſumamus. Unde iacob fugit a laban eo ignorante. gene. xxxi. Bernardus. Zelantibus te abſconde ꝯſilium. i. a parentibus tuis.

In die dominico natus eſt: ut eo die quo lux primaria rudi mundo dieʒ cōtulit: eodem lux vera obtenebrato ſeculo dieʒ gratie reformaret. Unde ij. coꝛ. iiij. ¶ Deus qui dixit de tenebris lucem ſplendeſcere: illuxit in cordibus noſtris ad illuminationeʒ ſciētie claritatis dei in facie iheſu xp̄i Item ut in die quo primo māna immiſit iſrahelitico populo: verꝰ panis deſcenderet nobis de celo. De quo iohannis. vi. ¶ Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi. In hyeme natus eſt. ꝙ frigidos calefacere veniebat. Hic em̄ eſt vir ille indutus lineis cui dicitur ezechi. x. ¶ Ingredere in medio rotaꝝ que ſunt ſubtus cherubin ⁊ imple manum tuam prunis igneis ⁊ effunde ſuper ciuitateʒ. Rote iſte ſunt volubilitas. paſſibilitas. et mortalitas humana. quia de terra egredimur ⁊ in eam regredimur. In medio harum xpriſtus ingreſſus fuit quando humanitatem noſtram aſſumpſit. Qđ autem ait ſubtus cherubin: ſignat ꝙ minoratus eſt paulominus ab angelis. Impleuit autem manū prunis igneis. id eſt opera ſua ardoribus caritatis. ⁊ ſparſit ſuper ciuitatem. id eſt eccleſiam. ⁊ ſic corda frigida inflammauit. Spiritualiter autem hoc impletum eſt in ipſo die

penthecoſtes: quando ſpiritum in li
guis igneis ſuper apoſtolos miſit
Alia ratio eſt. quia contempſit delec
tabilia mundi ⁊ aſpera elegit. Unde
bernardus. Elegit tempus qđ mole
ſtiꝰ erat paruulo ⁊ pauperis matris
filio: que vix pannos haberet ad in/
uoluendum. preſepe ad reclinandū.
⁊ cum tanta eſſet neceſſitas: nullam
audio fieri pellium mentionē. Nō
eſt tale iudicium mundi. aut iſte fal
litur. aut mundus errat. Impoſſibi
le eſt diuinam falli ſapientiam. Ele
git vtiq; quod carni eſt moleſtius. id
ergo melius. id vtilius ⁊ qui aliquid
docet aliud vel ſuadet: ab eo tanq̃ a
ſeductore timendum eſt.
Locum gaudij deſignat: cum dicit.
In bethleem iude ciuitate dauid. ſi/
cut predictum fuerat michee. v. Tu
bethleem effrata: ad differentiam al
terius bethleem que ſita erat in gal/
galis. ⁊ dicta eſt effrata ab vxore ca/
leph ibi ſepulta. Sed poſt dicta eſt
bethleem ꝓpter fertilitatem que fa/
cta fuit diebus ruth. Sequitur. par
uulus es. ſcilicet vicus. in milibus iu
da. id eſt in comparatione aliaꝝ ciui
tatum in quibꝰ ſunt tot milia homi
num: ⁊ tamen ex te egredetur qui ſit
dominator in iſrahel. id eſt xpiſtus
rex regum ⁊ dominus dominantiū
Bernardus. O bethleem parua: ſed
iam magnificata a domino. magni/
ficauit te qui factus eſt paruulus in
te ex magno. Quelibet ciuitas ſi audi
at nō inuideat preencioſiſſimum illud
ſtabulum. ⁊ illius preſepij gloriā. In
vniuerſa ſiquidē terra ⁊ iam celebre
eſt nomen tuum. ⁊ beatam te dicunt
omnes generationes. Unde Glorio
ſa dicta ſunt de te ciuitas dei. vbiq;
pſallitur. quia homo natus eſt in ea.
⁊ ipſe fundauit eam altiſſimus. Tu
quoq; ſi fueris bethleem per cordis
compunctionem: ut ſint tibi lacrime
tue panes die ac nocte. ⁊ earum refe
ctione iugiter delecteris. Interpreta
tur enim bethleem domus pa[n]is. vel
domus refectionis. ⁊ ſi fueris iuda
per oris confeſſionem. ⁊ ciuitas da/
uid per operis ſatiffactionem naſce/
tur xpiſtus in te. ⁊ dabit cordi tuo
gaudium ⁊ leticiam per gratiam in
preſenti ⁊ gloriam in futuro. Quod
nobis concedere dignetur pater ⁊ fi
lius ⁊ ſpiritus ſanctus.

In die ſancti Stephani.

Epiſtola. Actuum. vi. ⁊. vij.

IN diebus illis. Ste
phanꝰ plenus gratia ⁊ for/
titudine faciebat ſigna ⁊ ꝓ/
digia magna in populo. Surrexerūt
autem quidam de ſynagoga que ap
pellabatur libertinorum ⁊ cyrenenſi
um. ⁊ alexandrinorum. ⁊ eorum qui
erant a cilicia ⁊ aſia diſputantes cum
ſtephano: ⁊ non poterant reſiſtere ſa
pientie ⁊ ſpiritu qui loquebatur. Au
dientes autem hec diſſecabantur cor
dibus ſuis. ⁊ ſtridebant dentibus ſu
is in eum. Cum autem eſſet ſtepha/
nus plenus ſpiritu ſancto: intendens
in celum vidit gloriam dei. ⁊ iheſū
ſtantem a dextris: ⁊ ait. Ecce video
celos apertos: et filium hominis ſtā
tem a dextris virtutis dei. Exclamā
tes autem voce magna continuerūt au
res ſuas ⁊ impetū fecerūt vnanimit̄

in eum. Et eijcientes eum extra ciui
tatem lapidabant. Et teſtes depoſue
runt veſtimenta ſua ſecus pedes ado
leſcentis qui vocabatur ſaulꝰ. ⁊ lapi
dabant Stephanum inuocantem ⁊
dicentem. Domine iheſu ſuſcipe ſpi
ritum meum. Poſitis autẽ genibus
clamauit voce magna dicens. Domi
ne iheſu ne ſtatuas illis hoc peccatũ
Et cum hoc dixiſſet obdormiuit in do
mino

¶ Euangelium Mathei. xxiij.

In illo tempore dixit iheſꝰ
turbis iudeorum ⁊ principibus ſa
cerdotum. Ecce ego mitto ad vos ꝓ
phetas ⁊ ſapiẽtes ⁊ ſcribas. ⁊ ex illis
occidetis ⁊ crucifigetis. ⁊ ex eis fla
gellabitis in ſynagogis veſtris. ⁊ per
ſequemini de ciuitate in ciuitatem.
vt veniat ſuper vos omnis ſanguis
iuſtus qui effuſus eſt ſuper terram.
a ſanguine abel iuſti vſqꝫ ad ſangui
nem zacharie filij barachie. quẽ oc
cidiſtis inter templũ ⁊ altare. Amẽ
dico vobis venient hec omnia ſuper
generationem iſtam. Iheruſalẽ ihe
ruſalem que occidis ꝓphetas ⁊ lapi
das eos qui ad te miſſi ſũt. quotiens
volui congregare filios tuos quem
admodum gallina congregat pullos
ſuos ſub alas ⁊ noluiſti Ecce relinq̃
tur vobis domus veſtra deſerta. Di
co enim vobis Non me videbitis a
modo donec dicatis Benedictꝰ qui
venit in nomine dñi.

¶ De ſancto Stephano.

¶ Sermo decimuſquartus

MIſit alexander iona
the purpuram. ⁊ coronam
auream. i. Machabeorum decimo.
Sicut ait Apoſtolus De patribus
veteris teſtamenti. omnia in figura
contingebant illis. quaſi quidam ſan
ctorum noui teſtamenti preludia ꝑ
ceſſerunt. ſicut i prepoſita auctoritate
videre poſſumus manifeſte In hijs
enim verbis notantur munera gra
cie que contulit dominus beato ſte
phano dilecto ſuo Alexander qui in
terpretatur alleuians tenebras vel
auferens anguſtias ſignat criſtum.
qui tenebras ignorancie ⁊ anguſtias
culpe remouit a nobis Duos nancꝫ
defectus paciebatur humanum ge
nus ante aduentum criſti. ſ. Defectũ
veri intellectus. ⁊ Defectum boni i
affectu. Grauabatur enim humanꝰ
intellectus triplici tenebra. ſ. Culpe.
Ignorancie. ⁊ Figure. vñ Geneſis. i.
¶ Tenebre erant ſuper faciem abyſſi
id eſt cordis humani. De quo Ihe
remie. xvij. ¶ Prauũ eſt cor homis
⁊ inſcrutabile. Affectus anguſtiabit
ſcꝫ triplici anguſtia. ſcilicꝫ temptatio
ne dyaboli. Concupiſcencia carnali.
⁊ Amore huius mundi. Vñ pſalmi
ſta. ¶ Perſecutus eſt inimicus id eſt
diabolus animam meam. humilia
uit in terra id eſt in amore terreno
rum. vitam meã. i. ſenſualitatem. q̃ſi
iam deuictã. Ab hijs duobus malis
nos xp̃s eripuit illuminatiõe doctrĩe
⁊ infuſione grẽ. Vñ Iohannis. i.
¶ Gracia ⁊ veritas per iheſũ criſtũ
fctã eſt. ⁊ ita merito xp̃s dicitur alex
ander. Ionathas qui interꝑtatur co
lumbe donum: ſignificat beatũ ſte
phanũ qui ex dono ſpiritusſancti tri
plici priuilegio meruit inſigniri.

B

Tria namq̧ ſunt dona priuilegiata ·
⁊ quibus ſumma debetur aureola. ſ.
Predicatio Martirium Virginitas
Predicatoribus debetur propter vi
ctoriam erroris. Martiribus prop
ter victoriam terroris Virginibus
propter victoriaꝫ concupiſcencie car
nalis. Predicatores eñ pugnant
contra errores quo ad ſe ⁊ quo ad a
lios Duplex autem. eſt error. ſcꝫ
In via fidei ⁊ In via moruꝫ
In primo erant heretici. In ſcd̃o
praui catholici Vnde dicitur Sapi
encie quinto ¶ Errauimus a via ve
ritatis. ⁊ ſol iuſticie non illuxit nobis
quo ad illuminationem morum. ⁊
ſol intelligencie non ortus eſt nobis
quo ad illuminationem fidei. Cõtra
vtrumq̧ errorem predicant predi-
catores veritatis. Vnde Apoſtolus
ij. ad Thymo. iiij. ¶ Bonum cer-
tamen certaui. ⁊c̃. Martires pugnãt
contra timorẽ aggrediendi terribi
lia ⁊ ſuſtinenda aduerſa Vnde dicit
Iob. xxxix ¶ Exultat audacter in oc
curſum pergit armatus contempnit
pauorem. nec cedit gladio. Iudicuꝫ.
quinto ¶ Qui ſponte obtuliſtis ani-
mas veſtras ad periculum. id eſt ad
martirium. Benedicite domino q̃ſi
pro magno dono. Mathei. xxvi.
¶ Accipiens calicem dominus graci
as egit. Innuens nobis ſimile facien
dum. Philipenſes primo ¶ Nobis
datum eſt non ſolum vt in eum cre-
datis. ſed vt pro illo pacienciam. ⁊c̃.
Virgines pugnant contra carnalem
amorem. non ſolum mente. ſed etiaꝫ
corpore. Vnde Auguſtinus. Virgi
nitas eſt in carne corruptibili incor
ruptiõis perpetua meditatio. Eccle

C

ſiaſtici. xxvi. ¶ Gracia ſuper graciam
mulier ſancta ⁊ pudorata. id eſt mũ
da ⁊ verecunda Omnis autem pon
deratio non eſt digna continentis a
nime. Non dicit continentis corpo-
ris. qꝛ continencia corporalis ſine cõ
tinencia mentis eſt lampas ornata ſi
ne oleo. Et talibus dicit Math. xxv.
¶ Neſcio vos. ⁊c̃. Primum bellũ
eſt in rationabili Scd̃m in iraſci
bili. Tercium in concupiſcibili
Scd̃m igitur hanc triplicem pugnã
debetur victoribus triplex aureola.
Eſt autẽ aureola preeminencia ſiue
gloria. ſcd̃m quam membruꝫ aſſimi
latur capiti excellenti ſimilitudine.
Aſſimulantur autem predicatores
criſto in ſapiencia. Martires in potẽ
cia. Virgines in mundicia. Hec tria
priuilegia excellẽter beato ſtephano
ſunt collata. Habuit enim donum p̄
dicationis. qꝛ ſicut legitur Actuũ. vi
Non poterãt reſiſtere ſapiencie ⁊ ſpi
ritui qui loquebatur per eum. Im
pleta in eo poſſeſſione domini. Luce
xxi. ¶ Ego dabo vobis os ⁊ ſapienci
am. Hee ſunt tube quas trecenti ſocij
gedeonis. ſcilicet martires pro fide
criſti certantes ferebant in dextris
lagenas. Lampades autẽ ſcꝫ corpo-
ra i ſiniſtris. quia maius ſtudium e
rat eis veritatem predicandi q̃ cor
pora conſeruandi. ſed fractis ydrijs
lampades claruerunt. quia corpori
bus interfectis miracula choruſcare
ceperunt. Vnde de beato ſtephano
beatus Aug9 ait q. vij. mortui reſu
ſcitati ſunt ad memoriã ei9 Itẽ habu
it graciam virginitatis. Vnde ⁊ mu
lieribus miniſtrantibus ab apoſtol'
p̄poſitus fuit . In cuius rei ſignum

apparuit vultus eius glorificatus i
conſilio iudeorum quaſi vultus an/
geli Quia ſicut ait Auguſtinus Su
peregredietur virginitas conditōni
humane nature per quam homines
angelis aſſimulantur Maior tamen
eſt victoria virginum ꝙ angeloruȝ
Nam angeli ſine carne viuunt . vir/
gines in carne triunphat. vñ Bern
hardus. Quid caſtitate decorius q̄
mundum de inmundo conceptum
ſemine. de hoſte domeſticum. de ho
mine angelum facit. Differunt qui
dem inter ſe homo pudicus ⁊ ange/
lus. ſed felicitate nō virtute. ſed quā
uis caſtitas illius felicior. huius tñ
forcior eſſe cognoſcitur Et hec vna
cauſa quare beatus ſtephanus depi
gitur adoleſcens ⁊ ſplendida facie
Alia cauſa eſt quia eccleſia adhuc e/
rat nouella. ⁊ quaſi adoleſcentula tē
pore paſſionis illius Iteȝ habuit
graciam martirij. vnde ⁊ pro criſto
primus meruit pati Hec eſt purpu
ra quam pro magno munere domi
nus miſit ei. cui addidit ⁊ coronam
ſcȝ premium paſſionis. Iuxta interp̄
tationem ſui nominis . Stephanus
eñ interpretatur coronatus Deide
notatur ſimilitudo paſſionis cum ait
Que noſtra ſunt ſencias vite. que cō
paſſus ſuȝ pro te. vnde Philipenſes
ij. Hoc ſentite in vobis quod ⁊ in
criſto iheſu. Senſit enim ea que cri
ſtus in tribus.

Primo i impoſitione falſi criminis.
ꝙ ſicut ⁊ criſtus falſis teſtib9 extitit
accuſatus

Scd̄o in auctoritatibus occiſionis.
quia ſicut ⁊ criſtus paſſus eſt a con/
tribulib9

Tercio i modo orationis . quia ſicut
⁊ criſtus moriens orauit pro occiſo
ribus ſuis. Unde dicit beatus Au/
guſtinus Non dixit vindica occiſo/
res meos. non ait vindica ſeruuȝ tu
uum. ſed quid. Ne ſtatuas illis hoc
peccatum. Si taliter exauditus eſt
pro lapidatoribus eius. qualiter ꝓ
ſuis obſeruatoribus exaudietur. vbi
Nota ꝙ cum pro ſe orando diceret.
Domine ſuſcipe ſpiritum meum. nō
dum eſt exauditus. ſed cum dixit
Domine ne ſtatuas illis hoc pecca/
tum. ſtatim obdormiuit in domino
Quia ſicut dicit Gregorius Preces
ſuas plus valere efficit. qui eas pro
alijs impendit Sed multi forſitan
recolentis. ꝙ heri cantatum eſt . In
terra pax hominibus bone volunta
tis. Querent inter ſe que ſit pax. Nū
quid beatus Stephanus homo bo
ne voluntatis non erat qui ſic deum
dilexit . vt teſtimonium ei inter ſaxa
perhibuerit. ſic dilexit homines. vt
pro eis a quibus occidebatur in ipa
mortis hora flexis genibus exoraret
Et q̄ pax fuit in terra. magna ſiqui/
deȝ fratres ⁊ multa nimis An putas
quia pax illi nō erat. cui lapides tor
rentis dulces fuerunt . qui etiam in
imicis pacem querebat qui tam qui
etus obdormiuit in domino O virū
glorioſum quaterqȝ beatum

Primo propter iuſticie eſuriem. ꝙ
fidem incredulis. predicauit.

Scd̄o propter voluntariam paſſio
onem. quia in carnificibus corpus
expoſuit.

Tercō ꝓpt̄ māſuetudīeȝ ꝙ i lapidib9

ſuauiſſimam refectionem inuenit
Unde cantat eccleſia. Lapides torrē
tes illi dulces fuerunt

Quarto propter compaſſionem. ꝙ
pro inimicis ad orationē genua fle
xit ¶ Quatuor fuerunt precipue q̄
re lapides illi dulces fuerunt

Primum fuit cauſa paſſionis. quia
pro criſto paciebatur quem nouerat
⁊ viderat pro ſe carnis amaritudinē
toleraſſe. Un̄. i. petri. iiij. ¶ Criſto
paſſo in carne. ⁊ vos eadē cogitatōe
armamini.

Scdm̄ deſiderium deponende cor-
ruptionis. vn̄. ij. ad Corinthios. v.
¶ Scimus qm̄ ſi terreſtris domus
noſtra huius habitationis diſſolua
tur. ꝙ edificationem habemꝰ ex do
domū non manufactam. ſed eternā
in celis. Libenter em̄ dat pauper ve
terem tunicam. vt accipiat nouam.
Philipenſes. iij. ¶ Reformabit cor-
pus humilitatis noſtre configuratū
⁊c̄. Tercium magnitudo remunera-
tionis. De qua. ij. Corinthiorum. iiij
Idem ꝙ in preſenti momentaneum
eſt ⁊ leue. tribulationis noſtre eter-
num glorie pondus operatur in no
bis. ꝙ tribulatō modica eſt ⁊ momē
tanea. ſed gloria immēſa eſt ⁊ eterna
Un̄ ad Romanos. viij. ¶ Non ſunt
condigne paſſiones. ⁊c̄.

Quartū eſt preſencia ſaluatoris qui
nūꝙ deſeruit milites ſuos. Unde be
ato Anthonio conquerenti ꝙ dereli
quiſſet eū in conflictu dyaboli ⁊ di
cēti. vbi eras ihesus vbi eras Reſpō
dit tecum eram. ſed volui videre cer
tamen tuum. Ita ⁊ beatus Stepha
nus videbat ihesum ſtantem vt ſibi
auxiliaretur. celos apertos vt illuc
troduceretur. merces ſpectatur. ido
labor alleuiatur. Hij ſunt riui dulce
dinis quos excidit beatus Stepha-
nus in lapidibus ſuis. Un̄ Job. xxx.
¶ In petris riuos excidit.

Tercio exhortatur eū ad perſeuerā
ciam caritatis. cum dicit. Et conſer
ues amiciciam ad nos perſeuerando
Prouerbiorū. xviij. Occaſiones que
rit qui vult recedere ab amico. Eccle
ſiaſtici. xxix. ¶ Ingratus ſenſu dereli
quit liberantem ſe. Sed beatus Ste
phanus a deo ſibi amiciciam conſer
uauit ꝙ pro amore illius occubuit
Magna caritas beati ſtephani fuit
de corde puro in inimicorū dilecti
one ⁊ conſciencia bona. in veritatis
predicatione. ⁊ fide nō ficta. in mor
tis perpeſſione. fortis fuit vt mors
hec dilectio. Johannis. xv. ¶ Maio
rem hac dilectōe nemo habet. ⁊c̄

¶ Epiſtola. ¶ Eccleſiaſtici. xv.
De ſancto Johanne

Qui timet deum faciet
bona. ⁊ qui continēs eſt iu
ſticie apprehendet illā. ⁊ obuiabit il
li quaſi mater honorificata. ⁊ quaſi
mulier a virginitate ſuſcipiet illum
Cibabit illū pane vite ⁊ intellectꝰ
⁊ aqua ſapiencie ſalutaris potabit il
lum. ⁊ firmabitur in illo ⁊ non fle
ctetur. ⁊ continebit illum ⁊ non con
fundetur. ⁊ exaltabit illū apud pro-
ximos ſuos. In medio eccie aperiet
os ſuū ⁊ iplebit illū ſpū ſapiēcie ⁊ in
tellectꝰ Stola glorie induet eū Io-
cunditatem ⁊ exultationem theſau
riſabit ſuper illū Et nomine eterno
hereditabit illum dn̄s deꝰ noſter

A

Euangelium. Johannis vltimo
In illo tempore dixit ihesꝰ
petro. Sequere me. Conuerſus pe-
trus vidit illum diſcipulum quem
diligebat ihesus ſequentem. qui ⁊ re
cubuit in cena ſupra pectus eius ⁊
dixit. Domine. quis eſt qui te tradet
Hunc ergo cum vidiſſet petrus dicit
iheſu. Domine hic autem quid Di
cit ei iheſus. Sic eum volo manere
donec veniam. Quid ad te. Tu me
ſequere. Exijt ergo ſermo iſte inter
fratres. quia diſcipulus ille non mo
ritur Et non dixit ei iheſus non mo
ritur. ſed ſic eum volo manere donec
veniam. quid ad te. Hic eſt diſcipulꝰ
ille qui teſtimoniuʒ perhibet de his
⁊ ſcripſit hec Et ſcimus. ꝙ verum eſt
teſtimonium eius

De beato Johanne.

Sermo decimuſquintus

Cum dederit dilectis
ſuis ſomnum. ⁊c̃.
Tria notantur in verbis i
ſtis. ſ. Que ſunt bona ſuperne patrie.
Quibus dentur. ⁊ quando. Bona il
la ſūt hereditas domini filij merces
fructus ventris. Dantur autem di-
lectis. ſ. poſtꝙ̃ ſompnum dederit eis
Unde hic videndum eſt qui ſint di
lecti. quis ſomnus eorum. ⁊ quid p̃-
mium dilectis ſit. Dilecti ſunt qui d̃
um diligunt ⁊ mandata eius cuſto-
diunt. Unde dominus Johannis. x
iiij. Qui diligit me diligetur a pa
tre meo. ⁊ ego diligentes me diligo.
Quatuor autem ſunt genera dilecto
rum. ſ. Incipientes. Proficientes.
Perfecti. ⁊ perfectiſſimi. Unde Au
guſtinus. Eſt caritas incipiens que

B

naſcitur. Proficiens que nutritur.
Perfecta que roboratur. Perfectiſ
ſima eſt que diſſolui cupit. ⁊ eſſe cum
criſto. Hos etiam gradus diſtinguit
dominus. Mathei quarto. Iacto
ſemine terra fructificat Primo
herbam. ſ. principium boni operis
Deinde ſpicam. ſ. profectum. Deide
plenum frumentum in ſpica. ſcilicʒ
perfectum. ⁊ ſic adeſt. ſ. conſumatio
virtutis. Incipientibus dicit apoſto
lus ad Galatas. iiij. Filioli mei q̃s
iterum parturio. id eſt cum dolore ⁊
labore ad fidem ⁊ amorem criſti re-
duco. donec formetur criſtus in vo
bis. Job. xxxix. Nunquid parturi
entes ceruas obſeruaſti Proficien
tibus dicit. i. ad Teſſalonicenſes. ij.
Facti ſumus in medio veſtrum.
tanꝙ̃ ſi nutrix foueat filium ſuum
In nutrice ſunt tria. ſ. Labor. Humi
liatio. Et dilectio. Laborat enim ſol
licite circa puerum. Humiliatur in
terra ſedendo ſecum. Diligit exhibē
do ei ſuum affectum. Perfectis dic
prima Corinthiorum primo. Gra
cias ago. deo meo pro omnibus vo
bis in gracia dei que data eſt vobis
in criſto iheſu. id eſt non ab alio. ꝙ i
omnibus diuites facti eſtis in illo.
In omni verbo. ſ. in intelligēcia ſcri
pturarum. ⁊ in omni ſciencia exhor
tandi alios ad bonum Perfectiſſi
mis dicit hebreos. x. Rapinam bo
norum veſtrorum cuʒ gaudio ſuſce-
piſtis. ⁊c̃. Ad perfectiſſimam cari
tatē ꝑtinet oēs delectatiōes carnales
faſtidire. ōnia temporalia bona tan-
ꝙ̃ ſtercora reputare. omnes tribula
tiones pro criſto libentiſſime ſuffer
re. diſſolui. ⁊ eſſe cū criſto deſiderare

⁊ propter hoc comparatur caritas
morti Canticorum vltimo. ¶ Forti
eſt vt mors dilectio. mors eniꝫ a di-
lectione carnali ⁊ amaritudine mun
diali hōineꝫ diuidit. nec ſentiri vo
ces ⁊ lacrimas ⁊ verbera facit. In a
liam vitam ducit. Has perfectiones
videmus in beato Johanne. qui qua
dam prerogatiua dilectōnis dilect9
dei ſpecialiter meruit nominari. Nā
a nuptijs vocatus fuit. omnia pro
criſto dimiſit. flagella. tormenta. ⁊ ex
ilia pertulit. diſſolui a copore nimio
deſiderio affectauit. ¶ Viſo qui ſūt
dilecti. videndum eſt quis ſomnus
eorum. Somnus iſte eſt mors cor-
poralis. que congrue ſomnus non i
teritus dicitur. qꝛ finis eſt operum
⁊ requies laborum Vn̄ Apocalipſis
xiiij. Amodo iam dicit ſpiritus vt re
quieſcant a laborib9 ſuis. Hinc ⁊ bea
tus Stephan9 inter ſaxa legitur ob
dormiuiſſe i domino. Vbi dicit Au
guſtinus O ſomnum pacis. quid illo
ſomno tranquilli9. quid illo ſomno
quietius. qualis ibat ad amicos qui
ſic diligebat inimicos. ꝓprie aūt ſom
nus poteſt dici tranſitus beati Johā
nis de quo legitur ꝙ valedicens fra
tribus. facta oratione viuens tumu
lum intrauit. ⁊ in eo tanꝙ in lectulo
requieuit. cui recte competit illd̄ Je
remie. xxxi. ¶ Somnus meus dulcꝭ
mihi. Vtrum iam reſurrexerit cor
pus eius. licet quidam doctoruꝫ du
bitent. Auguſtinus tamen videtur
aſſerere in ſermone paſchali. vbi ait.
Johannem apoſtolum tumul9 clau
dere potuit cuſtodire non potuit. nā
depoſitum corpus perdidit dum nō

aſſumpſit. Hinc eſt ꝙ clauſis tumuli
foribus gracia reſurrectionis abla-
tus eſt. vt conſtaret ſepultura. nec i
ueniretur ſepultus. Deniqꝫ cum ſa-
cerdotes orandi cauſa corpus eius i
quirerent reſerato atrio tumulus n̄
potuit reddere queꝫ ſuſcepit Joachi
vero aſſerit hoc deum feciſſe in deſi
gnatione vite anime poſt ſeparatio-
nem a corpore. Ait eniꝫ in principio
Geneſis ¶ Fact9 eſt homo in animā
viuentem. Sed inſipientibus homi
nibus mori multi opinati ſunt non
eſſe vitam anime. ſed ſeparationem a
carne. quia homo vero cōſtat ex car
ne ⁊ anima vt oſtenderet miſterijs a
nimam immortalem. elegit duos ⁊
duos. quorum vnus videtur mori.
alius non videtur mori. Electi ſunt
igitur duo ad regimen populi. aarō
⁊ moyſes. vnus vt loqueretur cum
populo ⁊ deſignareꝫ corpus Alter vt
loqueretur cum deo. ⁊ deſignaret a
nimam. viſus eſt occubuiſſe aaron
Moyſes non eſt viſus. Quia anima
poſt mortem carnis viuit inſemetip
ſa ¶ Superducuntur ad hoc alij te
ſtes Elizabeth ⁊ beata virgo. quaꝝ
prima manifeſte occubuit. De ſcd̄a
nec tranſitus eius qualiter receſſit ex
hoc mundo. ⁊ quid actum ſit de ei9
corpore certitudo non habetutr
Juncti ſunt ad hoc duo apoſtoli. ſcꝫ
Petrus ⁊ Johannes. Vbi dictum ē
Petre ſeq̄re me. De Johāne dictū ē.
Sic eū volo manere donec veniam
Item vt exiret ſermo inter fratres
ꝙ diſcipulus ille non moreretur
¶ Sequitur de premio dilectoruꝫ
ibi. Ecce. id eſt Statim maīfeſtatur

ꝫ datur eis hereditas dei. que pro
prie de martiribus ⁊ de ſanctis intel
ligitur. qui tanꝙ aurum in fornace
ſunt probati ⁊ purgati. ⁊ ideo non i
digent purgatorio poſt hanc vitam
Alij vero qui nō peracta penitencia
vel cum veniali culpa decedunt. nō
ſtatim ſed tarde illaꝫ accipiunt. quia
cremabilia ſecum ferunt Eſt tam̄
duplex cremabile. Repentinum. ſcꝫ
in tranſitu ignis velociſſimo depur-
gatur. ⁊ non repentinum quod. ſcꝫ
fit cum mora. // Scōm primum
moduꝫ purgantur qui edificant au
rum. argentum. lapidem precioſum
Scōm vltimum modum purgant̄
qui edificant lignum. fenuꝫ. ſtipulā
ſicut diſtinguit Apoſtolus. i. Corin-
thiorum. iij. Aurum conſiſtit in amo
re virtutis. Argentum in cognitione
virtutis. Lapides precioſi in incor-
ruptione boni operis. Ligmuꝫ in af
fectu cognationis. Fenuꝫ in amore
paſſionis. Stipula in fauore famili
aritatis. Uocatur autem premium
iſtud tribus modis vel vocabulis. ſ.
hereditas. merces ⁊ fructus. Heredi
tas dicitur propter perpetuitatē paſ
ſionis. quia ſemel accepta. iure perpe
tuo poſſidetur. vnde Apocalipſis. iij
¶ Foras non egredietur amplius
Hanc hereditatem amiſeramus in a
dam. ſed recuperauimus eaꝫ per cri
ſtum. vnde pſalmiſta. ¶ Tu es domi
ne qui reſtitues hereditatem. ⁊c.
Merces dicitur propter diuerſitateꝫ
remunerationis. quia alij plus. alij
minus. ſcōm merita compenſantur
Unde iohānis. xiiij. ¶ In domo pa
tris mei. ⁊c. Item prima Corinthio
rum. xv. ¶ Stella a ſtella differt in

claritate. nec eſt contrarium illud qđ
dicitur Mathei. xx. ꝙ ſinguli opera-
rij acceperunt denarium. quia ſicut
dicit Gregorius. Diuerſe ſunt bono
rum ciuium dignitates. ſed tamen v
na quies eterne retributionis. Nam
⁊ ſi diſparſit meritum ſingulorum. n̄
eſt diuerſitas gaudiorum. quia om-
nes letificat vnum gaudium de viſi
one conditoris. Hec merces dicitur
filij. ſ. talis qualem decet patreꝫ dare
filio. vel filium accipere a patre ſuo
Unde dicitur Mathei quito ¶ Gau
dete ⁊ exultate. quia merces. ⁊c
Dabitur autem illis tm̄ hec merces.
qui inhac vita non acceperunt mer-
cedē ſuaꝫ. Unde rex queſiuit de mar
docheo: Heſtē. quarto ¶ Quid pro
hac fide honoris ⁊ premij conſecutꝰ
eſt. ⁊ dixerunt ſerui eius. nihil omni
no mercedis accepit. Statimqꝫ rex
iuſſit eū magnifice honorari. Sic ⁊
dominus queret in die iudicij. Fru
ctus dicitur propter dulcedinem ſa
poris. ꝙ materiam omnis delectiōis
excedit. vn̄ pš. ¶ Quaꝫ magna mul
titudo dulcedinis. ⁊c. Ecce quomō
ꝓpheta laborat inculcans ⁊ multipli
cans verba. nec tn̄ ſic digne pt expri
mere dulcedinem illam. hec magna
eſt ꝙ īconprehenſibilis multa. quia
⁊ innumerabilis. hanc abſcondit in
pn̄ti vt cuꝫ timore deſideretur. pate
bit aūt ī futuro vt ſine faſtidio ame
tur. vn̄ Auguſtinus. Eternū arden-
tius diligit̄ adeptū ꝙ deſideratum.
Nulli em̄ deſideranti ↄcedit̄ plꝰ de
eo eſtimare ꝙ ſe habere. nihil ei vile
ſcat cū minꝰ iuenerit. ſ; quēcunqꝫ ve
teris eſtiare potuerit. plꝰ ꝓueniēs in
uentꝰ eſt. Hic aūt fructꝰ eſt ventris

A

id eſt vteri virginalis. Ipſa eniꝫ ē pa
diſus donorum fluentis irriguus
in qua plantatum eſt lignum vite.
quod fructum ſuuꝫ dabit in tempo
re ſuo. ⁊ determinato preſentis vite
curriculo ad hanc hereditatem. hāc
mercedem. hanc dulcedinem domi
nus hodie dilectum ſuum beatum
iohannē vocauit queꝫ dilexit pre ce
teris. cum de nuptijs vocando. fami
liarem ſe ſibi exhibendo. gloriam ſue
tranſfigurationis oſtendendo. pect9
ſuum in recubitum ſibi prebendo.
matrem propriam comendando. ar
chana celeſtia reſerādo. a dolore mor
tis extraneum faciendo

¶ Sermo .xvi Eodem die

Cibauit illuꝫ domin9
pane vite ⁊ intellectus. Et
aqua ſapiencie ſalutaris po
tabit illum. Eccleſiaſtici .xv. In hijs
verbis d̄notantur delicie quibus re
fecit dominus beatum iohannem
Omnes nanqꝫ delicie aut ſunt cibus
aut potus. ¶ Primo de cibo premit
titur. cum dicitur. cibauit illum do
minus pane vite. ⁊ intellectus. Mul
tiplex eſt panis. ſ. panis vite ⁊ morti
panis vite criſtus. panis mortis dya
bolus. Sꝫ qm̄ prius quod carnale ē
Deinde quod ſpirituale. ¶ Primo
videndū eſt de pane mortis. Panis
mortis eſt triplex. ſ. dulcedo carnalis
delectionis. amaritudo impietatis. ⁊
detentio heretice prauitatis. De pri
mo Trenorū .i. ¶ Omnis populus
gemens ⁊ querens panem dederunt
precioſa queqꝫ pro cibo ad refocillā
dā aīam. vbi dicit Gregorius De
mens populus querit panem cū pra
ua multitudo affligitur eo quod nō

B

ad voluntateꝫ votum preſentis vite
iocunditate ſaciatur. ſed precioſa que
qꝫ pro cibo dat. qui virtutem men
tis in appetitum tranſitorie delecta
tionis inclinat ad refocillandam ani
mā nititur. qꝫ ſuis prauis deſiderijs
ſatiſfacere conatur. Eccleſiaſtici .xxiij
¶ Homini fornacario omnis panis
dulcis eſt. De ſcd̄o ī Prouerbiorū .iiij.
¶ Comedent panem impietatis ⁊ vi
num impiorum bibent. Et hoc du
pliciter. ſ. ſua nō largiēdo ⁊ aliena au
ferendo. Vn̄ Eccleſiaſtici .xxxiiij.
¶ Panis egencium vita pauperū ē
qui defraudat illum homo ſanguis
eſt. Qui aufert in ſudore panem q̄ſi
qui occidit proximum ſuum Iſti ſūt
antropbagi. i. hominū ꝫcomeſtores
vn̄ pſalmiſta ¶ Qui deuorant plebē
meam. ⁊c̄. De tertō Prouerbiorum
ix ¶ Panis abſconditus eſt ſuauior.
qꝫ miſeris hominibus magis hereti
corum verba occulta ſapiunt que cō
muniter non habentur ¶ Primus
panis cibat luxurioſos. Scd̄us aua
ros. Tercius hereticos. Ab omnibus
hīs niſi hō āmotus fuerit. nō pōt ac
cedere ad menſam ſaluatoris. Vn̄ .i.
Corinthiorū .x. ¶ Non poteſtis men
ſe dn̄i eſſe participes ⁊ menſe demo
nioꝝ. ⁊ licꝫ aliqn̄ vel legendo vel au
diēdo quid de ſuauitate ſpirituali ꝯ
guſtent non poſſunt ad ſacietatem re
fici. niſi prius ab omni delectatione
carnali fuerint ablactati. vn̄ Geneſis
xxi. ¶ Fecit abraham grande conui
uiū. ⁊c̄. Item nutrices in ablactatōe
pueroꝝ ſolent mām̄is aliq̄ amara ap
ponere. quib9 offenſi ab vbere reſili
ant. ⁊ ad menſam patrum accedant
Sic ⁊ dn̄s diuerſis amaritudibus

C

reſpergit hec temporalia vt inhiet ad
ſpiritualia ⁊ eterna. Unde pſal. ¶ Uni-
uerſum ſtratum eius verſaſti in in
firmitate eius. quaſi diceret. Quicqd
homo preparauit ad delectationem:
ↄuertiſti ei in dolorem.
Nunc videndū eſt de pane vite quē
dominus ꝑponit in menſa ſua. qui ſi-
militer triplex eſt. Intelligentia veri
tatis. dulcedo caritatis ⁊ ↄſtantia for
titudinis. De primo mathei. iiij.
¶ Nō in ſolo pane viuit homo ſed in
omni verbo quod ꝓcedit ab ore dei.
Ubi nota ꝙ verbū dei ad moduꝫ pa
nis debet maſticari per diſcutionem
deinde trahi in ventrem memorie
per retentōnem. Tercio decoqui per
caritatis feruorem. Quarto digeri ꝑ
frequentē meditationem. Quinto aſ
ſimulari per morum informationeꝫ
¶ De ſecundo pſa. xxx. ¶ Panis fru
gum terre tue vberrimus erit ⁊ ping
uis. Dicitur autē panis caritas ꝓpter
quatuor. Primo ꝓpter vnionem.
ꝙ ſicut in pane vniuntur diuerſa gra
na. ita ⁊ in caritate diuerſa eccleſie mē
bra. Unde. i. cor. x. ¶ Unus panis ⁊
vnum corpus multi ſumus. Actuū
.iiij. ¶ Multitudinis credentiū erat
cor vnū ⁊ aīa vna. ¶ Secundo prop
ter dignitatē. ꝙ ſicut ſine pane inops
eſt omnis menſa: ita ſine caritate cete
ra dona. Unde. i. cor. xiij. ¶ Si ling
uis hominū loquar ⁊c̃. ¶ Tercio ꝓp
ter delicioſitatē. ꝙ ſicut panis nunꝙ
faſtidietur. ita nec caritas. que quāto
plus habetur: amplius concupiſcit̃.
Unde eccl. xxiiij. ¶ Qui edūt me: ad
huc eſurient. Aug9. Quanto plus de
caritate loquor: tanto plus loqui deſi
dero. nulla res ardentior. nulla com

D

mendatior caritate. nihil dulcius pre
dicatur. nihil ſalubrius bib tur. dile
ctio dulce verbum: ſed dulcius factū
¶ Quarto ꝓpter effectum ꝙ caritas
ad modū panis reddit hoīnem viui
dum. fortem ⁊ leuē. Unde pſal. ¶ Pa
nis cor hoīs ↄfirmat.
De tercio. iij. Regū. xix. ¶ Reſpexit
helias: ⁊ ecce ad caput eius ſubcineri
cius panis. i. donuꝫ fortitudinis. qd̃
in conſideratione infirmitatis cuſto
ditur. ⁊ vas aque. ſ. menſura gratie. ⁊
ſurrexit ⁊ cōedit ⁊ bibit: ⁊ ambulauit
in fortitudine cibi illi9. xl. dieb9. ⁊. xl
noctibus vſqꝫ ad monteꝫ dei oreb: qd̃
interpretat̃ menſa. i. vſqꝫ in paradiſū
vbi comeditur panis glorie. De quo
Luce. xiiij ¶ Beatus qui manducat
panem in regno dei. Quilibet horuꝫ
dicitur panis vite: inquantum reficit
intellectum. fouet ad bene operādū.
ↄfortat ad perſeuerandū. panis intel
lectus inꝙ illuminat rōem ad clare
videndū. Hoc triplici pane cibauit
dominus beatū iohannem. Primo
intelligentia veritatis. ꝙ ei ſolum da
tum eſt enarrare de verbo eternitatiſ
Joh. i. ¶ In principio erat verbū ⁊c̃
Secundo dulcedie caritatis. Unde
⁊ tā dulciter de caritate diſſeruit. Le
gitur em̄ ꝙ ad omnem motū peduꝫ
ſuoꝝ dicebat ¶ Filioli diligite vos in
uicem. Interrogatus quare hoc ver
bo frequenti9 vteretur: ait. moris fu
iſſe ihesu xp̄i hunc ſepe iterare ſermo
nem. Tercio conſtantia fortitudinis
quia vſqꝫ ad ſenium in perfectiōe bo
norum opeꝝ perdurauit.
Sequit̃ de potu ¶ Aqua ſapīe ſaluti.
potauit il̓lū. Aq̄ iſta ē dulcedo diuīe
ↄtēplatōis q̄ ē ſpāle donū ſpūs ſancti

Hec aq̄ abluit a peccatis. refrigerat a
concupiſcentijs. fecundat in bonis o-
peribus. viuificat in preſenti per gra
tiam. in futuro per gloriam. Unde
Joh. iiij. ¶ Qui biberit aquam quā
ego dabo ei: fiet in eo fons aque ſalie
tis invitam eternam. q2 per gratiam
peruenitur ad gloriam. Proprietas
enī aque eſt ꝙ tantum aſcendere pōt
quantū deſcendit. Sic et gratia cum
de ſurſum ſit: ſurſum aſcendere facit.
Hec aqua vnicuiq3 creſcit ſcdm męſu
ram donationis eius. qui ſingulorū
vires nouit: et menſuras omnium cō
prehendit. Unde ezech. xlvij ¶ Ecce
aque egrediebantur a latere dextro et
menſus eſt cubitos mille. et tranſdux
it me per aquam vſq3 ad genua. et mē
ſus ē mille: et tranſduxit me per aquā
vſq3 ad renes. et menſus eſt mille. et ꝑ
duxit me ad torrentē quē non potui
pertranſire. Aque iſte a latere dextro
templi ad dextram deſcendunt. quia
per fidem ſacramentorum a xpī late
re perfluentium aqua dulcedinis di
uine deſcendit ad filios dextre. De
quibus eccleſiaſtici. x. ¶ Cor ſapiētis
in dextra eius: et cor ſtulti in ſiniſtra
illius. Sed quia fides ſine operibus
mortua eſt. Hec aqua peruenit vſq3 ad
talos: cū per obedientiam mandato
rum rectos greſſus facimus pedib9
noſtris. Pſal. ¶ Uiam mandatorum
tuorum cucurri et c. Item quia infir
ma ſunt opera que nō ſolidantur pa
tientia: procedit vſq3 ad genua: cū per
tolerantiam tribulationum viriliter
ſtamus. Jſaie. xxxv. ¶ Genua debilia
roborate. Unde qui genua flexerunt
ad aquam: de acie fuerūt expulſi. Ju
di. vij. Et quia eadē fortitudine in
nobiſipſis exercenda eſt contra illece
bras carnis pertingit vſq3 ad renes:
cum per mortificatōem voluptatum
fomes carnalis vel ex maxima parte
vel prorſus extinguitur. Unde dani
elis. iij. ¶ Angelus domini. i. gr̄a dei
excuſſit flammā ignis de fornace. id
eſt de carne. et fecit mediū fornacis
id eſt intimū cordis quaſi ventū ro
ris flantem. quia ex conſolatōne diui
na conſcientia tota refrigerat. poſtre
mo quia ſupereffluentem menſurā
leticie ſpiritualis ſola obtinz perfecta
mortificatō voluptatis. Poſt quar
tum millenariū in immenſum aqua
conſurgit. Primus millenarius per
tinet ad prudentiam fidei. Secun-
dus ad iuſticiam actionis. Tercius
ad magnitudinis conſtantiā. Quar
tus ad temperantiam caſtitatis.
Hec aqua dicitur de ſapientia ſalutis
ad differentiam carnalis ſapientie.
que mors eſt. Roma. viij. et ſapientie
mundialis: que ſtulticia eſt apud de
um. pri. ad corinth. ij. Eccl. xix. ¶ Eſt
ſollertia certa et ipſa iniqua. Unde cō
queritur dominus Jhere. ij. ¶ Me de
reliquerunt fontem aque viue. et fo-
derūt ſibi ciſternas diſſipatas que cō
tinere nō valent aquas. Hee aque de
fluunt in gehēnam: ſed aqua gratie
ſalit invitam eternam. Hac aqua do-
minus ſpecialiter beatum Johannē
potauit: quando ſupra pectus domi
ni in cena recubuit. Tūc enim de ple
no fonte ſapientiam hauſit. quā no-
bis dominus in euangelio eructauit
Unde de euangeliſtis ait pſalmiſta.
¶ Memoriam abundātie ſuauitatis
tue eructabunt.

De Innocentibz

¶ De innocentibus.
Apocalipſis.xiiij.

IN diebus illis · vidi
ſupra montem ſyon agnum
ſtātem .⁊ cum eo centū qua
draginta quatuor milia habētes no
men eius ⁊ nomē patris eius ſcriptū
in frontibus ſuis. Et audiui vocem
de celo tanꝙ vocem aquarum multa
rum.⁊ tanꝙ vocem tonitrui magni.
Et vocem quaꝫ audiui ſicut citbare
doꝝ citbarizantiū in citbaris ſuis .⁊
cantabāt quaſi canticuꝫ nouum ante
ſedem dei ⁊ ante quatuor animalia ⁊
ſeniores Et nemo poterat dicere can
ticū niſi illa centūquadragintaquatu
or milia qui empti ſunt de terra. Hij
ſunt qui cum mulieribus nō ſunt co
inquinati. virgines enim ſunt. Hij ſe
quuntur agnum quocunqꝫ ierit. Hij
empti ſunt ex hoibus primitie deo ⁊
agno. Et in ore ipſorum nō eſt inuē
tum mendaciū. ſine macula ſunt ante
thronum dei .

¶ Euangelium. Mathei.ij.

IN illo tempore · An
gelus dn̄i apparuit in ſom
nis ioſeph dicens. Surge ⁊
accipe puerum ⁊ matreꝫ eius: ⁊ fuge
in egiptum. ⁊ eſto ibi vſqꝫ dum dicā
tibi. Futurum eſt enim ut herodes
querat puerum ad perdendum euꝫ.
Qui conſurgens accepit puerū ⁊ ma
trem eius nocte: ⁊ ſeceſſit in egiptuꝫ.
⁊ erat ibi vſqꝫ ad obitum herodis ut
adimpleretur quod dictum eſt a do
mino per prophetam. Ex egipto vo
caui filium meum Tunc herodes vi
dens quia illuſus eſſet a magis: irat9
eſt valde. Et mittens occidit omnes
pueros qui erāt in bethleem ⁊ in om
nibus finibus eius a bimatu ⁊ infra
ſm̄ temp9 quod exquiſierat a magis
Tunc adimpletum eſt quod dictum
eſt per iheremiā ꝓphetam dicentem.
Vox in rama audita eſt ploratus et
vlulatus multus: rachel plorans fili
os ſuos. Et noluit conſolari quia nō
ſunt.

¶ Sermo decimuſſeptimus.

SPonſus ſanguinū tu
mihi es. Exod.iiij. Iſta ver
ba ſunt zephore ad moyſen
qn̄ circumcidit filium iuniorē. Spi
ritualiter aūt ſunt verba ecc̄e ad xp̄m
ꝯfitentis magnitudinē ſui amoris.
Sephora interpretatᷣ ſpiculans eū.
⁊ ſignat eccleſiā. cui ſponſus ait cant.
iiij. Vulneraſti cor meum ſoror mea
ſponſa vulneraſti cor meū in vno ocu
loꝝ tuoꝝ. ⁊ in vno crine colli tui So
ror dicitᷣ ꝓpter nature ꝯformitatem
Sponſa ꝓpter deſponſatōis fidem. ⁊
indiſſolubilē vnionem Hec bis vulne
raſſe dicitᷣ cor fratris ⁊ ſponſi. ſ. ſpicu
lo amoris ⁊ ſpiculo timoris. Unde ſe
quitᷣ. in vno oculoꝝ. i. in vno affectu
dilectionis. qui ē dexter oculus men
tis. qꝛ plus amat deus affect9 carita
tem: ꝙ intellect9 ſubtilitatē Unde ec
ci.xix. Melior ē hō qui deficit ſenſu i
timore ꝙ qui abundat ſenſu: ⁊ tranſ
greditur legem altiſſimi ⁊ in vno cri
ne colli tui . Crines ſunt cogitatio
nes: qui ad collum ſponſe vbi eſt iu
gum obedientie reducuntᷣ. ⁊ in vnū

B

crinem nodo timoris conſtringunt
quia ſemper obedientia in timoꝛe dei
nobis eſt in omnibus cogitanda. Un
de eccleſiaſtici. iij. ¶ Quod precepit ti
bi deus hoc cogita ſemper. Moyſes
interpretatur aſſumptus de aqua. ⁊ ſig
nat xpm̄ qui ſe propter nos educen
dos in aquas immerſit. Unde pſal
miſta. ¶ Intrauerunt aque vſqꝫ ad a
nimam meam. id eſt vſqꝫ ad moꝛtem
qua poſuit animam ſuam. Ab hijs
aquis aſſumptus eſt in ſua reſurre
ctione. quia reſurrexit impaſſibilis.
et ſpecialiter in aſcenſione: quando
aſſumptus eſt ad dexteram patris.

¶ Sed videndum eſt quare dica
tur ſponſus. ⁊ quare ſponſus ſangui
num. Sponſus dicitur. quia nimio a
moꝛe eccleſiam ſibi copulauit. Unde
Joh. iij. ¶ Qui habet ſponſam: ſpon
ſus eſt. Et primo deſponſauit eaꝫ per
verba de futuro in patriarchis ⁊ p
phetis. Unde dicit ozee. xij. ¶ In ma
nibus ꝓphetarum aſſimilatus ſum.
quia non ſolum verbis ſed etiā geſtis
hanc copulam deſignabant. ⁊ tunc ei
tradidit anulꝫ fidei: ut futuras nu
ptias firmiter expectaret.

Secundo cōtraxit cum ea per verba
de preſenti ſcilicet in angelica ſalutati
one. ⁊ in conſenſu virginis Marie.
quia conſenſus eſt cauſa efficiens ma
trimonij.

Tercio matrimoniuꝫ conſummauit:
quando humanitateꝫ noſtram ſibi v
niuit. ⁊ in die natiuitatis proceſſit tā
ꝙ ſponſus de thalamo ſuo. id eſt de
virginali vtero. Magno autem amo
re dilexit xpiſtus hanc ſponſaꝫ. quia
propter ipſam reliquit patrem ⁊ ma

C

trem: ut eſſent duo in carne vna. Re
liquit patrem. quia carne aſſumpta
quando apparuit in ea foꝛma in qua
equalis eſt patri. Unde dicit Ihere.
xij. ¶ Reliqui domum meam ſcilicet
patrem. quia filius eſt in patre. Un
de Joh. i. ¶ Unigenitꝰ eſt in ſinu pa
tris. Dimiſi hereditatem meam. ſcili
cet eccleſiam triumphantem quia nō
apparuit in mundo in ea foꝛma qua
ab angelis videtur in celo. Item reli
quit matrem ſcilicet ſynagogam de q̄
natus eſt ſm̄ carnem. Quod figura
tum fuit in hoc ꝙ aſſuerus repꝛoba
ta vaſthi coniunxit ſibi heſter que in
terpꝛetatur exaltata in populis. quia
xpus repꝛobata ſynagoga: copulauit
ſibi eccleſiam de gentibus cum dicit.
yſa. lx. ¶ Ponam te in ſuperbiam [popu]lorum. Gene. xxiiij. ¶ Intātum yſaac
dilexit rebeccam. id eſt xpiſti eccleſiā
ut doloꝛem qui ex morte matris id ē
ſynagoge acciderat temperaret. Fuit
autem cum ea in carne vna. id eſt cō
ſimili. quia aſſumpſit carnem eiuſdeꝫ
ſpeciei cum carne noſtra. Unde ber
nardus. Non trepides ad ipſum ve
nire. quia frater tuus eſt. caro tua. tē
ptatus per omnia abſqꝫ peccato: ut
miſericoꝛs fieret. Unde et aſſuerus
trepidanti heſter ait. Quid habes he
ſter: ego ſum frater tuus. noli timere
non morieris.

Nunc conſequēter videndum eſt qua
re dicatur ſponſus ſanguinum. Un
de ſponſus ſanguinum dicitur. quia
non auro neqꝫ argento dotauit ſpon
ſam ſuam: ſed ſanguine propꝛio mul
tipliciter fuſo. ⁊ ob hoc pluraliter di
citur ſanguinum: ut denotet plures

effuſiones. Septies enim fudit ſang
uinem ſuum. ſicut preſignatum eſt le
uiti. iiij. vbi precipitur ut ſacerdos tī
cto digito in ſanguinem vituli aſper
gat ſepties coram domino contra ve-
lum ſanctuarij.
Primo in circumciſione: in qua mul
tum cruoris effudit. Sic enim a pu
ericia factus eſt prodigus ſanguinis
ſui pro nobis.
Secundo in oratione quando factꝰ
eſt ſudor eiꝰ ſicut gutte ſanguinis de
currentis in terram: ut ex hoc ipſam
terram ſanctificaret.
Tercio in flagellorum ſuſceptōe: qui-
bus caro eius alliſa eſt: ⁊ ſanguis ef-
fuſus eſt: ita ꝙ adhuc columpna ad
quam ligatus fuit: indicia cruoris
oſtendit.
Quarto in ſpinarum coronatione.
Fuit enim corona illa de iuncis ma-
rinis: qui acuta cuſpide: caput illud
venerabile penetrantis cruoris inde
riuulos eduxerunt.
Quinto in manuum conclauatione.
ut ſic pre oculis haberet ſigna noſtre
dilectionis.
Sexto in pedum confixione: ut ſic oſ
tenderet quanto labore ouem erran-
tem queſierit.
Septimo in lateris apertōe: quo pa
tent viſcera miſericordie ſue quibꝰ cō
patitur infirmitatibus noſtris. Ecce
quantum dilexit eccleſiam: cui dotem
tribuit tam precioſam. ⁊ tam copioſā
Unde ephes. v. ¶ Xpriſtus dilexit ec
cleſiam. ⁊ ſemetipſum tradidit ꝓ ea.
ut illam ſanctificaret: mundans eam
lauachro aque ut exhiberet ſibi eccle
ſiam glorioſam non habentem macu
lam aut rugā: aut aliquid huiuſmo

di. Nota ꝙ conſtantinus leproſus
effectus deceptus fuit a ſacerdotibꝰ
ydolorum dicentibus ꝙ ſi mergere-
tur in ſanguinem puerorum innocē
tium mundaretur a lepra. Ipſi autē
decepti fuerunt. quia ſcriptum reppe
rerāt ꝙ lepra mundatur ſanguine in
nocentis. ⁊ intellexerūt hoc de lepra
corporali: cum tamen intelligatur de
lepra ſpirituali a qua ſolus xpriſti ſan
guis emundat. Uerum quia ſanguis
eius non ſolum eſt incitamentum a-
moris: ſed etiam exemplum virtutis.
videndum eſt quid in hijs nobis in
nuat faciendum. Sanguis circum
ciſionis a nobis exigit caſtitatem que
inſtar odoriferi balſami corpus con-
ſeruat incorruptum: ne carnis volup
tatibus conputreſcat. Unde de luxu
rioſis dicitur Iohel. i. ¶ Computru
erunt iumenta in ſtercore ſuo ⁊c.
Sanguis ſudoris exigit exercitatio-
nem corporis. Nam qui in labore ho
minum non ſunt: cum hominibus
non flagellabuntur: ſed cum demoni
bus. Unde de hoc dicitur eccleſiaſti
ci. vij ¶ Non oderis opera laborioſa
⁊ ruſticatōnem creatam ab altiſſimo
¶ Sanguis flagellorum exigit pec-
catorum ſatiſfactōnem: ut facias fru
ctus dignos penitētie: quatenus ma
iori ſatiſfaciat pena: qui grauiori de
cidit culpa. Unde deutronomij. xxv.
¶ Pro menſura peccati erit ⁊ plaga-
rum modus. Sanguis ſpinarum
exigit humilitatem: ut neq̧ de bonis
exterioribꝰ erigamur: neq̧ de interi-
oribꝰ. Unde Iob. x. ¶ Si iuſtus fu
ero non leuabo caput: ſcilicet ad ſuper
biam. ſicut nec publicanus ſaturatus
afflictione corporis ⁊ miſeria mentis

Que ſunt duplex materia humilitatiſ.
¶ Sanguis manuum exigit elemo
ſinarum elargitionem. ut non ſolum nõ
rapiamus aliena: ſed etiam propria
tribuamus. Unde eccleſiaſtici. iiij.
¶ Non ſit manus tua ad accipiendū
porrecta: ſed ad dandum collecta.
In ſignum huius dominus ait ha
benti manum aridam Mathei. xij.
¶ Extende manum tuam. vbi dicit
gloſa. Infructuoſe debilitas anime
nullo ordine melius curari poteſt:
ꝙ elemoſinarum largitione.
Sanguis pedum exigit ſtabilitatem
ut non ſolum interiores ſed etiam ex
teriores pedes clauo timoris domi
ni configamus ne circūferamur om
ni vento: vel a mundo. Unde eccleſia
ſtici. lxi. ¶ Confide in domino ⁊ ma
ne in loco tuo. Iheremie. xiiij. ¶ Po
pulꝰ iſte dilexit mouere pedes ſuos.
⁊ non quieuit: ⁊ domino non placu
it. ¶ Sanguis lateris exigit a nobis
compaſſionem: ut alienis condolea
mus miſerijs: maxime quando vide
mus iuſtos premi vel innocentes af
fligi. Unde dicitur Iob. xxx. ¶ Fle
bam ſuper eo qui afflictus erat: ⁊ cō
patiebatur anima mea pauperi. Itē
ij. ad corinth. xi. ¶ Quis infirmatur
⁊ ego non infirmor. Ubi dicit magi
ſter hugo de ſancto victore. Beata
anima que compaſſionez habere po
teſt. omnes patiuntur. pauci compa
tiuntur. pati poſſunt impij. compati
non niſi pij. Iheronimus ¶ Nunꝙ
vidi homines compaſſiuos malo fi
ne perire. Hac dote prouocata ſpon
ſa offert ſponſo ſimiliter dotem ſuaz
ſanguine ſanguinem compenſando
dicens ¶ Sponſus ſanguinuz tu mi
hi es. Hoc ex tuo cōiugio compellor
facere: ut ſanguinem filiorum effun
dam. Unde hodie ſanguinem inno
centium puerorum ſibi obtulit quez
gladius ſeuientis effudit.
Quatuor vero deſignantur nomini
bus.
Primo dicuntur innocentes: prop
ter innocentiam puerilis etatis. Nā
a bimatu ⁊ infra. id eſt a biennio vſ
qꝫ ad vnum diem occiſi ſunt propter
xpiſtum.
Secundo dicuntur martirum flo
res. ſicut dicit auguſtinus. quia ī me
dio frigore infidelitatis extortos vel
ut primos erumpentes eccleſie gem
mas quedam perſecutionis premia
detraxit.
Tercio dicuntur primitie agni quia
pro xpiſto mortui ſunt. id eſt vice
xpiſti: qui in ſingulis eorum crede
batur occidi.
Quarto dicuntur confeſſores infan
tes. quia non loquendo: ſed morien
do confeſſi ſunt preconium veritatis
Unde pſalmiſta ¶ Ex ore infātium
⁊ lactentium perfeciſti laudem prop
ter inimicos tuos ⁊c̄. Ubi notandū
ꝙ ſicut xpiſtus ut dictum eſt ſepti
es pro eccleſia ſanguinem fudit. Sic
eccleſia xpiſto ſanguinez ſuum obtu
lit in ſeptem perſecutionibus noui te
ſtamenti deſignatis in totidem perſe
cutionibus veteris teſtamenti.
Prima extitit iudeorum. De quibꝰ
ait canticorum primo ¶ Filij matris
mee pugnauerunt contra me Huius
caput fuit herodes qui fidelium ca
put. ſcilicet xpiſtum perdere attemp
tauit. ⁊ deſignata eſt in perſecutione
egiptiorum Nam ſicut illi filios iſra

H
bel multis doloribus afflixerunt. I
ta ⁊ iudei apoſtolos ⁊ alios in fide ge
neratos. flagellando. incarcerādo. in
terficiendo: multipliciter perſecuti
ſunt. Et ſicut ibi moyſes ⁊ aaron edu
xit filios iſrahel de egipto. Ita ⁊ hic
paulus et barnabas fidelem populū
de incredula ſynagoga. Unde dicūt
actuum. xiij. ¶ Nobis oportebat pri
mum loqui verbum dei: ſed quoniā
repellitis illud: etiam indignos vos
iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur
ad gentes Sicut etiam ibi pugnauit
moyſes pro libertate populi iſrahelis
Ita ⁊ hic pugnauit paulus: ut ceſſa
ret ſeruitus legis. Unde ait ad gala
thas. v. ¶ In libertate vocati eſtis fr̄
tres ⁊c.

Secunda perſecutio extitit pugnato
rum huius caput fuit nero qui apo
ſtolorum principes interfecit. ⁊ deſi
gnata eſt in perſecutione chananeo
rum. Nā ſicut ibi multi reges inſur
rexerunt contra filios iſrahel. Ita et
hic contra eccleſiam ſucceſſiue multi
romanorum imperatores.

Primo ut dictum eſt nero.
Secundo domicianus.
Tercio troyanus.
Quarto anthoninus.
Quinto ſeuerus.
Sexto maximianus.
Septimo decius.
Octauo valerius cum galieno
Nono aurelianus.
Decimo dyocletianus.
Undecimo maxentius.
Duodecimo conſtantinus quo ad fi
dem conuerſo. pax eſt reddita xpi
ſtiano.

Tercia perſecutio fuit hereticorum:
deſignata in perſecutione ſyrorum.
quia ſicut ibi diuiſum eſt regnum iſ
rahel a regno iuda. Ita ⁊ hic ſecreta
hereticorum ab eccleſia catholica. De
quibus ait apoſtolus actuū. xx. ¶ E
go ſcio q̄ p9 diſceſſum meū intrabūt
in vos lupi rapaces lupi graues Lu
pi graues nominantur omnes infid
les heretici: qui grauiter ſanctam ec
cleſiam opprimunt ⁊ perſequuntur: q̇
ſine miſericordia rapere non deſinūt
¶ non parcentes gregi Et ex vobiſip
ſis exurgent viri loquentes peruerſa
ut abducant diſcipulos poſt ſe. // Hu
ius caput fuit conſtantinus aſſianus
qui cum ſucceſſoribus perfidie ſue:
vſq₃ ad tempora ſarracenorum affli
xit eccleſiam.

Quarta fuit perſecutio ſarracenorū
deſignata in libello aſſiriorum. Nā
ſicut ibi fuerunt filij prophetarum
ſolitariam vitam deducentes. Ita et
hic heremite virgines. ⁊ ſicut reges
aſſiriorum regnum ſamarie deſtrux
erunt. vndecim tribubus in captiui
tatem tranſlatis. Ita ⁊ gens impiiſſi
ma: plurimas grecorum eccleſias de
uaſtauit. ⁊ ex eo tempore greci a Ro
mana eccleſia ſunt diuiſi: licet tamen
deſint in eis reliquie querentes deū
in toto corde. Sicut ⁊ de reliquijs iſ
rahel a domino deo dictum eſt. iij.
Regum. xix. ¶ Reliqui mihi in iſra
hel ſeptem milia virorum: quorum
genua non ſunt incuruata ante baal.
Huius caput fuit coſdroe rex Perſa
rum. cuius regnum poſt paucos an
nos datum eſt in manu ſarracenorū.
ſecreta totum in partibus arabie con
debatur.

Quinta eſt perſecutio multitudinis

k

reproborum qui non ceſſant vicijs ⁊ corruptionibus impugnare electos tanq̄m babilon contra Iheruſalem ſpiritualem inſurgens: ut cogatur etiam dicere. ¶ Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Amara quidem fuit in nece ſanctoruȝ martirum. Amarior in conflictu falſorum fratrum. Hec deſignata eſt in perſecutione hereticorum. Sed amariſſima in perſecutione chaldeorum. qui grauius ceteris affixerunt iudeos. Ita ut paucos relinquerent in iudea quos non tranſtulerunt in babilonem. Ita etiam et nunc pauci euadunt: qui ſcilicet non ducantur in confuſione viciorum.

¶ Sexta perſecutio ſicut ait ioachim qui huiuſmodi perſecutiones deſcribit erit omnium reproboruȝ conſpirantium contra eccleſiam electorum Ita ut tam iudei ꝙ gentiles ſiue ſarraceni ſeu heretici. ac ſuperbi xpriſtiani inſurgant contra electos: ut ventilent eos cornibus ſuis: donec ſi fieri poſſit deleantur de terra. Et hoc ſub ſexto rege fiet. De quo dicitur in ſacra ſcriptura apocalipſis. xvij. ¶ Reges ſeptem ſunt. quinqȝ ceciderunt. ⁊ vnus eſt. ſcilicet ſextus ille eſt. ⁊ alius nondum aduenit. ſcilicet ſeptimus: qui futurus creditur antixpriſtus. qui cum venerit oportet illum breue tempus manere. De ſeptimo rege etiam dicitur danielis ſeptimo. ¶ Alius reſurget poſt eos: ⁊ ipſe potentior erit prioribus: ⁊ tres reges humiliabit. Et ſermones contra excelſum loquetur. Hec perſecutio deſignata eſt in perſecutione que continetur in li

L

bro Iudith ſub rege illo ſuperbiſſimo Nabugodonoſor: qui ſibi nomē diuinum arrogare preſumpſit. Et reſpiciet dominus de loco ſancto ſuo. ⁊ armabit electos ſuos in pugna. ⁊ ſuperabunt eos gladio oris ſui. ⁊ ſicut vetus babilon percuſſa fuit a Dario rege medorum. Ita in huius tempore percutienda eſt noua babilō ab eodem rege et complicibus ſuis. De quibus dicitur in apocalipſi decimo ſeptimo. ¶ Hij odient fornicariam ⁊ deſolatam facient illam ⁊ nudam. et carnes eius manducabunt. ⁊ ipſam in igne concremabunt. Hoc quidem factum eſt beſtia ſarracenorum cum regibus ſuis: que a facie xpriſti vincetur: ⁊ morietur: ut ſcilicet compleatur illud quod ſcriptum eſt apocalipſis decimoſeptimo. ¶ Beſtia quam vidiſti fuit ⁊ non eſt. ⁊ aſcenſura eſt de abiſſo. ⁊ in interitum ibit. ⁊ mirabūtur inhabitantes terram quorū non ſunt ſcripta nomina in libro vite a cōſtitutione mundi videntes beſtiam que erat ⁊ nō eſt.

Septimam perſecutionem factura eſt eadem beſtia rediuiua: que ⁊ rurſum poſt paucos annos vel dies aſcēſura eſt de abiſſo: hoc eſt de populo infideli. ⁊ rurſum collectis regibus multis pugnabit contra xpriſtum ⁊ ſeruos eius: maxime ad ſuggeſtionē alterius beſtie aſcendentis de terra: que dicta eſt pſeudo propheta. Apocalipſis decimonono. In qua pugna iuſti coronabuntur martirio. Unde ⁊ ibi rex noſter veſte aſperſa ſanguine indutus deſcribitur. Hic faciet ſigna magna. ſicut et Symon magus

in conſpectu Neronis. ⁊ ſeducet mlͭ
tos ſicut ipſe dominus ait Mathei. x
xiiij. ¶ Hee due beſtie ſimul erant cū
drachone diabolo. ⁊ procedent ad r̄
ges tocius terre ⁊ congregabunt e-
os in prelium ſub rege ſeptimo. De
quo dicitur Apocalipſis. xvij. ¶ Nō
duȝ venit. ⁊c̄. ⁊ Danielis. viij. Sur
get rex impudens facie ⁊ intelligēs
propoſitiones ⁊ roborabitur forti-
tudo eius. ſed non in viribus ſuis. ⁊
ſupra ꝙ credi pōt vniuerſa vaſtabit
⁊ proſperabitur ⁊ faciet ⁊ īterficiet
robuſtos ⁊ populum ſanctorum ſe
cundum voluntatem ſuam ⁊ dirige
tur dolus in manu eius. ⁊ cor ſuum
magnificabit ⁊ in copia rerum om-
niuȝ occidet plurimos. ⁊ contra pri
cipem principū conſurget ⁊ ſine ma
nu conteretur. ⁊ viſio mane ⁊ veſpe-
re que dicta eſt vera eſt. Et. ij. Thy.
¶ Lex tolletur ſuper omne ꝙ dicitꝰ
deus aut quod colitur hic prius ve
niet ꝙ deficiat ſexta
Petrus ſicut criſtus ſecutus eſt Jo-
hannem baptiſtam. ⁊ erit eis v otuȝ
vnum ad complenda opera patris
ſui. ſicut factum eſt Neroni ⁊ Sy-
moni mago vnum cor ad reſiſtendū
veritati quam annunciabant apoſto
li. hec perſecutio deſignata eſt in
perſecutōne que continetur in libro
heſtre. in qua fuit initium perſecuti
onis macedonū. fuit enim animi ſtē
ibi legitur. Macedo Sed dominus
rurſus vincet eos ⁊ gladio oris ſui
miſſis duabus beſtijs in caminum
ignis. Sicut dicitur Apocalipſis de
cimonono. Et conuertentur omnes
ad eum. Unde ⁊ ibi dominus ē rex
regum ⁊ dominus dominancium.
quia tunc poſitis inimicis ſub ſcabel
lo pedum ſuorum vere apparebit ꝙ
ipſe ſolus ſit dominus cui debetur ī
perium ⁊ ſublimis regni. Et hoc ē
ꝙ dicitur Danielis ſeptimo ¶ Ad iu
dicium ſedebit vt auferatur poten-
cia ⁊ conteratur ⁊ diſpareat vſqꝫ in
finem Regnum autem ⁊ poteſtas ⁊
magnitudo regni que eſt ſuper om-
ne celum detur populorum ſanctoꝝ
altiſſimi. cuius regnum ſempiternū
⁊ omnes reges ſeruient ei ⁊ obediēt
Ubi nota ꝙ ſicut criſtus vt dictum
eſt ſepties pro eccleſia ſanguinem ſu
um fudit Sic eccleſia pro criſto di
uerſis temporibus ſeptem genera ſā-
guinum obtulit
Pro ſanguine circumſionis obtulit
ſanguinem martiruȝ quos ab omni
culpa ⁊ pena martiriuȝ circumcidit
Unde auguſtinus Falſe martirij ō-
nia reſecat.
Quatuor nanqꝫ facit martiriū que
nominantur in hijs verſibus
Martirium fert aureolam. non trā
ſit in ignem
Auget virtutem. culpam tollit veni
alem
Pro ſanguine orationis offert ſan-
guinem penitencium. In quorum
perſona dicit pſalmiſta. ¶ Similis
factus ſum pellicano. ſolitudinis fa
ctus ſum ſicut nocticorax in domici
lio Vigilaui et factus ſum ſicut paſ
ſer. ⁊c̄ Pellicanus eſt auis egipcia
habitans in ſolitudine nili. qui fer
tur totidem pullos ſuos roſtro oc-
cidere eoſqꝫ per triduum lugere.
Deinde ſeipſuȝ vulnerat et aſperſiōe

ſanguinis eos viuificat. Pellicanus
ſignificat penitentez. ſolitudo eſt a ſe
cularibus ſeparatio. Unde Bernar
du. O anima ſola es fuge publicum.
quia verecundum habes ſponſū qui
nequaꝙ vult ſuaz indulgere preſen
ciam preſentibus ceteris. Hic roſtro
pullus occidit. quia cogitationes ⁊ o
pera ſua condempnat. vnde Job. xi.
Uerebar omnia opera mea ſciens
ꝙ non parceres delinquenti. ſuper
eos triduo deflet. quia quicquid co
gitatōne. locutione. opere male geſſit
lacrimis diluit. Sic pullos ſanguine
aſperſos viuificat dum carnis ⁊ ſan
guinis opera minuit ⁊ actus ſpiritu
ales conſeruat. Pro ſanguine flagel
lorum offert ſanguinem captiuoruz
quos ſaraceni ⁊ alij tyranni flagellis
⁊ innumeris malis affligunt. qui cū
apoſtolo dicere poſſunt. i. Corinthio
rum. iiij. Uſqꝫ in hanc horam eſu
rimus ⁊ ſitimus ⁊ nudi ſumus ⁊ co
laphis cedimur. Pro ſanguine capi
tis obtulit ſanguinem apoſtolorum.
quos in capite eccleſie poſuit. Unde
Apocalipſis. xij. Corona duodeciz
ſtellarum in capite eius de quibus
pſalmiſta Conſtitues eos pricipes
ſuper omnem terram. In iſtis fūda
ta eſt eccleſia. Unde dominꝰ ad Job
xxxviij. Ubi eras quando ponebā
fundamenta terre. Ob hoc de ipſis cā
tatur Iſti ſunt qui viuentes in carne
plantauerunt eccleſiam ſanguine ſuo
Pro ſanguine pedum offert ſangui
nem illorum qui pacientur tempore
anticriſti qui recte dicuntur pedes.
quia erunt vltima eccleſie membra.
De quibus Apocalipſis. i. Pedes
eius ſimiles aurocalco. ſicut in cami
no ardenti. Auricalcum dicitur qua
ſi auri calcatum propter vilitatem
⁊ ipſi tanꝙ viles conculcabuntur ⁊
tormentabuntur Unde Apocalipſis
decimo Et ciuitatem ſanctam cal
cabunt menſibus quadraginta duo
bus. quia ſicut ait dominus Mathei
xxiiij. Erit tunc tribulatio magna
qualis non fuit ab initio mundi vſqꝫ
modo. ⁊c̄. Pro ſanguine manuuz of
fer laborem actiuorum. qui vere di
cere poſſunt. vide humilitatem meā
⁊ laborem meum. ſcilicet mundi con
temptum ⁊ corporis cruciatum
Pro ſanguine lateris offert deuotio
nem contemplatiuorum quaſi gratū
holocauſtum. quorum corda quoti
die natant in ſanguine paſſionis. vn
de dicitur in ſacra ſcriptura Pulli
eius ſicut aquile lambunt ſanguinez
Job triceſimonono Sanguis iſte
eſt nutrimentum cordis Unde dici
tur in ſacra ſcriptura Sanguis me
us vere eſt potus. Johannis ſexto
Has oblationes ſpōſus eternꝰ accep
tat ⁊ tanꝙ gratiſſimas in cellario et
ne beatitudinis locat. ⁊c̄.

De eodem

Sermo decimuſoctauus

Flores apparuerunt
in terra noſtra. tempus pu
tationis aduenit. Canticoꝝ
primo. Hec autoritas feſto conue
nit hodierno quod floribus marti
rum eccleſia dedicauit In q̄ notat q̄
tuor circa illos. ſ. nouitas. in hoc ꝙ

A

ait flores. vite breuitas cuꝫ dicit. ap
paruerunt. Locus apparicionis cum
ſubdit In terra noſtra. Imminencia
paſſionis cum addit. tempus putati
onis aduenit. Licet innocentes deſcē
derunt in limbum inferni. cum non
dum aperta eſſet ianua celi. Eccleſia
tamen ſolemnizat pro eis. quoniaꝫ fu
erūt martires id eſt teſtes criſti. quē
non loquendo ſed moriēdo confeſſi
ſunt. quia mortui ſunt pro criſto
Martirium nanqꝫ idem eſt ꝙ teſti-
monium ſiue fidei ſiue iuſticie. Mul
ta enim ſunt genera martirum. ⁊ mľ
tis de cauſis aliquis fit martir
Primo cum patitur pro iuſticia ſic
Abel. de quo dicitur Mathei. xxiij.
A ſanguine abel iuſti. ⁊c̄. Ubi dicˀ
Auguſtinus ꝙ in abel triplex perfe
ctio fuit. ſcilicet virginitatis ſacerdo
cij ⁊ martirij
Scđo cū patitur pro lege. ſic macha
bei. pro quibuſlibet qui paſſi fuerūt
ante incarnatioem agit feſtum eccle-
ſia. quia ſicut ait Bernardus Quod
negauit eis tempus conceſſit forma
martirij quando eo modo paſſi ſunt
quo ⁊ martires noui teſtamenti. paſ
ſi ſunt enim illi ne tranſgrederentur
legem. ſicut ⁊ iſti ne agnitaꝫ negarēt
fideꝫ. Alia cauſa eſt fides reſurrecti
oniſ qm̄ aptiſſime teſtati ſunt.
Tercio cum patitur pro criſto. id eſt
vice criſti ſicut innocentes In quoꝝ
ſingulis criſtus putabatur occidi. ꝙ
tunc cum ad inferos deſcenderunt
cantica leticie ſubcicentur
Quarto cum patitur pro fide criſti
ſicut beatus Stephanus ⁊ alij mar-
tires noui teſtamenti. quia paſſi ſūt
propter teſtimoniuꝫ rei geſte. ſcilicꝫ

B

incarnationis ⁊ aliorum articulorū
fidei criſtiane de quibus multi du-
bitauerunt. Ideo ad certificandum
de huius veritate neceſſe fuit addu
cere teſtes. Quatuor enim ſunt neceſ
ſaria vt aliquis proprie dicatˀ mar-
tir. ſcilicꝫ voluntaria ſuſtinencia paſ
ſionis. Puritas conſciencie. Boītas
anime ⁊ temps gracie. Unde quidā
Cui paciencia. mens conſcia. cōgrua
cauſa. // Tempus ⁊ affuerit. hic be-
ne martir erit.
Quinto cum patitur pro libertate
eccleſie. ſicut beatus thomas Cantua
rienſis. Eque enim defendenda eſt
eccleſiaſtica libertas vt fides. Unde
beatus Ambroſius ait imperatori.
Si rapis. ſi deuoras. ſi accipis ſuſti-
nendo. Si autem extendas manum
in ſanctuarium dei ibi me inuenies
ſacerdotem
Sexto cum patitur pro aſſertione
veritatis. ſicut Ieremias ⁊ Iſaias
Septimo cuꝫ patitur pro redargu
tione iniquitatis. ſicut beatus Iohā
nes baptiſta.
Octauo cum patitur ex ſolo motu
caritatis. ſic criſtus deus noſter pro
redemptione humani generis Uñ
Canticorum quinto Dilectus me
us candidus ⁊ rubicundus In hoc
ꝙ ait. dilectus notat radicem mar-
tirij. ſcilicꝫ caritatem. In hoc ꝙ ait
candidꝰ notat puritatem mentis ⁊
corporis. In hoc ꝙ ait rubicundꝰ.
tollerancią paſſionis. Cōparantˀ aūt
innocētes floribꝰ ꝓpter quatuor
Prio ꝓpter angelicā puritatē. ꝙ im
munes ab oī iquinamēto mētis ⁊ cor-
porī extiterūt. vñ Apo. xiiij. Hij ſūt
qui cū mľieribꝰ nō ſunt coinquinati

C

virgines enim ſunt Bernardꝰ. Sto
la caritatis ſtola caſtitatis mortem il
lius vendicat regionis in qua neqꝫ
nubent neqꝫ nubentur. preſens quo/
dammodo in terris experienciaꝫ ge/
rit conuerſationis celeſtis
Scđo propter pulchritudineꝫ quia
criſto qui eſt flos florum primo aſſi
mulari meruerunt. Unde hij ſequū
tur agnum quocunqꝫ ierit. aſſimulā/
tur illi in candore innocēcie ⁊ in paſ
ſionis rubore. ſicut de eo dicitur Can
ticorū. v. ¶ Dilectus meus candidꝰ
⁊ rubicundus
Tercio propter anterioritatem. quia
ſicut flores fructus preueniūt. ſic ⁊
iſti alios martires preuenerunt. pri/
mi enim pro criſto. id eſt vice criſti
ſanguinem ſuum fuderunt. Unde
hij empti ſunt ex omnibus primicie
deo patri ⁊ agno id eſt filio vt confi
terentur eum premoriendo pro eo.
⁊ in ore ipſorū nō ē inuentū mēdaciū
Unde pueri poſſunt laudare illum
Eccleſiaſtici. xv. ¶ Non eſt ſpecioſa
laus in ore peccatoris. Empti auteꝫ
dicuntur non alio precio niſi ſangui/
ne criſti. qui tam propter precedētes
ꝙ propter ſequentes fideles effectꝰ
eſt. ſicut et res aliquando emitur pri
uſꝙ precium ſoluatur
Quarto propter odorem. quia ſicut
faſcilus redolens meruerunt apponi
in conſpectu domini. Unde ſine ma
cula ante thronum dei ſunt. ⁊ de ipo
dicitur hebreos. ix. ¶ Apparuerunt
vultui dei. ⁊c̄. Flores iſti apparuiſſe
dicuntur. ꝙ modicuꝫ in hac vita fu
erunt. ſicut res que mox vt apparet
ſtatim diſparet. Apparuerunt autem
ad tria

P

Primo ad purum nuper nati hono
rem. Unde beatus maximus ait Cū
cta que ſunt in celis terriſqꝫ plurima
domino dona deferunt. offertur eñ
illi gloria per angelos. claritas per
ſtellam. ſimplicitas per paſtores. reli
gio per magos. inocēcia per pueros.
Scđo ad noſtram vtilitatem vt ſic
innocenciam quam ipſi habuerūt ꝑ
etateꝫ ſtudeamus acquirere per vir
tutem. vnde paruulus qui natus eſt
nobis q̄ſi in exemplū eos proponēs
ait. Mathei. xviij. ¶ Niſi conuerſi fu
eritis ⁊ efficiamini ſicut paruulus il
le. ⁊c̄.
Tercio ad herodis confuſionem qui
omni belua truculētior. pueris lactā/
tibus non pepercit. cum etiam de le
one dicatur ꝙ pueris paruulꝰ parcit.
Similiter ad deteſtationem illoruꝫ
qui herodiāe malicie ſectatores pau
peres ⁊ humiles perſecuntur. Unde
Eccleſiaſtici. xiij. ¶ Paſcua diuitum
pauperes. Ubi autem apparuerunt
notatur cum dicitur In terra noſtra
ſcilicet bethleem quam rex noſter ꝓ
pria natiuitate conſeruauit. ſicut pre
dictuꝫ fuerat Michee. v. ¶ Tu beth
leem eufrata. ⁊c̄. Sed vtinam in ter
ra mentis noſtre appareant flores in
nocencie in quibus paruulus noſter
delectatur. Unde Bernardꝰ Amat
florigeram patriam flos de radice
ieſſe. Et libenter inter lilia paſcitur.
flos campi ⁊ lilium conuallium.
Sed ve illis quorum terra adhuc
poſſidet̄ ab hoſte. vt nec flores inno
cēcie. nec germē operatōis bone i ea
valeat apparere. ymmo ſi quid boni
fuerat extirpꝫ ⁊ radicitꝰ euellere cu
ret. Iuxta illđ. Trene. i. ¶ Manū ſuā

E
miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia
eius. Johenis.ij. ¶ Quaſi ortus vo/
luptatis terra coram eo ⁊ poſt illum
ſolitudo deſerti Tales digni ſunt la/
mentatione prophetica. Baruch.iij
¶ Quid eſt ꝙ in terra inimicorū es
per ſtatum peccati. Ecce magna ſtul
ticia inter hoſtes capitales libenter
conuerſari. Inueteratus es in terra
aliena per conſuetudinem. Ecce ma/
gna obliuio. nec in ſenectute patris ⁊
patrie recordari. Coinquinatꝰ es cū
mulieribus per adulterationem.
Unde Mathei quinto ¶ Dimittite
mortuos ſepelire mortuum. vbi dicͭ
Gloſa mortui mortuū ſepeliunt cū
peccatores peccatorem ore adulatio
nis premunt. Ecce magna inſenſibi/
litas ꝙ homo iuuenis ſe permittit i
tumulari nec clamat. Deputatus es
cum deſcendentibus in infernū per
deſperationem. Ecce magna amēcia
inexhauſtum fontē miſericordie de
ſiccare. Auguſtinꝰ. Maior eſt dei mi
ſericordia ꝙ ſit noſtra miſeria.
Sequitur tempus putationis adue
nit. ꝙ mox in ipſos gladius herodis
deſeuit vt inter hos florē extingue/
ret ſingularem qui de ſe ait Cantico.
v. ¶ Ego flos campi qui ab oībus
fidelibus pōt carpi. non ſic de flore
orti. ſed illum non tetigit. quia a fa/
cie illius in egiptum fugit. ⁊ iſtis nō
obfuit. quia ille pro quo occiſi ſunt e
os collegit ⁊ inde ſibi coronā contex
uit glorioſam. Scitis nanqꝫ ꝙ puri
libenter flores colligunt ⁊ inde ſibi
ſertum componunt. Eodem modo
fecit puer qui natus eſt nobis. vnde
dicitur in ſacra ſcriptura ¶ Dilectus
meꝰ deſcendit in ortum ſuum ad au

F
reolam aromatum vt paſcatur in or
tis. ⁊c. Canticorū. primo. Et nota ꝙ
ſicut dictum eſt dominus in natiui
tate habuit coronam de floribꝰ. In
predicatione vero coronam de lapi
dibus precioſis. vn̄ pſalmiſta ¶ Po
ſuiſti in caput eius coronam de lapi
dibus precioſis. vbi gloſa dicit ꝙ in
principio ſermonis eius ambierunt
eum lapides precioſi. ⁊ apoſtoli qui
ſunt duodecim lapides in rationali
iudicij. Exodi. xxviij. ⁊. xij ¶ Funda
menta ſpiritualis edificij. ꝙ circūde
derunt eum iudei ſpina corona deſi
gnata. Apocalipſis. xij. In paſſiōe ha
buit coronā de ſpinis. quia circum
dederunt eum iudei in corona ſpi/
nea deſignati. Unde dicitur in ſacra
ſcriptura ¶ Egredimini filie ſyon.
id eſt anime debilitate quibus nihil
eſt fortitudinis ⁊ videte regem ſalo
monē in dyademate quo coronauit
eum mater ſua. Canticorum. vi. vbi
dicit Bernardus O regē O dyade
ma mater ſynagoga non matrem ſe
exhibens. ſed nouercam. regem nr̄m
corona ſpinea coronauit. pudeat mē
bra ſectari gloriam quibus caput tā
inglorioſum exhibetur. pudeat ſub
ſpinato capite membrū fieri delica
tum ¶ In reſurrectione habuit co
ronam de auro terreſtri. id eſt de fi
de credencium populorum. Unde
dicitur i ſacra ſcriptura ¶ Sume a
tranſfiguratione argentum ⁊ aurū
id eſt fidem ⁊ caritatem. Aurum eſt
ſpecies metallorū. ⁊ facies coronas
⁊ pones in capite iheſu filij ioſedech
⁊c. zacharie. vi. Quia omnem glori
am honorem ⁊ virtutem deo debe
mꝰ attribuere ſicut de ſanctis dicitͬ

Apocalipſis.iiij ¶ Mittebāt coronas
ſuas ante thronum dei.⁊c̃. Inde eſt
quod in tempore reſurrectionis can
tat eccleſia Filie iheruſalem venite ⁊
videte martirem id eſt criſtum cum
coronis quibus coronauit eū domi
nus. In aſcentione vero ſuperpoſita
fuit ei corona de auro celeſti.de quo
Apocalipſis.xxi ¶ Ipſa ciuitas erat d̄
auro mundo.⁊ ita ſimul ex auro ter
reſtri ⁊ celeſti confectum eſt ineffa/
bile dyadema.id eſt duplex corona.
quia ſicut eccleſia militans ambit eū
per fidem ſic et eccleſia triumphans
per ſpeciem.vnde Pſalmiſta ¶ Glo/
ria ⁊ honore coronaſti eum domine
Gloria.in redemptione omniū. De
qua dicitur Iſaie.xlij. ¶ Gloriā me
am alteri non dabo.Honore in ſubie
ctione angelorum De qua dicitur
Epheſios.i. ¶ Conſtituit eum ad de
xteram ſuam in celeſtibus ſupra om
nem principatum ⁊ poteſtatē ⁊ vir
tutem et dominationem et omne no
men qd̄ noiatur:non ſolū in hoc ſe
culo.ſed etiam in futuro.et ſubiecit
omnia ſub pedibus eius.⁊c̃.

¶ Domica infra octauā natiuitatis
Ad Galatas.iiij.

Fratres Quanto tem
pore heres paruulus eſt ni
hil differt a ſeruo cū ſit do
minus omnium.ſed ſub tutoribus ⁊
actoribus eſt vſq; ad prefinitum tē/
pus a patre. Ita ⁊ nos cum eſſemus
paruuli ſub elementis huius mūdi
eramus ſeruientes.At vbi venit ple/
nitudo temporis miſit deus filium
ſuum natum ex muliere factum ſub
lege.vt eos qui ſub lege erāt redime/
ret.vt adoptionem filiorum dei reci
peremus Quoniā autem eſtis filij
dei miſit deus ſpiritū filij ſui in cor
da veſtra clamantem. Abba pater.
Itaq; iam non eſt ſeruus ſed filiꝰ.q2
ſi filius ⁊ heres per deum.

¶ Euangelium Luce.ij.

In illo tempore.Erāt
ioſeph ⁊ maria mater iheſu
mirantes ſuper hijs que dicebantur
de illo Et benedixit eis ſymeon.⁊ di
xit ad mariam matrē eius.Ecce po
ſitus eſt hic in ruinam ⁊ in reſurre/
ctionem multorum in iſrahel Et in
ſignum cui contradicetur Et tuam
ipſius animam pertranſibit gladius
vt reuelent̄ ex multis cordibꝰ cogi/
tatōes.Et erat ibi anna ꝓphetiſſa fi/
lia phanuel de tribu aſer Hec ꝓceſſe
rat in diebus multis ⁊ vixerat cū vi
ro ſuo ānis.vij.a virginitate ſua Et
hec vidua erat vſq; ad.lxxxiiij ānos.
q̄ nō diſcedebat de tēplo.ieiunijs ⁊
obſecrationibus ſeruiens deo die ac
nocte Et hec ipā hora ſuperueniēs
ꝯfitebatur dn̄o ⁊ loq̄batur de illo ō
nibꝰ qui expectabant redēptionem.
iſrahel.Et vt perfecerūt oīa ſcd̄m le
gē dn̄i.reuerſi ſunt in galileā in ciui/
tatē Nazareth.Puer aūt creſcebat ⁊
ꝯfortabat̄ plenus ſapiencia. Et gra
cia dei erat in illo

¶ Sermo.xix. De euangelio

Ecce poſitus eſt hic in
ruinā ⁊ in reſurrectōnē mł
torū in iſrahel ⁊ in ſignum
cui ꝯtradicet̄. In verbis iſtis pre/
dic̄ beatus Symon tria q̄ dn̄s ope/
rat̄ in nobis Quoꝝ primū eſt vicio
orū deſtructō.
Scd̄m eſt virtutum conſtructio

A

Terciuꝫ eſt temptationuꝫ impugnatio

Primum notatur cum dicit. Ecce hic poſitus eſt in ruinam. id eſt vt reatꝰ diluat. ⁊ quicquid male contra deuꝫ erectum fuerat diſſipet ⁊ diſperdat. Unde yſaias. xix. ¶ Ecce dominus aſcẽdit ſuper nubeꝫ leuem id eſt aſſumet carnem a peccatis inmunem. ⁊ ingredietur egiptum. id eſt hunc mundũ vicijs tenebroſum ⁊ mouebuntur ſimulachra egipti a facie eius. id ẽ vicia ⁊ peccata quibꝰ humana natura erat ſubiecta. vnde ad preſenciam arche dagon corruit pronus in terraꝫ primo Regum quinto. Hoc etiaꝫ figuratum eſt Joſue ſexto. vbi dicit ꝙ in ſeptimo circuitu arche muri ihe-rico corruerunt. Jericho interpretatur luna ⁊ ſignat corpus noſtrum

Nam ſicut luna illuminatur a ſole. ita ⁊ corpꝰ a ratione ¶ Item ſicut luna obſcuratur quociens inter eam ⁊ ſolem moles terre ſe obicit. Jta ⁊ caro noſtra cuꝫ minus obediens eſt racioni terrenis rebus obſcurata ſordeſcit. Muri eius ſunt vicia quibus ipſa male erigitur contra deum. vnde dicitur Job decimoquinto ¶ Cucurrit aduerſus deum erecto collo ⁊ pingui ceruice armatus eſt. Bernardus Exurgat deus ⁊ cadat armatus iſte cadat ⁊ conteratur Jnimicus homo eſt contemptor dei amicus ſui ⁊ ſeruus diaboli. Archa ſignat criſtuꝫ in quo ſunt omnes theſauri ſapiencie ⁊ ſciencie abſconditi

Primus circuitus eius eſt conſideratio incarnatõis qua altitudo celi humiliauit ſe ad formam ſerui. ⁊ filius dei filius fabri voluit reputari ⁊ dici.

B

hic deſtruit ſuperbiam vt non apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram. Yſaye ſecundo ¶ Jncuruabitur altitudo virorum

Secundus conſideratio natiuitatis in qua celi ⁊ terre domino non erat locus in diuerſorio. ⁊ ille cuius ẽ terra ⁊ plenitudo eius vilibus pannis inuoluitur ⁊ in preſepio reclinatur. hic deſtruit auariciam. vnde Corinthios. viij ¶ Scitis graciam domini noſtri iheſu criſti. quoniam propter nos egenus factus eſt cum eſſet diues. Bernardus. Uere magna abuſio ⁊ nimis magna. vt diues velit eẽ vermiculus propter quem pauper fieri voluit deus ſabaoth ⁊ dominꝰ maieſtatis

Tercius conſideratio circumciſſionis quã voluit ſuſtineri in illo mẽbro afflictionem Jn quo primum prothoplaſtus ſenſit inordinationem. Hic deſtruit luxuriam que vinci nõ poteſt niſi homo mortificet carnem ſuam. Unde mathei. xvi. ¶ Hoc genus demoniorum nõ eijcitur niſi in ieiunio ⁊ oratione

Quartus eſt conſideratõ baptiſmati. quia non ſolum baptiſmum Johannis approbauit. ſed etiam ſuſcepit ipſuꝫ ꝙ ad turbas multipliciter cõmendauit. Hic deſtruit inuidiam que tabeſcit propter aliorum famaꝫ. Sapiencie vi. ¶ Neqꝫ cũ inuidia tabeſcente iter habebo. quoniam talis homo nõ erit particeps ſapiencie. i. xpi

Quintꝰ eſt cõſideratio ieiunioꝝ quibus ſe. xl. diebꝰ cõtinuiſ macerauit. ⁊ cũ eſuriet: etiã ab eſu panis abſtinuit Hic deſtruit gulam per quam primus hõ paradiſi perdidit gloriam,

C

luce.xxi.¶ Attendite vobis ne forte
grauẽtur corda vestra in crapula ⁊ e
brietate

Sextus eſt conſideratio laborũ qui
bus ſtrenue officiũ ſuũ exercuit. di
ſcurrendo vigilando predicãdo. hic
deſtruit accidiam. vnde poeta. Cogit
magnos tollerare labores. ſũma du-
cis virtus. Johannis.xx.¶ Infer di
gitum tuũ huc ⁊ vide manus meas
⁊c̃. pſ.¶ In factis manuum tuarũ
meditabar

Septimus eſt conſideratio paſſionũ
ſcilicet conuiciorum ſputorum cola-
phorum flagellorum ⁊ clauorũ. in
quibus omnibus quaſi agnus coraꝫ
tondente ſe obmutuit ⁊ non aperuit
os ſuum. hic deſtruit iram qui nul-
lam ſinit ſuſtinere iniuriam. Jacobi
primo¶ Ira viri iuſticiam dei non
operatur. Bernardus. Quid irrita-
ris. quid inflammaris ad verbi fla-
tum quod nec carnem vulnerat. nec
inquinat mentem. Ad hos circuitus
muri corruunt viciorum. Unde au
guſtinus Que ſuperbia ſanari poteſt
ſi humilitate filij dei non ſanatur
Que auaricia ſanari poteſt ſi pauper
tate filij dei non ſanatur. Que iracũ
dia ſanari poteſt ſi paciencia filij dei
non ſanatur O medicinã omnibꝰ cõ
ſulenteꝫ. omnia tumencia conprimẽ-
tem. omnia tabeſcencia reficientem.
omnia ſuperflua reſecantem. omnia
neceſſaria cuſtodientem. omnia per-
dita reperientem. omnia deprauata
corrigentem ¶ Sed notandum ꝙ
deſtructis muris Jericho interpre
tatus eſt dominus. maledictus qui r̃
edificauit ruinas. In primogenito
ſuo fundamenta illius iaceat. ⁊ in no

D

uiſſimo liberorum ponat portas eiꝰ
de primogenito fundamẽta iacit qui
propter amicicias carnis timoreꝫ dĩ
qui eſt initium ſapiencie dei perdit.
In nouiſſimo portas ponit qui ad
extrema vite veniens ſpem ſalutis a-
mittit. Prouerbiorum.xi.¶ Mortuo
homine impio nulla erit vltra ſpes.
Secundũ notatur cum dicit. In re
ſurrectione multoꝫ in iſrahel. hec
eſt reſurrectio glorie. de qua Apoca
lipſis.xx.¶ Beatus ⁊ ſanctus qui hꝫ
partem in reſurrectione prima. Sic
enim duplex eſt mors. ſcꝫ mors aĩe
per ſeparationeꝫ a dõ. ⁊ mors corpo
ris per ſeparationem ab anima. ⁊ ita
duplex reſurrectõ. ſcꝫ anime ⁊ corpo
ris. Reſurrectionem anime operatꝰ
eſt criſtus in primo aduentu Reſur
rectionem corporis perficiens in ſe-
cundo. ⁊ ſicut corpus in reſurrectõe
ſua vitam ⁊ ſenſum recipiet. Ita ⁊ aĩ
ma in reſurrectione recepit cognitio
nem ⁊ dilectionem. Dei cognitio eſt
vita. vnde Johannis.xvij.¶ Hec eſt
vita eterna vt cognoſcant te ſoluꝫ de
um. ⁊c̃. Sapiencie.xv.¶ Noſſe te con
ſummata iuſticia eſt. ⁊ ſcire iuſticiaꝫ
⁊ virtutem tuam radix immortalita
tis eſt dilectio aut ſenſus. vnde. Sa-
piencie primo ¶ Sentite de domio
in bonitate id eſt timore cordis affe
ctu eum diligite propter bonitatem
ſuam. quia bonum eſt ſecum eſſe. ⁊ ſi
cut quinqꝫ partitus ſenſus carnales.
Ita ſpirituales. videlicet in mundo
corde videamus deum. ⁊ audiamꝰ
quid nobis loquatur. ⁊ odoremꝰ bo
num odorem criſti ⁊ guſtemus quã
ſuauis eſt dominus ⁊ palpemus de
verbo vite cum bono iohanne. In

E

Quo ſm ſe nulla eſt aſperitas:ſed om-
nis manſuetudinis eſt leuitas. Uiui
ficat autem nos tribus. Uerbo. Un
de Johannis.v.dicit. ¶ Uenit hora
⁊ nunc eſt quando mortui audiēt vo
cem filij dei.⁊ qui audierint viuent
Item ſpiritu ſancto. Unde Johā.vi
Spiritus eſt qui viuificat. Roma.i.
¶ Caritas dei diffuſa eſt in corpori
bus noſtris per ſpiritū ſanctū ⁊c. I
tem ſacramento. ſcilicet corpore ſuo.
Unde Joh:vi. ¶ Si quis manduca
uerit ex hoc pane viuet īneternū.
Tercium notat̃ cum dicit ¶ Et in ſi
gnum cui contradicetur. Mox ut cri
ſtus in nobis incipit habitare:malig
ni ſpūs querunt eum extinguere ⁊ p
poſitum boni operis impedire.qđ ſi
gnatum eſt.iij. Regum.v.vbi dicit̃
¶ Audierūt philiſtei ꝙ vnxiſſet dñs
dauid regem ſuper iſrahel ⁊ aſcende
runt vniuerſi ut quererēt dauid. Si
militer apoca.xij ¶ Draco ſtetit ante
mulierem que paritura erat:ut cum
peperiſſet filium eius deuoraret.
Ubi notandum ꝙ xp̄s multiplicitet
poſitus eſt in ſignū. Et primo poſitꝰ
eſt in preſepio in ſignuꝫ paupertatis
⁊ humilitatis. Unde Luce.ij ¶ hoc
nobis ſignum paupertatis ⁊ humili
tatis inuenietis infantē pannis inuo
lutum ⁊c. huic ſigno contradicunt
ambicioſi.de quibꝰ Math.xxiij. ¶ A
mant priores recubitus in cenis ⁊c.
Bernardus. In ſignū poſiti ſunt pā
ni tui domine ihesu:ſed hoc ſignum
cui a multis vſqꝫ hodie ꝯtradicit̃
Secundo poſitus eſt in gremio vir-
ginis. in ſignum puritatis ⁊ caſtitatꝭ.
Unde yſa.vij. ¶ Dabit dominꝰ ipſe
vobis ſignum.ecce virgo ꝯcipiet ⁊c.

F

huic ſigno cōtradicunt impuri. De
quibus iohelis.i. ¶ Computruerūt
iumenta in ſtercore ſuo.
Tercio poſitus eſt in cruce.in ſignuꝫ
patientie ⁊ obedientie. Unde tren.iij
¶ Tetendit arcum ſuum.ſ.populum
iudaicum qui ꝯuerſus eſt in arcuꝫ pra
uuꝫ.⁊ poſuit me quaſi ſignū ad ſagit
tam:qđ non mouetur licet nō percu
tiatur. huic ſigno contradicūt delica
ti:qui dicunt Job.vi. ¶ Nec fortitu
do lapidū fortitudo mea eſt.
Quarto poſitus eſt in ſepulchro.in ſi
gnum pacis ⁊ quietis. Unde math.
xij. ¶ Sicut fuit ionas ⁊c. huic ſig-
no contradicunt ꝯtentioſi. De quibꝰ
Jaco.iij. ¶ Ubi zelus ⁊ contentio:ibi
incōſtantia:⁊ omne opus prauū.
Quinto poſitus eſt in celo: in ſignuꝫ
dominationis ⁊ victorie. Unde apo-
ca.iij. ¶ Qui vicerit:dabo ei ſedē me
cum ⁊c. huic ſigno contradicunt iu
dei ⁊ infideles dicētes Lu.xix. ¶ No
lumus hunc regnare ſuper nos
Sexto poſitus eſt in corde fidelium
in ſignum diſtinctionis: quo diſtin-
guitur familia dei a familia dyabo-
li. Unde pſalmiſta ¶ Signatum eſt
ſuper nos lumen vultus tui domine
Canticorum vltimo ¶ Pone me ut ſi
gnaculum ſuper cor tuum per vigo-
rem cogitationum.ut ſignaculum ſu
per cor tuum: per bonam operatio-
nem. huic ſigno contradicūt qui per
peccatum in ſe gratiam deſtruunt.
Unde dicitur Job.xxiiij. ¶ Ipſi fue
runt rebelles luminis. Tria faciūt
precipue xp̄iſtuꝫ habitare in nobis
ſcilicet caſtitas.paupertas.humilitas
De quibus Luce.ij ¶ Inuenietis in
fantem.ecce caſtitas.pānis inuolutū

G

ecce paupertas.poſitum in preſepio.
ecce humilitas.Caſtitati contradicit
caro:quaꝫ iuſtus ſuperat:delicias cō
temnendo. Unde gene.xxxix.ioſeph
egiptie comprehendenti ſe. id eſt car
ni.reliquit palliuꝫ.id eſt ſuperfluita
tem deliciarum.Paupertati contra-
dicit mundus.quem iuſtus vincit tē
poralia fugiendo. Unde math.xiiij.
¶Adoleſcens relicta ſindone nudus
profugit ab eis Humilitati contradi
cit dyabolus. Unde orat iacob geñ.
xxxij. ¶Domine qui dixiſti.reuerte
re in terram natiuitatis tue:erue me
de manu fratris mei eſau.id eſt a ſu
perbia que maxime inſidiatur homi
ni ad patriam redeunti . quia etiam
inſidias ponit in operibus bonis.E
ſau.id ē dyabolus frater noſter crea
tione.Ubi iob.xl.¶Ecce behemoth
quem feci tecum.Has contradictões
gratia dei repellit.Unde puer.xviij
Contradictões comprimit ſors.Un
de ꝛ heſter vltimo legitur ꝙ mardo
cheus inſtituit feſtum ſortium. Hoc
feſtum celebrat quiſquis pro collatiſ
beneficijs ꝛ ſuperatis vicijs.in grati
arumactione domino vacat. Unde
bernardus¶Quotiens temptatio ſu
peratur.aut vicium ſubiugatur.aut
imminens periculuꝫ declinatur.aut
laqueus inſidiantis deprehenditur.
aut moroſa ꝛ inueterata quecunqꝫ ai
me paſſio ſemel perfecteqꝫ ſanatur .
aut multum diuqꝫ petita ꝛ ſepius pe
tita virtutis: tandem aliquando dei
munere obtinetur. quid niſi totiens
iuxta ꝓphetaꝫ perſonat gratiarumac
tio ꝛ vox laudis.ꝛ ad ſingula queqꝫ
beneficia benedicitur deus in donis
ſuis: alioquin ingratus reputabitur

N

cum diſcutio venerit qui non poterit
deo dicere Cantabiles mihi erant iu
ſtificationes tue .

¶In die circumciſionis domini
Epiſtola Ad titum.ij.

Hariſſime. Apparuit
gratia dei ſaluatoris noſtri.
ꝛc.ut ſupra in die natiuitatis.

¶Euangelium Luce.ij.
In illo tēpore. Poſt
ꝙ conſummati ſunt dies octo
ut circūcideretur puer:vo-
catum eſt nomen eius iheſus Quod
vocatum eſt ab angelo priuſꝙ in vte
ro conciperetur .

Sermo.xx. de epiſtola .

Apparuit gratia dei
ſaluatoris noſtri omnibus
hominibus. Apoſtolus nō
ingratus gratie quam accepit ſepius
commemorat gratiam .ꝛ dignius a-
lijs commendat eam ad gloriam lar
gitoris.Sicut patet in hijs verbis i
quibus grām ↄmendat in tribus
Primo a manifeſtatione cum dicit.
Apparuit gratia dei ſaluatoris noſtri
Secundo ab vniuerſitate cuꝫ ſubdit
omnibus hominibus .
Tercio ab vtilitate vel ab effectu cuꝫ
addit.erudiens nos ꝛc.
Ualde ſolet gaudere famulus quā-
do ex aliquo ſigno intelligit ꝙ habe
at gratiam domini ſui. Multo forti
us gaudere debemus ad verba illa
in quib9 manifeſtatur aperte eterni

B

domini gratiā nos habere: quando
ante aduentum xpriſti apparebat iu
ſticia ⁊ latebat gratia. quia deus pec
cantibus non parcebat. ⁊ legeʒ dedit
que peccata puniret. nulliqꝫ ignoſce
ret culpam ⁊ penaʒ: quicquid immū
dum inuenerat auferebat. quia fra
gilitas ſemper cedebat ad lapſum. et
ſeueritas iudicantis nihil patiebatᵘʳ
multum. ſed de paradiſo eiectus exu
lat homo. mundus deletur diluuio.
ſi ſic linguarum confuſio. ⁊ exuruntᵘʳ
vrbes diuino incendio. ſicut terra de
glutit impios. ſerpens ignitus percu
tit queruloſos. ſic captiuatos propter
preuaricatores affligit. ⁊ iudeos vl
tor ſanguinis xpi romanus deleuit
exercitus. Sed nunc econuerſo appa
ret gratia: ⁊ latet iuſticia. quia peccā
tes expectat lōganimiter. ſuſcipit mi
ſericorditer. condonat omnia libera
liter. veniet tamen dies iuſticie in q̄
impenitētes ⁊ conuerti nolētes argu
et in furore. Hec ē gratia qua remit
tuntur mala: ⁊ conferūtur bona. Si
quidem primus parens trāſmiſit in
nos hereditatem pene ⁊ culpe. amiſit
virtutum decorem quem acceperat.
⁊ celeſtis regni beatitudinem quam
accepturus erat. Et ob hoc quadru
plici gratia indigebat humana natu
ra. ſcilicet. Que remitteret culpam. ⁊
que remitteret penam. Que confer
ret virtutis decore. ⁊ que promitteret
eternam felicitatem.

Prima gratia. ſcilicet remiſſio culpe
apparuit in incarnatione In hoc enī
ꝙ diuia natura vniuit ſibi humanā
apparet ꝙ dimiſit homini omneʒ in
iuriam. ſicut ſi aliquis ſororem illius
quem odio habebat duceret: mani

¢

feſtum foret ꝙ ei rancorem dimitte
ret. Inde eſt ꝙ in natiuitate angeli
cecinerunt. Gloria in excelſis deo. et
in terra pax hominibus bone volun
tatis.

Secunda gratia. ſcilicet remiſſio pe
ne apparuit in paſſione in qua filius
dei ſoluit penaʒ crucis pro nobis de
bitoribus mortis. Unde pſalmiſta.
¶ Que non rapui tunc exſoluebam
Eccleſiaſtici. xxix. ¶ Gratiam fideiuſ
ſoris ne obliuiſcaris. dedit enim pro
te animā ſuam.

Tercia gratia. ſcilicet virtutum colla
tio apparuit in reſurrectōne quando
in diſcipulos inſufflauit ⁊ dixit ¶ Ac
cipite ſpiritum ſanctum. Romanos
v. ¶ Caritas dei diffuſa eſt in corpo
ribus nobis per ſanctum ſanctū qui
datus eſt nobis. Ubi dicit Criſoſto
mus. Donum dedit quod maximū
erat. non celum ⁊ terram. ⁊ mare: ſed
quod omnibus erat honorabilius.
ꝙ angelos ex hominibus facit. ⁊ fi
lios dei atqꝫ fratres xpriſti prepa
rauit.

Quarta gratia. ſcilicet preparatō glo
rie apparuit in aſcenſione. Unde ait
Johannis. xiiij. ¶ Uado preparare
vobis locum. Ex quo locus noſter
paratus eſt: aduentum noſtrum deſi
derat ⁊ expectat. Unde cuidam fra
tri clareuallisſe ad extrema deducto
apparuit angelus. dixitqꝫ ei. Merito
deſideratis vos homines preſentiaʒ
⁊ conſpectum dei ſi cui tamen inno
tuiſſet quantum ipſe vos diligat. q̄m
deſideranter expectat: longe feruen
tiorem ad eum prepararet affectuʒ.
Hec ipſe cuidam fratri ſe ſe viſitanti
narrauit: et mox placita viſitatione

p

quieuit. Uerum quia hec gratia ſpi
ritualis non vnius eſt: ſed generalis
ait omnibus hominibus. id eſt ad v
tilitatem omnium. Omnibus enim
natus eſt. pro omnibus paſſus ē xpi
ſtus. Unde nec naſci nec pati voluit
in ciuitate: ſed extra. Criſoſtomꝰ. Sa
crificium ſalutare nō in templo: ſed
extra ciuitatem ⁊ extra muros offer-
tur: ut intelligas quoniam cōmunis
eſt hoſtia pro genere humano obla-
ta. Communis etiā eſt purificatio. ⁊
ideo nō offertur ſub tecto: ſed ſub ce
lo: ut mundetur aeris natura. Aer eī
purgatur: cum in crucis altitudinē
immolatur. Terra purgatur quādo
ſtillat ſanguis domini ſuper eam. Ui
de quomō mundatus eſt orbis terra
rum. ⁊ ideo vbiq; ſanctas manꝰ leua
re poſſumus: quoniam vniuerſa ſan-
ctificata eſt: ut ſanctior ſit ꝙ illa que
in interioribꝰ templi veteris erat ob
lata. Ue autem illis qui a beneficio
generali ſeipſos excludunt. Unde ad
hebreos. xij. ¶ Uidete ne quis deſit
gratie dei. Nos enim deſimꝰ gratie
non gratia nobis. Unde ⁊ predicato
res gratie omnibus deſtinauit: ⁊ in
omnem terram ſonus eorum proceſ
ſit: ut nullus valeat excuſari. Quid au
tem in nobis gratia efficiat oſtendit
cum ait. erudiens nos. Sapien. viij.
Doctrix eſt enim diſcipline dei. pri.
Iohānis. ij. ¶ Unctio docet de om-
nibus. Docet enim omnes partes iu
ſticie generalis. Et primo declinare
a malo. Unde ait. vt abnegantes im
pietatem ⁊ ſecularia deſideria. Impi
etas eſt quicquid eſt contra cultum
dei. ut vana doctrina. ſortilegia. diui
nationes ⁊ ſimilia. ⁊ ſpecialiter ſuper

E

bia. De qua eccleſiaſtici. x. ¶ Iniciū
ſuperbie hominis apoſtatare a deo.
quoniam ab eo qui fecit illum receſ
ſit cor eius. Item inobedientia. De
qua. i. Regum. xv. ¶ Quaſi peccatū
ariolandi eſt repugnare ⁊ quaſi ſcelꝰ
ydolatrie nolle acquieſcere. Simili-
ter infidelitas nō ſolum circa fidem
articulorum ſed circa honeſtatē mo
rum. Un Iob. xxvij. in perſona xpi
ait. ¶ Impius inimicus meus: et ad-
uerſarius meus quaſi iniquus. Un
de gregorius. ¶ A me fide diſcrepat:
qui operibus non concordat. Item ad
titum. i. ¶ Confitentur ſe noſſe deū
factis ſuis negant. vbi dicit auguſti
nus. Fides talium virorum ꝓpe eſt
fidei demoniorum. ¶ Secularia de-
ſideria ſunt illa tria que enumerant̄
pri. Iohānis. ij. ¶ Cōcupiſcentia ocu
lorum. concupiſcētia carnis. ⁊ ſuper
bia vite. ¶ Secundo docet facere bo
nū. vnde ſubdit. ſobrie. quo ad nos
⁊ iuſte. quo ad ꝓximum. ⁊ pie. quo
ad deum. viuamus in hoc ſeculo.
Sobrietas conſiſtit in abſtinentia ⁊
continētia. abſtinētia. que eſt in cibo
⁊ potu. nō ſolum vitam corporalem
ſed etiā ſpūalem conſeruat. Unde eccle
ſiaſtici. xxx. ¶ Sanitas eſt aīe ⁊ corpo
ri ſobriꝰ potus. Ibidē. xxxvij. ¶ Propt̄
crapulam multi obierūt. qui autem
abſtinens ē adijciet vitam. Continen
tia vero vas fragile qđ portamus cō
tinet ⁊ diungit. ut ſicut monet aplꝰs
Unuſquiſq; poſſideat illud in ſancti
ficatōe ⁊ honore. Ex q̊ namq; dei fi
lius naturā noſtrā ſibi vniuit. valde
iniuriatur qui tollens membra xpi
ſti efficit mēbra meretricis. Iuſticia
ē in reddendo proximo qđ ſuum eſt

non ſolum ut reſtituas alienum: ſed ut communices proprium. Unde yſa ye. lviij. ¶ Frange eſurienti panem tuum. Et etiam impendas teipſum. Unde ad corinth. ultimo ¶ Ego libentiſſime impendam et ſuperimpendar pro animabus veſtris. Pietas eſt cultus dei humilis et devotus: ut pio mentis affectu divine protectioni nos contra omnia pericula committamus. et inter flagella ſibi gratias referamus qui prior pro nobis maiora ſuſtinuit. apud quem patientia non peribit in finem.

¶ Eodem die de euangelio.

Sermo viceſimuſprimus.

Poſtquam conſummati ſunt dies octo ut circumcideretur etc. Tria notantur in hoc euangelio. ſcilicet
Circumciſio redemptoris.
Impoſitio nominis.
Determinatio temporis quo hec facta ſunt. Dominus noſter quamvis non indiguit: tamen voluit circumcidi. et hoc propter ſeptem rationes.

Primo ut legem impleret quam precepit gene. xvij. ¶ Maſculus cuius preputij caro circumciſa non fuerit: peribit de populo ſuo. Hoc ſiquidem ſacramentum datum eſt ad ſanctificandum ut ab originali iuſtificaret. ſed etiam ad ſignandum quia de ſemine abrahe. de tribu iuda. et de lege moyſi tempus erat venturum: ut cum inveniret poſſet agnoſci: ne aliquis de alia natione ſurgeret qui ſe ſe diceret eſſe xpriſtum. et in errorem mitteret mundum.

Secundo ut iudeis occaſionem tolleret quod ſi circumciſus haberet occaſionem repellendi ipſum et perſequendi non eſſet utpote qui pactum dei irritum faceret

Tercio ut incarnationem ſuam hoc ſacramento velaret: ne dyabolus redderetur ſuſpectus. i. cor. ij. ¶ Si enim cognouiſſet etc.

Quarto ut per ſuſceptionem huius remedij membra ſua curaret Unde gal. .iiij. ¶ Miſit deus filium ſuum factum ſub lege ut eos qui ſub lege erant redimeret. Bernardus. Quid mirum ſi caput pro membris curationem accepit: nonne et in membris noſtris ſepe pro vnius infirmitate alteri curatio adhibetur. Dolet caput et in brachio fit tortura. dolent renes et fit in tibia. Ita hodie pro totius corporis putredine cauterium quoddam infixum eſt in capite

Quinto ut ad amorem ſuum nos accenderet. in hoc quod in infantia ſanguinem ſuum fudit pro nobis. Unde ephe. v. ¶ Xpus dilexit eccleſiam etc.

Sexto ut nos humilitatem doceret Ipſe namque qui peccatum non fecit nec ullum veſtigium vulneris habuit non dedignatus vulneris ligaturam: ut perverſitas elationis humane non erubeſcat agere penitentiam. ac vulneri culpe proprie remedium adhibere. Eccl. iiij. ¶ Non confundaris peccata tua confiteri. Item. xx. ¶ Quam bonum eſt correptum manifeſtare penitentiam.

Septimo ut in corpore ſuo proprio quod factus eſt in corpore miſtico demonſtraret. quod in tempore gratie circumcidenda erant corda per mundationem iniquitatis. et in tempore reſurrectionis corpora per diſpoſitionem incorruptionis. et ideo fiebat cultellus

B

de petra que xp̄iſtum ſignat. Iuxta illud.i.cor.x. ¶ Petra autē erat xp̄s De quo dictū eſt Ioh.i. ¶ Ecce agnus dei.ecce qui tollit peccata mūdi. Primo enī neceſſe eſt : ut in preſenti anima circumcidatur a culpa ⁊ ſic deinde in futuro corpus circumcidet̄ a corruptione. Ia. Debemus autem circumcidere oculos ab aſpectu illicito. Unde Iob.xxxi ¶ Pepigi fedus cum oculis meis.i.quaſi quodam federe reſtrinxi eos: ut nec cogitarem quidē de virgine cum ꝯſenſu delectationis. Tren.iij. ¶ Oculus meus depredatus eſt animā meam: in cūctis filiabus vrbis mee. Aures ab auditu praue detractionis ⁊ adulatōnis. Unde eccl.xxviij. ¶ Sepi aures tuas ſpinis : ⁊ noli audire linguam neq̄. Iheremie.ix ¶ Aſcendit mors per feneſtras noſtras.ingreſſa ē domus noſtras. Os a delectatione ſaporum ⁊ noxietate verborum. Unde puer.xxi. ¶ Qui cuſtodit os ſuū ⁊ linguā ſuam: ab anguſtijs animā ſuam. Itē xviij. ¶ Mors ⁊ vita in manu lingue Bernardus. Si ſola ineſſet vita. nec circūciſio quidem ei: ſed ſola mors ⁊ abciſio deberetur. Manus ab immūdicia. Unde eccl.xiij ¶ Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea. Un legit̄ de quodam heremita q̄ cum cogitaret de muliere quam viderat: tranſactis.x.annis ſtatim apparuit ī gremio eius ſpiritus fornicationis aſſumpta ſpecie mulieris eiuſdem. at ille percuſſit eam in naribus. ⁊ extracta manus eius computruit īntolerabiliter per tres annos. Pedes ab inceſſu ad malum. Unde puer.i. ¶ Fili mi ne ambules cum eis.ſcilicet malis. prohi

C

be pedem tuū a ſemitis eorū. pedes enim illoꝝ ad mortem currunt Iob xxxi. ¶ Si ambulauit in vanitate: et feſtinauit in dolo pes meꝰ. De hijs pſa.xxxiij. ¶ Quis habitabit ex vobis cum igne deuorante. id eſt cum deo qui ignis ꝯſumens eſt. aut cū ardoribus ſempiternis. id eſt cū angelis qui ardent perpetua caritate. ⁊ ſubdit. qui ambulat in iuſticijs. ecce circumciſio pedū. Et loquitur veritatē ecce circumciſio lingue. qui proijcit auariciam ex columnia. ſcilicet que ē mater calumnie. ⁊ excutit manus ſuas ab omi munere. ecce circumciſio manuū. qui obturat aurem ſuam ne audiat ſanguinem. ecce circumciſio aurium. ⁊ claudit oculos ſuos ne videat malum. ecce circumciſio oculoꝝ. Tempus circumciſionis determinatur in lege die octaua ¶ Infans octo dierum circumcidetur. ⁊ hoc ad innuendum q̄ in octaua etate. ſcilicet in generali reſurrectione a ſaluādis omnis corruptela ⁊ indecentia. ⁊ ſuperfluitas auferetur. Unde dicitur yſaye.xxv. ¶ Auferet dominus lacrimam ab omni facie. ⁊ opprobrium populi ſui auferet de vniuerſa terra Item ad innuendum q̄ ſpiritualis circumciſio de qua dictum eſt fieri habet per octo virtutes. De quibus ſecunda petri primo ¶ Miniſtrate in fide veſtra virtutem. in virtute autē ſcientiam. in ſcientia autem abſtinentiam. in abſtinentia autem patientiā in patientia autem pietatem ⁊c̄.

Primus dies eſt fides que radix ⁊ fundamentum eſt omnis boni. ſine qua impoſſibile eſt placere deo. Ad hebreos.xi.

D

Secundus eſt virtus. ſcilicet ſtrenu
itas boni operis. quia fides ſine ope
ribus mortua eſt. Unde rachel per
quam fides intelligitur ait iacob ge
ne.xxx. ¶ Da mihi liberos: alioquin
moriar.

Tercius eſt . ſcientia. id eſt diſcretio
que requiritur in opere bono. Un
de in omni ſacrificio deb; ſal apponi
Leuiti.ij. ¶ Quicquid obtuleris ſa
crificij ſale condies. Math.ix. ¶ Om
nis victima ſale ſalietur.

Quartus ē abſtinentia. pro qua ab
ſtinemus a malo cogitationis ⁊ ope
ris. Unde pſa.xi. ¶ Auferte malum
cogitationum veſtrarum ab oculis
meis. quieſcite agere peruerſe.

Quintus eſt patientia ſine qua malū
declinare non poſſumus. Unde pro
uer.xix. ¶ Qui impatiens eſt ſuſtine
bit damnū. Eccl.ij. ¶ Ue illis qui
perdiderunt ſuſtinentiam .

Sextus eſt pietas per quaȝ bona no
ſtra indigentibus ꝯmunicamus. vn
de hebre.vlti. ¶ Beneficentie auteȝ
⁊ communionis nolite obliuiſci.

Septimus eſt fraternus amor: qui
non perturbatur: ſed cum omnibus
habet pacem. ſicut iob.xxx. ¶ Frater
fui draconum: ⁊ ſocius ſtrutionum.
pſal. ¶ Cum hijs qui oderunt pacē
eram pacificus .

Octauus eſt caritas que abijcit om
nia ꝓpter xpriſtum. Unde canti.vlt.
¶ Si dederit homo omnē ſubſtan
tiam domus ſue ꝓ dilectione : quaſi
nihil deſpiciet eam . ⁊ tunc perfecte
circumcidetur homo : ut dicat cum
apoſtolo pri. thi. vltimo ¶ Habentes
alimenta ⁊ quibus tegamur hijs cō
tenti ſumus .

E

Sequitur de impoſitione nominis.
Uocatum eſt nomen eius ihesus. id
eſt ſaluator. Actuū.iiij. ¶ Non eſt ali
ud nomen datum ſub celo: in quo o
porteat nos ſaluos fieri ⁊c.

Quatuor dicti ſunt ſaluatores in ve
teri teſtamento. Ozee propheta. Ihe
ſus ſacerdos magnus Joſue dux iſra
helitici populi. ⁊ Joſeph qui dictus
eſt ſaluator egipti. Dicti ſunt ſaluato
res nō realiter ſed vmbraliter. ſcilicet
in figura ſaluatoris noſtri. qui ꝓphe
ta fuit in predicatōe. ſacerdos mag
nus in paſſione. dux in aſcenſione. di
ſtributor gratie in ſpiritus ſancti miſ
ſione. Sed cum ihesus ſit proprium
nomen ipſius: quare non denomina
mur a ihesu ſaluati. ſicut a xpo xpri
ſtiani. Ad hoc ſciendum ꝙ hec duo
nomina. ſcilicet ihesus ⁊ xpriſtus ſpi
ritualiter domino conueniunt. Ihe
ſus enim nomē perſone eſt: ⁊ conue
nit ei ſcd̄m deitatem Xpriſtꝰ nomen
dignitatis eſt. ⁊ conuenit ei ſcd̄m hu
manitatem Et ob hoc in preſenti no
minamur a nomine dignitatis. quia
debemus eſſe reges ⁊ ſacerdotes. ſpi
rituales hoſtias offerentes. Unde a
pocalipſ.v ¶ Feciſti nos deo noſtro
regnum ⁊ ſacerdotiuȝ. Et prima pe
tri.ij. ¶ Uos eſtis genus electum re
gale ſacerdotium. Hec eſt ratio quaē
a xpriſto dicimur xpiani. ſicut predi
xit yſayas.lxv ¶ Seruos ſuos vocabi
mus alio nomine. ſcilicet ut non di
cantur iudei : ſed xpriſtiani. In quo
qui benedictus ē ſuper terram: ſcili
cet benedictione gratie: benedicetur
in deo. ſcilicet benedictione glorie.
Sed ve illis qui tantum participant
nomen ⁊ non rem quia opera xpiani

nō habent. Iſti nominantur ſed nō
denominātur. quia denominatio eſt
participatio rei ⁊ nominis. In futu
ro autem dicemur ſaluati. quia con/
ſummabimur ī ſalute. ut iam nō poſ
ſimus illam amittere. Unde yſaye. l.
¶ Salus mea in ſempiternum erit.
Deutro. xxxiiij. ¶ Beatus es tu iſra
hel. quis ſimilis tui populus qui ſal
uaris in domino.

¶ In die epiphanie.
Epiſtola. Yſaye. lx.

Surge illuminare Ihe
ruſalem. quia venit lumen tuū
⁊ gloria domini ſuper te or
ta eſt. Quia ecce tenebre operiēt ter
ram: ⁊ caligo populos. Super te au
tem orietur dominus. ⁊ gloria eius
in te videbitur. Et ambulabunt gen
tes in lumine tuo. ⁊ reges in ſplēdo
re ortus tui. Leua ī circuitu oculos
tuos ⁊ vide. omnes iſti ꝯgregati ſunt
⁊ venerunt tibi. Filij tui de longe ve
nient. ⁊ filie tue de latere ſurgēt. Tūc
videbis ⁊ afflues. ⁊ mirabitur ⁊ dila
tabitur cor tuum. quando conuerſa
fuerit ad te multitudo maris: ⁊ for
titudo gentium venerit tibi. Inūda
tio camelorum operiet te. dromeda/
rij madian ⁊ effa. Omnes de ſaba ve
nient: aurum ⁊ thus deferētes ⁊ lau
dem dn̄o annūciantes.

¶ Euangelium. Mathei. ij.

In illo tempore. Cum ergo
natus eſſet iheſus in bethleem iude:
in diebus herodis regis. Ecce magi
ab oriente venerūt iheroſolimam di
centes. Ubi eſt qui natus eſt rex iu/
deorum. Uidimus enī ſtellam eius
in oriente: ⁊ venimus adorare eum.
Audiens autem herodes rex turba
tus eſt: ⁊ omnis iheroſolima cum eo
Et congregās omnes principes ſa/
cerdotum ⁊ ſcribas populi: ſciſcitaba
tur ab eis vbi xpiſtus naſceretur. At
illi dixerunt ei. In bethleem iude.
Sic enī ſcriptū eſt per ꝓphetam. Et
tu bethleē terra iuda nequaꝗ mini
ma es in principib9 iuda. Ex te enī
exiet dux qui regat populū meū iſra
hel. Tunc herodes clam vocatis ma
gis: diligenter didicit ab eis tempus
ſtelle que eis apparuit. Et mittens e
os in bethleem dixit. Ite ⁊ interroga
te diligenter de puero. ⁊ cum inue/
neritis renunciate mihi: ut ⁊ ego ve
niens adorem eum. Qui cum audiſ
ſent regē abierūt. Et ecce ſtella quā
viderāt in oriēte antecedebat eos vſ/
ꝗ dum veniens ſtaret ſupra vbi erat
puer. Uidentes autem ſtellam gaui
ſi ſunt gaudio magno valde. Et intrā
tes domū inuenerūt puerum cū ma
ria matre eius. ⁊ ꝓcidentes adoraue
runt eum. Et apertis theſauris ſuis
obtulerunt ei munera: aurum. thus
⁊ mirrham. Et reſponſo accepto in
ſomnis ne redirent ad herodem: re
uerſi ſunt per aliam viam in regio/
nem ſuam.

¶ Sermo viceſimuſſecundus.

Gloria dei eſt celare
verbū. et gloria regū inue
ſtigare ſermonem. Prouer
biorum. xxv. Duplicē glorioſam ſolem
nitatem ſalomō nobis innuit in hijs
verbis. ſcilicet preterite natiuitatis.

A

ꝛ epiphanie preſentis. Primam oſtē
dit cum dicit. Gloria dei eſt celare v
bum.ꝛc̄. De hac loqui propter pro
lixitatem ad preſens pretermitto
Scd̄am oſtendit cum dicit. Gloria
regum inueſtigare ſermonem. // Re
ges iſti fuerūt tres magi.ſcilicet phi
loſophi caldeorum a magnitudi ne
ſciencie ſic vocati.quia hodie ad ad
orandum dominum ducatu noui ſi
deris ab oriente venerunt Iuxta il
lud Reges arabum ꝛ ſaba dona ad/
ducent.qui triplicis ſcribuntur fuiſ
ſe etatis.ſ. Senex. Uir. Adoleſcens.
quia criſtus de omni etate vcit voca
re ad ſe. In ſene maturitas // In vi/
ro ſtrenuitas // In adoleſcente noui
tas commendatur.que tria ſunt ne/
ceſſaria accedente ad deum. vt habe
at maturitatem in vi rationabili. ne
precipitanter aliquid agat. Unde ꝓ
uerbiorum.iiij. ¶ Palpebre tue pre
cedant guttur tuum. Strenuitatem
in vi iraſcibili.ne temptationi ſuccū
bat. Unde Eccleſiaſtici.iiij ¶ Agoni
ſare pro anima tua.ꝛ vſqꝫ ad morteꝫ
certa pro iuſticia. Nouitatem in vi
concupiſcibili.vt nō in vetuſtate car
nis.ſed in nouitate ſpiritus delectet
Unde ad Romanos.vi. ¶ In noui
tate vite ambulemus. // Iſti inueſti
gauerunt ſermonem. quia cognoue
runt per fidem diuinitateꝫ in carne
latentem.ſicut eorum deuota adora
tio ꝛ munerum oblatio proteſtatur
Nam procidentes adorauerunt euꝫ
Ubi dicit Bernardus Unde vobis
hoc alienigeni.non inuenimꝰ tantaꝫ
fidem in iſrahel.ſic non offēdit vos
vilis habitatio ſtabili. nō pauperis
cune preſepij.non vos pauperis ma

B

tris preſencia.non lactantis infancia
ſcandalizat.ꝛ apertis theſauris ſuis
obtulerūt ei munera precioſa.ſ. Au/
rum Thus ꝛ mirram. Bernardus
Solum ſi obtuliſſent aurum videri
poterant paupertati matris conſule
re. Nunc autem offerentes pariter
thus ꝛ mirram.ſine dubio oblatōis
genus inſinuant. In auro confiten/
tur in criſto regiam poteſtatem. Au
ruꝫ enim conſueuit offerri regibus
ꝛ tributum. Precellit autem ceteris
metallis in quinqꝫ.ſcilicet In clarita
te. In puritate. In precioſitate. In
ponderoſitate.ꝛ in durabilitate Sic
ꝛ regnum criſti Clariſſimum eſt.vn̄
Apocalipſis.i. ¶ Ciuitas illa non egꝫ
ſole neqꝫ luna vt luceant in ea. Nam
claritas dei illuminat eam. Item pu
riſſimum. Unde Apocalipſis primo
¶ Non intrabit aliquid coinquina/
tum vel inmunduꝫ. Item precioſiſſi
mum.quia ibi eſt ſummum bonum
propter quod omnia. Unde Ezechi
elis.triceſimotercio ¶ Ego oſtendaꝫ
tibi omne bonum. Mathei. quinto.
¶ Primum querite regnum. Item
pondoroſiſſimum eſt.quia vires hu
manos excedit Unde.ij.ad Corinthi
os.iiij. ¶ Eternum glorie pondus o
peratur ī nobis. hinc eſt ꝙ nec ſimi/
litudinem illius glorie. Ezechielis
potuit ſuſtinere.ſicut ait capitulo .ij.
¶ Uidi ꝛ cecidi in faciem meam
Item durabile eſt quod eternum.
Unde Danielis ſeptimo ¶ Poteſtas
eius poteſtas eterna.que non aufere
tur.ꝛ regnum eius quod non corrū
petur. Unde pſ. ¶ Regnū tuū dn̄e
regnū omniū ſeculorū In thure ꝓ
fitentur diuinam maieſtatem. cum

D

hijs enim offertur deo ſacrificium.
in quo etiam innuunt oblationem ce⸗
rimonialium. quaſi dicentes ipſo fa
cto. ¶ Thure deum. placa vitulū ſine
creſcat aratro. Iſaie vltimo. ¶ Qui i
molat bouem quaſi qui interficit vi
rum. ⁊c̄. Thus enim eſt ſuccus arbo
ris miri odoris. ⁊ eximij candoris.
Unde libanus dicitur. quod interp̄
tatur candor. ⁊ ſignat latriam que ē
vera ⁊ humilis profeſſio maieſtatꝭ
diuine. ¶ In eo enim ꝙ eſt ſuccus
arboris Notatꝛ latria cordis que fit
per fidem ⁊ donū ſapiencie quibꝰ
credimus ⁊ ſapimus que dei ſunt ſi
cut monet pſalmiſta ¶ Guſtate ⁊ vi
dete quoniam ſuauis eſt dominus.
In eo ꝙ eſt ſuauis odoris notatur
latria oris que fit per confeſſionem
laudis. ⁊ inuocationem orationis. ſic
apoſtolus ait ad Romanos. x ¶ Ore
autem confeſſio fit ad ſalutē ¶ In
eo ꝙ eximij candoris. notatur la⸗
tria operis que fit per ſacrificiū ⁊
reuerenciā corporis. vnde Mathei
quarto. ¶ Dominum deū tuū ad⸗
orabis. ⁊ illi ſoli ſeruies. Uerum. ꝙ
magi non leguntur exhibuiſſe criſto
latriam oris. Ideo obmittimus ym
num in matutinis. obmittimus etiā
inuitatorium. quia non inuitati ve⸗
nerunt ad criſtum. Sunt ⁊ alie rati
ones quare inuitatorium non canta
mus. ſcilicet vt vitemꝰ doloſam inui
tationem herodis qui conuocauit ſa
cerdotes ⁊ ſcribas. vt locum natiui⸗
tatis inquireret ⁊ dolo criſtum occi
deret. Item quia pſalmus iſte inui⸗
tatorium eſt iudeorum qui inuitati
noluerunt venire. cantatur tamen i
vltimo nocturno. quia in fine mun

E

di reliquie conuertentur ad criſtum
In mirra profitetur humanā mor⸗
talitatem ⁊ corruptionē. Mirra em̄
condiuntur ſanctorum corpora ⁊ a
putredine ſeruat illeſa. ⁊ de criſto di
cit pſalmiſta ¶ Non dabis ſanctum
tuum videre corruptionem. Bern
hardus Quo pacto ſanctum fenum
poterat videre corruptionem quod
de incorrupti vteri perpetuo uiro⸗
re proceſſit. perdat ſane fenum uiri⸗
ditatē ſi amiſerit maria virginitatē
hec munera ſignata fuerunt. iij. Re
gum. x. vbi dicitur ꝙ regina ſaba ob
tulit regi ſalomoni. c. xx. talenta auri
⁊ aromata multa nimis. ⁊ gemmas
precioſas. ⁊ dicitur ꝙ odores aroma
tum durauerunt in plateis iheruſa
lem per. vij. annos. licet non ſit autē
ticum. per ſalomon intelligitur xp̄s
qui ſolus eſt rex pacificus ⁊ ſapiēcia
dei patris. Regina ſaba ſignificat ec
cleſiam que etiā deſignatur in tribꝰ
magis. quaſi gentes de tribus filijs
Noe ducentes originem conuerten
de erant ad fidem. centum. xx. talēta
conſtāt ex. xij. decies ⁊ ſignant regnū
per. doctrinā. xij apl'oꝝ dilatandū ꝑ
mundum. Aurū igitur auro. aroma
ta thuri. gemme precioſe que incor
ruptibiles ſunt mirre. que corpus n̄
ſinit putreſcere conflantur. et ita qđ
preceſſit in ſigno: impletum videmꝰ
in facto.

Eodem die

¶ Sermo viceſimuſtercius. De Epi
ſtola.

A

Surge illuminare Jhe
ruſalem. quia venit lumen
tuū. ⁊ gloria domini ſuper
te orta eſt. Yſaie. lx. In hijs verbis
notantur duo. ſcilicet duo effect9 ğ
cie. ⁊ facilitas conſequēdi predictos
effectus. ¶ Effectus gracie duo ſunt.
ſcilicet affectus ad bonum. ⁊ illumi
natio intellectus ad verum. Quod
affectus. notatur cum dicitur Sur
ge. ⁊c. Affectus enim ad bonuȝ iacȝ
per concupiſcenciam terrenorū. nec
valet ſurgere ad amorem celeſtium.
niſi manu gracie ſubleuetur. Unde
pſalmiſta ¶ Conglutinatus eſt in ter
ra venter noſter. exurge domine ad
iuua nos ¶ Sed notandum quod
quadrupliciter eſt modus iacendi
Quidam iacent ſuper ſiniſtrum lat9
Quidam ſuper dextrum. Quidam
proni. Quidam ſupini. Supra ſini
ſtrum latus iacet qui in terris nulla
proſpera committantur. ⁊ tamen cor
de cupido lucris inhiat. fraudes ⁊
rapinas quas poteſt exercere non ceſ
ſat De quo Eccleſiaſtici. xi ¶ Eſt ho
mo laborans ⁊ feſtinans ⁊ dolens ī
pie. ⁊ tanto magis non habundat.
Supra dextrum latus iacet. qui eo
min9 eterna appetit quo magis ī hu
ius vite proſperis requieſcit. Unde
Eccleſiaſtici. xi. ¶ Inueni requiem
inueni mihi. ⁊ nunc manducabo de
bonis meis ſolus. talis erat qui dice
bat Luce. xij ¶ Anima multa bona
habes repoſita in annos plurimos.
requieſce comede bibe. ⁊ epulare
Pronus iacet qui aliam vitam eſſe
non cogitat. ⁊ ideo brutali more ſe
totum ad appetitum terrenorum in
clinat. Unde pſalmiſta ¶ Oculos ſu

B

os ſtatuerunt declinare in terram.
quos ipſe gentilis propheta ſubſan
nat dicens O curue in terris anime
⁊ celeſtiuȝ in annos ¶ Supinus ia
cet qui que appetenda ſunt cōſpicit.
⁊ tamen ne ad illa aſſurgat carnalis
infirmitas grauat. de quo Numeri
xxiiij. ¶ Qui cadens apertos habet
oculos. Unde Gregorius Plurimū
ꝗ videmus que agēda ſunt. ſed hec
opere nō implemus. Uſitata etenim
culpa obligat mentem vt nequaꝗ̄
ſurgere poſſit. ad rectitudinem Cona
tur ⁊ labitur. quia vbi ſponte diu ꝑ
ſtiterit. ibi etiam cum noluerit coa
cta cadit. Hos omnes excitat gracia
dicēs. Surge quicumqȝ es de vicijs
ad virtutes. de torpore negligencie
ad exercitium bone operationis. de
appetitu rerum temporalium ad de
ſiderium eternorum. ⁊ illumiare ꝑ
doctrinam ⁊ graciaȝ criſti. Simile. E
pheſios quinto ¶ Surge qui dor
mis per torporis excuſſionem. ⁊ ex
urge a mortuis per peccatī deteſtatio
nem. ⁊ illuminabit te xp̄s per gracie
infuſionem ¶ Tria exiguntur ad vi
ſum corporalem.
Primum eſt qualitas inſtrumenti.
ſcilicet oculi in quo dominatur aqua
que eſt ſubſtancia clara. perſpicua ſi
ue criſtallinus humor. vbi flores ſē
ſuum deſcribuntur ſicut in ſpeculo
Unde animalia in quibus non ha
bundat humor iſte tenuem habent
viſum. vt veſpertiliones ⁊ ſimilia
Scdȝ eſt diſpēſatō medij. id eſt luci.
non enim videt oculus in obſcuro. ſi
militer impeditur in parua ſiue in ī
menſa luce. quia ſicut ait philoſoph9
Excellencia corrūpit ſenſus. eodem

C

modo cuꝫ accidit fumus cuꝫ vapor
in aere qui prohibꝫ tranſitum lucis
debilitatur viſus.

Tercium eſt preſencia obiecti id eſt
caloris. Propria eniꝫ ſenſibilia viſui
ſunt calores quos primo aer recipit
deinde ad viſum conducit. Eodem
modo tria exiguntur ad viſum ſpiri
tualem

Primum eſt perſpicacitas rationis
que eſt oculus anime. In quo tanꝙ
in ſpeculo reſultat ymago dei. vnde
Eccleſiaſtici.xxvij. ¶ Poſuit oculum
ipſorum ſuper corda eorum. Impe-
ditur autem ſiue perturbatur a no-
uem vicijs

Primum eſt ignorancia. De qua di
citur Iſaie.lvi. ¶ Speculatores eius
ceci omnes neſcierunt vniuerſi. Pſ.
¶ Neſcierunt neqꝫ itellexerunt in te
nebris ambulāt. ⁊ infidelitas poteſt
dici. de qua Iſaie.v. ¶ Execatuꝫ eſt
cor populi tui

Scdm eſt ſuperbia. De qua Roma
nos primo ¶ Dicentes ſe eſſe ſapien-
tes. ſtulti facti ſunt. quia ſic ait Gre
gorius. Qui candorem ſibi iuſticie
ſeu ſapiencie tribuit a luce ſe ſuperne
cognitionis excludit. ⁊ eo claritatem
veri luminis nequaꝙ penetrat quo
ſe apud ſe per arrogianciam exaltat

Tercium eſt inuidia. Unde Iob.v.
¶ Per diem incurrunt tenebras. ⁊c̄
Ubi dicit Gregorius. Mens inuida
dum alieno bono affligitur quaſi d
radio lucis obſcuratur. Et ideo inui
dus dicitur quaſi non videns. quia
aliena bona videre non poteſt. vnd
de Hely dicitur .i. Regum.iij. ꝙ non
potuit videre lucernam dei anteꝙ
extingueretur. ꝙ paſcitur in iniurijs

D

liuor poſt fata quieſcit.

Quartum eſt ira. Unde Epheſios
iiij. ¶ Sol non occidat ſuper iracun
diam veſtram. id eſt non extinguatᷣ
ratio que ad moduꝫ ſolis illuminat
domum mentis. quia impedit ira a
nimum ne poſſit cernere verum.

Quintum eſt accidia. De qua Pro
uerbiorum.ix. ¶ Pinguedo immit-
tit ſoporeꝫ. id eſt mentis excecationē
vt non valeat inſidias precauere
Unde.xxxix. ¶ Rex babilonis prio
iugulauit filios ſedechie corā eo. de
inde oculos illius eruit

Sextum eſt auaricia. de qua Exodi
xxiiij. ¶ Nō accipias munera que ex
cecant imprudentes. Hec ſunt ſterco
ra yrundinū que excecarunt thobiā

Septimuꝫ eſt gula ſiue ebrietas. de
qua Prouerbiorum.xxiij. ¶ Cui ſuf
fuſſio oculoruꝫ: nonne hijs qui mo
rantur in vino. ⁊c̄

Octauum eſt luxuria. de qua Dani
elis.xiij. ¶ Auerterunt ſenſum ⁊ de-
clinauerunt oculos ſuos ne viderēt
celum. Unde poeta. Quid doceat ne
videt vllus amans

Scdm quod exigitur eſt lux materi
alis. id eſt criſtus qui dicit Iohānis
ix. Quam diu in mundo ſum lux ſū
mundi. Ita enim ſe habet ad oculū
rationis ſicut lux materialis ad ocu
lum corporis. Facit enī quinqꝫ

Primo radiat radio gracie. Unde
Iohannis.i. ¶ Erat lux vera q. ⁊c̄.
Scdo fugat tenebras culpe. Unde
Iohānis.xij. ¶ Lux ego veni in mū
duꝫ. ⁊ dilexerunt homines magis te
nebras ꝙ lucem.

Tercio reformat colores. id eſt ſimi
litudinem dei in anima. Unde dicit

E

pſalmiſta. ¶ Signatuȝ eſt ſuper nos
lumen vultis. tui domine.
Quarto letificat. vnde Eccleſiaſtici
decimo ¶ Dulce lumen ⁊ dilectabi-
le oculis videre lumen.
Quinto viam demonſtrat ad para-
diſum. Unde Johannis. xij ¶ Am-
bulate dum lucem habetis. Pſalmi
ſta ¶ Domine in lumine vultus tui
ambulabunt
Tercium ꝙ exigitur eſt patrie cele-
ſtis decor ꝙ in preſenti videmus p
fidē. in futuro per ſpem. Unde tho
bie. iij. ¶ Beatus ero ſi fuerint reli
quie ſeminis mei ad videndam cla-
ritatem iheruſalem. Forme nanqȝ re
rum preſencium vane ſunt ⁊ quaſi
quibuſdam preſagijs oculos intuen
cium fallunt. Unde Prouerbiorūȝ
vltimo ¶ Fallax gracia ⁊ vana eſt pl'
critudo. Eccleſiaſtici. primo ¶ Uani
tas vanitatum ⁊ omnia vanitas. ſed
illa ſola ſunt vera ⁊ ineffabilia que
ſunt in patria. ſecūda. ad Corinthios
iiij. ¶ Que videtur temporalia ſunt
Que autem non videntur eterna.
¶ Sequitur. Quia venit lumen tu
um. Ecce facilitas illuminādi. ⁊ glo
ria domini ſuper te orta eſt. Ecce fa
cilitas ſurgendi ¶ Idem criſtus eſt
lumen quo illuminatur intellectus.
⁊ gloria quo excitatur affectus. Un
de Luce ſecundo ¶ Lumen ad reue
lationem gencium ⁊ gloriam plebis
tui iſrahel. Hoc lumen venit ad pec
catores per viam peccatoris. Unde
Job. xxxviij. ¶ Noſci poſtꝙ per viā
ſpargitur lux. Et ideo caritas dicit'
via excellencior quaſi via regalis. de
qua Numeri. xxi ¶ Uia regia gradi

F

emur. Uenit autem hoc lumen nu
be carnis velatum. vt ab infirmis o
culis poſſet in ſe videri. vnde pſalmi
ſta ¶ Amictus nube ſicut veſtimēto
ſi vt eſt. nobis apparere voluiſſet ful
gure ſuo nos incenderȝ potius ꝙ re
nouaret ſȝ claritatem ſue magnitudi
nis noſtris oculis temperauit. vt in
firmitas noſtra in eius luce clareſce
ret. ⁊ per acceptam graciam ſue bea
titudinis colorem mutarȝ. De hȝ apo
calipſis. x. ¶ Uidi angelum deſcen
dentem de celo. i. criſtuȝ ad nos a pa
tre miſſum. amictum nube id eſt hu
manitate. ⁊ yris in capite eius id eſt
re ꝓpiciatio in diuinitate ipſius. vn̄
ij. ad Corinthios. v. ¶ Deus erat in
mundum reconſilians ſibi. ⁊ facies e
ius erat vt ſol. ex ſole ⁊ nube forma-
tur yris. qua ex vnione diuinitatis ⁊
humanitatis fit reconſiliatio homi-
nis. Cornua huius arcus modo ſūt
inclinata ⁊ verſa ad nos Unde tymo
tei vltimo ¶ Apparuit benignitas ⁊
humanitas ſaluatoris noſtri. ⁊c. ido
nō timemus. ſȝ in die iudicij vertet'
contra nos. quando veniet in nubi
bus celi cum poteſtate magna ⁊ ma
ieſtate. Et ideo nobis valde eſt tim̄
dum. Pedes eius vt columna ignis
id eſt greſſus operum eius in feruo
re caritatis. ⁊ habebat in manu ſua
libellum aptum id eſt verbum abre
uiatum quem apperuit cuȝ nobis in
notuit ſalutare ſuum. ⁊ poſuit ſuum
dexterum. id eſt miſericordiā. ſupra
mare id eſt gentiles. ſiniſtrum auteȝ
id eſt iuſticiam. ſuper terraȝ id eſt id
os terrenis deditos. ⁊ clamauit vo
ce magna. cum dixit Mathei quarto

G

Penitenciam agite. quemadmoduȝ
cum leo rugit .quia mentes terruit
beſtiales Gloria quoqȝ domini eſt ip
ſe filius.quia gloria patris filius ſa-
piens.huius locus fuit vterus vir-
ginalis. Unde Ezechielis.iij. ¶ Be
nedicta gloria domini de loco ſuo.i
de procedens impleuit mundum.
Unde Eccleſiaſtici.xxij ¶ Gloria do
mini plenum eſt corpus eius. Nūe-
ri.xiiij. ¶ Uiuo ego ⁊ iplebitur glo-
ria domini vniuerſa terra.Hec orta
eſt ſuper nos id eſt ſuper merita nr̄a
Unde ad Corinthios vltimo ¶ Nō
ex operibus iuſticie que fecim9 nos
⁊c̄. Non enim meruimus vt dei fi-
li9 incarnaretur ⁊ pateretur pro no
bis.ſed ipſe dignatus eſt hoc modo
nos ad amorem ſuum accendere
Unde Exodi.xxiiij ¶ Species glo-
rie domini quaſi ignis ardoris ſup
verticem montis.id eſt in cruce.vbi
per quiqȝ vulnera corporis. radios
igneos exſufflauit. Receptacula hu
ius ignis ſunt fidelium corda.vnde
Romanos.ix. ¶ Ut oſtenderet diui
cias glorie ſue in vaſa miſericordie
que preparauit in gloriam. tandem
aſcēndit ad patris dexteram vt glori
ficaret miſeriam noſtram.vnde pſal
miſta ¶ Magnificauit dominus fa-
cere nobiſcum.⁊c̄

De eodem

¶ Sermo viceſimuſquartus de eu
angelio.

Cum natus eſſet iheſus
in bethleem iude in dieb9
herodis regis. Ecce magi
ab orienti venerunt iheruſalem di-
centes. Ubi eſt qui natus eſt rex iu

A

deorum. Tres iſti magi qui propo
nuntur nobis hodie imitandi fue-
runt reges ⁊ phi caldeorum qui du
catu noui ſideris ab oriente venerūt
ortum ſolem iuſticie inquirentes.de
quo zacharie.vi. ¶ Ecce vir oriens
nomen eius. Commendantur auteȝ
a.vij.in hiſtoria euāgelica.in quib9
imitari eos debet deuotō xp̄iana
Primo ɔmendant̄ in magnitudine
ſapiencie.ꝙ xp̄m natum in ſitere co
gnouerunt quem iudei a lege ⁊ pro
pheti.edocti cognoſcere ɔtemplerūt
vnde dn̄s . Yſaie.i. ¶ Cognouit bos
poſſeſſorem ſuum.⁊ aſinus preſepe
domini ſui.iſrahel aūt nō cognouit
populus meus non intellexit Simi
liter ⁊ nos debemus ɔgnoſcere per
fidem que eſt vera ſapiencia.ſine q̄
omnis homo fatuus reputatur.vn-
de dicitur Sapiencie.xiij. ¶ Uani
ſunt omnes homines in quibus nō
ſubeſt ſciencia dei. Ieronimus Abſȝ
noticia creatoris ſui omnis homo ē
pecus. Ambroſius Omnis homo ſu
perne ſciencie vel terrene debit9 de
eo qui eſt earum caput ⁊ auctor .⁊
qui hec nouit mihi vltra querat .ꝙ
hec eſt perfecta virtus ⁊ ſapiencia
Notandum tamen.ꝙ ſicut i hoc eu
angelio dicit expoſitor tria ad fidem
pertinent.ſcilicet firmiter credere q̄
de inuiſibilibus nobis annunciant̄.
Reuerenter ſuſcipere que ſacramen
tis viſibilibus celebrantur . Ac dili-
genter cauere ⁊ vehementer abhor
rere ſacrilegia omnia que eidem fi-
dei aduerſantur. Parum eſt eniȝ cre
dere euangelijs ſi minorem quam ō
beas reuerenciam eccleſiaſticis exhi
beas ſacramentis. ſi nec hoc ſufficit

In epiphia dni

ſi ſortilegas conſulas ſiue non carmi
na exerceas.
Scđo commendantur a feruore in
quiſitõnis. quia viſo ſigno celeſti. nec
moram contraxerunt. nec tepide iter
agrgeſſi ſunt. Immo feſtine ſurgen-
tes ſpacio tredecim dierum a finib9
perſarum ꝛ caldeorum in iudeaȝ ap
plicuerunt. Iheronimus dicit eos
fuiſſe vectos dromedarijs que ſunt
animalia minora. ſꝫ velociora came
lis. Auguſtinus tamen aſſerit ꝙ mi
raculoſe factum eſt ꝙ iter vnius an
ni tredecim diebus perficerent. Si
militer ꝛ nos per ſtudium bonoruȝ
operuȝ feſtinanter debemus ire ad
criſtum. Unde eccleſiaſtici. v. ¶ Ne
tardes conuerti ad dominum. ꝛ ne
differas de die in diem. ſicut coruus
qui ſemper clamat cras cras. Sꝫ qui
non eſt hodie cras minus aptus erit
Dominus noſter non permiſit quẽ-
dam ſepelire patrem ſuum. ſed iuſſit
vt ſtatim ſequeretur eum. vt dicitur
Multi tamen contra naturam etiam
animalium propoſitum boni operi
portant in vtero mentis duob9 vel
tribus annis. contra quos dominus
ait. ¶ Ue pregnantibus ꝛ nutrienti
bus in illis diebus. Johannis duod
cimo ¶ Ambulate dum lucem habe
tis. Item quinqꝫ ſunt ſtelle ſiue luia
que ducunt peccatorem ad xp̄m.
Prima eſt beata virgo. De qua Nu
meri. xxiiij. ¶ Orietur ſtella ex iacob
Unde etiam maria ſtella maris inter
pretatur. quia ſicut ſtella ducit naui-
gantes ad portuȝ. ſic ꝛ ipſa ſe deuote
rogantes ad criſtum
Scđa ſtella eſt criſtus qui dicit de ſe
Apocalipſis vltimo. ¶ Ego ſum ſtel
la ſplendida ꝛ matutina cuȝ qua hu
manitas ducitur ad diuinitatem.
Unde Johannis. xiiij ¶ Ego ſum
via veritas ꝛ vita
Tercia eſt exemplum ſanctoruȝ qui
noctem mundi huius illuminant
Unde eccleſiaſtici. xlij. ¶ Species ce
li gloria ſtellarum
Quarta eſt ſacra ſcriptura. De qua
Prouerbiorum. vi. ¶ Mandatum
lucerna eſt ꝛ lex lux.
Quinta eſt diuina gracia que interi
us illuminat. ꝛ proprie deſignatur
per ſtellam que magos vocauit. pre
ceſſit ꝛ duxit ad criſtum. Criſoſtim9
dicit ꝙ hec ſtella habebat in ſe ſignũ
pueri cruceȝ ferẽtis ĩ dextero hũero
Tercio commendantur a prudencia
interrogationis que regem ꝛ totam
iheroſolimaȝ turbauerunt dicentes
Ubi eſt qui natus eſt rex iudeoruȝ
quaſi dicerent Querimus regem re
center natum. nõ herodem iam du-
dum in ſolio collocatũ. Super quo
loco dicit expoſitor. Nõ interrogant
ſed inſultant negligentes. arguũt cõ
tumaces ſeruos dño non occurriſſe.
ac ſi dicerent. Cur rex iudeorũ iacet
in preſepio. ꝛ non decumbit in tem-
plo. Cur nõ vulget in purpura. ſed
ſqualet in pannis. cur iacȝ in ſpelũca
et manifeſtus in ſanctuario nõ habe
tur. Receperũt eum iumenta in pre
ſepio quẽ in domo vr̃a vos recipere
ſpreuiſtis Similiter et nos quotidie
debem9 interrogare et diſcuttere cõ
ſcienciã nr̃am q̃rentes. vbi ẽ qui na-
tus ẽ rex iudeorũ. ij. Corinthios vl-
tio ¶ Uoſmetipſos tẽptate ſi eſtis ĩ fi
de. voſmetipi ꝓbate. Quatuor ſigna
ſunt per q̃ poſſumus ſcire vtrum in

D

nobis ſit criſtus
Primum eſt ſi amaritudineʒ de pec
catis habemus. quia puer inueni͛
cum maria matre ſua. Maria interp̄
tatur amarum mare Prouerbioruʒ
xviiij ¶ Cor quod nouit amaritudi-
nem anime ſue in gaudeo eius non
miſcebitur extraneus id eſt a peniten
cia alienus
Scdm̄ eſt ſi paupertateʒ diligimus
quia criſtus inuolutus eſt pannis
Unde Bernardus Pauper natus
eſt criſtꝰ. pauper vixit. pauper obijt
Eccleſiaſtici. ix ¶ Qui gloriatur in
paupertate. quantomagis i diuitijs.
Terciuʒ eſt ſi delicata contempnimꝰ
quia criſtus in preſepio reclinatur.
vbi cibus eſt iumentorū. Unde iob
xxviij. ¶ Non inuenitur in terra ſua
uiter viuencium Danielis. x. ¶ Pa-
nem deſiderabilem non manducaui
Quartum eſt ſi ocioſa verba vitamꝰ
quia vagit infans inter arta conditꝰ
preſepia. vnde Prouerbiorum. xiij.
¶ Qui cuſtodit os ſuum cuſtodit ai
mam ſuam id eſt criſtum qui eſt vi
ta anime Bernardus Uolat verbū
irreuocabile tranſit criſtus irremea
bilis. nec auertit inſipiens quid amit
tat per huiuſmodi queſtioneʒ turba
tur in nobis herodes id eſt ſenſualis
appetitus cogitationes cum eo
Quarto commendantur depreben-
ſione calliditatis quia herodis aſtu
ciam cognoſcentes ad eum redire ſic
ipſe poſtulauerat renmuerunt. Pro
uerbioruʒ. i. ¶ Fruſtra iacitur rethe
ante oculos pennatorum Similiter
⁊ nos debemus aſtuciam diaboli p̄
cauere vt illudamus ei non redeun-
do ad ipſum per recidiuationem ex

E

quo incipimus querere criſtum per
bonam operationem Unde Geneſis
decimonono ¶ Salua animam tuaʒ
⁊ noli reſpicere poſt tergum. Cū qui
buſdam nanqꝫ ludit diabolus ſicut
cuʒ mure murilegus. qui ad tempꝰ
murem dimittit ⁊ fugiendo iteruʒ
capit ⁊ interficit. Sic ⁊ dyabolus ꝑ
mittit quoſdam ad tempus a ſe rece
dere. veruntamen dicit cum pharōe
Exodi. viij ¶ Ite et ne longius abea
tis. vnde poſtmodum vehementius
eos inuadit ⁊ eos in peccato occidit.
Hinc eſt quod regi iſrahel ait ꝓphe
ta. iij. Regum. xx ¶ Uade ⁊ circūfor
tare cito ⁊ vide quid facias. ſequēti e
tiaʒ anno rex ſyrie aſcendet contra te
Sed a multis illuditur ei. ſicut con
tigit et de murilego qui aliquando
capit auem ⁊ vult ſecum ludere ſic
conſueuit cum mure. Sed illa eua
dit. nec ſe de cetero capi ſinit. hoc mō
ſapiens diabolo illudit ad eum non
redeundo. Unū Prouerbiorum. vi.
¶ Eruere quaſi dammula de manu
⁊ quaſi auis de inſidiis aucupis
Quinto commendantur a ſpirituali
congratulatione. quam de inaudito
prophecie oraculo. de inuiſo ſtelle ſi
gno. de inuento rege puero habue
runt. Unde videntes ſtellam magi
gauiſi ſunt gaudeo magno valde
Similiter ⁊ nos gaudere debemus
in ſpiritualibus bonis. Et primo d̄
īfuſione gracie qua liberamur a po
teſtate dyaboli. ⁊ efficimur filij dei.
Unde Colocenſes. i. ¶ Eripuit nos
de poteſtate tenebrarum. ⁊c̄.
Scdo de puritate conſciencie De q̄
prima Johānis. iij ¶ Si cor noſtrū
nō reprehēdit nos fiduciaʒ habemꝰ

F

ad deum. ⁊ quicquid petierimꝰ acci
piemus ab eo. Prouer. v. ¶ Secura
mens quaſi iuge conuiuium.
Tercio de ꝓmiſſione glorie. Unde
Luce. x. ¶ Gaudete autem. ꝙ nomi
na veſtra ſcripta ſunt in celis. Johis
xvi. ¶ Et gaudium veſtꝝ nemo tol
let a vobis. Primum gaudiū eſt ma
gnū. Secundū maius. Terciū ma
ximum.
Sexto commendantur a deuota oratō
ne. quia intrantes domum. id eſt di
uerſorium in quo natus eſt xpriſtus
Inuenerunt puerū cum maria ma
tre eiꝰ. vbi dicit expoſitor. Hec fami
lia tota. hec ⁊ vniuerſa milicia nati re
gis: ſed eadem virtute magis ꝙ pau
citate mirabilis. exigua numero: ſed
merito ſatis immenſa. ⁊ procidentes
adorauerunt eum. Bernardꝰ ¶ Nō
illis ſordet ſtabulum. nō pannis offē
duntur. nō ſcandalizātur lactētis in
fantia. ꝓcidentes venerātur ut regē
⁊ adorant ut deum. ꝑfecto qui illos
adduxit: ipſe ⁊ inſtruxit. ⁊ qui per ſtel
lam foris ammonuit: ipſe in occulto
cordis edocuit. Similiť ⁊ nos debe
remus intrare domum ꝓprie conſciē
tie. iuxta illud eccī. ¶ Precurre pri
or in domū tuam. ecce celeritas rede
undi a curis exterioribus. ⁊ illic an
notare. ecce ſcrutamentū conſcientie.
⁊ illic lude diuina beneficia recolen
do deuote. Sic ludebant ſaltātes to
tis viribus ante dominum. ij. Regū
vi. Qui ſaltat nunc petit ſumma nūc
redit ad yma. Sic ⁊ qui contemplatur
diuina beneficia mira quadam ani
mi iocūditate aſcendit: ut deꝰ ei dul
ceſcat. ⁊ mole grauitatis humane de
ſcendit: ut ipſe vileſcat. Deinde debe

G

mus procidere per conſideratiōem
conditionis infirme. Sicut abrahā
qui dicebat geneſis. xviij. ¶ Loquar
ad dominum meū cum ſim puluis
⁊ cinis. Puluis eſt homo qui flatu
temptationis de loco ſuo excutitur ⁊
quacunqꝫ deijcitur. ⁊ deiectus virtu
te ꝓpria non leuatur. Cinis eſt. quia
ex ſe nullum boni operis germen ꝓ
ducit. ⁊ aliunde: ſcilicet a gratia dei
ſuſceptum per ſe nutrire nō ſufficit.
Debemus etiam adorare. ſicut pre
cipitur in lege deutrono. vi. ¶ Do
minum deum tuum adorabis. ⁊ illi
ſoli ſeruies. In quibus verbis expri
mitur trinitas perſonarum. Domi
num. ecce pater. deum. ecce filius. tu
um. ecce ſpiritus ſanctus. Duplex ta
men eſt adoratio. Una que debetur
ſoli creatori. ⁊ grece dicitur latria. A
lia que debetur creature. ⁊ dicitᷣ du
lia. que tamen duplex eſt. Una que
dicitur ſimplex dulia qua adorātur
homines. Alia que dicitur yperduli
a: quaſi ſuperior dulia qua adorantᷣ
caro xpī ⁊ crux xpriſti. Carnem xpri
ſti adoramus: profitendo ꝙ ipſa ſit
cauſa noſtre redemptionis. quoniā
in ipſa ⁊ per ipſam redemit nos xpri
ſtus: exponendo eam paſſioni.
Item profitendo ꝙ ipſa ſit viuifica
trix animarum noſtrarum. quoniā
confert ⁊ auget gratiam ſi digne re
cipiatur in ſacramento altaris. Cru
cem quoqꝫ xpriſti ſimiliter adoramꝰ
profitendo ꝙ ipſa ſit inſtrumentum
noſtre redemptionis. in qua redem
ptor noſter operatus ē ſalutē in me
dio terre. Unde dicimus. ¶ Salue
crux precioſa que in corpore xpī de
dicata es ⁊c̄. Quia vero crux illa

h

viuifica.. in qua immolatus eſt ag-
nus vbiqꝫ eſſe non poteſt: iuſtituunt
alie cruces in eccleſijs: ut qui viderit
eas rememorentur veri ſacrificij: qđ
factum fuit in illa. Sic ⁊ tabernacu
la moiſi repreſentabant ymaginē mū
di ſuperioris. ſcilicet celi ⁊ angelorū
Iuxta quod dominus ait exod. xxv.
¶ Inſpice: ⁊ fac ſm exemplar quod
in monte monſtratum eſt. ſed redar
guunt nos iudei in hoc ꝙ ymaginē
ſanctorum depingimus: ⁊ eas adora
re videmur: maxime cum prohibea
tur in lege. Regum. xx. ¶ Non faci-
es omnem ſimilitudinem que eſt in
celo deſuper. ⁊ que in terra deorſum
⁊c. Quibus reſpondere poſſumus.
ꝙ ſicut ait Iohannes damaſcenus.
Tribus de cauſis ſanctorum ymagi
nes fiunt.

Prima eſt propter eorum memoriā
Cum enim poſt incarnationem xpi
ſti facta ſunt multa digna memoria
expediebat ymagines fieri in reme-
morationem eorꝫ.

Secunda eſt propter imitationem.
quia ſanctorum certamina erigunt
nos ad fortitudinem ⁊ imitationem
virtutis eorum: ⁊ ad gloriā dei.

Tercia eſt propter rudium ſimplici
tatem. quia neſciunt legem. propter
quod excogitauerunt patres noſtri:
veluti quoſdam triumphos ymagi
nes ſanctorum depingere ad notici-
am laycorum. nec adoramus ymagi
nes inquantum ſunt materia ⁊ ope-
ra manuum hominum: ſed eos quo
rum ſunt ymagines fieri ad adoran
dum. ſicut gentiles ydola adorabāt.
credentes eis numē ineſſe. Unde ſub

I

ditur in exodo. ¶ Non adorabis ea
neqꝫ coles.

Septimo commendantur in mune
rum trina oblatiōe. quia apertis the
ſauris ſuis: obtulerūt ei munera au-
rum. thus. ⁊ mirram. Aurum regi.
thus deo. mirram paſſibili ⁊ morta-
li. ſicut predictum fuerat yſaye lx.
¶ Omnes de ſaba venient. quia per
iſtos tres reges indeuenientes deſig
natur totum genus humanū de tri
bus noe filijs propagatum. Sequi
tur ¶ aurum ⁊ thus deferentes. Nō
nominat mirram. quia mortalitas e
ius ſatis erat manifeſta: ſed diuini-
tas que per thus. et regia dignitas
que per aurum ſignatur erant laten
tia. Unde exprimit ea propheta: ut
confundantur iudei: qui xpiſtum
purum hominem ſuſpicantur. Si
militer ⁊ nos offerre debemus mu-
nera naſcenti regi. quia indeuotus
eſt vacuus adorator. Unde dicitur
exodi viceſimotercio ¶ Non appare
bis in conſpectu domini vacuus.

Primo ergo debemus offerre aurū
in ſtudio ſapientie celeſtis: vacantes
⁊ videntes ꝙ bonus ſit deus in ſe. et
erga homines ꝙ benignus. Unde
dicitur prouerbiorum octauo ¶ Me
lior eſt ſapientia cunctis op . ibus p̄
cioſiſſimis. ⁊ omne deſiderabile ei cō
parari non poterit. Unde etiam di-
citur ſapiencie octauo ¶ Prepoſui il
lam regnis ⁊ ſedib9: ⁊ diuitias nihil
eſſe duxi in comparatione illius.

Secundo offerre debemus thus in
ſtudio deuote oratōnis. Unde dicit
pſalmiſta. ¶ Dirigatur oratio mea
ſicut incenſum in conſpectu tuo.

K

Thus redolet.fumigat ⁊ ardet in ig
ne.Sic et oratio redolere debet per
continuationē.Unde luce.xviij.¶ O
portz ſemper orare ⁊ nunq̄ deficere
Fumigare debet per humilitatem.
Unde eccleſiaſtici.xxxv. ¶ Oratō hu
miliantis ſe nubes penetrabit.Arde
re debet per deuotionem. Unde.p̄.
Cor.xiiij.¶ Pſallam ſpiritu.pſallam
⁊ mente.
Tercio mirram in dolore cordis.⁊ i
labore corporis. Mirra namq̄ ē gu
ſtu amara.⁊ talis eſt dolor peniten/
tialis. Sicut enim ſtomach9 immo
derato vſu dulcium corruptus potio
ne purgatur amara.ſic eorum mens
que peccatorum delectatōne compu
truit:nunq̄ melius curari poteſt q̄
amaritudine cordis : maxime ſi ſepe
detur eis bibere vinum mirratū do
minice paſſionis.De quo pſal.¶ Po
taſti nos vino compunctionis. Qō
quidem quāto amarius eſt ex recor
datione peccati:tanto eſt ſalubri9 pec
catori. Item mirra corruptioni reſi
ſtit.⁊ talis ē exercitio corporalis.De
qua cantico.i.¶ Faſciculus mirre di
lectus meus mihi. vbi dicit bernar
dus.Non faſcem:ſed faſciculū dicit
diminutiuū:eo q̄ leue pro amore ip
ſius ducat: quicquid laboris immi/
neat ⁊ doloris.Sequitur ¶ inter vbe
ra mea cōmorabitur. Unde bernar/
dus.habebo illum ſemper nō retro
in humeris:ſed an̄ pre oculis ne por
tantes ⁊ nō odorantes:⁊ on9 premat
⁊ odor nō erigat. hec mirra de cor
ruptione redimit vitam noſtraz.quo
niam corda ⁊ corpora noſtra compu
treſcerent:ſi non hec de manib9 labo
rantium diſtillaret.Cantic.v.¶ Ma

L

nus mee diſtillauerunt mirraz. Ma
lus vermis luxuria quo nullus alter
nocentior.Ingreditur enim blandi
endo.mordet ridendo.transformat
delectando.perimit conſenſu volun
tario.Unde prouer.xxiij.¶ Ingre/
ditur blande ⁊ in nouiſſimo morde
bit ut coluber:⁊ ut regulus venena
diffundet.Malus quoq̄ vermis ac
cidia vel triſticia.De quo prouerbio
rum.xxv.¶ Sicut tinea veſtimento
et vermis ligno:ita triſticia viri no/
cet cordi.Unde bernardus.Igitur
qui ad mortificandos hos vermes
preuenit:hac mirra vngere corpus
ſuuz in ſepultura.quiſquis ille eſt nō
eſt qui vereatur vermem qui nō mo
ritur.quia iam mortuus eſt vermis
vnde ille oritur. Si ergo non ſuffi
cit aurum ſapientie vel thus oratio
nis offerre:offeras mirram continē
tie ut ſcias corpus tuum cuſtodire i
ſanctificatione et honore.Eſt autez
mirra incipientium.thus proficien
tium.aurum perfectorum. ſed dig
niora ab euangeliſta in ordine pro/
feruntur.

¶ Dominica infra octauam epi
phanie.

Epiſtola. Iſaye.lx.

Surge illuminare Ihe
ruſalem. quia venit lumen
tuum. et gloria domini ſu/
per te orta eſt ⁊c̄.ut ſupra in die E
phanie.

¶ Euangelium. Iohannis primo.

A

In illo tempore. vidit iohānes ihesum venientem ad ſe ⁊ ait. Ecce agnus dei. ecce qui tollit peccata mundi. Hic eſt de quo dixi Poſt me venit vir qui ante me factus eſt: qui prior me erat. ⁊ ego neſciebam eum Sed ut manifeſtetur iſrahel. propterea ego veni in aqua baptizās. Et teſtimonium perhibuit iohānes dicens. Quia vidi ſpiritum deſcendentem quaſi columbam de celo. ⁊ manſit ſuper euꝫ. ego neſciebam eum. Sꝫ qui miſit me baptizare in aqua. ille dixit mihi. Super queꝫ videris ſpiritum deſcendentem ⁊ manentem ſuper eum: hic eſt qui baptizat in ſpiritu ſancto. Et ego vidi ⁊ teſtimoniuꝫ perhibui. quia hic eſt filius dei.

¶ Sermo viceſimuſquintus.

Hic eſt filius meus dilectus. in quo mihi bene complacui ipſum audite. Verba ſunt patris ad filium in baptiſmo: quem oſtendit hodie mundo tanꝗ extenſo digito. id eſt ſpiritu ſancto qui deſcendit in columbe ſpecie ſuper euꝫ. Triplici teſtimonio dominus glorificatus ē in baptiſmo. Primum eſt teſtimoniū iohannis. De quo iohānis. i. ¶ Vidit iohānes ihesum veniētem ad ſe ⁊ ait. Ecce agnus dei. ecce qui tollit peccata mundi Venerat em̄ ſicut vnus de populo ut baptizaētur ab eo. ſed iohānes ſpiritu ſancto reuelante eum cognouit ⁊ illum demōſtrauit. Unde bernardus. Valde humiliaris domine. nimis abſconderis: ſed iohānem vtiqꝫ

B

nō latebis. Nonne ipſe eſt qui te nōdum natus agnouit. nōne ipſe ē qui per vtriuſqꝫ materni vteri parieteſ recognouit. Et quia voce oris turbis clamare non potuit: ſaltem matreꝫ ſuam motu exultationis edocuit. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. nō dicit morbos corporis. nō moleſtias carnis: ſed peccatū quod eſt morbus anime. corruptio mentis Sed fortaſſis minus credis iohānis teſtimonio. Ecce ſecundū teſtimoniū maius iohāne. ſcꝫ ſpirit9 ſancti aduenietis in ſpecie columbe. De quo Johis. i. ¶ Vidi ſpiritū deſcendentē de celo: ⁊ manſit ſuper euꝫ Bernardus Nō incongrue ad indicandū agnum dei venit columba. ꝗ in auibus hijs eſt ſumma vtriuſqꝫ innocētia. ſumma māſuetudo. ſumma ſimplicitas. nocere cuiꝙ neſciūt. ledere nō nouerūt. Sed ne fortuito caſu id eueniſſe cauſeris. Ecce terciuꝫ teſtimoniū maius hijs. vox ſpūs dei patris. ꝗ maieſtas domini intonuit ſuper aquas maris ⁊ vox patris audita eſt. Hic eſt filius meus dilect9 in quo mihi bene cōplacui In quibus verbis ꝯmendat eum a quatuor. Primo a ſingularitate cuꝫ dicit. hic eſt quaſi diſcretus ab alijs. cui nemo ſimilis ⁊ ſpecialis i tribus Primo in donoꝝ plenitudine De quo iaco. .iij. ¶ Nō ad menſuram dat ei deus pater ſpiritū. ¶ Secundo in peccati immunitate quia nec peccatū commiſit. qui nec peccatuꝫ ꝯtraxit. De q̄ pſal. ¶ Qui ingredit̄ ſine macula ⁊c̄ Tercio in verbi vniōe. De quo pſal. ¶ Fiat man9 tua ſuper virtutē dextere tue. De hijs hebre. vij. ¶ Talis ei

C

decebat ut nobis eſſet pontifex. ſcūs
id eſt omni grā plenus ⁊ ↄfirmatus
innocēs a peccato actuali. impollutꝰ
a macula originali. ſegregatus a pec
catoribus. qꝛ caro eius de maſſa pec-
catrice aſſumpta eſt ⁊ mundata. ⁊ ex
cellentioꝛ celis. i. angelis. factꝰ. quia
verbo unitus.

Secundo ↄmendat eum a nobilita-
te cum dicit. filius meus. i. ↄſubſtan
tialis: cum omnia bona ↄmunicauit
Unde ioh. xvij. ¶ Mea omia tua ſūt
⁊ tua mea ſunt. Unde pſal. ¶ Domi
nus dixit ad me filius meꝰ es tu ego
hodie genui te. Preſens ⁊ preteritū
iungit: ut innuat illam generationē
eſſe eternā. Non em̄ fuit qđ preterie
rit. ⁊ ꝓpter hoc dicit hodie. nec ita ē
quin ante fuerit. ⁊ ideo dicit. genui
te. Iſa. vlti. ¶ Nunquid ego qui ali
os parere facio carnaliter. ipſe non
paream ſpiritualiter mihi filiū coe
ternum. Idem. liij. ¶ Generationē
eius quis enarrabit. quaſi diceret. nl'
lus.

Tercio ↄmendat eum a dilectōne cū
dicit. dilectus. qꝛ omnes cauſe dilecti
onis fuerunt in eo. ſ. eloquentia diui
ne ſapie. pulchritudo. potentia. mun
dicia ⁊ honorificentia. De quibꝰ he
bre. i. ¶ Locutꝰ eſt nobis in filio ⁊c̄.
Et nota ꝙ ſpecialiter dilectus eſt pa
tri ꝓpter obedientiā. Philip. ij. ¶ Fa
ctus eſt obediens patri vſq; ad mor
tem. mortem aūt crucis. In hoc ꝙ a
it factus: notatur ꝙ eius obedientia
fuit voluntaria. In hoc ꝙ dicit vſq;
ad mortē: notatur quod finalis. In
hoc ꝙ ait. mortem autem crucis no
tatur ꝙ maxima. ignominioſa. ⁊ dura
Dilectus matri ꝓpter magnificenti

D

am. qꝛ ſibi ſoli donauit ꝙ mater eſſet
⁊ virgo. Unde ipſa dicit. Fecit mihi
magna qui potens eſt ⁊c̄. ¶ Dilectꝰ
angelis ꝓpter ſapientiam. Unde apo
ca. i. ¶ In quē deſiderant angeli ꝓſpi
cere tanꝙ in ſpeculum glorie. Sap.
vij. ¶ Candoꝛ eſt em̄ lucis eterne: et
ſpeculum ſine macula dei maieſtatis
Dilectus apoſtolis ꝓpter honorificē
tiam. Unde pſal. ¶ Mihi autē nimis
honorati ſunt amici tui deus. Unde
ait ioh. xv. dicens ¶ Nō vos me elegi
ſtis: ſed ego vos elegi. ¶ Dilectus
martiribus ꝓpter victoriam Unde a
po. vi. ¶ Uidi ⁊ ecce equus albus. id
eſt ordo martirum: qui dealbauerūt
ſtolas ſuas in ſanguine agni. ⁊ qui ſe
debat ſuper illum. ſcilicet xp̄s qui pu
gnabat ꝑ eis. habebat arcum. i. auto
ritatem ſacre ſcripture. ⁊ data ē ei co
rona: ⁊ exiuit vincens ⁊ vinceret. Un
de canit eccleſia. Tu vincis in marti-
ribus ¶ Dilectus ↄfeſſoribus ꝓpter
iuſticiā. Unde de eccleſia dicit' apo.
xix. ¶ Datū eſt illi ut cooperiat ſe biſ
ſo. id eſt operibus iuſticie. ſplendido
ꝓpter honeſtatem ↄuerſationis. ⁊ cā
dido ꝓpter puritatem intētionis.

Dilectus virginibꝰ ꝓpter mundiciā.
Unde ſap. iij. ¶ Quā felix ſterilis et
nō coinquinata que nō ſciuit thorū
in delicto. habebit fructꝰ in requie
animaꝝ ſanctaꝝ. De hijs apocali. v.
¶ Dignꝰ eſt agnꝰ qui occiſus eſt ac-
cipere virtutem. ſ. ut ei attribuat' gra
tia ſingularis a matre. ⁊ diuinitatem
ſcꝫ ut detur ei manifeſta ratio digni
tatis a patre. ⁊ ſapiam ſibi attributā
ab angelis ⁊ fortitudinē a martiribꝰ
⁊ honorē ab apoſtolis. ⁊ gloriā a vir
ginibus. ⁊ benedictionē a ↄfeſſoribꝰ

Quarto ꝯmendat eum ab oīmo da bonitate cū dicit. In quo mihi bene ꝯplacui. ꝙ nunq̄ patri diſplicuit. nū q̄ oculos maieſtatis offendit. immo ſemper voluntatē eius impleuit. ſicut ipſe ait Ioh. viij. ¶ Que placita ſunt ei facio ſemper. Unde merito volun tatis ſue recōciliauit nos patri. quod nullus alius potuit. ſicut oſtēdit iob ix. ¶ Nō eſt qui vtrumq; valeat argu ere ⁊ ponere manū ſuam in ambob9 Ubi dicit grego. Optat ventuꝝ me diatorem: qui ⁊ hoiem argueret non delinquere ⁊ deo in ſe opera quibus placaretur oſtenderet. Nos quoq; q̄ tuor hec ꝯſequimur in baptiſmo

Primo enī diſcernimur a grege infi delium ⁊ caractere ⁊ nomine. Unde pſa. lv ¶ Erit dominus noīatus in ſi gnū qđ auferetur. ꝙ caracter baptiſ malis indelibilis. Idem. lxv. ¶ Ser uos meos vocabit alio noīe. ſcilicȝ ut denoīentur xp̄iani a xp̄o.

Scđo nobilitamur ī adoptōȝ filioꝝ De quo .i. ioh. iij. ¶ Uidete qualem caritatē dedit nobis pater vt filij dei noīemur ⁊ ſim9. Bernar. Particeps noīs ſiue hereditatis xp̄ianus ſiue fr̄ xp̄i ſum qđ dicor. dei ſuȝ heres. cohe res aūt xp̄i. Unī ioſeph fr̄ibus ait ge ne. xlv. ¶ Ego ſum frater veſter ⁊c̄.

Tercio diligimur affectu in cognati one multoꝝ. Pater ei tribuit nobis potentiā: ne per violentiam opprima mur. filius ſapiam: ne per fraudulē tiam ſeducamur. Sp̄us ſanctus bo nitatē: ne ꝑ maliuolētiā depuemur

Quarto efficimur placidi in decore virtutū ⁊ in fructificatōe bonorum opeꝝ. Unde pſal. ¶ Concupiſcet rex decorē tuū. Sap. iiij. ¶ Placita erat deo aīa eius. ꝑpter hoc ꝓparauit illū educere de medio iniquitatū. ſic po mū poſtq̄ eſt bene maturꝝ placiduȝ efficitur ⁊ colligitur. ⁊ in menſa dn̄i p̄ntatur. Iſa. vlti. ¶ Adducēt omēs frēs veſtros de cunctis gentibus do num dn̄o. qđ erit qn̄ miniſterio an geloꝝ transferemur ad regnū. Qđ ipſe nobis preſtare dignet ⁊c̄.

Dn̄ica prima poſt epiphanie.

Epiſtola. Roma. xij.

Fratres. obſecro vos per miam dei ut exhibeatiſ corpora veſtra hoſtiā viuen tē. ſanctā. deo placentē. Rōnabile ob ſequiū vr̄m. ⁊ nolite ꝯformari huic ſeculo: ſȝ reformamini in nouitate ſen ſus vr̄i: ut ꝓbetis q̄ ſit voluntas dei bona ⁊ bn̄ placens ⁊ ꝑfecta. Dico ei per grām que data ē mihi oībus q̄ ſunt int̄ vos. nō plus ſape q̄ oȝ ſape re: ſȝ ſapere ad ſobrietatē. Et vnicuiq; ſicut de9 diuiſit menſurā fidei. Sic enī in vno corpore multa hēmus mē bra. oīa aūt mēbra nō eundē actum hn̄t. ita multi vnū corp9 ſum9 ī xp̄o Singuli aūt alter alteri9 membra. in xp̄o iheſu dn̄o noſtro.

Euangeliū. Luce. ij.

In illo tempore. Cū factus eēt iheſus annoꝝ. xij. aſcēdentib9 il lis iheroſolimā ſm ꝯſuetudinē diei feſti. Cōſummatiſq; dieb9 cū redirēt remāſit puer ih̄s in ih̄rl'm. ⁊ nō cog nouerūt parētes. Exiſtimātes aūt illū eē in comitatu: venērūt iter diei ⁊ re q̄rebāt eū int̄ ꝯgnatos ⁊ notos. ⁊ nō inueniētes regreſſi ſunt in iheruſa lem: requirentes eū. Et factum eſt p9 triduū inuenerūt euȝ in templo

ſedentem in medio doctoꝝ audienté illos: ⁊ interrogaté eos. Stupebát autem omnes qui audiebant eum ſuper prudentia ⁊ reſponſis eius. Et videtes ammirati ſunt. Et dixit mater eius ad illuȝ. Fili quid feciſti nobis ſic. Ecce pater tuus ⁊ ego dolentes q̄rebamus te. Et ait ad illos. Quid é ꝙ me querebatis. neſciebatis. quia ī hijs que patris mei ſunt oportet me eſſe. Et ipſi nō intellexerunt verbum quod locutus eſt ad illos. Et deſcendit cū eis ⁊ venit nazareth. ⁊ erat ſubditus illis. Et mater eius ↄſeruabat omia verba hec ↄferens in corde ſuo Et ihesus proficiebat etate ⁊ ſapientia ⁊ gratia apud deum ⁊ homines.

¶ Sermo. xxvi. de euangelio.

Remanſit puer Iheſus in Iheruſalem: et non cognouerunt parétes eius ⁊c. Dominus iheſus frequenter nominatur in euangelio puer: non tam ꝓpter etatem ꝙ̄ ꝓpter puritaté. id eſt peccati immunitateȝ. ⁊ ſpecialiter in quinqȝ locis.

Primo in circumciſione. de quo Luce. ij. ¶ Poſtꝙ̄ ↄſummati ſūt dies octo ut circūcideretur puer ⁊c.

Secundo in manifeſtatione, de qua Math. iij. ¶ Inuenerunt pueruȝ cū maria matre eius.

Tercio in preſentatione. de qua Luce. ij. ¶ Cū inducerent pueꝝ iheſum

Quarto in herodis perſecutione. de qua math. ij. ¶ Surge ⁊ accipe pueꝝ

Quinto in aſcēſione ad diem feſtum De qua hic. In quibus notant᷑ quinqȝ puritates quas debet quiſquis fidelis habere

Prima eſt circumciſionis. i. puritas quinqȝ ſenſuum: qui deſignant᷑ per quinqȝ ſiclos argenti: quibus primo genitus hoīs redimebatur. Nume. xviij. ꝙ fides que eſt prima virtutū in cordibus fideliū moritur: niſi puritate quinqȝ ſenſuum ↄſeruetur.

Secunda eſt manifeſtatōnis. ſ. puritas bonoꝝ operum. quibus ꝓximis manifeſtamur. De qua math. v. Luceat lux veſtra coraȝ hoībus. Iob. ix ¶ Si lotus fuero quaſi aquis niuis: ⁊ fluxerint velut mundiſſime de me tu tn̄ ſordibus intingens me. i. ſordidum peccatis oñdens. ꝙ nemo mundus a ſorde ⁊c.

Tercia eſt p̄ſtationis. ſ. puritas cogitationū ⁊ delectationū. quibus diuinis oculis preſentamur. Unde pſal. ¶ Scrutans corda ⁊ renes de9. Iſa. pri. ¶ Auferte malū cogitationuȝ veſtrarum.

Quarta ē perſecutionis. ſ. puritas cōſcientie: que nō apparet niſi in tribulatōe. Unde pſa. xxxviij. ¶ Memento qm̄ ambulauerim corā te in veritate quo ad fidem. ⁊ in corde perfecto q̄ ad dilectōnem. ⁊ qd̄ bonū eſt in oculis tuis fecerim: quo ad operationeȝ vbi dicit glo. Felix ↄſcientia que in tempore maloꝝ p̄t recordari bonoꝝ. Iob. xxvij. ¶ Tēptauit me cor meuȝ in omni vita mea. i. Petri. iiij. ¶ Nemo veſtꝝ patiat᷑ quaſi homicida aut fur. aut maledicus. aut alienoꝝ appetitor. ſi aūt ut xpianus nō. erubeſcat. glorificet aūt deū in iſto noīe.

Quinta eſt aſcēſionis ad diē feſtū. ſ. ut ꝓpter celeſte regnū oīa faciamus. Unde eccl. ij. ¶ Sapientis oculi in

capite ei9. Math. vi. ¶ Si ocul9 tu9 fuerit ſimplex. i. intentio directa ad deū totū corp9 tuū. i. ɔgeries opeꝝ lucidū erit. // Notatur aūt hic qua tuoꝛ circa ihesum. Manſio. amiſſio. re quiſitio. ⁊ inuentio. Manſio notatur cū dicit ¶ Remanſit puer ihesus in iheruſalem. Aſcenderat aūt duoden9 cu m parentibus ad feſtū paſche. qꝛ preceptū erat i lege exo. xxiii. ut om nis maſculus de iſrahel in tribus ſo lemnitatib9. ſ. paſcha ⁊ penthecoſtes ⁊ ſcenophegia ſe dn̄o in iheruſalem preſentaret ⁊ offerret hoſtias deťmi natas in lege tn̄ illi qui remoti erant interueniēte neceſſitatis articulo: de duabus ſolemnitatibus poterant ex cuſari. Sed de ſolemnitate paſchali nō niſi ſola infirmitas excuſabat. Et ideo parentes dn̄i ad feſtum paſche ſpecialiter aſcendiſſe ɔmemorantur. In hijs tribus feſtis triplex ſtatus fidelium deſignatur. In paſcha quā do offerebanť grana manibus con fricata notatur ſtatus penitentie. In quo penitens per iugem ɔtritionem ⁊ carnis macerationem deponit pec cati veterem ɔſuetudinem. Colo. iij. ¶ Expoliantes vos veterem hoīem cum actib9 ſuis. hoc feſtū eſt expur gatio fermentoꝝ. Vn̄ exo. xij. ¶ Nō inuenietur fermentū in domibus ve ſtris. i. in cordibus veſtris. Modicuꝫ fermenti totam maſſam corrumpit. ⁊ modicum venenum totum corpus inficit. ſic ⁊ vnum moꝛtale quantum cunqꝫ ſit modicum: totam congerieꝫ bonoꝛum operum deſtruit. ⁊ aīam interficit. ⁊ anteꝙ filij iſrahel face rēt phaſe: ſemper pharao eos oppreſ ſit. ſed eo celebrato: ſubmerſus eſt in mari rubꝛo. Sic ⁊ dyabolus oppri mit peccatoꝛem. nec ceſſat exigere tri butum peccatoꝛuꝫ donec faciat pha ſe penitentie. Tunc enim in amaritu dine contritōis ſubmergitur dyabo lus. non audens inquietare ipſum

In pēthecoſtes qn̄ offerebāť panes nouaꝝ frugū notať ſtatus perfectō nis ſiue iuſticie. in q̄ iuſt9 offert dn̄o nouitatē vite. Ro. vi. ¶ In nouitate vite ambulem9 In h̄ feſto data ē lex vetus populo. In hoc etiam ſpirit9 ſanctus ſuper apoſtolos venit. Pen thecoſtes idem eſt ꝙ quinquaginta quia numerus eſt anni iubilei. quia in ſtatu iuſticie implet homo man data diuina. recipit ſpiritusſancti ca riſmata: quando remittuntur debi ta peccatoꝛum. redit vera libertas. in cipiunt omnia eſſe virentia noſtra: ut in omnibus creaturis tanq̄m in ſpeculum videamus ⁊ laudemus de um ⁊ delectemur in ipſo.

In ſcenophegia autem que interpꝛe tatur fixio tabernaculorum deſigna tur ſtatus glorie. in quo corpoꝛa no ſtra immobilia erunt ⁊ immutabili a. Unde dicit pſalmiſta. ¶ Nō com mouebitur in eternum: qui habitat in iheruſalem. Dominus autem aſ cendens ad diem feſtum paſche: vo luit ibi manere: per hoc nobis innu ens. ut cum per penitentiam ad de um tranſimus: ab eo non recedam9 dicentes cum patriarcha iacob gene ſis. xxxij. ¶ Non dimittam te niſi benedixeris mihi ⁊c. Item ſponſa Cāticorum. iij. ¶ Tenui eum: nec di mittam. Sed heu multi cito rece dunt a feſto penitentie. Quibus ait Bernardus. ¶ Venturo paraſtis

E

hoſpicium confitentes peccata cum
gemitu. caſtigantes corpora. elemoſi
nas impendentes. Et ecce ſuſceptū
proditis inimicis. Immo exire cō-
pellitis priores nequitias admitten
do. quod ignominius eſt ꝙ non reci
pere. Unde poeta Turpius ejicitur
ꝙ non admittitur hoſpes In hoc ꝙ
erat duodennis. notatur ꝙ non poſ
ſumus feſtum deo celebrare. niſi per
affectum gemine dilectionis ⁊ per-
fectionem operis. Nam duodenari
us ex duobus ⁊ decem perficitur.
Unde eccleſiaſtici. iij. ¶ Filij ſapien-
cie eccleſia iuſtorum. ⁊ natio illorum
obediencia ⁊ dilectio. quia hec ab e
is naſcuntur per doctrinam verbi ⁊
exempli. Amiſſio notatur cum dici
tur. Et non cognouerunt parentes
eiꝰ. ſcilicet beata virgo que vere ma
ter eius erat. ⁊ ioſeph qui erat pater
eius putatiuus. Luce ſecūdo. ¶ Vt
putabatur filius. ioſeph. ne fama v-
ginis lederetur. ⁊ ipſe dominus na-
tus de adulterio diceretur. Itē erat
eius nutricius. ⁊ ideo pater vocatus
Mathei. vj. ¶ Scit pater veſter. ꝙ
hijs omnibus indigetis Sꝫ quomo
do potuit obliuiſcendo relinqui qui
tanta parentum prouidencia nutrie
batur. Ad hoc dicendum. ꝙ cauſa a
miſſionis non fuit obliuio. ſed quia
ſeorſum viri ſteterunt ⁊ mulieres e-
orum ſeorſum. que laudabilis con
ſuetudo ſemper deberet in eccleſijs ⁊
proceſſionibus obſeruari. vt viri eſ-
ſent ſeparati a mlieribꝰ. Vn̄ dn̄s ¶ Se
orſum viros ⁊ ſeorſum mulieres in
archā introire precepit. Geneſis. vi
Parentes domini ſpiritualiter deſig
nant penitentes qui eum in corde

F

concipiunt per timorem. ⁊ pariunt
in opere per amorem. Unde Iſaie.
xxvi. Alia littera. ¶ A timore tuo do
mine concepimꝰ ⁊ q̄ſi parturiuimꝰ
⁊ peperimus ſpiritum ſalutis Iſti
dum ſunt in iheruſalem id eſt in trā
quillitate mentis habent ſecum ihe-
ſum. quia ſicut ait pſalmiſta. ¶ In pa
ce factus eſt locus eius Sed mox vt
redeunt ad tumultum ſeculariū ne
gotiorum amittunt ipſum Unde. iij
Regum. ij. Salomon ait ſemei ¶ E
difica. tibi domum in iheruſalem ⁊
habita ibi. ⁊ nō egrediaris inde huc
atqꝫ illuc. Quacunqꝫ autē die egreſ
ſus fueris. ⁊ tranſieris torrentem ce
dron. id eſt dimiſeris penitencialem
dolorem. Interpretatur em̄ triſtis
meror. ſcito te interficiendum Et
Nota ꝙ quidam amittunt iheſum
per ignoranciam credēdorum. qui-
bus ipſe dominus ait Mathei. xxiij.
¶ Ecce relinquetur vobis domus
veſtra deſerta. Iohānis. xij. ¶ Abijt
⁊ abſcondit ſe ab eis. Quidā per
ignoranciam faciendorum. vt ſim-
plices layci. De quibus Iohānis. x.
¶ Querebant eum apprehendere et
exiuit de manibus eorum.
Primi ſunt ceci. Et ideo nō poſſunt
iheſum videre
Scd̄i paralitici. Et ideo nō poſſunt
eū tenere Itē quidam amittunt eū
per negligēciam. vt prelati ocio de-
diti. qui dicere poſſūt Mathei vltio
¶ Nobis dormientibꝰ. i. circa faciē
da torpētibus. diſcipuli furati ſunt
eū. diſcipuli ſūt boni ſubditi circa ſa
lutē ſuā ſolliciti. q̄lis erat ſamuel ſub
hely ſacerdote q̄ adeptꝰ ē gr̄ciā ſacer-
docij. ꝙ ille ꝑ negligentiā correctōis

amiſit. Item quidam amittunt eum
per ſcienciā. vt litterati ⁊ omnes qui
contra conſcienciam peccant. quibus
dominus ait Oſee. vij. ¶ Ve eis qui
receſſerunt a me. vaſtabuntur quo-
niam preuaricati ſunt in me. Idem
ix. ¶ Ve eis cum receſſero ab eis. pri
us enim deſerit homo deum ꝙ deꝰ
hominem. Nam deus primus eſt ĩ
acceſſu. ⁊ vltimus in receſſu. Itē qui
dam amittunt eum per errorem vt
philoſophi ⁊ heretici. Unde ipē ait
Mathei. xxiiij. ¶ Si dixerint vobis
Ecce in deſerto eſt. id eſt in doctrīa
philoſophorum. quam fideles deſe
ruerant. nolite errare. ecce imperial'
eſt. id eſt in doctrina hereticorum
qui ĩ latibulis falſa dogmata ſua cō-
fingunt nolite credere. Sequitur đ
requiſitione. exiſtimantes illum eſſe
in comitatu. id eſt inter eos qui ſimi
liter concomitabantur. Venerūt iter
die. hoc eſt ſtatȝ ea die qua redierūt
a iheruſalem. ⁊ requirebant eum in
ter cognatos ⁊ notos. id eſt vicinos.
Hoc factum eſt ſcđa die poſt Illi in
comitatū ſuſpicantur eſſe iheſuȝ qui
in multiplicatione comitum ⁊ equo
rum ⁊ gregum credunt eſſe ſalutem.
De quibus. pſalmiſta ¶ Hij in curri
bus ⁊ hij in equis. ⁊c̄. Oſee quinto.
¶ In gregibus ſuis ⁊ in armentis ſu
is vadunt ad querendum dominuȝ
⁊ non inuenient. ablatus eſt ab eis
Inter cognatos ⁊ notos querūt ihe.
ſum qui circa indigentes auari. circa
propinquos ſuos ſunt prodigi ⁊ ta-
men per hoc credunt ſaluari. cum
dicat pſalmiſta. ¶ Diſperſit. id eſt nō
vni ſed multis tribuit. vt pluribus
proſit. dedit pauperibus. ⁊ non diui

tibus Iuxta illud Mathei decimono
no. ¶ Si vis perfectus eſſe. ⁊c̄. In
perſona talium dicit ſponſa. Cāticoꝝ
vltimo ¶ In lectulo meo. id eſt ĩ vo
luptate carnali. vel in amore mūdia
li. torpēs per noctes. id eſt ſeculares
in peccatis exiſtentes. queſiui quem
diligit anima mea. quia ipſe pro me
dedit dilectam animam ſuam. Ihe
remie. xij ¶ Queſiui illum. ⁊ non in
ueni. quia qui in tenebris ſunt alijs
oſtendere lucem non poſſunt. ſurgā
diluculo a ſompno corporis. ⁊ circui
bo ciuitatem huius mundi. ⁊ per vi
cos ⁊ plateas. id eſt ſtricte ⁊ large vi
uentes. ſi poſſim eum inuenire alicu
bi. Inuenerunt me vigiles. id eſt ve
ritatis predicatores. qui cuſtodiunt
ciuitates id eſt eccleſias. vt animas e
ripiant. non vt burſas impleāt. qui-
bus ait. Nunquid quem diligit ani
ma mea vidiſtis. id eſt docere me vi
am ſalutis. Paulum cum pertran
ſiſſem eos. id eſt per eos tranſirem.
videns conuerſationem. ⁊ audiens
predicationem eorum. Inueni queȝ
diligit anima mea

Sequitur hic de inuentione. ⁊ non
inuenientes regreſſi ſunt in iheruſa-
lem. tercia die. ⁊ factum eſt poſt tri
duum inuenerunt eum. Triduum
hoc ſignificat correctionem cogitati
onis. locutionis. ⁊ operationis. poſt
quot inuenitur iheſus ¶ De hijs
Yſaie. i. ¶ Auferte malum cogitatio
num veſtrarū ab oculis meis. ecce
correctō cogitatōis. quieſcite agere ꝑ
uerſe. diſcite benefacere. Ecce corre
ctio operis. querite iudicium. ſubue
nite oppreſſo. Iudicate pupillo De
fendite viduas. ¶ Ecce correctio

I
locutionis. que maxime eſt in conſul
tando ⁊ aduocando ⁊ bene iudican
do pro perſonis miſerabilibus. ⁊ ve
nite ⁊ arguite me dicit dominus. ſi
non remunerauero vos. Ubi nota
ꝙ paſtores. id eſt prelati ⁊ doctores
inueniunt eum in preſepio ſacre ſcri
pture. De quo Job. vi. ¶ Nunquid
mugiet bos cum ante eum preſepe
plenum steterit. Mage id eſt religio
ſi ⁊ contemplatiui qui prudēter no
uerunt incantare. mundum. carnem
⁊ dyabolum. Inueniunt eum in do
mo proprie conſciencie. De quo Sa
piencie. viij. ¶ Intrans in domum
meam conquieſcaꝫ in illa. Parentes
eius id eſt penitentes inueniunt euꝫ
in templo per ſtudium orationis in
medio doctorū per auditū predica
tionis. De primo Iſaie. xliij. ¶ Do
mus mea domus orationis vocabi
tur. De ſecundo. Eccleſiaſtici. vi.
¶ In multitudine preſbiterorum
prudencium ſta. ⁊ ſapiencie illorum
ex corde coniungere vt omnem nar
rationem dei poſſis erudire. Hoc ſig
natum eſt. iij. Regum. xix. vbi legit̄
ꝙ cum dominus apparuit helie trā
ſierunt. quatuor coram eo.
Primo ſpiritus grādis. ⁊ fortis ſub
uertens montes ⁊ conterens petras.
Secundo commotio
Tercō igis. ⁊ i nullo iſtoꝝ fuit dn̄s.
Quarto ſibilus aureten9. ⁊ ibi dn̄s.
In primo notat̄ ſuperbia q̄ altos ⁊
conſtantes ſepe ſubuertit. vn̄ Job de
cimoquarto ¶ Mons cadens defluit
vt ſaxum tranſfert de loco ſuo
In ſcd̄o luxuria. q̄ motus eius ſur
git preter imperiū rationis. vn̄ Ro
manos. vij. ¶ Video aliam legeꝫ in
mēbris meis. ⁊c̄
In tercio notatur auaricia que nun
q̄ dicit ſufficit. Prouerbiorū. xxx
In quarto notatur orationis deuo
tio. etiam ſacre ſcripture expoſitio.
Unde yſaie. viij ¶ Aque ſyloe vadūt
cum ſilentio. ⁊ in hijs inuenit̄ dn̄s.
¶ Dominica prima poſt octauam
Epiphanie Ep̄la ad Romanos. x.

FRatres habentes do
nationes ſcd̄m graciaꝫ que
data eſt nobis differētes. ſi
ue ꝓphecia̅ ſcd̄m ratione̅ fidei. ſiue
miniſterium in miniſtrādo. ſiue qui
docet in doctrina. Qui exhortatur ī
exhortādo Qui tribuit in ſimplicita
te. Qui preeſt in ſollicitudie Qui mi
ſeret̄ in hilaritate Dilectō ſine ſimu
latōe Odientes malū. adherētes bo
no. Caritatē fraternitatis inuicē dili
gentes. Honore inuicem p̄uenientes
Sollicitudine n̄ pigri. Spiritu fer
uentes. Dn̄o ſeruientes Spe gaudē
tes in tribulatōe pacientes Oratōni
inſtantes. Neceſſitatib9 ſanctorū cō
mūicantes Hoſpitalitatē ſectantes.
Bn̄dicite perſequentib9 vos Bene
dicite. ⁊ nolite maledicere. Gaudete
cū gaudentib9. et flete cū flentibus.
Idipm inuicē ſenciētes Nō alta ſapi
entes. ſ; hūilibus ꝯſenciētes.

¶ Euāgelium. Johānis. ij.

IN illo tempore Nuptie fa
cte ſunt in chana galilee. Et erat ma
ter iheſu ibi. Vocatus eſt aūt iheſus
et diſcipuli ei9 ad nuptias Et defici
ente vino dicēmr̄ iheſu ad eū Vinū
n̄ hn̄t. Et dicit ei iheſ9. Quid mihi
et tibi ē mulier Nondum venit hora

mea Dicit mater eius miniſtris
Quodcunqꝫ dixerit vobis facite. E
rant autem ibi lapidee ydrie ſex poſi
te ſcd̄m purificationem iudeorum.
capientes ſingule metretas binas vl'
ternas. Dicit eis ihesus. Implete y
drias aque. ⁊ impleuerunt eas vſqꝫ
ad ſummuꝫ Et dicit eis ihesus hau
rite nunc ⁊ ferte architriclino. ⁊ tu
lerunt Ut aūt guſtauit architriclinꝰ
aquam factum vinuꝫ. ⁊ non ſciebat
vnde eſſet. miniſtri aūt ſciebant qui
hauſerunt aquam Uocat autem ſpō
ſum architriclinus ⁊ dicit ei Omnis
homo primo bonum vinum ponit.
⁊ cum inebriati fuerit homines. tūc
id quod deterius eſt Tu autem ſer
uaſti bonū vinum vſqꝫ ad huc. hoc
fecit ihesus initium ſignorum ī cha
na galilee. ⁊ manifeſtauit gloriaꝫ ſu
am. ⁊ crediderūt in euꝫ diſcipuli eiꝰ

Sermo vicesimusseptimus. De
euangelio

Nuptie facte ſūt in cha
na galilee. ⁊c̄. In ſerie preſē
tis euangelij. iiij. declarantˀ
ſcꝫ. Diuinij nuptialis celebritas. ibi
Nuptie facte ſunt. Loci congruitas
ibi In chana galilee. i. in quodaꝫ vi
co illius prouincie. Conuiuaruꝫ no
bilitas. ibi Et erat mater ihesu. ⁊c̄.
Mira dei voluntas. ibi Et deficien
te vino. ⁊c̄. Has nuptias quidam fu
iſſe dicunt beati iohannis. ſed non ē
probabile. qꝛ facte ſunt poſt vocatio
nem beati iohannis ⁊ aliorum apo
ſtoloruꝫ. tamen veriſimile eſt qꝛ ſpō
ſus, vel ſponſa fuiſſent conſanguinei
beate virginis. ⁊ ideo ipſa ⁊ filiꝰ cū
diſcipulis vocati fu erunt. Uenit au
tem ad nuptias dominus vt coniu
gij ſacramentum ſua preſencia conſe
craret. ⁊ miraculorum ſuorum initō
honoraret Spiritualiter autem tales
nuptie fiunt quotidie inter criſtum
⁊ fidelem propter quam aſſumendā
de ſolio maieſtatis voluit in exilium
tranſmigrare. vt rex regum ſociare
tur ancille. potentiſſimus infirme.
ditiſſimus paupercule. pulcherrimꝰ
ſordide Immo quod mirabilius eſt
pro amore huius ancille omniuꝫ do
minus efficitur ſeruus. Unde ad phi
lipenſes. ij. Exinaniuit ſemetipm
⁊c̄. Bernardus Erat filius ⁊ factꝰ
eſt ſeruus. nec ſolum formam ſerui.
accepit vt ſubeſſet. ſed etiam mali ſer
ui. vt vapularet. ⁊ ſerui peccati vt pe
nam ſolueret cum culpam non habe
ret Item pro amore huius infir
me omnium potentiſſimus fit infir
mus. Unde dicitur Iſaie. liij. De
ſiderauimus eum virum dolorum
⁊ ſcientem infirmitatem. tamen ſic
ait Apoſtolus. prima Corinthioruꝫ
primo. Quod infirmuꝫ eſt dī for
tius eſt hominibus. quia paciendo
diabolū ſuperauit. moriēdo de mor
te triumphauit. ⁊ nos ab eius domi
nio potentiſſime liberauit. Item pro
amore huius paupercule. ille cuius
theſauri incomperabiles ſunt. cuius
eſt orbis terre ⁊ plenitudo eius. fa
ctus eſt pauper. vt nec domicilium
haberet in quo caput reclinaret.
Unde dicitur ſecunda ad Corinthi
os ſeptimo Scitis gratiam domi
ni noſtri ihesu criſti. qm̄ ꝓpter nos

C

egenus factus eſt cum eſſet diues.
Jeremie.xiiij. ¶ Quaſi colonus fu/
turus eſt terra. ⁊ quaſi viator decli
nans ad manendum. Jtem pro a/
more huius ſordide deformis vo/
luit apparere. vt ille qui eſt ſpecioſꝰ
forma pre filijs hominum. cuius
pulchritudinem ſol ⁊ luna mirant̄
non haberet ſpeciem vel decorem.
Unde Bernardus. Jntuere pānis
ſordidum. plagis liuidum. Sputi
illinitum: Morte pallidum. ⁊ nigrū
Ad quid autem hoc totum vt ancil
lam reginam efficeret. infirmaꝫ po
tentem. paupercu lam diuitem. ⁊ ſor
didam pulchram. Unde pſalmiſta.
¶ Conſiderans redemptam animā
⁊ ad connubium tam glorioſum aſ
ſumptam dicit. Aſtitit regina que. ſ.
prius erat ancilla. a dexteris tuis: q̄
prius ei ad pedes iacuerat vt infir/
ma. Jn ueſtitu deaurato. que prius
erat paupercula. Circumamicta va
rietate. id eſt virtutuꝫ decore. Ber/
nardus. Unde tibi o humana aīa
vnde tibi hoc vbi tamen ineffabil̄
gloria. vt eiꝰ ſpōſa merearis eē quē
deſiderant angeli proſpicere Quid
retribues domino pro omnibus q̄
retribuit tibi. Ut ſit ſocia menſe
ſocia regni. ſocia deniqꝫ thalami. vt
introducat te rex in cubiculum ſuū.
Uide quibꝰ brachijs in carne caſti
tatis reamandus ⁊ amplectendꝰ ſit
qui tanti te eſtimauit. Jmmo qui tā
ti te fecit vt te de latere ſuo formarꝫ
⁊ propter hoc ſompnum mortis ac/
ciperet. De hoc felici connubio ipſe
dominꝰ ait Oſee.ij. ¶ Sponſabo te
mihi in ſempiternum. ⁊ ſponſabo te
mihi in iudicio ⁊ iuſticia. ⁊ in miſe/

D

ricordia ⁊ in miſerationibus. ⁊ ſpon
ſabo te mihi in fide Tercio dicit ſpō
ſabo. Quia tripliciter deſponſatur a
nima criſto

Primo ordine conuerſo deſponſat̄
in contritione. que deſponſatio eſt in
fide. ſed viam meroris quando pec
cator cognoſcit ſe offendiſſe deum. ⁊
propter hoc eternum meruiſſe ſup
plicium ⁊ amiſſionem eternorū bo/
norum. ſperat tamen veniam per cō
tritionem. ⁊ ideo flet pro peccatis ſu
is ⁊ deprecatur pro eis veniam. ⁊ ſic
in domo conſciencie anulo fidei ſub
arratur.

Scdō deſponſatur in confeſſione. ⁊
tunc quaſi in facie eccleſie ducitur. ⁊
a ſacerdote per abſolutionem bene/
dicitur. que deſponſatio eſt in iudi/
cio ⁊ iuſticia per diſcuſſionem ⁊ ca
ſtigationem ſui. ⁊ in miſericordia ⁊
in miſeracionibus per ſubuentioneꝫ
proximi

Tercō deſponſatur in ſatiſfactione ⁊
tunc per ſpeꝫ glorie in ſponſi thala/
mū introducit̄. ⁊ in āplexibus eius
familiariter delectet̄. q̄ deſpōſatō eſt
in ſempiternū. vt d̄ cetero nolit rece
dere a ſponſo ſuo. Vn̄ Johannis. vi.
¶ Ecce ſanus factus es iam noli. ⁊c̄
Jn hijs nuptijs ſunt tria bona. ſ. Fi
des id eſt fidelitas. ne ſponſo. id eſt
xp̄o dimiſſo. adulter. i. dyabolus ad
mittat̄. ſic̄ quibuſdā adulteris imꝑ
perat dn̄s. Jſaie.lvij. Juxta me diſco
operuiſti te. ⁊c̄. Jtē proles bonoruꝫ
operū. q̄ ſic̄ dic̄ Ap̄ls. i. Thymothei
ij. ¶ Saluabitur mulier per genera
tionē filiorū. ſ. ve illis qui procurāt
venena ſterelitatis oſendēdo ſugge
ſtiōi demonis. De q̄ Deutero.xxxij

E

fel draconum vinum eorum.ſcilicet
dilectio peccati Similit᷑ ve illis qui
filios ſuos occidunt mortificādo bo
na opera per ſubſequēs mortale pec
catum. De quibus Ozee nono ¶ Ef
fraym adducet ad interfectionē fi
lios ſuos. Item ibi eſt ſacramentum
id eſt inſeparabilitas. vt nunquā ſe
paretur a criſto. Canticorum.tercio.
¶ Tenui eum nec dimittam. Locus
harum nuptiarum eſt chana galilee
id eſt zelus tranſmigrationis // Tri
plex eſt autem tranſmigratio.ſcilicet
De vicijs ad virtutes. De virtute in
virtutem. De mundo ad criſtum.
Prima eſt penitencium
Scōa iuſtorum
Tercia beatorum // Unde eſt ꝙ he
ſdras filios iſrahel vocat filios trāſ
migrationis. filios captiuitatis. ⁊ fi
lios prouincie // Filij tranſmigrati
onis ſunt penitentes. quia tranſmi
grant de vicijs ad virtutes // Filij
captiuitatis ſunt iuſti qui deſiderant
egredi. cōcupiſcunt diſſolui ⁊ eſſe cū
criſto // Filij prouincie ſunt hij qui
iam ad patrie felicitatem. ad angelo
rum ſocietatem. ad diuine viſionis
dulcedinem peruenerunt // In pri
ma tranſmigratione nunciat᷑ matri
monium. vnde dominus Iheremie
iij. ¶ Reuertere ad me ⁊ ſuſcipiā te
In ſecunda ratificatur Unde Iſaye
liij. ¶ Miſericordia mea non recedet
a te. ⁊ fedus pacis mee nō mouebit᷑
in te. In tercia confirmatur. Un
Iſaie. lxvij. ¶ Gaudebit ſpōſus ſu
per ſponſam ⁊ gaudebit ſuper te do
minus deus tuus. Conuiue harum
nuptiarum ſunt maria id eſt amari
tudo compunctionis. ⁊ iheſus. id eſt

F

ſpes ſalutis. ⁊ diſcipuli eius id eſt di
ſciplina bone conuerſationis. De qui
bus Jeremie. xxxi. ¶ Statue tibi ſpe
culum. ecce bona conuerſatio. Pone
tibi amaritudines. ecce cōpunctio.
Dirige cor tuum in viam rectam.
ecce ſpes que non declinat ad dexte
ram per preſumptionem. nec ad ſini
ſtram per deſperationem // Sex y
drie ſunt ſex opera ſatiſfactionis qui
bus purificatur penitens a ſordib9
cordis
Prima eſt carnis maceratio. De q̄
Johelis. ij. ¶ Conuertimini ad me
in toto corde veſtro. ⁊c. Unde Cori
thiorum. i. ¶ Quotidie oramus. vt
mundi per abſtinenciā ipſi canam9
gloriam.
Scōa eſt peregrinatōnis aſſumptio
De q̄ Baruch. iiij. ¶ Delicati mei
ambulauerunt vias aſperas. ſicut e
nuchus qui venit adorare in iheru
ſalem Actuū. viij. Item ſic helcana
que deſcendebat de ciuitate ſua ſtatu
tis dieb9 vt adoraret dominū in ſilo
// Tercia eſt elemoſinarum largitio. de
qua Danielis. iiij. ¶ Peccata tua ele
moſinis redime Unde domin9 Lu
ce. xi. ¶ Date elemoſinam ⁊ ecce. ⁊c.
// Quarta eſt iniuriarum remiſſio. De
qua Eccleſiaſtici. xxviij. ¶ Relinq̄
proximo mortuo nocenti te. ⁊ tunc
deprecanti tibi peccata ſoluentur.
Un Luce. vi. ¶ Dimittite ⁊ dimitti
tur vobis // Quinta ē frīs ↄuerſio.
De q̄ Jacobi vltio ¶ Qui ↄuerti fe
cerit peccatorem ab errore. ⁊c. Un
Jeremie. xv. ¶ Si conuertis cōuer
tam ad te // Sexta eſt orationis con
tinuatio. de q̄ Jacobi vltio ¶ Multū
vȝ deprecatō iuſti aſſidua. // Unde

Mathi.xvij. Hoc genꝰ nõ eijcit̃ niſi ꝑ
orationem ⁊ ieiunium Hee ydrie ca
piunt metretas binas. cum exercitan
do in eis dolemus de peccato omiſſi
onis ⁊ tranſgreſſionis De quibꝰ pſal
miſt. ¶ Delictum meum cognitum
tibi feci. ⁊ iniuſticiam meam nõ ab
ſcondi. Ternas capiunt. cum dolemꝰ
qui peccauimus in deum In proxi-
mum In noſmetipſos. De quibus
pſalmiſta ¶ Peccauimus cum patri
bus noſtris. iniuſte egimus iniqui-
tatem fecimus. Aqua in vinum con
uertitur. cũ de dolore preſentis mi
ſerie tranſimus in gaudiũ iocundi
tatis eterne. Eccleſiaſtici. iiij. ¶ Vi-
num ⁊ muſica. id eſt fruitio. ⁊ laus
dei letificat cor hominis Unde do
minus diſcipulis ait Johannis. xvi.
¶ Triſticia veſtra cõuertetur in gau
dium. quaſi diceret. aqua veſtra con
uertetur iu vinũ. // Nota quadru
plicem aque mutationem. Nam in
egipto aqua mutatur in ſanguinem
Exodi. vij. In marath de amaritu
dine conuertitur in dulcedinem Ex
odi. ij. In iherico de ſterilitate in fe
cunditatem. iiij. Regum. ij. In nup
cijs iſtis mutatur in vinũ // Egip
cij nanq; id eſt tenebroſi ſunt carna-
les ⁊ ſeculares. quibus aque tribula
tionis conuertuntur in ſanguinem
peccati mortalis. quia in miſerijs nõ
ſubſiſtunt. ſed murmurant ⁊ blaphe
mant. ⁊ ideo inquinat non purificat
eos. De quibꝰ Apoca. xvi. ¶ Blaſ
phemauerunt deum celi pre dolori
bus ſuis ⁊ non egerunt penitenciã
de operibus ſuis Unde Sapiencie
primo ¶ Cuſtodite vos a murmura
tione que nihil prodeſt // Iherico-
nite. id eſt odorãtes ſunt actiui qui
odorare incipiunt delicias paradiſi.
quibus aque tribulationis de mor-
bo ſterilitatis conuertuntur in ſani
tatem fecunditatis per appoſitionẽ
ſalis. id eſt ſapiencie celeſtis. quia nõ
impediuntur tribulationibus ab o
peribus bonis. Unde pſalmiſta. In
uenerunt me. ⁊c̃. // Iſrahelite ſunt
contemplatiui. quibus amaritudo
conuertitur in dulcedinem conſola
lationis. ꝓpter immiſſionem ligni. ſ.
memoriam dominice paſſionis. De
quibus Deuteronomij. xxxiiij ¶ In
undationes maris quaſi lac ſugent.
Unde Job. vi. ¶ Hec mihi ſit conſo
latio vt affligens me dolore nõ pa-
reat // In nuptijs autem patrie ce
leſtis mutatur aqua in vinum eter
ne ſuauitatis. Unde Apocalipſis. vij
¶ Abſterget deus omnem lacrimã
lacrimã ab oculis eorum. ⁊c̃. Yſaie
xxxv. ¶ Gaudium ⁊ leticiam obtine
būt ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. ⁊c̃ .:.

¶ Dominica ſecunda poſt octauã
Epiphanie // Epiſtola ad Roma
nos duodecimo

Fratres Nolite eſſe
prudentes apud voſmetip
ſos. Nulli malum pro ma
lo reddentes. Prouidẽtes bona: nõ
tantum coram deo. ſed etiam coram
omnibus hominibus. ſi fieri poteſt
quod ex vobis eſt cum omibus hoi
bus pacem habentes. Non voſmet
ipſos defẽdentes kariſſimi. ſed date
locum ire. Scriptum eſt enĩ Michi
vindictam ⁊ ego retribuam dic̃ do
minꝰ. Sed ſi eſurierit inimicus tuꝰ

ciba illuz Si ſitit potum da illi. Hoc
enim faciens carbones ignis conge
res ſuper caput eius. Noli vinci a
malo. ſed vince in bono malum.

¶ Euangelium. Mathei. viij.

IN illo tempore Cuz
deſcendiſſet ihesus de mon
te ſecute ſunt euz turbe mľ
te. Et ecce leproſus veniens adora/
bat eum dicens. Domine ſi vis po/
tes me mundare. Et extendens ihe
ſus manum tetigit eum dicens. Uo
lo. mundare. Et confeſtim munda
ta eſt lepra eius. Et ait illi ihesus.
Uide nemini dixeris. ſed vade ⁊ o
ſtende te ſacerdoti. ⁊ offer munus
quod precepit moyſes in teſtimoni/
um illis. Cuz autē introiſſet caphar
naum acceſſit ad eū centurio rogās
eum ⁊ dicens. Domine puer meus
iacet in domo paraliticꝰ. ⁊ male tor
quetur. Et ait illi ihesus. Ego veni
am ⁊ curabo eum. Et respondens
centurio ait Domine non ſuz dignꝰ
vt intres ſub tectum meuz. Sed tm̄
dic verbo ⁊ ſanabitur puer meus.
Nam ⁊ ego ſum ſub poteſtate cōſti
tutus habens ſub me milites. ⁊ dico
huic vade ⁊ vadit. ⁊ alio veni ⁊ ve
nit Et ſeruo meo. fac hoc ⁊ facit.
Audiens autem ihesus miratus eſt
⁊ ſequentibus ſe dixit. Amē dico vo
bis. non inueni tantaꝫ fidem in iſra
hel Dico autem vobis ꝙ multi ab
oriente ⁊ occidente venient ⁊ recū/
bent cum abraham ⁊ yſaac ⁊ iacob
in regno celorum. Filij autem regni
eijcientur in tenebras exteriores. ibi
erit fletus ⁊ ſtridor dentium. Et di
xit ihesus centurioni. Uade ⁊ ſicut
credidiſti fiat tibi Et ſanatus eſt pu
er eius in illa hora

¶ Sermo viceſimuſoctauꝰ. De
euangelio

Cum deſcendiſſet iheſꝰ
de monte. ⁊c̄. Tria notare
poſſumus circa dominum
in hijs verbis. ſcilicet humilitatem
Caritatem. ⁊ poteſtatem. Deſcenſus
humilitatis notatur cum dicitur.
Cum deſcendiſſet ihesus de monte.
Bernardus. Oportebat criſtum de
ſcēdere vt nos aſcendere doceremur
Deſcendit autem decem gradibus
propter nos
Primo a patria celeſti in exiliuz hu
ius mundi. Unde. i. Johannis. iiij.
¶ In hoc apparuit caritas dei in no
bis quoniam filium ſuum vnigeni
tum miſit deus in mundum. ⁊c̄. vn̄
ait yſaias. xliij. ¶ Propter vos eum
miſi in babilonem. ſcꝫ. filium meum
in mundum peccato confuſuz. Ber
nardus O ineſtimabilis dignatio ⁊
penitus inexcogitabilis. ꝙ in huius
carceris horrorem. tanta dignata ē
deſcendere celſitudo.
Scd̄o de forma dei in formā ſerui.
De quo ad Philipenſes. ij ¶ Exina
niuit ſemetipſum formam ſerui acci
piens. Ubi dicit leo papa. Aſſump/
ſit formam ſerui ſine ſorde peccati.
humana augēs. diuina nō minuens
quia illa eſtimatio fuit miſerationis
nō defectio poteſtatis. Unde ait yſa
ias. xliij ¶ Seruire me feciſtis pc̄tis

B

veſtris. Unde tanq̄ ſeruus lauit pe
des diſcipulorum.
Tercio de diuitijs in paupertatem.
Unde .ij. cor. viij. ¶ Scitis gratiã
dñi noſtri iheſu xpi. quoniam ꝓpter
nos egenus factus eſt cū eſſet diues.
ut illius inopia diuites eſſetis in ſpi
ritualibus ⁊ eternis. Adeo nãq; pau
per fuit q̄ ſemetipſum nō habuit. q̄
ſe nobis dedit. Unde yſa. ix. ¶ Filiꝰ
datus eſt nobis. Bernardus ¶ Pau
per natus eſt. pauper vixit. pauper o
bijt.

Quarto de potentia in infirmitatẽ.
ut panis vite eſuriret. fons indefici
ens ſitiret. fortitudo noſtra laſſaret̃.
vita eterna moreret̃. Unde yſa. liij.
¶ Dominus voluit eum cōterere. id
eſt permiſit eū crucifigi in infirmi
tate. ij. Cor. vlti. ¶ Crucifixus eſt ex
infirmitate: ſed viuit ex virtute dei

Quinto de gloria in ignominiã. ut
in eadem ciuitate ⁊ ab eodẽ populo
a quo glorioſe ⁊ honorifice ſuſceptus
eſt ī die palmarum: ſe permitteret igno
minioſe tractari. publice derideri. et
cum ſceleratis reputari. Unde pſal.
¶ Omnes videntes me deriſerūt me
Yſa. liij. ¶ Deſiderauimus eū deſpe
ctum ⁊ nouiſſimū virorum.

Sexto de ſapia in ſtulticiam: ut corã
ſacerdotibus accuſatus. a pilato inter
rogatus. ab herode temptatus nihil
reſpondit. Treno. iij. ¶ Ex ore domi
ni nō egredient̃ nec bona nec mala.
Yſa. liij. ¶ Sicut ouis ab occiſionem
ductus eſt. ⁊ quaſi agnus coram ton
dente ſe expoliatus ⁊ ceſus a militibꝰ
obmuteſcet ⁊ nō aperiet os ſuum.

Septimo de pulchritudie in defor
mitatem vt ille in quem deſiderãt an

C

geli ꝓſpicere. ſpecioſus forma pre fi
lijs hominū. ceſus alapis. illitus ſpu
tis non haberet ſpeciem vel decorẽ.
Unde yſa. liij. ¶ Nō eſt ſpecies neq;
decor.

Octauo de vita in mortẽ. Unde ihe
remie. xij. ¶ Dedi dilectam animã
meam in manus inimicorum eius.
Yſa. liij. ¶ Tradidit in mortem aiã
ſuam ⁊c̃.

Nono de cruce in ſepulchrum. Unde
Treno. iij. ¶ Lapſa eſt lacu vita mea
⁊ poſuerunt lapidẽ ſuper me.

Decimo de mundo in limbum. Un
de ſapien. viij. ¶ Attingens a fine vſ
q; ad finem fortiter. id eſt a ſummo
celi vſq; ad limbum inferni.

Hee ſunt decem linee quibus deſcen
dit ſol iuſticie in forma humilitatis
noſtre ⁊ per eaſdem aſcendit in die aſ
cenſionis in ſignum noſtre ſanitatis.
Yſaye. xxxviij.

Secundo notatur attractō caritatis
cum ſubdit ¶ Secute ſunt eum tur
be multe. ipſo eas trahente. benigni
tate. manſuetudine. ⁊ ſapientia. Ideo
attraxi te miſerans tui. Ozee. xi ¶ In
funiculis adam traham eos. ⁊ in vin
culis caritatis. id eſt ea bonitate. ⁊ di
lectione qua adam creaui ⁊ ad peni
tentiam ꝓuocaui. Ubi nota diuerſi
tatem ſequentiū. Alij enī ſequebant̃
eum ꝓpter curationem. ut infirmi.
Alij ꝓpter ammirationem: ut curioſi
Alij propter cibum. ut famelici. Alij
propter caritatem. ut apoſtoli. Alij
propter doctrinam. ut ſimplices ſiti
entes verbum dei. Alij propter calū
niam. ut philoſophi. Unde verſus.
Morbus. ſigna. cibus. amor. atq; ca
lumnia. dogma. Cauſe cur xpiſtum

D

turba ſecuta fuit. Similiter nunc quidam ad predicationem veniunt ut curentur. ſcilicet penitentes. Pſal. Sana animam meam quia peccaui tibi. Et ſapientie. xvi. Non herba neqꝫ malagma ſanabit eos: ſed ſermo tuus domine qui ſanat omnia Quidam ut admirentur ſcilicet faſtidientes qui nolunt audire motiua: ſi alta ꝛ ſubtilia. Prouer. xxvij. Anima ſaciata calcabit fauum id eſt verbum dei deuotionis dulcedine plenum. ſi anima eſuriens etiam amarꝫ pro dulci ſumet. Quidam ut cibentur. ſcilicet ypocrite qui eſuriũt laudes hominum. Job. xiij. Nunquid faciem eius. id eſt dei accipitis: quaſi facientes laruas vobis. Quidam ut accendantur. ſcilicet amantes. Unde dicit ſponſus canticorũ. v. Anima mea liquefacta eſt ut dilectus locutus eſt. Quidã ut inſtruantur. ſcilicet clerici ꝛ ſeculares. Quidam ut calumnientur ut emuli ꝛ inuidi. Eccleſiaſtici. xi. Bona in mala ꝯuertens inſidiatur. ꝛ in electis ponit maculã Tercio notatur oſtẽſio poteſtatis cũ dicit. Ecce leproſꝰ veniens. Quatuor in hoc leproſo nota: que in qualibet peccatore inquiruntur.

Primum eſt fides que notatur cum dicit. Ueniens. non ſolum corpore: ſi fide. Similiter peccator debet venire ad deum paſſibus fidei ꝛ penitentie: que ſunt peccati cognitio. deteſtatio. accuſatio ꝛ correptio. De quibus pſalmiſta. Iniquitatẽ meã ego cognoſco. ecce primũ. ꝛ peccatũ meum contra me eſt ſemper. ecce ſecundum Tibi ſoli peccaui ꝛ malũ coram te feci. ecce tercium. Ecce enĩ veritatẽ di

E

lexiſti. quidam cũ miſericordiã facit iuſticiã exigit: ut puniat homo ſeipſũ ecce quartum.

Secundum eſt humilitas: que notatur cũ dicit adorabat eum genuflexo ſicut Math. i. Et pcidens in faciẽ ſuam. ſicut dicit Luce. v. In capitis inclinatione notatur erubeſcentia. q̃ſi diceret. Non ſum dignus oculos ad te leuare. quia peccaui in celum ꝛ coram te. In genuflectione notatur infirmitas mentis. quia per nos nõ poſſumus ſtare. Unde pſal. Genua mea infirmata ſunt a ieiunio. id eſt ſtatus mentis debilitatus a defectu gratie dei. In pſtratione infirmitas corporis. quia ſumpti ſumus de puluere. Unde geneſ. xviij. Loquar ad dñm meũ cũ ſim puluis ꝛ cinis

Tercium eſt confeſſio ꝓprie immundicie ꝛ diuine potentie cũ dicit. Dñe potes me mũdare. Immũdiciã ſui ꝯfitetur cũ dicit. me. Potentiã dei cũ dicit. potes. Similiter ꝛ peccator immundiciã ſuam debet oſtẽdere. ꝛ de potentia dei non diffidere. De pmo ꝓuer. xxviij. Qui abſcõdit ſcelera ſua nõ dirigetur. Augꝰ. Non actiores dolores inimico infligimꝰ q̃ꝫ plagas peccatorꝫ ꝯfitẽdo ꝛ penitẽdo ſanamꝰ De ſcđo iob. xiiij. Quis põt facere mundũ de immũdo ꝯceptũ ſemie. nõne tu qui ſolus es. Quartũ eſt imploratõ beniuolẽtie cũ addit. Si vis q. d. de ptãte tua non dubito: ſed de volũtate. non q̃ꝫ tu immiſericors. ſed q̃ꝫ ego indignus. ꝛ ideo peto miam. ut tu velis non ꝓpter merita mea Similiter peccator orationi debet inſtare. q̃ꝫ ut dicit eccl. xxxi. Oro humiliãtis ſe nubes penetrabit. Judith. ix.

F

humilium ⁊ manſuetorũ depreciatio nes tibi ſemper placuerunt. Unde ſe quitur. Et extendens manũ tetigit eum dicens. Uolo. mundare. Et no ta hic quatuor correſpondẽtia ſupra poſitis. Leproſus enim venit. ⁊ iheſꝰ manum extendit Ille adorauit ⁊ ihe ſus eum tetigit. Ille dixit ſi vis. ⁊ ihe ſus ait volo. Ille dixit. potes me mũ dare. ⁊ iheſus ait. mundare. ⁊ ita eũ ſanauit eo genere quo fuerat obſecra tus. Tetigit autem leproſum domiꝰ propter duo.

Primo ad oſtẽdendũ ꝙ nõ erat ſub lege que ꝓhibebat tactum leproſi. le uitici. xiij. Secundo ut oñderet ꝙ nullum leproſum vel infirmum de beamus abhorrere. Unde Iob. v. Uiſitans ſpeciem tuã nõ peccabis. Unde dicit hic expoſitor yſaac. Ido diuina ſapientia medicina pariter ⁊ doctrina: que ſolo verbo potuit: lepro ſum tactu curare maluit: ut tu quan tum facilius ⁊ inquantũ affectuoſiꝰ potes: beneficium impendas. opꝰ pi etatis impleas. nec abhorreas illum ſemper attendens ꝓpter quem facis. Ille enim ſemper pulcher ẽ. ſemper mundus. ſemper honeſtus. ſed dig nus in omni potentia. loco. ⁊ tempo re. Cantor pariſienſ. ponit exemplũ hic de ſacerdote leproſorum: qui fe cerat murum inter ſe ⁊ illos: ⁊ per fo ramen audiebat confeſſiones eorum ⁊ corpus dñi porrigebat. qui diuino iudicio percuſſus eſt lepra ex media parte: remanente illa parte ſana quã vertebat ad eos Item quidam ſeruꝰ adeo abhominabat᷑ leproſos: ut nec elemoſinã vellz eis deferre: ſed dei iu dicio leproſus effectus: neceſſe fuit

A

ut habitaret cum illis. Moraliter au tem extendit dominus manũ contra peccatorem timorẽ incutiendo. Un de pſal. Niſi conuerſi fueritis: gla dium ſuum vibrauit. Unde ait pro uerbiorum vltimo Extendi manũ meam: ⁊ non fuit qui aſpiceret. Tan git gratiam infundendo. Unde pſal miſta Tange montes ⁊ fumigabũt Mundat: peccata remittendo. Unde yſay. Si fuerint peccata veſtra ut coccinum: quaſi nix dealbabuntur. per gratiam refrigerantem a malo. ⁊ ſi fuerint rubra quaſi vermiculus. velut lana alba erunt. per gratiam calefacientem ad bonum. Iobelis vl timo Mundabo ſanguinem eorũ quod nõ mundaueram. ⁊ dominus ꝯmorabitur in ſyon.

Eodem die.

Sermo viceſimuſnonus.

Domine puer meus ia cet paraliticꝰ in domo ⁊ ma le torquetur. Centurio iſte dicit᷑ primitie gentium. quia primꝰ ex gente credidit ſine documento ex teriori. ⁊ inſtruit nos ad tria.

Primo ad caritatem ⁊ ꝯpaſſionem. quia ſic ſollicitus eſt pro ſeruo ſuo in firmo. Unde eccleſiaſtici. xxxiij. Si eſt tibi ſeruus: ſit tibi quaſi aĩa tua quaſi fratrem ſic eum tracta.

Secundo ad orationẽ. ꝙ deuote do minum rogat pro eo: cum ille per ſe non poſſet orare. Iuxta illud eccleſi aſtici. xxxviij. Fili in tua infirmi tate ne deſpicias teipſum: ſed ora do minum: ⁊ ipſe curabit te.

Sermo

[illegible]

[illegible] corpus meum

[illegible] Hic [illegible]

[illegible] sicut [illegible]

[illegible]

[illegible] viciij

[illegible] Qui delicate

[illegible] postre

[illegible] Dicitur au

[illegible]

[illegible] diligit virtu

[illegible] hereditatem.

[illegible] diligit vitam de

[illegible] vitam eternā. [illegible]

[illegible] pro lentic

[illegible] et quod pe

[illegible] primog

[illegible] carnales non c

[illegible] Ite

[illegible] et corpus [illegible]

[illegible] sicut [illegible]

[illegible] eum, qui lud

[illegible] apostolus ad

[illegible] ludit cum dyab

[illegible] acqui

[illegible] illi

[illegible] moritur in

[illegible] Qui n

[illegible] ille qui ƒe

[illegible] eum opere

[illegible] Item ludit

[illegible] rebus tem

[illegible] quando

[illegible] Ecclesi

[illegible] est metu

[illegible] reueretur .

[illegible] suo. et miseri

[illegible] quomodo

[illegible] Debet enī se m

[illegible] hospitis: qu

[illegible] temporalia: et e

[illegible] liberabit

D

ix. ¶ Caſtigo corpus meum :⁊ in ſer
uitutem redigo. Hic ſeruus a pueri/
cia eſt domandus: ſicut pullus equi
nus:alioquin precipitat seſſorem ſuū
id eſt ſpūm in foueam viciorꝝ. Unde
puer.xxviij. ¶ Qui delicate a pueri
cia nutrit ſeruū ſuum.poſtremo illū
ſentiet ꝯtumacem. Dicitur autē cor
pus puer ꝑpter indiſcretionem.quia
ſicut puer magis diligit vnuȝ pomū
ꝙ totam patris hereditatem. ita cor
pus magis diligit vnicam delectacō
nem ꝙ totam vitam eternā. In quo
aſſimilatur eſau:qui pro lenticula vē
didit primogenita.⁊ quod peius eſt
abijt paruipendens ꝙ primogenita
vendidiſſet ⁊ ſic carnales non curant
ſi vitam eternam amittunt. Item pu
er appetit ludere:ita ⁊ corpus Ludit
enim cum ſpiritu: ſicut iſmahel cum
yſaac ut ſupplantet eum.qui ludꝰ per
ſecutio eſt.ſicut ait apoſtolus ad gala
thas.iiij. Item ludit cum dyabolo.
quia eius perſuaſionibus acquieſcit.
⁊ in fine penitere ꝓponit:ſed illudit
ei a dyabolo quando moritur in pec
cato. Unde baruch.iij. ¶ Qui in aui
bus celi ludunt. ſicut ille qui ꝯſequē
do auem nitebatur eam capere ⁊ pre
cipitauit ſe de rupe. Item ludit cum
mundo:temporalibus rebus vtendo
Sed illudit ei mundus: quando in
morte dimittitur nudus. Eccleſiaſti
ci.v. ¶ Sicut egreſſus eſt nudus de
vtero matris ſue:ſic reuertetur .⁊ ni
hil auferet de labore ſuo.⁊ miſerabi
lis ⁊ ꝑſus infirmitas.quomodo ve
nit ſic reuertitur. Habet enī ſe mun/
dus ad modū mali hoſpitis: qui ap
plaudit per bona temporalia:⁊ emū
git ſpiritualia ⁊ in fine ſubtrahit om

E

nia.⁊ ita mundus tollit ſubſtantiam
dyabolus animā:carne ver mibus de
relicta. Unde eccleſiaſtici.x. ¶ Cū mo
rietur homo hereditabit beſtias. id
eſt principes vel amicos ſua vaſtātes:
⁊ ſerpentes.id ē demones.⁊ vermes.
Unde verſus Vermibꝰ eſca caro.res
mundo.ſpiritus orcho. Cedit : plus
duplici pars ſua cuiqȝ placet .
Sequitur de infirmitate cum dicit.
Jacet paraliticus in domo.id ē in cō
uerſatione ſeculari.de qua amos.iij.
¶ Percutiam domū hyemalem ⁊ do
mum eſtiualem. id ē mundum.qui
aduerſitate ⁊ ꝓſperitate habitatores
ſuos deprimit ⁊ exaltat. Et male tor
quetur.ecce triplex malum.ſcilicȝ ꝙ
iacet.quia paraliticus.⁊ quia torque
tur. Jacet per terrenorꝝ amorē. Jux
ta illud ¶ Conglutinatus eſt in terra
venter noſter.id ē appetitus terreni/
tati coniunctus. Unde mirum non
ē ſi ventrem dolet. Jhere.ij. ¶ Uen/
trem meū doleo.ventrē meuȝ doleo
Dolet enim in acquirēdo ⁊ in cuſto
diendo. Unde poeta. Miſeria ē mag
ni cuſtodia cenſus. Et nota ꝙ mu
lier grauida appetit comedere terraȝ
Sic ⁊ anima a dyabolo impregnata
terram comedit.⁊ ita incurrit male/
dictionem ſerpentis. Michee vltimo
¶ Lingent puluerem ſicut ſerpens .
Quidam namqȝ rodunt .⁊ quidam
lingunt terram. Rodunt terram ty
ranni ⁊ predones:qui per violentiaȝ
auferunt aliena. Sed lingunt mer/
catores qui per fraudes ⁊ vſuras lin
gunt nō ſua. Unde ꝓpheta ¶ Inimi
ci eius terram lingent. Paralitica ef
ficitur anima per torporem quando
non exercitatur per bonā operacōeȝ

F

Unde eccleſiaſtici.xxx. ¶ Seruo ma liuolo torturā ⁊ compedes. mitte il lum in operationē ne vacet. torpent pedes. id ē affectus quando non co gitat nec appetit celeſtia. torpent ma nus id eſt opera quando non agit ſa lubria. Unde merito contra talem ꝓ fertur illa ſententia Mathei.xxij. Li gatis manibus ⁊ pedibus proijcite e um in tenebras exteriores. Contra hoc optimum conſilium datur eccle ſiaſtici.ix. ¶ Quodcunqȝ poteſt man9 tua facere inſtāter operare. quia nec opus ad merendum nec ratio ad ex cuſandū ſe. nec ſapientia ad aliquid de deo guſtandū. nec ſcientia ad be ne conuerſandū: erit apud inferos quo tu properas. ¶ Mala anima torquetur a triplici demonio. ſcilicet ira. inuidia. triſticia. Ira ē demoniū nocturnum quia vexat hominem in nocte extincta ratione que eſt ſol ani me. Unde ephes.iiij. ¶ Sol nō occi dat ſuper iracundiam veſtram. Itē eſt demoniū clamoſum. Unde eccle ſiaſtici.xxviij. ¶ Homo iracundus in cendit litem. Item eſt impetuoſū ⁊ ideo rōnibus ligari non pt̄. Unde ꝓuerbiorū.xxvij. ¶ Ira nō habet mi ſericordiam: nec erumpens furor im petum excitatum quis ferre poterit. Item magis vexat magnos ⁊ potētes ⁊ diuites. Unde eccleſiaſtici.xxviij. ¶ Scd̄m ligna ſilue: ſic ignis exarde ſcit. ⁊ ſcd̄m virtutem. id ē potentiam hominis: ſic miſericordia illius erit. ⁊ ſm̄ ſubſtantiā ſuam. id eſt opulen tiam exaltabit iram ſuam Unde ſene ca. Non intereſt ei ex ꝙ magna cau ſa ira naſcatur: ſed in qualem peruei at animam. ſicut ignis non refertur

G

ꝙ magnus ſit: ſed quo incidat. Nam etiam maximū ſolida non recipiunt. Arida vero ⁊ corrumpi facilia: ſcintil lam quoqȝ fouent vſqȝ in incendiū. Inuidia eſt demonium meridianū. quia vexat hominē in die id eſt in cō ſideratione proſperitatis aliene. Un de iob.v. ¶ Per diem incurrunt te nebras. vbi dicit greg. Mens inuida cum de alieno bono affligitur: quaſi de radio lucis obſcuratur. Unde ge ne.xxviij. ſomniū ioſeph quod erat proſperitatis indicium: inuidie et o dij fomitem fratribus miniſtrauit. Item eſt demonium taciturnum. ꝗ in occulto detrahit. Unde eccleſiaſti ci.x. ¶ Si mordeat ſerpens in ſilen tio: nihilominus habet qui in occul to detrahit: immo plus mali habet qꝫ vno morſu plures intoxicat. Item lente vexat: ⁊ nō cum impetu. Unde comparatur ethne que ſeipſā conſumpſit lente. Unde alanus. Nil aliud niſi ſe valet ardēs ethna crema re. Sic ſe non alios inuidus igne co quit. Item magis vexat paruulos. Unde Iob.v. ¶ Paruulum occidit inuidia. Et poeta. Liuor iners vici um: mores non exit in altos. ¶ Triſticia eſt demoniū veſpertinum. quia tunc incipit hominem vexare: cum dies ꝓſperitatis incipit declina re. Uexat enim in amiſſione rerum temporalium. in inflictione flagello rum. ⁊ in amiſſione conſanguineorū. ¶ Contra primum yſa.xv. ¶ Aque dybon quod interpretatur fluxus eo rum. ſcilicet lacrime illorum qui plo rant pro fluxu rerum temporalium replete ſunt ſanguine. quia fedāt: nō mundant. Unde ſequitur. Ponam

ſuper ophon additamentū. id eſt ut de lacrimis ad lacrimas. de laborib9 ad labores tranſeant. ⁊ duplici contritione conterantur. ¶ Contra ſecū dum puerbioꝝ.iij. ¶ Diſciplinā domini fili mi ne abijcias. quia ſicut dicitur hebꝛe.xij. ¶ Flagellat omnē filium quem recipit. ⁊ ita ſignū eſt diuine adoptionis. ¶ Contra terciū pri.thimo.iiij. ¶ Non contriſtemini ſicut ⁊ ceteri qui ſpem non habent Eccleſiaſti.xxij. ¶ Modicū ploꝛa ſuper mortuum: quoniā requieuit a laboribus ⁊ miſerijs huius vite Sicut dicit apoca.xiiij. ¶ Amodo iam dicit ſpiritus ut requieſcat a laborib9 ſuis

¶ Dominica tercia poſt octauas Epiphanie.

Epiſtola. Roma.xiij.

Fratres. nemini quicq̄ debeatis: niſi ut inuicem diligatis. Qui enim diligit primum legem impleuit. Nam nō adulterabis. nō occides. non furaberis. non falſum teſtimonium dices. non cōcupiſces rem pꝛoximi tui. Et ſi quod eſt aliud mandatum: in hoc verbo inſtaurat. Diliges pꝛoximū tuum ſicut teipſum. Dilectio proximi malū nō operatur. Plenitudo ergo legis eſt dilectio.

¶ Euangelium. Mathei.viij.

In illo tempore. Aſcēdente Iheſu in nauiculam ſecuti ſunt eum diſcipuli eius. Et ecce motus magnus factus eſt in mari: ita ut nauicula operiretur fluctibus. Erat enī ventus illis contrari9. Ipſe vero dormiebat. Et acceſſerunt diſcipuli eius et ſuſcitauerunt eum dicentes. Domine ſalua nos: perimus. Et dicit eis. Quid timidi eſtis modice fidei. Tunc ſurgens Iheſus imperauit vētis ⁊ mari. ⁊ facta eſt tranquillitas magna. Porro homines mirati ſunt dicentes. Qualis eſt hic. quia venti ⁊ mare obediunt ei.

¶ Sermo triceſimus de euangelio.

Domine ſalua nos perimus. Hec eſt oratio diſcipulorum periclitari timentium. In qua beniuolentiam domini captant a tribus. ſcilicet a potentia. a benignitate ipſi9. ⁊ a miſeria ſui ¶ Et pꝛimo allegant potentiam cum dicunt. Domine. quaſi dicerent. Tu qui dominaris poteſtati maris: limitando ⁊ cohercendo illud. ſm̄ q̄ ait Iob.xxviij. ¶ Circumdediſti terminum mari. ⁊ dixiſti. huc uſq; venies. ⁊ non pꝛocedes amplius. ⁊ hic confringentur tumentes fluctus tui. Item commouendo illud ſicut ait pſalmiſta ¶ Accinctus potentia qui conturbas pꝛofundum maris. Item compeſcendo. ſcd̄m q̄ ait Iob.iij. ¶ Poſt tempeſtatem tranquillū facit. Item diuidendo ⁊ deſiccando. Iuxta illud yſaye.li. ¶ Poſuiſti profundum maris viam: ut tranſirent liberati.

¶ Secundo allegant benignitatem cū addunt. ſalua nos. quaſi dicerent. tuum eſt ſaluare. quia domini eſt ſalus

Non enim ſine cauſa vocaris iheſus
id eſt ſaluator. immo ſcd̃m nomen tu
um: ita ſit ⁊ opus tuum. ⁊ ideo ſalus
noſtra in manu tua eſt domine. gene
ſis. .xlvij.

Tercio allegant ſuam miſeriã cuȝ ad
dunt. perimus. Duo ingerebant il
lis periculũ. ſcilicet ventus vehemẽs
⁊ mare tumens. quia nauicula operi
ebatur fluctibus ⁊ implebatur. Sed
miranda efficacia huius orationis.
ſtupenda potẽtia ſaluatoris: mox ſur
git dominus: ut voluntatem timenti
um ſe faciat. ⁊ orationes eoꝝ exaudi
at. ⁊ ſaluos faciat eos. imperat ventis
⁊ mari: ⁊ fit tranquillitas magna. ſi
cut predictum erat eccleſiaſtici. .xliij.
In ſermõe eius ſiluit ventus. cogita
tione ſua. id eſt ſapientia ⁊ voluntate
placauit abiſſum. ⁊ plantauit illum
ſcilicet ventuȝ dominus iheſus. quia
omnia per ipſum facta ſunt. Hoc fa
ctum figuram gerit eoruȝ que quo
tidie fieri videmus ⁊ ſentimus in no
bis. Unde videndum eſt. quid na
uis. quid mare. ⁊ quid pericula ma
ris ſignificent. ⁊ qualiter liberemur
ab eis.

¶ Nauis eſt eccleſia: que inferius debȝ
eſſe clauſa ad aquas deliciarum ⁊ di
uitiarum temporaliũ. De quibus ge
neſis. i. ¶ Congregent aque que ſub
celo ſunt in locum vnum. ſcilicȝ ſenſu
alitatem: ut nõ occupent rationem.
Item eccleſia ad modum nauis arta
fuit in principio tempore martiruȝ.
Arta erit i fine tempore antixpi. La
ta eſt in medio tempore noſtro. quã
tum ad dilatationẽ pacis ⁊ pſperita
tis: tamen in medio eſt ſentina cupi
ditatis. Sed robur nauis eſt in prin

cipio ⁊ in fine. ita ⁊ in eccleſia. Unde
in typum huius ozeas primo genuit
filium. medio filiã. vltimo filium.
quia ſicut ait pſalmiſta ¶ Adhuc mul
tiplicabunt filij in ſenecta vberi ⁊c.
De hac naui puerbioꝝ vltimo ¶ Fa
cta eſt quaſi nauis inſtitoris de lõge
portans panem ſuum. Inſtitor. id eſt
mercator: eo ꝙ in acquirendis mer
cibus ſedulus inſtet. Hic eſt xpriſtus
qui merces ſuas attulit a celeſti patri
a in regionem noſtram: ut alias mer
ces emeret ⁊ referret. attulit deitateȝ
ut emeret humanitatem. attullit ſeip
ſum: ut nos emeret ſibi. Sed o tardi
tas noſtra. o caritas ſua. Per triginta
⁊ tres annos laborauit ⁊ ſudauit in
hoc cõtractu: ut perficeret commer
cium ſuuȝ. Unde ait pſa. .xliij. ¶ Pre
buiſti mihi laborem in iniquitatibꝰ
tuis. Emit autẽ nos precio magno.
ſcilicet ſanguine ſuo. Unde pri. petri
ij. ¶ Redempti eſtis nõ corruptibili
auro vel argento: ſed precioſo ſangui
ne agni incontaminati ⁊ immaculati
iheſu xpriſti. Unde auguſtinꝰ. O bo
ne mercator gratias agimus tibi. ꝗ
emiſti nos ſanguine. mundabimus
euangeliũ. legimus inſtrumentũ no
ſtrum. ſerui tui ſumus. creatura tua
ſumus. feciſti nos. redemiſti nos.
Uoluit autẽ nos magno precio eme
re ꝓpter tria.

¶ Primo ut ꝙ precioſa creatura ſit ho
mo oſtenderet. De quo propheta yſa
yas deciotercio. ¶ Precioſior eſt vir
auro ⁊ homo obrizo. id eſt auro mũ
do ⁊ rutilante. Unde bernhardus.
Quid ergo infelix. quo me vertam:
ſi tantum theſaurum. ſi precioſum il
lud depoſitum: quod xpriſtus ſibi

ſanguine proprio precioſius vendi
cauit. contigerit negligencius custo-
dire.

¶ Scd̄o vt homo ſe de cetero pro vi-
li precio non exponeret. Sicut
ſalomon de luxurioſo ait Prouerbio
rum. vi. ¶ Precium ſcorti vix vni⁹
panis. quia delectatio que ibi appeti
tur breuis ꝛ vilis eſt ꝛ pro ea datur
anima criſti ſanguine cōparata. vn̄d
ſequitur. Mulier autem viri precio-
ſam animam capit Mathei. x. ¶ Non
ne duo paſſeres. ſ. anima ꝛ corp⁹ aſſe
veneunt. id eſt diabolo exponuntur
pro peccato momentanee delectatio
nis

Tercio vt ipſe ſolus poſſideret. vnde
Corinthiorum. vi. ¶ Non eſtis vr̄i.
Epti enim eſtis precio magno. Vn̄
Auguſtinus. tanti emit vt ſolus poſ
ſideat. ſed ve illis qui introducunt gē
tem viciorum in poſſeſſionem ſuam
De quibus. Ezechielis. xliiij ¶ Suf
ficiāt vobis omnia ſcelera veſtra do
mus iſrahel. eo ꝙ inducitis filios a
lienos. id eſt demones ꝛ incircumci-
ſos carne. quo ad peccata carnalia. vt
ſint in ſanctuario meo ꝛ polluant do
mū meā Iſte nobilis mercator i
pleuit naniculam ſuam id eſt preſen
tem eccleſiam mercibus ſuis. qui de
longe id eſt de exilio huius mundi
portat panem ſuum. ſ. panem penitē
cie ꝛ doloris. quo veſcitur dum eſt i
illo. Geneſis. iij. ¶ In ſudore vultus
tui veſceris pane tuo. ꝛc̄.

Videamus nunc quid mare ſignifi
cet. per quod currit hec nauis Mare
eſt preſens ſeculū ab amaritudine di
ctum In quo triplicem amaritudi-
nem ſentit anima noſtra ſecularis

Prima eſt in. receſſu a deo De quo
Jeremie. ij ¶ Scito ꝛ vid̄. quia ma
lum ꝛ amaruȝ eſt reliquiſſe dominū
deum tuum.

Scd̄a in acceſſu ad munduȝ in quo
multipliciter amaricatur. In labore
acquirendi. In ſollicitudine retinen
di In terrore amittendi. ꝛ in dolore
amiſſi. De quo Ozee. xij. ¶ Ad iracū
diaȝ prouocauit me effraym in ama
ritudinibus ſuis Eccleſiaſtes. ij ¶ Cū
cti dies eius doloribus ꝛ erumpnis
pleni ſunt. nec per nocteȝ. nec per me
ridiem quieſcit

¶ Tercia eſt in r̄morſione vermis inte
rioris. De quo. Eccleſiaſtici. iiij.
¶ Beatus qui non eſt ſtimulatus i̅
triſticia delicti. Nunc videndum eſt
de periculis huius maris. De qui-
bus Eccleſiaſtici. xliij ¶ Qui nauigāt
mare enarrant pericula eius. id eſt
prelati qui deſcendūt mare in naui
bus ꝛ audiunt ꝛ reſpiciunt pericula
ſubditorum. Iteȝ tria naui precipue
ſunt timenda. ſcȝ ne ſubmergatur. ne
frangatur. ne abſorbeatur. Fluctib⁹
eñ ſubmergitur. ad ſuttes id eſt mō
tes ſabuli. vel ad ſcapulos frangitur
vndaruȝ vertigine abſorbetur. ſicut
contigit in pharaone. A ſimili fidel̄
anima periclitatur in tribus

Primuȝ eſt ſuperbia. que per tumo
rem fluctuum deſignatur. De quo
dicit̄ Iſaie. xlviij. ¶ Impij quaſi ma
re feruens quod quieſcere non po-
teſt. Item iob. xv. ¶ Quid te eleuat
cor tuum. ꝛ quare magna cogitans
attonitos habes oculos

Scd̄m eſt auaricia que notatur in
harena ꝓpter ſterilitatem.
Unde dicitur Eccleſiaſtici. v. Qui

amat diuicias fructu3 non capiet ex
eis. In hac. moratur diabolus. Un
Apocalipſis. xij. ¶ Stetit draco ſup
harenam maris

Tercium. eſt luxuria que ad modu3
vertiginis abſorbet cor. vñ Prouer
biorũ. vi ¶ Qui adulter eſt propter
cordis inopiam perdit animam ſuã.
Adulteri enim ⁊ fornicatores nõ ha
bẽt cor. quia toti carnei ſunt. ſicut di
cit Auguſtinus Unde Jeremie. v.
¶ Audi popule ſtulte qui nõ habes
cor. Oſee. iiij. ¶ Fornicacio. vinum
⁊ ebrietas auferunt cor Ebrietas e
ni3 facit cadere cor de pectore in vẽ
trem. Fornicatio de ventre in renes
Conſuetudo de renibus in ſterquili
nium. Sunt ⁊ alia tria pericula. ſc3
Occurſus piratarum. Cantus ſyrena
rum. ⁊ concurſus ventorum Pyrate
ſunt demones de quibus dicitur. E
zechieles. xxvij. Scdm aliam litte-
ram Fortitudo tua viri pyrate Ab
hijs maxime formidandum eſt quã
do nauis non habet ventum gracie.
De quo pſalmiſta. ¶ Spiritus tuus
bonus deducit me in terram rectam
⁊c̃. Syrene ſũt voluptates carnales.
De quibus Iſaye. xiij. ¶ Syrene in
delubris voluptatis. hee ſũt filie mo
abitarum que filios iſrahel decepe-
runt. Numeri. xxv Uenti ſunt diuer
ſe temptationes. De quibus Danie
lis. vij. ¶ Quatuor venti pugnabãt
in mari magno. flat enim quaſi ab o
riente quando temptatõ eſt de expe
riẽdo non expertu3. ſicut quando E
ua comedit illicitum. Prouerbiorũ
ix. ¶ Aque furtiue dulciores ſunt
Item quaſi ab occidente. quando tẽ
tatio eſt de dimittendo bonum ince

ptum. Unde Jeremie. iiij. ¶ Neſciãt
⁊ ignorent. donec veniamus in me-
dio eorum ⁊ occidamus eos. ⁊ ceſſa-
re faciamus opus Item quaſi ab a
quilone quando temptatio eſt a pu
ſillanimitate. tunc proponit quis in
melius vitam mutare. Unde Iſaye
xxvi. ¶ Que eſt iſta fiducia qua con
fidis. aut quo conſilio. ⁊ qua forma
rebellare diſponis Eccleſiaſtici. xliij.
¶ Frigidus ventus aquilo flauit. ⁊
gelauit criſtallum ab aqua. Item q̃ſi
a meridie quando temptatio eſt de
differendo in poſterum bonum ꝓ
poſitum. Unde Sophonie. ij. Uox
cantantis in feneſtra. ⁊c̃. Contra hec
pericula hodie orat eccleſia. Deus
qui nos in tantis periculis. ⁊c̃

Nunc videre reſtat qualiter hec pe
ricula euadamus. euigilat ihesus ad
vocem diſcipulorum. ſurgit ⁊ impe
rat ventis ⁊ mari ⁊ ita fit tranquilli
tas magna. dormit ihesus in te cum
tu dormitas in fide. ⁊ ceſſas in bo-
no opere Unde prima ad Corinthi
os vltimo. ¶ Uigilate ⁊ ſtate in fide
Somnus ille letalis eſt. quia fides ſi
ne operibus mortua eſt. nec fides. i.
fictalis ⁊ fragilis laudabilis eſt. q2 i
ea nec reſiſtitur dyabolo aduerſario
qui circuit tanq̃ leo rugiens. Et
nota q2 ſicut dicitur Mathei quarto
¶ Erat ihesus in puppi ſuper ceruj-
cal dormiens. Puppis eſt poſterior
pars nauis. Unde tunc dormit ihe
ſus in puppi. cum terga ſibi vertis. ⁊
non recordaris illius Uertunt ter
ga guloſi. Unde dicitur Ezechielis.
viceſimotertio ¶ Proieciſti me poſt
corpus tuum. ⁊c̃. Item auari. de
quibus Jeremie. ij. ¶ Uerterunt ad

me tergū ⁊ non faciem. Hoc faciũt
quando vident aliquem pauperem
⁊ in tempore ſue tribulationis dicũt
ſurge ⁊ libera nos. Sed reſpondet e
is. vbi ſunt dij tui que inique feciſti
tibi. ſcʒ denarij ſurgant ⁊ liberent te
congregati tui Item ſuperbi ⁊ ingra
ti de quibus dicitur. Dederunt hũe
rum recedentem. ⁊ ceruicem ſuam i
durauerunt nec audierunt. Simi/
le zacharie. vij. ¶ Auerterunt ſcapu
las recedentes ⁊ aures ſuas aggrega
uerunt ne audirent. Super ceruical
dormis. cuʒ tu dormis in mollice de
liciarū. ⁊ in delectationibus carnis
Unde Jeremie. xxxi. ¶ Uſquequo
delitijs diſſolueris filia vaga. Sed
euigilas dum torporem abicis. Pro
uerbiorum. vi. ¶ Uſquequo piger
dormis. ⁊c̄. Surgis cum in operibꝰ
bonis excitaris. Danielis. viij. ¶ Cũ
qꝫ ſurrexiſſem faciebam opera regis
Sic per illa iuuãte gracia fit in cor
de tranquillitas magna qua vincun
tur temptamenta. ſerenatur conſcien
cia. anhelat mens ad gaudia patrie.
ad portum eterne felicitatis

¶ Sermo triceſimusprimus.

TOllite iugum meū
ſuper vos. In hijs verbis
totum hominem intendit
dominus reformare. Et primo re/
format vim iraſcibilem per humili
tatem obediencie. cum dicit. Tollite
iugum meum ſuper vos. ¶ Scd̄o
vim rationabilem per ſtudium diſci
pline. cuʒ ſubdit. ⁊ diſcite a me. quia
mitis ſum ⁊ humilis corde

Terci o vim concupiſcibilem: ꝓpter
appetitum quietis eterne. cum addit
Et inuenietis requiem aīe veſtre
Quis enim non obediat illi qui im/
perat mari ⁊ ventis ⁊ obediunt ei.
Quis ab eo non addiſcat in quo ſũt
ōnes theſauri. ſapiencie ⁊ ſciencie dī
abſconditi. Quis illum non appetat
in q̊ ſolo eſt ſufficiencia omnis boni.
Primo autem hortatur nos ad obe
dienciam mandatorum ibi. Tollite
iugum meum. ⁊c̄. De qua Eccleſia/
ſtici vltimo ¶ Comparate vobis ſine
argento ſapienciam. ⁊ collum veſtrū
ſubicite iugo eius. Obediencia prio
debet eſſe voluntaria. Unde ait Tol
lite. quaſi diceret. Non impono vo/
bis vt bobus vel aſinis. Sed vos vt
homines tollite vobis ſi vultis. Do
minus eñ filios vult habere nō ſer
uos. vnde in edificatione tabernacu
li dixit moyſes. Exodi. xxv ¶ Ab om
ni homine qui offert vltroneus acci
pies. ⁊ ſcd̄m hoc malefaciunt illi qui
ponunt filios ſuos in monaſterio cō
tra voluntatem illorū. cum dicat. pš
¶ Uoluntarie ſacrificabo tibi. ⁊c̄.
Scd̄a debet eſſe iuſta. id eſt in hijs
tantum que ſunt ſcd̄m deum. Quia
ſic ait Gregorius. Nunquam per o
bedienciam debet malum fieri. licet
aliquando bonum quod agitur in/
termitti. ⁊ ideo addit. meum. ¶ Tri
plex eſt iugum
¶ Primum eſt proprie voluntatis qd̄
non eſt ſimplex. ſed multiplex. quia
ſinguli ſenſus iugum ſuū imponũt
Unde Luce. xiiij. Iuga boū erant
quinqꝫ id eſt curioſitatem ſenſuum
non ſine magno labore acquiſiui. va
na inueſtigando ⁊ delectando in eis

B

hoc iugum quam graue ſit oſtendit
Job.vij.¶ Poſuiſti me contrarium
tibi.⁊ factus ſum mihimetipſi gra-
uis. Ubi dicit Bernardus. Nullum
bonum mihi importabilius meipſo
Nulla ſarcina grauior. Factus ſum
mihi talentum plumbi.reſedit ni-
quitas.ſuper illud. Ozee.x.¶ Confū-
detur iſrahel in voluntate ſua Eccle
ſiaſtici.viij.¶ Poſt concupiſcencias
tuas non eas.⁊ a voluntate.⁊c̄

¶ Scd̄m eſt diabolice dominationis.
De quo Yſaie.x.¶ Auffertur onus e
ius de humero tuo ⁊ iugum eius d̄
collo tuo.⁊ computreſcet iugum a fa
cie olei.id eſt a preſēcia miſericordie
dei.qui dicit. Iheremie.xxx.¶ Con-
teram iugum eius de collo tuo.⁊ vi
cula illius diſrumpam. Hoc iugo ſe
ſubdunt qui ſuggeſtioni eius conſen
tiunt. Unde Ozee.x.¶ Effraim vi-
tula docta diligit trituram. quia ſic
vitula ſponte ſuccedit ad iugum vt
comedat de frugibus aree Ita pecca
trix anima ſponte ſe ſubdit diabolo
propter appetitum delectationis mo
mentanee

¶ Terciū eſt diuine iuſſionis.de quo
dicitur. Iugum meum ſuaue eſt. Et
hoc propter ſex.

¶ Primo propter dominationem.ꝙ ſi
cut ait auguſtinꝰ. Qui hoc iugo ſub
ditur cuncta habet ſubiecta. Unde
Deuteronomij.ij.¶ Omnis locꝰ quē
calcauerit pes veſter.veſter erit. Pri
ma Corinthiorum.iij.¶ Omnia ve
ſtra ſunt.ſed hoc videt̄ ꝙ quicquid
eis datur de ſuo datur.⁊ ita dantes
nihil vel parum merentur Ad hoc
phileſophus.reſpondet. Si omnia
ſapientis ſunt nihilominus quodcū

C

qꝫ proprium in rebus ſuis dominiū
habeat iure ciuili omnia regis ſunt
⁊ tamen illa quorum ad regem per
tinet vniuerſa poſſeſſio in ſingulos
dominos diſtributa ſunt.⁊ vnaque
qꝫ res habet ſuum poſſeſſorem Itaqꝫ
regi ⁊ domino mancipiū ⁊ pecuni
am dare poſſumus .nec dare illi de
ſuo dicimur. Ad regem eñ poteſtas
omniū pertinet ad ſingulas propri
etates. Ex hoc patet ꝙ illud quod
pauperi tribuis de tuo tribuis ⁊ mꝉ
tum mereris.

¶ Scd̄o propter vnctionem.quia ma
gne conſolationis eſt. Sub hoc iugo
Unde Eccleſiaſtici.xxxviij.¶ Ung-
uentarius faciet pigmenta ſuauitati
⁊ vnctiones conficiet ſanctitatis.
Tercio propter ſubleuationem.quia
licet ſimus ſub honore.deus tñ a ſu-
periori onus eleuat.ſic mater quan
doqꝫ portat onꝰ ſuper caput filij ſui
⁊ tñ ipm̄ reputat portare Sic ⁊ dñs
totum tribuit nobis ad meritū.licet
ipſe faciat. Und̄ Gen.xv.¶ Credidit
abrahā deo.⁊ reputatū ē ei ad iuſti-
ciam.

¶ Quarto ꝓpter promiſſionem .quia
mag̃ eſt ſpes mercedis. vn̄.ij. Corin
thiorū.iiij.¶ Id quod in preſenti eſt
momentaneum ⁊ leue.tribulationis
noſtre ſupra modum in ſublimitate
eternū glorie pondꝰ operatur in no
bis.quaſi diceret. Tribulatio eſt quā
titate modica.duratione momētanea
Acerbitate mīſerabilis.⁊ finitiua in
loco calamitatis.ſꝫ glīa q̄ntitate imē
ſa.duratione eterna.delectatōe ineſti
mabilis in loco amenitati. Ro.viij.
¶ Non ſunt condigne.⁊c̄. ¶ Quinto
ꝓpter amorē.ꝙ ſic ait Auguſtinꝰ.oīa

F

vulnus habuit alligaturam vulneri
non refugit. Eccleſiaſtici.xx. ¶ Quã
bonum eſt correctaꝫ manifeſtare pe
nitenciam
Quarta in baptiſmate in qua docet
nos inferiores non contemnere. ymm
mo noſipſis ſubdere. Unde ait Ma/
thei.iij ¶ Sic decet nos implere om
nem iuſticiam.i. ſuperhabundantẽ
humilitateꝫ. Eccleſiaſtici.iij. ¶ Quã
to magnus es humilia te in omnibꝰ
Hoc idem docuit nos. quia parenti/
bus ſubdi voluit. Unde Luce.ij Et
erat ſubditus illis. Ubi dicit Bern
hardus. Quis. quibus. deus homi
nibus. Deus inquam cui angeli ſub
diti ſunt. cui pricipatus ⁊ poteſtates
obediunt ſubditus erat marie. ⁊ etiã
ioſeph propter mariam
¶ Quinta eſt in aſini ſeſſione. In qua
docuit nos d̄ bonis corporis non ſu
perbire Immo ipſum rationi humi
liter ſubdere ſi volumus ciuitatem
ſanctam intrare Unde.i. ad Corin/
thios.ix ¶ Caſtigo corpus meum ⁊
in ſeruitutem redigo
¶ Sexta eſt in pedum ablutione In q̃
docꝫ nos vilia officia appetere ⁊ hu
militer alijs ſeruire. Unde Mathei
xx. ¶ Filius hominis non venit mi
niſtrari. ſed miniſtrare.
Septima eſt in crucis ⁊ mortis paſ
ſione. in qua docet nos non reſiſtere
malo. ſed quaſlibet contumelias ⁊ in
iurias illatas equanimiter tolerare.
Unde eccleſiaſtici.ij. Omne quod ti
bi applicitum fuerit. accipe.ſ. cum
graciarumactione. ⁊ in dolore ſuſti/
ne. ⁊ in humilitate tua pacienciã ha
be qm̄ in igne probatᷣ aurū ⁊ argen
tū. Homines vero receptibiles.i. dig

G

ni a deo recipi in camino humiliati
onis. Has humilitates oñt in ſe bea/
tus franſciſcus ¶ Primam in expro
bratione quã faciebat ſibi exprobra
ri a fratre qñ ab aliquo laudabatur
Scdaꝫ in habitus paupertatis aſſū/
ptione. quãdo adhuc ſecularis in ec
cleſia beati petri rome cum alijs pau
peribus mendicauit ¶ Terciam in
funi vilificatione. qñ fune in colluꝫ
ligato precepit ſe trahi per ciuitateꝫ
Aſiſij. eo ꝙ infirmus comederat car
nes. ¶ Quartam in obedienciã ſub
ditorū. ꝙ quocunqꝫ ibat ſocio itiniri.
obedire volebat ¶ Quintam in cor
poris maceratione. ꝙ poſtꝙ religio
nis aſſumpſit habitum carnis conti/
nuum ſubijt cruciatum ¶ Sextam
in obſequio leproſorum. quorū vlce
ra lauabat. ⁊ ſaniem extergabat
¶ Septimã in perpeſſione doloruꝫ cir
ca vltimū vite ſue. adeo vt ſicut inter
rogatus reſpondit quodcunqꝫ aliud
genus martirij ſibi ferre leuius eſti
maret Tercio promittit nobis qui
etem animarum. cum ſubdit. Et in
uenietis requiem animabus veſtris
non corporibus. que requies diuitū
⁊ ocioſorum. De qua Eccleſiaſtici.xi
¶ Inueni requiem mihi. ⁊ non mã
ducabo de bonis meis ſolus. ſicut di
ues dicebat. Luce.xij. ¶ Anima ha/
bes multa bona poſita in annos plu
rimos. requieſce. comede. bibe. epu/
lare Requies anime eſt quadruplex
Prima incipientis. ſcilicet ceſſare ab
operibus malis. De qua Iſaie.i.
¶ Quieſcite agere peruerſe. Hanc re
quiẽ valde nitiᷣ diabolꝰ impedire.
Unde pharao dicit. Exodi.v. ¶ Uide
tis ꝙ turba.ſ. multitudo penitenciū

quanto magis ſi dederitis ei requiez
ab operibus ſuis. ¶ Scđa eſt profi
cientis.ſ.delectari in operibus bonis
De qua Iſaie.xxviij. ¶ Hec eſt requi
es mea reficite laſſum ¶ Tercia eſt
perfecti.ſ.delectari. De qua Job tri
ceſimoſexto ¶ Requies mēſe tue erit
plena pinguedine Menſa hec triplex
eſt.ſ. Lectio. Oratio. Meditatio.que
tunc eſt in plena pinguedine . quan
do anima deuotione exaltatione la-
crimaruz. vel cordis effuſione reple
tur ¶ Quarta eſt peruenientis.ſ. frui
eterno bono. De qua Iheremie.xxxi
¶ Vadet ad requiem ſuam iſrahel.
Deuteronomij.xij. ¶ Trāſibitis ior
danem.quod interpretatur deſcenſ9
coruz.ſ.mundi.in quo electi per hu
militatem deſcendunt.⁊ habitabitis
in terra quam domin9 deus veſter
daturus eſt vobis. vt requieſcatis a
cunctis hoſtibus per circuitum. ⁊
abſqz vllo timore habitetis. Iſaie.xx
xij ¶ Sedebit populus meus in pul
chritudie pacis ⁊ tabernaculis fidu
cie.⁊ in requie opulenta

¶ Dominica in ſeptuageſima
Epiſtola pria ad Corinthios.ix.

FRatres neſcitis quod
hij qui in ſtadio currunt ō
nes quidem currunt. Sed
vnus accipit brauium . Sic currite
vt conprehēdatis. Omnis enim qui
in agone contēdit ab omnibus ſe ab
ſtinet. Et illi quidem vt corriptibi-
lem coronam accipiant. Nos autem
in corruptam Ego autem ſic curro
non quaſi incertuz.ſic pugno.non q̄
ſi aerem verberans Sed caſtigo cor
pus meum.⁊ in ſeruitutem redigo.
ne forte cum alijs predicauerim ipe
roprobus efficiar Nolo autem vos
ignorare fratres.quoniaz patres no
ſtri omnes ſub nube fuerunt.⁊ om
nes mare tranſierunt.⁊ omnes i mo
yſe baptiſati ſunt in nube ⁊ mari. Et
oēs eandē eſcam ſpiritualē manduca
uerunt Et omnes eundem potum
ſpiritualem biberunt. Bibebant au
tem de ſpiritali cōſequente eos petra
Petra autem erat criſtus

¶ Euangelium. Mathei. xx.

IN illo tēpore dixit iheſus
diſcipulis ſuis parabolam hanc. Si
mile eſt regnuz celorum homini pa
trifamilias.qui exijt primo mane cō
ducere operarios in vineam ſuam.
Conuentione autem facta cum ope
rarijs ex denario diurno. miſit eos
in vineaz ſuaz Et egreſſus circa ho-
ram terciaz vidit alios ſtantes in fo-
ro ocioſos ⁊ dicit illis.ite ⁊ vos in vi
neam meam.⁊ quod iuſtum fuerit
dabo vobis. Illi autem abierunt. I
terum autem exiuit circa ſextaz ⁊ no
nam horam.⁊ fecit ſimiliter Circa
vndecimam vero horam exiuit ⁊ in
uenit alios ſtantes ⁊ dicit illis Quid
ſtatis hic tota die ocioſi. Dicunt ei
Quia nemo nos conduxit. Dicit il-
lis. Ite ⁊ vos in vineam meam Cuz
autem ſero factum eſſet.dixit domi-
nus vinee procuratori ſuo Voca o
perarios ⁊ redde illis mercedem.in
cipiēs a nouiſſimis vſqz ad prios Cū
ergo veiſſent qui circa vndecimā hōz
venerāt acceperūt ſingulos dnarios

A

Venientes autem ⁊ primi arbitrati ſunt ꝙ plus eſſent accepturi Acceperunt autem ⁊ ipſi ſingulos denarios ⁊ accipientes murmurabant aduerſus patremfamilias dicentes Hij nouiſſimi vna hora fecerūt ⁊ pares illos nobis feciſti qui portauimus pondus diei ⁊ eſtus. Et reſpondens vni eorum dixit. Amice non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario conueniſti mecum. Tolle ergo quod tuum eſt ⁊ vade. Volo autem ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi An nō licet mihi quod volo facere An ocul9 tuus nequam eſt quia ego bonus ſū Sic erunt nouiſſimi primi ⁊ primi nouiſſimi. Multi enim ſunt vocati. pauci vero electi.

Dominica in ſeptuageſima
Sermo viceſimuſtercius.

Circumdederunt me gemitus mortis. ⁊c. In hac dominica incipit ſeptuageſima .ſ. tempus ſeptuaginta dierum. ⁊ terminatur in ſabbato poſt paſcha. ⁊ repreſentat tempus captiuitatis iſrahelitice plebis. que propter peccata ſua punita fuit in ſeruitute babilonica per annos. lxx Vbi ſic ait pſalmiſta Suſpenderunt organa ſua dicētes Quomodo cantabimus canticū domini in terra aliena. Hoc idez dominus comminatus fuerat. Iheremie. xxv Perdam ex eis vocez gaudij. ⁊ vocem leticie. vocem ſponſi ⁊ vocem ſponſe. vocem mole ⁊ lumen lucerne. Iſtud etiam nos in noſtra ſeptuageſima repreſentamus. cantica

B

leticie ſuſpendendo. Dimittimus enī vocem gaudij. ſ. Alleluia. quod ſignificat ineffabile gaudium angeloruz ⁊ hominum in eterna felicitate letācium. Vnde dicitur Apocalipſis decimonono Audiui quaſi vocez magnam tubarum multaruz in celo dicencium. Alleluia. Item Deuteronomij. xiiij. Per vicos quaſi muſica ſalutaris armonia celeſtis. que nō ſoluz homines. ſed ⁊ angelos delectat Dimittimus ⁊ vocez leticie. ſ. Te deum laudamus quod frequenter cantare ſolemus quando aliquo negocō bene geſto letificamur Ideo hūc ymnum beatus Ambroſius compoſuiſſe dicitur quando beatum auguſtinum conuertit ad fidem. In quo non ſolum ordines ſupernorum ſpirituum. ſed etiam cetus aliorum ſanctorum oſtenduntur aſſidue laudare deum. Dimittimꝰ quoqꝫ vocez ſponſi ⁊ ſpōſe. ſ. Gloria in excelſis deo quod cecinit exercitus celeſtis in natiuitate redemptoris. quando tanqꝫ ſponſus proceſſit de thalamo ſuo. i. de vtereo virginali. cum ſponſa ſua id eſt eccleſia vnita ſibi humana natura. Iohannis. iij. Qui habet ſpōſam ſponſus eſt. Ad litteram quoqꝫ per totum temp9 ſeptuageſime nuptiarum ſolemnia prohibentur Dimittimus etiam vocem mole. ſ. Ite miſſa eſt. qua populus celebrata miſſa licenciabatur ad prandium. vt innuatur iam tempus adeſſe ieiunij ⁊ non prandij Mole itaqꝫ ſunt maxille Vnde ⁊ dentes maxillares vocant molares. Dimittimus etiam lumen lucerne. ſ. ornatū eccleſie. que eſt ſcriptura laicorum vt in eo legāt ornat9

moꝛtum.⁊ ſumuntur caſule nigre:in
ſignum triſticie. Unde peccãti popu
lo dominus ait exo.xxxiij ¶ Depone
oꝛnamentũ tuum ut ſciam quid fa/
ciam tibi. Sicut autẽ iudei non toto
tempoꝛe.lxx.annoꝝ fuerunt in dolo
re ↄtinuo:ſed habuerũt aliquid gau
dij: data illis a cyro.lx.ãno licẽtia re
deũdi. Ita ⁊ nos ĩ ſabbato ſcõ gaudẽ
debemus:data nobis licẽtia repatri/
andi ad regnum per paſſionem xpi.
qui ſignatur per cyrum. Uerum ꝙ
popul9 ille multũ laboꝛauit in appa
ratu reuerſionis. ita ut triſticia labo
ris gaudio liberationis videret᷑ com
mixta. Ideo nos poſt alleluya ſubiũ
gimus tractum.ſ. Laudate dominũ
omnes gentes. Et ꝙ illi cum leticia
redeuntes:laboꝛe itineris vexabant᷑
Ideo nos per totam ſeptimanã paſ
chalem graduale cum alleluya canta
mus.per graduale laboꝛẽ.per all'a le
ticiã deſignãtes Quia vero intrantes
patriã plenum gaudium habuerũt
Ideo nos in ſabbato poſt paſcha: in
quo terminatur.lxx.duo alleluya cã/
tamus:ſignãtes ꝙ in ſabbato reſurre
ctionis duplicem ſtolam recipiem9.
hebꝛe. iiij. ¶ Relinquitur ſabbatiſ/
mus populo dei. Tangitur etiam in
ſeptuageſima illoꝛuꝫ que noſtram fi
gurat:exilium humani generis . qđ
incepit ab adam . ⁊ durat per ſepteꝫ
etates mundi .

¶ Pꝛima etas durauit vſqꝫ ad noe.
¶ Secunda vſqꝫ ad abꝛahã.
¶ Tercia vſqꝫ ad moyſen.
¶ Quarta vſqꝫ ad dauid.
¶ Quinta vſqꝫ ad tranſmigrationem
babilonis.
¶ Sexta vſqꝫ ad xpꝛiſtum.

Septima vſqꝫ ad finem mundi.
Unde in hac dominica legit᷑ hiſto/
ria libꝛi geneſ vbi agitur de deuiati
one ⁊ erroꝛe pꝛimi parentis. In quo
exilium noſtre peregrinationis ince
pit. In cuius perſona hodie clamat
eccleſia in introitu miſſe. Circumde/
derunt me gemitus moꝛtis ⁊c̃.
Tria bona contulerat dominus ade
in ſtatu innocẽtie:quandam immoꝛ
talitatem.paradiſi amenitatẽ.⁊ ſpem
eterne felicitatis. Immoꝛtalitas pꝛi
mi hominis erat potentia quedam.
ſcilicet poſſe non moꝛi. qua durante
pati non poterat a veneno:vel a fer
ro Unde yſidoꝛus ¶ Dum homo in
paradiſo immoꝛtaliter viueret.ignis
non vreret.aqua non mergeret.non
ſpinarum aculei vulnerarent neqꝫ ae
ris abſentia ſuffocarꝫ.nõ omnia que
nocent moꝛtalibus impedirent. Hec
potentia habet duplicem cauſam . v
nam intra.aliam extra. Cauſa ab in.
tra fuit oꝛdinatio anime ad coꝛpus
que manebat ꝙ diu anima non ſepa
rabatur a ſua vita.ſcilicet deo. Unde
pſalmiſta ¶ Ira ſcilicet moꝛs in indi
gnatione eius.⁊ vita in voluntate ei9.
Cauſa ab extra fuit lignũ vite:quod
naturaliter hunc effectum habebat
ut qui ex eius fructu comederet:coꝛ
pus eius ſtabili ſanitate firmaretur.
nec vlla infirmitate vel etate deterio
raretur Paradiſus interpꝛetatur
oꝛtus deliciarum.⁊ eſt quidam loc9
in partibus orientis.adeo enim emi
nens:ut ad ſublimarem regionẽ per
tingat. Unde ⁊ illic aque diluuij nõ
poterũt aſcendere. Eſt etiam delica
tus valde.utpote fluminibus irrigu
is. arboꝛibus qꝫ communis generis

E

frondoſus ⁊ nemoroſus. fructu tam
pulchro ad videndū. ꝗ ſuaui ad ve
ſcendum. Refertur valde etiam tem
peralis. quia ibi non frigus. nō eſtꝰ
ſed perpetua temperies aeris domi/
natur. Unde dicit alanus. Non ibi
bachantis boree furit ira: nec illic.
Fulminat aura nothi. nec ſpicula
grandinis inſtant Non ibi naſcentis
expirat gratia floris. Naſcendo mo/
riens: ſed vultu ſemper eodem. Gau
deus eterni vireſcit munere veris.
Quicquid depaſcit oculos vel inebri
at aures. Seducit guſtus nares ſuſ/
pendit odorem. Demulcet tactu re/
tinet locus ille locorum.

Huius amenisſimi loci aditus eſt pꝰ
peccatū primi parentis intercluſus
Ita ꝙ nemo illuc nunꝗ̄ accedere po
tuit: preter enoch ⁊ heliam. quorum
ſcilicet alter tranſlatus. alter curru
igneo legitur raptus in illum Spes
etiam erat ibi transferendi in meliꝰ.
ſcilicet de paradiſo terreſtri in cele/
ſtem. de vita animali in ſpiritualem
non per mortem: ſed per aliquā mu
tationem: licet incertum ſit vtrum ſi/
mul transferendi eſſent. ut erit ī die
iudicij de corporibꝰ glorificatis. an
per ſucceſſionem ut modo eſt de ani/
mabus ſanctis. Ab hijs tribus
bonis cecidit in tria mala contraria.
ꝓpter inobedientie culpam

Et primo cecidit ab immortalitate ī
mortalitatem. ſcilicet a potentia non
moriendi in neceſſitatem moriendi.
ſibi ⁊ ſue poſteritati. Unde de hoc di
cit pſalmis. Quis eſt homo qui vi
uit ⁊ non videbit mortem: Et ſicut a
it boetius. Primus homo mortē in
abel filio ſuo meruit experiri. ut quā
ta eſſet pena quam ipſe exceperat pro
baret in ſobole. ⁊ ipſa expetitione for
tius torqueretur.

Secundo cecidit de paradiſi ameni
tate in calamitatem preſentis miſerie
ut in labore ⁊ dolore operaretur ter
ram de qua aſſumptus eſt. ⁊ in ſudo
re vultus ſui veſceretur pane ſuo.

Tercio cecidit de ſpe bone patrie: in
timorem pene eterne. Unde dicitur
eccleſiaſtici. ix. Neſcit homo vtrū
amore an odio dignus ſit. Clamat
ergo propter neceſſitatem moriendi
Circumdederunt me gemitꝰ mor
tis. Et bene dicit circumdederunt.
quia omni etati ⁊ omni perſone. ⁊ in
omni loco. in omni tempore ⁊ in om
ni parte imminent mortis inſidie.
Unde illud. Quocunq̄ ingrederis:
ſequitur mors corporis vmbra.

Clamat etiam propter timorem in/
ferni. dolores inferni circūdederūt
me. quia ſicut ait auguſtinus. Ibi cō
tinuus gemitus. cruciatus eternus.
dolor ſummus. penalis ſenſus. Tor
quent animas. extorquent ⁊ puniunt
corpora damnata: nec finiunt.

Clamat tercio propter calamitatem
preſentis exilij dicens In tribula/
tione mea inuocaui dominum. quo
niam ſicut ait Joſephus primo libro
antiquitatum. Adam peccati veniā
poſtulabat. rogabatq̄ dominum ne
ſe nimis affligeret. ⁊ exaudiuit de tē
plo ſancto ſuo vocem meam. quia ꝓp
ter miſericordiā reductus ē ad gra
tiam. Unde ſapi. x. Hec illum qui
primus formatꝰ eſt a deo pr̄ orbis
terrarū. cū ſolꝰ eſſet creatꝰ cuſtodiuit
dū fuit in ſtatu innocentie ⁊ duxit il
lum a delicto ſuo. Unde Ozee. xi.

G

¶ In funiculis adam traham eos in
vinculis caritatis. Ecce ſi unum pecca
tum ade tam diſtricte punitum eſt:
ut nōgentis annis ⁊ amplius vite hu
ius miſerias lueret. ⁊ fere quatuor
milibus annoꝝ inferni tenebras ſu
ſtineret. qualiter punient᷑ tranſgreſ
ſiōes noſtre tam multe. tam magne.
nec volumus eas diſſimulare cum ſu
pernus iudex cui reddituri ſumꝰ de
ſingulis rationem multitudinem nu
meret. ⁊ magnitudinē ponderet ⁊ di
uturnitatem menſuret. Unde amos
v. ¶ Ego cognoui multa ſcelera ve
ſtra. ⁊ fortia peccata veſtra. Et iō mul
tis lacrimis ⁊ orationibus. multis ie
iunijs ⁊ elemoſinis opus eſt ut pecca
ta veſtra quibus mors debebebatur
eterna: ſatiſfactione congrua redima
mus. Qđ autem ſine ſatiſfactione in
cōueniens ſit deū peccata dimittere
ꝓbat anſelmus multiplici ratōe
Primo. quia ſi peccatum ſine ſatiſfa
ctione dimitteretur: nō puniretur. ⁊
ita eſſet inordinatum. Hec em̄ eſt rec
ta peccati ordinatio: ut ſcđm menſu
ram culpe ſit ⁊ menſura pene.
¶ Secundo. ꝙ ſimiliter eſſet apud de
um de peccantibus ⁊ nō peccantibꝰ
iudiciū: quod deo nō ꝯuenit.
Tercio. ꝙ ſi nulli legi ſubiaceret pec
cator: liberior eſſet iniuſticia ꝙ iu
ſticia quod valde inconueniens eſt.
quia ſic iniuſticia ſimilis eſſet deo: q̄
ſolus nulli legi ſubiacet.
¶ Quarto. quia toleraret deꝰ intolera
bilem. ſ. ut creatura non redderet deo
omne debitū quod abſtulit creatori.
¶ Quinto. quia alleuarent᷑ ad equali
tatem angeloꝝ: qui angelis equales
nō eſſent: cum tales oporteat in ſuper

A

na ciuitate aſſumi. quales ſunt boni
angeli: alioquin ruina eorū non erit
reſtaurata. Preterea. margaritā ſor
didā in theſauris ſuis: qđ nullus ſa
piens faceret. Unde iuſtum ⁊ neceſſa
rium eſt: ut dignos fructus peniten
tie faciamꝰ.

¶ Eodem die de evangelio.

Sermo tricesimustercius.

Simile eſt regnum ce
lorum homini patrifamili
as: qui exijt primo mane cō
ducere operarios in vineam ſuam.
Prouer. xv. ¶ Fauus mellis verba
ꝯpoſita. Fauus ē ſacra ſcriptura. mel
ſpūalis intelligentia que ad modum
mellis ceteris doctrinis dulcior ⁊ ſu
auior eſt. In fauo duo ſunt. mel ⁊ ce
ra. Cera que eſt fomentum luminis
pertinet ad cognitōem veritatis. que
illuminat intellectum ſpūalem. dul
cedo mellis ad ſuauitatē bonitatis
que reficit ⁊ confortat affectum. Un
de pſal. ¶ Quā dulcia faucibus me
is. i. palato mentis. eloquia tua ⁊c.
Uerba compoſita ſunt epiſtole ⁊ euā
gelia. lectiones ⁊ cantus. inſtinctu ſpi
ritus ſancti in officijs eccleſie ordina
ta per totum. Itaqꝫ in hodierno offi
cio monemur fugere ocioſitatē: ⁊ in
uitamur ad laborē. Primus homo ſi
cut lectum eſt poſitus fuit in paradi
ſo: ut operaret ⁊ cuſtodiret illud. Sꝫ
operatio illa nō erat laborioſa: ſed de
licioſa. nec ad neceſſitatem: ſed ad re
creationem. videlicet ut obſeruaret
ibi per diſciplinam obedietie: qđ po
ſtea attēdebat in terra ꝑ agriculturā

ut ita ipſe obtemperaret ſuo creatori ſicut terra ſuo cultori. Quod quia rénuit obſeruare: pretergreſſo mandato obedientie: eiectꝰ de amenitate paradiſi in exilium huiusmundi: punitus eſt labore: dicente domino ¶ In ſudore vultus tui veſceris pane tuo.

Nec valet aliter reformari ad ſtatuꝫ glorie: niſi per laborē penitentie. Unde bernardus. Homo ad laboreꝫ natus: ſi laborem refugit nec facit: ad quod natus eſt, ad quid venit in mūdū. quid reſpondebit ei qui miſit eū qui inſtituit ut laboret. Triplex autem labor ꝓponitur nobis hodie in officio miſſe. ſcilicet operādi in vinea. certandi in agone. currendi in ſtadio. Primus in euangelio. Secūdus ⁊ tercius in epiſtola. Primꝰ eſt incipientium. Secundus proficientium. Tercius perfectorum.

Vinea eſt anima que magnum laborem exigit: que ſi bene excolitur: copioſum fructum reddit. ⁊ niſi continuus labor adhibeatur: ſterilis reddit᷑. Unde ꝓuerbio. xxiiij ¶ Tranſiui per vineam ſtulti. id eſt vitam negligentis. ⁊ ecce totum repleuerant vrtice. id eſt incentiua luxurie. operierāt faciem eius ſpine. id eſt punctiones ⁊ ſollicitudines terrene. ⁊ materia lapidum. id eſt murus virtutum ⁊ bonorum operum deſtructa erat. Duo opera precipue adhibēda ſunt in vinea excolenda. ſcilicet foſſio. ⁊ putatiō. Unde de mala vinea cui iratus ē dominus ait pſa. v ¶ Nunc oſtendaꝫ vobis quid faciam vinee mee. ponaꝫ eam deſertam nō putabitur ⁊ non fodietur. ⁊ aſcendent ſuper eam vepres ⁊ ſpine. Foditur per cupiditatuꝫ abiectionem. Unde iob. xi. ¶ Defoſſus ſecurus dormies. quia cupidus nunq̄ poteſt eſſe ſecurus. Unde iob ¶ Cum pax ſit ille inſidias ſuſpicat᷑. Putatur per malarum ꝯſuetudinuꝫ remotionem. Unde leui. xxv. ¶ Sex annis putabis vineam tuam. id eſt toto tempore preſentis laboris colliges q̄ꝫ fructus eius. Septimo autem anno ſabbatum erit terre requietionis domini. quia ſi modo vicia noſtra penitentie falce reſecamus. in eterne vite requiem ſine dilatōne intramus.

Ad hanc vineam excolendam quidā ducuntur in prima hora. i. in puericia. que parum habet claritatis: ut lux matutina. ſicut beatus Nicolaus De quo eccleſiaſti. xxxix. ¶ Cor ſuuꝫ tradidit ad vigilandum diluculo ad deum qui fecit illū. ¶ Quidā in hora tercia. ſcilicet in adoleſcentia: que i calore caritatis ꝓficit. ⁊ in ſplendore cognitionis. ſicut beatus benedictus De quo treno. iij ¶ Bonū eſt homini cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua. ¶ Quidam in ſexta. ſcilicet in iuuentute: quando ſol in cētro figitur. id eſt plenitudo caloris ſolidatur. ſicut beatus franciſcus. De quo eccleſiaſti. x ¶ Letare iuuenis in adoleſcentia tua. ſcilicet in renouatione hominis interioris. ¶ Quidā in nona. ſcilicet in ſenectute: quando ſol. i. calor etatis deſcēdit. ſicut beatꝰ guthlacus: qui cum fuiſſet latro famoſus ⁊ magnus: mox ut puer ipſius oſtendit ei capillum canum de capite ⁊ cōuerſus ad deum ait. Iam non eſt huius etatis intendere furtis. De quo ſapientie. iiij. ¶ Cani ſunt ſenſus hominis. quaſi diceret. Ille bene canus

A

eſt qui bene ſenſatus ⁊ etas ſenectutis
vita immaculata Cōtra quod de ma
lo ſene dicit ozeas.vij. ¶ Cani effuſi
ſunt ⁊ ipſe ignorat:cum dicat poeta.
Quedam cum prima naſcent̄ crimi
na barba. ¶ Quidam in vndecima
id eſt in etate decrepita. ſicut latro q̄
⁊ nō habuit ſero per etatem: tamen
habuit per crucem. q̄ ſicut ait ſeneca
Quicunq; ad extremū fati ſui diem
venit:ſenex eſt ⁊ ſenex moritur. Non
enim referunt que ſit hominis etas
ſed que ſit meta. Et talibus dicitur.
Quid hic ſtatis tota die ocioſi Joſue
xviij ¶ Vſq; quoq; marcetis ignauia
⁊ nō intratis terram quā dominus
deus patrum veſtrorū dedit vobis.
De labore certaminis dicit̄ in epiſto
la ¶ Omnis qui agone contendit. ſcili
cet pugnādo contra dyabolum ⁊ pec
cata. Ab omnibus ſe abſtinet. id ē ab
ſtinere debet que anime ſunt nociua
Unde ſecūda thimo.ij ¶ Ab omni ſpe
mala abſtinete vos. nemo militās dō
implicat ſe negocijs ſecularibus. De
hoc agone habetur eccleſiaſtici.iiij.
¶ Agonizare ꝓ anima tua ne interfi
ciatur a dyabolo ⁊ vſq; ad mortem cer
ta pro iuſticia. id eſt pro habenda vi
ta eterna. Sed quidam pugnāt ore
tantum:quos nō timet dyabolꝰ. Un
de iob.xlj. ¶ Deridet vibrantem ha
ſtam. ſcilicet predicatorem qui dicit
⁊ nō facit. Contra quod apoſtolꝰ ait
¶ Sic pugno nō quaſi aerem verbe
rans. id eſt nō verbis:ſed rebus. Nā
caſtigo corpus meum: ⁊ in ſeruitutem
redigo. Ita reſiſtendū eſt motui car
nis illicito: ſicut ipſi dyabolo. Unde
.iij. Regum.xx. Quidam de filijs ꝓ
prophetarum dixit ad ſocium ſuum

E

in ſermone domini. Percute me. At
ille noluit percutere. Cui ait. Quia
noluiſti vocem domini audire. ecce
recedes a me: ⁊ interficiet te leo Sic
⁊ caro quoties inſoleſcit. ⁊ aduerſus
ſpiritum concupiſcit. monet ut reper
cuciatur vt caſtigetur. qđ qui rennu
it: interficietur a dyabolo. quādo ra
piet ut leo animam ſuam. Alter per
cuſſit eum in capite. quod facit qui
reſiſtit inicio concupiſcentie. Et ita
cum caro caſtigatur: dyabolus effu
gatur. Unde ſapien.xij. ¶ Cū nobis
diſciplinam das: inimicos noſtros
multipliciter flagellas.
De labore currendi dicitur ¶ Neſci
tis ꝙ hij qui ſtadio currunt ⁊c̄.
Quinq; notantur in curſu que per
fecto viro conueniunt.
¶ Primo namq; qui currit in altum ve
ſtes ſuccingit. Veſtis anime eſt caro
Vn̄ Job.x. ¶ Pelle ⁊ carnibus veſti
ſti me. Hec veſtis a terra leuanda eſt
ne inquinetur luto luxurie. ſtercore
auaricie. ſanguine odij. ⁊ reliquis cō
tagijs.
¶ Secundo terram leuiter premit. et
vir iuſtus affectus ſuos temporali
bus non affigit. Unde hebreos.xiij
¶ Non habemus hic manentem ci
uitatem:ſed futuram inquirimus
Tercio ſpacium quod cito tranſit. et
hic in ſecularibus moram non facit
Unde dicit bernardus ¶ Vis peruе
nire: incipe tranſilire: alioquin peri
bis in deſiderio. Unde dicitur eccle
ſiaſti.xi. ¶ Fili ne in multis ſint actꝰ
tui. Iheremie viceſimonono. ¶ Qui
conatur multa agere incidit in iudi
cium. ⁊ ea que non ſunt contra ſe nō
attendit. Et hoc in vno ſolo mentis

F

ſtatu figit: quaſi nō curans de alijs.
hebre.xij. ¶ Aſpicientes in actorem
fidei ꝛ cōſummatorem ihesum pſal.
Unam petij a domino ꝛc.
Quarto ad metam cito pertingit. qꝛ
hic ad regnum velociter tranſit. Stu
det enim in hac vita purgari. Unde
ſapien.iiij. ¶ Conſummatus in breui
expleuit tempora multa. Stadium
eſt octaua pars miliarij. Tradunt
enim greci ſcriptores herculem gi-
gantem vno anhelitu centum vigin-
tiquinqꝫ paſſus percurriſſe ꝛ ſtetiſſe.
ꝛ illud ſpacium vocaſſe ſtadium.
Eſt itaqꝫ ſtadiū vita preſens: in qua
non remiſſe. non pigre: ſed veloci ꝛ a
lacri greſſu debemus poſt xpriſtum
currere: q̄ exultauit ut gigas ad cur-
rendum viam. Currere eſt perficere
Finis ſtadij eſt terminus vite Unde
bernardus. ¶ Ibi fige tu xpriſtiane
curſus tui metam: vbi xpriſtus poſu
it ſuam. Deutrono.i. ¶ Precesſit vos
dominus deus noſter in via: ꝛ meta
tus eſt locum in quo tentoria figere
debetis. Ecce triplex labor operādi.
certandi. currendi. Reddit autē de
us mercedem laborum ſeruoꝝ ſuoꝝ
ſcilicet denarium operantibus. coro
nam certantibus. brauium currenti
bus: quod totum deus ipſe eſt: qui e
rit omnia in omnibus. finis laborū
ꝛ merces ſingulorum.

¶ Dominica in ſexageſima.

Epiſtola. Corinth.xi.

FRatres Libenter ſuf
fertis inſipientes: cum ſitis
ipſi ſapiētes. Suſtinetis em̄

ſi quis vos in ſeruitutē redigit. ſi quiſ
deuorat. ſi quis accipit. ſi quis extol-
litur. ſi quis in faciē vos cedit. Scdꝫ
ignobilitatē dico quaſi nos infirmi
fuerimus in hac parte In quo quis
audet. in inſipiētia dico. audeo ꝛ ego
hebrei ſunt: ꝛ ego. Iſrahelite ſunt: ꝛ
ego. ſemē abrahe ſunt ꝛ ego. miniſtri
xpriſti ſunt ꝛ ego. Ut minus ſapiens
dico: plus ego. In laboribus pluri-
mis. in carceribus abundantius. in
plagis ſupra modū. in mortibus fre
quenter. A iudeis quīquies quadra
genas vna minus accepi. Ter virgis
ceſus ſum. ſemel lapidatus ſum. ter
naufragium feci. Nocte ꝛ die in ꝓ-
fundo maris fui. in itineribus ſepe.
periculis fluminum. periculis latro
num. periculis ex genere. periculis
ex gentibus. periculis in ciuitate. pe
riculis in ſolitudine. periculis in ma
ri. periculis in falſis fratribus. In
labore ꝛ erumna. in vigilijs multis.
in fame ꝛ ſiti. in ieiunijs multis. in
frigore ꝛ nuditate. Preter illa que
extrinſecus ſunt. inſtantia mea quoti
diana ſollicitudo omnium eccleſiarū
Quis infirmatur: ꝛ ego nō infirmor.
Quis ſcandalizatur: et ego nō vror.
Si gloriari oportet que infirmita-
tis mee ſunt gloriabor Deus ꝛ pater
domini noſtri Iheſu xpriſti ſcit qui
eſt benedictus in ſecula qꝛ non men
tior. Damaſci prepoſitus gentis are
the regis cuſtodiebat ciuitatem da-
maſcenorum ut me comprehende-
ret. Et per feneſtram in ſporta di-
miſſus ſum per murum. et ſic effu.
gi manus eius. Si gloriari opor-
tet: non expedit quidem. Ueniam
autem ad viſiones et reuelationes

a

⁊ reuelationes domini. Scio hominem in xpristo ante annos quatuordecim. ſiue in corpore. ſiue extra corpus neſcio: deus ſcit. raptum huiuſmodi ad tercium celum. Et ſcio huiuſmodi hominem ſiue in corpore: ſiue extra corpus neſcio: deus ſcit. quoniam raptus eſt in paradiſum. ⁊ audiuit archana verba: que non licꝫ homini loqui. Pro huiuſmodi gloriabor. pro me autem nihil niſi in infirmitatibus meis. Naꝫ ⁊ ſi voluero gloriari non ero inſipiens. Veritatē em̄ dicam. Parco autem ne quis me exiſtimet ſuper id quod videt in me aut audit aliquid ex me. Et ne magnitudo reuelationum extollat me: datus eſt mihi ſtimulus carnis mee angelꝰ ſathāe ut me colaphizet. Propter qđ ter dominum rogaui ut diſcederet a me ⁊ dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur in infirmitatibus meis gloriabor: ut inhabitet in me virtus xpriſti.

Euangelium. Luce. viij

In illo tempore. Cuꝫ turba plurima conuenirent ⁊ de ciuitatibꝰ properarent ad iheſum dixit per ſimilitudinem. Exijt qui ſeminat: ſeminaē ſemen ſuum. Et dum ſeminat: aliud cecidit ſecus viam ⁊ conculcatum eſt. ⁊ volucres celi cōederunt illud. Et aliud cecidit ſupra petram. ⁊ natum aruit. quia non habuit humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas. ⁊ ſimul exorte ſpine ſuffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam. ⁊ ortū fecit fructum centuplum. Hec dicēs clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interrogabant autem euꝫ diſcipuli eius que eſſet hec parabola. Quibus ipſe dixit. Vobis datum eſt noſſe miſterium regni dei. Ceteris autem in parabolis: ut videntes non videant. ⁊ audientes nō intelligant. Eſt autem hec parabola. Semen eſt verbum dei. Qui autem ſecus viam hij ſunt qui audiunt. Deinde venit dyabolus. ⁊ tollit verbum de corde eorum: ne credentes ſalui fiant. Naꝫ qui ſupra petram: hij ſunt qui cū audierunt: cum gaudio ſuſcipiunt verbum. ⁊ hij radices non habent. quia ad tempus credūt. ⁊ in tempore temptationis recedunt. Quod autem in ſpinis cecidit: hij ſunt qui audierunt ⁊ a ſollicitudinibus ⁊ diuitijs: ⁊ voluptatibꝰ vite euntes ſuffocantur: ⁊ nō referunt fructū. Quod autem in terram bonam: hij ſunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes verbum retinent illud ⁊ fructum afferunt in pacientia.

Sermo. xxxiiij. de euangelio.

Exiit qui ſeminat ſeminare ſemen ſuuꝫ. Dicit yſa. xxx. Dabitur pluuia ſemini tuo vbicunqꝫ ſeminaueris in terra Semen eſt verbum dei. pluuia gratia. De qua ezechie. xxxiiij. Pluuie benedictionis erunt. Promittit ergo dominus predicatori ꝙ in quacūqꝫ gente ſeminauerit verbum dei. ipſe pluuiam gratie largietur. Magna ꝓmiſſio ꝙ gratia ſequitur ad hoc. valde beatum eſt audire verbum dei cū per hoc audientibꝰ gratia infundat

B

Semen quod hodie ſeminam9 hoc eſt. Exijt qui ſeminat ſeminare ſemē ſuum. Hec dominica vocatur dn̄ica ſexageſima que incipit hodie ⁊ terminatur in feria quarta paſchali. Sexagenarius autem numerus fit ex denario ſexies in ſe ducto ⁊ competit viduis. Denarius enim eſt numerus preceptorum. ſenarius numerus laborum. Sex eñ dies ſunt in quib9 licet operari. ⁊ ſignat laborem aīarum viduatarum a xriſto. que ī hoc laborant ut per completionem decalogi ad perfectōnem operum veniāt ⁊ in fine vite: que terminato tempore ſexageſime ad eternam requiez vocate mereantur audire ¶ Venite benedicti paťs mei. quod in quarta feria paſchali cantatur in officō miſſe. Et quoniam eccleſia in hac vita multipliciter affligitur vt tanq̄ aurum in fornace purgetur proponitur nobis exemplum apoſtoli in epiſtola hodierna: ut ipſius imitatione fortes ſimus in tribulationib9. miſericordes in compaſſione fraterna. humiles in gratia nobis collata. Unde ī collecta meritis eius petimus adiuuari. propter hoc hodie fit ſtatio rome ad eccleſiam ſancti pauli. Uerum quia in temptationibus alij perſiſtunt. ⁊ alij deficiunt: proponitur euangeliuz in quo perſiſtentes deſignantur per bonam terram. deficiētes vero per malam. in qua ſemen vite a volucribus rapitur: vel a ſole ſiccatur: vel ſuffocatur a ſpinis. Nam alij ſubuertuntur temptationibus demonum: qui deſignantur per volucres. Alij aduerſitatibus tribulationum que de deſignātur in ſole. Alij per proſperitates car

C

nalium voluptatum: que intelligun tur in ſpinis. Propter hoc clamat eccleſia hodie in officio miſſe ¶ Exurge quare obdormis domine. Ter autem dicit. exurge. propter triplicem impugnationem.

¶ Et primo clamat pro tribulatis Exurge quare obdormis domine ſicut ⁊ diſcipuli clamauerunt Math. viij. ¶ Domine ſalua nos perim9. Uidetur enim dormire quando non liberat ſuos a tribulatōe: ſed non dormit quia propter purgationem a malis. ⁊ promotōnem in bonis eos tribulari permittit. Unde dicitur Jheremie primo. ¶ Uirgam vigilantem ego video.

¶ Clamat ſecūdo pro ſubuerſis proſperitatib9. exurge ⁊ ne repellas in finē Repulit dominus altare ſuum. id ē cor hominis. eo q̄ ipſe homo execrauit illud. ſtatuens ibi ydolum mortalis peccati. maledixit ſanctificationi ſue. id eſt anime quaz ſanctificauerat in baptiſmo. Sequitur. quare faciez tuam auertis. id eſt reſpectuz miſericordie. que ad modum ignis glaciez peccatorum diſſoluit. Apocalipſis. i. ¶ Oculi eius tanq̄ flamma ignis. Unde reſpexit petrum ⁊ fleuit amare. Et cauſam aduerſionis notat cuz ſubdit. ¶ Adheſit in terra venter noſter. ad modum ſerpētis cui dicit dominus geneſis tercio. alia littera. pectore et ventre repes. Repit namq̄ homo pectore. qui a terrenis cogitationibus ſordidatur. Repit autem homo ventre: qui a libidine coīquinatur ⁊ maculatur.

¶ Clamat tercio pro impugnatis a tēptationibus. Exurge dn̄e adiuua nos

⁊ libera nos ¶ Modus inſinuatur
cum in fine ſexageſime cantatur. Ve
nite benedicti patris mei ⁊c. quaſi
diceret. Ab hijs omnibus liberabe-
ris. ſi perfeceris opera miſericordie
que perducunt ad denariū vite eter
ne. ⁊ congrue euangelium de ſemine
ad euangelium de vinea ſequitur.
vt habeamus panē quo reficiamur
in vinea laborantes. Dicamus. Ex
ijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum
In hac parabola ſeipſum dominus
comparat ſeminanti. verbuꝫ compa
rat ſemini. Audiencium corda com
parat terre. cuius vna pars eſt vie
proxima. Alia petroſa. Alia ſpinoſa.
Alia bona. Poſſumus auteꝫ circa
ipſum dominum conſiderare tria. ſ.
humilitatem. Laborem. ⁊ Largita
tem

¶ humilitas notatur cum dicit Exijt
qui ſeminat Sed vnde de palatio
glorie in agrum noſtre miſerie. De
ſinu patris ad aſpectum noſtre mor
talitatis. ſicut ipſe teſtatur Johannis
decimoſexto ¶ Exiui a patre ⁊ ve
ni in mundum quaſi ad agrum in
cultum ad colendum eum Unde di
cit̄ zacharie decimotercio ¶ homo
agricola ego ſum quoniam adam ex
emplum meum ab adoleſcencia mea
Agricola humilis eſt. ⁊ vilis a ciui-
bus reputatur. ⁊ dominꝰ noſter ihe-
ſus criſtus humilis apparuit. ⁊ ſine
honore in patria ſua fuit Unde di
citur Mathei. decimotercio ¶ Non
eſt propheta ſine honore niſi in pa-
tria ſua ⁊ in domo ſua. ⁊c. Item di
citur Job duodecimo ¶ Deridetur
iuſti ſimplicitas lampas contempta
apud cogitationes diuitum. ſcilicet
criſtus De quo dicitur Yſaie ſexage
ſimoſecundo ¶ Saluator eius vt lā-
pas accendatur Et videbunt gentes
iuſtum tuum. ⁊ cuncti reges incli-
tuꝫ tuum. Et vocabitur tibi nomē
nouuꝫ. quod os domini nominauit

¶ Item agricola vilia habet indumen
ta. ⁊ dominus noſter vilitatem nr̄e
conditionis induit ſibi. Unde dici
tur in ſacra ſcriptura ¶ Jheſus erat
indutꝰ veſtibus ſordidis. zacharie.
tercō. non ꝙ haberet ſordem culpe
ſed tantum veſtimentis penalitatis
aſſumpte quam diſpoſuit in die paſ
ſionis terminato opere noſtre r̄dem
ptionis Unde ſequitur ibi Auferte
veſtimenta ſordida ab eo

¶ Item agricola non vadit ad agrum
cum equo. ſed per terram graditur.
⁊ aliquando in aſino vehitur. ⁊ do
minus noſter non in curru aureo.
non in equo feruido. ſed ſemel tantū
legitur ſediſſe in aſina. cum ſemper ī
labore pedum ſuoruꝫ confecerit iter
ſuum. Unde dicitur in ſacra ſcriptu
ra ¶ Jheſus fatigatus ex itinere ſede
bat ſic. ſcilicet fatigatus ſupra fonteꝫ
propter leuiationem laſſitudinis. ⁊
refrigerationem caloris.

¶ hanc humilitatem ammiratur Jhe
remie. decimoquarto ¶ Quare quaſi
futurus colonus es in terra ⁊ quaſi
viator declinans ad manendum
Colonus proprie dicitur vnus qui
de vna terra tranſit in aliaꝫ. ⁊ quaſi
viator. nō quaſi manſionarius decli
nans ad manendum. Quia in pro
pria venit ⁊ ſui euꝫ non receperunt
Ideo tranſiuit ad gentes

F

Quare futurus es velut vir vagus.
quia non habuit domum vbi caput
reclinaret vir fortis q̄ſi n̄ potens ſal
uare quaſi diceret. quia tu qui fortis
es ſcd̄m deitat̄e quare futurus es ſic
ille qui ſaluare non poteſt permitten
do humanitatem tuam tot conuicijs
affici vel affligi ⁊ crucifigi.

Labor notatur cum dicit. Exijt qui
ſeminat ſeminare. Magnus labor eſt
in excolendo ⁊ ſeminando terram.
Unde ⁊ agricolas conſueuimus vo
care laboratores. Labor illoruꝫ pro
prie apparet in callo manuum. Unde
⁊ dominus in manibus oſtendit no
bis laborem ſuum. Luce vltimo
¶ Uidete manus meas ⁊ pedes me
os. Johannis. xx ¶ Infer digituꝫ tu
um huc ⁊ vide manus meas. nō ma
defectas ſudore. ſed infectas cruore
non habentes duriciam callorum. ſꝫ
fixuram clauorum. cui reſpondit. pſ̄
¶ Tu ſolus domine laborem ⁊ dolo
rem conſideras. compaciendo labori
⁊ dolori humani generis. vt tradas
eos in manus tuas

Boues ſui ſpecialiter fuerūt apoſto
li. quibus ait Mathei decimonono.
¶ Tollite iugum meum ſuper vos.
Unde binos ⁊ binos elegit eos. Ec
cleſiaſtici triceſimooctauo ¶ Qui te
net aratrum predicationis. ſcilicꝫ ſpi
ritus. Qui ait Iſaye ſexageſimoprio.
¶ Spiritus domini ſuper me. eo qd̄
vnxit me. euangeliſare pauperibus
miſit me. ⁊ qui gloriatur in iaculo ꝟ
borum ſuoruꝫ. eo ꝙ penetret corda
diſcipulorum. Luce decimo ¶ Con
fitebor tibi domine pater celi ⁊ ter
re. Stimulo ſacre exhortationis. bo
ues agitat. Mathei. decimo ¶ Nolite

G

timere eos qui corpus occidunt. ani
mam autem occidere non poſſūt. ꝛc.
Et conuerſatur in operibus eorum
Mathei vltimo ¶ Ecce ego vobiſcū
ſum omnibus diebus Et notatur ra
tio eius in filijs tauroruꝫ id eſt nup
tio iudeoruꝫ qui filij ſunt patriarch
arum Unde Mathei quindecimo
¶ Non ſum miſſus niſi ad oues que
perierunt domus iſrahel

Largitas notatur cum dicitur. ſemē
ſuum. ſcilicet gracie ⁊ doctrine. Ueit
enim ad nos plenus gracie ⁊ verita
tis. tanꝙ agricola oneratus duob⁹
ſaccis ſemine plenis. quod ꝓprie di
citur ſemen ſuum. quia non inuenie
batur in granario domus noſtre. ſꝫ
attulit illud ad nos de granario cele
ſtis patrie. Omnes enim duo mala
ſemina a prio parente traducta pul
lulare in nobis ſenciebamus. ſcilicet
ignoranciam boni. ⁊ concupiſcenciā
mali. Unde dicitur Iſaie primo
¶ Niſi dominus exercituuꝫ reliquiſ
ſet nobis ſemen quaſi ſodoma fuiſſe
mus. ⁊ quaſi gomorra ſimiles eſſe
mus. id eſt muti a laude dei propter
ignoranciam ⁊ aſperitateꝫ i iniuri
am proximi propter concupiſcenci
am. Item Sodoma interpretatur
muta. Gomorra interpretatur aſpe
ra. ſed ipſe dominus attulit ſemen eu
angelice doctrine propter ignorāci
am. ſemen gracie propter concupiſcē
ciam. Unde Johannis primo
¶ Gracia ⁊ veritas per ihesum cri
ſtum facta eſt. Iteꝫ dicitur Jeremie
triceſimoprimo ¶ Ecce dies veniūt
dicit dominus. ⁊ ſeminabo domum
iſrahel. ſcilicet intellectum. ⁊ domuꝫ
iuda id eſt affectum ſemine hoīs.

ib

id eſt tritico. ⁊ ſemine iumentorum
id eſt ordeo ¶ Item in tritico nota
tur gracia quam ſeminat in affectu.
Unde dicitur in ſacra ſcriptura.
¶ Saciauit turbaꝫ ſeptem panibus tri
ticeis. Mathei decimoquīto. In qui
bus ſeptem gracie ſpiritusſancti deſi
gnantur Item in ordeo notatur do
ctrina quam ſeminat in intellectu
Unde dicitur Mathei decimoquar
to. ¶ Saciauit turbam quinqꝫ panibꝰ
ordaceis. In quibus quinqꝫ libri ve
teris teſtamenti notantur Dicit hoc
beatus Bernardus O genus adam
ꝙ multi ſeminauerunt in te. ⁊ tam p̄
cioſum ſemen ꝙ male perijt. Semi
nauit in terra noſtra tota trinitas
Seminauerunt Angeli. Apoſtoli.
Martires. Confeſſores. Uirgines.
Seminauit deus pater d̄ corde ſuo
eructuans verbum bonum. Semi
nauit ⁊ filius Ipſe eniꝫ eſt qui exijt
ſeminare. Seminauit ⁊ ſpiritusſan
ctus. Quia ipſe venit ⁊ apparuit di
ſcipulis diſperditis linguis tanꝙ ig
nis. Ita tota trinitas ſeminauit. Pa
ter panem de celo. Filius veritatem
Spiritusſanctus caritatem
¶ Seminauerunt angeli ſancti prudē
ciam. qui prius eam alijs errantibꝰ
tenuerunt. Sed ⁊ apoſtoli hanc ip
ſam ſeminauerunt nobis. quando re
cedentibus his qui mundi huius ſa
pienciam ſequebantur. ipſi vero ad
heſerunt. Unde dicitur Johannis
ſexto. ¶ Martires vero manifeſtum
eſt fortitudinem ſeminaſſe. Porro
confeſſores ſeminauerunt iuſticiam
quam in omni vita ſua ſecuti ſunt.
Uirgines ſancte temperanciaꝫ ſemi

J

nauerunt. que perfecte libidineꝫ cal
cauerunt
¶ Una pars huius ſeminis cecidit ſe
cus viam id eſt ſuper corda luxurio
ſorum carnalibus cogitationibus. ⁊
demonum ſuggeſtionibus peruia
De quibus dicitur Job decimono
no. ¶ Simul venerunt latrones eiꝰ
⁊ fecerunt ſibi viam per me ⁊ obſe
derunt in gyro tabernaculum meuꝫ
Fratres meos longe fecit a me. ⁊c.
Hic tripliciter perit ſemen
Primo a luto carnalis delectationis
abſorbetur. De quo dicit pſalmiſta
¶ Eripuit me de lacu miſerie ⁊ de
luto fecis
¶ Scd̄o quia a tranſeuntibus. id eſt a
carnalibus affectionibus conculcatᷣ
De quibus dicitur Job viceſimo.
¶ Uadent ⁊ venient ſuper eum hor
ribeles. id eſt immunde affectatio
nes ⁊ turpes. omnes tenebre abſcon
dite ſunt in occulis eius. Deuorabit
eum ignis. ⁊c
¶ Tercio. quia a volucribus id eſt de
monijs deuoratur vnde dicitᷣ Deu
teronomij. triceſimoſecūdo ¶ Deuo
rabunt eos aues morſu amariſſimo
Dentes beſtiaruꝫ inmittant in eos
cum furore trahencium ſuper terrā
atqꝫ ſerpencium Item dicitur Ju
dicum ſexto. ¶ Cum ſeminaſſet iſ
rabel. id eſt criſtus per ſe ⁊ ſuos aſcē
debat madyan ⁊ amelech. ⁊ ceteri o
rientalium nationum. id eſt demo
nes apud eos ponentes tentoria ſic
erant in herbis cuncta vaſtabant vſ
qꝫ ad introituꝫ gaze. nihilqꝫ omnino
ad vitam pertinens permittebant in
iſrahel. nō oues nō boues nō aſinos.

K

Alia pars huius ſeminis cecidit ſu-
pra petram id eſt ſupra corda ſuper
borum indomita ⁊ nullo predicati
onis vomere penetrata De quibꝰ
zacharie. vij. ¶ Cor ſuū poſuerūt vt
adamantem ne audirent legem. hic
dupliciter perit ſemen

Primo quia a petris. ſcilicet cogitati
onibus obſtinatis colliditur. Unde
Eccleſiaſtici. xl. ¶ Radices inmūde
ſuper cacumē petre ſonant. id eſt co
gitationes male ſuper duriciam ob
ſtinati cordis perſtrepunt.

Scdō. quia deficiente humore gra
cie in perſecutionis eſtu ſiccatur.
Unde dicitur Job octauo ¶ Nun-
quid vireſcere poteſt cedrus. id eſt
ſuperbus ſine fructu boni operis.
Abſqꝫ humore gracie. aut creſcere ca
rectum ſine aqua. id eſt ſuperbꝰ qui
in inpaciencia ſe tractari non ſinit
Immo ſecat manus tractantis Joeȝ
quindecimo. ¶ Non ditabitur nec
perſeuerabit ſubſtācia eius. nec mit
tet in terram radicem ſuam

Alia pars cecidit inter ſpinas. id eſt
ſuper corda auarorum ſollicitudini
bus ⁊ curis lacerata ⁊ cruentata. De
quibus dicitur. Prouerbiorum. xv
¶ Iter pigrorum. ſ. auarorum. qui
pre omnibꝰ pigri ſunt ad aggrediē-
dum penitenciam. quaſi ſepes ſpina-
rum. id eſt plenum ſpinis diuiciarū
que aculeis ſollicitudinum mentes
confodiunt poſſeſſorum. Unde ver
ſus Diues diuicias non cōgregat
abſqꝫ labore Nec tenet abſqꝫ metu
nec deſerit abſqꝫ dolore. Multi tamē
punctiones iſtas eſtimant delicias
De quibus dicitur Job triceſimo.

L

¶ Eſſe cum ſentibus delicias repu-
tant. hic perit ſemen quia a ſpinis ſi
mul creſcentibus ſuffocatur. Unde
dicitur Geneſis. iij. ¶ Maledicta ter
ra i opere tuo. ſpinas ⁊ tribulos ger
minabit tibi. ⁊c. Nec mirum ſi ſolli
citudo temporalium ſuffocet verbū
dei in laycis. cum iam ſuffocauerit
illud in clericis ⁊. in religioſis. vnde
conquerit᷑ dominꝰ yſa. xxxij. ¶ Su
per humerum populi mei. id eſt ſu
per corda clericorum ⁊ religioſoruȝ
qui ſunt mihi populus peculiaris.
ſpine ⁊ vepres aſcendent quanto ma
gis ſuper omnes domos gaudij ciui
tatis exultantis. i. ſup cordibus layco
rum vnde dicitur Michee ſeptimo.
¶ Qui optimus eſt in eis quaſi pali-
urus qui habet ſpinas curuas. ⁊ tra
hit lanam ab ouibus. ⁊ qui rectus.
quaſi ſpina de ſepe que non ſinit ho-
minem in vineam vel in ortum in
trare

In primo notatur rapacitas.

In ſcdō tenacitas clericorum ⁊ reli-
gioſorum. Ecce tres partes predica
tionis ſue aſſerit dominus periſſe. n̄
vicio ſeminis vel ſeminantis. Sed a
nime male ſuſcipientis. Unde conq
ritur dominus Yſaie quadrageſimo
nono. ¶ Inuacuuȝ laboraui ſine cau
ſa ⁊ vane fortitudinem meam conſū
pſi. Item dicitur Eccleſiaſtes. ij.
¶ Cumqꝫ me conuertiſſeȝ ad vniuer
ſa opera que fecerant manus mee. ⁊
ad labores in quibus fruſtra ſuda-
ueram. vidi in omnibus vanitatem
⁊ afflictionem anime mee.

¶ Alia pars cecidit in terram bonam
id eſt in corda humilium deuote

M

recipiencium verbum dei. Iuxta il
lud Jacobi. i. In manſuetudine ſuſci
pite inſitū verbum. quod poteſt ſal
uare animas veſtras. ⁊ ortum fecit
fructum centuplum .i. perfectionē
virtutum que per centenarium nūe
rum deſignatur. Unde Geneſis. xxvi
Seminauit Iſaac ī terra illa. ⁊ inue
nit ipſo anno centuplum. Alius euā
geliſta diſtinguit triplicem fructū
terre bone. ſ. Triceſimum. Sexageſi
mum. Centeſimum. Triceſimum in
puritatem cordis vt habeat in ratio
nali cognitionem veri In concupiſci
bili appetitum boni. In iraſcibili de
teſtationem mali. Unde Yſaie. tercio
¶ Dicite iuſto qm̄ bene quoniā fru
ctum ad inuencionem ſuarum come
dit. Sexageſimū in perfectione ope
ris De quo pſalmiſta ¶ Erit tanq̄
lignum quod plantatū eſt ſecus de-
curſum aquarum quod fructum ſu
ū dabit in tempore ſuo. Centeſimū
in ſtudio contemplatiōis Unde Lu
ce. x. ¶ Maria optimā partem elegit.
propter quatuor. Primo quia ſecu-
rior. Job. v. ¶ Beſtias terre nō for
midabit. Scdo. q̄ iocundior. Unde
Prouerbiorum. xv ¶ Secura mens
quaſi iuge conuiuium. Tercio. q̄ fa
miliarior. Unde Deuteronomij. xxx
iij. ¶ Amantiſſimus dominum habita
bit in eo confidenter. q̄ in thalamo
tota die morabitur ⁊ inter humeros
illius requieſcet. Quarto. q̄ diutur
nior. Unde Yſaie. xxxi. ¶ Ignis eſt ī
ſyon. ⁊ caminus eius in iheruſalem.

N

¶ Eodem die

¶ Sermo triceſimuſquintus

Exiit qui ſeminat ſemi
nare ſemen ſuum
Tria diſtinguuntur in hac
parabola. ſcʒ Seminator Semen ⁊
Terra. Seminator eſt penitens. qui
ſeminat in lacrimis penitencie. vt in
gaudio metet fructum eterne vite.
Hunc primo oportʒ exire a clauſtro
male conſuetudinis a quo dominus
vocat Johannis. xiij. ¶ Lazare veni
foras. Sed ille quamuis quatridu
anus ligatus ⁊ fetidus ad vnam vo
cem prodijt foras. Peccator autem
tociens clamatur. ⁊ adhuc prodire
recuſat

¶ Scdo exire debet a concupiſcencijs
carnis. De quo dicitur ad hebreos
vltimo. ¶ Exeamus ad eum extra
caſtra improperium criſti portantes.
Immo improperāt imprimere ſibi
caracterem beſtie. ymaginem huius
mundi. Caſtra hec ſunt delectatio
nes carnales. quibus dominum im-
pugnamus. De quibus ait dominꝰ
per prophetā. Amos. iiij. capitulo
¶ Aſcendere feci putredinem caſtro
rum veſtrorum ad nares veſtras ⁊
non rediſtis ad me. ⁊c. Mirum ē
q̄ in hac putredine delectamur. in
hoc fetore libenter moramur. ⁊ nō
eximus ad vocem criſti

¶ Tercio debet exire a vanitatibus vi-
te ſecularis a quibus ipſe mundus e
iecit nos dicens. Numeri ſecundo ca
pitulo ¶ Surgite ⁊ ite. quia habetis

B

hic requiem. Gregorius Contemnē
dus eſſet hic mundus etiam ſi rebus
pſpis aīmū demulcerꝫ. ſꝫ vbi tot ad
uerſitates ingenuerit. ⁊ tot calamita
tibus animum pulſat quid aliud ꝙ
ne diligatur clamat Quidam autem
timent exire propter aſperitatem pe
nitencie. vnde Job ¶ Qui timet pru
inam irruet ſuper eum nix. i. qui ti-
met penam temporalem incidit ine
ternā. vn̄ Bern. Mirās non affli
gatis pn̄am. Nam malū impunitū
eſſe non poteſt. ſi hic non punitur ꝓ
pria voluntate. alibi ſine fine punie
tur. Pre omnib9 aūt dolendū eſt de
miſero ſene qui videt mortem in ia-
nua ſibi aſſiſtere et gladiuꝫ ſuper capd̄
ſuū vibrari. ⁊ tn̄ adhuc recuſat exire
De quo Numeri. i. ¶ Non eſt egreſſ9
qui habitat in exitu. id eſt licet in ſe-
nectute ſit non egredietur a peccatis
valde diabolus impedit volentes ex
ire. ſicut legitur de pharaone Exodi
quinto. Qui primo dixit filijs iſra-
hel. non exibitis. Scdō ite ⁊ ne lon
gi9 abeatis. Tercio dixit Ite. ſed par
uulos relinquatis. Quarto. Ite ſꝫ pe
cora relinquatis. Primo enim diabo
lus valde reſiſtat ne hoō exeat a pec-
catis. Scdō ſi egreditur temptat vt
redeat Tercio ſi hec nō poteſt ſugge
rere temptat poſſidere paruulos ho
minis. ſ. motus carnis Quarto ſi hoc
non poteſt temptat in nobis poſſide
re appetitus beſtiales ī ardore come
dendi ⁊ bibendi vt quaſi funem in
manu teneat ꝙ nos retrahat ad pec-
cata Nunc videndum eſt de ſemi
ne. Semen noſtrum ſunt cogitatio-
nes. locutiones. ⁊ opera. Galatas. vi.
¶ Benefaciētes nō deficientes. Bo

C

num ſemen eſt elemoſina. De qua. ij
ad Corinthios. ix. ¶ Qui parce ſemi
nat. parce ⁊ metet Item oratio De ꝗ
pſalmiſta ¶ Qui ſeminat in lacrimis
⁊c̄. Item penitencia De qua Eccleſi
aſtici. xi. ¶ Mane. i. in puericia ſemi
na ſemen tuuꝫ. ⁊ veſpere. i. in ſenectu
te non ceſſet manus tua. quaſi dicerꝫ
Incipe benefacere ⁊perſeuera hec
ſunt duo ſacrificia legis matutinum
⁊ veſpertinum. Huic ſemini parcen
dum non eſt duꝫ tempus habueris.
Quia ſicut dicit Bernardus. Modi
ca ſementis detractio. non modicum
meſſis eſt nocumentum. Ita fit vt ſi
penitencia minuitur. miſerabili mō
paulatiꝫ gemmis veſtra corona pri
uatur De omnibus hijs ſeminibus
dicitur. Ozee. x. ¶ Si ex vera noticia
tui euigilaſti timere deum. temetip
ſum humiliaſti. fudiſti lacrimas. ele
moſinas profudiſti. ceteriſqꝫ pietatis
actionibus mancipaſti. ſ. ieiunijs ⁊
vigilijs afflixiſti corp9. ſi pectus tun
ſionib9. celos clamoribus fatigaſti.
bona ſemina vtiqꝫ ſeminaſti. ⁊ hoc ſe
minare ad iuſticiam eſt. Semina e-
nim ſunt bona opera. bona ſtudia. ſe
mina etiam lacrime ſunt. Ibant in-
quit ⁊ flebant mittentes ſemina ſua.
Talia ſemina non reperimus in gra
nario noſtro. ſed verus ioſeph. i. xp̄s
diſtribuit ea populo Vnde ait Ge-
neſis. xlvij. ¶ Accipite ſeīa ⁊ ſerite a-
gros vt fruges habere poſſitis. qui
tā partem regi dabitis reliqͣs. qͣtuor
relinꝗ uobis Pria ꝑs bonorū ope
rū ē ꝯſecutio venie De ꝗ eccle. v. De
ꝓpiciāto pctō noli eē ſine metu Se
cūda eſt cautela culpe De ꝗ Exodi.
quito ¶ Ibim9 ſacrificare dn̄o. nec

accidat nobis peſtis aut gladius .i.
culpa vel pena. Tercia eſt augmenta
tio gracie. De quo prouerbiorũ. iiij
¶ Dabit capiti tuo.i.menti agmenta
graciarũ ⁊ coronam inclitam.i. totꝰ
chorus virtutuꝫ quo coronatur aīa
proteget te. ¶ Quarta eſt meritum
vite eterne. De quo Prouerbiorum
vltimo ¶ Date ei de fructu manuũ
ſuarum. Hec ſunt quatuor partes no
ſtre. ¶ Quinta pars regi debita eſt
bonorum operũ gloria que ſoli deo
debetur. vñ Iſaie.xlij.⁊.xlviij. Glo
riam meaꝫ alteri non dabo.cui pſal‑
miſta conſentit.cum ait ¶ Non nob
domine non nobis.ſed nomini. ⁊c.
Nunc reſtat videre de terra in qua
eſt ſeminandum. Quidam ſeminant
ſecus viam.i.in carne.qui temporali
bus ⁊ tranſitorijs per dilectionem ī
herent.qui omnia ſtudia ſua ad car‑
nis deriuant voluptatem.vñ ad Ga
latas.vi. ¶ Qui ſeminat in carne de
carne metet corruptionem. Quanta
aũt ⁊ qualis ſeges inde proueniat o‑
ſtenditur Galatas.v. ¶ Manifeſta
ſunt opera carnis.que ſunt fornica‑
tio. immundicia.īpudicicia.luxuria
ebrietas. commeſſationes. Quidam
ſeminant inter ſpinas.i.ī mundo cu
piditatibus pleno.ꝙ in omnibus q̄
agunt oculum dirigunt ad terreno
rũ cupiditatem. De quibus Ieremie
xij. ¶ Seminabant triticũ ⁊ meſſu
erunt ſpinas. Qualis autem ſeges in
de ↄſurgat oſtenditur.i. Thimothei
vi. ¶ Qui volunt diuites fieri inci
dunt in temptationem tanꝙ in rete
per conſenſum praue ſuggeſtionis
Vñ Job.xviij. ¶ Inmiſit in rete pe
des ſuos.⁊ in laqueum diaboli per

effectum male operationis que ve
lut laqueo facto gloriantur. De quo
pſalmiſta ¶ Ipſe liberauit me de la
queo venanciũ.⁊ deſideria multa.i.ī
finita que ſaturari non poſſunt.⁊ in
tilia.i.vana.ꝙ que cupiũt diu habe
re non poſſunt.⁊ nociua.ꝙ corpori
⁊ anime nocent. vnde Seneca Que
mergunt hominem in interituꝫ cor
poruꝫ ⁊ perditioneꝫ animarũ. Qui
dam ſeminant ſupra petram.i. in ap
parencia.qui opera de genere bono
rum faciunt propter laudis huma
ne fauorem. De quibus Actuum.i.
¶ Seminaſtis multũ ⁊ intuliſtis pa
rum.ſ.modicũ vane laudis. Vñ gre
gorius. Verecundia eſt magna age
re ⁊ laudi inhiare.⁊ vnde celuꝫ me
rere poterat .inde minimũ fauoris
trãſitorij querere.⁊ igitur modica ē
meſſis culpe.ſ; non ita meſſis pene
Vnde Ozee.viij. ¶ Ventũ ſemiabāt
id eſt opera vacua.⁊ turbineꝫ metēt
id ē eterna ſupplicia. vñ Bern. Stu
pebit inſipiens.cum ex modico ſemīe
copioſam viderit exſurgere meſſem.
ſeu bonã ſeu malã pro diuerſa quali
tate ſementis hoc qui cogitat nulluꝫ
omnino ⁊ paruum eſſe pctm̄.duꝫ fu
turã meſſem potius eſtimꝫ ꝙ ſemēteꝫ
Semiant ergo dum neſciunt. ſemi
nāt dũ occultāt hoīes iniquitatis mi
niſteria dum vanitatis conſilia celāt.
dum perambulant in tenebris nego
cia tenebrarum
¶ Quidam autem ſeminant in terram
bonam.i.in ſpiritu ſancto qui cogita
tiones.locutiones.⁊ actiones ſuas re
ferũt ad aīe vtilitatē .ñ ad carñs vo
luptatē.ñ ad mũdi cupiditatē. ñ ad
humane laudis fauorem. De quo

Galatas. vi ¶ Qui ſeminat in ſpiritu
metet vitam eternam. Qualis autez
ſeges inde proueniat habetur Gala
tas. v. ¶ Fructus ſpiritꝰ eſt Caritas
Gaudium. Pax. Paciencia. Longa
nimitas. Benignitas. Bonitas. Mā
ſuetudo. Fides. Modeſtia. Continen
cia. Caſtitas

¶ Dominica in quinquageſima
Epiſtola. i. ad Corinthios. xiij.

FRatres. ſi linguis ho
minum loquar ⁊ angelorū
caritatem autez non habeā
factus ſum velut es ſonans aut cim-
balum tinniens. Et ſi habuero pro
pheciam. ⁊ nouerim miſteria omnia
⁊ omnem ſcienciam. Et ſi habuero
omnem fidem. ita vt montes tráſfe
ram. caritatem autem non habeam
nihil ſum. Et ſi diſtribuero in cibos
pauperum omnes facultates meas.
Et ſi tradidero corpꝰ meum ita vt
ardeam. caritatem autem non habu
ero nihil mihi prodeſt. Caritas paci
ens eſt benigna eſt Caritas non emu
latur. non inflatur. non agit perpe-
ram. non eſt ambicioſa. non querit q̄
ſua ſunt. non irritatur. n̄ cogitat ma
lum. non gaudet ſuper iniquitate.
Congaudet autem veritati. Omnia
ſperat. omnia ſuſtinet. Caritas nunq̄
excidit. Siue prphecie euacuabunt
ſiue lingue ceſſabunt. ſiue ſciencia de
ſtruetur. Ex parte eni cognoſcimꝰ
⁊ ex parte prophetamus Cum autez
venerit quod perfectum eſt euacua
bitur quod ex parte eſt. Cum eſſem
paruulus loquebar vt paruulꝰ. Sa
piebam vt paruulus Cogitabam vt
paruulus. Cum autem factus ſum
vir euacuaui que erant paruuli Vi
demus nunc per ſpeculū in enigma
te. tunc autem facie ad faciem Nunc
cognoſco ex parte. tunc autem cogſcā
ſicut ⁊ cognitus ſum Nunc autez ma
nent. fides. ſpes. caritas tria hec. Ma
ior autem horum eſt caritas.

¶ Euangelium Luce. xviij.

IN illo tempore Aſſumpſit
iheſus duodecim diſcipulos ſuos ⁊
ait illis. Ecce aſcendimus iheruſoli-
mam ⁊ conſūmabuntur omnia que
ſcripta ſūt per prophetas de filio ho
minis. Tradetur enim gentibus ⁊ il
ludetur ⁊ flagellabitur ⁊ conſpuet.
Et poſtq̄ flagellauerit occident euz
⁊ tercia die reſurget Et ipſi nihil ho
rum intellexerunt. Et erat verbum
iſtud abſconditum ab eis. ⁊ ipſi non
intelligebant que dicebantur Factū
eſt autem cum appropinquaret ieri
cho cecus quidam ſedebat ſecus viaz
mendicans. Et cum audiret turbaz
pretereuntē interrogabat quid hoc
eſſet. Dixerunt autem ei q̄ iheſus na
zarenus tranſiret. Et clamauit dicēs
Iheſu fili dauid miſerere mei Stās
autem iheſus iuſſit illum duci ad ſe.
Et cum appinquaſſet interrogauit
illum dicens. Quid tibi vis faciam
At ille dixit Domine vt videaz. Et
iheſus dixit illi. Reſpice fides tua ſal
uum te fecit. Et cōfeſtim vidit. Et
ſequebatur illum magnificans deuz
Et ōnis plebs vt vidit dedit laudez
deo

A

Sermo.xxxvi.de euangelio.

Ecce aſcendimus ihe
roſolimam ⁊c̄. In hac domi
nica incipit quinquageſima
⁊ terminatur in die reſurrectionis.
⁊ ſignat perfectōnem penitentie que
ſubiicit quinqꝫ ſenſus corporis decez
preceptis legis diuine. Unde legitur
Joſue.x.ꝙ ſuſpendit quinqꝫ reges in
patibulis. quod fit quando ſpiritus
quinqꝫ ſenſus:per quos caro regitur
diſponit arbitrio rationis. Hic eſt an
nus iubileus.id eſt remiſſionum.de
quo dominus ait Leui.xxv. ¶ San
ctificabis annum quinquageſimuz
⁊ vocabis remiſſionem cunctis habi
tatoribus terre tue. In hoc anno ter
ra ſabbatizabat.⁊ popul9 vacabat cō
uiuiis.clangebatur tubis. ſeruus he
breus manumittebat̄.hereditas ſua
domino reſtaurabatur. Hec oīa per
penitentiam fiunt in nobis Terra.i.
caro ſabbatizat: quando eam carna
lia deſideria non fatigant Unde pſa.
xiiii. ¶ Requieſcere eam faciam hu
mum ſuam. Populus conuiuiis vacat
qñ cogitationes ⁊ affectōnes mentis
ſpirituales delicias iam prelibant.
Unde pſa.xxv. ¶ Faciet dominus in
monte hoc conuiuium pinguium me
dullatoꝝ.conuiuium vindemie defe
cate. Primum conuiuium fit de caſtis
cogitationibus in affectu. Secundū
de cogitationib9 rectis in intellectu.
Tubis clangitur cum eterna tormen
ta vel premia in animo reuoluuntur
⁊ ex illoꝝ euaſione.⁊ horum ꝓmiſſi
one laudes dn̄o perſoluuntur Unde
pſalmiſta ¶ Aſcendit deus in iubila
tione.⁊ dominus in voce tube.quod

B

fit quando magnificatur deus a no
bis in hilaritate cordis ⁊ confeſſione
oris. Seruus hebreus manumittit̄
quando mens que iam ad cōcupiſcen
tias ſpirituales trāſiuit praue delecta
tioni deſinit ſubiugari Unde pſa.xiiii
Quoniaz ceſſauit exactor:quieuit tri
butum. Hereditas domino reſtaur
tur:quando ab exilio preſentis vite ī
patriam felicitatis eterne anima in
troducitur. Unde exo.xv. ¶ Intro
duces eos ⁊ plantabis in monte here
ditatis tue. Hoc cōſequemur in fine
quinquageſime per xpriſtum. Sed
ꝙ non niſi per fidem.ſpem.⁊ carita
tem ad hec peruenitur.ideo in euan
gelio agitur de fide.⁊ merito fidei.
In introitu miſſe de ſpe ⁊ merito ſpei.
In epiſtola de caritate ⁊ fructib9 ca
ritatis. que omnia deo attribuentes
poſt epiſtolam canimus. Tu es deus
qui facis ⁊c̄. Iuxta illud pſa.xxvi.
¶ Omnia opera noſtra operatus es
domine in nobis. Et cōgrue hoc eu
angelium ſequit̄ ad euangeliū de ſe
mine. Nam qui in ſexageſima ſemi
nimus:in quinquageſima colligim9
fructum. Quid eñ queſiuit cec9 ho
die:niſi ut lumine frueretur. Fruct9
noſter eſt intelligere ⁊ ſentire benefi
cium dominice paſſionis ¶ Ecce aſ
cendimus iheroſolimam ⁊c̄. Hoc eu
angeliū ſepe in eccīa legit̄ ꝙ maxime
inſtituit fidē.erigit ſpem accendit ad
caritatem. Fidē inſtituit in hoc ꝙ ip
ſe dn̄s paſſionē ſuā predixit.⁊ volūta
ri9 ad locū paſſionis acceſſit. Nā fu
tura preſcire ⁊ mori velle nō eſt hoīs
ſed dei ſoli9. Item in cruce pendere
⁊ mori poſſe nō eſt dei:ſꝫ hoīs ꝓprie.
⁊ ita pꝫ ex hoc loco ꝙ xpūs ſit de9 ⁊ hō

C

Spem erigit in hoc qꝛ die tercia re
ſurrexit .⁊ nobis eandē reſurrectōez
pmiſit. Unde ozee. vi ¶ Uiuificabit
nos p9 duos dies. in die tercia ſuſcita
bit nos. Primo die fuit in patibulo
Secundo in monumento. Tercio re
ſurrexit. Ita ⁊ nos prima die in ſtatu
preſentis vite ſumus in cruce peniten
cie. in qua ſi perſeuerauerimus depo
nentur aīe noſtre manibus angeloꝝ
in ſepulchro quietis eterne. reſurrec
turi tercio die. ſ. in extremo examine
in qua corpora nr̄a ꝯfigurabit corpo
ri claritatis ſue. Accendit ad caritatē
in hoc qꝛ oīes penas hoī ꝑ peccato
debitas in ſeipſo ſuſcepit. Quinqꝫ le/
guntᷣ hic illata domino a iudeis. qꝛ
traditur. illuditur. flagellatur. cōſpu
itur ⁊ occiditur. que omnia preuari
catori adeo iure debebant inferri.
Tradi namqꝫ debebat adam tanq̄m
profugus. quia poſtq̄ erat citat9: ut
compareret in iure: abſcondit ſe a fa
cie domini. ꝓpter quod quaſi forban
nitus erat ab imperatore. ⁊ a quocū
qꝫ reperiebatur debebat curie tradi.
Item illudi debebat tanq̄ ſtult9. qꝛ
veſte innocentie ⁊ immortalitatis ex
utus coram facie dei apparuit nud9
⁊ folijs ficus opertus. Item flagella
ri debebat tanq̄ falſiloquus. quia ve
ritatem ſupprimebat. ⁊ crimen in do
minum retorquebat dicens ¶ Muli
er quam dediſti mihi ſociam: dedit
mihi de ligno ⁊ comedi. ac ſi coacte ⁊
nō ſponte vetitum lignū comediſſet.
Item ꝯſpui debebat tanq̄ ignomini
oſus. quia de paradiſo eiectus: quaſi
excommunicat9. ⁊ tunica pellicea ad
modum bruti animalis indutus: au
dire meruit exprobrantis vocez ⁊ ob

D

loquentis. Ecce adam fact9 eſt qua
ſi vnus ex nobis. quaſi diceret deus.
Uidetis hominem non eſſe factum:
qualis per ſuperbiam fieri voluit.
Item occidi debebat perpetuo tanq̄
reus. quia penaz mortis ei fuerat cō
minatus: dicens ¶ De ligno ſcientie
boni ⁊ mali ne comedatis. in quacun
qꝫ enim die comederitis ex eo: morte
moriemini. Hec omnia pius ⁊ miſeri
cors dominus in ſe ferre voluit: ut ꝑ
petuo remoueretur a nobis. Unde
ait. Ecce aſcendimus iheroſolimam
Nemo compellit. nemo vocat. nemo
trahit .⁊ conſummabuntur oīa que
ſcripta ſunt de filio hominis. Unde
cum accepiſſet acetum. dixit. Cōſum
matū eſt. Tradetur eīn gentibus. ſci
licet pilato ⁊ militibus a iudeis. ſicut
Joſeph yſmahelitis a fratribus Un
de pſalmiſta. ¶ Traditus ſum ⁊ non
egrediebar cum tamen manus eoꝝ
euadere poſſem. ¶ Traditus autem
eſt cooperante patris clementia. Un
de Ro. viij. ¶ Proprio filio ſuo non
pepercit: ſed ꝓ nobis oībus tradidit
illum. Item cooperante filij obediē
tia. Unde ephe. v. ¶ Tradidit ſemet
ipſum ꝓ nobis ⁊c̄. Itē dyaboli neq̄
cia. Joh. xiij. ¶ Dyabol9 miſit in cor
ut traderet eū iudas. Itē iude auari
cia. Math. xxvi. ¶ Quid vultis m̄ da
re ⁊c̄. Item cooperante iudeoꝝ inui
dia. Unde math. xxvij. ¶ Sciebat pi
latus qꝛ per inuidiā tradidiſſent euz
⁊ illuderetur. Primo a miniſtris ſacer
dotum velata facie. Secundo ab he
rode in alba veſte. Tercio a militib9
in veſte purpurea. ſceptro arūdineo
corona ſpinea. fallaci annuatiōe. de
riſoria ſalutatōne. Unde trenoꝝ. iij.

E

¶ Factꝰ ſum in deriſum omni popu
lo. ⁊ flagellabitur ad columnā ligatꝰ
⁊ virgis percuſſus vſqꝫ ad ſanguinis
eff uſionem ⁊ iubente pilato. Unde yſa
ye. l. ¶ Corpus meum dedi percutiē
tibus. hec fuit diſciplina pacis. De q̄
yſa. liij. ¶ Diſciplina pacis noſtre ſu
per eum: ⁊ liuore eius ſanati ſumus.
quia dum ſupra dorſum innocentis
fabricauerūt pctōres ⁊ pr̄ placatꝰ ⁊ vul
neribus animaꝝ noſtraꝝ vnguentū
ſuauiſſimū preparatur. ⁊ ꝯſpuetur a
miniſtris ſacerdotum. Unde iob Fa
ciem meam ꝯſpuere nō verentꝰ. Yſa.
l. ¶ Faciē meam nō auerti ab incre
pantibꝰ ⁊ ꝯſpuentibus in me. ⁊ poſt
ꝙ flagellauerint occident eum. ſicut
predictū eſt danie. ix. ¶ Occidetꝰ xp̄s
⁊ nō erit populus qui eū nō negatu
rus eſt. ⁊ die tercia reſurget. ut reſur
rectio cito euacuet ſcandalum crucis
Unde ait miche. vij ¶ Ne leteris in
imica mea. ſ. ſynagoga ſuper me. quia
cecidi: conſurgam. Ecce ꝙ dura ⁊ in
digna ꝓ nobis pertulit dominꝰ ma
ieſtatis. quid debuit facere ⁊ qd̄ non
fecit nobis. Ue autem illis qui tātis
beneficijs exhibent ſe ingratos. Un
de aggei. iij. ¶ Ue ꝓuocatrix ⁊ redē
pta ciuitas. videlicet peccatrix anima
precio ſanguinis eius redempta: que
tam benignum dn̄m ⁊ ſuauem ꝓuo
cat ad furorem peccatis ſuis. Unde
ait Johel. iij ¶ Numquid vltionē vos
redditis mihi: ac ſi male feciſſem vo
bis. ⁊ ſi vlciſcimini vos contra me: ci
to velociter reddam viciſſitudinē vo
bis ſuper caput veſtrum. Deteriora
quippe patitꝰ hodie a falſis xp̄ianis:
ꝙ olim paſſus eſt a iudeis Traditur
eīm a cupidis: qui pro vili precio ven

F

dunt xp̄iſtum: ſicut iudas triginta
argenteis xp̄um vendidit. Unde A
mos. i. ¶ Super tribus ſceleribus iſ
rahel. ⁊ ſuper quatuor nō ꝯuertam.
cum pro eo ꝙ vendiderit pro argen
to iuſtum. innocentem ꝓ muneribꝰ.
⁊ pauperem ꝓ calciamentis. id eſt ꝓ
temporalibus que data ſunt ad neceſ
ſitatem. Unde de ſamuele dicitur ec
cleſiaſti. xlvij ¶ Pecuniam vſqꝫ ad cal
ciamenta ab omni carne non accepit
¶ Quatuor ſcelera cupidorum ſunt.
iniqꝫ acquirere. auare retinere. in di
uitijs ꝯfidere. ꝓximum opprimere.
Unde ihere. ix ¶ Omnis ſupplantās
ſupplantabitur: ⁊ omnis amicꝰ frau
dulenter incedet. ¶ Illuditur a ſup
bis. quorum triplex eſt genus.
Quidam enim ſuperbiūt de iniqui
tate. De quibus ꝓuer. ij. ¶ Qui letā
tur cum malefecerint: intus ſibi ap
plaudendo. ⁊ exultant in rebus peſſi
mis: foris peccata ſua iactando. Con
tra q̄s pſal. ¶ Quid gloriaris in ma
licia ⁊c̄. Jaco. iiij. ¶ Nunc exultatis
in ſuperbijs veſtris: ſed omnis exulta
tio talis maligna eſt Iſti velant faciē
dn̄i dicentes. Nō videbit dn̄s. Con
tra quos ecci. xvi. Nō dicas a deo ab
ſcondar: ne videantꝰ peccata mea. ⁊ ex
ſummo quis mei memorabitur qd̄
ſum in terra. in populo magno non
cognoſcar: quaſi inter tot ⁊ tantos la
tere potero. Que eſt eīm alia mīa cuꝫ
immenſa creatura i. reſpectu totius
mundi. ecce celū ⁊ celi celoꝝ. abiſſus
⁊ vniuerſa terra. ⁊ q̄ in eis ſunt in cō
ſpectu illiꝰ ꝯmouebuntꝰ in vniuerſa
li terremotu in die iudicij. mōtes ſilꝛ
⁊ colles ⁊ fūdamēta terre. ꝙ tota mū
di ſuperficies ꝯburetꝰ Ubi ergo intꝛ

H

hec latibulum poteris inuenire.
Quidam ſuperbiunt de ſimulata ſan
ctitate: ut ypocrite. ⁊ tales illudũt do
mino in alba veſte. Contra quos ipſe
dominus ait Math. xxiij ¶ Ve vobis
qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatꝭ.
que foris parent hominibus ſpecio
ſa. intus vero ſunt plena oſſibus mor
tuoꝝ ⁊ omni ſpurcicia. Apoſtolꝰ quo
qꝫ dixit ananie principi ſacerdotum
Actu. xxiij. ¶ Percutiet te deus pari
es dealbate Alij ſuperbiunt de mũ
di vanitate. ſ. in habitu pomposo. In
certis floreis. In ſceptro potentie ſe
cularis. Et tales illudunt dño more
militũ. Si eñ aliquis purpuratus:
genua flecteret ante pannoſum ꝓcul
dubio derideret eum. Eodeꝫ modo
viri ⁊ mulieres ornate ad eccleſiam
venientes: crucifixum nõ ſalutant: ſꝫ
illudunt. Unde pri. thi. ij. ¶ Mulie
res cum verecũdia ⁊ ſobrietate ornã
tes ſe. nõ in tortis crinibus. aut auro
aut margaritis. aut veſte precioſa: ſed
quod decet mulieres pietatem per õ
nia bona. Unde dicit gloſa. Qui eñ
vult audiri: inclinare ſe debet amota
a ſe pompa huius mundi ut miſeri
cordiam prouocet. Habitus eñ pre
cioſus improperat nõ impetrat. nec
recta de ſe credi facit. Ecce qualiter
illuditur a ſuperbis. Sed dicitꝰ pro
uerbi. iij. ¶ Deluſores ipſe deludet.
Flagellatur a tirannis a quibꝰ pau
peres a negocijs ⁊ iniurijs impetun
tur. Unde pſal. ¶ Fui flagellatꝰ tota
die. Contra quos dominus ait yſa. iij
¶ Quare aũertis populũ meum. im
portabiles angarias imponẽdo. ⁊ fa
cies pauperum ↄmolitis id eſt fame
attenuatis: bona eoꝝ diripiẽdo. vos

H

eñ depaſti eſtis vineam meam. ſcilicꝫ
ipſos pauperes qui quotidie ꝓpinant
deo vinum compunctionis et deuo
tionis ſue. Rapia pauperis in domo
veſtra. ſcilicet pignora que tolluntur
de domo ſua quando nõ habet vnde
ſoluat tributum. Jhere. ij. ¶ In alis
tuis inuẽtus eſt ſanguis aliquorum
pauperum et innocẽtum. Conſpuitꝰ
a luxurioſis: qui faciem dei. ſcilicet aĩ
mam ſuam ad ymaginem dei creatã
turpitudine libidinis maculãt et de
turpant. Unde leui. xi. ¶ Nolite cõta
minare animas veſtras. nec tangatis
quicq̃ eorum ſcilicet immundoꝝ ne
immundi ſitis. Unde prouerbio. vi
¶ Qui ingreditꝰ ad mulierem prox
imi ſui: nõ erit mũdus cum tetigerit
eam ↄſenſu: vel tactu impudico. Ec
cleſiaſti. xiij. ¶ Qui tetigerit piceꝫ: in
quinabitꝰ ab ea. Hoc ſputum dyabo
lus per ſuggeſtionẽ proijcit in facieꝫ
peccatoris. et ex eo aĩa miſera turpis
fit et leproſa. Unde dominꝰ ait Nu
me. xij. ¶ Si pater eius. ſ. dyabolus
ſpuiſſet in faciẽ illius nõne debuerat
ſaltem ſeptem dieꝝ rubore ſuffundi.
.i. toto tpe de peccato verecũdari.
Occiditur a quolibet peccatore: duꝫ
in ſe. vel in alio caritatem extinguit.
qꝛ ſicut dicitur prima Joh. iiij ¶ De
us caritas eſt. Quotiens eñ quis ite
rat peccatum quantum in ſe eſt dñm
iterum crucifigit. Unde hebreo. vi.
¶ Rurſus crucifigẽtes ſibimetipſis
filium dei. et oſtentui. id eſt irriſioni
habentes. vt dicit gloſa. Juſte enim
crucifigunt filium dei. et contume
lijs afficiunt hunc. qui gratiam eiꝰ
vilipendentes in pecatis iacent. Ta
les rei ſunt mortis xpriſti: non ſicut

I

actores: vel fautores: vel miſtri mortis xpiſti: ſed ſicut ɔtemptores qui ſacramentum redemptionis in ſe euacuant ⁊ celeſti benedictōne ſe defraudant. Tempore namq̧ beati franciſci cum diuina pietas prima ordinis noſtri iaceret fundamenta: quidā de fratribus redire ad ſeculū temptabatur. Tunc accedens ad beatū franciſcum: rogare cepit: ut a religionis vinculo ſolueretur: eo ꝙ nulla ratiōe poterit in ordine permanere. Cui cum beatus pater nec poſſe nec velle ſe facere reſpondit: ad dominū hoſtienſ. acceſſit: ⁊ ab eo idem reſponſum accepit. Videns autem ꝙ ſuper hoc diſpenſationē obtinere nequiret: ſpiritu temptatōnis impulſus: dedit in commotionez pedes ſuos. Cumq̧ paululum deceſſiſſet: quidam ſibi iuuenis obuiauit ⁊ ab eo quo tenderet requiſiuit. Cui cum furioſa voce diceret. quid ad te de facto meo. Ille ſtatim latus aperuit. manus extendit in quibus vulnera quaſi recentia cruoris: non modicū effundebant. ⁊ adiecit ibi. Vulnera mea renouas. tu me iterum crucifigis. quo viſo perterritus ille ad pedes eius cum lacrimis ſe ꝓiecit. ſibiq̧ ut ignoſceret orauit. Statimq̧ qui viſus fuerat ab eius oculis eſt elapſus. Tunc ille ad beatum frāciſcum rediens: viſa per ordinem retulit. ⁊ vſq̧ in finem vite ſue deuotus in religione permanſit.

In die cinerum.
Lectio Iohelis. ij.

HEc dicit dominus. Cōuertimini ad me in toto corde veſtro in ieiunio. in fletu ⁊ plāctu ⁊ ſcindite corda veſtra ⁊ nō veſtimenta veſtra. Et ɔuertimini ad dominū deum veſtrū. quia benignus ⁊ miſericors eſt. patiens ⁊ multū miſericors. preſtabilis ſuper malicia. Quis ſcit ſi conuertat ⁊ ignoſcat deus ⁊ relinquat poſt ſe benedictionem. Sacrificiū ⁊ libamen dño deo veſtro. Canite tuba in ſyon. ſanctificate ieiuniū. vocate cetum. ɔgregate populū. ſanctificate eccleſiā. coadunate ſenes. ɔgregate paruulos ⁊ ſugentes vbera. Egredietur ſponſus de cubili ſuo. ⁊ ſponſa de thalamo ſuo. Inter veſtibulū ⁊ altare ſacerdotes plorabunt miniſtri dñi ⁊ dicent. Parce dñe parce populo tuo: et ne des hereditatē tuaz in opprobriū: ut dominentur eius nationes. Quare dicūt in populis. vbi eſt deus eorū. zelatus eſt dominus terram ſuam: et pepercit populo ſuo. Et reſpōdit dominus ⁊ dixit populo ſuo. Et ecce ego mitto vobis frumentū vinum ⁊ oleū ⁊ replebimini in eis. ⁊ nō dabo vos vltra opprobrium in gentibus dicit dominus omnipotens.

Euangelium. Mathei. vi.

IN illo tēpore. dicit ihesus diſcipulis ſuis. Cū ieiunatis: nolite fieri ſicut ypocrite triſtes. exterminant enī facies ſuas ut appareāt hoībus ieiunātes. Amen dico vobis. ꝙ receperunt mercedē ſuā. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū ⁊ faciē tuā laua. ne videaris hoībus ieiunās. ſed patri tuo qui ē in abſcondito ⁊ pater tuus qui videt in abſcōdito reddet tibi. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra

vbi erugo ⁊ tinea demolit̃. ⁊ vbi fu
res effodiunt ⁊ furant̃ Theſaurizate
vobis theſauros in celo vbi neq̃ eru
go. neq̃ tinea demolitur. ⁊ vbi fures
nõ effodiũt neq̃ furant̃ Ubi eſt em̃
theſaurꝰ tuus: ibi eſt ⁊ cor tuũ.

¶ Sermo. xxxvij. de epiſtola.

COnuertimini ad me
in toto corde veſtro. Johel.
ij. Ecce ꝙ dulci ſermone in
cipit loqui ad nos dñs deus noſter.
Uere vox tua dulcis dñe iheſu. Aũ
auguſtꝰ. Age dñe fac. excita ⁊ reuoca
nos. accende ⁊ cape. flagra. dulceſce a
menus ut curramꝰ ad te Et notant̃
hic quatuor. ſ. ad quẽ debemꝰ ꝯuerti
qualiter. in quibꝰ. ⁊ quare. Ad quē
debemꝰ conuerti notat dñs dicens.
Conuertimi ad me. Jhere. iiij. ¶ Si
ꝯuerteris iſrl' ait dñs ad me cõuerte
re. Nã multi ꝯuertunt̃ de vno pctõ
ad aliud. De quibus ihere. ix. ¶ De
malo ad malũ regreſſi ſunt. Debemꝰ
aũt conuerti ad dñm ſicut ramꝰ flex
us ad locũ ſuũ. Locꝰ nr̃ eſt ipſe dñs
Unde augꝰ. Flexiſti nos ad te ⁊ inq̃
etũ eſt cor noſtꝝ donec quieſcat in te
A quiete rectudinis hꝰ flexerat nos
manꝰ dyaboli: inclinãdo ad tempora
lia ⁊ caduca. Jtẽ debemꝰ conuerti. ſi
cut pullꝰ perdicis ad genitricẽ ſuam
qñ audit vocẽ illius. Natura hꝰ auis
eſt ꝙ altera alteri furat̃ oua ⁊ fouet
ea: ſed poſtꝙ egrediunt̃ pulli: quadã
induſtria naturali: mox ut audiũt vo
cem illiꝰ que oua genuit: dimittunt
nutricẽ: ſequentes genitricē. Jta dy
abolus furatus eſt aĩas fideliũ. ſed
nunc qñ audiunt vocem creatoris de

bent redire ad illum. Jheremi. xvij.
¶ Perdix fouet que non parit ⁊c.
Jtem ꝯuerti debemus ad dominũ.
ſicut pullus aquile ad ſolem Natura
em̃ aquile eſt: ut omnes pullos ſuos
ſoli exponat. ⁊ eos quos ad ſolem vi
det cõuerti: ⁊ irreuerberatis lumini
bus ſolis radios intueri: fouet ⁊ nu
trit. ⁊ alios tanꝙ degeneres de nido
ꝓijcit. Sic ⁊ pater celeſtis faciet no
bis: niſi ad ſolem iuſticie ꝯuertamur
Ad hunc ſolem facies moyſi glorifica
ta fuit. ita ut filij iſrahel nõ poterãt
intendere in eam pre claritate. Exo.
xxxiiij. ¶ Jtem conuerti debemus.
ſicut niſus ad manus domini ſui: qñ
oſtendit ei cibum. ſ. fruſtum carniũ.
Hoc modo ad ſe nos dominus reuo
cat: oſtendendo nobis carnem ſuam
cruentatã ⁊ immolatam ꝓ nobis in
cruce. Unde dicit yſido. xliiij. ¶ Re
uertere ad me: quoniã ego redemi te
Nõ dicit. quia creaui te. vel quia nu
triui te. ſed ſolum beneficia redemp
tionis ad mentem reducit. quia hoc
qd̃ magis allicit: plus accendit. ſic di
cit hic bernar. Quo me vertã ut con
uertar ad te dñe deꝰ meꝰ: ſup̃ aut in
fra. ad dextrã an ad ſiniſtrã. ſi aſcẽde
ro in celũ tu illic es ⁊c. Et iob. xxiij.
¶ Si ad orientẽ iero non apparet. ſi
ad occidentẽ nõ intelligã eum. ſi ad
ſiniſtrã: quid agam. nõ apprehendã
eũ. ſi ad dextrã cernã illũ. ſed nõ te oꝫ
o hõ maria trãſfretare. nõ penetrare
nubes. nõ grandis oſtendit̃ via vſq̃
ad temetipſum occurre deo. id ẽ vſq̃
ad cordis ꝯpunctionẽ Unde yſa. xvi
¶ Redite preuaricatores ad cor ⁊c.
Qualiter aũt conuerti debemꝰ notat
cũ dicit ¶ Jn toto corde veſtro: non

C

dimidiato.ſicut illi qui partē adhuc
dyabolo retinere volūt.nō ſparſo cū
eis in corde per diuerſa. quia mens di
uiſa nō exauditur. Oſee.x. Diuiſū
eſt cor eoꝝ nunc interibunt. Secta
bipertita cum mens diſcurrit vtraqꝫ
Alterius vires ſubtrahit alter amor
Propter hoc conuerti debemꝰ toto
corde.i.per omnes vires cordis.ſ.ra
tionabilem.ꝯcupiſcibilem.⁊ iraſcibi
lem.ut vis rationalis ꝯuertatꝰ ad co
gnitionem veri.vis ꝯcupiſcibilis ad
appetitum boni.vis iraſcibilis ad de
teſtationē mali In quibus quoqꝫ de
beamus ꝯuerti notatur cū dicitꝰ. In
ieiunio⁊ fletu ⁊ planctu.exterius.et
ſcindite corda veſtra ⁊ nō veſtimenta
veſtra.interius.quaſi diceret.exterio
ri⁊ interiori pmā ꝯuerti debetis. de
bemus flere ut rideamus. Prouer.
vlti. Ridebit in die nouiſſimo De
bemus plangere ut ꝯſolemur. Iſaye
vltimo Quō ſi mater blandiatꝰ fi
lijs ſuis ⁊c̃. Omnia namqꝫ tempꝰ ha
bent. Ieiuniū exigit a nobis cōcupiſ
centia carnis Eccleſiaſti.xxx Equꝰ
indomitus euadit durus.ſ.a regimi
ne aīe. Bernardus. Ieiunium nō ſo
lum delet peccata preterita que com
miſimus: ſed repellit futura que cō
mittere poteramꝰ Fletum etiā exigit
ꝯcupiſcentia oculoꝝ. Ihere.ix De
ducant oculi noſtri lacrimas. palpe
bre noſtre defluant aquis. Bernar.
Purgatur lacrimis oculus ante cali
gans:⁊ acuitur viſus ut intēdere po
ſit in ſereniſſimi luminis claritatem
Planctum exigit ſuperbia vite. Iſa.
xv Aſcendit domus dybon ad ex
celſa in planctum ſuper nabon. Do
mus eſt affectus.dybon intellectus.

D

hoc enī interpretatꝰ.ſ.ſufficiens intel
lectus. pauci enī intelligunt peccata
ſuperbie.⁊ ob hoc ea nō plorant. Sꝫ
qꝛ non ſufficit exterior ſine interiori:
adiungitur Scindite corda veſtra
⁊ nō veſtimenta veſtra. Bernardus.
Veſtes veſtre virtutes ſūt. Bona ve
ſtis eſt obedientia ⁊ alie virtutes. A
poſtolus. Beatus qui cuſtodit veſti
menta ſua ne nudꝰ ambulet. Apoca.
xvi. Scindamꝰ prauū cor:ut hic
veſtimenta integra ꝯſeruemus.ſicut
ſeruata eſt tunica ſaluatoris. Ad duo
debemus ſcindere cor.ut ſi prauū fu
erit:ſcindatur ad compunctionē ut
ſanies effluat,ut virtus peccato non
lateat. Si durum:ſcindatur ad com
paſſionē ut indigenti ſubueniat.⁊ vt
viſceribus affluat pietatis. Ad com
punctionem debet ſcindi ꝓpter tria.
Primo ꝓpter gratie defectū. Unde
legitꝰ gene.xxvij. Ruben.ſ.penitēs
qui ē filius viſionis:ꝯſiderando pec
cata ſua:venit ad puteū cordis ſui: et
nō inuento vero ioſeph:ſcidit veſtim
ta ſua pre dolore cordis. Secūdo
ꝓpter amiſſionē bonoꝝ operum Un
de iob audita morte filiorū per ven
tum temptationis qui irruit e regio
ne deſerti.ſcilicet dyaboli.⁊ concuſſit
quatuor angulos domus.ſcilicet car
dinales virtutes ⁊ oppreſſit eos:ſurre
xit⁊ ſcidit veſtimenta ſua. Tercio
ꝓpter ꝯminationem gehenne Unde
iiij. Regum.xxi. cum audiſſet yoſias
verba libri legis domini:ſcidit veſti
menta ſua⁊ ait Magna ira dei ſuccen
ſa eſt ꝯtra nos.ſcilicet pena eterna
Ad ꝯpaſſionē debet ſcindi dupliciter
vt ꝯpatiamur primo per pietatem:
quotiens videmus neccitatem illius.

Jo.iiij. ¶ Qui habuerit ſubſtantiā huius mundi: ⁊ viderit fratrem ſuū neceſſitatē habentem ⁊c̄. Sed dicit eccl.iij. ¶ Cor durū male habebit in nouiſſimo. Item ꝯpatiamur xp̄o per deuotionē quotiens recordamur paſſionis illius. Bernardus. Uſqꝫ hodie paſſio domini terram mouet. petras ſcindit. aperit monumēta. Sed heu quidā habent cor adamantinū quod nullo malleo frāgi poteſt. De quibus zacha.viij. ¶ Poſuerunt cor ſuum quaſi adamantē. Dicitur tamē frangi ſanguine hirci. Sanguis hirci eſt ſanguis xpriſti. Quare autē debemus conuerti notatur cum dicit. ⁊ ꝯuertimini ad dominū deum veſtrum. qui.ſ.peccatū a vobis fecerat alienū. ꝙ benign⁹ ⁊ miſericors eſt: patiens ⁊ multū miſericors. ⁊ preſtabilis ſuper malicia. Et aſſignantur hic quatuor cauſe ¶ Prima eſt. ꝙ benignus in largiendo bona. Mathei.v. ¶ Qui ſolem ſuum oriri facit ⁊c̄ Secunda eſt. ꝙ miſericors in condonando peccata. Ezech.xviij. ¶ Quacunqꝫ hora peccator ingemuerit: omnium iniquitatū eius nō recordabor. Tercia eſt. ꝙ patiens eſt: longanimiter expectando. Iſa.xlvi. ¶ Uſqꝫ ad canos ego portabo. ¶ Quarta eſt. ꝙ multe miē ⁊ preſtabilis ſuper malicia.i. ſuper afflictionē penitentiū: dando gratiā ꝓmerendi bona eterna

¶ Eodem die.
Sermo triceſimuſoctauus

In domo pulueris puluere vos ꝯſpergite. Michee.i. In hiis verbis ꝓpheta oſtēdit nobis corporis vilitatē. ⁊ monet nos ad iugē illius vilitatis recordatōem. Dom⁹ pulueris eſt corp⁹ humanū. ꝙ de puluere factū. ⁊ in puluerē reuerſuꝫ. Gene.iij. ¶ Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris Fact⁹ eſt aūt hō de puluere ut humilietur ex ꝯſideratōe ſue originis. ⁊ vt in tam vili materia fabricā corporis ſic ꝯpegit ut aīa tam glorioſe hitaret in eo. Crura ſunt tanꝙ due colūne Pedes tanꝙ baſes quibus innititur toti⁹ fabrice moles Quinqꝫ ſenſus vero quaſi feneſtre per quas aīa ꝯtemplat̄ exteriora. Tres cellule capiti ſūt velut camere ipſius aīe. ¶ Prima.ſ. fantaſtica ſiue ymaginatiua ē ad modū veſtibuli. in qua ſm̄ ymaginē diuerſas recipit formas ¶ Secunda logiſtica ſiue diſcretiua eſt ad modū ꝯſiſtorij. in qua de ymaginatiuis per rationem diſcernit. ¶ Tercia. ſcꝫ memorialis ſiue retentiua eſt ad modū apothece ſiue theſaurarie. in qua ea que ymaginatio ꝯcipit ⁊ ratio diſcernit per memoriam retinet ⁊ cōſeruat. Capilli ſunt tanꝙ tegule domus huius. Unde ariſtotiles. Capilli cooperiunt ⁊ cuſtodiunt a forti calore ⁊ frigore. Ipſi etiam corpori domum fecit excelſam. ampliſſimam ⁊ decoram ſcilicet hunc ſenſibilem ⁊ habitabileꝫ mundum. Sed quia vtraqꝫ domus in breui caſura eſt. ſcilicet corpus per mortem. mundus per reſolutionem neutri incubendum eſt per amoreꝫ. ne cum ruentibus ruamus ⁊ obruamus. Sicut de elephante contingit cum arbori a venatoribus ſecta: incumbit. Quidam enim corpori innituntur per voluptatē. De quib⁹ amos.v. ¶ Quō ſi fugiet vir a facie

B

leonis.i.a peccato ſuperbie.⁊ occur
rit ei vrſus.ſ.peccatū luxurie.Vrſus
eñ ſuper omnia mel diligit.⁊ ingre
diatur domū deſcendendo ad curio
ſitatem carnis.⁊ innitatur manu ſup
pariete confidendo robori ⁊ iuuen
tuti ſue ⁊ mordeat eum coluber.ſcȝ
diabolus animam eius rapiendo ex
improuiſo.Ita eſt de eo qui innitit̃
corpori ſuo.Job.viij.¶ Innitetur
ſuper domū ſuam ⁊ non ſtabit.⁊ ful
ciet eam delicijs ⁊ indumentis.⁊ nō
conſurget.Alij mundo innitunt̃.ſcȝ
per vanitatem.De quibus Iſaie.xx
xvi.¶ Ecce confidis ſuper baculum
arundineum confractū ſuper egip
tum.i.mundū.ꝙ iam conquaſſatus
minatur ruinam.⁊ comparat̃ arun
dini.ꝙ exterius nitet vanitate.ſed i
tus vacuus eſt a.veritatis ſoliditate.
cui ſi innixus fuerit homo in tempo
ralibus confidendo.intrabit manuȝ
eius ⁊ perforabit.in morte ſibi om
nia auferendo.vñ pſalmiſta.¶ Dor
mierunt ſomnum ſuū ⁊ nihil inue
nerunt.⁊c̄.Ezechielis.xxxiij.¶ Cor
ruent fulſientes egiptum.i.munduȝ
ampla ⁊ pulchra edificia conſtruen
do.Unde Gregorius.Si ruinā ſue
domus quaſſaȝ minaretur quiſquis
in illa habitaret fugeret.⁊ qui ſtan
tem dilexerat recedere ꝙ̈ tocius a ca
dente feſtinaret.Si ergo mundus
cadit.⁊ nos eum amando amplecti
mur opprimi volumus potiꝰ ꝙ̈ ha
bitare.ꝙ nulla nos ratio a ruina illi
us ſeparat quos delectionibꝰ amor
ligat.Itē ſi qñ repentinꝰ ignis habi
taculuȝ aſſumit quiſquis eius poſſeſ
ſor extitit rapit qđ valuerit ⁊ fugit
lucrū reputat quicquid ſecum ex ig

C

nibus tollat.terrena omnia ſeruādo
amittimus.ſed largiendo ſeruamus.
Dicitur ꝙ i quadā ciuitāte ſingulis
annis eligebatur in regem vir extra
neus ex toto legum ſuarū ignarus.
qui per annū poteſtateȝ habebat fa
ciendi quod vellet.ſed in fine anni d̄
ferebatur nudus in quandam inſu
lam valde remotam.vbi fame peri
ret.amiſſo regno.Contigit auteȝ quē
dam eligi cui per quendam familia
rem ſuum innotuit conditio regni.
qui omnes theſauros regios quos
tunc in ſua poteſtate habebat premi
ſit in inſulam in quā deportandus
erat.vnde cuȝ in fine anni nudus il
luc a ciuibꝰ mitteretur.omnium bo
norum copiam reperit de theſauris
quos ſibi premiſit inuenit.Sic ⁊ nos
ſcientes ꝙ diu in hoc mundo nō poſ
ſumus manere.bona noſtra per ma
nuȝ pauperum debemus in futuraȝ
vitam premittere.nobiſqȝ domum a
liaȝ prouidere.in qua valeamus pꝰ
ſolutionem corporis habitare.ſicut
apoſtolus qui dicebat.ij.Corinthio
rū.v.¶ Scimus qm̄ ſi terreſtris do
mꝰ noſtra huius habitationis diſſol
uat̃ ꝙ edificationem habemus ex
deo domum non manufactam.ſed
eternam in celis.¶ In quibus ver
bis commendat domum illam a tri
bus ¶ Primo a pulcritudine.quia
non manu hominum facta.ſed a ſū
mo artifice per verbum ſuum in a
micorum ſuorum habitaculū prepa
ratata.vnde pſ.¶ Domine dilexi d̄
corem domus tue.⁊ locum habi.⁊c̄
Scđo duratione.quia eternam.vñ
Iſaie.triceſimotercio.Oculi tui vide
bunt iheruſaleȝ habitantē opulentā

D

tabernaculuȝ ꝙ nequaꝙ̄ tranſferri
poterit. ¶ Tercio in ſecuritate. ꝙ in
celis. i. in ſummo ⁊ ſecreto loco. Vñ
Leuitici. xxvij. ¶ Abſqȝ pauore habi
tabitis in terra veſtra. Quis ergo ñ
deſideret talem domum que ſit ſum
ma pulchra. nunꝙ̄ caſura. ⁊ ab omi
aduerſitate ſecura. ſed quia i futuris
ſibi prouidere nequit. qui fineȝ pre/
ſencium non attēdit monet prophe
ta. vt ad rememorandum nouiſſima
noſtra dom̄ pulueris puluere ↄſper
gamꝰ. quod hodie dicit eccleſia. cine
rem capitibus fidelium imponēdo.
Et hoc multis de cauſis Primo i
memoriaȝ mortis. vñ ſacerdos dicit
Memento hō. ꝙ puluis es. ꝛc̄. quaſi
diceret illud. Eccleſiaſtici. xxiiij.
¶ Memor eſto quoniā mors nō tar
dat. ¶ Scd̄o ad imitationē domini
ce paſſionis. Vnde impoſicio cineris
fit in forma crucis. quaſi diceret. tol
le crucem tuā per carnis mortificati
onem. ⁊ ſequere criſtū per rectam in
tentionem. Et nota ꝙ dominus ba
iulauit crucem ſuam in humero. ſed
nos imponimus eaȝ in capite noſtro
ed deſignandum ꝙ ipſe tulit ad onꝰ
⁊ ignomiam. ⁊ nos ferimꝰ ad hono
rem ⁊ gloriā. vñ ad galatas vltimo.
¶ Mihi abſit gloriari. niſi. ꝛc̄. Item
dñs tulit crucem ligneam. ſȝ nos im
ponimus nobis crucem cineream.
ad deſignandum ꝙ nihil eſt. quic/
quid facimus comparatione illorū
que pro nobis pertulit criſtus. Vn
de ait Treno. i. ¶ O vos omnes qui
ꝛc̄. ¶ Tercio in ſignū humilitatis.
Vnde Geneſis. xviij. ¶ Loquar ad
dominū meum cum ſim cinis ⁊ pul
uis Ubi nota ꝙ cinis benedictus fit

E

d palmis anni preteriti. ꝙ omnia bo
na opera debemus quaſi incinerare
⁊ pro nihilo reputare. Vnde Luce
xvi. ¶ Cum feceritis omnia que pre
cepta vobis ſunt. dicite ſerui inutiles
ſumus. ¶ Quarto in ſignum debili
tatis. quia vento temptationis per
nos reſiſtere non poſſumus. ſed in ō
ne malum deicimur. nec ad ſtatum
rectitudinis propria virtute leua/
mur. vnde Yſaie. ix. ¶ Homo infir/
mus ⁊ exigui temporis ⁊ minor ad
intellectum iudicij ⁊ legum. In qui
bus verbis notantur tria que ſunt i
homine. ſ. Infirmitas conditionis.
Breuitas temporis. ⁊ obſcuritas m̄
tis. Eccleſiaſtici. x. ¶ Quid ſuperbis
terra ⁊ cinis. ¶ Quito. in recordati
one ꝓprij ſceleris. ꝙ cinis ē reliquia
ignis. vnde. pſ̄. ¶ Cinerē tanꝙ̄ panē
manducabā. ſ. reliquias pctōruȝ. pei
tendo ↄſumebā. Exodi. xxvij. ¶ Faci
es lebetes ad ſuſcipiēdas cineres. qui
libetes ſūt ſacerdotes qui aliorū pec
cata in ſe ſuſcipiūt. nō ad bndūȝ. ſed
ad dolendū ¶ Sexto in ſignū ſancti
ficationis. vnde Iob. xvi. ¶ Saccuȝ
conſui ſuper cutē meā. ⁊ operui cinē
carnē meā. i. de peccatis meis pñiam
egi. ⁊ ſic ea ante oculos iudicis occul
taui. Vnde Ionas. iij. ¶ Audita cō/
minatione rex abiecit veſtimentum
ſuuȝ ⁊ indutus eſt ſacco. ⁊ ſedit in ci
nere. Ieronimus. Cinis ⁊ cilicium
ſunt arma penitencium. De hijs no
ta verſus Mors crux in cinere ſub
miſſo debi liteſit ¶ Culpaq; cum
pena pro crimine ſunt memorata

A

¶ Eodem die Sermo.xxxix.

Tu autē cum ieiunas
vnge caput tuū. ⁊ facieȝ tu
aȝ laua. Medici corporales
tribus modis mederi ſolent. ſ. reſtri
gendo vel relaxando. vel reſtauran-
do. Ita ⁊ medicus aīarum domin9
ihesus xp̄s triplicem nobis in euan-
gelio medicinam apponit ¶ Primo
ieiuniū quod reſtringit fluxū ↄcu-
piſcencie carnalis. ¶ Scdo elemoſi
nam que relaxat cupiditatem rei tē
poralis. ¶ Tercio orationem que r̄
ſtaurat perditionem boni ſpiritual᷑.
Ieiuniū eſt contra concupiſcenciam
carnis. Elemoſina eſt contra ↄcupi
ſcenciam oculorum. Oratio contra
ſuperbiam vite. vnde beatus Leo pa
pa. Oratione ꝓpiciatio dei exquirit᷑
ieiunio ↄcupiſcencia carnis extingui
tur. elemoſinis peccata redimuntur
hec triplex obſeruācia omniū virtu
tū ↄphendit effectus. hoc ad ymagi
neȝ ⁊ ſimilitudinē dī perducit. hec
a ſpiritu ſancto inſeparabiles facit. qꝛ
in ieiunio permanet innocens vita.
In elemoſinis mēs benigna In ora
tionibus fides recta. Ieiunium or
dinat hominē ad ſeipm̄ ex exiſtēcia
vis ↄcupiſcibilis. Elemoſina ordiat
ad proximū ex ↄpaſſiōe vis iraſci
bilis Oratio ordinat ad deū ex d̄uo
tione vis rationabilis. Ieiuniū fit d̄
bono qd̄ infra nos eſt. Elemoſina d̄
bono qd̄ circa nos eſt. Oratio de bo-
no qd̄ nos ſum9. vn̄ Criſoſtim9. So
lam orationē q̄ſi ſpirituale tributuȝ
aīa offert deo de ſuis viſcerib9 Qua
lia vero debeāt eſſe nr̄a ieiunia. oſtē-
dit domin9 in autoritate propoſita.
Debent eñ eſſe deuota. mūda ⁊ pia.

B

Deuota per pinguedinē ſp̄ūalis leti
cie. Munda per pietatē conſciencie
Pie p̄ ↄpaſſionē aliene miſerię. Pri
mū notatur ibi. Tu aūt cū ieiunas.
vnge caput tuū. ſ. mentē oleo deuoti
onis. vt guſtans qꝫ ſuauis eſt deus i
ipſius dulcedine delecteris. Bern-
hardus. Caput iſtud eſt mens interi
or. que tunc vngit᷑ in ieiunio cū ſpi
ritualiter. delectat᷑ in eo. An tibi no
uū videtur vt dicam9 caput vngi ie
iunio ego plus dico etiā impinguat᷑
nunqꝫ ne legiſti. vt alat eos in fame
Eſt ergo ieiuniū corporis vnctō ca
pitis ⁊ carnis medicina. refectio cor
dis. qꝫdiu dixerim vnctionē que eti
ā medetur vulnerib9. ⁊ exaſperatas
ↄſciencias lenit Emat ypocrita ieiu-
nio ſuo oleū peccatoris. ego meū nō
vendo. ieiuniū ipm̄ mihi eſt oleum
quo inungar. Vnge quoqꝫ caput tu
ū. ne quid forte murmuris aut ipa-
ciencie ſubeat nō ſolū aūt. ſꝫ ⁊ tu glo
riare in tribulationib9. abſqꝫ tn̄ omī
ſtudi vanitatis. Vbi nota qꝫ quīcu-
plex eſt vnctō Pria eſt prudencie
q̄ inūgunt᷑ cathecumi oleo bn̄dicto
ante ⁊ retro. ſ. in pectore ⁊ iter ſcapu
las. vt nō ſolū vidcāt p̄ſencia. ſꝫ etiam
p̄terita ⁊ futura. vn̄ Deutero. xxxij.
¶ Vtinā ſaperent ⁊ intelligerēt. ⁊c̄.
Bernhard9. In his verbis tria vi
deo nobis ↄmendari. ſ. ſapienciā. in-
telligenciam. prouidenciā. vt ſapien
ter diſponamus preſencia. preterita
recogitemus in amaritudine anime
noſtre. Futura quoqꝫ ſollicite proui
deremus

¶ Scda eſt iuſticie qua inunguntur
baptiſati a ſacerdote criſmate ſacro
in vertice eius. vt criſtiani dicantur

a criſto qui redemit nos in ſanguine
ſuo ⁊ fecit nos deo patri regnū ⁊ ſa
cerdotes. Apocalipſis.v. Unde.i. Pe
tri.i. ¶ Nos eſtis genus electum re-
gale ſacerdocium. Debemus itaqꝫ re
ges eſſe vt in terra propria.ſ.in cordē
noſtro iudicium ⁊ iuſticiaꝫ faciamꝰ
ſicut ait pſalmiſta ¶ Feci iudicum ⁊
iuſticiam. Item debemꝰs eſſe ſacer-
dotes. vt noſipſos deo in ſacrificium
offeramꝰ.ſicut apoſtolus monet Ro
ma.xij. Exhibeatis corda vr̄a .⁊c̄.
Tercia eſt fortitudinis qua inungū
tur confirmandi criſmate in fronte
per manum epiſcopi .in qua ſpiritꝰ
ſanctus datur ad roborandū vt ydo
nei ſint pugnare contra mundū. car
nem ⁊ diabolum. Iuxta illud. Eccle
ſiaſtici.iiij. ¶ Agonizare pro anima
tua. ⁊ vſqꝫ ad mortem certa pro iuſti
cia. ⁊ deus expugnabit pro te inimi
cis tuis. Inunguntur em̄ pugiles ne
poſſint capi ab inimicis. Fit aūt con
firmatio in fronte vt non erubeſcat
hō nomen criſti confiteri. Luce.ix.
¶ Qui me erubuerit ⁊ meos ſermo-
nes. hunc filius hominis.⁊c̄. Hoc ſa
cramentum petrus non habuit quā
do ad vocem ancille criſtuꝫ negauit
nondum em̄ confirmatus erat vir-
tute ex alto. Fit etiam ex criſmate qđ
conficitur ex oleo ⁊ balſamo. Oleum
vero deſignat nitorem conſciencie. ⁊
ſpiritualem leticiam per quam bella
ſpiritualia ſuperantur Unde. primo
Machabeorū.iij. ¶ Preliabantur p̄
lium.⁊c̄. ¶ Balſamum vero deſiḡt
odorem bone vite per quem interfi
ciunt̄ ſpūales ſerpentes.ſ. demones.
ij. Corinth.ij ¶ Criſti bonus odor ſu
mus deo. Eccleſiaſtici.xxvij. ¶ Qui
balſamū non mixtū.⁊c̄.
Quarta eſt temperancie ſiue ſanctifi
cationis qua inunguntur ſacerdotes
quorum manus conſecrantur oleo
benedicto. vt opera eorum ſint mun
da ⁊ ſancta. ⁊ maxime epiſcopi .qui
non ſolum in manibus .ſed etiam in
capite criſmatis accipiunt vnctionē.
ad innuendum ꝙ caritatem debent
habere in mente. ⁊ pietatem in ope-
re. quarum altera in balſamo. altera
in oleo deſignatur. vn̄ in ſacra ſcrip
tura. ¶ Oportet epiſcopum ſine cri-
mine eſſe ſicut diſpenſatorem. non ſu
perbum. non iracunduꝫ. non percuſ
ſorem. non turpis lucri cupidum. ſ;
hoſpitalem benignum. prudentem.
ſobrium. iuſtum. ⁊ ſanctum
¶ Quinta vnctio eſt ſanctitas qua inū
guntur infirmi Iuxta illud Iacobi
vltimo. ¶ Infirmatur quis in vob̄
inducat preſbiteros eccleſie.⁊c̄. Et đ
ſignat vnctionē extremā. q̄ inunge-
mur in futuro. qū corruptibile hoc
induet incorruptionem. ⁊ mortale
hoc immortalitatem. Iſaie.xxx ¶ Al
ligabit dn̄s vulnꝰ populi ſui .percuſ
ſuram plage eius ſanabit. Scđm no
tatur ibi cū ait. Et faciem tuā laua.
id eſt conſcienciam munda vt ſit ſine
macula ⁊ ruga. Debemus aūt ꝯſciē
ciam abluere in multiplici aqua.
Prio aq̄ ꝯpunctionis. q̄ omnem ab
luit maculā. De q̄ Ezechielis.xxxvi
¶ Effūdaꝫ ſuper vos aquā mundā
⁊ mundabimini.⁊c̄. In hac aqua da
uid culpā homicidij abluit. Petrus
crimen negatōis. Magdalena multi
tudinē pctōrum ¶ Ad hanc horta
tur nos ſermo ꝓpheticus. Iſaie.i.
¶ Lauamini mundi eſtote

E

Scḋo aqua confeſſionis. De qua ꝓuerbiorũ ¶ Aqua profunda verba ex ore viri. Johel. ¶ Effunde ſicut aquam cor tuum. ꝛc̃ Ubi dicit expoſitio. ceteri liquores cum effunduntᷣ vel quadam pinguedine ſuperlinita vel ſapore infecta vaſa relinquunt. Sola aqua ſic effunditur vt mundicia vaſis nullis eius reliquijs maculetur. Qui ergo peccata ſua confitentes vel negligencie vel erubeſcencie cã aliquid effundi timent. q̃ſi in vaſe ſpiſſi liquoris reliquias retinent. Qui vero peccata omnia ⁊ nõ peccãdi effectum eijciunt. in vaſe ſaporeꝫ notium adhuc ſeruant Nihil ergo occultum relinquamus in corde noſtro. ſed omnia in confeſſione deo reuelemus.

¶ Tercio aqua corporalis effuſi que abluit quicquid maculauerat crapula. quid luxuria inquinauit. Hec eſt aqua marath. de qua dicitur Exodi xv. Uenerunt in marath nec potuerunt bibere aquas. eo ꝙ eſſent amare. Moyſes vero clamauit ad dominum qui oſtendit ei lignum. quod cum miſiſſet in aquas in dulcedineꝫ verſe ſunt. ¶ Hoc lignum eſt memoria dominice paſſionis. cuius conſideratio quecunqꝫ aſpera ſuauia reddit Unde Job. vi. ¶ Que primo voluit tangere anima mea. ꝛc̃

¶ Quarto aqua fraterne compaſſiõis. De qua Eccleſiaſtici. iiij. ¶ Ignem ardentem extinguit aqua. ⁊ elemoſina reſiſtit peccato. Ambroſius Nullum tam graue delectũ eſt quod non purgetᷣ abſtinẽcia. ⁊ elemoſinis extinguatur

¶ Quinto aqua deuotionis De qua

F

Job. ix. Si lotus fuero quaſi aquis viuis. Ubi dicit Gloſa. aquis viuis ſe lauat qui pro deſiderio eterne patrie plorat Hoc eſt irriguum ſuperius. De quo Joſue. xv. ¶ Dedit caleph filie ſue irriguũ ſuperius ⁊ irriguũ inferius

Sexto aqua diuini ſermonis. De q̃ Cantico. v. ¶ Oculi eius. ſicut colũbe ſuper riuulos aquarũ que lacte ſunt lote. ⁊ reſident iuxta fluenta pleniſſima. Hec eſt ſacra ſcriptura. q̃ ad modum aque perſpicue ſpeculantis viſum clarificat. ⁊ ſordes anime mũdat. Johannis. xv. ¶ Jam vos mundi eſtote ꝓpter ſermonem. ꝛc̃

Tercium notatur ibi cum dicit. theſaurizate vobis theſaurum in celo. quaſi in tuto loco. Ubi dicit expoſitor Quid tam paternũ quid ſic inuenies de amore. quid tam prouidum conſilium. nihil tibi perire vult. qui tua in celeſtibus theſauris vult r̃poni. quam ſecure dormit. qui deum ſuorũ meruit habere cuſtodẽ. quam neſcit curas. quam non eſt anxiꝰ. q̃m caret faſtu ſeruorũ qui ſua patri ſeruanda committit. crede cordi tuo q̃ ſeruo credis. ⁊ magis deo q̃ꝫ homini accomoda. Prouerbiorum. xix. ¶ Feneratur deo qui miſeretur pauperis Sed ſi times ne quid modo preſumas. ſigna fidei anulo ſacculos tuos vt tali cuſtode dormias tu ſecurus. Unde dicitur prima Thimothei. i. ¶ Scio cui credidi ⁊ certus ſum. ꝙ potẽs eſt depoſitum meum ſeruare in illam diem. ¶ Nunquid poteris tuam pecuniam denegare qui tibi õnia ſua contulit. qui te regni ſui hereditate ditauit. p̃ri qui dat ſua filijs.

commoda non minuit filiorum. Qui ergo vult vincere auariciaȝ. vi uicias ſubroget. non reponat. fideli ter namq̃ per manum pauperis ad deum de fideiuſſore portantur. ma nus ſiquidem pauperis ſinus abra he eſt. Vñ quicquid acceperit mox reponit. manus pauperis gazophila tiuȝ criſti eſt. ꝙ quicquid pauper ac cipit criſtus acceptat. Mathei. xxv

Quod vni ex minimis meis feci ſtis mihi feciſtis Da ergo homini pauperi terram. vt accipias celum. Da minimū vt accipias regnum. da micam vt accipias totum. Mathei. x ix Centuplum accipies ⁊ vitam e ternam poſſidebis

Dñica in q̈drageſima. ij. ad Cori. vj

Fratres Hortamur vos ne in uacuum graciam dei recipiatis Ait eñ. Tem pore accepto exaudiui te. ⁊ in die ſa lutis audiui te. Ecce nunc tempus acceptabile. ecce nunc dies ſalutis. Nemini dantes vllam offenſionem vt non vituperetur miniſterium ve ſtrum. ſed in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut dei miniſtros. In multa paciencia. in tribulationibus. in neceſſitatibus. in anguſtijs. in pla gis. in carceribus. in ſeditionibus. in laboribus. in vigilijs. in ieiunijs. in caſtitate. in ſciencia. in longanimitate in ſuauitate. in ſpiritu ſancto. in cari tate non ficta. in verbo veritatis. in virtute dei. per arma iuſticie a dex teris. ⁊ a ſiniſtris. per gloriaȝ ⁊ igno bilitatem. per infamiam ⁊ bonam famam. Vt ſeductores ⁊ veraces ſic ignoti ⁊ cogniti Quaſi morientes ⁊ ecce viuimꝰ. Vt caſtigati ⁊ non mor tificati Quaſi triſtes ſemper autem gaudentes. Sicut egentes multos autē locupletantes Tanq̃ nihil ha bentes ⁊ omnia poſſidentes

Euangelium. Mathei. iiij.

In illo tempore ductus eſt ihesus in deſertum a ſpiritu vt tem taretur a diabolo. Et cum ieiunaſſet quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus, poſtea eſuriit. Et accedēs temptator dixit ei. Si filius dei es. dic vt lapides iſti panes fiant. Qui reſpondens dixit. Scriptum eſt. nō in ſolo pane viuit homo. ſed in omni verbo quod procedit de ore dei. Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſā ctam ciuitatem ⁊ ſtatuit eum ſupra pinnaculum templi ⁊ dixit ei. Si fi lius dei es. mitte te deorſum. Scrip tuȝ eſt eñ. ꝙ angelis ſuis mandauit de te. ⁊ manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi ihesus rurſum. Scriptum ē Non temptabis dominū deum tuū Iterū aſſumpſit euȝ diabulus in mō tem excelſum valde. ⁊ oſtendit ei om nia regna mundi ⁊ gloriam eorum ⁊ dixit illi. hec omnia dabo tibi ſi ꝓ cidens adoraueris me Tunc dixit ihesus. Vade ſathanas. Scriptuȝ eſt enim Dominum deum tuum ado rabis ⁊ illi ſoli ſeruies Tunc reliquit eum diabulus. Et ecce angeli acceſſe runt ⁊ miniſtrabant ei.

De Epiſtola.

Dominica prima in quadrageſi ma Sermo quadrageſimus

A

HOrtamur vos ne in uacuum graciam dei recipiatis. ꝙ nunc exercitus milicie criſtiane ad pugnam egreditur contra nequicias demonis aduerſ9 acies viciorū. Idcirco apoſtolus tā ꝙ dux belli ſtrenuus. prudenti exhortatiōe nos animat in epiſtola hodierna. ſicut precepit dominus Deuteronomij. xx. ¶ Appinquāte iam ꝓlio ſtabat ſacerdos ante acie;. ⁊ ſic loquetur ad populū Nos hodie cōtra inimicos veſtros pugnaȝ committetis. non pertimeſcat cor veſtrum. nolite metuere. nolite cedere. ne formidetis eos. ꝙ domin9 deus noſter in medio noſtri eſt. ⁊ pro nobis contra aduerſarios dimicabit. vt eruat nos de periculo. Hortatur autem nos vt arma regis noſtri non abiciamus. ſed in eis viriliter dimicemus. cum ait. Hortamur vos ne inuacuū ⁊c̄. Gracia hec eſt quintuplex ſcd̄m quinq; bn̄ficia nobis collata. q̄ ſunt. Bona naturalia. Bona temporalia. Tēpus penitencie. Largitas miſericordie. ⁊ Spes glorie.

¶ Bona naturalia ſunt que cōtulit nobis in ipſa creatione. ſ. corpus cū ſenſibus. quod priuilegiatur in tribus. In ſtatura. In loquela. In riſu Staturaȝ dedit homini erectam. vt moneret eum terrena deſpicere ⁊ amare celeſtia. ¶ Loquelam ad laudandū deum. ad edificandū proximū. ad accuſandum ſeipſum ¶ Ridere dedit in ſignum affabilitatis. Unde Eccleſiaſtici. xxxv. ¶ In omni dato hylarē fac vultum tuū. ij. ad Corinthios. ix ¶ Hylarem datorem diligit deus Contulit quoq; aiaȝ cum viribus. ſ.

B

in potencia diſcernendi inter bonuȝ ⁊ malū. appetendi bonū. ⁊ deteſtādi malū. Dedit etiam liberum arbitrium. vt libere ⁊ nullo cogente d̄clinaret a malo ⁊ faceret bonum. Et per hoc mereretur bonum eternum. vn̄ Eccleſiaſtici. xv ¶ Appoſuit tibi aq̄ȝ ⁊ ignem. ad quod volueris extende manū tuam. Deuteronomij. xxx.
¶ Conſidera ꝙ ꝓpoſuerit dominus in conſpectu tuo vitam ⁊ bonū. ⁊ e contrario mortem ⁊ malum
In hac libertate conſiſtit tota dignitas hominis. Unde valde ſtulti ſunt qui dicunt quare dominus non fec hominē talem ꝙ peccare nō poſſet. qm̄ non eſſet ſuo merito ꝯmendabil̄ hec enī eſt maxima ꝯmendatio viri iuſti. ꝙ potuit tranſgredi ⁊ non eſt tranſgreſſus. Eccleſiaſtici. xvi. ¶ Hāc graciam inuacuū accipiunt qui malū eligunt ⁊ bonū fugiūt. ⁊ exhibēt mēbra corporis arma īiquitati. pctō Bona temporalia ſunt ſanitas corporū. ⁊ tranquilitas temporū. ⁊ fertilitas rerū Sȝ miſer hō ſanitate corporis abutitur in luxuria. vn̄ Prouerbiorū. v. ¶ Ne des alienis. i. demonibus honorem tuū. ſinguli hn̄t hūc honorē. ꝯiugati honorē ꝯiugij. ꝯtinentes honorē ꝯtinēcie. virgines honorē virginitatis. ⁊ ānos tuos crudeli. ſ. tēpus tibi ad pn̄iaȝ deputatuȝ ne forte ipleant̄ extranei viribꝯ tuis. i. operibꝯ iuuētuti. ⁊ labores tui ſint ī domo aliena. ſ. meretricis. ſic̄ legit̄ de filio ꝓdigo. qui ſua luxurioſe ꝯſūpſit. ⁊ gemas ī nouiſſimis cū conſūpſeris carnē tuā. ꝙ luxuria ſubſtāciam diſſipat. corpus eneruat. animaȝ dampnat ¶ Item tranquillitate

C

temporis abutit᷑ in ſuperbia. Unde
Job.xxxix. ¶ Cu͛ tempus fuerit tūc
alas erigit. id eſt cogitationes occul
tas ſuperbiendo oſtēdit. derid͛ equi
tem ⁊ aſcenſorem eius id eſt exterio/
rem humilitatem ⁊ interiorem ſan/
ctitatem viri iuſti. ¶ Item fertilita
te rer͛ abutit᷑ in auaricia. vn̄ dicunt
Baruch. viij. ¶ Quando tranſibit
meſſis .ſ. fertilitas. ⁊ venum dabim⁹
merces . ⁊ aperiemus frumentum
id eſt foſſam granarium vt immi/
nuamus menſuram qua vendimus
alijs. ⁊ augeamus ſyclum quo preci
um ſoluitur nobis. Supponamus
ſtateras doloſas quo decipiant ſim/
plices. vt poſſideam⁹ in argento ege
nos ⁊ pauperes pro calciamentis ⁊
quiſquilias frumenti vendamus
Hoc totum faciunt mercatores. Sz
ſequitur in autoritate Jurauit domi
nus in ſuperbia Jacob. i. mercatorū
alios ſupplantancium. ſi oblitus fu
ero vſq͛ ad finem omnia opera eo͛
Nunquid ſuper hoc commouebit᷑
terra. ⁊ lugebit omnis habitatio ei⁹
Tempus penitencie eſt ſpacium pre
ſentis vite eo precioſius quo breui⁹
De quo apoſtolus ait. Ecce nunc tē
pus acceptabile ad agendam penitē
ciam. quia nunc acceptatur ſacrifici
um iuſticie. Ecce nunc dies ſalutis
ad promerandam gloria͛. quia nūc
acquiritur meritum ſalutis eterne.
Hanc graciam inuacuum recipiunt.
qui de die in diem penitere differūt
De quo Job. xxxviij ¶ Dedit eis do
minus locum penitencie. ⁊ ille abuti
tur eo in ſuperbia. Apocalipſis. ij.
¶ Dedi illi tempus vt penitenciam
ageret ⁊ non vult penitere a fornica

D

tione ſua. ⁊ tales audiunt vocem cor
ui id eſt diaboli. De quo Sophoni
e. ij. ¶ Vox cantantis in feneſtra. id
eſt in aure interiori. Coru⁹ in ſuper
liminari id ē in īferiori parte ratio/
nis. Nam ad ſuperiorem partem. id
eſt ad ſinderiſim diabol⁹ non poteſt
attingere Vox huius eſt pro craſti/
natio penitencie quam nonnulli au
diunt. ſ. qui vſq͛ ad ſabbatum paſche
differunt penitere. ſi talibus non eſt
danda eucbariſtia in die paſche. ni
ſi euidens ratō appareret. vel neceſſi
tatis articulus imineret. Gracia tem
poris quanta ſit innoteſcit cu͛ amit/
titur ſicut beatus Gregorius oſten/
dit de quodam. qui cum moreretur
inducias poſtolabat

¶ Largitas miſericordie eſt peccatorū
remiſſio. gracie infuſio. virtutu͛ col
latio. que notantur in parabola đ fi
lio prodigo . Luce. xv. Qui accepta
portione ſubſtancie. ſ. bonis nature.
recedit a patre. bona opera deſeren/
do. proficiſcitur in regione͛ longin
quam ſcelera committendo. elongat᷑
eī̄ magis du͛ poſt concupiſcencias
ſuas more pecudum facit. remediu͛
penitencie fugit. in obliuione͛ veri
tatis ⁊ iuſticie venit. ⁊ ſi eandem ve
ritatem ⁊ iuſticiam agnoſcit non di/
ligit. eternam vita͛ non appetit. ghe
hennam non expaueſcit. ꝓpriam cul
pam diligit quod eſt profundū ma
lorum. Prouerbiorum. xviij. ¶ Ibi
ſunt ſeptē grad⁹ miſerie elongatiōis
a patre. diſſipat bona nature cu͛ me
retricibus. ſ. concupiſcencijs carnis.
egere incipit. q͛ non ſaciat᷑ oculus vi
ſu nec auris īpletur auditu. adheret
diabolo peccato deſeruiendo. paſcit

E

porcos.id ē ſenſus corporeos eo ꝙ in
ceno rex delectabiliū voluntāt᷑. Ui
dimus receſſum. iam vero reditū vi
deamus. In ſe reuertitur. ꝙ totū in
beſtiam tranſierat. ⁊ ſecum non erat
⁊ ait. ſurgam ⁊ ibo ad patrem meum
quaſi diceret. ego qđ erat filij perdi
di. ſed illud qđ patris eſt nō amiſi. ⁊
dicā ei. pater peccaui in celum. Ecce
humilitas: que ſola vicit inuincibilē
Judicem ↄuertit in piiſſimū patrē
Uidimus filij reditum: videamus
patris effectum. videt a longe filiū
cum peccatorem facit ꝓprium videre
reatum. miſericordia mouetur: nō ꝙ
natura incōmutabilis humanos pa
tiatur effectus: ſed ex humana ſimili
tudine diſcimus affectum dulcedis
dei. occurrit filio: gratiā largiendo.
ſupra collum ruit. dulce onus penitē
tie imponendo. oſculatur eum: venie
confidentiā tribuendo. Ecce quedā
benignitas. oſcula porrigit nō flagel
la. Tardius videbatur pater veniam
dare ꝙ illi accipere. Quis locus de‑
ſperatōnis in tanta affluentia miſeri
cordiarum. Deinde nō dixit. Unde
venis. vbi fuiſti. vbi ſunt que tuliſti
quare tantam gloriam in tantam ig
nominiam cōmutaſti. ſed iubet cito
ꝓferri ſtolam primam: reparādo in
nocentiam. ⁊ dari in manu anulum
reſtituendo honorem perditum. Di
gnitas anuli non ad ſolam manū ſed
etiam ad cor pertinere videtur. Un‑
de quarto digito imponitur. in quo
eſt quedam vena pertingens vſqȝ ad
cor. ut voluntatis ⁊ operationis con
uenientia innuatur. Apud romanos
olim ſolebant anuli de publico dari
ſed differenter. Nā ſeruis dabantur

F

ferrei. libertis argentei. liberis aurei
dignis perſonis gemmati. Ita ⁊ do‑
minus dat ferreum illis qui accepe
runt ſpiritum ſeruitutis. ⁊ cogitant
ſolummodo de ſupplicijs. Argenteū
illis qui incipiūt ſperare de premijs
Aureum deuotis. Gemmatum illis
qui ſpiritualia cariſmata perceperūt
in reuelationibus ſanctoꝝ vel in ope
ratione virtutum. Dat etiā calciamē
ta. id eſt bonorum exempla ad muni
men affectionū: ne puluere auaricie
vel luto luxurie maculetur: ſed cur‑
rat fortiter vias vite. Ecce ꝙ pauper
ad patrem redijt: qui nec calciamen
ta in pedibus tulit. Uitulus ſagina
tus occiditur: in teſtimoniū pingue
dinis paterne dilectionis: cum peni
tens ad eucariſtie perceptionem ad‑
mittitur: que inſtituta eſt ad memo
riam dominice paſſionis. In ſimpho
nia que dicitur a ſyn quod eſt ſimul:
⁊ phonos quod ē ſonus: quaſi ſimul
ſonans vel cantās notatur moꝝ con‑
cordia. In choro qui habet duos ca
lamos. ſuperiorem per quem flatum
accipit. ⁊ inferiorem per quem ſonū
emittit: dilectio dei ⁊ ꝓximi deſigna‑
tur. Ecce quanta largitas miſericor‑
die dei. Hac gratia abutunt᷑ ingrati
ad peccatoꝝ vomitum redeūtes. De
quibus. ij. petri. ij. ¶ Canis reuerſus
ad vomitum. ⁊ ſus lota in volutabro.
Spes glorie eſt expectatio illoꝝ bo‑
norum que preparauit deus diligen
tibus ſe. De qua prouerbio. x. ¶ Ex
pectatio iuſtorum leticia: que erit in
viſione. manifeſta dilectione ⁊ frui
tione dei. quia videbunt dilectum vi
ſione manifeſta. diligent eum dilecti
one plena. fruenturqȝ viſo ⁊ dilecto

fruitione ſempiterna. Unde ſapien.
iij. ¶ Qui confidunt in illum intelli
gent veritatem. Ecce primum. ⁊ fid
les in dilectione illius. ecce ſecundū
quoniam donum eterne ſatietatis: ⁊
pax eternitatis eſt electis dei. ecce ter
cium. Hac gratia abutuntur qui ſine
meritis eterna premia ſe habituros
cōfidunt. Unde de dyabolo ait Job
xv. ¶ Ecce ſpes eius fruſtrabit̃ eum
Hec quinqꝫ predicta beneficia deſig
nantur per quinqꝫ annas in ſcriptu-
ra ſacra repertas. Prima eſt vxor
helchane. Secunda vxor raguelis.
Tercia vxor thobie. Quarta vxor Jo
achim. Quinta filia phanuel de tri-
bu aſer Helchana itaqꝫ interpretatur
poſſeſſio. ⁊ ideo anna vxor helchane
ſignat bona naturalia: que quaſi por
tionem ſubſtantie poſſidemus. Ra
guel interpretatur paſtio domini. et
ideo anna vxor raguel ſignat tempo-
ralia bona: quibus a dño paſcimur
in hac vita. Unde pſalmiſta ¶ Domi
nus regit me: ⁊ nihil mihi deerit ⁊c̃
Thobias interpretatur bonus dñs.
⁊ ideo anna vxor thobie ſignat tem-
pus penitentie. De quo romanos. ij
¶ Ignoras qm̃ benignitas dei ad
penitentiam ⁊c̃. Joachim interpreta
tur reſurrectio. ⁊ ideo anna vxor ioa
chim ſignat largitatem miſericordie
dei: qua reſurgimus a morte peccati.
Unde ad coloſ. iij. ¶ Si conſurrexi
ſtis cum xpo ⁊c̃. Phanuel interpreta
tur apparitio dei. Et ideo anna filia
ph anuel ſignat ſpem vite eterne. De
qua Joh. xvij. ¶ Hec eſt vita eterna:
ut cognoſcant te ſolum deum verū: et
quem miſiſti ihesum xpm̃.

Sermo. xli. de euangelio.

Ductus eſt Jheſus in
deſertum a ſpū ut temptare
tur a dyabolo. Hec dñica vo
catur in. xl. ⁊ incipit hodie. ⁊ termia
tur in die cene. in quo innuitur ꝙ q̃
bene quadrageſimam perfecerit: per
ueniet ad ſatietatem diuine cōtempla
tionis. ſicut de helia legit̃. iij. Regū
xix. qui terminata quadrageſima ſua
venit ad montem dei oreb. quod in-
terpretat̃ menſa. Eſt autem quadra
geſima tempus quadraginta dierū
ꝙ quadragenarius numerus cōſtat
ex quatuor multiplicantibus decem
In quo ſignatur ꝙ per denariū nu
merum preceptoꝝ: paſſiones pertur
bationū ex quatuor affectionib9 naſ
centiū refrenare debemus in nobis.
Legitur autē hoc euangeliū hodie.
Primo ut exēplo dñi excam9 ad pu
gnandū cōtra vicia: ſecuri de victoria.
Secundo ut incitemur ad vigilanti
am cōtra dyaboli verſuciā: qui tanta
diligētia circuit ⁊ ſcrutatur oēm con
uerſationem fideliū. neceſſitates eoꝝ
cōplexiones corpoꝝ: ut temptandi in
ueniat occaſionē. Tercio ut diſcam9
a dño quibus armis ⁊ qualiter dimi
cemus. Quarto ut cōſolationem ciui
um ſupernoꝝ ſemper nobis adeē ſpe
rem9. Dicit aūt h euāgeliſta tria de
dño. Primū ē ꝙ fuit in deſertū du
ct9. ibi. Ductus ē ihs ⁊c̃. Scdm ꝙ
ieiunio macerat9. ibi. ⁊ cū ieiunaſſet
⁊c̃. Tercio ꝙ a dyabolo temptatus ē
ibi. Et accedens temptator. Circa p
mū notant̃. iiij. ſ. temp9 qñ ducit̃. lo
cus vbi ducit̃. perſona a qua ducit̃.
cā ad quid ducitur. Tempus extitit

B

ſtatim poſt baptiſmum : ut nobis in
nuat ꝙ baptizatis temptatio grauit̄
inſtat . q̄ ſicut dicit gloſa ſuper illud
exo.v ¶ Pharao ꝯtemptus ſurgit in
ſcandala. Gregoriꝰ. Jllos pulſare ne
gligit : quos quieto iure poſſidere ſe
ſentit. ſcilicet infideles. nec etiam val
de curat de eis qui ꝯfitentur deum
verbis: ſed impugnant factis: praue
⁊ peruerſe viuendo Quis em̄ rex ſub
ditis ad nutum obedientibꝰ⁊ tribu
ta ſoluentibus bellum indicit. Proin
de tota ſollicitudine curat: ut aliquid
de eccleſia rapiat. Unde Job.xl ¶ Ab
ſorbebit fluuiū ⁊ nō mirabitur id eſt
ꝓ magno nō habet ſi deuorat infide
les. Habet em̄ fiduciam ut fluat ior
danus in os eius. i. ꝙ deuoret bapti
zatos . ⁊ ſpecialiter inſtat perfectis et
religioſis viris. Unde abbacuc p̄io.
¶ Cibus eius electus. vbi dicit Jhe
ronimus. Job ſubuertere cupit: ⁊ de
uorato iuda ad cruciādos apoſtolos
expetit poteſtatē. Unde legitur ꝙ q̄
dam filius ſacerdotis ydoloꝝ intra
uit occulte in templum poſt patrem
ſuum euntē ad ſacrificandum ⁊ vidit
ibi principem demonū ſedentem in
ſolio. ⁊ omnē ſuam miliciam corā eo.
Et ecce quidam demones venientes
adorauerūt eum. Et requiſiti de fa
ctis nequicie ſue . vnus eoꝝ reſpōdit
Per.xxx. dies in ꝓuincia quadam ſe
diciones ⁊ bella commoui. Alius dix
it ꝙ per.xx. dies plurimas naues in
mari ſubmerſit. Tercius ꝙ per decē
dies in quibuſdam nuptijs lites cō
mouit: in quibus multi vulnerati fu
erunt. ⁊ ſponſus interfectus. Quibꝰ
auditis omnes iuſſi ſunt flagellari ꝙ
tantum tempus in hijs expendiſſent

C

Tandem vnus veniens adorauit ⁊ di
xit ꝙ per quadraginta annos in he
remo quendam monachū impugna
uit ⁊ vix eum nocte illa compulit for
nicari. Tunc ille ſurgens ⁊ oſculans
eum: impoſuit ei coronā ſuam: ſecum
ſedere precepit: dicens eum maximū
quid feciſſe.

Locus fuit deſertum quod eſt inter
iheruſalem ⁊ iherico iuxta aquas ſati
atas ab heliſeo ⁊ vocabatur prius do
mita. id ē ſanguis: eo ꝙ ibi latitabāt
latrones. id eſt arabes ⁊ interficiebāt
plures Nunc autem vocatur carente
na: eo ꝙ ibi dominus ieiunauit qua
draginta diebus . ⁊ diſtat duo milia
ria a iherico. Hoc deſertum deſignat
mundū per quod primus homo am
bulauit. ⁊ incidit in latrones. i. demo
nes qui expoliauerūt eum decore vir
tutum. ⁊ vulnerauerūt eum in inte
gritate naturaliū quare miſer homo
nudus ⁊ cruentatus: diuine grē auxi
lium implorabat. cuius vocem medi
cus celeſtis exaudiens: quodāmodo
ſupernis ciuibꝰ ait hoc quod hodie
eccleſia in introitu canit . Jnuocauit
me ⁊ ego exaudiam eum ⁊c̄. ⁊ mox de
ſcendit in hoc deſertum . ⁊ miſericor
dia motus ſeipſum expoliauit vt hoc
indueret. ⁊ vulnerari permiſit: ut de
ſanguine ꝓprio medicamentum con
ficeret contra omnia vulnera pecca
torū. Unde eccleſiaſti.xxxviij ¶ Un
guentarius faciet pigmēta ſuauitatis:
⁊ vnctiones cōficiet ſanitatis.

Perſona a qua ductus eſt fuit ſpiri
tus ſanctus . Unde dicit gregorius.
Uere ⁊ abſqꝫ queſtione cōuenienter
accipitur ꝙ a ſancto ſpiritu in deſer
tum ductus credatur: ut illic eū ſpūs

D

eius duceret:quo ad temptandū ma
lignus ſpūs inueniret. Et nota ꝙdo
minus ihesus omnia agit aut miſſus
aut duct9. aut vocatus aut ſpontane/
us. miſſus venit in mundū. duct9 va
dit in deſertum. vocatus ſurrexit a
mortuis. Unde pſal. ¶ Exurge glo/
ria mea ꝛc̃. Ad paſſionem vero venit
ſpontaneus. factus obediens vſqꝫ ad
mortem: ut nobis obediencie exem/
plum preberet extra quam via nō eſt
ad vitam. Et ideo nec agere:nec pati
quicꝙ voluit preter eam. In hoc ꝙ a
ſpiritu ſancto ducitur. nota ꝙ de ma.
gna benignitate eſt quando domin9
militem ſuum educit in campum:ut
ibi pugnet contra dyabolum. ꝙ ſicut
apoſtolus ait. ij. thimo. ij. ¶ Non co
ronabitur:niſi qui legitime certane/
rit. Unde dicitur tho. xij. ¶ Quia ac
ceptus eras deo. neceſſe fuit ut temp
tatio ꝓbaret te. diſpenſat tamen ꝓba
tiones ut temptetur aliquis ſupra id
quod ſuſtinere nō poteſt. Debiles ei
ad paruum. ꝛ fortes ad magnū cer
tamen vocat. Unde de forti milite ſi
cut fuit beatus vincentius dicitur ſa
pien. x. ¶ Certamen forte dedit illi ut
vinceret ꝛ ſciret quoniā omnium po
tencior eſt ſapientia.

¶ Cauſa vero ꝓpter quam ductus ē no
tatur cum dicit. ut temptaret᷑ a dya
bolo. i. ut temptatōes dyaboli ſupera
ret. ꝛ daret ſuis exemplū ut a finib9
carnis exeant contra illū. Gregori9.
Nō eſt indignū redemptori noſtro
ꝙ temptari voluit qui voluit occidi.
Juſtum quippe erat:ut ſic temptatio
nes noſtras ſuis temptationibus vin
ceret ſicut mortem noſtram venerat
ſua morte ſuperare. De quibus Job

E

xiij. ¶ Qui parati ſunt ſuſcitare leui
athan:bonis operibus incitando eū
ad pugnandū. Nam ſicut ait criſoſto
mus. Non temptatur a libidine qui
ſemper eſt in fornicatōe. Non temp
tat᷑ a gula qui ſemper eſt in delicijs
ꝛ ebrietate. Nō temptat᷑ ab auaricia
qui nulli dat ſua. immo ſi pōt ſurri/
pit aliena. ſed ſi ꝓpoſuiſti ɔtinere:tem
ptaris a ſpiritu luxurie. ſi ꝓpoſuiſti ie
iunare temptaris a ſpū gule. propo/
nis elemoſinā facere:temptaris a ſpi
ritu auaricie. ꝓponis humilitatē ſer
uaē temptaris a ſpiritu ſuperbie. Vi
des quomodo filij dei ɔtra dyabolū
exeunt. bella peccatis inducunt. quia
victorie gloriam cōcupiſcunt. Quiſ
quis ergo expectante xp̄o celeſti tuba
iam reſonāte. angeloꝝ turba ſpectāte
ad huius victoris exercitū exire neg
lexerit. nec xpriſtiani vocabulo. neqꝫ
xp̄ianorum cōſorcio dignus erit. ꝓm
mo deſertoris crimine notabit᷑. ꝛ ve
lut proditor puniet᷑. Proinde ſuma
mus arma celeſtia ſecuri de victoria.
quia rex noſter qui nobiſcū eſt vinci
nō poteſt. Vñ prima Joh. iij. ¶ Ma
ior eſt qui nobiſcū eſt ꝙ qui mundo
Unde legitur ꝙ cum abbas moyſes
temptaretur ad oſtenſionem abbatis
yſidori cui confeſſus hoc fuerat. Pri
mo ad occidentem reſpexit. ꝛ vidit
ibi multitudinem demonum: cum
furore preparantium ſe ad bellum.
Deinde reſpexit ad orientem ꝛ vidit
innumerabiles exercitus angeloꝝ.
Tunc abbas yſidorus ait illi. Ecce
vidiſti in occidente qui nos impug
nant. et in occidente qui nos adiu/
uant. Cognoſce ergo ꝙ plures nobiſ
cū ſunt. ſicut helizeus ait. iiij. Re. vi.

F

Circa ſecundum nota duos actꝰ con
uenientes. ſcilicet ieiunium ⁊ eſuriẽ
Unde ⁊ cum ieiunaſſet quadraginta
diebus ⁊ quadraginta noctibus. ecce
primum. poſtea eſuriit. ecce ſecundũ.
Jeiunauit tribus de cauſis.

Primo ut ieiunio ſuo intemperan-
tie noſtre morbum curaret: quatenꝰ
homo qui per gulam ceciderat: ieiu
nio repararetur, ⁊ dyabolus qui per
gulam vicerat: ieiunio vinceretur.

Secundo ut vtriuſqꝫ teſtamenti con
uenientiam nobis innueret. ⁊ ſic ve-
terem legẽ a deo datam eſſe monſtra
ret. Nam moyſes laturus legem ſimi
liter q̃draginta diebꝰ ac noctibus ie
iunauit. ſicut ait deutrono. ix. Per
ſeuerani in mõte quadraginta diebꝰ
ac noctibus: panem non comedens ⁊
aquam non bibens.

Tercio ut nobis exemplum ieiunan
di preberet. ⁊ quadrageſime formã
preſcriberet. Unde exodi. xxv. In
ſpice ⁊ fac ſcd̃m exemplar quod tibi ĩ
monte monſtratum eſt. id eſt in xpri
ſto: qui ait Johãnis. xvi. Exemplũ
dedi vobis ut ⁊ vos ita faciatis. Un
de occaſio eſt xpriſti ieiunium omni
bus xpriſtianis ꝙ vbi caput ſuũ mẽ
bra ſequantur. Si bona ſuſcepimus
ab hoc capite: mala quare non ſuſcipi
amus. an reſpuere volumus ⁊ cõmu
nicare iocundis ſi ita eſt: nos indig-
nos capitis huius participatõne mõ
ſtramus. In hoc autem eſt differen
tia ꝙ ipſe nihil omnino comedit ſpa
cio quadraginta dierum. nos autem
comedimus ſemel in die propter in-
firmitatem nature. quia nõ poſſumꝰ
ex equo currere cum gigante.

Sed quare non ieiunamus eodem

G

tempore quo dominus: cum eodem
dierum numero ieiunemꝰ. Ad hoc
dicendum ꝙ ieiunium noſtrum in-
ſtitutum eſt pro peccato primi parẽ
tis. Omnes enim in ipſo fuimus cũ
peccauit. Unde ieiunamus in vere.
quia peccauit in vere. Alia ratio eſt.
quia in vere maxime reuiuiſcunt mo
tus carnales. et maxime in vi genera
tiua propter temporis qualitatẽ. Eſt
enim ver calidum ⁊ humidũ. ⁊ ideo
congruit generationi. Unde ieiuna-
mus in vere ut mortificet᷑ huiuſmo
di motus. Tercia ratio eſt. quia
ieiunio mundificatur homo. ⁊ ideo
ieiunamus ante paſcha: ut cum mun
dicia accedamus ad communionem
corporis xpriſti: quod in die paſche
debemus ſumere. ſicut ⁊ paſcha hoc
tempore celebratur in vere vt legitur
exo. xij. Quarta ratio eſt quam po
nit magiſter in hiſtorijs. ſcilicet ut ie
iunium noſtrum ſit ieiunij domini-
ci conſecutiuum: ut conſequamur ve
ſtigia eius. Poſtea vero eſuriit: nõ ne
ceſſitate: ſed voluntate. quia illa eſuri-
es potius actio ꝙ paſſio fuit.
Eſuriit autem tribus de cauſis.

Primo ut ſe verum hominem com-
probaret. Et nota ꝙ cũ ſint tres ſta
tus humane nature. ſcilicet ante pec-
catum. ꝓpter peccatũ. ⁊ poſt peccatũ
De vno quolibꝫ aliquid in ſe aſſume
re voluit. De tercio confirmatus in
gratia Iuxta illud In te confirma
tus ſum ex vtero. vnde nullam tranſ
lationem in corde potuit habere de
proprio. ⁊ malam ſuggeſtionem de
alieno.

Secundo vt ad temptandũ ſe dyabo
lo occaſionẽ preberet. Timeret ei ad

cū accedere niſi prius eū eſurire ſenti
ret. Tercio ut deſideriū noſtre ſa
lutis exprimeret. His autē legit̃ eſu
riſſe. Primo hic ⁊ preſumit̃ ꝙ eſuri
erit panē. Secūdo math. xxi. vbi eſu
riuit ficū. ꝗ duo in nobis deſiderat.
ſ3 panē bone operationis. De ꝗ yſa.
xxviij. ¶ Hec ē requies mea reficere
laſſum. ⁊ ficum ↄtemplationis.

Circa terciū nota tria. ſ. qualitas tem
ptationū. ↄgruentia locoꝝ. ⁊ ſupera
tio eorundē3. Prima temptatio fuit
de gula. ⁊ facta eſt iuxta fontē ut bi
beret ſi ſitiret. Unde ⁊ accedens temp
tator i ſpecie humana quaſi aſſumēs
hitum cōſulentis dixit ei. Si filius
dei es ⁊c̃. Multis eī modis nouerat
xp̄m veniſſe in mundū3. vel angelis
nunciantib9 ad paſtores. vel paſtori
bus referentibus ad mariā3. vel ma
gis querentib9 in iheruſalem. vel te
ſtimonio iohānis ⁊ voce patris ſ3 red
debat eum incertū infirmitas ⁊ hu
litas carnis. ꝗ iudicabat eum ex ani
mo ſuo qui ſemper appetebat exalta
ri. Dic inquit ut lapides iſti panes
fiant. Suadet releuare famem: non
ut curet ſaltem: ſed ut explozaret vir
tutē. ac ſi dicat. ne fame tabeſcas: qui
virtute mentis ſuperfluitatē3 ⁊ delici
as ↄculcaſti: ſaltem ſolo pane viuere
ſubuenias extreme neceſſitati. Dn̄s
autē ita reſponſū3 temperauit: ut qui
incertus venerat: incertus rediret di
cens. Scriptū eſt deutro. viij. Non
in ſolo pane viuit homo ⁊c̃. Et ſunt
verba moyſi ad populū iudeoꝝ: qui
credebat ꝙ dominus non poſſet eos
nutrire niſi pane materiali. In quo oſ
tendit ꝙ poſſ3 eos paſcere ſolo ſermo
ne. ſicut ipſe fuerat refectus in mon

te. Nec mirum cum verba ocioſa ci
bi ⁊ potus faciant ſepe homines obli
uiſci. Et ita hoc reſponſo concluſerat
dominus os temptatoris eum decep
torem eſſe conuictum. quia de corpo
ris cibo agit qui nobis communis ē
cum pecoribus. ⁊ nō de cibo aīe qui
nobis eſt cōmunis cum angelis.

Secūda temptatio fuit de auaricia.
ſicut lucas ait qui ſcribit in ordīe rei
geſte. ⁊ facta eſt ſuper montem. quia
pecunia ſuperbire facit. ⁊ eſt mons iſ
te contra galileam: duobus miliari
bus diſtans a carentena vbi oſtendit
ei omnia regna mundi. ſcilic3 in qui
bus partibus terre vnumquodq3 re
gnum ſit ſitum: exponens ei ſpeciem
mundane dignitatis dicens. Hec om
nia dabo tibi: ſi ꝓcidens ⁊c̃. quod ex
arrogantia dixit. ⁊ mentitus eſt: cum
in manu dei ſint omnia iura regnoꝝ.
Sicut ait apoſtolus ad Roma. xiij.
¶ Non eſt poteſtas niſi a deo. Dani.
iiij. ¶ Dominatur excelſus in regno
hominum. ⁊ cuicūq3 voluerit dabit
illud. Dominus autem increpauit il
lum ⁊ ait. Uade ſathana. ut ſicut ait
criſoſtomus. illius exemplo diſcam9
noſtras iniurias patienter ſufferre:
ſed iniurias dei neq3 vſq3 ad auditu3
ſufferre: quoniam in proprijs iniu
rijs quippiam patientem eſſe valde
laudabile eſt. Iniurias autem dei
diſſimulare nimis impium eſt. Un
de ſequitur Scriptum eſt deutrono
mij ſexto. Dominum deum tuu3 ad
orabis: et illi ſoli ſeruies ⁊c̃. ſcilicet
maieſtatem diuinam in eo ſolo pro
fitendo. ⁊ illi ſoli vere ⁊ digne obtem
perando

Tercia temptatio fuit de ſuperbia.

K ⁊ facta eſt ſupra pinnaculum templi vbi ſacerdotes conſueuerunt predicare. q2 ſepe de predicatione ſurgit inanis gloria. ⁊ ait illi. ¶ Si filiꝰ dei es ⁊c. quaſi diceret. Jam ſublimis ⁊ primus deo es: qui carnis ↄcupiſcentiã ⁊ mundi auariciam ſuperaſti. Mitte ergo te deorſum: ut tibi ſeruiant angeli in manibus ſuis portando: qui virtutis acquiris merito qđ ipſi habent ex gratie dono. Cui dominꝰ ait Scriptum eſt deutro. vi. Non temptabis dominum deum tuum. q2 nemo debet temptare deū: donec habz qđ faciat. Poterat eū̄ per gradꝰ deſcendere. ⁊ ideo neceſſe non erat ſe in de precipitare Ecce qualiter vicit dominus abſtinentia gulam. paupertate auariciam. humilitate ſuperbiam ⁊ ita princeps huiꝰ mundi nihil in eo ſui reperiens: ꝓſtratis aſtucie ſue telis: receſſit ab eo ad tempꝰ. id ē. ad horaȝ dñice paſſionis. Sed ſicut hic aſtucia a ſapiã vincit᷑. ita ⁊ ibi crudelitas a mãſuetudine ſuperat᷑. Sicut pſal. ait ¶ Super aſpidē ⁊ baſiliſcum ambulabis ⁊c. Aſpis fuit dyabolus in deſerto tēptando de gula. baſiliſcꝰ in templo tēptando de vana gloria. draco magnꝰ in monte tēptando de auaricia. leo in cruce aggrediēdo mitem agnū crudelitate. Sed ſicut hic circūſpectione ꝓuidentie vicit draconem: ſic ⁊ ibi virtute patientie vicit leonem.

¶ Sabbato quatuor tempor᷑.

¶ Epiſtola .i. Theſſalo. i.

FRatres · Rogamus vos corripite inquietos. cõſolamini puſillanimes. ſuſcipite infirmos. patiētes eſtote ad oēs Videte ne quis malū ꝓ malo alicui reddat. ſed qđ bonū eſt ſectamini in inuicē ⁊ in omnes. Semper gaudete ſine intermiſſione orate. in oibus gratias agite. Hec eſt eū̄ voluntas dei in xp̄o iheſu in oibus vobis. Spiritū noli te extinguē. ꝓphetias nolite ſpernere Oīa aūt ꝓbate. qđ bonū eſt tenete. Ab omi ſpecie mala abſtinete vos Ipſe aūt deus pacis ſanctificet vos per oīa ut integer ſp̄ūs veſter ⁊ aīa ⁊ corpus ſine querela in aduentu dn̄i noſtri iheſu xp̄i ſeruetur.

¶ Euangeliū Mathei. xvij.

IN illo tempore · Aſſumpſit iheſus petr᷑ ⁊ iacobuȝ ⁊ iohanneȝ fratrem eius ⁊ duxit illos in monteȝ excelſum ſeorſum. ⁊ transfiguratus eſt ante eos. Et reſplenduit facies eius ſicut ſol. veſtimēta aūt eius facta ſūt alba ſicut nix. Et ecce apparuerūt illis moyſes ⁊ helias cū eo loquentes. Rn̄s aūt petrus dixit ad iheſuȝ. Domine bonū eſt nos hic eſſe. Si vis faciamꝰ hic tria tabernacula. tibi vnuȝ moyſi vnuȝ ⁊ helie vnū. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicens. Hic eſt filiꝰ meus dilectus in quo mihi bene ↄplacui: ipſum audite. Et audientes diſcipuli ceciderūt in faciē ſuā ⁊ timuerūt valde. Et acceſſit ih̄s ⁊ tetigit eos ⁊ dixit. Surgite ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos ſuos neminē viderūt niſi ſolum iheſum. Et deſcēdentibꝰ illis de mōte precepit eis iheſꝰ. d. Nemini dixeritis viſionē donec filiꝰ hoīs a mortuis reſurgat.

¶ Sermo. xlij. de euãgelio

A

Aſſumpſit Jheſus pe
trū ⁊ iacobū ⁊ iohannem fra
trem ei9. ⁊ duxit eos in mō
tem excelſum valde ⁊c. Quia in pre
cedenti dñica de dño dictum eſt q a
dyabolo aſſumptus ſit ⁊ temptatus.
ideo in hoc ſabbato tranſfigurat9 le
gitur ⁊ glorificatus: ut oñdatur idez
eſſe nouiſſimus ⁊ altiſſimus. humilis
⁊ ſublimis. Yſa xxxij. Ego dñs pri
mus et nouiſſimus. ego ſum alpha ⁊
o. Moralit̄ vero tria ꝯſiderare poſſu
mus in euangelio hodierno. ſ. quali
ter homo venire valeat ad pn̄e fru
ctum. q̄ ar duū ſit pn̄e ſacramentuz.
et q̄ magnū ibi penitens ꝯſequatur
emolimentū. Primū notat̄ cū dicit.
Aſſumpſit iheſus petꝝ et iacobū ⁊c.
Secundū cū ſubditur. et duxit illos
in montē excelſum ſeorſum. Terciuz
cū adiungit̄. et transfigurat9 eſt an
te eos. ad hoc ut homo ad fructum
pn̄e veniat: oportet ut tres comites
habeat. ſcilicet tres virtutes in predi
ctis trib9 diſcipulis deſignatas.

Prima eſt peccati cognitio que deſig
nat̄ in petro qui interpretat̄ agnoſ
cens: ut dicere valeat cū pſal. Iniqui
tatē meā ego cognoſco. Et ſpecialiter
dꝫ agnoſcere tria. ſ. ꝯmiſſa. q attemp
tauit ꝓhibita. omiſſa. q neglexit pre
cepta. amiſſa. q perdidit temporis v
tilitatē. aīe dignitatem. eterne vite fe
licitatē. Ipſum etiā creatorē in amiſ
ſis ſpoliat in ꝯmiſſis ⁊ omiſſis peccati
gladio vulnerat. ⁊ ita peccator debet
ſe videre nudum ⁊ vulneratū.

Secunda virtus eſt peccati deſertio
que notat̄ in iacobo qui interpretat̄
luctator: ut fortiter ꝯtra pctm̄ ⁊ dya
bolū luctet̄. q dicit̄ exo. ij. Nō di

B

mittet vos pharao niſi p manū fortē
Debem9 aūt luctari ꝯtra quatuor.
ſ. carnē. mundū. dyabolū. ⁊ deuz vel
angelū exēplo iacob qui luctatus eſt
cū eſau. laban. hermō ⁊ angelo. Ita ⁊
nos primo luctari debemus cū eſau
.i. ꝯtra carnē. Eſau trinomi9 fuit. di
ctus eſt eñ edom. i. ſanguine9 a cole
re. ſeyr. i. hiſpidus a piloꝝ denſitate.
Eſau. i. querceus a corporis robore.
Sic ⁊ caro noſtra ſanguinea eſt per
luxuriā. hiſpida per auariciam. quer
cea per ſuperbiā. Bis aūt iacob ſup
plantauit eſau. ſ. in vtero matris ⁊ in
domo patris qñ ſubripuit benedicti
onē illius. Ita ⁊ caro bis ſupplantat̄
a nobis. ſ. in baptiſmo ⁊ in pn̄a: quan
do duos hedos offerim9 deo patri
.i. dolorem ⁊ deteſtatōem peccati. exē
plo petri ⁊ magdalene. Secundo
luctari debemus cū laban: qui inter
pretat̄ candid9. i. ꝯtra munduz: qui
exteri9 candid9 apparet ⁊ ſpecioſus. ſ
dꝫ puer. Fallax eſt gr̄a. i. amicicia
mundi. q nō eſt niſi ꝓditio. qm̄ ſicut
iudas ꝓditor tradit ad mortē quecū
q oſculat̄ oſculo dignitatis vel ꝓſpe
ritatis. ⁊ vana eſt pulchritudo. quia
cito deficit ⁊ euaneſcit ut fumus.

Tercio luctari debemus cū hermon
qui interpretat̄ amaricans. i. ꝯtra di
abolū. q ꝓpinat pctōribus amaritu
dinē pene eterne. Unde de egiptijs
legitur exo. ix. Ad amaritudinem
perducebant vitam eoꝝ operib9 du
ris luti ⁊ lateris. Quarto debem9
luctari cū angelo. i. ipſo dño ne deſe
ramur ab illo. Unde ſuper pſa. xlix.
dicit glo. q iacob precibus cuꝫ ange
lo pugnauit: non manibus. volebat
enim angelus qui ſcilicꝫ cuſtodiebat

C

euз in peregrinatione recedere. ſ; ip
ſe detinuit eum oratione. vñ Ozee.
xij. ¶ Inualuit contra angelū ⁊ con/
fortatus eſt. fleuit ⁊ rogauit. his du
obus brachijs. ſ. fletibus ⁊ precibus
debemus cum domino luctari. dicē
do cum Jacob Geneſis. xxxij. ¶ Nō
dimittam te niſi benedixeris mihi. ſi
cut luctata eſt cum dñō mulier cha/
nanea. Eccleſiaſtici vltimo. ¶ Collu
ctata eſt anima mea cum ſapiencia

Tercia virtus eſt ꝯpūctio q̄ deſigna
tur i iohāne qui interp̄tatur gracia
di. Ille eñ eſt ordo vt peccator prio
cognoſcat peccata ſua. Scdo frāgat
diaboli recia deſereudo ea. Deinde
habeat grām ꝯpunctionis ſine qua
parū vз ꝯfeſſio criminis. vñ Eccleſia.
xvij. ¶ A mortuo. i. exiſtente in mor/
tali peccato quaſi nihil parit ꝯfeſſio.
Inde eſt ꝙ quidam indeuote quaſi
fabulam narrant peccatorū ſuorum
hyſtoriā. De quib9 dicꝭ Eccleſiaſtic9
xx. ¶ Hō acharis. i. ſine grā ꝯpuncti
onis quaſi fabula vana. totus eñ eſt
fabula. i. ꝯtemptibilis ⁊ indign9 au
diri tales ſepe mentiunꝭ. homini. ſ;
ñ deo. Actu. v. Cōtra tales dicit dñs
Jeremie. ij. ¶ Quid mentiris bonaз
oſtendere viā tuā ad querendam di
lectionē. q̄ſi diceret. Nō ſic q̄ritur di
lectio dei per excuſationē peccati. ſed
potius per accuſationē. vñ pſalmiſta
¶ Reuela dñō viam tuā ⁊ ſpera i eo
⁊ ipſe faciet. i. peccata remittat

Sequitur videre ꝙ arduū ſit peni/
tencie ſacramentum. quod notatur
cum dicit. Et duxit eos in mon
tem excelſum. Mons excelſus eſt peni
tencia que dicitur etiam mons. eo ꝙ
emineat alijs ſacramentis quantum

D

ad efficatiam. Nam ex quo frangit
pactū baptiſmi non p̄t deo reconſili/
ari niſi per penitencie ſacramentum
Mons trāſfigurationis eſt mōs tha
bor. quod interpretatur aduent9 lu
minis. ꝙ in ſuſceptione penitēcie tri
plex lumen infunditur anime peni
tenti. Primū eſt lumen nature
a ratione. Scdm lumen gracie a re
demptore Tercium lumē doctri
ne a ſacerdote. Signatur eñ per mō
tem ſynai. ꝙ in hoc ſacrimento deſcen
dit dñs per graciam legem tradere
penitenti vt de cetero precepta eius
ſtudeat obſeruare. Ubi nota ꝙ in da
tione legis fuerunt ſex. De quibus
verſus Fulgura cum tonitru nubes
tuba fumus ⁊ ignis. In ſynai mōte
ſunt in legis datione. De quib9 Ex
odi. xix. ¶ Ceperunt audire tonitrua
⁊ micare fulgura. ⁊ nubes denſiſſi/
ma operire montem. clangorq; buc
cine vehementius perſtrepebat ⁊ aſ
cendebat fumus ex eo quaſi de for/
nace. eo ꝙ deſcendiſſз domin9 ſuper
eo in igne. que omnia in ſuſceptione
penitencie ſpiritualiter fiunt. To
nitrua ſunt confeſſionis verba de in
timo peccatoris cum rugitu contri/
tionis prolata. que diabolum feriūt
ſicut legitur Job quadrageſimopri
mo. ¶ Mittit contra eum fulgura ⁊
ad locum alium feriunt. quia hec ē
potentiſſima cauſa quare a domino
eſt confeſſio inſtituta. vt diabolus
confundatur in ea Unde dicitur in
ſacra ſcriptura ¶ Qui dēnudat archa
na amici id eſt ſuggeſtiones ⁊ ſecreta
diaboli perdit fidem. Eccleſiaſtici.
q̄drageſimoſeptio. eo ꝙ ampli9 nul
lum ſecretuз ei cōmitз. ⁊ nō inueniet

E
amicum ad animū ſuū.i.diabolum.
De quo eccleſiaſtici.vi.¶ Eſt amicꝰ
qui ingreditur ad inimiciciā.Fulgu
ra ſunt circumſtancie ſpecificātes pec
catum. De quibus pſalmiſta ¶ Ful
gura chorufcationū.ꝛc̄. Nam ſicut ī
confeſſione circumſtanciarū diſſipa-
tur peccatū.ita cuneꝰ domonū. Nu
bes dēſiſſima eſt ſigillū confeſſiōis
quod nemo debet irrumpere vel in
fringere.vt dicit conſtitutio innocen
cij. Caueat omnino ſacerdos ne ver
bo vel ſigno.vel alio quouis modo
prodat aliquatenus peccatorē quo
niā qui pc̄tm̄ in penitenciali iudicio
ſibi detectum preſumpſit reuelare.ñ
ſolum a ſacerdotali officio deponere
decreuimus verūeciam ad agendū
penitenciam in artum monaſterium
detrudendum.ꝓpter hoc dicitur in
tertu ꝙ mons ille erat terribilis.⁊ e
tiam preceperat dominus vt ſi quis
montem tangeret opprimeretur la-
pidibus accuſationis publice ⁊ cōfo
deret͛ iaculis pene canonice.⁊ addit
ſiue iumentū fuerit.i.ſimplex ſacer-
dos.ſiue hō.i.rationabilis ⁊ litteratꝰ
Jmminꝫ.i.peccabit mortaliter.quia
nullā excuſationem recipit hoc pecca
tum . Clangor buccine eſt inſtructio
⁊ iterrogatio ſacerdotis.vñ Jere.xlv
iij Cor meū ad moab quaſi cythara
ſonabit.predicādo ⁊ dulciter exhor
tando. Judiciaria poteſtas hoc expo
ſtulat.vt quod debet iudicare diſcer
nat:Jgitur diligens inquiſitor.ſubti
lis inueſtigator ſapiēter ⁊ quaſi aſtu
te interroget a peccatore qd̕ forſitā
ignorat vel verecundia ductꝰ occul
tat. Fumus qui lacrimas elicit fletū
ſignat penitentis.qd̕ eſt maximum ſi

F
gnū gracie.vt dicit Bernardus Fu
mus indiciū eſt magni hoſpitis.vñ
in Exodo dicitur ꝙ totus mōs ſynai
fumigabat eo ꝙ deſcēdiſſet dominꝰ
ſuper eū in igne. Jgnis eſt forma
penitentis ad ſatiſfactionē omnimo
daꝫ ſe humiliter inclinantis qui ſur
git ex meditatione criminis.vñ pſal
miſta ¶ Jn meditatione mea exarde
ſcet ignis. ¶ Nunc reſtat videre ꝙ
emolumentum penitens conſequat͛
hoc notatur cum dicit Et tranſfigu
ratus eſt ante eos Jn prima eniꝫ trāſ
figuratur penitens in aliam ſpecieꝫ.
⁊ mutatur in virum alium mutati
one dextre excelſi. Unde legitur ꝙ
paulus ſimplex hanc acceperat gra
ciam.qui cum videbat aliquem cog
noſcebat in quo ſtatu eſſet. Qui cum
quadam die ante eccleſiam ſtaret:vi
dit quoſdam intrantes clara facie ⁊
ſplendido vultu.⁊ angelos eorum
gaudentes.⁊ quendam nigruꝫ queꝫ
trahebant demones per caſtuꝫ in
naribus.⁊ angelum eius triſtem ⁊
elongatum ab eo. Unde paulus ce
pit flere. Qui vero aſtabant quere
bant cur fleret.poſt paululum vero
egredientibus illis vidit illum qui
intrauerat obſcurus:clara facie exe-
untem.⁊ angelum eius hylarem iu
xta eum.a longe vero demones flen
tes. Unde gaudens ait. Uidete ope
ra domini.⁊ narrabat ea que vide
rat. Queſiuit autem ab illo quomo
do facta eſt tanta mutatio circa eum
qui ait. Ego in fornicatione diu fui
⁊ ingrediens audiui verba Jſaie di
centis ¶ Lauamini.mundi eſtote.⁊
compunctus ſum.⁊ propoſui penite
re. Ecce trāſfiguratio penitēcie. Sꝫ

G

nota ꝙ quidam figurant ſe vt muli
eres facies ſuas depingentes. De
quib9 Iſaie.lvij. ¶ Ornaſti te regio
vnguento ⁊ multiplicaſti vnguenta
tua In quo q̄m grauiter peccent no
tat Jeronimus qui dicit. Mulier
ad ſpeculum pingitur ⁊ ad contume
liam creatoris conatur pulchrior eſ
ſe ꝙ nata eſt Ideo quia fiducia vul
tus ad celos erigit. quos conditio nō
agnoſcit Alij ſe defigurant vt ypocri
te facies ſuas deformantes. De qui
bus dicitur Mathei. vi. ¶ Extermi
nant facies ſuas vt pareant homini
bus ieiunare Unde dicit alia littera
Demoliuntur. id eſt diſſipant. ⁊ in
nihilum redigunt propter macerië
⁊ pallorem Alij ſe defugurant vt
adolatores de vna forma in aliaȝ ſe
vertētes vt camua. leonis qui vertit
ſe in omnes colores quos tangit. vn
de de adulatione ait poeta. Nocte di
eq̃ poteſt alienum ſumere vultum.
Rides maiore cachinno concuteri
fiet. Si lacrimas conſpexi amici vu
de dolet. Unde Prouerbioruȝ.xvi.
Gloriator ore decipit amicum ſuuȝ
maleficia commendando vel benefi
cia laudibus extollendo Iſaie.iij.
Popule meus qui beatum te dicunt
ipſi te decipiunt. Alij ſe tranſfigu
rant vt penitentes quorum duplex
eſt tranſfiguratio.ſ.gracie ⁊ glorie.
In trāſfiguratione gracie fiunt qui
q̄ vt habetur in euangelio hodier
no.quia facies eius reſplendet vt ſol
veſtimenta fiunt candida. Moiſes ⁊
helyas apparēt.obūbrat pſna.voce
fili9 declarat In ſole caritas dſigna
tur.que feruet in corde.lucet in ope
re.Facies ergo penitētis vt ſol reſplē

h

deȝ quando anima ad ymaginem dei
facta virtutem caritatis habet.
Item in niue caſtitas figuratur pro
ter candorem ⁊ frigiditatem. Veſti
mentum penitentis fit candidum ⁊
tanꝗ nix quando in corpore quod
eſt quaſi veſtimentum anime. virtu
teȝ caſtitatis acquirit. Unde dicitur
Eccleſiaſtici nono. ¶ Omni tempo
re ſint veſtimenta tua candida
Moyſes ⁊ helias cum eo apparent.
quando penitens admittitur in ſocie
tatem ſanctorum. Unde apoſtolus
ad Epheſios. ſecundo ¶ Jam non e
ſtis hoſpites ⁊ aduene. ſed electi ciues
ſanctorum. ⁊c. Nube lucida ob
umbratur. cum gracia illuminat in
tellectum eius contra ignoranciam.
⁊ refrigerat affectum contra carna
lem concupiſcenciam
Uoce patris filius declaratur. quia
per ſpem ad celeſtem hereditateȝ vo
catur. Unde dicit apoſtolus ad Ro
manos. viij. ¶ Ipſe ſpirit9 teſtimoni
um reddit ſpiritui noſtro ꝙ ſumus
filij dei. ſi autem filij ⁊ heredes. he
redes quidem dei. coheredes autem
criſti
Tranſfiguratio glorie conſiſtit i du
plici ſtola. ſcȝ in anima ⁊ corpore. Ani
ma em̄ non ſolum meretur in ſe. ſȝ in
corpore. Unde debetur ei duplex in
dumentum. Unum ex parte ſui. Ali
ud ex parte corporis Quia vero ani
ma primo meretur in ſe. Ideo prio
recipit ſtalam ſuaȝ poſt diſſolutionē
corporis. vn̄ Apoca. vi. ¶ Date ſunt
illis ſingule ſtole albe. ⁊c. Corpus
vero percipit ſtolam ſuam in die iu
dicij. qn̄ ſicut Apoſtol9 ait Philꝰ.iij.
¶ Reformabit corp9 hūanitatis nr̄e

I

configuratū corpori claritatis ſue.⁊
de illa loquitur Eſdras in apocrifis
ij. Ego Eſdras vidi in montē ſynai
turbā magnā.quā numerare nemo
poterat.⁊ omnes cum canticis lauda
bant dominū.⁊ in medio eorum erat
iuuenis celſus ſtatura eminencior ō
nibus in angulum ⁊ dixi.qui ſunt hij
domine/Et reſpondit. hij ſunt qui
mortalem tunicam depoſuerunt ⁊ cō
feſſi ſunt nomen dei.modo coronan
tur ⁊ accipiunt palmas. Tunice ille
erant optime quibus excogitare me/
liores non poſſunt. Commendatur
autem veſtis a quatuor.

Primo a colore.⁊ ille tunice erāt op
timi coloris.ꝙ fulgebāt corpora glo
rioſa ſicut ſol in virtute ſua quando
lucebit ſeptempliciter

Sc̄do commendatur a ſubtilitate. ⁊
ille tunice mirabiliter erunt ſubtiles
quia illa corpora glorioſa erunt ſpi/
ritualia ab omni corpulēcia ſeparata

Tercio commendatur a fortitudine
⁊ ille tunice nunꝙ poterunt conteri
ſeu contaminari.ꝙ glorioſa erunt ⁊
impaſſibilia.vt nihil ſit ꝙ eis infer/
re valeat leſionem

Quarto commendatur a leuitate. ⁊
ille tunice erunt adeo leues ꝙ nullo
tempore grauabunt ferentem. quia
corpora glorioſa erunt agilia vt abſq;
difficultate ipſarū cognationū ſequi
poſſunt ad omnia voluntatem. Hee
ſunt tunice iocunditatis quibꝰ induet
dominus ſeruos ſuos in gloria qui
in ſeruicio eius tunicas ſuas attriue
runt.ꝙ iſtis ſolūmō.i.in iudicio tri/
buet corpora quatuor dotibus glori
oſa.vt corpus qđ nunc eſt paſſibile.
obſcurū.corpulentum.⁊ tardum ſit

K

impaſſibile.clarū.ſubtile ⁊ agile. vt
ſic coformetur optime nature corpo
ree.qđ eſt corpꝰ celeſte. vnde.i.Cori
thiorū.xv. Seminatur in corrup
tione.ſurget in incorrptione.ſemina/
tur in ignobilitate.ſurget in gloria.ſe
minatur animale ſurget ſpirituale
Bernardus Felix qui delectationes
illas dextere dei ſedula cogitatione ſ
uoluit.quid illi graue videri poterit
quod ſemper tractat mente quod n̄
ſunt condigne paſſiones huius tem/
poris ad futuram gloriam.quid cō
cupiſcere poterit in hoc ſeculo ſeruꝰ
nequam cuius oculos ſemper videt
bona domini in terra viuenciū. Ut
quid eñ aſcendit vt transfiguraret̄
niſi vt doceret nos cogitatione aſcen/
dere ad futuram gloriam illam que
reuelabitur in nobis. Non ſit vobis
moleſtū obſecro ꝙ in monte hoc di
ucius moramur.quem non detineat
mora petri.quam in eo pertulit ⁊ de
eo dixit. Domine bonū eſt nos hic eſ
ſe.quid eñ tam bonū eſt illo.quid a
liud bonūꝙ in bonis animā demora
ri qā quidē corpꝰ nō p̄t.quis ex vo
bis ſecū cogitans futurā illam vitam
ſed leticiam.ſed iocunditatem.ſed be
atitudinem.ſed gloriam filiorum dei
⁊ non continuo de plenitudine inti/
me ſuauitatis eructat Domine bonū
eſt nos hic eſſe. Non ſane in hac erū
noſa peregrinatione vbi corpore de
tinetur.ſed in ſalubri ac ſuaui cogita
tione in qua corde verſatur. Beatꝰ
qui i iſtis verſatur bonis. Alias. La
pidem quem reprobauerūt edifi.⁊c̄.
Item alias Eſtote imitatores.⁊c̄.

A

¶ Dominica ſecunda in quadrageſima ¶ Epiſtola ad Teſſalonicenſes quarto

FRatres rogamus et obſecramꝰ vos in domino iheſu vt quemadmodum accepiſtis a nobis quō vos oporteat ambulare ⁊ placere deo. ſic ⁊ ambuletis vt abundetis magis. Scitis em̄ que precepta dederim vobis per dominū iheſum criſtum. Hec em̄ eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. vt abſtineatis vos a fornicatione. vt ſciat vniuſquiſqȝ veſtrum vas ſuum poſſidere in ſanctificatione ⁊ honore. Non in paſſione deſiderij. ſicut ⁊ gētes qui ignorant deum. Et ne quis ſupergrediatur. neqȝ circumueniat ī negocijs fratrem ſuum qm̄ vindex eſt dominꝰ de his omnibꝰ ſicut prediximus vobis ⁊ teſtificati ſumus. Non em̄ vocauit nos deus in immundiciam. ſed in ſanctificationem. In criſto iheſu domino noſtro

¶ Euangelium Mathei. xv.

IN illo tēpore Egreſſus iheſus de genazareth ſeceſſit in partes tiri ⁊ ſidonis. Et ecce mulier chananea a finibꝰ illis egreſſa clamauit dicēs Miſerere mei dn̄e fili dauid. filia mea male a demonibꝰ vexatur. Qui nō rn̄dit ei verbū. Et accedentes diſcipuli eius rogabant dicentes. Dn̄e dimitte eam. qꝛ clamat poſt nos. Ipſe autem reſpondens ait Non ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierūt domꝰ iſrahel. Et illa venit ⁊ adorauit euȝ dicens Domine adiuua me. Qui reſpondēs ait. Nō eſt bonū ſumere panem filiorū ⁊ mittē canibus. At illa dixit. Etiam domine. Nam et catelli edunt de micis que cadūt de menſa dn̄oruȝ ſuorum. Tūc reſpondens iheſus ait ill. O mulier magna eſt fides tua. Fiat tibi ſicut petiſti. Et ſanata eſt filia eius in illa hora.

¶ Dominica ſecunda in quadrageſima Sermo q̄drageſimuſtercius ¶ De Euangelio

MIſerere mei domine fili dauid. filia mea male a demonibus vexatur ¶ In euangelio precedentis dominice dictum eſt de temptatione diaboli. ⁊ oſtenſum eſt quibus armis d̄beat expugnari. In hac vero dominica oñ dit̄ q̄liter peccator victꝰ a temptatione ſancte matris eccleſie ſuffragio liberet̄ per ſimilitudinē filie mulieris chananee. que matris precibus a demonio liberatur. Mulier aūt hec q̄ nobis ꝓponitur hodie ī exemplū multipliciter oñdatur. ¶ Primo a d̄ſertione praue ſocietatis. qꝛ dū dominū orat pro filia exiuit a ciuitatibus gentiliū in q̄ dat̄ nobis exemplū vt ſeparemur a ꝯſortio prauoꝝ. Eccle. ix. ¶ Attende tibi a peſtifero. fabricat em̄ mala. ne forte. ⁊c̄. Seneca magna pars ſanitatis eſt hortatores inſanie reliquiſſe. In hoc aūt qꝛ ñ ſolū a ciuitatibꝰ. ſ; a finibꝰ egreſſa eſt. innuit vt nō ſolū fugiamꝰ pctā. ſ; etiā circūſtancias pctōruȝ. que ſūt voluptuoſa recogitatio. ꝯtagioſa recitatio. damnoſa cohabitatio. ⁊ p̄cipue colloquiū. viſus. ꝯtactꝰ. ⁊. oſcula. vñ angeli dixerūt ad Loth. Gen̄. xix. Salua animā tuā noli reſpicere poſt terguȝ tuū. nec ſtes ī omni circaregione

B

Scđo ꝯmendatur a clamore deuotionis. Jſaie.lxij. ¶ Qui reminiſcimini deum ne taceatis. quaſi diceret in oratione ⁊ deuotione. Propter hoc non eliciat hunc clamorem a nobis. aliquando ſimulat ſe dominus non audire. fingit ſe etiam dormire. Luce.xi. ¶ Noli mihi moleſtus eſſe.⁊c̄.

Quatuor autem modis clamare debemus ad dominum. Primo deuotione cordis. vnde pſalmiſta. Clamaui in toto corde exaudi me.⁊c̄

Scđo voce oris. Pſalmiſta Ad ipm ore meo clamaui. Tercio lacrimis Pſalmiſta Exaudiuit dominus vocem fletus mei. nam lacrime vocis pondera habent. Quarto ſtudio bone operationis. Eccleſiaſtici.xix. ¶ Conclude elemoſinaꝫ in ſinu pauperum. ⁊ hec pro te exorabit.

Tercio commendatur fide. ꝙ nec ꝑ legem inſtructa. nec a ꝓphetis edocta. diuinitatem ⁊ humanitatē confitetur. dicens. Miſererē mei domine ⁊c̄. credit ergo ipſum omnipotenteꝫ Unde orat ab eo filie ſanitatē. cū ait Filia mea male a demone vexatur. Magn̄ fides mulieris. ꝙ nec filiā ad ipm detulit. nec eū vt veniret rogauit. credēs ꝙ ſolo verbo poſſet ab ea demoniū effugare. Sic ⁊ ſancta mater eccleſia quotidie orat pro pctōribus qui a demoīb vexant̄ dū in diuerſa peccata precipitant̄. Eſt eñ diabolus temptator. vexator. ⁊ tortor. temptator iuſtorū. vexator peccatoꝝ. tortor damnatoꝝ. Temptat per ſuggeſtionē. vñ dic̄ ſcriptura. Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta in iuſticia ⁊ ꝓpera te ad temptationē. Vexat per culpe perpetrationem. Mathei.ix.

C

¶ Ubicunqꝫ eū apprehēderit. allidit per ſuperbiā. Job.xxx. ¶ Eleuaſti me ⁊ quaſi.⁊c̄. Scđo ſpumat vt olla buliens per gulam. Judicum.ij ¶ Hij ſunt in epulis ſuis ꝯuiuantes ſine timore ſeipſos paſcentes. fluctus facti maris ꝺſpumantes ſuas confuſiones. Stridet vt aper per irā Actuum.ij. ¶ Stridebant dentibus ī eū. Areſcit per inuidiā. Sapiencie.vi ¶ Neqꝫ cū inuidia.⁊c̄. Mittit etiam ī aquā auaricie. ſicut pharao pueros hebreorū mergebatur. ⁊ in ignem luxurie que etiam eſt quaſi ignis. Job.xxxi. ¶ Ignis eſt vſqꝫ ad conſū. ⁊c̄. Ozee.vij. ¶ Omnes adulterātes quaſi clibanus ſuccenſus. Ecce qualiter vexat diabolus. Jeremie.xvi. ¶ Seruietis dijs alienis qui nō dabunt vobis requiē. Nam in die vexant per ſuperbiam ⁊ auariciam. In nocte vero per luxuriā Exodi.ij. ¶ Filij iſrahel in die collegebant paleas. ⁊ in nocte coq̄bant lateres. Jſa. xxxi. ¶ Piloſus clamat alter ad alterū. ꝙ ꝑpetrata malicia ꝓuocat maliciā perpetrandā. hō dū vexat̄ anguſtias q̄s patitur ñ aduertit. ſic pctōr ꝙ graue ſit pctm̄ nō ſentit. Torquet per penaꝝ inflictionē. Mathei.xviij ¶ Tradidit euꝫ tortoribꝰ q̄uſqꝫ reddidit nouiſſimū q̄drantē. i. vt ꝓ ſingulis pctis ſubeat eternū ſpplicium. Jſaye.xiij. ¶ Tortiones ⁊ dolores tenebūt eū vñ nō p̄t euadere Quarto ꝯmendatur hec mulier ab inſtancia orationis Nā cū ei dñs nihil reſpōderet. rogantibꝰ etiā diſcipulis pro ea. dixit. Non ſū miſſus niſi ad oues que perierāt domꝰ iſrl̄. veit ꝓpe q̄ priꝰ clamauit a lōge ⁊ adorauit eū

M

dicẽs Domine adiuua me. Ecce mi rabilis paciencia multi ad primã re pulſam deſiſtunt petere Sʒ iſta quo magis repellitur magis ſeipſam ige rit ad modũ Ruth que dicebat No emyn. Ne aduerſeris mihi vt non i ꝗ tecũ abeam q̃cunqʒ perexeris per gam. Ad cui9 verba ſtetit ihesus ⁊ a it. Non eſt bonũ ſumere panẽ filio rũ ⁊ mittere canibus. Magna virt9 orationis. Ecce ille qui nullis virtu tibus ſuperari pt. mulieris p̄cib9 de tinetur. Notandum aũt ꝙ quatuor modis tenetur deus. Prio inſtan cia orationis. vt pʒ in hac muliere. Yſaie. lxiiij. ¶ Nõ eſt qui inuocet no men tuum domine. ⁊c. Scd̃o deſide rio deuotionis. ſicut a mulieribus q̃ tenuerũt pedes eius. Mathei vltio/ Tercio ſtudeo contemplationis. ſicut a iacob qui ait Geneſis. xxxi. ¶ Non dimittã te niſi benedixeris mihi. Quarto exhibitione ſeruicij. ſicut a diſcipulis qui coegerũt eũ ad hoſpi cium. Luce vltimo Quinto com mendatur hec mulier a virtute hui litatis. Nã cũ dominus diceret. Nõ eſt bonũ ſumere panẽ filiorum ⁊c. id eſt graciã miraculorũ ſubtrahere iudeis ⁊ impendere gentilibus. non irritata. ſʒ humiliata reſpondit Etiã domine. quaſi diceret. verũ eſt ꝙ aſ ſeris canis ſum ⁊ immunda. tamen ad modũ canis ſequar te dominum meũ. Contenta etiaʒ ero modicis ad modũ canis. Nam ⁊ catelli edunt d̉ micis q̃ cadunt de menſa dominorũ ſuorũ. Ecce philoſophatur mulier cum eterna ſapiencia. vide prudenci am mulieris Intellexit iudeos nota ri per filios. gentiles per canes. Tũc ait ihesus O mulier magna eſt fides tua. fiat tibi ſicut petiſti. Huius ergo mulieris fidem ⁊ deuotionẽ. pacien ciam ⁊ humilitatem ſi imitati fueri mus. ſalutem animarũ noſtrarũ abſ qʒ dubio conſequemur

Dominica tercia in. q̄oragesima
Epiſtola. Epheſios. v.

FRatres eſtote imita tores dei ſicut filij cariſſimi ⁊ ambulate in dilectione ſic ⁊ criſt9 dilexit vos. ⁊ tradidit ſemet ipſum pro vobis oblationeʒ ⁊ hoſti am deo in odorem ſuauitatis. Forni catio autem ⁊ omnis immũdicia aut auaricia nec nominetur in vobis. ſic decet ſanctos aut turpitudo. aut ſtul tiloquium. aut ſcurrilitas. que ad rẽ non pertinet. ſed magis graciarum a ctio. Hoc autem ſcitote intelligentes ꝙ omnis fornicator aut immundus aut auarus. quod eſt ydoloruʒ ſerui tus non habet hereditatem in r̄gno criſti ⁊ dei Nemo vos ſeducat in ani bus verbis. ꝓpter hec eniʒ venit ira dei in filios diffidencie. Nolite er/ go effici participes eorum. Eratis e nim aliquando tenebre. Nunc autẽ lux in domino. vt filij lucis ambula te. Fructus enim lucis eſt in omni bonitate ⁊ iuſticia. ⁊ veritate

Euangelium Luce. xi

In illo tēpore Erat ihesus
eijciens demonium.⁊ illud erat mu
tum. Et cum eieciſſet demonium lo
cutus eſt mut9.⁊ ammirate ſunt tur
be. Quidaꝫ autem ex eis dixerūt In
beelzebub pricipe demoniorū eijcit
demonia. Et alij temptantes ſignuꝫ
de celo querebant ab eo. Ipſe autem
vt vidit cogitationes eorū dixit Om
ne regnū in ſeipſum diuiſum deſola
bitur.⁊ domus ſupra domū cadet.
ſi autem ⁊ ſathanas in ſeipſo diuiſus
eſt quō ſtabit regnum ipſius.ꝗ dici
tis in beelzebub me eijcere demonia
Si autem ego in beelzebub eijcio d̄
monia. filij veſtri i quo eijciūt Ido
ipſi iudices veſtri erunt Porro ſi in
digito dei eijcio demonia. profecto
peruenit in vos regnum dei Cū for
tis armatus cuſtodit atrium ſuum.
In pace ſunt ea que poſſidet Si au
tem fortior ſuperueniens vicerit eū
vniuerſa arma ei9 auferet in quib9
confidebat.⁊ ſpolia eius diſtribuet.
Qui non eſt mecum aduerſum me
eſt.⁊ qui non colligit mecum diſper
git Cum immundus ſpiritus exierit
de homine. ambulat per loca ina/
quoſa querens requiem ⁊ non inue
niens dicit Reuertar in domum me
am vnde exiui Et cum venerit inue
nit ſcopis mundatam ⁊ ornatam Et
tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptem alios ſpi
ritus nequiores ſe.⁊ ingreſſi habitāt
ibi. Et fiunt nouiſſima hominis illi
us peiora prioribus. Factum eſt au
tem cum hec diceret.extollens voceꝫ
quedam mulier de turba dixit illi.
Beatus vēter qui te portauit ⁊ vbe
ra que ſuxiſti. At ille dixit Quinimo

A

beati qui audiunt verbum dei ⁊ cu
ſtodiunt illud.

Dominica tercia i quadrageſima
Sermo quadrageſimuſquartus
De euangelio.

ERat ihesus eiiciens
demoniuꝫ.⁊ illud erat mu
tum. Dicit Iſaias.xxx. In
citharis ⁊ tympanis ⁊ precipuis bel
lis expugnabo eos. In quibus oſten
dit dominus quibus armis de no/
ſtris hoſtibus triumphemus Cytha
ra eſt ſermo predicationis.cuius cor
de ſunt ſeptem.effectus illius qui in
hijs verſibus denotātur Increpat
atqꝫ vocat.iubet ammonet inſtruit
vngit. Promiſſis patrie. pungit
terrore gehenne. Increpat nanqꝫ de
peccatis arguendo. Vocat ad penitē
ciam inuitando. Iubet mandata ob
ſeruari precipiendo. Ammonet im/
pleri conſilia ſuadendo. Inſtruit de
fide ⁊ moribus.exponendo. Vngit
celeſte regnum obedientib9. promit
tendo. Pungit eternum ſupplicium.
contemptoribus cōminando Hec cor
de plectro ⁊ manu tanguntur.cuꝫ ſē
tencie veritatis lingua predicatoris
⁊ opere proferuntur . ⁊ talis ſonus
fugat diabolum. Vnde primo regū
xvi. Quandocunqꝫ ſpiritus malus
arripiebat ſaul.tollebat dauid cytha/
ram ⁊ percuciebat manu ſua ⁊ refo
cillabatur ſaul ⁊ leuius habebat.re/
cedebat enim ab eo ſpiritus malus.
Tympanum eſt virtus compunctio
nis.fit enim ex pelle deſiccata ſupra
ligunꝫ extenſa. Pellis eſt caro ab hu
more carnalis concupiſcencie ſepara
ta que ſupra lignum extenditur cuꝫ

S

amplectitur crucē penitentie impoſi-
te ſibi a ſacerdote. Pulſatur autē vir-
gis cum penitens percutitur pugnis
vel corpus atteritur diſciplinis. Un-
de ſapien. xij. ¶ Cum nobis diſcipli-
nam das: inimicos noſtros multipli-
citer flagellas. Hoc timpanum pulſa-
uit magdalena. ⁊ a corde illius fuga-
ta ſunt ſeptē demonia. Hoc pulſauit
publicanus: ⁊ receſſit a templo iuſti-
ficatꝰ. Bella precipua ſunt verba cō-
feſſionis: quibus per dolorem ⁊ ꝓpri-
am accuſationem dyabolus verbera-
tur: qui primum hominem per ſug-
geſtionem ⁊ peccati excuſationem de
paradiſo voluptatis eiecit. Judicū. v
¶ Noua bella elegit dominus. mira-
bile bellum fit in confeſſione: vbi ſi
te accuſando humilias: dyabolum ſu-
peras. Si vero te incipis excuſare dy-
abolus incipit ſuperare. Unde orat
pſalmiſta ¶ Non declines cor meum
in verba malicie: ad excuſandas excu-
ſationes in peccatis. Noſtrum ergo ē
citharizare. noſtrum vero eſt timpa-
nizare: ut hoſtis animarū de veſtris
cordibꝰ effugatur. Cithara noſtra
ſunt verba euangelij ꝓpoſita. ¶ Erat
iheſus eijciens ⁊c̄. Quā ſint contrarij
effectus xp̄i ⁊ effectꝰ dyaboli: ex hoc
euangelio poſſumus indagare. Effe-
ctus dyaboli notatur cū dicit. Erat
iheſus eijciens demonium: ⁊ illud e-
rat mutum. i. efficiens mutum ⁊ ce-
cum. ſicut habetur math. xij. ⁊ etiam
ſurdum. q̄ꝛ omnis naturaliter mutꝰ
eſt ſurdus. Unde criſoſtomus. Uide
nequiciam dyaboli: alterutrū ingreſ-
ſum per quem crediturus erat opi-
lauit auditum. ⁊ viſum ⁊ plectrū. id ē
linguam ne ꝯfiteatur.

C

Prima ianua vite ſunt aures. ſicut a-
it bernardus. Jam morbus ante re-
medium intrat. ⁊ per eadem ſequit̄
veſtigia. vita mortem. tenebras lux.
venenū ſerpentis antidotum verita-
tis. ac ꝓpter hoc aures noſtre verbo
dei ſemper debent patere. Triplicē
auditum dominus requirit ad ver-
bum ſuum. Math. xiij. ¶ Qui habet
aures audiendi audiat. Primo enim
requirit aures nature: ut verbum eꝰ
attētiſſime audiatur. ſicut de populo
iſrahel dicitur neemie. viij. ¶ Aures
omnis populi erant erecte ad librū.
Secundo requirit aures intelligen-
tie ut auditum verbū recte intelliga-
tur. Unde eccl. v ¶ Eſto manſuetus
ad audiendū verbum dei ut intelli-
gas. Tercio requirit aures obediē-
tie: ut intellectum verbū credat̄. Un-
de yſa. xliij. ¶ Qui vides multa: non
ne cuſtodies. Dominus aūt ut bene
addiſcamus verba ſua: frequēter ver-
berat aduerſitatibus ⁊ flagellis. quia
ſicut ait yſa. xxviij. ¶ Uerberatio dat
intellectum auditui. Sed quidam
ſunt ſicut mali ſcolares qui ꝓpter fla-
gella fugiunt de ſcola. q̄ꝛ cum aliqua
affligunt̄ aduerſitate: auertunt audi-
tum a predicatione. De quibus ihe-
re. v. ¶ Attriuiſti eos ⁊ renuerūt ac-
cipere diſciplinam: ſed iuſtus ab ado-
leſcentia ſua libēter auſcultat dei pre-
cepta ſi verberatur. ſi aure trahitur:
nō odium reputat ſed amorem. Un-
de ait yſa. l. ¶ Erigit mane. erigit au-
rem mihi ut audiam quaſi magiſtrū.
His dicit erigit ꝓpter precepta ⁊ ꝓhi-
bita. Quaſi enim aure dextera debe-
mus audire ea que precipit faciēda.
ſed quidā aure dextera ſolummodo

audiunt. qui ſcilicet multa opera de genere bonorum faciunt. nec tamen peccare deſinunt. Hij per ſamaritanos ſignantur: qui ſimul deum colebant ⁊ ydola. Quidam autem ſolummodo aure ſiniſtra: qui ſcʒ vitant mala ꝓhibita. pigri tamen ſunt ad faciendum bona. ⁊ ſignant᷑ per ſeruum cuius petrus abſcidit auriculam dextram. Joh. xviij. Tales etiam valde timere debent. quia in die iudicij non fiet diſceptatio de male actis: ſed de bonis omiſſis. Quidam ſurdi ſunt vtraqꝫ aure qui nec bonis intēdūt nec mala deſerunt. ⁊ tales alijs ſunt peiores. Horum ſurditas eſt voluntaria. ideo ꝯparantur aſpidi qui vnam aurem terre inprimit. i. appetituʒ terrenoꝝ infigit: ne verbum dei percipiat Unde ihere. xxij. ¶ Locutus ſuʒ ad te in abundantia tua. dixiſti non audiam. Alteram aurē immiſſione caude obturat: dum in fine penitentem ſe ſperat. Unde eccleſiaſti. vlti. ¶ Cōſurgent ad vocem volucris. i. dyaboli De qua ſopho. ij. ¶ Uox cantātis in feneſtra coruus in ſuperliminari. ꝙ dicit ei. cras cras. ⁊ ob hoc obſurdeſcent filie caꝫ. i. aures que ad hoc homini date ſunt ut audiat carmen iocunditatis ꝓmiſſe.

Secunda ianua vite ſunt oculi interiores. quorum vnus ⁊ quaſi dexter ē ꝯſideratio premij. alius quaſi ſiniſter eſt ꝯſideratio ſupplicij. Unde yſai. li. ¶ Leuate ī celum oculos veſtros ad premia iuſtis ꝓmiſſa: ut concupiſcatis ea. ⁊ videte ſub terra deorſum ſupplicia peccatoribus preparata. Hos oculos conatur dyabolus eruere peccatori ad modū corui qui primo impetit oculum in cadauere ut nihil cogitet niſi de vita preſenti. Unde prouer. xxx. ¶ Effodiant eum corui de torrentibus: ⁊ comedāt eū filij aquile. ſcilicet demones. Et nota ꝙ quatuor precipue excecāt hominis intellectum. ſcilicet impietas. cupiditas. iracundia ⁊ luxuria. Impij ſunt ad modum catuli: qui ante nonum dieʒ non agnoſcunt parentem. quia ante ꝙ iſti tranſeant in conſortium demonum non reſpiciunt proximuʒ. ſicut contigit de diuite qui non cognouit lazarum niſi in ſinu abrahe. Unde prouerbioꝝ. xi. ¶ Qui crudelis eſt: etiam ꝓpinquos abijcit Cupidi ſunt ad modum talpe cumulos diuitiaꝝ poſt ſe relinquentes. et ad ſolem iuſticie mortem perpetuam ſortientes. Unde dicitur yſaie viceſimoquarto. ¶ Formido ⁊ fouea inferni laqueus iudicij. Hoc enim eſt illud triplex ve de quo dicitur apocalipſis viij ¶ Ue ve ve habitantibus in terra.

Iracundi ſunt qui habent ſe ad modum vſi: quos excecat dyabolꝰ: quaſi ignito bacili. ſcilicet aliquo reſiſtenti. Unde dicit beatus gregoriꝰ. Superecidit ignis iracundie ⁊ nō viderunt ſolem. id eſt xpriſti māſuetudinem. quia extinctus eſt in eo oculus rationis. Unde ephe. iiij. ¶ Sol nō occidat ſuper iracundiā veſtrā. i. ratiō qua extincta fuerit in regno aie Iuxta illud. Impedit ira animū ne poſſit cernere veꝝ. Luxurioſi ſunt ad modum cuiuſdam parui ſerpentis: qui vocat᷑ cecula: eo ꝙ oculis careat: ⁊ nihil videat. ꝙ ſicut ait poeta. Quō deceat non videt vllus amans Unde dan. xiij ¶ Declinauerūt oc'los ſuos

F

ut non videant celum.
Tercia ianua vite eſt vſus lingue. ſcili
cet loquela que data eſt hoī a deo ad
tria. ſ. ad laudandū deum. ad edificā
dum primum. ad accuſandum ſeip
ſum. A laude dei obmuteſcere faciūt
ſpecialiter duo.
Primum eſt cecitas intellectus.
Secundū immundicia affectus
Primū impedit infideles. Unde p.
Re. ij. ¶ Impij in tenebris conticeſcent
Secunduʒ impedit prauos fideles.
Unde eccleſi. xvi. ¶ Non eſt ſpecioſa
laus in ore peccatoris. ſcilicʒ carnalis
qui proprie peccator dicitur: eo ꝙ pec
catum operatur. Ab edificatione pro
ximi ſimiliter obmuteſcere faciūt duo
Primū eſt maliuolentia. Unde legi
tur exo. xix. ¶ Ne oderis fratreʒ tuū
in corde tuo: ſed publice argue eum:
ne habeas ſuper illo peccatum.
¶ Secundū eſt negligētia. Unde cayn
ait ad dn̄m gene. iiij ¶ Nunquid cu
ſtos fratris mei ego ſum. Hoc dicūt
ſpecialiter mali prelati qui magis cu
rant de pecunia ꝙ̄ de anima. propter
quam xp̄us mortuus eſt. Unde ber
nardus. Cadit aſina et eſt qui ſubleuʒ.
perit aīa et non eſt qui adiuuet. Ideʒ
Uenient ante tribunal xp̄i et audient
pupilloꝝ vocem. querela grauis et ac
cuſatio dura quoꝝ vixere ſtipendijs:
et nō diluere peccata. Ab accuſatione
ſui faciunt obmuteſcere ſeptem: que
impediunt confeſſionem peccati. De q
bus verſꝰ. Hic pudor atqʒ timor ſpes
deſperatio faſtus. Sunt hoſtes vite
vel conſuetudo voluptas.
Primū eſt pudor reuelandi peccata
que magna fatuitas eſt: ꝙ erubeſcit
deo reuelare qđ coram vidente nō erubu

G

it committere De hac erubeſcentia dici
tur eccl. iiij. ¶ Eſt confuſio adducens
peccatū. ſ. qn̄ pro verecundia non vult
homo confiteri. Hoc adducit peccatuʒ
in preſenti. et ignominiam in futuro
qn̄ confitebitur corā toto mundo. ſicut
dn̄s ait naum. iij. ¶ Reuelabo pudē
da tua in facie tua. et eſt confuſio addu
cens grām et gloriam. ſ. qn̄ quis cōſi
derat peccata ſua que fecit confundit
in ſeipſo et compungitur. nec propter eru
beſcentiā dimittit confiteri. Hoc addu
cit grām in preſenti. et gloriam in fu
turo. ꝙ ipſa erubeſcentia maxīa pars
pn̄e eſt ut ait augꝰ. Primam erubeſ
centiaʒ habebat karolus. De quo le
gitur ꝙ cū fuiſſet confeſſus beato egi
dio: quoddam peccatū noluit ei reuela
re qđ erat ſatis enorme ſed beato egi
dio celebrante pro eo in altari aurelia
nen̄. angelus dn̄i attulit ei in quadā
cedula ſcriptū peccatum illius Tunc
impleto ſeruicio pro rege: notificauit
ei. et mox humiliter confeſſus eſt quod
nunꝙ̄ propoſuit confiteri
Secundū eſt timor ſatiſfaciēdi: qui
ſpecialiter impedit vſurarios et rapto
res et eos mutos facit. De quibꝰ yſa.
xxxviij. ¶ Uenerūt filij vſqʒ ad par
tum. ꝙ ſepe concipiunt propoſitum confitē
di et reſtituendi et prope eſt ut pariant
ſpirituʒ ſalutis. ſed ꝙ nō habet vires
per matres. ꝙ propter puſillanimitateʒ
timet ſuā et ſuoꝝ egeſtatē. et ita impe
ditur bonū propoſitum ipſiꝰ. ſed ſi cogi
taret ꝙ reſtituerent ſibi bona tempo
ralia et eterna. ſi ipſe reſtituat aliena:
proculdubio poſſet reſumere vires.
Legitur de quodā tuſco qui cum in
egritudine fuiſſet confeſſus ſacerdoti
peccata ſua: excepto hoc ꝙ retinuit ſe

eſſe filiumvſurarij. ⁊ ille data ſibi ab
ſolutõne recederet. iterum fecit eum
vocari. ⁊ ↄfeſſus eſt ꝙ palacia in qui
bus habitabat ⁊ omnia que habebat
pater ſuus acquiſierat de vſura. ⁊ cuꝫ
ſacerdos heſitaret quid ei conſuleret
ipſe idem ſicut erat infirmus iudica
uit ſeipſum. ⁊ precepit ut nudus du
ceretur ad hoſpitale. ⁊ per manũ epi
reſtituerentᷣ que male poſſedeiat ſpo
liatis ⁊c̃.

¶ Terciũ eſt ſpes diu viuendi: que ma
xime impedit iuuenes. ⁊ in tempora
libus ꝓſperantes Contra quos dici
tur eccl. xviij. ¶ Ne demoreris in er
rore impioꝝ. qui. ſ. errant longam vi
tam ſibi ſperando. ita ꝙ vix poſſint
venire ad medietatẽ temporis ſibi ꝑ
fici. Unde ait yſa. xxxviij. ¶ Duꝫ ad
huc ordirer ſuccidit me. ſummũꝫ re
mediũ contra hoc eſt mortis incerti
tudo. Unde ait dominus Luce. xij.
¶ Eſtote parati. ꝙ qua hora nõ pu
tatis filius hoĩs veniet.

¶ Quartũ eſt deſperatio abſtinendi a
peccatis: que maxime impedit illos
qui peccandi conſuetudine detinen
tur. Unde ꝓuer. xviij. ¶ Impius cũ
venerit in ꝓfundum viciorum ſcꝫ in
deſperationem: contemnit. Contra
quod ait pſal. ¶ Non claudet ſuper
me puteus os ſuum. Puteus eſt pec
catum. De quo iob. xxxvi. ¶ Salua
bit te de ore anguſto latiſſime. quia
facilis eſt ingreſſus: ſed nõ ita egreſ
ſus ⁊ nõ habentis fundamentuꝫ ſub
ter ſe ꝓpter voraginem gehenne. Pu
teus iſte tamen non claudet ſuper te os ſu
um: ſi tu nõ clauſeris tuum.

¶ Quintum eſt faſtus mentis id eſt ſu
perbia latens: que maxime impedit
ypocritas. ſꝫ dicitᷣ ꝓuer. xviij. ¶ Qui
abſcõdit ea ſub ſtratu cameli Rachel
interpretatur ouis. quia iſti venerũt
in veſtimentis ouium. id eſt in habi
tu manſuetudinis ⁊ innocentie. ⁊ fu
rantur ydola patris ſui ſcilicet dyabo
li. ⁊ peccata occulte peccando. nec ea
bene cõfitendo. ⁊ abſcondunt ſub ca
meli ſtramine. i. ſub tegmine obediẽ
tie ⁊ bone vite.

¶ Sextum eſt conſuetudo peccandi: q̃
maxime impedit recidiuantes. Un
de tales dicunt eccleſiaſtici. xxxiiij.
¶ Qui baptizantᷣ a mortuo. i. a pec
cato. ⁊ iterum tangit eum. ſcilicet re
cidiuando: quid ꝓficit lauatio illiꝰ.
Sed ↄſiderare debent: ꝙ dominus
non ſolum dimittit ſepties: ſed vſqꝫ
ſeptuagies ſepties.

¶ Septimuꝫ eſt voluptas peccati: que
maxime impedit luxurioſos. Hoc eſt
frenum dyaboli quo ducit eos ad a
quas inferni. Sed dominus ait yſa.
xxx. ¶ Auferã frenũ erroris qđ erat
in maxillis coꝝ. quod facit cum inci
piunt delectari in ſeruicio dei. Un
de ait yſa. xlviij. ¶ Laude mea infre
nabo te ne intereas. Ecce quales ſũt
effectus dyaboli: quando ingreditᷣ
in hominẽ per peccatum. quibꝰ ↄtra
riantur effectꝰ xpriſti. Sicut in hoc
euãgelio patet. ꝙ eiecto demonio. id
eſt peccato per infuſionem gratie: au
res aperiuntur ad verbum dei. oculi
interiores illuminantur ad videnda
eterna. lingua ſoluitur ad loquendũ
ſalubria. ſicut de tempore gratie pre
dixit yſa. xxxv. ¶ Tunc aperientur o
culi cecorum. ⁊ aures ſurdorum pa
tebunt. ⁊ aperte erunt lingue muto
rum. quia ſciſſe ſunt petre in deſerto

Dö 3A

⁊ fluxerunt aque.i. quia infuſio gra
tie ſcindit ⁊ emollit coꝛ peccatoꝛis ad
lacrimaꝝ effuſionem. Debet fidelis
habere quintuplex verbum.ſ.cōfeſſi
onis:quo exponat deo ſuam miſeriā.
Sed multi muti ſunt ab huiuſmodi
verbo. Unde ait dominus ihere.viij
¶ Attendi ⁊ auſcultaui ⁊c̃. Orationis
quo poſtulet veniam de pꝛeteritis.tu
telam a preſentibus.cautelam a futu
ris. Sed peccatoꝛ mutus eſt ab hoc
verbo. Unde yſa.x. ¶ Non fuit qui
moueret pēnam.ſcilicet qui ieiunar3
vel elemoſinā dar3:que ſunt due oꝛa
tionis ale.⁊ aperiret os ⁊ gānıret: flē
do ⁊ gemendo Laudis ⁊ gratiaꝝ acti
onis: ut ſit curialis ⁊ referat gratias
bene factoꝛi. Sed dicit yſa.xxvi. In
dulſiſti genti domine indulſiſti gen
ti.ſcilicet remittendo culpam ⁊ pe
nam. Coꝛrectionis verbū:ut coꝛrigat.
Sed multi ſunt qui derident. Unde
Ihere.ix. ¶ Uir fratrem ſuū deride
bit ⁊c̃ Inſtructionis:quo inſtruat ig
noꝛantem.ſed dicitur treno.i. ¶ Par
uuli pecierūt panem ⁊ non erat qui
frangeret eis. Hec ſunt quinqꝫ verba
que apoſtolꝰ vult loqui in eccleſia.p̄.
Coꝛ.xiiij.tria ad deu3: ⁊ duo ad pro
ximum.

¶ Eodem die.
Sermo.xlv. de euangelio.

Cum immundus ſpiri
tus exierit ab homine ⁊c̃.
Tria notantur in hac para
bola. Pꝛimum eſt maligni ſpūs per
pēnam expulſio cū dicit. Cū immun
dus ſpūs exierit ab hoīe. Secundu3
eſt perfectoꝝ grauis temptatio cum
additur. ambulat per loca inaquoſa
querens requiem ⁊c̃. Terciū eſt im
perfectoꝝ periculoſa recidiuatio:cū
ſubditur. Tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptē
alios ſpūs nequioꝛes ſe ⁊c̃. Malignꝰ
ſpūs immundus dicitur ꝓpter tria
Pꝛimo ꝓpter immundiciā ꝓpꝛie ini
quitatis ad odiū:ut perpetuo odire
tur a deo. Unde dicitur eccleſiaſtici
.xxviij. ¶ Repleti ſunt interioꝛa tua
iniquitate :⁊ peccaſti.ſ.peccato ſuper
bie:⁊ eieci te de monte ſancto dei. id
ē de celo empirreo tanꝙ lepꝛoſum.⁊
perdidi te.i. perpetuo damnaui te o
cherub de medio lapidū ignitoꝝ.ſc3
de conſoꝛtio angeloꝝ.
¶ Secundo ꝓpter immundiciā ſugge
ſtionis.qꝛ feda ⁊ immunda ſuggerit.
Unde dominus ait leui.xv. ¶ Doce
bitis filios iſrahel ut caueant immū
diciā.⁊ nō moꝛiant̄ in ſoꝛdibꝰ ſuis:
cū polluerint tabernaculū meum.ſ.
coꝛ ꝓpꝛium in quo ego habito. Dya
bolus eñ ↄtagioſus eſt ad modu3 le
pꝛoſi.qꝛ ſtatim inficit coꝛ humanu3:
cū ſe ei applicuerit per ↄſenſum. Un
de alibi oꝛat eccleſia. Da queſumus
dn̄e populo tuo dyabolica vitare cō
tagia ⁊c̃.
Tercō ꝓpter immundiciā hītationis
qꝛ nō habitat niſi in immūdo loco.i.
exn̄te in moꝛtali peccato ad ſimilatio
nem vpupe que nidificat in ſtercoꝛe
Unde demōes dicūt dn̄o math.viij
¶ Si eiicis nos hic mitte nos in gre
gem poꝛcoꝝ. Exijt aūt ab hoīe per
ſacramenta eccleſie.⁊ primo per bap
tiſmū in quo remittit̄ oꝛigiale pc̄tm̄
Un̄ in exoꝛ3iſmo pueri ſacerdos ad
iurat dyabolu3 ut exeat ⁊ recedat ab
eo. ſed repetit hītaculū ſuū cu3 puer
labit̄ in moꝛtale pc̄tm̄. Secundo

expellitur ab hoīe per penitentiam. Unde dominus ait Joh .xi. ¶ Nūc .i. in tempore gratie .⁊ ſpecialiter in tempore quadrageſime. iudicium eſt mundi. ꝙ peccatores in foro pñie iudicant ſemetipſos. in quo iudicio cōueniunt quaſi quinqȝ perſone. ſ. ↄſcia accuſans. memoria teſtificans. ratio ↄdemnans. timor ligans. dolor crucians, ut quaſi quidā ſanguis aīe per lacrimas effluat. ⁊ tunc dyabolꝰ qui principabatur in hoīe: eijcitur foras Unde ſequitur ¶ Nunc princeps mūdi huiꝰ eijcitur foras. vbi dicit bernardus. Cum humiliter ↄfitenti remittit deus peccata: dyabolus eū quē in hoīs corde inuaſerat amittit principatū. De hac eiectione ait abbacuc vlti. ¶ Egredietur dyabolus ante pedes eiꝰ. qđ tunc impletū eſt cum ad pedes dñi peccata remiſſa ſunt magdalene. ⁊ impletur quotidie cū peccator ↄpungitur ad pedes predicatoris vel ſacerdotis qui dicuntur pedes dñi ꝙ in eis dñs graditur ⁊ quodammodo geſtatur. Unde deutro. xxx. Qui appropinquant pedibꝰ eius: accipiet de doctrina illius. Valde formidat hos pedes dyabolus. Unde de piſce qui voluit thobiā deuorare dicitur thobie. v. ¶ Palpitare cepit ante pedes eius. Piſcis ille deſignat dyabolum. thobias xp̄m. pedes eiꝰ ſunt predicatores ⁊ ſacerdotes. ſicut dictū eſt

¶ Legitur ꝙ in monaſterio cluniacen. cuidā fratri infirmo terribilis equus apparuit: qui poſterioribus pedibus caput eius ⁊ faciē ↄquaſſabat. Cumqȝ ille clamaret. o fratres ſuccurrite. remouete a me ꝓ dño illū maximum equū qui calcibꝰ ſuis me conquaſſat: acceſſit ad eū abbas. ⁊ cū queſiſſet cauſam clamoris. ille quaſi digito oñdebat equū qui ſe ↄtinue infeſtabat. Tunc abbas aqua benedicta locū illum aſperſit: ſed nihil ei ꝓfuit. Tandem hortatus eſt eū ad cōfeſſionem. ⁊ cum ille inciperet confiteri: liberatus eſt ab infeſtatione equi. ſed aſtitit ad caput eiꝰ dyabolꝰ in ſpē viri. ⁊ interrumpebat ↄfeſſionem illiꝰ Ad quem ↄuerſus frater infirmus ait. Quid me impedis. quid verba mea intercidis. aut dic quod volo dicere. aut me dicere ſine. Cumqȝ interrogaretur ab abbate: cur ſic loqueretur: ait. Ecce quidam vir ꝓrius ignotus dicit omnia mala que geſſi. ſi ſic ea narrat ut verba mea ꝓferre non ſinat. Vera dicit: ſed me loquentē impedit. Abbas ſuſpicans illum eſſe dyabolū: hortabatur fratrem plene et perfecte omnia confiteri. Tandem cōfeſſione terminata ⁊ abſolutōe percepta: ab omni impedimento liber fuit. ⁊ aliquantulū ſuperuiuens vitam in pace finiuit.

Sequitur de temptatiōe perfectorum

¶ Ambulat per loca inaquoſa qrens requiem ⁊ nō inueniens. Loca inaquoſa ſunt viri perfecti qui licet interius vireant humore gratie: arent tamen exterius a fluxu culpe. Dicuntur aūt aridi ꝓpter quatuor.

Primo ꝓpter maceratōem carnis Unde iob. xxxiij. ¶ Conſumpta eſt caro eius a ſupplicijs. i. carnalis concupia pñe diſciplinis. Idem. viij. ¶ Cutis mea aruit ⁊ ↄtracta eſt.

Scđo ꝓpter ↄtemptū ↄcupie mūdialis Apo. xvij ¶ Meretrix. i. vanitas ſecularis ſedet ſuper aquas multas. Ab

Dñ̄ 3ᵃ xl̄ᵉ

D

hijs ardua erat heſter: ꝙ dicebat. Tu ſcis domine ꝙ abhominer ſignuꝫ ſuperbie ⁊ glorie mee quod eſt ſuper caput meum in diebus oſtenſiōis mee ⁊ deteſter illud quaſi pannum menſtruate.

Tercio ꝓpter feruorem caritatis. Unde dominus ait Job. xxx. ¶ Oſſa mea aruerūt pre calamitate. Oſſa ſunt fortes viri in corpore eccleſie: qui zelo caritatis ⁊ feruore ꝯpaſſionis inflāmātur ad infirmitateꝫ puſilloꝝ. Unde ij. coꝛ. xi. ¶ Quis infirmatur: ⁊ ego nō infirmor ⁊c̄.

Quarto ꝓpter ignem tribulationis: quo frequenter examinat̄ a deo. Unde treno. i. ¶ De excelſo miſit ignem in oſſibus meis: ⁊ erudiuit me. Per hos dyabolus ambulat: cum temptādo ad eos appropinquat. Ubi nota ī hoc differentiā bonoꝝ angeloꝝ et maloꝝ. Boni em̄ dicūtur volare ꝓpter velocem diſcurſum ſpūalis potentie: quo ſubito ſunt quo mittuntur. Mali aūt dicuntur ambulare ꝓpter grauedinem malicie ſue. ꝙ nō ſine labore faciunt quod intendunt. Aliter aūt ambulat ſpūs malignus per bonos. ⁊ aliter per malos: per bonos tēptando ⁊ aditū querendo. per malos incuruando ⁊ ꝯculcando. Unde hoī peccanti dicit pſa. li. ¶ Poſuiſti in terram corpus tuū: ⁊ quaſi viam tranſeuntibus. Job. xx. ¶ Uadent ⁊ veniēt ſuper eum horribiles. Temptat aūt bonos quatuor modis.

Primo explorando ad modū milui pullos circūuolantis: ſeu lupi ouile circūeuntis. vel leonis feras luſtrantis. ꝯſiderando ꝯſuetudines ⁊ cōplexiones eoꝝ. ⁊ oportunitates locorum.

E

temporꝝ ⁊ euentuum ut aliquem aditum valeat inuenire. Unde pri. pet. vlti. ¶ Aduerſarius veſter dyabolus tanꝗ leo rugiens circuit querēs quē deuoret.

Secundo inſequendo: cū moueri eos primis motibus deprehendit ad modum canis leporarij pertendētis os ſuum ad capiendā predam. Unde pſal. ¶ Captabant in aīam iuſti.

Tercio ſuggerendo in ymaginatōne ad modū pictoris. Imagines reruꝫ delectabiliū imprimit. quod miro ⁊ ineffabili modo ſcit ut ad ꝯcupiſcendum ſenſualitatem alliciat. Unde legitur Nume. xxv. ꝙ madianite ornauerunt filias ſuas ⁊ in ꝯſpectu filiorum iſrahel poſuerunt eas. Ita ⁊ demones concupiſcibilium reꝝ ymagines obijciunt nobis.

Quarto modo temptat eos: aliquando prauam ꝯcupiſcentiā accendēdo. Frequenter em̄ nobis cōcupiſcentia mala ſine dyabolo oritur: ſed orta libenter ut creſcat auxiliatur. Unde ait dominus pſa. liiij. ¶ Ego creaui fabrum ſufflantem igni prunas. Sed nō inuenit in eis requiem. ꝙ multipliciter inquietant eum.

Primo gemitu ꝯpunctionis ad modum paruuli plorantis in nocte qui nō ſinit aliquē hoſpitem in domo requieſcere. Ita ⁊ iuſti in nocte gemūt ꝓ peccatis ſuis ⁊ alienis. Unde pſa. xxij. ¶ Recedite a me amare flebo. nolite incumbere ut ꝯſolemini me ſuper vaſtitate filie populi mei. Job. ij. Nemo loquebat̄ ei verbum. Uidebant em̄ dolorem eius eſſe vehementē.

Secundo clamore orationis ad modum hoīs bene cuſtodientis caſtruꝫ

domini ſui: qui tota nocte vigilat et
clamat. ⁊ ſi aliquod periculum videt
excitat alios ad ſuccurſum Unde. iij.
Regū. xxij cum principes ſyrie impe
tu facto pugnarent circa ioſaphat ex
clamauit ⁊ ceſſauerūt ab eo. Pſalmiſ.
Clamauerunt iuſti ⁊ dominus exau
diuit eos .

Tercio ſtrepitu nocturni laboris. ſi
cut fit in domo pauperū. ⁊ in officijs
artificum: qui labore manuū acqui
runt ſibi victum diurnum. Unde. ij.
cor. vlti. ¶ Si quis nō vult operari
nō manducet. Iheronimꝰ. Semper
aliquid operis facito: ne te dyabolus
inueniat ocioſum. Hijs tribꝰ modis
iuſti dyabolum in ſe ⁊ in alijs inquie
tant. Unde de eis dicit Iob. iij. Qui
parati ſunt ſuſcitare leuiathan. Ecō
trario requiem habet in reprobis.
Unde iob. xl ¶ Sub vmbra dormit
.i. ſub prauo prelato. obſcuro per im
prudenciam . frigido per deſidiam.
inani per negligenciam. De quo do
minus Lu. xiij ¶ Ut quid etiam ter
ram occupat. In ſecreto calami. i. in
corde religioſi ſtridulo per frequen
tiam diuine laudis. foris nitido: ſpe
cie ſanctitatis. intus vacuo ex carētia
ſolidi veritatis. fragili ex infirmitate
nature. tenui ex neceſſitate pauperis
pfeſſe. agili in inconſtantie leuitate.
De quo. iij. Regum. xij. ¶ Percutiet
dominus iſrahel : ſicut moueri ſolet
arundo in aqua. In locis humenti
bus. i. in labijs detractorū. in ventri
bus guloſorū. in pudendis luxurioſo
rum. Unde eccleſiaſtici. xxix. ¶ Ecce
ego ad te draco magne: qui cubas in
medio fluminum tuorū.

Sequitur de recidiuatōne imperfe
ctorū. Tunc dicit. reuertar in domū
meam vnde exiui. Ecce q̄ a quibuſ
dam dyabolꝰ ad tempꝰ ſe ſubtrahit:
ut deinde rediens grauiꝰ eos preci
pitet ad modū arietis parietē diru
entis. Unde ait ꝓpheta ad regē iſra
hel. iij. Re. xx. ¶ Uade ꝯfortare ⁊ ſci
to: ⁊ vide quid facias. ſeq̄nti āno rex
ſyrie aſcendet ꝯtra te. vnde ſequitur.
⁊ veniens inuenit eam ſcopis mūda
tam: a priſtinis vicijs per ſacramen
tum ꝯfeſſiōis Unde yſa. xiiij. ¶ Sco
pabo eum in ſcopa. i. in pnīa. Unde
quidam prudens ait. Nō ceſſat dya
bolus iactare ſordes in domū men
tis. ⁊ ſi neglexeris per morā tempo
ris replebitur ſordibus. nec de facili
poterit emundari. vnde quotidie ſol
licitus eſto ſordes eijcere. Et ornatā
inſtructionibꝰ ⁊ preceptis. Unde ec
cleſiaſti. xvi. ¶ Ornaui te ornamento
⁊ dedi anulos in manibus tuis. Ali
us euangeliſta addit tercium. ſcilicē.
inuenit eam vacantē: per negligentiā
⁊ torporem. ⁊ hec eſt cauſa recidiua
tionis. Unde iob. xxvi. ¶ Qui exten
dit aquilonem. id eſt dyabolū ſuper
vacuum id eſt ſuper cor ocioſum tan
q̄ ſuper lectum ſuum. Tunc vadit ⁊
aſſumit ſeptem alios ſpūs nequiores
ſe ſecum. ⁊ ingreſſi hītant ibi. ecce pe
riculum recidiuationis. Septē ſpūs
iſti ſunt ſeptem nequicie : que conſi
derantur in peccati recidiuatione .
Unde de hoc dicitur prouerbiorū
viceſimoſexto ¶ Septē nequicie ſunt
in corde illius.

¶ Primus ſpiritus eſt fractio federis
dominici. q̄ ꝓmiſit deo firmiter nō
peccare de cetero . Duobus namq̄
modis inierunt filij iſrahel fedus

h

cuꝫ domino.ſ.in ſanguine ⁊ in aqua
De primo habetur Exodi.xxiiij.
De ſcdo .i. Reguꝫ.vij. Ita ⁊ nos du
obus modis fedus inimus cum illo
Primo in baptiſmo qui effectuꝫ ha
bet ab infuſione ſanguinis criſti.
¶ Scdo in penitencia in qua effunde
mus aquam cordis noſtri. vtrunqꝫ
autem frangit peccatum. vnde pſal
miſta ¶ Auerterunt ſe ⁊ non ſeruaue
runt pactum. Jeremie.xxxiiij. Non
obſeruauerunt verba federis.
Scdꝰ ſpiritus eſt ſubſannatō miſeri
cordie dei.conſecutam nanqꝫ indul
genciā non diligenter ſeruare quid
eſt niſi miſericordem dñm deridere
Unde Job.xxx. ¶ Nunc autem deri
dent me iuniores temporis.ſ. homi
nes qui ſunt in tempore gracie qui
magis grati deberent deo eſſe. vnde
verſa vice ſubſanabit eos dominus
in futuro.ſicut ait pſalmiſta. ¶ Qui
habitat in celis irridebit eos viles ⁊
miſeros oſtendendo. ⁊ dominus ſub
ſanabit eos tanqꝫ dformes abiciēdo
Tercius eſt crudelitas ſui in renoua
tione veteruꝫ cicatricum. vñ pſalmi
ſta. ¶ Putruerunt per praua deſide
ria. ⁊ corrupte ſunt per peruerſa ope
ra. cicatrices mee.i. iniquitates iam
remiſſe .a facie inſipiencie me. Uere
magna inſipiencia eſt ſeipſuꝫ gladio
appetere.letiferū qꝫ eſt vulnera pre
terita renouare. vñ yſidorus. vulnꝰ
iteratum tardius ſanatur .
Quartus eſt perditō creatoris. quia
dyabolum in corde recipit ⁊ criſtuꝫ
de habitatione ſua proicit. Unde da
uid conſuluit dominū dicens .i. Re
gū.xxiij. ¶ Si tradent me viri ceyle
in manu ſaul. ⁊ ait dñs. tradent .

i

Quintꝰ eſt ingratitudo bñfactoris
vñ Job. viij ¶ Inſtauras teſtes tuos
ꝯtra me. qui ſcdm Bernhardū tres
ſunt.ſ. virtꝰ corporis. ⁊ vſus tēporis
⁊ ſuper oīa ſanguis dilecti filij ſui.
qui clamat de terra ⁊ ad cumulū cō
fuſionis arguitur mala reddiſſe pro
bonis. Sextus eſt iteratio domi
nice paſſionis. vnde ad hebreos. vi.
¶ Ruꝛſus crucifigētes ſibimetipſis
filium dei ⁊ oſtentui habentes. Pri
mo nanqꝫ circundat eum turba ma
larū cogitationū. ſꝫ iudas oſculo pro
dit eū.ſ. cogitatio future confeſſiōis
q̄ ſuadet hoī peccare. qꝛ poterit. ⁊ pꝰ
modum penitere. ⁊ ita peccat in ſpe.
Scdo flagellant ⁊ illudūt ymagine
turpiū delectationū. vñ pš. ¶ Poſu
erunt me abhominationem ſibi
Tercō crucifigunt linguis.i. cōſenſu
cordis in ꝓpoſito peccandi tandē af
figūt. patibulo in perpetratione ma
li. ⁊ ſpecialiter caput ipſius pungunt
in perſecutione prelatorum. manus
in perſecutione miniſtrorum. ſcilicet
ſacerdotuꝫ. pedes in perſecutiōe pau
perum. latus in perſecutione contem
platiuorum. a quibus prodire debꝫ
ſanguis paciencie. ⁊ aqua clemencie
Septimus eſt contriſtatio ſpiritusſā
cti. ⁊ per conſequens letificatio dya
boli. De primo habetur ad Epheſi
os quarto ¶ Nolite contriſtare ſpir
itum. ſcilicet dei in quo ſignati eſtis i
die redemptionis
De ſecundo habetur Ozee ſeptimo.
¶ In malicia ſua letificauerunt re
gem ſuum. id eſt diabolum. qui exul
tat in dceptione peccatoris dicens
Preualui aduerſus eum. ⁊c.
Item legitur de quodam heremita

ꝙ cũ omibꝰ polleret virtutibus. ce
pit intra ſe inaniter gloriari. ad quē
nocte venit diabolus in ſpecie mulie
ris flens ⁊ dicens ſe a beſtijs deuo-
randam niſi hoſpicio ſuſciperet eā.
que ſuſcepta diuerſis eū inflixit blā
dicijs. ⁊ induxit ꝙ ille tetigit mem-
bra eius omnia ſigillatim. ⁊ cum la-
tus inclinaret vt ei fede commiſcere
tur euanuit deridens eum. ⁊ multi
tudo demonū exclamauit. O mona
che. qui te vſq; ad celos extollebas. q̄
modo dimerſus es in infernum. Di
ſce. quia qui ſe exaltat humiliabitur.
Tunc ille deſperans ⁊ erubeſcens fa
ciem aliorum reuerſus eſt ad ſeculū
omni ſe impudicicie mancipauit.
Rogemus igitur clemenciam criſti
vt ipſe qui a magdalena eiecit ſeptē
demoīa. nos ab iſtis nequiſſimis ſpi
ritibus dignetur miſericorditer libe
rare. Amen

Dominica Letare
Epiſtola ad Galatas. iiij.

Fratres ſcriptum eſt
enim quoniam abraham
duos filios habuit. vnum
de encilla. ⁊ vnum de libera. Sed q̄
de ancilla. ſcd̄m carnem natus eſt
Qui autē de libera per repromiſſio
nem. Que ſunt per allegoriam dicta
Hec enim ſunt duo teſtamenta. vnū
quidem in monte ſyna in ſeruitutem
generans que eſt agar. Syna enim
mons eſt in arabia qui coniunctus
eſt ei que nunc eſt iheruſalem ⁊ ſer-
uit cum filijs ſuis Illa autem que
ſurſum eſt iheruſalem libera eſt que
eſt mater noſtra. Scriptum eſt enī
Letare ſterilis que non paris. Erū
pe ⁊ clama que nō parturis. ꝙ mul-
ti filij deſerte magis quam eius que
habet virum. Nos autem fratres ſe
cundum iſaac promiſſionis filij ſu-
mus. Sed quomodo is qui ſcd̄m car
nem natus fuerat perſequebatur eū
qui ſcd̄m ſpiritum Ita ⁊ nunc. Sed
quid dicit ſcriptura. Eijce ancillam
⁊ filium eius. Non enim heres erit
filius ancille cum filio libere Itaq;
fratres non ſumus filij ancille. ſed li
bere. qua libertate liberauit nos xp̄s

Euangelium. Johannis. vi

In illo tempore. Abiit ihe
ſus transmare galilee. quod eſt tiberi
adis. ⁊ ſequebatur eum multitudo
magna. quia videbant ſigna que fa
ciebat ſuper hijs qui infirmabant̄.
Subijt ergo iheſus in montē ⁊ ibi
ſedebat cum diſcipulis ſuis. Erat au
tem proxmū paſcha dies feſtus iud
orū. Cū ergo ſubleuaſſet oculos ihe
ſus ⁊ vidiſſet. ꝙ venit multitudo ma
xima ad eum. dicit ad philippū. vn
de ememus panes ⁊ manducent hij
Hoc autem dicebat temptans eum
Ipſe enim ſciebat quid eſſet facturꝰ
Reſpondit ei philippus. Ducentoꝝ
denariorum panes non ſufficiūt eis
vt vnuſquiſq; modicum quid accipi
piat. Dicit ei vnus ex diſcipulis eiꝰ.
andreas frater ſymonis petri. Eſt
puer vnus hic qui habet quinq; pa
nes ordeaceos. ⁊ duos piſces Sed
hec quid ſūt inter tantos. Dicit ergo

iheſus. Facite homines diſcumbere Erat autem fenum multū in loco Diſcubuerunt ergo viri numero q̄ ſi quinq̄ milia. Accepit ergo iheſus panes ꝛ cum gracias egiſſet diſtribu it diſcumbentibus. Similiter ꝛ ex piſcibus quantum volebant. Ut au tem impleti ſunt dixit diſcipulis ſuis Colligite que ſuperauerunt fragmē ta ne pereant. Collegerunt ergo ꝛ i- pleuerunt duodecim cophinos fra gmentorum et quinq̄ panibus ordē aceis ꝛ duobus piſcibus. que ſuper fuerunt hijs qui manducauerant Illi ergo homines cum vidiſſēt q̄d fecerat ſignum dicebant. Quia hic ē vere propheta qui venturus eſt in mundum

¶ Dominica Letare

¶ Sermo quadrageſimuſſextus. de officio diei.

Letare Iheruſalem. Verba iſta ſumpta ſunt yſa ie vltimo. In quib9 hodie nobis quatuor gaudia nunciantur.

¶ Primum gaudium eſt de contemp latōne felicitatis eterne cum dicitur Letare iheruſalem

¶ Scdm eſt de vnitate preſentis eccle ſie cum ſubditur. ꝛ conuentum faci te omnes. ꝛc̄

¶ Tercium eſt de peccatorum conuerſi one cum adiungitur. Gaudete in le ticia qui in triſticia fuiſtis.

¶ Quartum de vbertate gracie cū cō concluditur. vt exultetis ꝛ ſatiemi- ni ab vberibus conſolationis.

Contemplans igitur hodie preſens eccleſia ſuperne matris gaudia quaſi de longe ſalutat eam ꝛ dicit. Letare iheruſalem. ꝛc̄. Qualis autem ſit illa iheruſalē. apoſtol9 oſtendit qui dicit. Illa autem iheruſalem que ſurſum eſt libera eſt: que eſt mater noſtra. In quibus verbis tangit quatuor bona eccleſie. triumphantis que ſunt. Pacis viſio. Altitudo. Li- bertas ꝛ Caritas.

¶ Primum notatur in hoc ꝙ ait Illa iheruſalem. quia ibi eſt pax ſuper pa cem. In hac enim vita poteſt au- diri vel odorari. vel guſtari pax. nō autem videri Audiunt pacem inci- pientes qui ad huc vicijs ꝛ concupi ſcencijs reluctantur. De quibus dici tur ſecundo Paralipominon quin- decimo ¶ Non erat pax ingredienti ſcilicet in conſcienciam ſuam propter delectationem mortiferā ex memo ria peccatorum. ꝛ egredienti. ſcilicet ad cunſiderationem exteriorum pro pter importunitatem temptationū que ſe ingerunt per portas ſenſuum De quo dicitur. Jeremie nono ¶ Aſ cendit mors per feneſtras noſtras. ingreſſa eſt domos noſtras. Unde dicitur Canticorum octauo. ¶ Neq̄ introeuncium exeunti erit pax pre tribulatione. Odorant pacem. profici entes qui in meditatione illius iugi ter recreantur dicentes Canticorum primo ¶ Curremꝰ in odore vnguē- torū tuorū. i. in fide ꝛ ſpe eternorū bonorū q̄ ſup oia vngueta redolent Job. ix. ¶ Pertranſierunt q̄ſi naues poma portantes. quorum. ſcꝫ odore recreantur naute. Dicit Solinus ꝙ q̄dam gens eſt meridia. q̄ ſolo viuit odore pomorū. ꝛ ió q̄cunq̄ pergūt ea ſecū deferūt. q̄ mox vt fetorē ſēti- ūt moriūt̄. guſtāt pacē pfcti ꝛ duoti

C

ſic pſ qui dicebat Guſtate ⁊ vide
tete q̄m ſuauis ē dn̄s. videt aūt pacē
ſoli ſuperni ciues. qui veruȝ ſalomo
nem facie ad faciem ſpeculantur. vn̄
Iſaias. xxxij. ¶ Sedebit populꝰ me
us in pulchritudine pacis ⁊ in taber
naculis fiducie. ⁊ in requie opulēta
ꝙ ibi eſt pax ab hoſte. ſecuritas de e
ternitate. requies a labore. Scd̄m
notatᵉ cū ait. que ſurſū eſt. ſ. in empyr
reo. qui eſt vltimꝰ ⁊ nobiliſſimus lo
cus ſanctorum ſpirituuȝ. ⁊ corporū
ſpiritualiuȝ. ⁊ denominatur ab igne
propter ſplendorem tm̄ ꝙ ita eſt lu
cidū ꝙ nullo modo poſſibile adifla
mandum. vnde Baſilius Intercidit
dominus flammā ignis. quia ſplen
dor eſt in celo ⁊ ardor in inferno. ⁊
ob hoc dicimus in miſſa. Surſum
corda. nec loco tantum ſurſum eſt. ſꝫ
etiam comprehenſione. Bernardus
Cogita quicquid vis. quicquid po
tes exopta. excedit cogitatū. ⁊ exſupe
rat deſideriū illa felicitas. illa eterni
tas. illa britudo. d̄bemꝰ aūt illuc fre
quenter aſcendere cogitationibus ⁊
affectionibus. Unde legitur Iudi
cum. xviij. ꝙ filij Dan miſſi ſunt ad
explorandum terram. per quos deſi
gnantur bone cogitationes quas ra
tio mittit ad explorandum paradiſū
redeuntes dicunt. vidimus terram
valde opulentam ⁊ vberem. nolite
negligere. nolite ceſſare. eamus ⁊ poſ
ſideamus eam. nullus erit labor.

Tercium notatur cum ait. libera eſt
quia ibi eſt libertas omnimoda a ne
ceſſitate rerum huius mundi. ab im
pugnatione demonum ⁊ viciorum
a miſeria corporū que corrumpuntᵉ

D

quotidie. ⁊ ob hoc indigēt multipli
ci ſeruitute Unde dicitur yſaie xiiij.
In die illa cum requiem dederit ti
bi deus a labore tuo. ⁊ a confuſione
tua. ⁊ a ſeruitute dura qua ante ſer
uiſti. ſumes parabolam iſtaȝ ⁊ dices
Quōmodo ceſſauit exactor. id eſt di
abolus qui emit tributū viciorum.
Quartum notatur cum ait. Que eſt
mater noſtra. quia ibi caritas perfe
cta. tantum eniȝ quiſqꝫ gaudet de al
terius bono quantuȝ de ſuo. quia tā
tum diligit proximum quantum ſe
ipſum. ⁊ ſupra omnia deuȝ. vt nihil
retardet ab amore dei vel proximi.
Item tanta eſt vniformitas volun
tatum vt omnes velint quod vnus
vult. ⁊ voluntas omnium ſit vnius.
Unde dicitur Iob viceſimoquinto
¶ Qui facit concordiam in ſublimi
bus ſuis. Ad hanc ergo pacem. alti
tudinem. libertatem. ⁊ caritatem. ſu
ſpirās eccleſia militans applaudit ec
cleſie triumphanti. que iam fruitur
illis bonis ⁊ ait. Letare iheruſalem.
Unde etiam dicit Bernardꝰ. Quo
uſqꝫ odoramus ⁊ non guſtamus. pro
ſpicientes patriam. ⁊ non appreben
dentes. ſuſpirantes ⁊ de longe ſalutā
tes. O veritas exilium patria. exilij
finis in deo reſinit non ſinor intra
re carne retentus. nec ad hoc dignꝰ
eſt. ¶ Hoc totum figuratum eſt ter
cio Regum decimo. Ubi dicit ꝙ re
gina auſtri. ſcilicꝫ habitatrix ⁊ domi
na calidi regionis venit audire ſapi
enciam ſalomonis. Hec eſt quelibet
fidelis anima deſiderio videndi ve
rū ſalomonē ſuccenſa Que vidēs om
nē ſapienciā ſalomonis. ſ. magitudiȝ

E

⁊ diſpoſitionem creaturarum. ⁊ do
mum quam edificauerat. ſ. patriam
celeſtem. De qua Baruch. iiij. ¶ O
Jſrabel quam magna eſt domus di
ꝛc. ⁊ cibos menſe ei⁹. qui ſunt cogni
tio ⁊ dilectio ⁊ fruitio. quib⁹ paſcit
bonos in regno. ⁊ habitacula ſeruo
rum. ſ. diuerſitates manſionum cele
ſtium. veſtes eorum. ſ. dotes corpo-
rum. non habuit vltra ſpūm. id eſt
pre nimia ammiratione. ad ſpiritus
ſcꝫ defectum deuenit. quia ſicut ait.
Gregorius Niſi quis a ſemetipſo de
ficiat ad deum qui ſupra ipſum eſt
non appinquat. Ad hoc autem vt ad
illam pacem conſcendere mereamur
neceſſaria eſt nobis vnitas. qꝛ ſic ait
apoſtolus Corinthiorū. ix. ¶ Unus
accipit brauium. id eſt vnitas electo
rum. Unde ſubditur. ⁊ conuentum
facite omnes qui diligitis eam. Jn
vnitate fidei ⁊ caritatis conuenien-
tes. Eſt enim eccleſia ad modū ma
li punici in quo multa grana ꝓpriis
cellulis. pulchra ordinatione diſtin
cta ſub vno cortice continentur. gra
na ſunt ſingule perſone. cellule ſunt
eccleſie. cortex eſt vna fides. que per
dilectionem operatur. vñ ad Corin
thios. ij ¶ Totū corpus per nexus ⁊
iuncturas ſubminiſtratum ⁊ conſti
tutum creſcit in augmentum dei.
Prima eſt colligatiua miſtici corpo
ris fides. que membra eccleſie iūgit
⁊ conſtruit. ¶ Scđa eſt caritas que
quaſi meritorū vinculis totum cor-
pus nectit. ⁊ ſenſum ⁊ motum mem
bris ſingulis ſubminiſtrat. corp⁹ au
tem ſic iunctum ⁊ connexum creſcit
in augmento dei. ſ. meriti ⁊ premij.
ſicut oſtendit pſalmiſta. Qui cum in

F

ſpexiſſet pulchritudinē vnitatis di
cens ¶ Ecce ꝙ̄ bonum ⁊ ꝙ̄ iocundū
ꝛc. Conſequenter ipſius vtilitatē ad
iunxit. quoniam illic mandauit doi
nus benedictionem in preſenti. ⁊ vi
tam vſqꝫ in ſeculū. in futuro. Tales
conuentus hodie legitur dominus
ordinaſſe. quando facturus miracu
lum de multiplicatione panum pre
cepit Mathei. vij. dicens. vt accum
berent omnes. ſcđm contubernia id
eſt ſocietates Unde ⁊ contubernales
dicuntur qui in eodem tebernaculo
ſociantur. Diſcubuerunt ergo per cē
tenos ⁊ quinquagenos. Tales ergo
cibat dominus panibus benedictio
nis merito vnitatis.
Primus panis eſt lacrime compun
ctionis contra laſciuiā oculorū. De
quo pſalmiſta ¶ Cibabit nos domi
nus pane lacrimarum.
Scđs ē auſcultatio diuini ſermonis
contra laſciuiā aurium. De q̄ domi-
n⁹. Johannis. v. ¶ Uerba que locu
tus ſum vobis. ſpūs ⁊ vita ſunt
Tercius eſt ſtudium orationis ↄtra
laſciuiam oris. De quo. Job. iij.
¶ Anteꝙ̄ comedam ſuſpiro. qꝛ ſuſpi
ria. gemitus ⁊ lacrime ſunt quaſi ſal-
ſamentum orationis. vnde verſus
Salſamenta precū gemitus. ſuſpi-
ria fletus
Quartus eſt labor ſatiſfactionis cō
tra torporem manuum. De quo pſal
miſta. ¶ Labores manuum tuarū.
Quintus eſt ſtudium ſancte medita
tionis. contra laſciuiam cordis De
quo dicitur Eccleſiaſtici decimoq̄r
to. ¶ Beatus vir qui in ſapiēcia mo
rabit̄ ꝓguſtando. delicias paradiſi.
⁊ q̄ i iuſticia meditabit̄ ad faciēdū

ea ⁊ in ſenſu cogitabit circumſpecti
onem dei.id eſt ꝙ de9 circumſpiciat
omnia cordis abſcondita. Ecce tri-
plex meditatio.ſ.eternorū bonorum
diuinorum preceptorum. ⁊ cautele
malorū.Hijs quinqꝫ panibus duo
piſces adduntur.ſ. timor inferni. ⁊
deſiderium regni.Hanc vnitatem co
mitatur gaudium ſpirituale. vnde
ſubiungitur Gaudete cū leticia qui
in triſticia fuiſtis Nota ꝙ multiplex
triſticia circa peccatum conſideratur
ſcꝫ triſticia peccati.triſticia peccatum
⁊ triſticia de peccato // Triſticia pec
cati eſt amaritudo conſciencie.que ſe
per eſt in prauo opere.De quo .Ec
cleſiaſtici.xiiij.¶ Beatus qui non ē
ſtimulatus in triſticia delicti. Unde
Seneca.Maximū ſupplicium ſcelerū
eſt quando non ſtatim puniuntur
Propter hoc preceptum eſt Leuiti
ci.v.vt in ſacrificō nec oleū nec thu
ris aliquid imponatur.Ad deſignā
dum ꝙ nihil leticie.nihil boni odo
ris eſt in peccato.Sed totū triſte ⁊
fetidum eſt.vnde verſus.Non oleū
non thus pro culpa ſacrificatur Nā
nec leticia.nec odor culpam comitatᷣ
Iſidor9.Uis nunq̄ eſſe triſtis.bene
viue.reus animus nunq̄ ſecurus eſt
Unde Jeremie.xlvi.¶ Uidi eos pa
uidos ⁊ terga vertentes Triſticia
peccatū eſt dolor immoderatus pro
amiſſione rei temporalis.De q̄ apo
ſtolus.ij.Corinthiorum.vij.¶ Tri-
ſticia ſeculi mortem operatur.Uere
mortem non vnum. ſed duplicem.
quia ⁊ animam perimit.⁊ plerumqꝫ
corpori occaſio mortis exiſtit. vnde
Eccleſiaſtici.xxx. ¶ Multos occidit
triſticia.⁊ non eſt vtilitas in illa.hic
moyſes ait aaron.⁊ filijs eius dolēti
bus de morte nadab ⁊ abyu Leui
tici.x¶ Capita veſtra nolite nudare.
⁊ veſtimenta veſtra nolite ſcindere.
ne forte moriamini. Jeronimus
Deteſtande ſunt ille lacrime plene
ſacrilegio ⁊ incrudelitate pleniſſime
qui non habent modum vſqꝫ ad vi-
ciniam mortis accedunt.Unde. Ec
cleſiaſtici.xxxv.¶ Fac luctum ſcdm̄
meritum eius vno die vel duobus.
id eſt plus vel minus.ſcdm̄ ꝙ plus
vel minus iuſtus.vel ſcdm̄ ꝙ plus
vel minus tibi beneficus

¶ Triſticia de peccato eſt dolor penitē
cialis.De qua.ij.ad Corinthios.vij
¶ Que ſcdm̄ deum triſticia eſt.peni
tenciam ſtabilem in ſalutem operatᷣ
De hac ergo triſticia dicitur hodie
penitentibus.Gaudete cum leticia.
qui in triſticia fuiſtis. Due tamen
prime triſticie eliminantur penitus
tanquam male ⁊ nociue.Tercia ma-
net.ſed alteram.ſicut aqua in dulce-
dine verſa.Exodi quindecimo.vn-
de merito ſequitur Ut exultetis ⁊ ſa
cietis ab vberibus conſolationis ve-
ſtre. Hec vbera conſolationis ve-
ſtre ſunt humanitas ⁊ diuinitas xpi
a quo nobis vbertas omnis gracie i
fluit.quod ſignatur in terra promiſ
ſionis.lacte ⁊ melle manante.Hec v
bera optabat yſaac filio ſuo Jacob.
cum dicens ei ait.¶ Det tibi deus
de rore celi ⁊ de pinguedine terre
habebis. Ue autem illis quibus
eſt celum eneum ⁊ terra ferrea. qui
ſcilicꝫ nec in diuinitate.nec in huma
nitate deum delectantur.Hec vbera

A

promittit deus penitentibus. vt dici
tur Yſaie vltimo. Quomodo ſi mat̄
blandiatur filio. quando videt eum
deſiderio materni lactis affectum.
Ipſa in geſtione mammarum dulci
ter conſolando. Ita ego conſolabor
vos. Hijs vberibus nos ſpecialiter
conſolabitur in die reſurrectionis
glorioſe. quando ſacri corporis ꝛ p̄ci
oſi ſanguinis ſui participes efficiet
penitentes. Nos ergo interim hijs
nutriri oportet vſq3 ad tempus abla
ctationis noſtre. ſc3 donec ad menſa3
patris ꝛ celeſte conuiuiū tranſeamꝰ.

¶ Eodem die
¶ Sermo. xlvij de euangelio.

Eſt puer vnus hic qui
habet quinq3 panes ordea
ceos ꝛ duos piſces In
hijs verbis euangelicis. tria nobis
ſunt inquirenda. videlicet Quis ſit
ille puer. Quid per quinq3 panes. ꝛ
quid per duos piſces intelligere de-
beamus. Puer ille penitens eſt.
qui puer dicitur ab effectu. quia pu
rum efficit penitentem. Unde. dicit
Ambroſius Penitencia vera eſt que
ad baptiſmi conatur reducere pu
ritatem. Quod ſignatum eſt quarto
Regum quinto. Ubi legitur ꝙ Na
aman iuxta conſilium helyſei lauit ſe
ſepties in iordane. ꝛ reſtituta ē caro
eius ſicut caro pueri paruuli. Naa-
man quidem decorus interpretatur
ꝛ ſignat fidelem baptiſmi gracia de
coratum qui leproſus efficitur cum
labitur in mortale peccatum. cui he
lyſeus. i. criſtus conſuluit vt ſepties in

B

iordane lauetur. Iordanis interpre
tatur humilis deſcenſus. vel riuus
iudicij. ꝛ ſignat penitenciam in qua
peccator deſcendere deb3 per humi
litatem contritionis. ꝛ ſubdere ſe iu-
dicio ſacerdotis Ibi ſepties lauari de
bet confitendo quicquid peccauit ꝑ
viſum. quicquid per auditum. quic
quid per odoratū. quicquid per gu
ſtum. quicquid per conſenſum. quic
quid etiam per delectationem reru3
Unde in extrema vnctione in hijs
ſeptem locis infirmus inungitur vt
ſicut in ſacramento penitencie mun
datus eſt a mortalibus. ſic in ſacram̄
to extreme vnctionis mūdetur a ve
nialibus. que hijs ſeptem modis cō-
miſit Sequitur ibi. ꝛ reſtituta eſt
caro eius ſicut caro pueri paruuli. ꝙ
perfecte penitēs in corde recuperat
innocenciā paruulorū. ꝛ in corpore
puerilem ſibi vendicat puritatem in
mortificatione membrorū. Nūc
videndu3 eſt qui ſunt quinq3 panes
ordeacei quos baiulat puer ille. Pa
nes iſti ſunt cognitio peccatoru3. do-
lor de obmiſſis bonis. pudor de cō-
miſſis malis. cuſtodia cordis. ꝛ ſolli
citudo ſalutis. Sed oportet vt fran
gantur hij panes vt turba ſimpliciū
valeat ſaturari

¶ Primus panis eſt cognitio peccato
rum. De quo habetur Danielis. v.
Qđ apparuit articulus ſcribentis in
pariete. Mane. Techel. Phares. id ē
Numerauit. Appendit. Diuiſit. Arti
culꝰ eſt grā ſpūſſancti. ſcilicet que in
peccatoris corde ſcribat vt numeret.
appendat ꝛ diuidat peccata ſua. De
b3 enī peccator numerare corā ſacer
dote. q̄t ꝛ quāta mala cōmiſit. ſi iam

C

multiplicata ſunt ſuper numerum.
Vnde valde dolendum eſt. ſcit enim
quando nūmos numerat quot ſoli-
dos amiſit. ſed neſcit quot peccata cō
miſit. ſcit quot nūmos hꝫ in archa. ſꝫ
neſcit quot in anima propria ſint pec
cata Ipſe eñ congregat. ſed alius eſt
qui numerat Vnde Job dicit ad de
um. xiiij. ¶ Signaſti quaſi in ſigillo
peccata mea. Ozee. xiij ¶ Colligata ē
iniquitas effraym ad ſimilitudinem
pecunie. que poſtq̄ numerata eſt be
ne ligatur in ſacculo ⁊ ſignatur. quia
peccata que per penitenciam non de
lentur in iudicio reuelabuntur ⁊ pu
nientur. Item debet appendere pec-
cata ſua dicendo pōdus ⁊ circumſtā
cias aggrauātes. De quibus verſus
Quis quid vbi quibus auxilijs. cur
quomodo quando. Adiunctio quo
tiens. hec octo noui reſipiſcens.
Quis. quia confiteri debet dignita
tes perſonales ſui ⁊ illius cum quo d̄
liquit. Quid. ſ. genus peccati Vbi. ſi
in loco ſacro vel non. Quibus auxi-
lijs. id eſt ſi cuꝫ ſocijs. Cur id eſt qua
ſuggeſtione vel temptatione vel intē
tione Quomodo id eſt ī quibus mo
dis. Quando id eſt in quo tempore
⁊ quotiens. Hec omnia in confeſſio
ne ſunt reuelanda. Item debet diui
dere tempus quo iacuit in peccato ⁊
ſeruiuit diabolo. fraudando domi-
nū ſeruicio debito. Vnde dominus
queſiuit de lunatico. Mathei. nono.
Quantum temporis eſt ex quo hoc
illi accidit. De hijs tribus habetur
Sapiencie. xi Omnia in numero. pō
dere ⁊ menſura diſpoſuiſti. Hijs tri
bus modis peccator debꝫ ſatiſfacere
deo. Nam qui aliquis tenetur alicui

D

in ſolutione d̄biti. aut ſoluit ei nume
rando vt pecuniam. aut pon derādo
vt argentum vel aurum. aut menſu
rando vt frumentum. liquorem. ⁊c̄
Secūdus panis eſt dolor de omiſſis. nā
qui addit ſcienciam addit ⁊ doloreꝫ
Qualiter auteꝫ dolere debeat pecca
tor oſtenditur Numeri. iiij. ¶ Dole
⁊ ſatage filia ſyon quaſi parturiens.
Dole per contritionem. ſatage per ſa
tiſfactionem quaſi parturiens. quia
non eſt dolor ſicut dolor parturien
tis. Vbi nota q̄ deus nō ſanat mem
brū niſi quod dolet. nec iuſtificat ali
quem niſi contritum. Vnde pſalmi
ſta ¶ Qui ſanat contritos corde. ⁊c̄.
Quatuor auteꝫ concurrunt in iuſti
ficatione impij. ſ. Infuſio gracie. mo
tus liberi arbitrij. cōtritio. ⁊ r̄miſſio
Vnde verſus. Infudit mouit. triuit
peccata remiſit. Vnde declaratur a
perte Johannis. v. vbi legitur q̄ an
gelus deſcendit in piſcinam ⁊ moue
batur aqua. ⁊ qui prior deſcendebat
in eam ſanabatur a quacunq̄ infir
mitate. Piſcina eſt mens hominis.
Nam ſicut illa aquas continet. ſic ⁊
iſtā deſideria cogitationis ⁊ deſideri
a que ſi bone ſunt ⁊ ordinate erunt.
vt amare ⁊ ſteriles Quinq̄ porticus
ſunt quinq̄ ſenſus per q̄s aut mors
aut vita intrat ad animam. Deſcen
ſio ergo angeli eſt infuſio gracie. Cō
motio aque. motus liberi arbitrij. d̄
ſcenſio languidi. humiliatio cordis
contriti. ſanitas egritudinum. remiſ
ſio peccatorum. Hunc paneꝫ inuenit
magdalena ad pedes dn̄i. hunc inue
nit petrus ad reſpectum criſti. Panis
iſte medicinalis eſt valde ⁊ dulcis.
vn̄ ſemper nobis dꝫ eſſe familiaris.

E

ſicut ait auguſtinus. Penitẽs ſemper
doleat ⁊ dolere gaudeat. ⁊ ſe non ſem
per doluiſſe doleat.

Tercius panis eſt pudoꝛ de ↄmiſſis
ut erubeſcas ante faciem patris qui
in celis eſt. ſicut publicanus ille qui
nolebat oculos ad celum leuare. ⁊ ſi
cut manaſſes qui dicebat. ij. paralipo
me. vlti. ¶ Peccaui ſuper numeꝛare
ne maris. Dicas etiaꝫ cum filio ꝓdi
go. ¶ Pater peccaui in celum ⁊ coraꝫ
te. iam nõ ſum dign9 vocari fili9 tu
us. Bernardus. Qua fronte attolla
iam oculos ad vultũ tam boni patris
tam malus filius. pudet me indigna
geſſiſſe temere. ⁊ nõ pudet tanto pre
uitiſſe degenerem ↄfundoꝛ audire.
Si pater ſum vbi eſt honoꝛ meus.
Hec eſt ↄfuſio adducẽs gloꝛiam. val
de redarguendi ſunt qui ſine verecũ
dia ↄfitent᷑ peccata. Unde aĩam non
erubeſcentẽ dominus increpat Ihe
remie. iij. ¶ Facies mulieris facta ẽ
tibi: noluiſti erubeſcere Non tamen
debet eſſe talis ꝙ impediat veritateꝫ
ↄfeſſionis. ꝗꝛ illa ↄfuſio adducit pec
catũ ⁊ ignominiam. Unde Ihere. xx.
¶ Confundent᷑ vehementer. ꝗꝛ non
intellexerunt opprobꝛiũ ſempiternũ

Quartus panis eſt coꝛdis cuſtodia.
quia dyabolus excluſus circuit que
rens vbi irrumpere poſſit domũ vn
de exiuit. Unde precepit dñs deutro.
iiij. ¶ Cuſtodi temetipſum ⁊ aĩam tu
am ſollicite. ſicut leuita cuſtodiens ta
bernaculũ ⁊ vaſa eius. i. coꝛ ⁊ mot9 ip
ſius. quia ſicut ait phus. pꝛincipiũ vi
te ⁊ omnis motus ⁊ omnis ſenſus ẽ in
coꝛde. Unde puer. iiij. ¶ Omni cuſto
dia ſerua coꝛ tuum. qm̃ ex ipſo vita ꝓ
cedit. Bernardus Vulgariter dicit᷑

F

bonum caſtꝝ cuſtodit: qui coꝛpus ſu
um cuſtodit: quod falſum eſt. ꝗꝛ vile
ſterquiliniuꝫ cuſtodit. ſed qui coꝛ ſu
um cuſtodit vtiqꝫ bonum caſtruꝫ cu
ſtodit. Eſt autem hoc cuſtodienduꝫ
triplici cuſtodia.

Primo cohibitione ſenſuũ: ne moꝛs
per feneſtras intret ad ipſum. Ihe
re. ix. Uel ne coꝛ euolet extra ſicut a
uis de cauerna perfoꝛata Unde pſal.
¶ Coꝛ meũ dereliquit me.

Secundo repꝛeſſione malaꝝ cogita
tionum. que quaſi aues rapaces. ⁊ fe
re ſeuientes circumdant ipſum. Pſal
miſta. ¶ Circumdederunt me mala
quoꝝ non eſt numerus.

Tercio reſtitutione rerum tempoꝛa
lium: ne ſuffocent ipſum ſuperfluita
te curaꝝ. Unde luce. viij. ¶ A ſollici
tudinibus: ⁊ diuitijs ⁊ voluptatibus
vite ſuffocant᷑ ⁊ nõ referunt fructũ.

Quint9 panis eſt ſollicitudo ſalutis.
ut ſatiſfacias deo de iniuria faciẽdo
dignos fructus penitentie. Hunc pa
nem oſtendit nobis Nume. vi ¶ In
dicabo tibi o homo quid ſit bonum:
⁊ quid dominus requirit a te. vtiqꝫ
facere iudiciuꝫ diligere miſericoꝛdi
am. ⁊ ſollicitum ambulare cum deo
tuo. Tria tibi ꝓpheta conſulit ut offe
ras trinitati. quia de munere de9 im
pari gaudet. Unde ⁊ magi tria mũe
ra obtulerunt. Offer ergo iudicium
filio. quia iudex eſt. miſericoꝛdiã ſpi
ritui ſancto. quia caritas eſt. ſollicitu
dinem patri. quia potens eſt.
Iudicium debes facere de teipſo diſ
cutiendo: ⁊ diſtricte puniendo quic
quid commiſiſti in deum. ⁊ ita ſecu
re poteris expectare iudicem tuum.
Unde dicitur Iob. xxxv. ¶ Iudica

te coram deo: ⁊ expecta eum. Ubi di
cit gregorius ¶ Intima cogitationis
ingredere: atqꝫ illic coram oculis dei
cauſe tue iudicium ſuſcipe. ⁊ que mi
ſericorditer ſuſcepiſti vel que ipſe tibi
contulit diſcerne. Miſericordiam de-
bes primo: iniuriam remittendo: ne
patiaris ut ſeruus ille nequaꝫ: qui cõ
ſerui ſui noluit miſereri. Indigentĩ
etiã neceſſaria largiendo. Unde tho
bie. iiij. ¶ Ex ſubſtantia tua fac ele-
moſinam: ⁊ noli auertere faciem tuã
ab vllo paupere. Ita enim fiet ut nõ
auertatur a te facies dei. Sollicitu-
dinem debes deo: ut ei deuote ſerui-
as. affectuoſas oratões quotidie fun
das. humanam gloriam fugias. Si
cut de enoch dicitur geneſis. v ¶ Am
bulauit cum deo ⁊ nõ apparuit. quia
tulit eum deus. Ecce quales panes
apponũtur nobis in penitentie ſacra
mento. ſed quia ordeacei ſunt ⁊ duri
apponitur quoqꝫ pulmentum duoꝝ
piſcium. Duo piſces ſunt timor ⁊
ſpes. Piſcis timoris capitur in aqua
ſalſa. ſcilicet in lacrimis compunctio
nis quas generat timor incendij ſem
piterni. Unde dicitur Job. x. ¶ Di
mitte me domine vt plangam paulu
lum dolorem meum anteꝗ̃ vadam ⁊
non reuertar ad terram tenebroſam
⁊ opertam mortis caligine ⁊c.
Piſcis ſpei capitur in aqua dulci ſcili
cet in lacrimis deuotionis quas ge-
nerat amor ⁊ deſiderium regni. Un
de pſalmiſta ¶ Quando veniam ⁊ ap
parebo ante faciem dei. Fuerunt mi
hi lacrime mee panes die ac nocte.
Hos piſces promittit dominus peni
tenti. Pſalmiſta ¶ Ponã in mari ma
num eius: ⁊ in fluminibus dexteraꝫ
eius. Primus piſcis fugat vanaꝫ glo
riam: ne ſit homo preſumptuoſus.
Secundus tollit deſperationem: ne
ſit vltra modum meditoſus. Hijs pa
nibus ac piſcibus interim fratres re
ficiamur: donec perueniamꝰ ad deli
cias ſatietatis eterne. Quod nobis cõ
cedat dominus noſter iheſus xpus.
qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoruꝫ
Amen.

¶ Dominica in paſſione.

Epiſtola. Hebre. ix.

FRatres Criſtus aſſi
ſtens pontifex futuroꝝ bo
noꝝ peramplius ⁊ perfecti
us tabernaculũ non manufactuꝫ. id
eſt nõ huiꝰ creationis. Neqꝫ per ſan
guinem hircoꝝ aut vituloꝝ. ſed per
ꝓprium ſanguinem introiuit ſemel i
ſancta eterna redemptione inuenta.
Si enim ſanguis hircoꝝ ⁊ thauroꝝ
⁊ cinis vitule aſperſus inquinatos ſi
ctificat ad emundationem carnis:
quanto magis ſanguis xpriſti qui ſe
metipſum per ſpiritum ſanctum ob-
tulit immaculatum deo: emundabit
conſcientiam noſtram ab operibus
mortuis ad ſeruiendum deo viuenti
Et ideo noui teſtamenti mediator ẽ
ut morte ipſius intercedente in redẽ
ptionem preuaricationum earũ que
erant ſub priori teſtamento: repro-
miſſionem accipiant: qui vocati ſunt
eterne hereditatis. In xpriſto iheſu
domino noſtro.

¶ Sequitur euangelium.

¶ Euangelium. Joh. viij.

In illo tempore. dixit Iheſus turbis iudeoꝝ ⁊ principibꝰ ſacerdotum. Quis ex vobis arguet me de peccato. Si veritatem dico: quare nō creditis mihi. Qui ex deo eſt: verba dei audit. Propterea vos nō auditis quia ex deo non eſtis. Reſponderūt igitur iudei ⁊ dixerunt ei. Nonne benedicimus nos: quia ſamaritanus es tu ⁊ demonium habes. Reſpōdit iheſus. Ego demonium non habeo: ſed honorifico patrem meum. ⁊ vos inhonoraſtis me. Ego autem non quero gloriam meaꝫ. eſt qui querat ⁊ iudicet. Amen amen dico vobis Si qͥs ſermonem meum ſeruauerit. morteꝫ non videbit ineternum. Dixerunt ergo iudei. Nunc cognouimꝰ quia demonium habes. Abraham mortuꝰ eſt ⁊ prophete. ⁊ tu dicis Si quis ſermonem meum ſeruauerit: mortem non guſtabit ineternum. Nunquid tu maior es patre noſtro abraham: qui mortuus eſt. ⁊ prophete mortui ſunt. Quem teipſum facis. Reſpondit iheſus Si ego glorifico meipſuꝫ gloria mea nihil eſt. Eſt pater meus qui glorificat me: quem vos dicitis quia deus noſter eſt: ⁊ non cognouiſtis eum. ego autem noui eum. Et ſi dixero quia non ſcio eum ero ſimilis vobis mēdax. Sed ſcio eum ⁊ ſermonem eius ſeruo. Abraham pater veſter exultauit ut videret diem meuꝫ: vidit ⁊ gauiſus eſt. Dixerunt ergo iudei ad euꝫ. Quinquaginta annos nōdum habes ⁊ abraham vidiſti. Dixit eis iheſus. Amen amen dico vobis: anteq̄ꝫ abraham fieret ego ſum. Tulerunt ergo lapides vt iacerent in eū Iheſus autem abſcondit ſe: ⁊ exiuit de templo.

¶ Sermo. xlviij. de euangelio.

Si quis ſermonē meum ſeruauerit mortem non guſtabit ineternum. Tria notat dominus in his verbis. audiētium caritatem cum dicit ¶ Si quis Audiendi qualitateꝫ cum ſubdit. ſermonem meum ſeruauerit. Audientium vtilitatem cū addit. mortem non videbit ineternum. De primo ꝯqueritur dominus Nume. vij ¶ Ve mihi. q̄ꝛ factus ſum ſicut qui colligit in autumno racemos vindemie quia tātum pauperes colliguntur ad predicationem. Unde math. xi. ¶ Pauperes euangelizantur. pingues ficꝰ deſiderauit anima mea. ſcilicet diuites ⁊ potentes. ⁊ ipſi ꝯtemnunt venire ⁊ audire verbum dei. Unde ihere. vi. ¶ Ecce incircumciſe ſunt aures eoꝝ ⁊ audire nō poſſunt. Ecce verbuꝫ domini factum eſt eis in opprobrium. ⁊ nō ſuſcipient illud. q̄ꝛ increpatiōem reputant vituperationem. ꝯtemnunt quoq̄ꝫ predicationem ꝓpter perſone vilitatem. Unde eccleſiaſti. xiij. Pauper locutus eſt ⁊ dicunt. quis eſt hic. Sed dominus dicit eis in euāgelio. ¶ Propterea nō auditis. quia ex deo nō eſtis. Propter tria veritateꝫ audire nō poſſunt.

¶ Primo. q̄ꝛ videtur eis dura Unde iohan. vij. dicunt ¶ Durus eſt ſermo. vbi dicit bernardus. Dicuntᷣ vobis vera cū dicitur. agite pn̄iaꝫ. nec curatis. ſed audituri eſtis aliqn̄ aſperum

B

verbum.ſermonem durum.auditio
nem malam. Ite maledicti ⁊c̄.
Secundo.ꝙ factis eorum cõtraria.
Unde amos.v. ¶ Odio habuerunt
corripientem in porta: ⁊ loquentem
perfecte abbominati ſunt. Iſaye.ij.
¶ Contrarius eſt operibus noſtris:
⁊ improperat nobis peccata legis.
Ioh.iij ¶ Omnis qui male agit odit
lucem ⁊c̄.
¶ Tercio . quia corda eorum ad aliud
ſunt inclinata:ad modū vaſis quod
habet os verſus terram. Unde eccle/
ſiaſti.xxi. ¶ Audiuit luxurioſus ⁊ diſ
plicebat illi.⁊ ꝓiecit illud poſt tergũ
ſuum. Prouerbi.xviij. ¶ Nõ recipit
ſtultus verba prudentie:niſi ea dixe
ris que verſantur in cordibus eius.
Unde dicitur yſa.xxx. ¶ Loquimini
nobis placentia.
Nunc videndum eſt qualiter ſit au/
diendum. Uerbum domini debꝫ in
corde ſeruari ſicut cibus. Unde ber
nardus. Serua ſermonẽ dei quomo
do cibum corporis tui . trahiciatur
in viſcera anime tue.tranſeat in affec
tõnes ⁊ in mores tuos.comede bonũ
⁊ delectabitur in craſſitudine anima
tua. Hoc modo ſeruabat eum ꝓpheta
qui dicebat Ihere.xv ¶ Inuẽti ſunt
ſermones tui ⁊ comedi eos.⁊ factum
eſt verbum tuum mihi in gaudium
⁊ in leticia cordis mei. Sꝫ multi ſũt
quaſi vas ↄfractum nihil retinentes
de verbo domini. Unde eccleſiaſtici.
xxi. ¶ Cor fatui quaſi vas ↄfractum
⁊ omnem ſapientiã non tenebit. vas
enim fractum feces tantum ⁊ lutum
retinet. quia impaciens beneficiorũ
memoriaꝫ reijcit:ſed iniuriam ſemel
illatã ſemper in mente retinebit. pul

C

uis groſſus. ſcilicet ut palee.lapilli.⁊
ſimilia.ſic impatientia hominis. ſcili
cet iniuriarum memoria que depau
perat ipſum theſauro caritatis.in co
gitatu illius. Unde aggei.i. ¶ Qui
mercedes congregauit: benefaciẽdo
ingrato miſit eas in ſacculum pertu
ſum. Utrum vas ſanum an fractum
ſit:in ſono cognoſcitur:dum in manu
pulſatur.ſic ⁊ homo vtrum verbum
dei retineat:cõtumelia illata probat.
Unde ꝓuerbioꝝ.xxix ¶ Doctrina vi
ri per patienciam noſcitur Ita domi
nus noſter verbis ⁊ verberibus tem/
ptatus eſt a iudeis. ſicut dicit Sapi.
ij. ¶ Cõtumelias et tormẽta interro/
gemus eũ ut ſciamus reuerentiam il
lius.et ꝓbemus patientiã eius.
Primo autẽ temptatus eſt verbis.i.
contumelijs.ſicut in hoc euãgelio pa
tet.in quo detraxerũt ei in quinꝗ.
Impoſuerunt enĩ ei ꝙ eſſet ſamarita
nus.ꝙ demonium haberet.ꝙ men/
dax eſſet:dicendo. Si quis ſermoné
meũ ſeruauerit ⁊c̄.ꝙ arrogans eſſet
ibi. Nunquid tu maior es patre no
ſtro abrahã.ꝙ blaſphemꝰ eſſet.in eo
ꝙ ait. Anteꝙ̃ abrahã fieret ego ſum
⁊ ideo voluerunt eum lapidare. Pre
ceptũ namqꝫ fuit in lege. ꝙ qui blaſ
phemauerit nomen dei:morte mori
atur . lapidibus obruet eum omnis
multitudo .
¶ In primo igitur detraxerũt bonita/
ti eius:dicentes eum ſamaritanũ.id
eſt preuaricatorem legis . Naꝫ cum
ipſe puritatem vite et veritatẽ doctri
ne ſue humiliter eis oſtenderet dicẽs
Quis ex vobis arguet me de peccato
Si veritatem dico.quare ⁊c̄. Reſpõ
derunt Nõne bene dicimus nos.ꝙ

Do i paſſioe

D

ſamaritanus es tu. id eſt vilis ⁊ abbominabilis et legis ignarus. Samaritani enim ſicut legitur .iiij. Reg. xvij. fuerunt gentiles: quos ex diuerſis gētibus rex aſſiriorum collegit: ⁊ in ſamaria ſubſtituit ꝓ filijs iſrahel quos captiuauerat. Inde cumq; non timerent deum: immiſit dominus leones qui interficiebāt eos. Et tunc rex miſit vnum de ſacerdotibus qui inſtrueret eos de lege ⁊ cultu. Ipſi vero ceperunt colere deū: ſed cultum ydolorum nō dimiſerunt. nec receperūt de lege niſi quinq; libros moyſi. Unde iudei abbominabant̄ eos: nec coutebātur eis. ⁊ ob hoc dominū vocabant ſamaritanum.

In ſecundo detraxerūt ſapientie ei9. dicentes. demonium habes. i. alienationem mentis ⁊ ideo loqueris extra rationem. quaſi dicerent. tu nō es deus: ſed demonio plenus. Cum enim dominū eum diceret ⁊ magna facerē nō aſſcribebant hoc virtuti diuine: ſꝫ demonū potentie. Unde dicebant iohānis. x. ¶ Demoniū habet ⁊ inſanit quid eum auditis. Luce. xij. In beelzebub principe demoniorum eijcit demonia. Dominus vero ꝯfeſſus eſt ⁊ non negauit. Confeſſus ē ſe nō habere demonium: nobis relinquens exemplū ut ſi crimen nobis imponatur: leui nos excuſatione purgemus ne pereat fama noſtra. Nō negauit ſe eſſe ſamaritanum. Primo ꝓpter interpretationem ⁊ ſignationē nominis. qꝛ ſamaritanus interpretat̄ cuſtos. Et ipſe ē de quo ait pſal. ¶ Nō dormitabit neq; dormitet qui cuſtodit iſrahel.

Secundo. qꝛ manifeſtum erat ipſuꝫ eſſe iudeum. licet hoc ſibi contumeli

E

oſe dicerent.

Tercio ne videretur ꝙ illi erāt deſpiciendi. ſicut putabant iudei. Sapientie. vi. ¶ Puſillū ⁊ magnū ipſe fecit ⁊ equaliter eſt ei cura de oībus.

Quarto ꝓpter exemplum ut ſi improperetur nobis paupertas vel vilitas. nō curemus: neq; ꝯtumeliā repute9.

In tercio detraxerunt veritati dictorum eius: cum ipſe ſit ſumma veritas in quam mendaciū cadere nō poteſt. Nam cum dn̄s bonum ꝓ malo reddens predicatōem veritatis eius impenderet dicens. Amē amen dico vobis. ſi quis ſermonē meū ſeruauerit: mortē non videbit ineternū. ira commoti reſpondentes dixerūt. Abrahā mortuus eſt ⁊ ꝓphete. ⁊ tu dicis. ſi q̇s ſermonē meum ſeruauerit: mortē ⁊c̄. quare patet eſſe falſum quod loqueris: ex quo illi qui optime ſeruauerūt ſermones dei mortui ſunt.

In quarto detraxerūt dignitati eius preponētes ei abrahā. cum xp̄us etiā in humanitate aſſumpta excellentior ſit omni rationabili creatura. Unde ꝯſequenter ſubiūgunt. Nunquid tu maior es patre noſtro abraham ⁊c̄. Dominus autē oſtendit ſe ſuperiorē ⁊ dominū abrahe dixit. Abrahaꝫ pater veſter exultauit. i. cum gaudio deſiderauit: ut ſpiritu ſancto reuelante videret. i. intelligeret diē meum. id ē incarnatōnis ⁊ eternitatis mee miſterium: vidit. i. fide intellexit. ⁊ gauiſ9 eſt. Et hoc pꝫ me eē ſuperiorē ꝙ ille deſiderauit me redemptorē. Uidit abrahā deū ſicut ait grego. cū in ſignū ſcē trinitatis tres angelos hoſpicio ſuſcepit ⁊ ſic tribus locut9 ē q̄ſi vni. gen. xviij. ¶ Dn̄e ſi inueni grāꝫ in ocu. ⁊c̄

F

quia licet in perſonis ſit numerꝰ tri
nitatis: eſt tamen vnitas in natura
Ultimo detraxerunt eternitati illiꝰ
in dignitate: eo ꝙ ſe abrahe prepone
bat. Unde ⁊ dixerunt ¶ Quinquagi
ta annos nondū habes: ⁊ abrahā vi
diſti. Labor enim ⁊ calor regionis ⁊
inopia tunc conſumpſerant eius na
turam delicatam ut videretur maio
ris etatis. quibus cum dominus ra/
tionem reddens: diuinitatis ſue mi/
ſterium aperiret: dicēs. Anteꝙ abra
haȝ fieret ego ſum. quia ille factura
ſed ego creature eſſentia. Non valen
tes illud vas glorioſum confringere
verbis: ad lapides cucurrerunt ut ia
cerent in eum. Jheſus autem abſcon
dit ſe: nobis relinquens exemplum
ut etiam cum reſiſtere poſſumus irā
ſuperbientium humiliter declinemꝰ
Unde dicit gregorius. Glorioſius ē
iniuriam tacendo fugere: ꝙ reſpon/
dendo ſuperare.

¶ Secundo temptauerunt eum verbe
ribus. i. tormentis in paſſione. ⁊ hoc
in omnibus membris. In capite arū
dine percutiēdo: ⁊ corona ſpinea cru
entando. in oculis velamen apponen
do. in facie alapas dando ⁊ conſpuen
do. in ore fel ⁊ acetum ꝓpinando. In
barba pilos euellendo. in collo cola/
phiſando. in humero crucem impo/
nendo in tergo virgaruȝ flagellis al
lidendo. in manibus ⁊ pedibus: cla/
uorum aculeos infigendo in latere
lancea aperiendo. in toto corpore in
patibulo diſtendendo. Unde pſalmi
ſta ¶ Dinumerauerunt. i. deſt nume
rabilia fecerunt omnia oſſa mea. Sȝ
in hijs vas illud admirabile. ſicut in
contumelijs reddidit dulcem ſonuȝ

H

humilitatis. ſic in tormentis dulcem
patientie ſonum reddidit dicēs. Lu
ce. xxiij ¶ Pater dimitte eis. neſciunt
enim quid faciunt. Unde bernardꝰ
Ad vulnera patiēs fuit. ad opprobri
a humilis. Huius exemplo debemꝰ
eſſe in ꝯtumelijs humiles. in perſecu
tionibus eſſe patientes. ⁊ ita poteri/
mus ſeruare ſermonem dei. Ser/
uandus eſt autem ad tria. ſcilicet ad
meditandum. ⁊ ad faciendum. ⁊ ad
docendum.

¶ Primo debemus ſeruare illū ad me
dicamentum: ut ſimus animal mun
dum quod ruminat. Unde precepit
dominus moyſi Numeri. xv. Lo/
quere filijs iſrahel ⁊ dices ad eos: ut
faciāt ſibi fimbrias per angulos pal
lioꝝ: ponentes in eis vittas iacincti/
nas: quas cum viderint recordentur
omnium mandatoruȝ dei. Fimbrie
ille erāt quatuor fila ab angulis pal
liorum dependentia. Quodlibet au
tem filum erat duplicatum. ⁊ in ſu/
periori parte habebat tres nodos. i
inferiori duos. Per quatuor fila q̄
tuor anni tempora deſignantur. per
filorum duplicitatem dies ⁊ nox. vi
delicet ut quatuor anni temporibus
id eſt toto anno. nocte quoqȝ ac die
mandatorum domini recordemur.
Per tres nodos ſuperiores trinitas
perſonarū. per duos inferiores duo
teſtamenta ſignātur.

¶ Secundo eum ſeruare debemus ad
faciendū. Unde pſal. ¶ Beati q̄ me
mores ſunt mandatoꝝ illius ad faci
enduȝ ea. Roma. ij. ¶ Nō auditores
legis iuſtificati ſunt apud deū: ſi fac
tores. Unde Jaco. i. ¶ Eſtote facto
res verbi ⁊ nō auditores tantum ⁊c̄

Tercio ſeruare debemꝰ ad docendū. Unde deutrono. vi. Erunt verba hec que ego precipio tibi in corde tuo: ⁊ narrabis ea filiis tuis. Pſalmiſta. Filii qui naſcentur exurgēt ⁊ enarrabunt filiis ſuis. Eccleſiaſtici. vii. Filii tibi ſūt erudi illos de doctrina fidei ⁊ morum. ⁊ ſuper omnia timere deum ⁊ vitare peccatum. ſicut de thobia legitur. His tribus modis ſi ſermonem dei ſeruaueris: conſeruabit te ab inſidiis demonum: et temptationibus peccatorum. Unde eccleſiaſticus. Si volueris mandata ↄſeruare: conſeruabunt te. Unde bernardus. Suſcipiunt te verba dei dum ſuſcipiuntur. ſeruant ſeruata. reprobant reprobata. Eſt enim ſermo dei ut hamus ⁊ viſcus. quia dum capitur capit. Unde iudeis dominus ait Johannis. viii. Sermo meus non capit in vobis.

Nunc reſtat videre de vtilitate audiendi verbum dei. quod notatur cuꝫ dicit. Mortem nō videbit in eternū. Triplex eſt mors. ſcilicet nature. culpe. ⁊ gehenne. Prima mala. Secunda peior. Tercia peſſima.
Prima ſeparat animā a corpore.
Secunda deum a mente.
Tercia ſeparat hominem a dei viſione. A prima morte reſurgemꝰ omnes in extremo examine. A ſecunda reſurgent penitentes in infuſiōe gratie. A tertia nullus vnq̄ poterit reſurgere. Unde prouerbiorum. xi. Mortuo homine impio nulla erit vltra ſpes: quia mors illi eſt eterna ⁊ continua. Unde dicit pſalmiſta. Omnes in inferno poſiti ſunt: detracto vellere diuitiaruꝫ terrenarum: mors depaſcet eos: ad modum herbarum que non radicitus euelluntᷣ: ſed ſummatim capiuntur ab animalibus. et iterum renaſcuntur ad paſtuꝫ. quia ſemper morientur ad vitam. ⁊ viuent ad mortem. Morientur autē fame. Unde de hoc dicitur deutronomii xxii. Conſumentur fame ⁊ deuorabunt eos aues morſu amariſſimo.
Item Job. xviii. Attenuetur fame robur eius. id eſt liberum arbitriuꝫ ⁊ inedia inuadat coſtas eius. id eſt potos anime. Item morientur ſiti Unde dicitur Job. xviii. Exardeſcet contra eum ſitis. Sicut legitᷣ de diuite qui quotidie epulabatur ſplēdide qui nec guttam aque potuit habere. Item morietur frigore. Unde de hoc habetur machei. viii. Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentium.
Item morientur nimio calore. Unde Job. xxiiii. Ad nimium caloreꝫ tranſeunt ab aquis niuium. Item yſaye triceſimotercio. Quis poterit habitare de vobis cum igne deuorāte. quis habitabit ex vobis cum ardoribus ſempiternis. quia ignis ille eſt intolerabilis ⁊ inmumerabilis.
Item morientur fetore. Unde dicit pſalmiſta. Ignis ſulphur ⁊ ſpiritus procellarum pars calicis eorum.
Ignis extinguſbilis. fetor intolerabilis. ſpiritus perpetuus ad flammas excitandum. non tamen fetoreꝫ habebunt ab exteriori: ſed ab interiori. Unde de hoc dicitur yſaye triceſimoquarto. De cadaueribus eoꝝ aſcendet fetor. Item morientur dolore: qui triplex eſt. quoniam affliget eos memoria delectationum. Unde de hoc dicitur yſaye decimotercio

¶ Tortiones ⁊ dolores tenebunt qua
ſi parturiens dolebunt. Item apoca
lipſis decimoſexto ¶ Commanduca-
bunt linguas ſuas pre dolore. Ecce
qualiter quotidie morientur: nec ta-
men conſumentur ex toto: ut viuant
morti. quia vite ſunt mortui. Unde
dicitur apocalipſis ſexto. ¶ Querent
homines mortem: ⁊ non inuenient.
deſiderabunt homines mori ⁊ mors
fugiet ab eis. Unde dicit beatus au
guſtinus. ¶ Nihil eſt peius in mor
te q̄ eſſe in morte ſine morte. ⁊ mori
velle: ſ mori nō poſſe. Et ideo mors
illa guſtari dicitur. quia ſemper eſt
quaſi in guſtu. ⁊ nunq̄m in digeſtio
ne. quia ſemper incipit: ⁊ tamen nun
q̄ deſinit. Ab hac autem morte li
berat nos obſeruantia preceptorum
⁊ verborum dei. ſicut dominus teſta
tur in hoc euangelio dicens. ¶ Si
quis ſermonem meum ſeruauerit:
mortem non videbit ineternum.
Mors temporalis non poteſt videri
a moriente. ſed mors eterna videbit
a ſentiente. Unde dicit beatus Gre-
gorius ¶ Ignem ſpiritus reproboꝝ
ex ipſo patitur quo videt. ⁊ quia con
cremari ſe aſpicit concrematur. Ali
ter tamen in futuro videbunt penas
eternas boni. ⁊ aliter mali. Boni nā
q̄ videbunt ipſas tantum per ſimpli
cem noticiam. Iuxta illud yſaye vlti-
mo. ¶ Egredientur ⁊ videbunt ca-
dauera eorum: qui preuaricati ſunt
in me. vermis eorum nō morietur.
⁊ ignis eorum nō extinguetur. Ma
li autem videbunt eum per experien
tiam. Et de hac viſione loquitur do
minus Eccleſiaſtici octauo. ¶ Qui
cuſtodit preceptum: non experietur
quicq̄ mali. Quod nobis concedere
dignetur dominꝰ noſter iheſus xpi
ſtus: qui ſine fine viuit ⁊ regnat in ſe
cula ſeculorum. Amen.

Dominica in paſſione domini de
legenda.

¶ Sermo quadrageſimuſnonus.

Duo mala fecit popu
lus meus. Dereliquerunt
me fontem aque viue. ⁊ fo
derunt ciſternas diſſipatas que con
tinere non valent aquas. Iheremie
ſecundo In verbis ꝓpoſitis conqueri
tur dominus de malis: qui contem
ptis conſolationibus ſpiritualibus:
carnales eligunt voluptates. Et hec
ſunt duo mala.

Primum eſt delictum in deſerendo
bonum. Alterum eſt peccatum in fa
ciendo malum. Unde dicit beatus
auguſtinus ¶ Peccatum eſt ſpreto in
commutabili bono: commutabili ad
herere. De delicto itaq̄ dominus a-
it ¶ Dereliquerūt me fontem aque
viue. Fontem vocat ſeipſum propter
fontis proprietates. Fons enim aſcē
dit de terra. omnibus eſt communis
Aqua eius eſt dulcis. perpetua. ſalu
bris: que omnia poſſumus in domi-
no noſtro conſiderare. Aſcendit nam
q̄ de terra. quia natus eſt de virgine
glorioſa maria. Unde dicitur geneſ
ſecundo ¶ Fons aſcendebat de para
diſo irrigans ſuperficiem terre. Per
paradiſum ſignat̄ virgo maria. Dici
tur enī paradiſus a para qđ eſt iuxta

⁊ diſon quod ē clara. quaſi iuxta cla
ritatē. vel diſus quod eſt humilitas
quaſi iuxta rorem. quia inde irriga
tur mundus. Sic et beata virgo ſem
per eſt iuxta filium. quia clarus eſt ī
deitate. Unde dicitur Sapiencie. vij
¶ Candor eſt lucis eterne. ⁊c. Apoca
lipſis. xxi. ¶ Ciuitas non eget ſole ne
q̄ȝ luna vt luceat in ea. nam claritas
dei illuminat eam. humilis eſt ī hu
manitate. Unde dicitur Mathei. xi.
¶ Diſcite a me. quia mitis ſum ⁊ hu
milis corde. Ros eſt in mente fideli
um. Unde Ozee vltimo. ¶ Ego q̄ſi
ros iſrahel germinabit quaſi lilium.
Si aliquis ager fontem ex ſe mitte-
ret in ciuitatē que de hoc penuriam
haberet. valde precioſus ⁊ carus eēt
omnibus. Ita ⁊ beata virgo nobis
debȝ adeſſe precioſa ⁊ venerabilis ꝓ
pter filium quem genuit.

Item fons hic omnibus eſt commu
nis. quia propter omnes natus ⁊ paſ
ſus eſt. omnes quoq; indifferenter
vocat. Mathei. xi. ¶ Uenite ad me q̄
laboratis. ⁊c. Item Johannis. xij.
¶ Si quis ſitit veniat ⁊ bibat. Ut au
tem omnes copioſe poſſumus hauri
re de aquis gracie. Quinqȝ forami
na facta ſunt in corpore ſuo. De qui
bus Iſaie. xij. ¶ Haurietis aquas in
gaudio de fontibus ſaluatoris. De
hoc fonte dicitur Canticorū. xiij.
¶ Erit fons patens domui dauid ⁊
iheruſalem. ꝗ penitentibus. ⁊ innocē
tibus in ablutione peccatoris ⁊ men
ſtruate. i. peccati actualis ⁊ corpora
lis. Sed de hoc fonte non diuites ſꝫ
pauperes hauriunt. Unde. Iſaie. xli
¶ Egeni ⁊ pauperes querunt aq̄s ⁊
non lingua eorum ſiti aruit. Ego do

minus exaudiam eos Item aqua
huius fontis eſt dulcis. vnde ait Ec
cleſiaſtici. xxiiij. ¶ Spiritus meus.
id eſt ſpiritualis delectatio que eſt in
me ſuper mel eſt dulcis. id eſt omnē
carnalē delectationem excedit. Ubi
dicit Bernardus. Adeo dulcis eſt
vt ne ipſa quidem dulcedini eius ꝑ
ualere queat amariſſima. ſ. mortis a
maritudo. quid enī nō temperat illa
dulcedo que mortem facit dulciſſi-
maȝ reſiſtere poterit aſperitas vncti
oni. que mortem facit ſuauiſſimam.
Item hec aqua eſt perpetua. Unde
Johannis. iiij ¶ Qui biberit ex aqua
quam ego dabo ei non ſitiet iterum
ſed fiet in eo fons aque ſalientis ī vi
tam eternam. quia de ſacietate gracie
tranſibit in ſacietatem glorie De q̄
pſalmiſta. ¶ Saciabor cum apparue
rit gloria tua Item ſalubris eſt ⁊
medicialis. quia reſuſcitat mortuos.
ſanat infirmos. confortat ſanos.
Unde pſalmiſta ¶ Apud te eſt fons
vite. Item ¶ Omnia ad que vene-
rit torrens viuent. Si talis aqua in
ueniretur que hanc efficaciam habe
ret totus mundus ad eum curreret.
quare ergo non currimus ad illum
qui ait de ſe Johannis. decimoquar
to. ¶ Ego ſum via veritas ⁊ vita
Hunc fontem carnales derelinquen
do delinquunt

Sequitur dicere de peccato. Fode-
runt ſibi ciſternas diſſipatas que cō
tinere non valent aquas. Triplex
eſt cyſterna hec. Uanitatis Cupidita
tis. ⁊ Uoluptatis. Ciſterna vani-
tatis. per ciſternaȝ vetereȝ deſignat᷑
In qua fratres ioſeph miſerūt Gen.
xxxvij. Superbia enim antiquuȝ ⁊

D

primum peccatum Joſeph qui viſio
nes videt ſignat aliquem innocentē
cui reuelet dominus beatitudinē ce
leſtem. Fratres eius ſunt conſangui
nei ⁊ amici qui derident eum Gene
ſis. xxxvij. ¶ Ecce ſomniator venit
Joſem ¶ Deridetur iuſti ſimplicitas
⁊c̄ Videntur enim carnalibus bona
eterna quaſi ſomnia. vel ludus. ſiue
deliramenta ¶ De primo iudicum
vij. ¶ Narrabat aliquis ſomnium ſu
um. ¶ De ſcdo dicitur. Geneſis. xix.
¶ Viſus eſt eis quaſi ludens loqui.
De tercio Luce. xxiiij. ¶ Viſa ſunt
eis quaſi deliramenta. Mittunt autē
eum in cyſternam cum implicant ip
ſum honoribus. vanitatibus huius
mundi. cum potius deberent facere
ſicut parentes ſamuelis. qui optule
runt eum ſeruicio dei Vnde benedi
xit eis hely dicens. Reddet vobis
dominus pro fenore quod commo
daſtis domino. i. Regum. i. Cyſter
na cupiditatis eſt lacus ille ī quo po
ſitus eſt Jeremias vbi non erat aq̄
ſed lutum. Jeremie. xxviij. ¶ Lutū
cyſterne huiꝰ ſunt bona temporalia.
que inquinant: non mundant. infici
unt non reficiunt. Vnde Abacuck. ij
¶ Ve illi qui multiplicat non ſua vſ
quequo aggrauat contra ſe denſum
lutum. ſed pedes pauperum concul
cant hoc lutum Vnde dicitur Actu
um quarto. ¶ Precia ponebant ante
pedes apoſtolorum. denſum debere
probant quod tangere vitant calci
um. quia deiecit quod ſubdūt greſ
ſibus aurum. extraxit autē ind̄ Jere
miam aḋremelech cum funiculis. ⁊
veteribus pannis. adremelech inter

E

pretatur ſtola regis vel decor regni
⁊ ſignat paupertatem quam rex cele
ſtis quaſi in precioſum ornamentū
ſibi aſſumpſit. Vnde dicit pſalmiſta.
¶ Dominus regnauit decorem in
dutus eſt. ⁊c̄. Item Bernardus Om
nium bonorum in celis affluencia
ſuppetebat. ſed paupertas non inueī
ebatur in eis. Porro hec ſpecies ha
bundat in terris. ⁊ neſciebat homo
precium eius Hanc itaq; filius dei
concupiſcens deſcendit vt ſibi eam e
ligeret ⁊ eſtimatione ſua precioſā fa
ceret. Panni veteres ſunt illi viles
panniculi quibus in preſepio eſt in
volutus. quia conſideratio pauperta
tis illius facit nos terrena deſpicere.
⁊ amare celeſtia. Funiculi ſūt me
ditationes felicitatis eterne. que nos
extrahunt de lacu miſerie. ⁊ de luto
fecis. Vnde dicitur Ozee. ix ¶ In fu
niculis adam traham eos in vincul'
caritatis. Cyſterna voluptatis eſt
lacus ille in quo clauſus erat daniel
vbi erant ſeptem leones. quibus da
bātur duo corpora ⁊ due oues. Leo
propter vehemēciā caloris non ſolū
animal voraciſſimum. ſed libidino
ſiſſimum perhibetur. ⁊ ideo deſiḡt
luxuriam. Septem itaq; leones
ſunt ſeptem effectus luxurie
¶ Primus eſt. quia aufert homini cor
Vnde dicitur Ozee quarto. ¶ For
nicatio. vinum ⁊ ebrietas. aufert ho
mini cor. Et ideo ille qui vocatus
eſt ad cenam dixit ſe vxorem duxiſſe
non ſicut ⁊ alij. habe me excuſatum.
quia iam cor amiſit ⁊ fatuus erat
Scd̄s eſt quia aufert animam Vnd̄
dicitur Prouerbiorum ſexto ¶ Qui

Dō ī paſſiōe

adulter eſt propter carnis iopiam p dit animam ſuam. Item Auguſtin9 Quanta iniquitas. quantaqꝫ peruer ſitas. vt animam quam criſtus ſang/ uine ſuo redemit. luxurioſus quiſqꝫ propter vnius momenti delectatio nem vendat diabolo ac tradat

Tercius eſt quia aufert corpus. mē bra debilitando. ſenſus ebetando. ⁊ ad infirmitates innumeras diſponē do. Luxurioſus ymolat corpus ſuū diabolo. ſicut ſancti viri imolāt illō deo. Unde dominus ait demonib9 ſicut ait helias. propheta Baal. iij. Regum. xviij. ¶ Uos facite bouem vnum ⁊ ego faciam alterum.

Quartus eſt. quia aufert ſenſum Unde Eccleſiaſtici. nono. ¶ Ne des fornicarijs animā tuam in vllo. ne perdas te ⁊ hereditatem tuam. ſicut loquitur de filio prodigo. Luce. xv qui diſſipauit ſubſtanciam ſuam vi uendo luxurioſe.

Quintus eſt. quia aufert famam Unde dicitur Prouerbiorum. vi. ¶ Turpitudinem quo ad ſe. ⁊ ignoi niam quo ad proximum. congregat ſibi ⁊ opprobrium non delebitur. Im mo manifeſtum fiet omnibus in iu dicio.

¶ Sextus eſt quia infert penam tem poralem. quotidie namqꝫ ſanguis mechorum funditur. ⁊ ad vltima condempnatur. propter luxuriam quoqꝫ mund9 ſubmerſ9 eſt diluuio. Ultimus eſt. ꝙ infert penam eterna lem vñ pſalmiſta ¶ Pones eos vt cli banum ignis in tempore vultus tui vt qui nunc pleni ſunt igne luxurie tandem impleantur igne gehenne Unde Oзee. vij. ¶ Omnes adulterā tes quaſi cliban9 ſuccenſus eſt nomi/ ne tollit ⁊ duplici pena. feda libido premit. Hijs leonibus dantur due o ues quando primo labuntur in lux uriam innocentes. Duo corpora q̄ꝫ fornicantur in mortali preexiſtētis. Ecce leones voraces. qui binos ⁊ bi nos deuorant. homines. Salua nos de ore iſtorum leonum. ꝙ ſicut Iſy dorus ait. Omnibus peccatis forni catio maior eſt. Fornicatio vniuerſa antecedit mala. melius eſt mori quā fornicari. Uere cyſterne iſte diſſipa te continere non valent aquas. Nāꝫ quamuis in hac vita delectatio aliq̄ ſenciatur. nulla tamen reperitur in articulo mortis. Unde dicitur Naū ij. Niniue quaſi piſcina aquarum a que eius. Niniue interpretatur ſpeci oſa. ⁊ ſignat hunc mundum exterius ſpecioſum. cuius aque id eſt delecta tiones fiunt quaſi piſcina aquarum. que cito areſcit. ⁊ amatores ſuos non reficit. Unde ſequitur. Ipſi vero fu gerunt de hac vita cito recedentes per mortem. Sed dicunt conſangui nei ſtate. ⁊ nō qui reuertatur. dicūt ergo diripite argentum. diripite au rū. quando exultantes clamant. cui rel inquis vineas. cui diuitias tuas. Sed ipſe rapitur a demonibus in i/ fernum. nec deſcendet cum eo gloria domus eius.

De eodem
¶ Sermo quinquageſimus

A

Domine omnes qui te
derelinquunt confundent᷑.
Recedētes a te in terra ſcri
bentur. quoniam derelinquūt venā
aque viuencium dominū. Jeremie
decimoſeptimo In hijs verbis oſtē
dit nobis propheta penam deſeren
cium dominum. cum dicit. Domine
omnes qui te derelinquunt confun/
dentur. recedentes a te in terra ſcri/
bentur. ⁊ iuſtam cauſam pene illorū
quando addit. dereliquerunt venā
aque viuencium dominum. Domi/
nus noſter eſt fideliſſimus ſocius qui
nunꝗ̄ deſerit hominem. niſi primo
deſeratur ab eo. Unde ait Joſue pri
mo. ¶ Non te deſeram. neq̄ relinꝗ̄.
Non enim deſerit in temptatione
Unde. i. Corinthiorum. x ¶ Fidelis
deus qui nō pacietur vos temptari
ſupra id quod poteſtis. ſed faciet cū
temptatione etiam prouentū vt poſ
ſitis ſuſtinere. neq̄ d̄relinquit in tri
bulatione. vnde pſalmiſta ¶ Cum ip
ſo ſum in tribulatione eripiam eum
mentem interius conſolationibus di
latando. Peccator em̄ derelinquit de
um proponendo ei delectationem tē
poralium rerum

Sunt autem tria genera hominum
deſerenciū deum. ſ. Superbi. Auari.
Luxurioſi. Sed ſuperbi ⁊ luxurioſi
proprie dicuntur derelinquere deū
id eſt deorſum relinquere. deſpicien
do eū. Unde de ſuperbo dicitur Deu
teronomij. xxxij. ¶ Derelinquit de/
um factorem ſuum magis appeten/
do temporale dominium ꝗ̄ celeſte
regnum ad quod creatus eſt ⁊ receſ
ſit a deo ſalutari ſuo. id eſt conſidera
tione humilitatis quam criſtus in ſe

B

ipſo oſtendit ⁊ docuit. Unde. Eccle
ſiaſtici. x ¶ Inicium ſuperbie homis
apoſtatare a deo qm̄ ab eo qui fecit
illū receſſit cor eius magis vetimet
amittere honorem humanum ꝗ̄ ip
ſum deum. vnde ſaul cum audiret ꝙ
reprobatus eſſet. non iuſticie vt irā
dei precibus flecteret. ⁊ ſentenciam
retractaret. ſed ait ad ſamuelem. Ho
nora me coram ſenibus populi mei.
⁊ coram iſrabel. De luxurioſis dicit
dominus. Jeremie. ij. ¶ Dereliquerunt me fontem aque viuencium. i
quo eſt ſumma ⁊ perpetua d̄lectatō
⁊ foderunt ſibi cyſternas diſſipatas.
id eſt gulam ⁊ luxuriam. De qua
Exodi. xxxi. ¶ Si quis aperuerit cy
ſternam manifeſte fornicando. ⁊ n̄
operuerit eam tegendo per peniten
ciam. cecideritq̄ bos vel aſinus in eā
id eſt doctus vel indoctus. peccādo
exemplo eius. dominus ciſterne red
det precium iumentorum. ꝙ tenet᷑
illos reuocare per bonum exemplū
quod autem mortuum eſt ipſius. ꝙ
ſemper debet habere in mēte ad do
lendum ꝙ alios corrūpit per prauū
exemplū. Pena iſtorum erit eterna
confuſio. Unde dicitur Jeremie. ij.
¶ Ab egipto confūderis id eſt a pec
cato luxurie ſicut confuſa es ab aſſur
id eſt a peccato ſuperbie. ⁊ ob hoc ait
Domine omnes qui te derelinquūt
confundentur. ſi ſuperbi confunden
tur ad modū furis in furto depre
henſi. Unde dicitur Jeremie ſecūdo
¶ Quomodo confunditur fur qui
deprehenditur. ſic confundentur fi/
lij iſrabel

Ingreſſus eſt em̄ tanꝗ̄ fur in regis
cubiculum non vocatus. Nec per

Dō in paſſiōe

C

hoſtium cum dicat apoſtolus ad he
breos.quinto.¶ Nemo ſibi ſumet.i.
ſumere debꝫ honorem.ſed qui voca
tur a deo tanꝙ aaron. Unde heſter
quarto¶ Omnes ſerui regis.⁊ cun
cte que ſubditione eius ſunt norunt
prouincie.ꝙ ſiue vir ſiue mulier nō
vocatus atrium regis intrauerit abſ
qꝫ vlla cunctatione ſtatim interficiatˀ
niſi forte rex auream virgam ad eū
tenderit.quod eſt quando aliquis ex
caritate ſe ingerit inſpiratione diui
na.Furatur autē ſuperbus coronā
⁊ ſceptrum.id eſt gloriā ⁊ vindictā
que duo ſpecialiter ſummus rex ſibi
retinuit.nec vnquam alicui commu
nicare voluit.

¶ De primo ait Iſaie.quadrageſimo
tercio.¶ Gloriam meam alteri non
dabo. In quo patet quantū iniurie
tur ei ſuperbus.qui coronam glorie
ponit in fetido puluere. Unde dicit
beatus Bernardus. Unde tibi glo
ria fetidum puluis.limus terre.vas
in contumeliam.non tibi non tibi.ſ
nomini domini gloria cedit Illi per
mitte gloriam qui glorioſus eſt in ſa
ctis ſuis Illum lauda quem laudant
angeli in excellſis

Item ſi vis veram habere gloriam
eſto humilis.vt poſtea merito coro
neris Recumbe primo in nouiſſi
mo loco vt quando venerit qui te i
uitauit dominus dicat tibi amice aſ
cende ſuperius.

¶ De ſcdo dicitur ad Romanos. duo
decimo¶ Mihi vindictam ⁊ ego re
tribuam.⁊c̄. Item dicitur Leuitici
decimnono.¶ Nō queras vltionem
vel memor eris iniurie ciuium tuo
rum.noſtrum tamen eſt iniurias re

D

mittere.⁊ pro iniuriantibus exora
re. Iuxta illud dicitur Mathei qui
to.¶ Orate pro perſequentibus ⁊ ca
lumpniantibus vos. Unde dicitur
Eccleſiaſtici.viceſimooctauo.¶ Me
morare teſtamenti tui altiſſimi.quod
eſt ſi dimiſeritis hominibus peccata
eorū.dimittet ⁊ vobis pater veſter
celeſtis delicta veſtra.vt dicitur Ma
thei.ſexto.⁊ deſpice ignoranciā pro
ximi.id eſt non cures quid tibi fecit
ac ſi per ignoranciam feciſſet.

Luxurioſus autem confundetur ad
modum adultere in flagitio depre
henſe. Unde Eccleſiaſtici.xxiij.
¶ Hec in eccleſia adducetur.id eſt in
congregatione omnium in die iudi
cij.⁊ i filios ei9 reſpicietur.id eſt in
cogitationes.affectiones.⁊ opera q̄
valde apparebunt turpia ⁊ dformia
ꝙ ſicut apoſtolus ait. Epheſios qui
to¶ Que occulte fiunt.ab ipſis. tur
pe eſt etiam dicere

Sequitur Recedentes a te in terra
ſcribentur.quod proprie eſt auaroꝝ.
Auarus enim dicitur recedere prop
ter nimiam elongationem a deo.ꝙ
maxime recedit a dei ſimilitudie.cui
proprium eſt miſereri ⁊ parcere
Unde Prouerbiorū.viceſimoocta
uo¶ Fugit impius nemine perſeq̄n
te.id eſt metu.infirmitatis.egeſtatis
vel ſenectutis.cum ſit in ſtatu proſpe
ritatis. Unde iuſtum eſt vt i hoc ꝙ
metuit incidat.more iudeorum qui
crucifixerunt criſtum.ne perderent
locum ⁊ gentem.que omnia perdidē
runt. Unde dicitur. Prouerbiorū
decimo.¶ Quod timet impius veni
et ſuper eum. Et ſi euadat in preſen
ti non efugiet in futuro

Unde dicitur Iob viceſimo. ¶ Fu
giet arma ferrea. id eſt neceſſitates
vite preſentis q̄ ferro operantur qđ i
igne conſumitur ⁊ incidit in arcum
eneum id eſt ineternum ſupplicium
quod ad modum eris nunq̄ conſu-
mitur. ymmo quantumcunq; traha
tur ⁊ extrahatur ſemper durū erit
vt prius. Dicitur de quodam ortu
lano qui omnia que acquirebat ero
gabat pauperibus. quod ſuggerente
cupiditate collegit pecuniam quam
expenderet. ſi ad ſenectutem veniret
vel egrotaret. contigit autem eum in
firmari in pede ⁊ expēdit quicquid
habebat in medicos. ⁊ ad hoc deue
nit vt pes incideretur ei. ⁊ cū iſtru
mēta incidendi fuiſſent allata nocte
precedente penituit de pecunia colle
cta. ⁊ ecce angelus aſtitit dicens ei.
Ubi ſunt nummi quos collegiſti. ⁊
in quibus ſpem poſuiſti. ⁊ cum ille
miſericordiam peteret. tetigit eum ⁊
curauit pedem illius. ⁊ ſic auarus e-
longatur a deo. precipue tamen vſu
rarius quia maxime accedit ad ſimi
litudinem diaboli. Sicut enim dia-
bolus nummum peccati quem mu
tuat homini nunq̄ vult ſibi reſtitui
per penitenciam. vt poſtea auferat
ei corpus ⁊ animam. ſic ⁊ iſte pecuni
am mutuatam optat ſibi non reddi
vt creſcente fenore tollat homini do
mum vel vineam. Iob. xx. ¶ Iuxta
ſimilitudinem adinuentionum ſuarū
ſic ⁊ ſuſtinebit quoniam conſtringēs
nudauit pauperis domum. rapuit ⁊
non edificauit domum. nec ſaciatus
eſt venter eius. ⁊ ita patʒ ꝙ deterior
eſt omni peccatore. Peior eſt omni
fure. quia furatur continue. ⁊ quia
magis depauperat. ⁊ quia plures ex
heredat. vnde abdie ¶ Si fures in-
troiſſent ad te. ſi latrones per nocteʒ
quomodo conticuiſſes quin clamaſ
ſes contra eos. ſed contra vſurarios ne
mo clamat. nōne furati eſſent ſuffici
encia ſibi. ſed vſurario nō ſufficit do
nec quod capiet inuenit. Peior eſt
iudeo. Quia iudeus a iudeo vſuras
nō accipit. vt dicitur Deuteronomij
xxiij. ¶ Fratri tuo abſq; vſura id qđ
indigʒ comoda. Peior eſt iuda. qꝛ
ille. pecuniam reddidit. Unde dicit
Mathei viceſimoſeptimo. ¶ Peccaui
tradens ſanguinem iuſti. Peior ē
ipſo inferno. quia ille in paſſione do
mini noſtri ihesu criſti que non erāt
ſua reſtituit. Sed vſurarius tenens
audita paſſione domini noſtri ihesu
criſti non mouetur vt reſtituat alie-
na.

¶ Item contrarius eſt caritati. quia ſi-
cut dicitur. prima ad Corinthios.
duodecimo. ¶ Caritas non querit q̄
ſua ſunt. Sed ipſe vſurarius non
ſolum ſua repetit. ſed etiam aliena in
uadit.

VI Item contrarius quoq; eſt nature ō
nium rerum. Nam omnis creatura
inquantum poteſt impendit ſeipſuʒ
⁊ gratis. ſicut patet in ſole ⁊ luna. ⁊ t̄
ra ⁊ ceteris. Sed vſurarius nec ſe nec
ſua gratis homini tribuit. Immo vē
dit quod commune eſt omnibus. ſ.
tempus quod inter omnia tranſi-
toria maxime voluit eſſe commune.
ſine perſonarum acceptione. Unde
videtur nunc vſurario dicere illud.
pſalmiſta. ¶ Cum accepero tempus

Dō ī paſſiōe

ego iuſticiam iudicabo. quaſi diceret Tu modo habes tempus in manu tua. ſed cum accepero illud poſt mortem in manu mea. omnibus iuſticiā faciam quibus iniuriatus es.
Iniuriatur enim deo omnes leges ipſius contemnendo. Angelis pauperes quos ipſi cuſtodiunt opprimēdo. Sanctis. ſolemnitates eorum nō honorando. hominibus. ſubſtanciā eorum diripiendo. Alijs quoqꝫ creaturis. eas incarcerando. ne creatoris imperium exequantur. ⁊ ita de illo proprie intelligi poteſt. quod de hyſmaele dictuꝫ eſt Geneſis. decimo ſexto ¶ Manus eius contra omnes. ⁊ manus omnium contra eum. quia iſurgent omnia contra vſurarium in iudicio Unde dicitur Sapiencie Armabit creaturam ad vltionem inimicorum
Primo ad accuſandum ⁊ conuincēdum eos. Unde dicitur Abacuck. ij ¶ Lapis ꝺ pariete clamabit. ⁊ lignū quod inter iuncturas eſt respondebit. De quo dicitur Job viceſimo ¶ Reuelabunt celi iniquitatem eius ⁊ terra conſurget aduerſus euꝫ. ⁊ ita nihil poterit occultare.
Scḋo ad puniendum. quia terra eīus a ſe per terremotum excutiet. Aqua in alueum ſuū ſe colliget. vt nec vna gutta eos refrigeret. Sol ⁊ luna ⁊ ſtelle ſe ſubtrahent. Aer contra eos fulgura ⁊ tonitrua ⁊ grandines mittet. Solus ignis eos ſuſcipiet. cum dicetur eis Mathei viceſimo quinto. ¶ Jte maledicti in ignem eternum qui paratus eſt diabolo. ⁊c. quia de igne nihil acceperunt. Jta deſtitutus erit auxilio omnium ſanctorum. quia feſtiuitates omnium violauit. Si enim precepto domini interfectus eſt qui colligebat ligna in ſabbato. Unde dicitur. Numeri. quindecimo qualiter puniendus eſt is qui omni die. etiam in natali. ⁊ paſcha exſpoliat innocentes. nec tantuꝫ punietur ipſe. ſed ſerui ⁊ vxores ⁊ familie ſecum participantes. Quia ſic dicitur. Prouerbiorum quarto. ¶ Comedunt paneꝫ impietatis ⁊ vinum iniquitatis bibunt. Propter hͦ ne filios habeāt. orat propheta vxoribus eorum ſterilitatem. Unde dicitur Ozee nono. ¶ Da eis domine. quid dabis eis. Da eis vuluam ſterilem ſine liberis ⁊ vbera arencia.
Punientur etiam amici eorum. Unde propheta reprehendit Joſaphat dicens. ſecundo. Paralipominon. decimonono. ¶ Impio prebes auxilium ⁊ hijs qui oderunt dominum amicicia iungeris. Jdcirco iram domini merebaris. Propter hͦ nullus debet amiciciam eius habere nec etiam ab eo pauper elemoſinam accipere niſi moreretur fame. ⁊ non poſſet habere aliunde Unde Jeronimus. Cauere debemus ne ab illis accipiamus munera. qui de lacrimis pauperum congregant ſibi diuicias. ne dicatur nobis. Si videbas fureꝫ currebas cum eo. vnde legitur de beato franciſco ꝙ cuꝫ mortuus eſſꝫ obiecit ei diabolus ꝙ veſtem a quodā vſurario accipiſſet. ⁊ reſtituit euꝫ dominus huic vite vt culpam illaꝫ corrigeret. diabolꝰ cū euꝫ percuſſit ⁊ toto tp̄e veſtigiū percuſſionis non apperuit. Pena omniū auarorum erit ꝙ nomina eorū ſcribentꝰ ī terris. vn̄

I

ait recedentes a te in terram.⁊c̃.Pio
rum nomina ſcribuntur in celis au-
reis litteris.Littere iſte ſunt elemoſi
ne que tunc ſunt auree quãdo fiunt
ex caritate.Unde narrat beatus Gre
gorius.ꝙ quidam deductus de cor
pore vidit in paradiſo domuꝫ de la
terculis aureis conſtrui multorum
manibus in die ſabbati.⁊ dictuꝫ eſt
ei quod eſſet cuiuſdam operarij qui
quicquid per ſeptimanam acquire-
bat die ſabbati pauperib9 erogabat.
Elemoſine auteꝫ intuitu conſangui
nitatis impenſe. licet male non ſunt
auree tamen non ſunt.quia ſicut ait
Gregorius. Aliud eſt quod ſponte
nature ĩpendit̃.Aliud vere qđ prece
ptis dominicis ex caritate debetur
obediencie.Horum nomina frequẽ
ter recitantur ab angelis coram deo
per quos quotidie noua exennia trã
mittuntur in celum.ſicut angel9 ait.
Thobie.xij.❡ Quando orabas cum
lacrimis ⁊ ſepiliebas mortuos ego
obtuli orationem tuam domino. ⁊
ſicut ait pſalmiſta.❡ Honorabile eſt
nomen eorum coram illo.quia eorũ
munera libenter recipit ⁊ orationes
ſicut ait dauid ad abygail.i.Reguꝫ.x
xv.❡ Ecce audiui vocem tuaꝫ ⁊ ho
noraui faciem tuam.Elemoſina eñ
facta de alieno non placat dominuꝫ
ſed irritat.vnde in ſacra ſcriptura di
citur.Qui offert ſacrificium ex ſub-
ſtancia pauperis.quaſi qui victimat
filium in conſpectu patris Nomia
autẽ auarorum ſcribunt̃ in t̃ra. ter
reis litteris.Littere eorum ſunt am
pla edificia.alta palacia.agri.vinee.
⁊ poſſeſſiones innumere . que poſt
mortem quoqꝫ denominantur ab e

K

is.Unde pſalmiſta. ❡ Uocauerunt
nomina ſua in terris ſuis.ſicut de ab
ſolon legitur.ij.Regũ.xviij.❡ Erex
erat ſibi dum ad huc viueret titulũ
quod eſt in valle regis.Dixerat eñ.
Non habeo filium.⁊ hoc erit moni
mentum nominis mei.vocauitqꝫ ti-
tuluꝫ nomine.ſuo.⁊ appelatur manꝰ
abſolon vſqꝫ in hunc diem.nec eſt cõ
trarium quod dicitur Eccleſiaſtici.
xli.❡ Nomen impiorum delebitur
quia deletur memoria eorum de li-
bro vite .ſed nõ d̃letur ĩ ignominia
eorum de ore hominum.vnde Jere
mie.xxiij.❡ Dabo vos in opprobriuꝫ
ſempiternum ⁊ in ignominiam eter
nam.que nunquam obliuione dele-
bitur.⁊ in hoc habũdat pena auari
quod confuſio eius incipit in preſen
ti.Cauſam confuſionis omnium ho
rum aſſignat cum ait.quoniam dere
liquerunt venam aque viuencium
dominũ.id eſt criſtum qui vena di
citur a veniendo.quia per criſtuꝫ ve
nit ad nos copia graciarum . Unde
ait.Eccleſiaſtici.xxiiij.❡ Ego quaſi a
que ductus exiui de paradiſo.id eſt
de ſinu patris.dixi rigabo ortuꝫ plã
tationum.id eſt eccleſiam quam ipſe
plantauit doctrina ſua.Aque viuen
tes ſunt ſacramentum baptiſmi. De
quo Ezechielis.xxxvi❡ Effundam
ſuper vos aquã mundam.⁊ munda
bimini ab omnibus inquinationib9
veſtris.Item doctrina euangelij.de
qua Eccleſiaſtici.xxiiij.❡ Ego ſapiẽ
cia effudi flumina.Prouerbiorum
x.❡ Uena vite os iuſti.id eſt criſti.
Item gracia ſpiritus ſancti.vnde Jo
hannis.vij.❡ Qui credit in me flu-
mina de ventre ei9 fluũt aque viue

in die palmarum

L

Primaꝫ derelinquit peccatoꝛ: pactū
quod fecit cuꝫ domino in baptiſmo
preuaricando.
Secundam: precepta que ſibi data
ſunt contemnendo.
Terciā a ſe effundendo: ⁊ ſe ingratū
exhibendo. ⁊ ob hoc merito punien
tur. quia contemptis viuis: moꝛtife/
ras bibunt: quas dominus venit de
ſiccare. ſicut predictum eſt ozee. xiij.
¶ Siccabit venas moꝛtis ⁊ deſolabit
fontem eius. Uene moꝛtis ſunt luxu
ria. ſuperbia. auaricia. Luxuriam de
ſiccauit in incarnatione. quia de vir/
gine conceptus ⁊ natus. Superbiaꝫ
in conuerſatione. ꝙ humiliter inter
homines conuerſatus. Auariciam in
paſſione. ꝙ ſe totum ibi effudit. ⁊ in
noſtros vſus expendit: dando carneꝫ
ſuam in cibum: ⁊ ſanguinem ſuuꝫ in
potum. animam ſuaꝫ in precium. ſpi
ritum ſanctū in adiutoꝛium.

In die palmarum.
Epiſtola: Philippen. ij.

FRatres hoc ſentite
in vobis. quod ⁊ in xp̄o ihe
ſu. Qui cū in foꝛma dei eēt
nō rapinam arbitratꝰ eſt eſſe ſe equa
lem deo: ſed ſemetipſum exinaniuit:
foꝛmam ſerui accipiēs in ſimilitudi/
nem hominum factus. ⁊ habitu in/
uētus ut homo. humiliauit ſemetip/
ſum factus obediens vſqꝫ ad moꝛteꝫ.
moꝛtem auteꝫ crucis. Propter quod
⁊ deus exaltauit illum: ⁊ donauit il
li nomē quod eſt ſuper omne nomē
ut in nomine iheſu omne genu flec/
tatur. celeſtium. terreſtrium. ⁊ infer
noꝛum. ⁊ omnis lingua confiteatur
quia dominꝰ iheſus xp̄iſtus in glo
ria eſt dei patris.

Paſſio domini noſtri iheſu xp̄i/
ſti. Mathei. xxvi.

IN illo tempore. dixit Ihe
ſus diſcipulis ſuis. Scitis quia poſt
biduum paſcha fiet. ⁊ filius homis
tradetur ⁊ crucifigatur. Tunc cōgre
gati ſunt principes ſacerdotum ⁊ ſeni
oꝛes populi in atriuꝫ principis ſacer
dotum qui dicebatur cayphas: ⁊ cō/
ſilium fecerunt ut iheſum dolo tene
rent ⁊ occiderent. Dicebant autem.
Non in die feſto. ne foꝛte tumultus
fieret in populo. Cum autem eſſet
iheſus in bethania in domo ſymonis
lepꝛoſi: acceſſit ad eum mulier habēs
alabaſtrum vnguenti precioſi. ⁊ effu
dit ſuper caput ipſius recumbentis.
Uidentes autem diſcipuli indignati
ſunt dicentes. Ut quid perditio hec
Potuit enim iſtud venundari mul/
to: ⁊ dari pauperibus. Sciens auteꝫ
iheſꝰ ait illis. Quid moleſti eſtis hu
ic mulieri. opus bonum operata eſt
in me. Nam ſemper pauperes habe
tis vobiſcum. me autem non ſemper
habebitis. Mittens enim hec vnguen
tum hoc in coꝛpus meum: ad ſepeliē
dum me fecit. Amen dico vobis. U
bicunqꝫ predicatum fuerit euangeli
um hoc in toto mundo dicetur. ⁊ ꝙ
hec fecit in memoꝛiam eius. Tunc a
biit vnus de duodecim: qui dicitur
iudas ſcarioth ad principes ſacerdo
tum ⁊ ait illis. Quid vultis mihi da/
re: ⁊ ego vobis eum tradam. At illi
conſtituerunt ei triginta argenteos.
Et exinde querebat opoꝛtunitatem

ut eum traderet. Prima autem die
azimorum: acceſſerunt diſcipuli ad
ihesum dicentes. Ubi vis paremus
tibi comedere paſcha. At ihesus dix
it. Jte in ciuitatem ad quendam: et
dicite ei. Magiſter dicit. Tempꝰ me
um prope eſt: apud te facio paſcha
cum diſcipulis meis. Et fecerunt di
ſcipuli ſicut conſtituit illis Jhesus: ⁊
parauerunt paſcha. Veſpere autem
facto: diſcumbebat cum duodecim
diſcipulis ſuis. Et edentibus illis di
xit. Amen dico vobis. quia vnus ve-
ſtrum me traditurus eſt. Et contri-
ſtati valde ceperunt ſinguli dicere.
Nunquid ego ſum domine. Et ipſe
reſpondens ait. Qui intingit mecuꝫ
manum in parapſide. hic me tradet.
Filiꝰ autem hominis vadit ſicut ſcri
ptum eſt de eo. Ve autem homini il
li per quem filius hominis tradetᷣ.
Bonum erat ei ſi natus non fuiſſet
homo ille. Reſpondens autem Ju-
das qui tradidit eum: dixit. Nun-
quid ego ſum rabbi. Ait illi. Tu di-
xiſti. Cenantibus autem eis: accepit
Jhesus panem ⁊ benedixit ac fregit.
deditqꝫ diſcipulis ſuis ⁊ ait. Accipite
⁊ comedite. hoc eſt corpus meum.
Et accipiens calicem: gratias egit: et
dedit illi dicens. Bibite ex hoc om-
nes. hic eſt enim ſanguis meus no-
ui teſtamenti: qui pro multis effun-
detur in remiſſionem peccatorum.
Dico autem vobis. Nõ bibam amo
do de hoc genimine vitis vſqꝫ in di-
em illum: cum illud bibam vobiſcuꝫ
nouum in regno patris mei. Et ym
no dicto: exierunt in montem oliue-
ti. Tunc dixit illis ihesꝰ. Omnes vos
ſcandalum patiemini in me iſta noc-
te. Scriptum eſt enim. Percutiam
paſtorem: ⁊ diſpergentur oues gre-
gis. poſtquaꝫ autem reſurrexero: pre
cedam vos in galileam. Reſpondens
autem petrus ait. Et ſi omnes ſcan-
dalizati fuerint in te: ego nunquam
ſcandalizabor. Ait illi ihesus. Amen
dico tibi. quia ĩ hac nocte anteꝗ gal
lus cantet: ter me negabis. Ait illi pe
trus Etiam ſi oportuerit me mori te
cum: non te negabo. Similiter ⁊ om
nes diſcipuli dixerunt. Tunc venit
ihesus cum illis in villam que dici-
tur gethzemani. ⁊ dixit diſcipulis ſu
is. Sedete hic donec vadam illuc et
orem. Et aſſumpto petro. ⁊ duobus
filijs zebedei: cepit contriſtari ⁊ me-
ſtus eſſe. Tunc ait illis. Triſtis eſt a-
nima mea vſqꝫ ad mortem. Suſtine
te hic ⁊ vigilate mecum. Et progreſ-
ſus puſillum procidit in faciem ſuaꝫ
orans ⁊ dicens. Mi pater ſi poſſibile
eſt tranſeat a me calix iſte. Verumta
men non ſicut ego volo ſed ſicut tu.
Et venit ad diſcipulos ſuos. ⁊ inuenit
eos dormientes. Et dixit petro. Sic
non potuiſti vna hora vigilare mecũ
Vigilate ⁊ orate ut non intretis in tẽ
ptationem. Spiritus quidem prom
ptus eſt. caro autem infirma. Jteruꝫ
ſecundo abijt. ⁊ orauit dicens. Pater
mi ſi non poteſt hic calix tranſire niſi
bibam illum fiat voluntas tua. Et
venit iterum ⁊ inuenit eos dormien
tes. Erant enim oculi eorum graua
ti. Et relictis illis. iterum abijt et o
rauit tercio eundem ſermonem di
cens. Tunc venit ad diſcipulos ſu
os et ait illis. Dormite iam et requi
eſcite. Ecce enim appropinquabit
hora. et filius hominis tradetur

Jn die palmaꝝ

in manus peccatorum. Surgite ea-
mus. Ecce appropinquabit qui me
tradet. Adhuc eo loquente: ecce Iu-
das vnus de duodecim venit. ⁊ cum
eo turba multa cū gladijs ⁊ fuſtibꝰ
miſſi a principibus ſacerdotū ⁊ ſeni
oribus populi. Qui autem tradidit
eum: dedit eis ſignū dicens. Quēcun
ꝗ oſculatus fuero: ipſe eſt tenete eū.
Et confeſtim accedens ad iheſū di
xit. Aue rabbi. Et oſculatus eſt eum
Dixitꝗ illi iheſꝰ. Amice ad quid ve
niſti. Tunc acceſſerunt ⁊ manus inie
cerunt in iheſum ⁊ tenuerunt eum.
Et ecce vnus ex hijs qui erant cum
iheſu extendens manum exemit gla
dium ſuum: ⁊ percutiens ſeruū prin
cipis ſacerdotum amputauit auricu
lam eius. Tunc ait illi iheſus. Cōuer
te gladium tuum in locū ſuum. Om
nes enim qui acceperint gladiū: gla
dio peribunt. An putas quia non
poſſum rogare patrem meum ⁊ exhi
bebit mihi modo plusꝗ duodecim
legiones angelorū. Quomodo ergo
implebuntur ſcripture. quia ſic opor
tet fieri. In illa hora dixit iheſus tur
bis. Tanꝗ ad latronem exiſtis cum
gladijs ⁊ fuſtibus comprehendere
me. Quotidie apud vos ſedebam do
cens in templo ⁊ non tenuiſtis me.
Hoc autem totum factum eſt: ut ad
implerentur ſcripture prophetarū.
Tunc diſcipuli omnes relicto eo fu
gerunt. At illi tenentes iheſum duxe
runt ad caypham principem ſacerdo
tum: vbi ſcribe ⁊ ſeniores conuenerāt
Petrus autem ſequebatur eum a lō
ge vſꝗ in atrium principis ſacerdotū
Et ingreſſus intro ſedebat cum mi-
niſtris ut videret finem. Princeps
autem ſacerdotum ⁊ omne conſilium
querebant falſum teſtimonium con
tra ihm ut eū morti traderēt. Et nō
inuenerunt: cum multi falſi teſtes ac
ceſſiſſent. Nouiſſime autem venerūt
duo falſi teſtes ⁊ dixerunt. Hic dixit.
Poſſum deſtruere templum dei: et
poſt triduum reedificare illud. Et
ſurgens princeps ſacerdotum: ait illi
Nihil reſpondes ad ea que iſti ad-
uerſum te teſtificantur. Iheſus autē
tacebat. Et princeps ſacerdotum ait
illi. Adiuro te per deum viuum: ut
dicas nobis ſi tu es xpriſtus filiꝰ dei
Dicit illi iheſus. Tu dixiſti. Verum
tamen dico vobis. Amodo videbitis
filium hominis ſedentem a dextris
virtutis dei: ⁊ venientem in nubibꝰ
celi. Tunc princeps ſacerdotum ſci-
dit veſtimenta ſua dicens. Blaſphe-
mauit. Quid adhuc egemus teſtibꝰ
Ecce nunc audiſtis blaſphemiam.
Quid vobis videtur. At illi reſpon-
dentes dixerunt. Reus eſt mortis.
Tunc expuerunt in faciem eius: ⁊ co
laphis eum ceciderunt. Alij autem
palmas in faciem ei dederunt: dicen
tes. Prophetiza nobis xpriſte: quis
eſt qui te percuſſit. Petrus autem ſe
debat foris in atrio. Et acceſſit ad e-
um ancilla dicens. Et tu cum iheſu
galileo eras. Et ille negauit corā om
nibus dicens. Neſcio quid dicis. Ex
eunte autem illo ianuam: vidit eum
alia ancilla ⁊ ait hijs qui erant ibi.
Et hic erat cum Iheſu nazareno.
Et iterum negauit cum iuramento.
quia nō noui hominem. Et poſt pu
ſillum acceſſerunt qui ſtabant ⁊ dixe
runt petro. Vere ⁊ tu ex illis es. nam
⁊ loquela tua manifeſtum te facit.

Tūc cepit deteſtari ⁊ iurare. quia nō
nouiſſet hominem. Et continuo gal
lus cantauit. Et recordatus eſt Pe-
trus verbi Jheſu quod dixerat. Pri
uſq̄ gallus cantet ter me negabis Et
egreſſꝰ foras fleuit amare. Mane au
tem facto conſilium inierunt omnes
principes ſacerdotum ⁊ ſeniores po-
puli aduerſus iheſum ut eum morti
traderent. Et vinctum adduxerunt
eū: ⁊ tradiderunt pontio pilato pre
ſidi. Tunc videns Judas qui eum
tradidit ꝙ damnatus eſſet: peni-
tentia ductus: retulit triginta argen
teos principibus ſacerdotum ⁊ ſenio
ribus dicens. Peccaui: tradens ſang
uinem iuſtum. At illi dixerūt. Quid
ad nos. Tu videris. Et proiectis ar
genteis in templo: receſſit ⁊ abiens la
queo ſe ſuſpendit. Principes autem
ſacerdotum acceptis argenteis dixe
runt. Non licet eos mittere in carbo
nam: quia precium ſanguinis eſt. Cō
ſilio autem inito emerunt ex illis a-
grum figuli in ſepulturam peregri-
norum. Propter hoc vocatus ē ager
ille achel demach. hoc eſt ager ſang-
uinis uſq̄ in hodiernum diem.
Tunc impletum eſt quod dictum
eſt per iheremiam prophetam dicē-
tem. Et acceperunt triginta argente
os precium appreciati: quem appre
ciauerunt a filijs Iſrahel. ⁊ dede-
runt eos in agrum figuli ſicut conſti
tuit mihi dominus. Jheſus autem
ſtetit ante preſidem. ⁊ interrogauit e
um preſes dicens. Tu es rex iudeorū
Dicit illi iheſus. Tu dicis. Et cum
accuſaretur a principibus ſacerdotū
⁊ ſenioribus: nihil reſpondit. Tunc
dicit illi pilatus. Non audis quanta

aduerſum te dicunt teſtimonia. Et
non reſpondit ei ad vllum verbum.
ita ut ammiraretur preſes vehemen
ter. Per diem autem ſolemnem con-
ſueuerat preſes dimittere populo v-
num vinctum quem voluiſſent. Ha
bebat autem tunc vnum vinctum in
ſignem qui dicebatur barrabas. Cō
gregatis ergo illis dixit pilatus Quē
vultis dimittam vobis: barrabā an
iheſum qui dicitur xpiſtus. Scie-
bat enim ꝙ per inuidiam tradidiſ-
ſent eum Sedente autem illo pro tri
bunali: miſit ad illum vxor eiꝰ dicēs
Nihil tibi ⁊ iuſto illi. Multa enim
paſſa ſum hodie per viſum propter
eum. Principes autem ſacerdotum
et ſeniores perſuaſerunt populis: ut
peterent barrabam. Jheſū vero per
derent. Reſpondens autem preſes a
it illis. Quem vultis vobis de duo-
bus dimitti. At illi dixerunt. Barra
bam. Dicit eis pilatus. Quid igitur
faciam de iheſu qui dicitur xpiſtus
Dicunt omnes. crucifigatur. Ait il-
lis preſes. Quid enim mali fecit. At
illi magis clamabant: dicentes. Cru-
cifigatur. Videns autem pilatus. ꝙ
nihil proficeret: ſed magis tumultꝰ
fieret: accepta aqua lauit manus co-
ram populo dicens. Innocens ego
ſum a ſanguine iuſti huius. Vos vi
deritis. Et reſpondens vniuerſus po
pulus dixit. Sāguis eius ſuper nos
⁊ ſuper filios noſtros. Tunc dimiſit
illis barrabam. iheſum autem flagel
latum tradidit eis ut crucifigeretur
Tunc milites preſidis: ſuſcipientes
Jheſum in pretorio: congregauerūt
ad eum vniuerſam cohortem. Et ex
uentes eum clamidem coccineam:

In dn̄e palmaꝝ

circumdederunt ei. Et plectentes co
ronam de ſpinis poſuerunt ſuper ca
put eius: ⁊ arundinem in dextera eꝰ
Et genuflexo ante eum illudebant
dicentes. Aue rex iudeorum. Et ex-
puentes in eum acceperunt arundi-
nem ⁊ percutiebent caput eius. Et
poſtq̄ illuſerunt ei: exuerūt eum cla
mide: ⁊ induerunt eum veſtimentis
eius: ⁊ duxerunt eum ut crucifige
rent. Exeuntes autem inuenerūt ho
minem cyreneum nomine ſymonem
Hunc angariauerunt ut tolleret cru
cem eius. ⁊ venerūt in locum qui di
citur golgatha: quod eſt caluarie lo-
cus. Et dederunt ei vinuꝫ bibere cū
felle mixtum. Et cum guſtaſſet: no-
luit bibere. Poſtq̄ autem crucifixe
runt eum: diuiſerunt veſtimenta eiꝰ
ſortem mittentes: ut adimpleretur
quod dictum eſt per prophetam di
centem. Diuiſerunt ſibi veſtimenta
mea. ⁊ ſuper veſtem meam miſerunt
ſortem. Et ſedentes obſeruabant euꝫ
Et impoſuerunt ſuper caput eiꝰ cau
ſam ipſius ſcriptam. Hic eſt rex iude
orum. Tunc crucifixi ſunt cū eo duo
latrones. vnus a dextris. ⁊ vnus a ſi-
niſtris. Pretereuntes autem blaſphe
mabant eum: mouentes capita ſua: ⁊
dicentes. Vach qui deſtruit templū
dei: ⁊ in triduo illud reedificat ſalua
temetipſum. Si filius dei es: deſcen
de de cruce. Similiter ⁊ principes ſa
cerdotum: illudentes cum ſcribis et
phariſeis dicebant. Alios ſaluos fe-
cit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere
Si rex iſrahel eſt. deſcendat nūc de
cruce ⁊ credimus ei. Confidit in deo
liberet eum nunc ſi vult. Dixit enim.
quia filius dei ſum. Idipſum autem
⁊ latrones qui crucifixi erant cuꝫ eo
improperabant ei. A ſexta autem ho
ra tenebre facte ſunt ſuper vniuerſaꝫ
terram vſq̄ ad horam nonaꝫ. Et cir
ca horā nonā clamauit Iheſus voce
magna dicēs. Hely hely. lamazabata
ni. hoc eſt. deus meus deus meus vt
quid dereliquiſti me. Quidam autē
illic ſtantes ⁊ audientes: dicebāt. He-
liam vocat iſte. Et continuo currens
vnus ex eis: acceptam ſpongiam im-
pleuit aceto. ⁊ impoſuit arundini. et
dabat ei bibere. Ceteri auteꝫ dicebāt
Sine. videamus an veniat helias li
berans eum. Iheſus autem iterum
clamans voce magna emiſit ſpiritum

Et ecce velum templi ſciſſum eſt
in duas partes a ſummo vſq̄ deorſuꝫ
⁊ terra mota eſt: ⁊ petre ſciſſe ſunt. et
monumenta aperta ſunt. ⁊ multa cor
pora ſanctorum que dormierant ſur
rexerunt. ⁊ exeuntes de monumētis
poſt reſurrectionem eius venerūt in
ſanctam ciuitatem ⁊ apparuerūt mul
tis. Centurio autem ⁊ qui cū eo erāt
cuſtodientes iheſum: viſo terremotu
⁊ hijs que fiebant timuerunt valde
dicentes. Vere filius dei erat iſte.
Erant autem ibi mulieres multe a
longe que ſecute erant iheſum a gali
lea miniſtrantes ei. Inter quas erat
maria magdalena. ⁊ maria iacobi ⁊
ioſeph mater. ⁊ mater filiorum zebe
dei. Cum autem ſero factum eſſet ve
nit quidam homo diues ab arima-
thia nomine Ioſeph: qui ⁊ ipſe diſci
pulus erat iheſu. Hic acceſſit ad pila
tum ⁊ petijt corpus Iheſu. Tunc pi
latus iuſſit reddi corpus. Et accepto
corpore Ioſeph inuoluit illud in ſin
done munda ⁊ poſuit illud in monu

A

mento ſuo nouo quod exciderat i pe
tra. ⁊ aduoluit ſaxum magnum ad o
ſtium monumenti ⁊ abijt. Erant au
tez ibi maria magdalena ⁊ altera ma
ria ſedentes contra ſepulchrum.
Altera autem die que eſt poſt paraſ
ceuen conuenerũt principes ſacerdo
tum ⁊ phariſei ad pilatum dicentes.
Domine recordati ſumus. quia ſedu
ctor ille dixit adhuc viuens. poſt tres
dies ſurgam. Jube ergo cuſtodiri ſe
pulchrum vſqꝫ in diem terciũ: ne for
te veniant diſcipuli eius ⁊ furent eũ
⁊ dicant plebi. ſurrexit a mortuis. Et
erit nouiſſimus error peior priore.
Ait illis pilatus. habetis cuſtodiam
Jte cuſtodite ſicut ſcitis. Jlli autẽ ab
euntes munierunt ſepulchꝝ ſignãtes
lapidem cum cuſtodibus.

Sermo quinquageſimuſprimus de euangelio.

Dicite filie ſyon. ecce
rex tuus venit tibi manſue
tus. Jſa. ix. Multum debet
cõfortare fidem noſtrã: ꝙ quicquid
dñs noſter egit in carne vel pertulit
prenunciatũ eſt a ꝓphetis. Hodierne
namqꝫ ſolemnitatis honorem quem
exhibuit ei turba iheroſolimaz veni
enti: longe ante zacharias predixit ex
hortans populum iudeoꝝ ad digne
ſuſcipiendum eum. Ait namqꝫ. Dici
te filie ſyon. id eſt populo iheruſalez:
ecce rex tuus venit. ſcilicet xpriſtꝰ dei
filius. rex regum. ⁊ dominus domi
nantium. Venit autem manſuetus ⁊
humilis ad patiendum: nõ ad vlciſcẽ
dum. ad ſaluandum: nõ condemnan
dum. Vnde Joh. Nõ venit in mũ

B

dum ut iudicet mundũ: ſed ut ſalue
tur mundus per eum. Eiſdem quo
qꝫ verbis hodie ſpiritus ſanctus hor
tatur predicatores eccleſie ut annun
ciẽt fideli anime redemptoris ſue ad
uentum. qui ſpecialiter ⁊ diebus iſtis
ſanctis venit largiturus veniaz ⁊ gra
ciam fidelibus ſuis. Et aſſignantur
hic quatuor cauſe quare libenter de
bet ipſum ſuſcipere.

Primo ꝓpter dignitatem. ꝗ rex.

Secundo propter proprietatem. ꝗ
tuus.

Tercio ꝓpter vtilitatem. ꝗ venit tibi
.i. ad vtilitatem.

Quarto ꝓpter manſuetudinẽ ꝗ venit
mãſuetus: ⁊ nõ rigidus.

Primum notatur cũ dicit. Ecce rex
cui militant exercitus angelorum in
celo. ordines electorum in mundo.
Vnde Job. xxv. Non eſt numerꝰ
militum eius. Quantum vero exten
datur iuriſdictio eius: oſtendit idez
cum ſubdit. Et poteſtas eius a ma
ri vſqꝫ ad mare. id eſt ab inferno vſqꝫ
ad purgatorium. quia vtrobiqꝫ eſt a
maritudo penarum. a fluminibꝰ vſ
qꝫ ad fines terre. id eſt ab hominibꝰ
vite huius: qui quotidie fluunt in
mortez vſqꝫ ad ſanctos ſummos ⁊ ſta
biles: in quibus iaz finita eſt omnis
terrenitas. Hoc regnum xpriſtus ac
quiſiuit in cruce. Vnde dicitur yſaie
ix. Factus eſt principatus eius ſu
per humeꝝ eius. i. crux in qua prin
cipaliter triumphauit. ⁊ ꝓpter quaz
deus exaltauit illum. Vnde pſalmi
ſta. Dñs regnauit a ligno. Antiqui
tus tria ſolebãt eſſe inſignia regalia.
ſcz purpura. corona. ⁊ ſceptruz. Dñs
aũt pro purpura cicũdatꝰ ẽ clamide

In die palmarum

C

coccinea.pro dyademate habuit coro
nam ſpineam.pro ſceptro virgam a
rundineam. In quibus omnib9 de
ſignatur ꝙ peccatores ad fidem con
uerſi futuri erant ornamentu3 xpri
ſti. Unde yſai.xlix. ¶ Uiuo ego dicit
dominus. quia omnibus hys velut
ornamento veſtieris. In clamide coc
cinea notantur luxurioſi. Unde yſai.
ix. ¶ Ueſtimentum mixtum ſangui
ne erit in combuſtionem : ⁊ cibus ig
nis. Dicitur ꝙ ſanguis nunq̄ ablui
bene poteſt a veſtimento. ⁊ ideo ſolis
deputatur incendio: ut ſanguis ſang
uine mundaretur. Oze.iiij. ¶ Sang
uis ſanguinem tetigit. Unde pſalmi
ſta ¶ Si fuerint peccata veſtra ut coc
cinum rubra .i. grauia ⁊ manifeſta
quaſi nix dealbabuntur per gratiam
deivibrantem ⁊ refrigerantem ↄtra
incentiua concupiſcentie. ¶ In coro
na ſpinea notantur auari. Unde.ij.
Regum.xxiij ¶ Preuaricatores qua
ſi ſpine euellentur vniuerſi qui nō tol
lentur manibus. quia aſperi ⁊ intrac
tabiles ſunt pauperib9. ⁊ ſi quis eas
tangere voluerit: armabitur ferro ⁊
ligno lanceato. quia nemo poteſt ab
eis aliquid emungere niſi per poten
tiam ſecularem: vel per fraudem. ig
niq3 ſuccenſo ↄburentur vſq3 ad nihi
lum. Yſayas ¶ Spine ↄgregate igne
ↄburentur. Tales frequenter domi
nus conuertit in coronā ſuam. quod
ſignatum eſt.ij. Regū.iij. vbi dicitur
¶ Profectus eſt dauid aduerſum ta
bach quod interpretatur multū tem
poris. ⁊ ſignat inueteratos i peccatis
⁊ tulit dyadema regis eoꝝ.i. dyaboli
de capite eius ⁊ impoſitū eſt ſuper ca
put dauid.i.xpriſti. ¶ In ſceptro a

D

rundineo notantur ſuperbi exterius
nitidi. intus vacui. Unde yſa.xxxvi.
¶ Baculus arundineus rex egipti:
omnibus qui confidūt in eum Sed
dicit Ihere.xvij. ¶ Maledictus vir
qui ↄfidit in homine. Habuit etiam
titulum regni : quem pilatus affixit
cruci. ſcz. Iheſus nazarenus rex iude
orum In quo notātur tria.

Primum eſt vtilitas cū dicit. Iheſus
id eſt ſaluator. In quo notatꝰ ꝙ mul
ta bona fecit ⁊ nihil obmiſit. Unde
actuū.xi. ¶ Qui pertranſijt benefaci
endo . et ſaluauit omnes oppreſſos a
dyabolo.

¶ Secundū cum dicit. nazarenus. id ē
floridus. in quo oſtditur ꝙ nullum
peccatum contraxit: nec cōmiſit. Un
de canti.ij. ¶ Ego flos campi ⁊ liliū
conuallium .

¶ Tercium eſt ſtrenuitas cu3 dicit. rex
iudeorum. quia omnia ſtrenue ⁊ nō
negligenter egit Unde pſal. ¶ Annū
ciate inter gentes ſtudia eius .

Habet etiam exercitum omnium ele
ctoꝝ. Unde dicit magiſter hugo de
ſancto victore. Uerbū incarnatū rex
noſter eſt: qui in hunc mundū venit
cum dyabolo pugnaturus. ⁊ omnes
ſancti qui ante aduentū eius fuerūt
quaſi milites ſunt regem ſuum ſubſe
quentes ⁊ ipſe rex medius eſt in exer
citu ſuo hinc inde vallatus incedens
⁊ ſtipatus agminibus ſuis. qđ hodie
ſignatum eſt in hoc ꝙ ⁊ qui precede
bant ⁊ qui ſequebantꝰ clamabant. O
ſanna in excelſis. Milites ſequentes i
quatuor diuiduntꝰ ordines. ſcilicet. a
poſtolos. martires. ↄfeſſores. ⁊ virgi
nes. quib9 ſingulis inſignia ꝓpria cō
tulit. Nā apoſtolos induit purpura.

ꝙ reges ⁊ principes totius orbis con
ſtituit. Martires de ſcarlaco: ꝙ eos ꝓ
prio ſanguine rubricauit. Cõfeſſores
iacinctino. ꝙ ↄtemplatione celeſtiū
decorauit. Uirgines biſſo. ꝙ mundi
cia mentis ⁊ corporis cãdidauit. Un
de hos quatuor colores in ornatu ta
bernaculi ſibi offerri precepit exo. x
xv. Eodem modo dyabolus qui ē
rex ſuper oēs filios ſuperbie habꝫ ſu
os apoſtolos. ſ. vetulas que ferũt ver
ba turpitudinis. Ezech. xxiij. ¶ Si
miſerũt ad viros de longe venientes
Martires eiꝰ ſunt heretici in igne ex
aminati. Math. xiij ¶ Colligite zizaīa
⁊ alligate ea in faſciculos ad ↄburen
dum. Confeſſores eius ſunt ypocrite
ſine fructu bona opera exercentes.
Nume. vi. ¶ Tu ſeminabis ⁊ nõ me
tes. tu calcabis oliua ⁊ nõ vngeris o
leo. ⁊ muſtum ⁊ nõ bibes vinū. Uir
gines ſunt fatue que exteriꝰ integri
tatem carnis cuſtodiũt: ſed interius
pollutione mentis ſordeſcũt. Math.
xxiij. ¶ Ue vobis qui ſimiles eſtis ſe
pulchris dealbatis. Unde corpora
ſanctorum dicũtur templa. corpora
peccatoꝝ ſepulchra ꝙ aīa mortua eſt
in corpore peccatoris.

Secundum notatur cum dicitur. tu
us. id eſt tibi datus a deo patre. Ber
nardus Totus mihi datus eſt. totus
in meos vſus expenſus. Roma. viij.
¶ Quomodo nõ omnia cum illo do
nauit. quaſi diceret. immo. ꝙ preſenti
a ad ſuſtentatõem. futura ad fruitio
nem. Datus eſt nobis ad quatuor
Primo in exemplum ↄuerſationis.
De quo exo. xxvi. ¶ Inſpice ⁊ fac ſꝫm
exemplar: quod tibi in monte mon
ſtratum eſt. Unde ipſe ait Joh. xiij.
¶ Exemplum dedi vobis ⁊c.

Secundo in precium redemptõis
De quo apocalipſis. xv ¶ Redemiſti
nos domine in ſanguine tuo. magno
vtiqꝫ precio. ſuo ſanguine. ſua cruce.
Unde. i. petri. i ¶ Redempti eſtis ñ
corruptibili auro vel argento.
Tercio in viaticum noſtre peregria
tionis. Unde iacob ait gene. xxviij.
¶ Si fuerit deus mecum ⁊ cuſtodie
rit me in via per quam ego ambulo
⁊ dederit mihi panem ad veſcẽdum:
⁊ veſtimentum ad induendū. reuer
ſuſqꝫ fuero ꝓſpere ad domū patris
mei: erit mihi dominꝰ in deum. Cu
ſtodit eñ deus a malo culpe. dat pa
nem eucariſtie. veſtimentum bone o
peratõis. ⁊ inducit ad domũ patrie
celeſtis.

Quarto in premiũ noſtre remunera
tionis. ut ait apocalipſ. ij. ¶ Uincen
ti dabo ſtellam matutinã. ſcilicet ſeip
ſum: qui dicit de ſe apocalipſ. vltimo
¶ Ego ſū genus ⁊ radix dauid. ſtel
la ſplendida ⁊ matutina. Splendida
quia mundũ illuſtrat radijs gratie.
celum radijs glorie. matutina. ꝙ ma
ne reſurrexit primitie dormientiũ
Tercium notatur cũ dicitur. venit ti
bi. Uenit autem ad quatuor.
Primo ad illuminandũ intellectū.
quia lux eſt. Unde ait Johan. viij.
¶ Ego ſum lux mundi.
¶ Secundo ad accendendũ affectum
ꝙ ignis eſt. Unde deutro. iiij. ¶ De
us noſter ignis ↄſumens eſt.
Tercio ad ditandum bonis operibꝰ
quia theſaurus eſt. Unde dicit apo
ſtolus coloſenſ. ij. ¶ In quo ſunt om
nes theſauri ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie dei ab
ſcondite.

In die cene

S

Quarto ad reficiendū ſpūalibus cō
ſolationibus.ꝗ cibus eſt. Unde ait
Mathei.xi.¶ Uenite ad me omnes
qui laboratis.⁊ ego reficiam vos
Quartum notatur.cum dicitur. mā
ſuetus.Maximā manſuetudinez oſtē
dit dominus hodie.Unde Criſoſto
mus Uis cognoſcere manſuetudinē
venientis.conſidera ſpeciem aduen
tus eius.nō ſedz in curru aureo pur
pura fulgens.nec aſcendit ſuper fer
uidum equum.diſcordie amatorem
non hꝫ in circuitu ſplendentes gladi
os.aut cetera ornamenta terribiliuꝫ
armorum.ſed ramos florentes teſti
monia pietatis.Uenit ergo manſue
tus.vt non propter potenciā timere
tur.ſed propter manſuetudinez ama
retur.i.Corinthiorū.xvi.¶ Si quis
non amat dn̄m noſtrū iheſuꝫ criſtū
ſit anathema maranatha.quod inter
pretatur dominus venit.quaſi dice
ret.qui non amat criſtum ſeparetur
⁊ excommunicetur ex conſorcio ele
ctorum.qꝛ domin9 venit ad iudici
um.Hec verba apoſtolica nō fuerūt
tranſlata.ad ſignandum ꝙ ſentencia
hec n̄ trāſfert̄.ſꝫ māebit irreuocata.

In cena domini.

Epiſtola.i.ad Corinthios.xi.

FRatres Convenienti
bus vobis in vnum iam n̄
eſt dominicam cenam man
ducare.Unuſquiſqꝫ em̄ cenam ſuam
preſumit ad manducandum.Et ali
us quidem eſurit.alius autem ebri9
eſt Nunquid domus non habetis
ad manducandum ⁊ bibendum aut
eccleſiam dei contemnitis.⁊ confun
ditis eos qui non habent. Quid di
cam vobis.Laudo vos.in hoc non
laudo.Ego em̄ accepi a domino qđ
⁊ dedi vobis.qm̄ domin9 iheſus in
q̄ nocte tradebat̄ accepit panē ⁊ gra
cias agens fregit ⁊ dixit Hoc eſt cor
p9 meū qđ pro vobis tradet̄.hoc fa
cite in meā cmemorationē.Similit̄
⁊ calicē poſtꝙ cenauit dicens.Hic ca
lix nouū teſtamentū eſt in meo ſan
guine hoc facite quocienſcunqꝫ bibi
tis in meā cmemorationē Quocienſ
cunqꝫ em̄ manducabitis panē hūc.⁊
calicē bibetis.mortē dn̄i ānunciabi
tis donec veniat Itaqꝫ qui icūqꝫ man
ducauērit ⁊ biberit calice domi indi
gne re9 erit corporis ⁊ ſanguis dn̄i.
Probat aūt ſeipſuꝫ hō.⁊ ſic de pane
illo edat.⁊ de calice bibat Qui enim
mādūcat ⁊ bibit idigne.iudiciū ſibi
mādūcat ⁊ bibit nō diiudicās corp9
dn̄i.iō inter vos multi ifirmi ⁊ ibe
cilles.⁊ dormiūt mlti.Qđ ſi nos met
ipſos diiudicarem9.n̄ itaqꝫ diiudica
remur Dū aūt iudicamur a dn̄o cor
ripimur .vt n̄ cū h̄ mūdo dānemur

Evangeliū. Johannis.xiij.

ANte diem feſtum pa
ſche ſciēs iheſus.ꝙ venit ei9
hora vt trāſiet ex h̄ mūdo
ad prēꝫ.cū dilexiſſet ſuos qui erāt in
mūdo in finē dilexit eos.Et cena fa
cta.cū diabol9 iā miſiſſꝫ in cor vt tra
deret eū iudas ſymoīs ſcharioctis. ſci
ēs.ꝙ oīa dedit ei pr̄ in manus.⁊ ꝙ a
deo exiuit.⁊ ad deū vadit Surgit a
cēa ⁊ poīt veſtimēta ſua Et cū accepiſ
ſꝫ linteū p̄cinxit ſe Deinde miſit aq̄m in
pelui ⁊ cepit lauaē pedes diſcipuloꝝ
⁊ extergere linteo q̄ erat p̄cinct9. ve
nit ergo ad ſymonē petrū et dixit ei
petr9 Domine tu lauas mihi pedes
Reſpondit iheſus et dixit ei . Quod

A

ego facio tu neſcis modo. Scies aũt
poſtea. Dicit ei petrus Non lauabis
mihi pedes ineternum Reſpondit ei
ihesus. Si non lauero te non habe
bis partem mecuȝ. dixit ei ſymon pe
trus. Domine non tantuȝ pedes me
os. ſed ⁊ manus ⁊ caput Dicit ei ihe
ſus Qui lotus eſt non indiget niſi vt
pedes lauet ⁊ eſt mundus totus Et
vos mundi eſtis. ſed nõ omnes. Sci
ebat enim quis nam eſſet qui trade
ret eum. Propterea dixit. non eſtis
mundi omnes. Poſtꝙ ergo lauit pe
des eoꝝ ⁊ accepit veſtimẽta ſua ⁊ cuȝ
recubuiſſet iterum dixit eis. Scitis
quid fecerim vobis. vos vocatis me
magiſter ⁊ domine ⁊ bene dicitis Sũ
etenim. Si ergo laui veſtros pedes
dominus ⁊ magiſter ⁊ vos debetis
alter alteriꝰ lauare pedes. Exẽpluȝ
enĩ dedi vobis vt quemadmodum
ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis.

In cena domini Sermo qui
quageſimusſecundus de Epiſtola

C Onuenientibus vo
bis in vnum iam non eſt
dominicam cenaȝ mandu
care Tria ſunt in verbis iſtis que
renda. ſ. Que ſit hec cena. Quales de
bent eſſe conuenientes ad illam. ⁊ q̃
ſint veniencium impedimenta Ad
primum ſciendum ꝙ duplex eſt cẽa
dei. ſ. ⁊ diaboli. Quelibet tamen eſt
triplex Cena dyaboli eſt prauitas he
retica ſuggeſtio praua ⁊ pena eter-
na. De prima dicitur. Eccleſia. xxx.
Qui edũt panẽ illiꝰ falſe ligue ſũt
horum conuiuium eſt extra cõmunio-
nionẽ fidelium. vñ Ozee. iiij. Se-

B

paratum eſt conuiuium eorum. Fer-
cula huius cene ſunt tria. videlicet.
ſciſſio vnitatis eccleſie. Impugnatio
veritatis agnite. ⁊ conſideratio falſi
tatis in mente.

Primum impugnat eccleſiam
Scdm ſacram ſcripturam.
Tercium maieſtatem diuinam
In duobus primis conueniunt om
nes heretici. Sed in tercio diſcenci-
unt ⁊ aduerſant ſibi In cuius rei fi
gura vulpes ſamſonis caudas habe
bãt ligatas. ſed facies ſeparatas. Con
tra primũ dicũt milites pilati de tu
nica xpi. Johannis. xix. Non ſcin
damꝰ eam. Ubi dicit auguſtinus
Erubeſcite heretici tunicaȝ hoĩs cri
ſti iam iudicati in cruce pendentis.
Pilati non ſunt auſi milites conſcin-
dere. ⁊ vos conamini caritatem vel
eccleſiam dei in celo ſedentis Immo
regnãtis condiuidere De ſcdo di
cit Job. xvi Exprobrantes percuſ
ſerũt maxillam meã. i. ſacrã ſcripturã
per quã loquitur nobis. vñ ſignant
per iudeos qui palmas ceciderunt
in faciem dñi. De tercio. i. Thy
mothei. iiij. Criſtus manifeſte dicit
ꝙ in nouiſſimis temporibꝰ diſcedẽt
quidam a fide attendentes ſpiritibꝰ
erroris ⁊ doctrinis demoniorum. i.
demonibus eos inducentibus in er
rorem. Ad ſcdam cenaȝ inuitauit
diabolus. Geneſis. iij. Cur precepit
uobis deus ne comederetis de omni
ligno paradiſi. quaſi diceret Ad quid
fecit deꝰ hec bona. niſi vt vtamini e
is. ⁊ ad quid dedit deus hec mẽbra
niſi vt delectami ſcdm ea. Eccleſi. xi.
In labijs ſuis indulcat inimicus.
⁊ in corde ſuo inſidiatur vt ſubuertat

In die cene

te in foueam. Huius fercule ſunt ſep
tem vicia principalia que deſignant̄
per ſeptem ciborum genera que con
cupierunt iudei in deſerto. Nume
ri. xi. ¶ Quis dabit nobis ad veſcen
dum carnes. ꝛc̄. In carnibus notat̄
voluptas luxurie. Sunt em̄ magis
voluptuoſe ꝙ cetera eſibilia. ꝛ ob h̄
in ieiunio precipue abſtietur ab eis.
In piſcibus curioſitas auaricie. vn̄
Auguſtin⁹ ſuper illō pſ. Piſces ma
ris qui perambulāt ſemitas maris.
Sunt curioſi qui in profūdo hui⁹
ſeculi temporalia. ꝛ ꝓpter fluencia ꝑ
tinaci ſtudio querunt. In cucumeri
bus torpor accidie Sunt em̄ duri
ad digerendum. ꝛ tarde ſtomachuꝫ
deſcendunt. Eodem mō piger tarde
ſuas proſequitur actiones Prouer.
xxvi ¶ Sicut hoſtiū vertit̄ in cardi
ne ſuo. ſic piger. ꝛc̄. In peponibus
appetitus gule. q̄ licet ſint ſapidi. ſūt
tamen ad corruptionem parati. ꝛ de
gula apoſtolus ait. i. Corinthiorum
vi. ¶ Eſca ventri. ꝛ venter eſcis de⁹
aūt ꝛ hunc ꝛ has deſtruet. In por
ris accentio ire. In cepis accentio in
uidie. In altilibus inflatio ſuper
bie. De tercia cena diaboli dicit̄. ꝓ
uerbioru. ix ¶ In profundū inferni
duiue ei⁹ Fercula illi⁹ cene ſūt tria. ſ.
Frigus intollerabile. Ignis inextin
guibilis. ꝛ Fetor abhominabilis. de
duob⁹ primis. Job. xx. ¶ Ad nimiū
calorē trāſeunt ab aquis niuiū. d̄ ter
cio. Job. xviij. ¶ Aſpergat̄ i taberna
culo eius ſulphur/ thorus diſcumbē
ciū uermes ſunt immortales. vn̄ Yſa
ie. xiiij. ¶ Subter te ſternetur tinea.
Bernh. A facie illoꝝ morſum quis
ſuſtinebit. Dapiferi ſunt demones.

vn̄ Yſaie. xxxiiij. ¶ Occurret tibi de
monia. Sapiencie. xvij. ¶ Perſone
triſtes apparentes pauorem illis pre
ſtabunt/ pro candelis inſunt denſe te
nebre. Unde Job. x. ¶ Terram miſe
rie ꝛ tēbraruꝫ. ꝛc̄. pro cytharis vlu
latus. ꝛ voces horrende. Unde. Yſa
ie. xviij. ¶ Reſpondebunt ibi vlule.
Cena domini ſimiliter triplex eſt. ſcꝫ
Doctrina euangelica. Sacroſancta
eucbariſtia. ꝛ Uita eterna. De pria
pſalmiſta ¶ Paraſti in conſpectu tuo
menſam aduerſus eos. ꝛc̄. Huius
fercula ſunt intellectus ſacre ſcriptu
re. ſ. hyſtoricus. Allegoricus Tropo
logicus. vtile ꝛ faciendum anagoge
celeſte ꝛ appetendum. In primo
fides inſtruitur. In ſcd̄o deuotō
nutritur. In tercio operatio exer
cetur. In quarto celeſtis contem
platio inchoatur

¶ Scd̄am cenam fecit domin⁹ hodie
diſcipulis. vbi quatuor fercula ꝓpo
ſuit eis. ſ. Panem azimum. Agnum
typicum. Lactuces agreſtes. ꝛ corp⁹
ꝛ ſanguinem ſuum. In primo no
tatur puritas conuerſationis. In
ſcd̄o virtus māſuetudinis. In ter
cio amaritudo compunctionis.
In quarto perfectio caritatis. que
dominus requirit in nobis. Unde
dicitur Prouerbiorum. xxiiij. Scd̄ꝫ
aliam litteram. Ad menſam diuitis ꝛc
ſcito quoniam talia te oportet prepa
rare. ꝛ de hac cena loquitur apoſto
lus

¶ Terciam cenam faciet dominus om
nibus amicis ſuis in celo. Un̄ Yſaie.
xxv. Faciet domin⁹ in monte hoc. i.
eccleſia triumphāte duiuiū pinguiū.
id eſt omnimode beatitudinis. vnde

E

pſalmiſta. ¶ Saciabor cum apparue
rit gloria tua. conuiuium vindemie
id eſt omnimode iocunditatis. vnde
pſalmiſta ¶ Torrente voluptatis tue
potabis eos. conuiuium pinguium
medullatorū. i. intimorū gaudioꝛuꝫ
propter ſtolam anime. vnde Jeremi
e. xxi. ¶ Inebriabo animas ſacerdo-
tum pinguedine vindemie defecate
id eſt iocunditatis puriſſime ſine fe-
ce triſticie. propter ſtolam corporis
quod purgatum erit a fece corrupti
onis ⁊ mortis. vnde Jſaie. li. ¶ Ecce
tuli d̄ manu tua calicē ſaporis ſōdiū
calicis indignationis mee. non addi
cies vt bibas illum vltra. Calix domi
ni habet feces in fundo. ſuperius vi
num merum. in medio mixtū. Feces
ſunt pene dampnatorū. vbi nihil eſt
vini. i. gaudij. Vinum merum eſt io-
cunditas beatorum. vbi nihil eſt fe-
cis. i. triſticie vel doloris. Mixtuꝫ eſt
gaudium preſens quod multis ama
ritudinibus eſt reſperſum. quo doi
nus ſuos potat modo. ſed in fine po
tabit vino mero. vnde pſalmiſta.
¶ Calix in manu domini vini meri
plenus mixto. ⁊ inclinauit ex hoc in
hoc. i. ex mixto in vinum merum. ve
runtamen fex eiꝰ non eſt exinanita.
bibent omnes peccatores terre. Fer
cula illius cene ſunt quatuor. Pri
mū eſt viſio deitatis que eſt quaſi ci
bus. Scd̄m perfectio dilectiōis
que eſt quaſi potus. Terciū immē
ſitas delectationis. que eſt quaſi pul
mentum. Quartum dulcedo lau
dis mentalis ⁊ ſcd̄ꝫ quoſdaꝫ vocalis
que reſultabit ex tribus predictis. ⁊
eſt quaſi armonia celeſtis. De hijs J
ſaie. lxv. ¶ Ecce ſerui mei comedent

F

cognitioneꝫ deitatis. ⁊ vos eſurietis.
defectuꝫ pacientes omnis boni. ecce
primum. Serui mei bibent vinuꝫ per
fecte dilectionis. ⁊ vos ſitietis. ſicut
diues qui guttam aque ſitiuit. ⁊ non
obtinuit. ecce ſcd̄m. Serui mei leta
buntur gaudio pleno in eterna bea
titudine. ⁊ vos confundemini in pe
nis gehenne. ecce terciū. Serui mei
laudabunt pre exultatōne cordis ad
laudeꝫ compellentis. ⁊ vos clamabi
tis in inferno pre doloꝛe cordis. id ē
conſciencie remordentis. ⁊ ꝙ plus ē
pre contritione ſpiritus vlulabitis
In hac cena ipſe dominus erit dapi
fer. vnde Luce. xij. ¶ Tranſiens mi
niſtrabat eis. Sed quia hodie ad ce
nam eucbariſtie cōuenimus. oportꝫ
ꝙ preparemur ad eam. per mundi
ciam mentis ⁊ corporis. vnde ⁊ doi
nus ipſe lauit pedes diſcipulis priuſ
ꝙ traderet ſui corporis ⁊ ſanguinis
ſacramentum dicens. Johannis. xiij
¶ Qui lotus eſt non indiget niſi vt
pedes lauet ⁊ mundus eſt totus. vn
de Bernardꝰ. Lotus eſt qui grauia
peccata non hꝫ. cuius caput. i. inten
cio manus ⁊ facies. i. operatio ⁊ con
uerſacō munda eſt. ſed pedes qui ſūt
affectiones anime dum in hoc pul
uere egredimur ex toto mundi eſſe
nō poſſūt. qui aliquādo vanitati. ali
quando etiam voluptati aut curioſi
tati pluſꝙ oporteat incedat animꝰ.
vel ad horam. Et nota ꝙ pedes affe
ctuū aliqn̄ aduruntꝰ calore ire. odij.
⁊ inuidie. Prouer. vi. Nunquid am
bulare pt̄ hō ſupra prunas ⁊ non cō
burentꝰ plāte eius. aliqn̄ diſſoluuntꝰ
frigore torporis ⁊ negligēcie. vnde
dicitur. Mathei. xxiij ¶ Orate ne fiat

In dic rene

G

fuga veſtra in hyeme vel in ſabbato Aliquando colliduntur ad lapidez ſcilicet criſtum fidei heſitatione. vn̄ pſalmiſta. ¶ Ne vnq̄ offendas ad lapidem pedem tuum. Aliquando iquinantur luto.ſ.carnis voluptate. Trenorum.i. ¶ Sordes eius in pedibus eius non eſt.ꝛc. Aliquando aſperguntur puluere vane glorie. vn̄ Mathei.x. ¶ Excutite puluerem de pedꝰib veſtris. Ob hoc enim indigent frequenti ꝛ multiplici lotōne Primo vt abluantur aqua amare ↄpunctionis. De qua pſalmiſta ¶ Lauabo per ſingulas noctes lectuȝ meum. id eſt mundabo per ſingula peccata flendo conſcienciam meam. Scd̄o aqua pure confeſſionis. De qua Prouerbiorum.xviij. ¶ Aqua profunda verba ex ore viri. Unde autoritas Oia in ↄfeſſione mūdant᷑ Tercio aqua corporalis affliccionis Unde pſalmiſta ¶ Contribulaſti capita draconū in aquis.ſ.primos motus.ꝛ hoc oramꝰ quotidie vt per abſtinenciam ipſi caramus gloriam Quarto aqua fraterne compaſſionis De qua. Eccleſiaſtici.iij. ¶ Ignē ardentem extinguit aqua triplicem.ſ. fomitis.purgatorij.ꝛ inferni. Luce xi. ¶ Date elemoſinam ꝛ ecce omnia munda ſunt vobis

¶ Quinto aqua deuote orationis. De qua pſalmiſta ¶ Exaudiuit dominꝰ vocem fletus mei. Iſaie. xxxviij. ¶ Audiui orationem tuam ꝛ vidi lacrimas tuas

¶ Sexto aqua diuini ſermonis. De qua Naum.iij. ¶ Aquam ꝓpter obſidionem hauri tibi.i.detineas verba dei contra temptationem dyaboli

h

Joh.xv ¶ Jam vos mundi eſtis ꝓpter ſermonem quem locutꝰ ſum.ꝛc. Hee aq̄ ſunt q̄ſi ſex ydrie quibꝰ ꝑ totam q̄dragesimā purificati ſūt veri iudei ad perceptionem eucharistie acceſſuri Impedimēta veniencīū ſūt ſpecialiter tria.ſ.irreuerencia ſūmꝺt ꝓpoſitū peccandi.ꝛ infectō p̄cedentis peccati. Primū reſpicit preſens tēpus. Scd̄m futurū. Terciū preteritū. Primū notat apoſtolꝰ cum dicit. Conuenientibꝰ vobis in vnū.i. ↄfuſe ꝛ iordinate ſimul irruentibꝰ ad altare. Iā nōn eſt.ſ.in p̄ſenti ex eo q̄ indiſciplinate acceditis ad menſam domini.ſicut ad menſā corporalis cibi. Hoc damnū eſt vobis qd̄ n̄ licȝ dominicā cenā manducare. Eccleſia.xxij. ¶ Pro reuerencia accedet tibi bona grā.ſic ptȝ in muliere q̄ retro acceſſit ꝛ tetigit fimbriā veſtimēti dn̄i ꝛ confeſſi curata fuit Luce.viij. ita ꝛ nos debemꝰ retro accedere ꝑ ↄſideratio nem pc̄ti preteriti. Iaie.xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos.ꝛc. Hee ſunt lactuce agreſtes.cū quibꝰ ↄmedendus eſt agnꝰ paſchalis. Debemꝰ etiā tangere fimbriā veſtimēti.i. deuote colere paſſionē xp̄i. In cuiꝰ ↄmemorationē inſtituit ſacramētū corporis ꝛ ſanguinis ſui.vn̄.i. Corinthio ꝝ.xi. ¶ Quotienſcunq̄ manducaueritis panem hunc ꝛ calicem biberitis.ꝛc. Dicit hic expoſitio. O q̄ꝑ docuit mulier illa quantum ſit corpus xp̄i qui in fimbria tantū monſtrauit eē miſeri qui quotidie corpꝰ xp̄i tractamꝰ ꝛ ſumimꝰ.ꝛ a nr̄is vulneribꝰ n̄ curamur.imo qd̄ magis flendū eſt mlr̄ tulit ꝺ vulnē medicinaȝ.ꝛ ipſa medicia vob̄ ꝯtorq̄tur i vulnꝰ n̄ em̄

infirmantibus criſtus deeſt.ſed ſiđs
hodie poſſet petrus dicere domino
Turbe te comprimunt ⁊ confligunt
Cauſa vero indeuotionis notatur cū
ſubditur. Unuſquiſqꝫ enim ſuam ce
nam preparat ad manducandum.ꝙ
ſicut illi quibus loquebatur apoſto
lus. Non exſpectant miſſam.ſed ante
ſumebant ſuam cenam. Ita ⁊ modo
quidam propter feſtinantiaꝫ eundi
ad comedenduꝫ indeuote ſe ingerūt
ad tam magnificum ſacramentum
Scdm notatur cum ſubditur.⁊ aliꝯ
quidem eſurit.i.patitur famem pec
cati.pſalmiſta. Et appoſuerūt adhuc
peccare ei. Iſti ſunt ſimiles iude qui
erat in propoſito tradendi dominū
⁊ preſumpſit accipere dominici cor
poris ⁊ ſanguinis ſacramentum.licꝫ.
quidam ſanctorum dicant eum non
accepiſſe.. Alius etiam ebrius eſt .i.
ad Thymotheum.iiij ¶ Qui dormi
unt nocte dormiūt.⁊ qui ebrij ſunt
nocte ebrij ſunt.⁊ ita ſunt duo peri
cula.ſ.ebrietatis.⁊ dormitionis. non
penitendo. Iohelis primo ¶ Exper
giſcimini ebrij.⁊ flete ⁊ vlulate.ꝙ
vinum iocunditatis temporalis: iaꝫ
eſt ſempiterne amaritudinis. Unde
Iſaie.xxiiij. ¶ Amara erit potio bibē
tibus illam. Ieremie.xxxv. ¶ Bibē
tes bibetis.quia ecce in ciuitate in q̄
inuocatum eſt nomen meum. Inci
pio affligere.⁊ vos quaſi innocentes
immunes eritis.non eritis immuēs
omnes iſti rei ſunt mortis criſti.non
vt auctores.ſed vt ꝯtemptores mor
tis ipſius.cum effectu tanti ſacramē
ti in ſe euacuant ⁊ conſilium altiſſimi
quantum in ipſis eſt irritant. Unde
apoſtolus. ¶ Quicunqꝫ manducaue
rit panē vel biberit calicem dñi indi
gne reus erit corporis ⁊ ſanguinis do
mini. Bernardus. Ue homini illi ꝑ
quem cui ſalus mundi iudicium eſt
cui vita mors eſt.cui abſolutio dam
natō eſt.cui gracia ira eſt.cui calix ꝓ
piciationis eſt calix indignationis

¶ Sermo quinquageſimuſtercius In die paraſceues

Tu ſolus laborem et
dolorem conſideraſti.⁊c̄.
In hijs verbis oſtēdit pſalmiſta ſin
gularem compaſſioneꝫ filij dei erga
genus humanum.⁊ ſpecialiter i du
obus.ſ.in aſſumptione laboris.⁊ in
aſſumptione doloris. Duplici namqꝫ
onere premebatur . videlicet labo
re orationis a bonis ⁊ dolore paſſio
nis. Unde pſalmiſta. ¶ Pauci facti
ſunt ⁊ vexati ſunt.⁊c̄. Utrunqꝫ onꝯ
fuit impoſitum nobis propter pecca
tū.cum hoī de paradiſo eiecto dictū
eſt Gen.iij. ¶ In ſudore vultus tui
veſceris pane tuo donec reuerteris
in terram.⁊c̄. Ecce victus laborioſꝯ
⁊ redditus doloroſus.hunc laborē
pariter et dolorem filius dei conſid
rans: nimia pietate motus. tradidit
eas in manus ſuas vt laboraret vice
hominis ⁊ dolerꝫ. Unde dicit ad pa
trem Uide humilitatem meam ⁊ la
borem meum.⁊ hominem alloquitᷣ
dicens. Seruire me feciſti in pecca
tis tuis.i.pro peccatis prebuiſti mi
hi laborē iniquitatibꝯ tuis. Solꝯ ꝓ
nobis laborauit ⁊ doluit.ꝙ nullꝯ ei
ſociꝯ fuit in paciēdo. Math.xx. Apli

relicto eo fugerũt. Unde Iſaie. lxiij
¶ Torcular calcaui ſolus. id eſt dolo
res crucis pacienti animo ſuperauit
in qua preſſus fuit. ſicut vua premi
ſolet in torculari. Sed pauci ſunt qui
vicem ſibi reddentes conſiderent la
bores ⁊ dolores ipſius. Unde Iſaie.
lvij. ¶ Juſtus perijt ⁊ non eſt qui r̃
cogitet. ꝓpter hoc ait Iſaie. xlix. ¶ In
uacuum laboraui ⁊ vane conſumpſi
fortitudinem meam. Sed quantũ
diſtat inter dicere ⁊ facere. tantũ in
ter creare ⁊ recreare. Ibi em̃ dixit ⁊
facta ſunt. hic vero geſſit mira ⁊ per
tulit dura. pariter ⁊ indigna. De fa
cili ergo creatus eſt homo. Sꝫ non
ita de facili recreatus. Ue nobis mi
ſeris quĩ cũ tanta difficultate recre
ati ſumus ⁊ cum facilitate peccamꝰ
ſed quantum in nobis eſt laborẽ fi
lij dei euacuamꝰ. vt merito conque
ratur ⁊ dicat. Inuacuum laboraui.
ſine cauſa. i. vtilitate aliqua. ⁊ vacue
conſumpſi fortitudinem meam. q̃
vani facti ſunt pro quibus paſſionẽ
⁊ mortem ſuſtinui. Eccleſiaſtes. ij.
¶ Cumq́ me conuertiſſẽ ad vniuer
ſa opera que fecerant manus mee ⁊
ad labores in quibꝰ fruſtra ſuda
ueram. ⁊c̃. Conſumpſit ipſe fortitudi
nem ſuam. id eſt corpus conſumptũ
quia quod infirmum eſt dei. fortiꝰ
eſt omnibus hominibus. Sed mali
cie noſtre non ſunt conſumpte. vnde
Jeremie. vi. ¶ Deficit ſufflatorium
in igne conſumptum eſt plumbum
fruſtra conflatur. malicie eorum nõ
ſunt conſumpte. argentum reprobũ
vocate eos. In plumbo purgantur
metalla. quoniam de natura ſua pu
rum ab impuro ſeparat. ⁊ a combu
ſtione ſeruat. vnde ſignat humanita
tem criſti. que in fornace compaſſio
nis conſumpta eſt vt omne impurũ
ſeparet a nobis. ⁊ conſeruaret a dam
natione eterna. ſed nos velut argen-
tum reprobum purgationẽ non re
cepimus. Simile dicit Ezechielis. xii
ij. ¶ Multo labore eſt ⁊ nõ exiuit. ⁊c̃
Laborauit autẽ dominus quadru
pliciter
In itinere. In oratione. In onere. ⁊
clamore.
¶ Primo laborauit in itinere. multas
⁊ longas vias faciendo. vt nos inue
niret ⁊ ad ſe conuerteret. Unde Gen̄
xxxvij. ¶ Miſſus de valle. Ebron. i.
de regione celeſti. venit in Sichen.
id eſt in labores huius mundi. ⁊ tan
dem in dothaym. id eſt defectus paſ
ſionis ⁊ mortis. querendo fratres ſu
os. vnde dicitur Johannis. quarto.
¶ Jheſus fatigatus ex itinere ſede-
bat ſuper fontem. id eſt in cruce in
qua aperuit fontem miſericordie.
Hora erat quaſi ſexta. q̃ tunc ſol iuſti
cie in crucis exaltatione fuit in ma-
gno feruore
¶ Scḋo laborauit in oratione potentiſ
ſime allegando. Luce. xxij. ¶ Et fa
ctus eſt in agonia. id eſt in quodam
certamine inter ſenſualitatem ⁊ ratio
nem. quia ratio volebat mori pro ſa
lute hominũ. ſed ſenſualitas contra
dicebat ⁊ volebat contrarium
Prolixius orabat. Sed ne id ſimula
torie facere videretur factus eſt ſu-
dor eius ſicut gutte ſanguinis decur
rentes in terram. O ſudor precioſe O
ſignum ſalutis humane. Attendite
miſeri amatores carnis. inimici cru
cis. qui in d̃licijs terrenis enutriſtis

D

cordа ueſtra ſi tantum laborauit in
oratõne quant9 labor fuit illi in paſ
ſione. In hoc ꝙ ait. factus eſt ſudor
eius. Innuit ꝙ non ex neceſſitate. ſed
voluntate ſudauit. factus eſt eniꝫ ſu
dor ille. ſed a quo alio niſi a ſeipſo
In hoc ꝙ ait ſicut gutte ſanguis. ⁊c.
oſtendit ꝙ pro terrenis orabat ⁊ la/
borabat. ⁊ ipſos ſuo ſanguine irrigã
do ſalubriter fecundabat. vnde pſal
miſta. ¶ Miſericordia domini plena
eſt terra. felix terra que venientem
ſupra ſe talem ymbrem ſuſcepit Job
xvi. ¶ Terra ne operias ſanguinem
meum. occupationum temporalium
a mentis intuitu remouendo. Trib9
vicibus orauit. ꝙ tria nobis obtinu
it. ſ. culpe remotionem. gracie collati
onem. ⁊ glorie adoptionem Sapien
cie. viij. ¶ Properãs homo ſine que
rela deprecari pro populo proferẽs
ſeruitutis ſue ſcutum orationũ. quia
eius oratio fuit nobis ſcutum prote/
ctionis quibus ipſe ſeruiuit ⁊ per in
cenſum deprecationis allegans reſti
tit ire dei patris. ⁊ fineꝫ impoſuit ne
ceſſitati. i. captiuitati quaꝫ per ſe nul
lus euadere poterat.
Tercio laborauit in onere peccato/
rum noſtrorum diu portando ⁊ ex
pectando. Unde Iſaie. i. ¶ Labora/
ui ſuſtinens. Portauit autem nos in
vtero. in humero. ⁊ in brachijs.
In vtero diu ad penitenciaꝫ expectã
do. vnde Iſaie. xlvi ¶ Audite ꝙ por
tamini a meo vtero ⁊ geſtami a mea
vulua. Uterus dei eſt miſericordia.
que pacienter ſuſtinet donec pariat
hõ ꝑ penitenciã Uulua eius eſt ſing9
clemencie que benigne recipit pecca
torem per veniam vſqꝫ ad ſenectam

E

eius. ⁊ vſqꝫ ad canos eius portabo. i.
quandiu eſtis in vita. Sed multi ab
utuntur hac pacienCia. Unde Job. x
iiij. ¶ Dedit ei locum penitencie. ⁊ il
le abutitur in ſuperbia. ſed maledi/
ctus puer centum annorum. qui nõ
vult prodire in lucem priuſꝙ coga
tur exire de luce. In humero porta
uit crucem baiulando. Unde Deu/
teronomij. xxxij. ¶ Aſſumpſit eos atꝫ
portauit in humero ſuo. Iſaie. xlvi.
¶ Ego feci hominēꝫ. ego feraꝫ pro
eo peccata. ego portabo eius peccata
in corpore meo ſuper lignum. ⁊ ego
ſaluabo a morte. ducendo ad regnuꝫ
In brachijs portauit. manus expan
dendo in cruce. Unde Ozee. xi. Ego
quaſi nutritus Effraym portabam
eos in brachijs meis in cruce diſten
ſis Ibi enim extendit brachia ſua ad
amplectendum nos. ⁊ portandum
ſcd̃m ꝙ nutrix ad alliciendum par/
uulum extendit brachia quantuꝫ po
teſt. cum tamen paruula extenſione
poſſet eum colligere ⁊ amplecti
Quarto laborauit in clamore. ad pe
nitenciam nos vocando. Unde pſal
miſta. ¶ Laboraui clamans. ꝙ pau
cos conuertit. ⁊ tamen multos clama
uit. vnde ſequitur. Rauce facte ſunt
Fauces mee. clamauerunt autem in
natiuitate. in predicatione. in ſuſcita
tione lazari. in paſſione.
Primo exterminata infirmitate vo
cem dolentis emiſit ſicut alij homĩes
Sapiencie. vij. ¶ Primam vocem ſi
milem omnibus emiſi plorans.
Scd̃o ex voluntaria pietate feruorẽ
caritatis oſtendit: Johannis. vij.
Stabat ibi ⁊ clamabat.
Tercio ex diuinitatis poteſtate aĩam

eduxit ab inferno. Joh. xi.
Quarto ex illata ſibi paſſiōe vehemē
tiam doloris expreſſit. Nota q̄ ſep
ties in cruce clamauit. Unde in pſal.
Afferte dn̄o filij dei. ſepties repetit
vox dei.
Prima eſt vox domini ſuper aquas.
ſcilicet populum iudeoꝝ quibus pre
dicauit per ſemetipſum: ſed idem de
us maieſtatis ſedens ad dexteram pa
tris intonat minori clamore per a
poſtolos ſuper aquas multas. ſcilicet
populum gentilium. quia in omnē
terram exiuit ſonus eorum. Clamor
dei exprimitur impulſu minoꝝ. Sꝫ
apoſtoloꝝ clamor impulſatione ſum
moꝝ. Hec eſt vox deſiderij humane
ſalutis. Joh. xix. ¶ Sitio. vbi dicit ex
poſitor. Domine quid ſitis ergo: ut
amplius cruciat ſitis q̄ crux. de cru
ce ſiles. ⁊ de ſiti clamas. ſitio. q̄uid. no
ſtram fidem. noſtram ſalutē. noſtrū
gaudium: dū plus animaꝝ noſtraꝝ
q̄ corporis mei cruciatus metem. et
ſi non tantum ſalutem miſerere mei.
mi. Bis autem ſitiſſe legitur.
Primo ſuper fontem.
¶ Secundo in cruce. q̄ duo ſitit in no
bis Aquam. id ē lacrimas compūcti
onis. De qua. iij. Regum. xviij ¶ Da
mihi paululum aque. ⁊ vinum. i. fer
uorem deuotionis. De quo Joh. ij.
¶ Tu ſeruaſti bonum vinum vſqꝫ ad
huc. Sed multi ꝓpināt acetum vetu
ſte ꝯuerſationis. fel amare ꝯtentōis.
mirram coacte maceratōnis. Primū
dant ei ſenes obſtinati. De quib9 Jo
hānis xvi. ¶ Ruge mee teſtimoniū
ꝯtra me dicunt. q̄ ipſa etas a peccato
debet retrahere. Secundū dant
odio pleni. ⁊ inimicicie dediti. De q̄
actuum. viij. ¶ In felle amaritudis
⁊ obligatione iniquitatis video te eē.
Tercium dant pauperes inuiti ⁊ que
ruloſi. De quibus Jhere. xvij ¶ Du
plici ꝯtritione ꝯtere eos
Secunda eſt vox domini in virtute.
Hec eſt vox caritatis cum orat pro in
imicis Luce. xxiij ¶ Pater dimitte il
lis. neſciunt enī quid faciunt. Ubi di
cit bernard9. Mira res. iudei clamāt
crucifige: ſed xp̄us ignoſce. magna il
lorum iniquitas: ſed maior pietas tu
a. dicit. quoniam multus eſt ad igno
ſcendum. O caritas patiens ⁊ ꝯpatiēs
expectans. ſuſtinens ⁊ trahēs ⁊ addu
cens. caritas nō irritatur: ſed depreca
tur. Legitur in euangelio nazareoꝝ
q̄ ad hanc vocem multa milia iude
orum aſtantium circa crucem credi
derunt ⁊ intelliguntur fuiſſe illi qui
conuerſi ſunt ad predicatōnem petri
poſt aduentū ſpiritus ſancti
Tercia eſt vox domini in magnificē
cia. Hec eſt vox largitatis cuꝫ dixit la
troni. Hodie mecum eris in paradi
ſo. id eſt in quiete ⁊ gaudio. quia ſicut
ait ambroſius. Uita eſt eſſe cum xp̄o.
Nam vbi xpriſtus eſt ibi regnū. Nō
eſt igitur putandum q̄ anima latro
nis tranſlata ſit in paradiſuꝫ terrenū
vel aſcendit in paradiſum angelicuꝫ:
ſed per triduum ille creditur fuiſſe
cum xpriſto in limbo. Vere magni
ficus fuit xpriſtus huic latroni. qui
a factus eſt ei ſapientia. iuſticia. ⁊ ſan
ctificatio. ⁊ redemptio. prima ad Co
rinth. primo. Sapientiam enim ha
buit. quia per fidem illuminabatur:
⁊ xpriſtum deum eſſe cognouit. Ju
ſticiam habuit. quia latronem blaſ
phemum per caritatem corripuit. ⁊

ſeipſum per penitentiam accuſauit.⁊
innocentiam xpiſti fideliter predica
uit. Sanctificationem habuit.quia
per fidem ac dilectionem xpiſtum
orauit dicens. Memento mei domi-
ne dum veneris in regnum tuum.
Redemptionem habuit.quia parti-
cipium ſalutis obtinuit. ſicut domi9
ait. ¶ Amen dico tibi.hodie mecum
eris in paradiſo. D. ꝙ diues eſt omni
bus inuocantibus eum. Plus tribu
it ꝙ rogabatur .⁊ citius. Jlle petijt.
Memento mei: ſed dominus cõtulit
amplius dicens.mecum eris in para
diſo. Jlle dixit.dū veneris in regnū
tuum.ſed dominus ait.hodie ⁊c̃.
Bernardus. Pulcherrimum affec
tum dicit conuerſationis exemplum
quia concito latroni venia relaxatur
⁊ vberior gratia datur prima predi-
catio ſemper plus ꝙ rogatur.

Quarta eſt vox domini confringen-
tis cedros.ſcilicet duriciam laycoruꝫ.
⁊ confringet dominus cedros libani
ſcilicet duriciam clericorum.eo ꝙ cõ
paſſionis ſpiritu carent.cum illic de-
berent paſſeres nidificare.id eſt pau
peres xpiſti refrigerare. Et commi
nuet eos tanꝙ vituluꝫ libani. Sicut
virginis filius in ara crucis immo-
latus:compaſſus eſt crucifixorib9 ſu
is .⁊ maxime doloribus matris ſue.
compaſſio magis euꝫ comminuebat
intrinſecus: ꝙ paſſio inferebatur ex-
trinſecus. Unde vero nos comminu
as bonitatem ⁊ compaſſionem docẽs
Juxta bonitatis ſue promiſſum Eze
chielis.xxxvi. ¶ Auferam cor lapide
um: ⁊ dabo vobis cor carneum .⁊ cõ
minuam cor duruꝫ. quemadmodū
dilectus filius vnicornium id eſt ſan
ctorum patrum. Unicornis dicitur
eo ꝙ vnum cornu tantū gerat in frõ
te.longum ſcilicet duob9 pedib9 ſplẽ
didum ⁊ mire acutuꝫ. Jn hoc cornu
deſignatur fortitudo ſanctorum:qui
reſiſtunt quadruplici temptatiõi de
monum.

¶ Prima eſt timoris contra bonuꝫ ag
grediendum.
Scḋa eſt laudis ɔtra bonū peractū.
Tercia ambitõis.in appetitu bonoꝝ.
Quarta ſimulationis in ymagine vir
tutum. De quibus pſalmiſta ¶ Non
timebis a timore nocturno ⁊c̃. Hec
potentia ſplendet in exemplo cõuer-
ſatiõis. Acuta eſt in ſubtilitate diſcre
tionis. Et nota ꝙ ſicut dicit bernar
dus. Deus contulit duo cornua.ſcili
cet duas potentias. Unum cornu ſa-
nitatis contra omnia incommoda:
quod eſt non poſſe mori. Alterū cor
nu ſalutis ɔtra omnia peccata.qḋ eſt
poſſe nõ peccare. ſed dyabolus cū eo
ɔgradierit:excuſſit eum cornu ſanita
tis.⁊ inclinauit eum cornu ſalutis.et
ideo ſi pugnabat:cito cadebat. Jdeo
miſertus deus erexit ei cornu ſalutis
ſed in futuro dabit predicta cornua
⁊ meliora. ſcilicet non poſſe mori: et
non poſſe peccare. Hec eſt vox cõpaſſi
onis cum dixit. ¶ Mater ecce filius
tuus.⁊ diſcipulo. Ecce mater tua.ut
vnita cuſtodia diſcipulus virgo: vir
ginem matrem.⁊ mater virgo diſci-
pulum virginem conſeruaret. Unde
dicit beatus auguſtinus. Docet nos
dominus ut filijs impendatur cura
de parentibus Unde dicitur prima
thimo.v. ¶ Si quis ſuorum curam
non habet:fidem negat .⁊ eſt infide
li deterior.

k

Quinta eſt vox domini intercidentis
flammá ignis. q2 cuȝ ſint tres ſpecies
ſcilicet lux. flāma. carbo. Jn tres par
tes facta eſt eius diuiſio: ut ſm̄ ſupe
riorem deſeruiat ſaluandis. ſm̄ vlti
mam comburendis. ⁊ ſm̄ mediam
purgandis: ſed electi purgentur in
hac vita. eorum pena dicitur flāma.
Vox domini flammá intercidit: quá
do multat eſtum a pena preſentis tri
bulationis. ⁊ adducit ad lucem eter
ne quietis. Apocp. xiiij. ¶ Ammodo
iam dicet ſpiritus ut requieſcant a la
boribus ſuis. Hec eſt vox perfectōis
cum dixit. Conſummatū eſt. ſcȝ peni
tentia perfecta eſt. Joh. xviij ¶ Opus
cōſūmaui qđ dediſti mihi ut facerē

Sexta eſt vox concutiētis deſertū
id eſt malos in quib9 nō ſunt deſide
ria celeſtia. ⁊ cōmouebit dominus de
ſertum chades id eſt bonos in quib9
nunq̄ ſunt deſideria carnalia. Cha
des eñ interpretatur immutata. id ē
anima ſancta nunq̄ deſertum per in
firmitatem concutit dominus metu
mortis. Unde merito anima terret̄
quando in ꝓrimo inuenit q̄ ineter
num mutare non poſſit. Hec eſt vox
pij amoris cum dixit ¶ Deus meus.
ut quid me dereliquiſti. id eſt paſſio
ni expoſuiſti. Reſpondit pater yſaye
liiij. ¶ Ad punctum in modico dere
liqui te: ⁊ in miſerationibus magnis
congregabo te. Licet multi plus cla
mant ad medicum q̄ ad deum: non
recolentes q̄ dicitur. iiij. Regum. i.
¶ Nunquid quia nō erat deus in iſ
rahel: mittis vt conſulatur beelzebub
deus accharon: qui medicus interp̄
tatur. quia volunt bene paſci ⁊ triſtez
oſtendunt vultuȝ ut maior credatur

L

infirmitas. ⁊ ſic de pecunia pl9 emer
gunt. ⁊ cum deberent prius peccata
confiteri. ⁊ p̄ receptōem viatici ſe mu
nire: mittunt pro ſacerdote non priuſ
q̄ amiſerint loquelam ⁊ ſenſum. Un
de trenoꝝ. ij. ¶ Matribus ſuis dixe
runt. vbi eſt triticum ⁊ vinum cuȝ ex
halarent animas ſuas

Septima eſt vox domini preparātis
ceruos. quemadmoduȝ cerui pericu
la mundi tranſibunt. ⁊ ad xp̄um cur
runt dicentes. ſcilicet cum pſal. ¶ Si
cut ceruus deſiderat ad fontes aqua
rum ⁊c̄. Jſti celebrant paraſceuen an
te ſabbatum quia per totam vitam ſu
am parant ſe ad exitum: ut ſecuri poſ
ſint ire ad deum. Hec eſt vox prepara
tionis cuȝ dixit ¶ Jn manus tuas cō
mendo ſpiritum meuȝ. Jn quo nos
dominus inſtruit quid nobis agen
dum ſit in diſcrimine mortis. Tunc
enim pater vocandus eſt. tunc ei fili
ali amore inducatur ad amandum.
tunc illi potiſſimū ſpiritus cōmendā
dus. quia tunc demones aſſiſtūt cir
ca nos tanq̄ leones parati ad eſcam.
ſed qua fronte tunc patreȝ vocare po
terit: qui nunq̄ ſicut filius vixit. nec
tamen reſpuit domin9. ⁊ tunc clamā
tes audit. Unde ihere. iij. ¶ Ex nunc
ammodo voca me pater meus. deus
eñ meus tu es.

Nunc videndum eſt de dolore. Do
luit deus tripliciter Jn ratōe Jn ſen
ſualitate. ⁊ in corpore. id eſt per que
ferebatur corpus. Jn ratione doluit
per compaſſionem. ſicut quando fle
uit ſuper lazaꝝ. Jo. xi. Jtem qn̄ fleuit
ſuper ciuitatē in ſuo ſcelere periturā.
Lu. xix. Jtē qn̄ turbat9 ē ſuper ſcelē
ꝓditoris dicēs Jo. xiij Un9 ex vobis

me trader. vbi dicit Criſoſtomus. O
quanta eſt miſericordia dei traditus
pro traditore dolet. ꝑditus ꝑ ꝑdito
re turbatur Item qn̄ turbatus eſt ſu
per ſcandalo diſcipuloꝝ. ⁊ ſuper ceci
tatem iudeorū. In ſenſualitate do
luit tripliciter. ſcilicet ꝓpter timorem
future paſſionis. ꝓpter tedium lōge
afflictionis. ⁊ ꝓpter triſticiā ſeparatō
nis anime ⁊ corporis Unde Mathei
xxvi. ¶ Cepit iheſus pauere ⁊ tedere
ↄtriſtari ⁊ meſtus eſſe. Afflictō enim
mortis eius ſuper omnes afflictōes
Nec mirꝫ. ꝙ ſimul erat viator ⁊ ↄpre
benſor. Unde aīma eius potuit vaca
re contemplationi inquantuꝫ erat cō
prebenſor. ⁊ pati per colligantiā cor
poris: inquantum viator. Non ſic au
tem eſt in puris hominibus: quorū
aīe dum vacant ↄtemplatōni: minus
ſentiunt que ſunt corporis. Et ſcien
dum ꝙ dolor ille nō fuit paſſio: ſed
ꝓpaſſio. Propaſſio enī differt a paſſi
one. ſicut diſpoſitio ad habituꝫ. quia
ſicut diſpoſitio eſt facile mobilis: qn̄
adhuc eſt in principio: ſed habitus ē
difficile mobilis. quia iam eſt conſo
lidatus. Ita afflictio tunc dicitur ꝓ
paſſio qn̄ animaꝫ ſic afficit ꝙ nō tur
bat oculum mentis. paſſio vero quā
do ita fortis eſt ꝙ oculū mentis tur
bat ⁊ facit a rectitudine vel dei ↄtem
platione declinare. ⁊ tunc leditur ra
tio ⁊ patitur. In corpore doluit: in
colli percuſſione. ſpinaꝝ penetraciōe
clauorum confixione Unde treno. i.
¶ O vos omnes qui tranſitis per vi
am attendite ⁊ videte ſi eſt. dolor ſimi
lis ſicut dolor meus. quia ſine cauſa
punitus. a iuda tradit9. ⁊ ab amicis
derelictus. a ↄſolatore priuatus. a ſu

is irriſus. ad modum furis ſublat9.
omni veſte nudatus. in patibulo ſuſ
penſus. ⁊ cum clauis affixus. Unde
in loco paſſionis ſcriptū eſt. Verſus.
Aſpice qui tranſis. quia tu mihi cau
ſa doloris. Pro me paſſus ita: pro me
tu turpia vita. Item Aſpice mortalis
ꝓ te datur hoſtia talis In cruce ſum
ꝓ te dum peccas deſine pro me. Ec
ce qualiter laborē ⁊ doloreꝫ tradidit
xp̄us in manus ſuas: ut ceruices no
ſtras a peccatis ⁊ mortis onere libera
ret. Et ſicut ait bernardus. In vita
paſſiuam habuit actionē. ⁊ in morte
actiuam ſuſtinuit paſſionem. ꝙ ſalu
tem noſtram operatus eſt in medio
terre. Vere lāguores noſtros ipſe tu
lit: ⁊ dolores noſtros ipſe portauit.
Cui ſit laus ⁊ gloria per infinita ſecu
la ſeculoꝝ. Amen.

In die ſancto Paſche.

Epiſtola. Prima corinth. v.

FRatres expurgate
vetus fermentū ut ſitis
noua ↄſperſio ſicut eſtis
azimi. Etenī paſcha no
ſtrꝫ immolatus eſt xp̄s. Itaqꝫ epule
mur. Nō in fermento veteri. neqꝫ in
fermēto malicie ⁊ nequicie: ſed in azi
mis ſinceritatis ⁊ veritatis.

Euangelium. Marci. xvi.

IN illo tēpore. Maria ma
gdalena ⁊ maria iacobi ⁊ ſalome eme
runt aromata ut venientes vngerent
ihm. Et valde mane vna ſabbatoꝝ ve
niūt ad monumentū: orto iā ſole Et
dicebāt ad inuicē. Quis reuoluet no
bis lapidē ab oſtio monumenti. Et

In die paſche

A

reſpicientes viderūt reuolutū lapidē
Erat quippe magnꝰ valde. ⁊ introe
untes in monumentū viderūt iuue-
nem ſedentē a dextris coopertū ſtola
candida. ⁊ obſtupuerūt. Qui dicit il
lis. Nolite expaueſcere. Jheſum que
ritis nazarenū crucifixū. ſurrexit nō
eſt hic. Ecce locꝰ vbi poſuerunt eum
Sed ite dicite diſcipulis eiꝰ ⁊ petro
ꝙ precedet vos in galileā. Ibi eū vi
debitis ſicut dixit vobis.

Sermo. liiij. de epiſtola.

Paſcha noſtrū immo
latus eſt xp̄s. Ecce nos qui
per totā quadrageſimā ab
ſtinuimus: hodie ad paſchales epu-
las inuitamur. Inuitat eñ nos apo
ſtolus ad paſchale ɔuiuium optime
quidem poſt quadrageſimale ieiuni
um. denicꝫ ⁊ ſaluator poſt ieiunium
dignatus eſt eſurire. ⁊ angeli miſtra
uerunt ei. vobis vero ad miniſtran-
dum ſuum mittit apoſtolū. Epulari
igitur ⁊ gaudere nos ɔuenit. ꝙ domi
nus noſter mortuus fuerat ⁊ reuixit
Uicit athleta noſter. ⁊ ideo tripudiā
dum eſt. pugnabant duo Fortis im
pegit in fortem: ⁊ ambo pariter cor
ruerūt. ut habetur Jhere. quadrage
ſimoſexto ſed fortior reſurrexit. Sur
rexit dominus de ſepulchro. ſupera-
uit hoſtem. repropiciauit patrē. Ac
cedamus ergo ad paſchales epulas i
uitati. Unde videndum eſt que ſint
iſte epule. qualiter ſint parate. ⁊ qua
liter a nobis edende. Epule iſte ſunt
carnes agni paſchalis. ſcilicet corpus
⁊ ſanguis xp̄i. De quo exo. xij. ¶ E-
rat agnus abſcꝫ macula maſculꝰ an-

B

niculus. Agnus dicitur xp̄us: non ſo
lum ꝓpter innocentiam. ꝙ neminem
leſit. nulli ſua iura ſubtraxit: ſed etiā
ꝓpter patientiam. quia ſe expoliari.
flagellari. cruciari ꝑmiſit ſine recla
matione. Unde yſa. liij. ¶ Quaſi ag-
nus coram tondente ſe obmuteſcet. ⁊
nō aperiet os ſuū. Jhere. xi. ¶ Ego
quaſi agnus manſuetus: qui portatꝰ
ad victimā. Sine macula dicitur nō
ſolum ꝓpter peccati immunitatē. ꝙ
nec peccatum ɔmiſit: ſed etiam ꝓpter
oīs boni plenitudinem. ⁊ non ſolum
quo ad habitū: ſed etiā quo ad actū.
Sed etiā ſimul totū habuit eſſe actū
cuiuſlibet virtutis in ſummo. Unde
Joh. iij. ¶ Nō ad menſurā dat ei de
us ſpiritū. Maſculus dicitur ꝓpter in
ſuperabilem fortitudinē. ꝙ mortem
moriendo deſtruxit. inferni clauſtra
ɔfregit. ⁊ demones expugnauit. Un
de apoca. ¶ Dignꝰ eſt agnus qui oc
ciſus eſt aperire librum ⁊c. Annicu-
lus dicitur ꝓpter excellentem humili
tatem. Unde de ſaul dictū eſt. i. Re
gum. Filius vnius anni erat ſaul cū
regnare cepiſſet. i. quaſi puer vniꝰ an
ni. Et de xp̄iſto dicitur yſa. liij. De
ſiderauimus eum deſpectū ⁊ nouiſſi
mum viroꝝ. Nunꝙ homo qui in re
bus rationabilibꝰ primꝰ erat nouiſſi
mus voluit eſſe. ſicut ſummus deus.
qui primus eſt. ⁊ ſine modo per aſſū
ptam humanitatē fieri dignatus eſt
nouiſſimus.

¶ Nūc videndū eſt qualiter epule iſte
ſint parate. Sunt autē aſſe igne paſſi
onis in ara crucis. Unde canit eccle
ſia. Cuius corpus ſanctiſſimū in ara
crucis torridum: ꝙ ex feruentiſſima
caritate oblatus eſt pro redemptōne

noſtra. Unde yſaac ait ad patrē.ge
neſis.xxij. ¶ Ecce ignis.ſcilicet carita
tis.⁊ ligna.ſcilicet crucis . vbi eſt vi
ctima holocauſti.ſupple niſi in me.q̄
ſi diceret.quare differt̄ vtilitas paſſi
onis mee. Luce.xij. ¶ Baptiſmo ha
beo baptizari.⁊ quomō coartoꝛ vſq̄
dum perficiatur. Uictima holocau
ſti fuit xpus pꝛo nobis vinctus⁊ im
molatus.ꝙ nihil pꝛo ſeſe totum ꝓ
nobis eſt paſſus. Holocauſtum dicit̄
totum incenſum. Totum autem dici
tur ꝓprie ut diuerſitas rerum ſine ali
qua contrarietate vnitum. In perſo
na namq̄ filij vnita ſunt tria Uerbū
caro⁊ anima. Uerbū ſe oobtulit foꝛ
mam ſerui accipiendo. caro in cruce
patiendo. anima ad inferos deſcēdē
do. Hoc holocauſtum paſcha dicitur
id eſt tranſitus. non ſolum quia ipſe
xpꝛiſtus tranſit in nouitate: ſed etiā
ꝙ nos ad tranſitum vocat in galilea:
que tranſmigratio dicitur. Iuxta il
lud math. vlti. ¶ Ite nunciate fratri
bus meis ut eant in galileam.ibi me
videbunt. vbi dicit bernard9. Quid
nos dicimus ꝙ ſacrā dei reſurrcōē
paſche pꝛiuamus nomine: ut nobis
ſit in reditum magis q̄ꝫ in tranſitū.
Uiximus hijs diebus compunctiōi
⁊ oꝛationi grauitatī abſtinentie deui
ti ceteroꝝ negligētias ipſū ſacro hoc
quadꝛagenario ieiunio redimere et
diluere cupientes. cuius cauſa eſt ut
redeamus denuo in eaſdem. Sed a
matoꝛes huius ſeculi inimici crucis
xpi tēpoꝛe quadꝛageſimali ad inſtan
tes inhiant dies. heu ut liberius in
dulgeant voluptati. Pꝛoch doloꝛ pec
cādi tpš.ter min9 recedēdi:facta ē re
ſurrcō ſaluatoꝛis . Sic hōꝛatis xpm

miſeri quem ſuſcepiſtis. venturo pa
raſtis hoſpicium:confitētes pie cum
gemitu caſtigantes coꝛda elemoſinas
impendentes.⁊ ecce ſuſceptū per di
es. inimici immo exire compellitis.
pꝛioꝛes nequicias āplectendo. Quid
enim minus preſenti debetur q̄ꝫ fu
turo. quid minus reuerentie temp9
reſurrectionis exigit q̄ꝫ paſſionis.ſed
vos ut manifeſtum eſt neutrum ho
noꝛaſtis. Nam ſi compateremini⁊ cō
regnaretis.⁊ ſi ɔmoꝛiemini ⁊ conre
ſurgeretis.

¶ Nunc videndum eſt qualiter epule
iſte ſint edende. Edende ſunt autem
ſicut lex precipit:cum panib9 azimis
⁊ lactucis agreſtibus. id eſt cum ſuc
co de lactucis expꝛeſſo Panes autem
azimi ſunt bona opera que fiunt ex
puritate intētionis abſq̄ appetitu va
nitatis Unde apoſtolus ¶ Nō in fer
mento veteri:neq̄ in fermento mali
cie⁊ nequicie. Fermentum vetus eſt
luxuria:qua peccat homo in ſeipſū.
fermentum malicie eſt auaricia:qua
peccat homo in proximum. fermen
tum autē nequicie eſt ſuperbia:qua
peccat in deum. De quolibet iſtoꝝ
dicitur prima ad corinth. v ¶ Modi
cum fermenti totam maſſam corrū
pit. Lactuce agreſtes ſunt amaritu
do penitētie:que quaſi antidotū quō
dam ſerpentis antiqui venena depel
lit. Dicunt̄ autē agreſtes.ꝙ ex agro
noſtri coꝛdis debent colligi de ɔſide
ratione preteritoꝛum delictorum .
Unde dicitur yſaye.xxxviij. ¶ Reco
gitabo tibi omnes annos meos in a
maritudine anime mee.
Exiguntur etiam in nobis quatuor
conditiones.

E

Prima eſt ut habeamus renes accin
ctos ꝓpoſito abſtinendi a malo quod
ſtringit coartat cor: ne defluat in pec
catum. De quo puer. vltimo. Cin
gulum tradidit chananeo. i. mobili.
ſcilicet peccatori. hoc eſt cingulum ſa
cerdotale. De quo exo. xxxix. Cigu
lum vero fecit de biſſo retorto. quod
duplex eſt ꝓpoſitum abſtinendi a pec
cato. ⁊ perſeuerandi in bono

Secunda eſt ut habeamus calciamē
ta in pedibus. i. ſanctorū exempla in
affectibus: ne luto terrenoꝝ inquine
mur. Unde cantico. vij. Quā pul
chri ſunt greſſus tui in calciamentis
filia principis. Hec calciamenta dura
re deberent nobis vſqꝫ in ingreſſum
terre ꝓmiſſionis. Unde deutro. xxix.
Adduxi vos quadraginta annis ꝑ
deſertum non ſunt attrita veſtimēta
veſtra: nec calciamēta pedum veſtro
rum vetuſtate ꝯſumpta ſunt.

Tercium eſt ut teneamus baculū in
manibus. id eſt penitentiaꝫ in operi
bus qua ſuſtentemur in bonis ⁊ defē
damur a malis. De quo geneſ. xxi.
In baculo meo tranſiui iordanem
id eſt mundū iſtum. ⁊ temptationes
dyaboli que faciunt deſcendere in in
fernū. ⁊ nunc cum duabus turmis
regredior. id eſt cum impletōne pre
ceptoꝝ. ⁊ ſuperarrogatione ꝯſilioꝝ.

Quarta eſt ut comedamus feſtinan
ter: ut abſqꝫ dilatione ad gaudia cele
ſtis patrie feſtinemus. Unde hebre.
iiij. Feſtinemus ingredi in illaꝫ re
quiem. Feſtinandum vero eſt ne ab
hoſtibus capiamur. ne a nuptijs ex
cludamur ⁊ ne iram preſtolantis dei
incurramus. De primo pſal. Cap
tabant in animā iuſtitiē. De ſecundo

A

Mathei. xxv. Que parate erant in
trauerunt cum eo ad nuptias. ⁊ clau
ſa eſt ianua. De tercio habetur Ma
th. xxij. Miſſis exercitibus ſuis per
didit homicidas illos: qui ſcꝫ inuita
ti fuerant: ⁊ neglexerūt venire.

Eodem die.

Sermo. lv. de euangelio.

Dum tranſiſſet ſabbatū
maria magdalena: ⁊ maria
iacobi ⁊ ſalome emerūt aro
mata ut venientes vngerent iheſum.
Marci vltimo. Hec dies boni nūcij ē
ſed tacuimus ⁊ noluimꝰ nunciare ſce
~~leris argumēta ſed laudis: ut~~ ſcele
ris arguemur. quia ſicut ait beatus
gregorius. Indignuꝫ valde eſt ut ea
deꝫ die laudes debitas taceat lingua
carnis quo vera caro reſurrexit auto
ris. Sed valde mirandum eſt ꝙ ſilē
tibus apoſtolis: hodie nobis a mulie
ribus xpriſti reſurrectio nunciatur.
Placuit enim diſpenſationi diuine:
ut ſicut mors venerat a muliere. Ita
⁊ nunc a muliere ad viros veniꝛꝫ de
ſtructio mortis. ut mulier que de pa
radiſo perfidiam ſumpſerat: fidem
ſumeret de ſepulchro. Nec tamen in
hoc poſtponuntur apoſtoli feminis
ſed ad maiora ſeruantur. Femine ob
ſequium xpriſti ſubripiunt. apoſtoli
paſſiones. Ille portant aromata. hij
palmam. Ille intrant ſepulchrum:
hij carceres. Ille feſtināt ad obſequi
um. hij peruolant ad cathenas.
Proponūtur aūt nobis hee ſcē muli
eres imitande in tribus

Primo in obſeruantia ſacre legis. ꝙ
vna ſabbatorum. In tali em̄ articulo

ceſſauerunt ab opere. propter hoc ꝙ
lex precipiebat Leuitici. xxiij. ꝙ ociū
ſabbati ſeruaretur a veſpera vſqꝫ ad veſ
peram. ideo ſepulto domino reuertē
tes domum: ꝗdiu licuit parauerunt
aromata ⁊ vnguenta. ſcilicet vſqꝫ ad ſo
lis occaſum. Unde dicitur Luce vlti
mo. ¶ Sabbato ſiluerunt ſcḋm manda
tum. Notanter ait ſiluerunt: ad ſug
gillandum loquacitatem mulierum
que et ſi ceſſauerint ab opere: non ta
men a fabulatione. ita ut nec in ora
torio velint eſſe in ſilentio: cum domi
nus dicat Mathei. xxi. ¶ Domꝰ mea
domus orationis vocabitur. non vti
qꝫ confabulationis. Unde dicit bea
tus auguſtinus. Nemo in oratorio
quid agat: niſi ad quod factū eſt. vn
de ⁊ nomen accepit. Apoſtolꝰ quoqꝫ
ait prima coꝛ. xiiij. ¶ Mulieres in ec
cleſijs taceant. Non eñ permittit̄ eis
loqui. ⁊ maxime tempore ſacrificij.
dum legitur euangelium. vel propo
nitur verbum dei. Unde auguſtinꝰ.
Quanta ſollicitudine obſeruamus:
quando nobis corpus dei demōſtra
tur: ut nihil ex ipſo de manibus no
ſtris in terram cadat: tanta ſollicitu
dine obſeruandum eſt ne cum verbū
dei nobis erogatur: aliud dum cogi
tamus aut loquimur de corde nō ex
cidat. Narrat beatus ambroſius: ꝙ
cum plurima ranaruꝫ murmura: au
ribus religioſe plebis obſtreperent:
ſacerdotem precepiſſe ut conticeſce
rent: ac reuerentiam ſacre ſcripture
deferrent teneri. tunc illi ſubito con
ticuerunt. quod fecit beatus franciſ
cus: qui precepit hyrundinibus ut
ſilerent dum ipſe proponeret verbuꝫ
dei. ⁊ ꝯtinuo ſiluerunt. Quanta eſt
ergo immodeſtia mulieruꝫ: que nec
ſacrificio ſalutari. nec preſentie ange
loꝝ: nec verbo dei reuerentiam adhi
bent: que ipſa irrationabilia reueren
tur. Legitur etiam ꝙ cum beatꝰ
auguſtinus anglorum epiſcopus ce
lebraret: dyaconus qui miniſtrabat
ei vidit dyabolum ſedentem in fene
ſtra eccleſie. ⁊ ſcribentem in pergame
no quicquid mulieres in eccleſia tra
ctabant. Q ꝙ magnum librum pro
ducet dyabolus in die iudicij contra
loquentes: cum ſcilicet de omni ver
bo ocioſo vbicunqꝫ etiam prolato o
porteat nos reddere rationē vt habe
tur Mathei. xij.

¶ Secundo imitande ſunt hee ſancte
mulieres in ſtudio pij laboris. De
q̄ dr̄. emerūt aromata vt veniētes vn
gerēt ihm̄. ꝙ recuperata licētia opan
di: iterū emerunt alia aromata. quia
non ſufficiebant ea que parauerant.
⁊ tota nocte illa inter ſabbatum ⁊ do
minicam parauerunt. ut ſcilicet veni
entes diluculo ad ſepulchrum: vnge
rent corpus iheſu. Et licet lapis ma
ximus eſſet appoſitus et ſignatus: ta
men magna vis amoris non ſinebat
de hijs cogitare. Ecce ille mulieres
emerunt aromata in obſequiuꝫ xpi
ſti. Sed heu mulieres noſtri tempo
ris libentius emunt vnguenta ad cō
poſitionem faciei. Ille venerunt vn
gere corpus Iheſu. ſed iſte venerunt
potius corrumpere membra eius ſci
licet fideles quos alliciunt ad peccā
dum. Unde dicit Iohannes criſoſto
mus. Mulier ſi ſe decorauerit: et vo
cauerit ad ſe oculos hominum. et

In die paſche

D

ſi plagam non intulerit vindictã tamen dabit extremam. venenum tibi obtulit. ⁊ ſi nullus qui bibat inuent⁹ ſit. Debemus autem illas in paratione aromatuȝ imitari. vt in vno quoq; noſtrum. tres iſte ſint mulieres. ſ. Mens. Linga. ⁊ Manus. quarum q̃libet ſua ferat vnguenta. Unguenta mentis ſunt contritio. compaſſio. deuotio. Unguentum contritionis conficitur ex ſpeciebus viliſſimis. i. proprijs peccatis que creſcũt in orto noſtro. Uñ pſalmiſta. Ad meipſum aĩa mea ↄturbata eſt. Unguentum compaſſionis conficitur ex ſpecieb⁹ amariſſimis. i. omnib⁹ miſerijs proximoruȝ. que creſcunt in orto vicino vnde. i. Corinthiorum. xi. ¶ Quis ĩfirmatur ⁊ ego non infirmor. Unguentum deuotionis conficitur ex ſpeciebus precioſiſſimis. i. omnibus criſti beneficijs. que creſcunt in orto dñico. vnde pſalmiſta ¶ Introibo in potencias domini. ⁊c̃. Unguenta lingue ſunt confeſſio. ad accuſandum ſe ipſum. exhortatio. ad edificanduȝ ꝓximũ. graciarũactio. ad laudandũ d̃um. Primũ colligitur in orto humilitatis. vñ pſalmiſta. Cor contritũ. ⁊ humilitatẽ. ⁊c̃. Scđm in orto caritatis. Jacobi vltio. Qui conuerti fecerit peccatorẽ ab errore vie ſue aĩam ei⁹ ſaluabit a morte. Terciũ ĩ orto voluntarie paupertatis. vnde pſ̃. Pauper ⁊ inops laudabunt. ⁊c̃. Iſa. xxix. Addent mites in domino leticiam. Et pauperes homines in ſancto iſrahel exultabunt. Unguenta man⁹ ſunt opera miſericordie. que ſcđȝ numerũ digitorum decẽ ſunt. Hoſpitare pere

E

grinos. Potare ſitibundos. Cibare famelicos. Redimere captiuos. Ueſtire nudos. Uiſitare infirmos. Sepelire mortuos. Orare. Jeiunare. ⁊ Rogare pro eis. Unde verſus. Colligo. poto. cibo. redimo. tego. viſito. condo. Et vice defuncti. ieiuno. largior. oro

Prima ſex inueniunt̃. Mathei. xxv.
Septimũ in Thobia
Octauum. Regum vltimo. Duo vltima Mathei. x.

¶ Tercio imitande ſunt in ſollicitudĩe diuine inquiſitionis. De qua legitur Et valde. mane vna ſabbatorum veniũt ad monumentũ orto iaȝ ſole vidẽtur ſibi contraria. valde mane. ⁊ orto iam ſole. Sȝ ſicut dicit expoſitio euangelica rei geſte celitus aperuit veritatem. Sol nanq; qui ꝓpter hoc vt dño ↄpateret̃ receſſerat in paſſione. vt ↄſurgeret dño ante temp⁹ occurrit in reſurrectione. ⁊ qui vt ſuo ↄmorer̃et̃ auctori meridianã mortificauerat claritatẽ. vt ↄſurgeret auctori ſuo tenebras ante lucanas erupit. Et ideo ait valde mane. quia tunc ſol vt mane faceret ante lucanum. vt puto manicauit. ⁊ qui ante diem fugaret. nunc ipſe noctem fugaturus preuenit vt reddat luci noctis horas quas terror dominice paſſionis inuaſerat. Potuit etiam eſſe q̧ valde mane ceperint venire a bethania. ⁊ peruenerunt orto iam ſole. non ſine celeſti diſpoſitiõe. vt q̃uis eaꝝ d̃uotõ plurimũ ꝓperarȝ. ñ niſi clara luce veniret. ⁊ ꝑſpicue oĩa cerneret. ne ipſis vel nob̃ ꝑ eas p⁹modũ audituris ob caliginẽ matutinã dubitatõis error

F

remaueret igitur ⁊ nos valde mane
id expulſis tenebris vitiorū per lucē
gracie debem9 venire ad monumen
tum.i.intrare ad cor noſtrum. vt re/
colamus ⁊ imitemur dominicaꝫ paſ
ſionem. Sꝫ quis inde reuoluet lapi
dem.i.conſciencie grauitatem que ſe
parat inter nos ⁊ deum niſi ſola gra
cia que operit multitudinem pecca/
torū. vt vbi habundauit peccatuꝫ ſu
perhabundet ⁊ gracia. Propter hec
tria.triplecem ꝯſolationem prefate
mulieres a dño meruerunt ¶ Pria
fuit in viſione angelica. vnde Intro
euntes in monumētum viderūt iuue
nem.⁊c̄. Nulla eſt in angelis diſtin/
ctio. Sed iuuenis apparuit propter
perfectionem etatis. Epheſios. iiij.
Occurrem9 in virū perfectuꝫ ſuple
tiſtum. Sedens ꝓpter quietē labo
ris. Apocalipſis. vij Non eſurient ne
qꝫ ſitient.⁊c̄. In dexteris propter glo
riam eternitatis. Prouer. iij. Longi
tudo dierum in dextera eius Coo
pertus ſtola candida. ꝓpter mundici
am caſtitatis. Mathei.xxiij ¶. Erunt
ſicut angeli dei.⁊c̄. Fulgida propter
feruorem caritatis. Iſaie.xxxi ¶ Igis
eſt in ſyon. ⁊ calor in iheruſalem.

¶ Scđa in legatione apoſtolica. vnde
dicitur de eis. Ite dicite diſcipulis e
ius ⁊ petro. qꝛ ſurrexit. Ecce ꝑ amo/
ris priuilegiuꝫ deletur antiquū pec
catum. Specialiter de petro fit men
tio non ſolum qꝛ preeminebat de po
teſtate. ſed ne deſperaret ex negatiōe.
Tercia fuit in apparitione dñica. vñ
Mathei vltio. Ihesus occurrit illis
dicens. Auete. Ille autē acceſſerūt.⁊c̄.
Ubi dicit quidaꝫ ſanctus Noli ergo
tu parcere pedibus tuis a vijs obe/

A

diencie ⁊ diſcutionibus operiri. quo
niam iheſus non pepercit pedibus.
etiam a dolore ⁊ labore. ⁊ ſic earun
deꝫ amplexu ⁊ oſculo non grauabit
rem mirare aut releuareſ laboreꝫ pe
dum tuorum

¶ Sermo.lvi. Eodem die

Surgens iheſus mane
prima ſabbati. Apparuit ꝓ
mo marie magdalene De
cies dominus apparuiſſe legitur. quī
quies in die reſurrectionis. ⁊ quin/
quies etiam poſt diē reſurrectionis
Primo ſiquidem apparuit magdale
ne ſoli ad monumentum perſiſtenti.
⁊ ploranti. Uñ iohannis.xx. Maria
ſtabat ad monumentū foris plorās
Stabat ſollicita ad querendum
Ubi dicit expoſitor. Stabat ad mo
numentū. qꝛ vbi eum alibi quereret
neſciebat. Stabat foris. qꝛ virtus dei
eſt in ea. corpus non eſſe tū videat
Stabat plorans. quia quid aliud a
geret. quid offerret aliud non habe
bat. clauſa ferebat aromata facta ⁊ q̄
comparauerat. ſꝫ quod intus erat ḡ
cia foris erumpebat. fluebant in la
crimis aromata pij pectoris. ⁊ ꝓ
guttis ſanguinis quas grauis ille in
paſſione ſudauerat lacrimarum ym
bres iſta fundebat. Inclinauit ſe eñ
proſpiciens introitū. viſura ſaltem v
bi fuiſſet quando ſcire non poterat
vbi eſſet. ſicut ait beatus Gregorius
Amanti ſemel aſpexiſſe nō ſufficit. qꝛ
vis amoris intentionem multiplicat
inquiſitōnis. ⁊ merito duos angelos
vidit in eo qꝛ pie ꝑſeuerauit. q̄ dicit
ei. Mulier quid ploras Sic offerūt

In die pasche

B

verba ſolacij.ſed lacrimas magis ex
citans deſolatur.nullum em̄ capit ex
angelica viſione metum.vel allocuti
one ſolatium.ꝛ qui cauſam tanti plo
ratus narrare non poſſet niſi verba
interrumpendo ꝛ igeminatos gemi
tus erumpendo.Denique ex humana
natura cordis locuta eſt.quia domi
nū meum.Deinde conuerſa retrorſū
dominū vidit.ſi tamen credidit or
tulanum.Qui dixit ei.Mulier quid
ploras.quem queris.Piiſſime domi
ne cur queris quid ploras. Nonne
vidiſti cor ſuū ꝛ dulcem vitam ani
me ſue.in ligno extendiſti.ferreis cla
uis configi ꝛ crudeliter mactari.ꝛ
nunc ipſum corpus qd̄ vtique gaude
bat ſibi dimiſſum credit amiſſum. ꝛ
dicis.Mulier quid ploras .Sed tu
ipſe ſciebas ꝛ ſic fieri volebas. Non
enim ignorabas amorem quem ipſe
inſpirabas.Noueras itaque tu ortula
nus ille ꝙ plantaueras.mō rigabas
Item nota ꝙ non ait quid queris.
ſed quem ſcire indicans ꝙ aliquem
querat Nihil ergo mirum ꝙ tetigit
venam cordis.cum reſpondit.ait em̄
Si tu ſuſtuliſti eum dicito mihi.ꝛ e
go eum tollam.Conſidera ꝙ vehem̄
tiſſimo affectu beata hec mulier dili
gebat criſtum regem.Domine iquit
ſi tu ſuſtuliſti eum.O tu maria.quē
tu vocas eū cū de nullo feceris ante
mentionem.ad quē facis relationē
Putas ne ꝙ in omniū cordibꝰ ver
ſetur iſta memoria dilecti tui.ſicut i
cōſiſtorio cordis tui.ꝛ ego inquit eū
tollam . quaſi diceret. Non te dein
teps oportebat admouere manus.
tm̄ dicito mihi.ꝛc.

C

¶ O reſpondit mira res hominem
perfecte etatis.cuius corpori vix cē
tum libre ſufficiunt vnguentorum .
irreuerenciam mulieris portabis.ꝛ
tollet ardens ꝛ affectiua locutio que
de quantitate amoris eſt effuſa. pro
mittit quod implere non poteſt. Ni
hil em̄ amanti difficile eſſe videtur.
Erat autem ni fallor hec cogitatio e
ius propter diei feſti reuerenciā po
ſuerunt eum in monumento hoc eo
ꝙ non longe eſſet ortus a loco publi
ci.ꝛ nunc vero tempus redijt operā
di.Heu me miſera.ortulanus te pre
uenit.purgauit ortum.nec voluit in
monumento corpus dimittere cruci
fixi.ꝛ quod ſolum potuit ꝛ mortuū
de monumento abiecit.Ait illi ihe
ſus.Maria erupit amantis dulcedo
vt non erumpat flentis amaritudo.
Nouerat dominus conſuetum ancil
le nomen.ꝛ cognoſcit ancilla conſue
tam domini vocem.Sentit enim ſo
litam ſuauitatem que vocari conſue
uerat maria.quaſi diceret Scio que
ſis ꝛ quem velis.Ecce me quem que
ris.ne plores.nec breuius.nec celeri
us hoc exprimi potuit.Quid mirū
ſi protinus quem diligebat agnouit
cum agnoſcere ſe indicauit.ꝛ agnitꝰ
eſt.Vocauit eam ꝛ illa reſpondit.
Raboni quod interpretatur magi
ſter.quam diſſimilia ſunt Raboni.ꝛ
ſi tu ſuſtuliſti eum dicito mihi. Illi
co mutate ſunt lacrime.ꝛ quas con
tritum cor ſe torquendo prius expri
mebat eas poſtmodū cor gaudens
exhortando effundebat
Sic maria dum abiectum querit
inuenit glorioſū. dum plorat deſpe

ctum mortuum ⁊ ſepultum. Immo
⁊ ſepultura ipſa vt videbatur indig
nū doceat. ſuſcitatū adorat dominū
⁊ magiſtrum. Eodem mō gracia di
uine conſolationis premia exhibent
anime penitenti ⁊ deflenti peccata
ſua Unde. Mathei. v. ¶ Beati qui
lugent. quoniam. ⁊c. Sunt autē
quinq̧ cauſe quare primo apparuit
magdalene. Prima eſt propter fer
uorem dilectionis. qꝛ feruencius di
ligebat ⁊ ſolercius querebat. Prouer.
viij. ¶ Ego diligentes me diligo. ⁊
qui mane vigilat ad me inueniet me
Scd̄a eſt propter perſeueranciam i
quiſitionis. qꝛ recedentibus a monu
mento diſcipulis. non recedebat Uñ
ſicut ait beatus gregorius Contigit
vt cum tunc ſola videret. que reman
ſit vt quereret. Mathei. x ¶ Qui per
ſeuerauerit vſq̧ in finē hic ſaluꝰ erit
¶ Tercia eſt propter ſolatiū peccatoris
vt nec̄o quantūcumq̧ peccauerit hō
non deſperet de gracia dei. Roma.
v. ¶ Ubi ſuperhabundauit delictū
ſuperhabundabit ⁊ gracia.
Quarta eſt propter depreſſionem ti
moris. vt nemo quantumcumq̧ iu
ſtus preponat ſe alicui peccatori Ma
thei. xxi. ¶ Publicani ⁊ meretrices p̄
cedent vos in regnum dei.
Quinta eſt propter exemplū noſtre
inſtructionis vt peccatori ad deum
conuerſo familiaritatem ⁊ graciam
oſtendamꝰ. vñ Iſaie. lvi. ¶ Qui di
cūt recede a me ne appinq̄s mihi. im
mūdus es. Iſti fumꝰ erūt in furō
re meo ignis ardens tota die Se
cundo apparuit mulieribꝰ a monu
mēto redeūtibꝰ. Math. vltio Exierūt
de monumēto currentes nunciare di
ſcipulis. ⁊ ecce ihesꝰ occurrit illis di
cens. Auete. Ille aūt acceſſerūt ⁊ tenu
erūt pedes eiꝰ ⁊ adorauerūt eū
Monumētū dr̄ a monēdo. eo qꝛ mone
at mentē hoīs de recordatione mor
tis. tunc igitur hō exiuit de monumē
to cum accenſus eterne patrie deſide
rio diſſolui cupit ⁊ eſſe cū xp̄o. talibꝰ
itaq̧ xp̄s occurrit adiuuādo ⁊ conſo
lando. Iſa. lxiiij. ¶ Occurriſti letanti
⁊ facienti iuſticiam Illi vero tenere
debent pedes eius. ſ. miam ipſius ⁊
iuſticiā. quoꝝ alterū ſine altero tene
ri vel conſolari non eſt ſecurū. Bern
hardus Fallitur qui ſic oſculat̄ mīe
pedē. vt pedem iuſticie nō attendat.
Tercio apparuit petro. Luce vltimo.
Surrexit dñs vere. ⁊ apparuit ſymo
ni. Neſcitur tñ vbi. qñ vel quomō. ⁊
ob hoc ſacerdos in miſſa tertia vice
vertit ſe ad populū cū ſilencio. quia
euangeliū ſilet de mō apparitōis hu
ius In hoc eīn qꝛ ſacerdos quinquies
vertit ſe. quinq̧ apparitiones dei re
p̄ſentat In hac itaq̧ apparitione ma
gna datur cōſolatio peccatori. Bern
hardꝰ. Magna ergo ⁊ vere dñe ihe
ſu digna pietati. dignatio qꝛ ei q̄ſi ſin
gulariter ⁊ pre ceteris dignatus es
apparere quē pre ceteris de negatiōe
eiꝰ rea ↄſciencia confūdebat. vt vbi
habundauit peccatū ibi ſuperhabū
dauit ⁊ grā. Cōpetit etiā petro illud
Iere. xxxi. Lōge apparuit dñs. ſ. qui
lōge ab eo receſſerat negādo ⁊ a diſci
puloꝝ ↄſorcio recedēdo. Cui rñdet
dñs In caritate perpetua diligā te. nō
tēporaliter ſicut amici hꝰ mūdi Ideo at
traxi te miſerās tui. reſpectu mīe Lu
ce. xxij Conuerſus dñs reſpexit petrū.
Ruſumq̧ edificabo te reſtituendo

F

ad culmen apoſtolice dignitatis Gregorius Conſiderandū nobis eſt cur omnipotens deꝰ eum quem cuncte eccleſie preferre diſpoſuerat vocem pertimeſcere. ⁊ ſeipſum negare pmiſit. quod ni miruʒ magne pietatis diſpoſitione actuʒ eſſe cognoſcimꝰ vt is qui futurus erat paſtor eccleſie ī ſua culpa diſcerʒ qualiter alijs miſereri d̄buiſſet. priꝰ itaqʒ euʒ oſtendit ſibi. ⁊ tunc ꝓpoſuit ceteris vt ex ſua īfirmitate ꝯgnoſcerʒ qualiter aliq̄m tolerarer. Ecc. xxxi. ¶ Intellige que ſūt proximi tui ex te ipſo.

¶ Quarto apparuit duobus diſcipulis pergentibus in emaus. quibus accēdit affectum ⁊ aperuit ſenſum vt intelligerent ſcripturas Emaus interp̄tatur deſiderium conſilij. ſeu abiectꝰ populus In quo notat̄ perfectio vite religioſe que ſtudet ꝯſilia euangelica adimplere. ⁊ in humilitate deo deſeruire. In emaus ergo pergēt. qui ad religioneʒ tendunt. eligentes magis abiecti eſſe in domo dei q̄ habitare in tabernaculis peccatoruʒ Simulqʒ preferētes theſauris egipti im ꝓperia criſti. abiectione omni vtilitate. ⁊ extremitate. contemptu. Horū domꝰ illuminat intellectum. Et accendit affectū. iō duo ſimul pergere referunt̄. quatinꝰ feruor dilectōnem erigat. ⁊ diſcretio feruorem regat. Cum talibus dn̄s gradit̄ eiſqʒ ſe ſociū tribuit. ⁊ graciā interne conſolationis oñdit. Prouerbiorū. viij. ¶ In vijs iuſticie ambulo in medio ſemitaꝝ iudicij. vt ditem diligentes me. ⁊ theſauros eorū repleaʒ. ſ. itellectū ꝯgnoſcēde veritatis ⁊ affectum

G

amore virtutis Quito apparuit decē diſcipulis in vnum congregatis. ianuis clauſis. In quo notatur cōgregatio perfectorum. qui mandata diuine legis perfecte cuſtodiunt. omneſqʒ cogitationes ⁊ affectiones ſuas in vnum reducāt. ⁊ portas ſenſuū vanitati temporalium claudunt. Et ꝯmendatur apparitio hec a quinqʒ Primo quia ſero id eſt poſt multa d̄ſideria. poſt longa ſuſpiria. Unde cū ſero eſſet die illa vna ſabbatoruʒ. ergo abrahe centenario. natꝰ eſt yſaac. Geneſis. xxij. Centenarius deſignat perfectionem deſiderij vite eterne Quia ſoli viri deſideriorūʒ fruunt̄ gaudio conſciencie. Ecc. xxx. ¶ Non eſt oblectatio ſuper cordis gaudium Scđo quia ſecreto. vñ et fores eſſent clauſe vbi diſipuli erant congregati Bernardus Vere cum dn̄s eſt ſponſus non vult indulgere preſenciam ſuam preſentibus. niſi ſecretis. Iſaye. xxiiij. ¶ Secretum meuʒ mihi. ſecretum meum mihi.

¶ Tercio. q2 in communi exhibita ⁊ ōnibus equaliter. vnde. Uenit iheſus ⁊ ſtetit in medio eoꝝ. vbi dicit expoſitor. Quid dicis ſingularitatis amator. communia loca. ⁊ communia opera. ꝯmuēs orationes. ⁊ ꝯmunē victuʒ. communes obſeruancias. quid faſtidis. quid amas diuerſoria. quid tanto opere diuerſoria captas. criſtꝰ rex niſi medium amat. viſitat congregatos. caueant diſperſi. paueant diſpſores. Ubi dicit Bernardus vbi ꝓprietas. ibi ſine dubio ſingularitas vbi ſingularitas ibi angulus. ⁊ vbi angulus ibi ſine dubio ſordes

h

Quarto. q̄ melliflua ſalutatione con
dita. vnde dixit eis. Pax vobis In
hoc nomine pax tres ſunt littere ⁊ v
na ſillaba. in quo trinitas ⁊ vnitas d̄
ſignatur. In P pater. In A prima
vocali filius. Eſt enī triangula. ſicut
⁊ in criſto triplex eſt ſubſtancia. ſ. ver
bum. caro. ⁊ anima. In x que eſt du
plex conſonās. ſpiritusſanctꝰ ab vtro
q̄ procedens Talibus autem pax an
nunciatur. quibus tranquillitas mē
tis infunditur que exſuperat omnē
ſenſum Quinto quia ſignis triun
phalibus conſūmata. Vnde ⁊ cum
hoc dixiſſet oſtendit eis manus ⁊ pe
des. ꝛc. Vbi dicit Bernardus So
lent in ſignis virtutis clipeorum fo
ramina demonſtrare. Ita ⁊ dominꝰ
oſtendit ſigna ſue paſſionis ad imita
6° tionem virtutis Sexto apparuit
octaua die diſcipulis quādo thomas
erat cum eis de cuius pectore omnē
dubitanciam ammouit. ſicut in octa
ua reſurrectionis omnem dubietaté
auferet ab intellectu omnem immū
diciā ab affectu. mortalitatem a cor
pore. fomitem de corde. Iuxta illud
Iſaye. xxx. Erit lux lune ſicut lux
ſolis. i. affectus ſine macula plenꝰ fō
te iuſticie. Et tunc lux ſolis ſicut lux
ſeptem dierum. i. intellectus plenus
luce ſapiencie. vt nihil ei deſit in nul
la ſciencia. In die illa alligabit domi
nus vulnera populi ſui. i. mortalita
tem corporis mei viculo eternitatis
noſtre. q̄ ſicut dicit Bernardus Per
hoc q̄ aſpicimus eſſenciā diuine na
ture a mutabilitate noſtra liberati fi
gimur in eternitate Et plagam per
cuſſoris ſanabit. ſ. fomitē quā ꝓpter
inobedienciam primi parentis per

J

cuſſi fuimus: vt iam non ſit in carne
7° Septimo apparuit ſeptē diſcipulis
laborantibus in piſcatione. In qua
notatur opus predicationis qđ inu
tiliter exercetur ore doctoris niſi ad
ſit preſencia ſaluatoris Iubꝫ ergo do
minus rete mitti in dexteram id eſt
vt dirigatur intencio ad eterna.
Iuxta illud mathei. vi. Neſciat ſi
niſtra tua quid faciat dextera tua. ⁊
ſic multitudo piſciū concluditur cū
dominus cooperatur. Mathei vltio.
Illi autem profecti predicauerunt
vbiq̄ domino cooperāte. ꝛc. Signū
eſt ergo preſencie diuine quando au
ditores compunguntur in predicati
one. vnde Exodi. xix. Totus mons
ſynai fumabat eo q̄ dominus deus
ꝛc. Bernardus Fumus indiciū eſt
magni hoſpitis In hoc autem q̄ pri
us miſit ſe in mare vt veniret ad do
minū cū alij nauigio venirēt ad eū
Bernardus Signum eſt ſingularis
pontificatus illius q̄ non vnam na
uim vt ceteri quiſq̄ ſuam. ſ; ipſum ſe
culum ſuſceperit gubernandū. miſit
enī ſe in mare vt eſſꝫ primꝰ in redi
tu quod acceperat in ordine princi
patum. tunica precinxit ſe qui precin
gendus erat martirij paſſione.
8° Octauo apparuit vndecim diſcipul'
in monte galilee. In quo contempla
tionis ſtudium deſignatur cum trāſ
migrat hō de galilea in bethleem. ď
labore in quietem Mons ille qua
tuor gradibus aſcenditur. ſcꝫ. Puri
tate operis. ab omni ſimulatiōe. Pu
ritate affectus. a noxie delectatione
Puritate cordis. a ſuperflua cogita
tione. Vnde ſubdens pſalmiſta.
Innocens manibus ⁊ mūdo cord'

k

9 Nono apparuit recumbentibus di
ſcipulis in ipſo die aſcenſionis incre
pans duriciam cordis eorum. In
quo notat̃ ſtudiū diſcipline quod a
merore incipit ſed in dulcedinem tẽ
dit. Unde ad hebreos.xij. ¶ Omnis
diſciplina in preſenti quidem nõ vi
detur eſſe gaudij ſed meroris. poſtea
autem fructum placatiſſimum exci
tans peccata reddꝫ iuſticie autē qui
dem fructus diſcipline. Primo qui
dem corticem amare compunctiõis
de antectis criminibus Deinde du
riſſimam teſtam inueterate conſuetu
dinis qua confracta aperitur anime
ſuauitas diuine conſolationis. quod
etiam hic manifeſte oſtenditur vt p̃
mo diſcipuli recubuiſſe leguntur ꝙ
quando penitentes ante veſcitur pa
ne lacrimarum in recordatione pec
catorum ſuorum. Deinde leguntur
increpati ⁊ exprobrati a deo. quod ẽ
quando penitens increpationi ver-
borum dei aurē comodat. vt priſti
ne conſuetudinis duriciam frangat.
Deide dñs comedit cū illis ꝙ ẽ qñ
penitens incipit frui ſuauitate dei
10 Decimo apparuit eis ipſo die in mõ
te oliueti. oleon grece latie miſericor
dia. ⁊ iõ in monte oliueti videtur p̃
minencia operū miſericordie ĩ qui
bus in perſona pauperis exhibetur
nobis preſencia ſaluatoris. Unde pš
¶ Beatus qui intelligit ſuper ege
num ⁊ pauperē. vbi dicit expoſitor
Beatū eſt intelligere quod ipſe qui
celum regit ſit modus in paupere. ꝙ
in eſuriente eſuriat ſaturitas rerum.
ꝙ ſitiat in ſitiente fons foncium. ꝙ
fruſtum panis. calicem aque. dator

l

omnium querat. ⁊ ſe de9 amore pau
peris ſic deponat vt non tantum ad-
ſit pauper. ſed ipſe ſicut pauper. Eſu
riui ⁊ dediſtis mihi manducare.
Se manducare dicit. quando paup̃
comederit. ⁊ cum bibit ſibi teſtatur
infuſum. O quantum agit amor pau
peris. deus gloriatur in celo. Unde
pauper erubeſcit in terra. ⁊ hoc r̃pu
tat ĩ homine ſibi ꝙ pauperi compu
tatur in manu. Suſceptus igitur
a nubibus ſic aſcendit in celū. quia
elemoſine noſtre angelorū manib9
deferuntur ad deū Aſcendit cri-
ſtus vt preparet fidelibus locum.
Deferuntur elemoſine vt dignas in
celo nobis preparent manſiones
Unde dicitur Prouerbiorum deci
mooctauo. ¶ Donum hominis dila
tat viam eius. ⁊ ante principem ſpa
cium ei faciet Imploremus ergo
clemenciam conditoris. vt in preſen
tĩ nobis faciem gracie ſue exhibeat.
⁊ in futuro ad gloriam contemplati
onis ſue perducat Amen

Feria ſecunda.

Epiſtola. Actuum.x.

In diebus illis. ſtans petr9
in medio plebis dixit. Viri fratres
vos ſcitis ꝙ factū eſt verbū per vni
uerſam iudeam incipiens enĩ a gali
lea p9 baptiſmū qđ p̃dicauit ioha-
nes ihesū a nazareth quomõ vnxit
eum de9 ſpiritu ſancto ⁊ virtute Qui

pertranſiuit benefaciendo ⁊ ſanãdo
omnes oppreſſos a diabolo. quoniã
deus erat cum illo. Et nos teſtes ſu
mus omnium que fecit in regione
iudeorum ⁊ iheruſalem. quem occi
derunt ſuſpendentes in ligno. Hunc
deus ſuſcitauit tercia die. ⁊ dedit eũ
manifeſtum fieri non omni populo
ſed teſtib9 preordinatis a deo nobis
qui manducauimus ⁊ bibimus cũ
illo poſtꝙ reſurrexit a mortuis. Et
precepit nobis predicare populo. ⁊
teſtificari. quia ipſe eſt qui conſtitu-
tus eſt a deo iudex viuorum ⁊ mor
tuorum. Huic omnes prophete teſti
monium perhibent remiſſionẽ pec
catorum accipere per nomen eius õ
nes qui credunt in eum

Euangelium. Luce vltimo

In illo tempore Duo ex di
ſcipulis iheſu ibant ipſa die in caſtel
lum quod erat in ſpacio ſtadiorum
ſexaginta ab iheruſalem nomine E
maus. Et ipſi loquebantur adinui-
cem de hijs omnibus que acciderãt
Et factum eſt dum fabularentur ⁊
ſecum quererent. ⁊ epſe iheſus appi
quans ibat cum illis. Oculi autem e
orum tenebantur ne eum agnoſcerẽt
Et ait ad illos. Qui ſunt hij ſermo-
nes quos confertis ad inuicem am
bulãtes ⁊ eſtis triſtes Et reſpõdens
vnus cui nomen cleophas. dixit ei
Tu ſolus peregrinus es in iheruſalẽ
⁊ non cognouiſti ea que facta ſunt i
illa in hijs diebus. Quib9 ille. Que
Et dixerunt de iheſu nazareno qui
fuit vir propheta potens in opere ⁊

ſermone coram deo ⁊ omni populo
⁊ quomodo tradiderunt eũ ſummi
ſacerdotes noſtri in dampnationem
mortis. ⁊ crucifixerunt eum Nos
autem ſperabam9. quia ipſe eſſet qui
redempturus eſſet iſrahel. Et nunc
ſuper hec omnia tercia dies eſt hodi
e ꝙ hec facta ſunt. Sed ⁊ mulieres
quedam ex noſtris terruerunt nos
que ante lucem fuerunt ad monumẽ
tum. ⁊ non inuento corpore eius ve
nerunt dicentes ſe etiam viſionem ã
gelorum vidiſſe qui dicunt eum vi
uere. Et abierunt quidã ex noſtris
ad monumentum ⁊ ita inuenerunt
ſicut mulieres dixerunt. ipſum vero
non inuenerut. Et ipſe dixit ad eos.
O ſtulti ⁊ tardi corde ad credendũ
in omnibus que locuti ſunt prophe
te. Nonne hec pati oportuit criſtũ.
⁊ ita intrare in gloriam ſuam Et in
cipiens a moyſe ⁊ omnibus prophe
tis interpretabatur illis in omnibus
ſcripturas que de ipſo erant Et cum
appinquauerunt caſtello quo ibant.
Et ipſe finxit ſe longius ire. Coege-
runt illum dicentes. Mane nobiſcũ
quoniam adveſperaſcit ⁊ inclinata ẽ
iam dies. Et intrauit cum illis. Et
factum eſt dum recumberet cũ eis
Accepit panem ⁊ benedixit ac fregit
⁊ porrigebat illis. ⁊ aperti ſunt ocu
li eorum ⁊ cognouerunt eum. Et ip
ſe euanuit ex oculis eorum. Et dixe
runt ad inuicem. Nonne cor noſtrũ
ardens erat in nobis. dum loqueretᵛ
in via ⁊ aperiret. nobis ſcripturas
Et ſurgentes eadem hora ingreſſi
ſunt i iheruſalẽ. ⁊ inuenerunt cõgre
gatos vndecim ⁊ eos qui cum ipſis
erant dicentes. ꝙ ſurrexit dominus

A

vere ⁊ apparuit ſymoni Et ipſi narra
bant que geſta erant in via. ⁊ quō co
gnouerunt eum in fractione panis.

Sermo. lvij. de euangelio.

COgnouerūt dominū
in fractione panis. Tria ↄſi
deranda ſunt in hijs verbis
Primo quare dominus hijs diſcipu
lis ſpecialiter ſe oſtendit.
Secundo qualiter eis apparuit.
Tercio in quo ab eis agnitus fuit.
Ad primum ſciendū ꝙ apparuit eis
ꝓpter quatuor.
Primo ꝓpter bonum ſocietatis quod
ꝓmiſit Math. dicens. Ubi duo vel
tres ↄgregati fuerint in noīe meo. in
medio eorum ſum.
Secundo ꝓpter iter bone actōnis. ut
ait ꝓuer. v. In vijs iuſticie ambulo.
ſcꝫ viantibus ſociū ſe exhibet: cuiꝰ fa
cundia ꝓvehiculo ſit in via.
Tercio ꝓpter collationē diuini ſermo
nis. ut ait ſapi. Concupiſcite ſermo
nes meos. diligite illos ⁊ habebitis
diſciplinam.
Quarto ꝓpter merorem dñice paſſio
nis. Unde ait Joh. v. Triſticia vr̄a
vertetur in gaudiū. Nota cum dici
tur. Duo ex diſcipulis. quoꝝ vnꝰ vo
catur cleophas. alter amō ſm̄ ambro
ſium. licet quidā dicunt illū fuiſſe be
atum lucā: ſed nō eſt autenticū. ibant
ipſa die reſurrectōis. in caſtellum: qḋ
tunc dicebatᷣ emaus: ſed poſtea fuit
dictū nicopalis: longe a iheruſalem
vij. miliarijs ⁊ dimidij. ⁊ ipſi loque
bantᷣ adinuicē de hijs oībus que au
dierant circa xp̄m: dolētes eū ſine cul
pa occiſuꝫ. Ecce ꝙ nihil ī eis ad diſci

B

plinā vacabat. Uniti eñ erant vincu
lo caritatis. cor occupatum merore. li
gua ſacre ↄfabulationi. pedes itineri
ꝓuer. Tene diſciplinam: ⁊ ne di
mittas eam ⁊c̄.
Ad ſecundum ſciendū ꝙ apparuit e
is in habitu peregrino. ⁊ hoc ꝓpter
quatuor.
Primo. ꝙ peregrinus erat in menti
bus eoꝝ. ⁊ nō credebant eū reſurrex
iſſe a mortuis. Grego. Taleꝫ ſe eſſe ex
hibuit in corpore qualis erat in mē
te. ꝓpter hoc ⁊ reprehēdit eos de ſtul
ticia. ꝙ ſcripturas nō intelligebant q̄
plane ↄtinent paſſionis ⁊ reſurrectio
nis miſteriū. Item de pigricia. ꝙ ne
qꝫ mulieribus reſurrectionē annūci
antibus. neqꝫ hijs que ſepiꝰ audierāt
neqꝫ hijs que in lege nouerant crede
revoluerunt.
Secundo. ꝙ ipſe peregrinus fuit in
mundo vbi neqꝫ manſionem habuit
neqꝫ honorē appetiuit. neqꝫ iniurias
iudicauit. Un̄ pſal. Incola ego ſuꝫ
in terra. Joh. xix. Quaſi peregrinꝰ
fuit in oculis eoꝝ.
Tercio ꝙ tendebat ad locum ſanctū
.i. in celuꝫ. Unde math. iij. Hō qui
dam peregre ꝓficiſcens ⁊c̄ ꝓ parua eſt
ipſius hūanitas aſſumpta. de qua ꝓ
uer. vij. Saccū pecunie tulit ſecuꝫ
baculū lignū crucis. De quo geñ. xij
In baculo meo trāſiui iordanē iſtū.
Quarto. ꝙ docet nos peregrinari in
exilio huiꝰ mundi ⁊ ſuſpirare ad pa
triā paradiſi. ij. Coꝝ. ij. Quādiu ſu
mꝰ in corpore peregrinamur a dn̄o
hac peregrinatōe finita amici noſtri
.ſ. angeli ⁊ ſancti obuiā veniētes cum
gaudio nos ſuſcipient in ciuitate cele
ſti. Iſa. lv. Egredimini in leticia ⁊

in pace reducemini.
Habet etiam ⁊ dyabolus peregrinos
ſuos qui quotidie faciunt dietam ſu
am vſqꝫ in infernum. Unde ruth p̄.
Abijt homo de bethleem iuda ut
peregrinaretur in regione moabiti-
de. Prima dieta eſt ſuperbia. De
qua eccleſiaſtici. x. Inicium ſuper-
bie hominis apoſtatare a deo: quoni
am ab eo qui fecit illum receſſit coꝛ
eius. Secunda auaricia. De qua
pſa. lvij. Abijt merens in via coꝛdis
ſui. Tercia luxuria. de qua luce. iij.
Filius ꝓdigus abijt in regionem
longinquã. Hac peregrinatione per
acta recipiẽt eos hoſpites inferni cũ
ſtridoꝛe ⁊ vlulatu ducentes ad crucia
tus eternos. Unde yſayas. Clama
bat alter ad alterum.
Ad tercium ſciendũ ꝙ pꝛimo eis ex
poſuit ſcripturas.
Secundo ab eis elongari ſe finxit
Tercio ad hoſpicium vocatus intra-
uit ⁊ ibi agnitus eſt in fractõe panis
Pꝛimũ generauit ardoꝛem in menti
bus eoꝝ ꝯtrã coꝛpoꝛem incredulita-
tis. Unde dicunt. Nonne coꝛ noſtrũ
ardens erat in nobis dum loqueret̃
nobis in via. Ubi dicit beda. Exau-
dito ſermone coꝛ pꝛius coꝛpoꝛe incre
dulitatis ⁊ timoꝛis frigiduꝫ. igne ſpi
ritusſancti eſt accenſum. ut iam inter
no ardeat deſiderio. ⁊ ad credenduꝫ
veritatem ſe extendat.
Secundum elicuit ab eis oꝛationeꝫ
Unde bernardus. Finxit ſe longius
ire. nõ quia hoc volebat. ſed cupiebat
audire. Mane nobiſcũ: quoniã aduel
peraſcit. Subtraxit namqꝫ ſe ut am-
plius deſiderent. ⁊ deſideratꝰ audiꝰ
reuocet̃. ⁊ reuocatus foꝛtius teneat̃

Sunt enĩ tres alie cauſe quare grãa
ꝯtemplationis ſubtrahitur. Pri
mo merito maloꝝ operum. Unde p̄
mo occiſi ſunt filij zedechie. ⁊ poſtea
exoculatus eſt. Item ꝓpter ꝯſeruatõ
nem humilitatis. Unde exo. Mag
na eſt gratia ꝯtemplationis. duruꝫ li
quefiebat ad ardoꝛeꝫ ſolis. i. ad vehe
mentiam temptatõnis. ij. Corint.
Ne magnitudo reuelationũ extol
lat me: datus eſt mihi ſtimulus car-
nis ⁊c̃. Item ꝓpter vtilitatẽ actio-
nis. Unde ioh̄. xvi. Expedit vobis
ut ego vadam.
Tercium ꝯtulit eis manifeſtam cog
nitõnem. in quo innuitur ꝙ veritas
melius opere ꝙ̃ verbo mõſtraretur.
Unde eccleſiaſti. i. Fili ꝯcupiſce ſa
pientiam. ſerua iuſticiã ⁊ deus prebe
bit illam tibi. Gregorius. Excedens
nõ eſt cognitus dũ loqueretur ⁊ dig
natus eſt cognoſci dum paſcitur. Au
diendo precepta dei illuiati nõ ſunt.
quia ſcriptum eſt Joh̄. iij. Non au
dientes legis iuſſa ſaluabũtur a dño
ſed facientes iuſticiam legis

Feria tercia paſche.
Epiſtola. Actuum. xiij.

IN diebꝰ illis. ſurgẽs
paulꝰ ⁊ manu ſilentiuꝫ indi
cẽs ait. Uiri frẽs filij gene
ris abꝛahã. ⁊ qui in vobis timẽt deũ
vobis verbũ ſalutis hꝰ miſſuꝫ ẽ Qui
enim habitabant iheruſalem ⁊ prin-
cipes eius ignorantes iheſuꝫ ⁊ voces
ꝓphetarum que per omne ſabbatuꝫ
leguntur iudicantes impleuerunt. ⁊
nullam cauſam mortis inuenientes
in eo petierũt a pilato ut interficerent

eum. Cumqꝫ ↄſummaſſet omnia que de eo ſcripta erant: deponentes eum de ligno poſu erunt in monumento. Deus vero ſuſcitauit eum a mortuis Qui viſus eſt per dies multos hijs q̀ ſimul aſcenderant cum eo de galilea in iheruſalē: quivſqꝫ nunc ſunt teſtes eius ad plebem. Et nos vobis annū ciamus eaꝫ que ad patres noſtros re pmiſſio facta eſt. Quoniaꝫ hanc de us adipleuit filijs veſtris reſuſcitans iheſum xpriſtum dn̄m noſtrum.

¶ Euangelium. Luce vltimo

In illo tēpore· ſtetit iheſus in medio diſcipulorum ſuorum ⁊ dixit. Par vobis. ego ſum nolite timere Conturbati vero ⁊ cōterriti exiſtimabant ſe ſpiritum videre. Et dixit eis. Quid turbati eſtis ⁊ cogitationes aſcendunt in corda veſtra. Videte manus meas ⁊ pedes: quia ego ipſe ſum. palpate ⁊ videte. quia ſpiritus carneꝫ ⁊ oſſa non habet ſicut me videtis habere Et cum hoc dixiſſet: oſtēdit eis manus ⁊ pedes. Adhuc autem illis non credentibus ⁊ ammirantibꝰ pre gaudio dixit. Habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtulerūt ei partem piſcis aſſi. ⁊ fauum mellis Et cum manducaſſet coram eis: ſumens reliquias dedit eis ⁊ dixit ad illos. Hec ſunt verba que locutus ſum ad vos cum adhuc eſſem vobiſcum. quoniam neceſſe eſt impleri oīa que ſcripta ſunt in lege moyſi ⁊ pphetis et pſalmis de me Tunc aperuit illis ſenſum ut intelligerēt ſcripturas. Et dixit eis. Quoniam ſic ſcriptuꝫ eſt. ⁊ ſic oportebat pati xp̄m ⁊ reſurgē a mortuis tercia die. ⁊ predicari in nomīe eius penitentiam ⁊ remiſſionem peccatorum in omnes gentes.

¶ Sermo. lviij. de euangelio.

Stetit Iheſus i medio diſcipulorꝫ ſuorum ⁊ dixit eis. pax vobis. In hijs verbis tria conſideranda circa dominuꝫ occurrunt. Situs. Locus. ⁊ Actus. Situs notatur cum dicitur. Stetit iheſus. Locus cum ſubditur. in medio. Actus cum additur. ⁊ dixit eis. pax vobis Stetit igitur dominus in medio pter quinqꝫ.

¶ Primo ut ex ↄſuetudine viſitata plenius agnoſceretur. quia dum conuerſatus inter eos in medio eorūꝫ ſedebat in medio eorum ambulabat. ſicut ipſe ait Luce. xxij. ¶ Ego in medio veſtrum ſum ſicut qui miniſtrat. Apo. ij. ¶ Hec dicit qui ambulat in medio candelabrorꝫ aureorum. oſtendens ut ſicut ipſe ambulauit: ita ⁊ nos ambulemus.

Secundo vt gloria reſurrectōnis ab oībus videretur. Iñ eccl. xxiiij ¶ In medio populi ſui glorificabit͛ puocando eos ad largitatē per cicatricū oſtenſionem cū dicit ¶ Videte manꝰ meas ⁊ pedes meos. i. opera ⁊ affectꝰ meos erga vos: docens hoc facto ut habeamus manꝰ perforatas per largitateꝫ ⁊ pedes. i. affectꝰ per ↄpaſſionem

Tercio ut omniū ſollicitudinē equaliter ſe habere monſtraret. Eſt enim quaſi centrum a quo radij gratiaruꝫ equaliter ad circumferentiā dirigun tur. ſ. ad nos qui ſumus in labore in circuitu vite huius. Unde ſapien. vi.

B

¶ Puſillum ⁊ magnū ipſe fecit:equa
liter eſt ei cura de omnibus. Unde
dicit grego. Non eſt rex apud illum
nobilior.non pauper inferior.nō di
ues potentior.nō nudꝰ pauidior.nō
ſeruus deterior. ſed omnibꝰ equalis
iudex.oībus deus.omnibus dn̄s eſt.
Unde apoſtolus ¶ In veritate cōpe
ri ꝙ non eſt perſonaꝝ acceptor deus
Job.xxxvi. ¶ Deus potentes nō abij
cit:cum ⁊ ipſe ſit potens.ſed nō ſeruat
impios.⁊ iudiciū pauperibus tribu
it.nam cū ſit ſumma iuſticia:ſeipſum
negare nō poteſt ſicut dicitur.ij. Thi
mothei.ij.

¶ Quarto ut vniformitatē ſe diligere
approbaret. Unde math.xix. ¶ Ubi
duo vel tres ꝯgregati ſunt in nomīe
meo:ibi ſum in medio eoꝝ. vbi dicit
expoſitor. Amat medium mediator
dei ⁊ hominum.fruſtra queris in ſe
ctulo.fruſtra circuis ciuitatē.in me
dio ē.in meridie cubat. inter lilia pa
ſcitur.in ꝯſilio iuſtorum ⁊ ꝯgregatōe
Non ſumus ergo ex illis de quibus
dicit cano. Jude ¶ Hij ſunt q̄ ſegre
gant ſemetipſos animales:ſpiritū nō
habentes. vbi dicit bernardꝰ. Unde
re eſt animam hominis quemadmo
dum vniuerſa corporis membra vi
uificet coherentia ſibi.ſeparata ergo
vel diuiſa a iunctura ceterorū:mem
bra iſta nō viuificet. Sicut enim om
nis qui dicit anathema iheſu:quia a
nathema ſeparatio eſt.ſic econtra.om
nis qui ab vnitate diuiditur ne dubi
tes quin ab eo receſſerit ſpiritus vite
Hij ſunt montes gelboe quos non vi
ſitat dominus.ij. Regum.i.

Quinto ut electionem medij nos do
ceret.ꝗꝛ mediū participat rōem extre

C

moꝝ. Unde philoſophus. Uirtus ē
medium ſuperfluitatis ⁊ indigentie.
Unde ⁊ lignū vite eſt in medio para
diſi. Et notandū ꝙ dn̄s in natiuita
te ponit in medio duoꝝ aīalium.in
adoleſcentia inuenit in medio docto
rum.in paſſione in medio latronum
In reſurrectōne pacem affert in me
dio diſcipulorum.

¶ In natiuitate docet nos eligere me
dium paupertatis. Aīalia enim man
ſueta in preſepio dei ſūt pauperes vo
luntarij. Unde pſal. ¶ Aīalia tua in
habitabunt in ea.paraſti in dulcedie
tua pauperi deus. Sed quidā ſunt
pauperes ſordidi.⁊ hij deſignant in
aſino:qui nihil diſcernit. Quidā pau
peres delicati .⁊ hij deſignant in bo
ue qui fenū eligit. Ponit ergo domi
nus in medio bouis ⁊ aſini:ut medio
critatē doceat tenendā in paupertate
Unde iheronimꝰ. Nec affectate ſor
des:nec exquiſite delicie laudē pari
unt. ¶ In adoleſcentia docet nos eli
gere medium ſapie. Quidā nempe
ſunt qui totū tribuunt intellectui. et
⁊ nihil aut paꝝ affectui.ſicut curioſi
circa ſubtilia ⁊ inutilia.quibꝰ apoſtolꝰ
ait Roma. vij. ¶ Nō plus ſapere ꝙ̄
oportet ſapere: ſed ſapere ad ſobrieta
tem. vbi dicit bernardus. Non ꝓhi
bet ſapere:ſed plus ſapere ꝙ̄ oportet.
Nam licet omnis ſcientia in ſe ſit bo
na que tamen ſubnixa eſt veritati: tu
tamen qui cum timore ⁊ tremore ſal
tem pro temporis breuitate feſtinas
eas ſcire prius ampliuſꝗ curato:que
ſenſeris viciniora ſaluti. Comparatur
nam ꝗ ſapientia cibo: circa quem ſu
mendum ſi modus ⁊ ordo non ſerua
tur:mox male redditur. Unde com

paratur ſali quo condiuntur cibi: ta
men ſi menſuram excedit ⁊ ipſum pe
rit. ⁊ quod ſalierit perdit. Quidam
econuerſo totum tribuunt affectui.
nihil autem intellectui. Sicut torpē
tes circa ſalutem ꝓximi qui abſcōdūt
pecuniam domini ſui. Contra quos
dicitur puerbioꝝ. xi. ¶ Qui abſcon-
dit frumenta maledicetur in popu-
lis. vbi dicit gregorius. ¶ Qua pena
plectendi ſunt: qui in fame verbi ne
anime pereant: panem percepte gra-
tie non miniſtrant. Medium ergo te
nendum eſt ut ſtudeas circa intelle-
ctum luminandum per diſcretioneʒ
⁊ circa affectum attendendum per
deuotionem. Unde pri. thimo. iiij.
¶ Attende tibi ⁊ doctrine. Item Jo
hannis. v. ¶ Erat iohannes lucerna
ardens ⁊ lucens. vbi dicit gregorius
Eſt tantum lucere vanū. tantuʒ arde
re parꝝ: lucere ⁊ ardere perfectuʒ.
In paſſione docet nos eligere medi-
um temperantie. Latrones namqꝫ
ſunt qui ſeipſos in patibolo peniten-
tie propter peccata ſuſpendūt. Unde
Job. vij. ¶ Elegit ſuſpendium ani-
ma mea: ⁊ mortem oſſa mea. Sʒ qui
dam ſunt qui indiſcretam penitenti-
am faciunt. ⁊ ſignantur per zacheuʒ
qui aſcendit in arborem ſicomorum
ut videret ihesum. Luce. xix. Sico-
morus interpretatur ficus fatua. ⁊ ſi
gnat talium diſciplinam: que dulcis
eſt ꝓpter feruorem: ſed fatua propter
indiſcretionem. quia ſicut ait ſeneca
Contra naturam eſt torquere corpꝰ
ꝓprium. ſcilicet in cibis: non tantum
vilibus: ſed in ceteris horridis uti:
quemadmodum enim deſiderare de
licatas res luxurie eſt: ita vſitatas ⁊ nō

magno ſtudio preprrabiles fugere
dementie eſt. ¶ Quidam econtrario
faciunt penitentiam diſſolutaʒ. ſicut
carnales ſignati per populum iudeo
rum: qui in deſerto ad ollas egiptias
ſuſpirabant. Contra quos dicit᷑ Ma
the. xi. ¶ Quid exiſtis in deſertuʒ vi
dere: arundinem vento agitatam: vel
quid exiſtis videre: hominem molli
bus veſtitum. Arundo ſunt indiſcre-
ti foris nitidi per oſtenſioneʒ operis
Intus vacui per ſanitatem virtutis.
Hij agitantur vento. quia impatien-
tie nō poſſunt reſiſtere. ⁊ leui verbo.
Mollibus veſtiti ſunt deliciaruʒ mol
licie reſoluti. ⁊ ideo vtriuſqꝫ latronis
crura confracta ſunt quia illi per im
patientiam. iſti per diſſolutam vitam
franguntur. Dominus ergo ſuſpen
ſus in medio docet ut ꝓ menſura vi-
rium pondus penitentie aſſumatur.
⁊ ſic nec frangetur ꝓpoſitum: nec ſalu
bris intentio conteretur. Unde pſal
miſta ¶ Cuſtodit dominus omnia oſ
ſa eorum: vnum ex hijs non contere
tur. ¶ In reſurrectione docet nos
medium iuſticie. Unde tunc pacem
annunciauit. quia ſicut dicitur yſaye
xxxij ¶ Opus iuſticie pax. Juſti nam
qꝫ ſunt: qui vitaʒ ſuam quotidiana ex
aminatione diſcutiunt. Sed quidaʒ
nimis declinant ad ſiniſtram iudicij
trepidantes timore vbi timor nō eſt.
Alij nimis declināt ad dexteram miſe
ricordie: dicentes pax vbi pax nō eſt.
Propter hoc medium tenēdum eſt.
ſicut dicitur Numeri viceſimo primo
¶ In publica gradiemur via: non decli
nantes ad dexteram: neqꝫ ad ſiniſtrā.
⁊c.
¶ Sequitur videre de actu ſalutatōis

mellifflue. ⁊ dixit eis. Pax vobis. Ec
ce verus pacificus ad pacem natus.
pacem attulit ſuſcitatus: ut oſtendat
quantum in pace ⁊ vnitate complace
at ſibi. Qui ergo pacem turbat: anti
xpriſtus eſt. ⁊ deſtruit ſedē dei. quia
in pace factus eſt locus eius. Quia
ergo xpriſtus quando apparuit diſci
pulis: pacem eis annunciauit. Ideo
epiſcopus qui ſpiritualis eſt vicarius
xpriſti. in prima verſione in miſſa di
cit. Pax vobis. Sed notandū ꝙ tri
plex eſt pax.

¶ Prima exterior ſcilicet temporis pro
qua quotidie orat eccleſia. Unde ihe
remie. xxix. ¶ Querite pacem ciuita
tis ad quam tranſmigrare vos feci. ſ.
mundi huius. ⁊ orate pro ea ad deū
quia in pace illius erit pax vobis.
Secunda interior. ſcilicet pectoris.
De qua pſalmiſta ¶ Pax multa dili
gentibus legem tuam Iudi. vi. ¶ E
dificauit gedeon altare: ⁊ vocauit il
lud domini pax.

¶ Tercia ſuperior. id ē eternitatis que
eſt pax ſuper pacem. De qua philip.
iiij. ¶ Pax dei que exſuperat omnē
ſenſum ⁊c. Illam pacem ſeruat dilec
tis ſuis tanꝗ aurum precioſiſſimum
Unde dicitur yſaye. xxvi. ¶ Serua
bit pacem nobis. pacē quia in te ſpe
rauimus. ¶ Prima pax bona. Secū
da melior. Tercia optima.

¶ Primam pacem perturbant ſcanda
la bellorum: que mouet corpus dya
boli contra corpus xpriſti. Sicut di
citur apocalipſis. vi. vbi legit̄ ꝙ pri
mo exiuit equus albus. ſcilicet eccleſi
a xpi ſanguine dealbata. Secundo e
quus rufus. Tercio equꝰ niger. Qr
to equus pallidus. per quos figura
tur corpus dyaboli. Naȝ in equo ru
fo intelligitur ſtrages martirum. in
nigro perſecutio hereticorū. in palli
do perſecutio falſorum fratrum.
Secundam pacem perturbant repu
gnantia carnalium deſideriorū. Un
de ad roma. vij. ¶ Uideo aliam legē
in membris meis repugnātem legi
⁊c. Prouerbiorum. xix. ſcd̄m aliam lit
teram ¶ Tria ſunt que expellunt ho
minem de domo. fumꝰ. ſcilicet ſuper
bia. ſtillicidium ſcilicet luxuria. ⁊ ma
la vxor. ſcilicet auaricia. cum qua ma
trimonium inſeparabile contrahunt
omnes cupiditates. De quibus dicit
pſalmiſta. ¶ Nihil inuenerunt om
nes viri diuitiarum in manibus ſu
is ⁊c.

¶ Terciam pacem nihil eſt quod vale
at perturbare. Unde dicitur Leuiti
ci. xxvij. ¶ Dabo pacem in finibus
veſtris. dormietis ⁊ non erit qui ex
terreat.

¶ Prima pax indifferens eſt. malorū
pariter ⁊ bonorum.
Secunda bonorum tantum.
Tertia beatorum. Propter hoc do
minus bis dixit apoſtolis in die re
ſurrexionis. pax vobis. q̄ ⁊ eis pacem
pectoris tribuit. ⁊ pacem eternitatis
repromiſit. Unde Ioh. xiiij. ¶ Pacē
relinquo vobis. pacem meā do vobis
Terciam vero pacem. ſcilicet tempo
ralem non habuerunt apoſtoli. quia
ſemper eos perſecutus eſt mundus.
Unde ait dn̄s Ioh. vi. ¶ Si me per
ſecuti ſunt: ⁊ vos perſequentur.

¶ Dominica prima poſt paſcha.
¶ Epiſtola Prima Iohis.

In oct' paſche

Sermo quinquageſimuſnonus

M

Kariſſimi. Omē quod
natum eſt ex deo vincit
mundum. Et hec eſt vi
ctoria que vincit mundum fides ve
ſtra. Quis autem eſt qui vincit mun
dum niſi qui credit qm̄ iheſus eſt fi
lius dei. Hic ē em̄ qui venit per aquā
⁊ ſanguinem iheſus xpriſtus. Nō in
aqua ſolum: ſed in aqua ⁊ ſanguine.
Et ſpiritus eſt qui teſtificatur quo
niam xpriſtus eſt veritas. qm̄ tres ſūt
qui teſtimonium dant in terra. ſpiri
tus. aqua. ſanguis. Et tres ſūt qui te
ſtimonium dāt in celo. Pater. verbū
⁊ ſpiritus ſanctus. Et hij tres vnum
ſunt. Si teſtimonium hominuȝ acci
pimus. ſed teſtimoniū dei maius eſt
quoniam hoc eſt teſtimoniuȝ dei qđ
maius eſt. quia teſtificatus eſt de fi
lio ſuo. Qui credit in filium dei ha
bet teſtimonium dei in ſe.

Euangelium. Johannis. xx.

In illo tempore. Cum ſero
eſſet die illa vna ſabbatorum: ⁊ fores
eſſent clauſe vbi erant diſcipuli ↄgre
gati ꝑpter metum iudeoꝝ. Venit ihe
ſus ⁊ ſtetit in medio diſcipuloꝝ ⁊ dix
it. Pax vobis Et cum hec dixiſſet: oſ̄
dit eis manus ⁊ latus. Gauiſi ſunt er
go diſcipuli viſo domino. Dixit ergo
eis iterum. Pax vobis. Sicut miſit
me pater: ⁊ ego mitto vos. Hoc cum
dixiſſet: inſufflauit ⁊ dixit eis. Accipi
te ſpiritum ſanctum. Quoꝝ remiſeri
tis peccata remittuntur eis ⁊ quoruȝ
retinueritis: retenta ſunt. Thomas
autem vnꝰ ex duodecim qui dicit' di
dimus nō erat cum eis qñ venit ihe
ſus. Dixerūt ergo ei alij diſcipuli. vi
dimus dominū. Ille autem dixit eis
Niſi videro in manibus eius fixurā
clauoꝝ. ⁊ mittam digitum meum in
locum clauorum. ⁊ mittam manum
meam in latus eius non credam. Et
poſt dies octo iterum erant diſcipu
li eius intus ⁊ thomas cum eis. Ve
nit iheſus ianuis clauſis ⁊ ſtetit in me
dio ⁊ dixit. Pax vobis. Deinde dicit
thome. Infer digitum tuum huc: et
vide manus meas. ⁊ affer manuȝ tu
am. ⁊ mitte in latus meum. ⁊ noli eſ
ſe incredulus ſed fidelis. Reſpondit
thomas ⁊ dixit ei. Dominus meus ⁊
deus meus. Dicit ei iheſus. Quia vi
diſti me thoma credidiſti. beati qui
non viderunt ⁊ crediderunt. Multa
quidem ⁊ alia ſigna fecit iheſus in cō
ſpectu diſcipuloruȝ ſuorum que non
ſunt ſcripta in libro hoc. Hec aūt ſcri
pta ſunt vt credatis quia iheſus eſt fi
lius dei. ⁊ ut credentes vitam habea
tis in nomine eius.

Sermo. lix. de euangelio.

Cvm ſero eſſet die illa
⁊c. Sicut dicitur actuū. p.
Poſt reſurrectionē ſuaȝ do
minus per dies quadraginta in mul
tis apparuit diſcipulis ut intellectus (argument)
eoꝝ formaret' in fide reſurrectōnis
Et ſicut ait damaſcenꝰ. quedā exhibu
it ſm naturaȝ: ut tranſire de loco ad
locū infatigabilit'. ⁊ per ianuas clau
ſas intrare. quedā per fictōeȝ: ut ī eo
ꝙ finxit ſe longius ire. quedā ſm diſ
putatōem. ad certificandū ꝙ ipſum
corpꝰ qđ paſſum fuerat reſurrexit:
ut cicatrices. cibatio. potatio. Alijs

B

tamen argumentis vſus eſt ad ꝓban
dam gloriam reſurrectionis. alijs ad
ꝓbandum virtutem corporis.
Tribus argumentis probauit reſur
rectionem.

¶ Primum eſt ꝙ ſicut dicitur hic clau
ſis ianuis īrauit ad eos. ſicut de clau
ſo ſepulchro ⁊ integro ſignaculo reſur
rexit. Unde cuidam monacho ſancti
Laurentij extra muros: miranti de
cingulo ſuo ante ſe ꝓiecto. ⁊ non ſolu
to vox in aere facta eſt. Sic potuit
clauſo iheſus prodire ſepulchro. In
hoc manifeſtauit reſurrectionem ſu
am per dotē illam que eſt ſubtilitas
nō quia hec poſſent perpendere ſen
ſu exteriori: ſed ↄferendo cum eis po
terant hoc cognoſcere ꝙ corpus illō
erat glorioſum: quod potuit intrare
ianuis clauſis. Tanta namq̄ ē ſubtili
tas corporis glorificati ꝙ poteſt pe
netrare omnia corpora quantūcunq̄
ſpiſſa. licet ipſum a nullo valeat pene
trari.

¶ Secundū eſt argumentū ꝙ cito ap
parebat ⁊ diſparebat. in quo manife
ſtauit reſurrectionē ſuam per dotem
illam que eſt agilitas. licet ratō agili
tatis nō poſſet a diſcipulis ↄprehen
di. Tanta namq̄ eſt agilitas corporis
glorificati ꝙ tam cito poteſt eſſe vbi
cunq̄ vult ſpiritus. Unde auguſtin9
Ubi volet ſpiritus: protinus erit ibi
⁊ corpus.

¶ Tercium argumentū eſt. ꝗ videnti
bus diſcipulis. baiulis nubibus con
iunctis ⁊ baiulantibus angelis aſcen
dit in celū ꝓpria poteſtate. Unde yſa.
lxiij ¶ Iſte formoſus in ſtola ſua gra
diens in multitudine fortitudis ſue
In quo ſimiliter manifeſtauit reſur

C

rectionem ſuam per dotem agilita
tis: expreſſiori tamen modo per mo
dum leuitatis tendendo ſurſum: qđ
eſt contra naturam corporis ponde
roſi. ꝗ ſicut dicitur ſap. ix. ¶ Corpus
qđ corrūpitur aggrauat aīam. ſ. corr
pulentia que premit deorſum: ſed in
corpore glorificato nō eſt pondus a
licuius corpulentie qđ obſtat aīe. im
mo pōt agi quocūq̄ voluerit aīa. Ec
ce ꝙ trib9 argumentis ꝓbauit reſur
rectionem. ¶ Sed quare per du
as alias dotes. ſ. claritatē ⁊ impaſſibi
litatē non ꝓbauit reſurrectionē. Ad
hoc pōt breuiter r̄ndert ꝙ hoc fuit
ex parte diſcipuloꝝ qui hmōi mani
feſtationes deprehendere non vale
bant. Unde aug9. Glorificata carne
dominus reſurrexit. ſed noluit in ea
claritate diſcipulis apparere. quia nō
poſſent oculis mortalibus talē clari
tatem conſpicere. Si eñ eum in trāſ
figuratione nō potuerunt inſpicere:
quanto magis nec in reſurrectione.
In tranſfiguratōe namq̄ oſtendeba
tur tantummodo per ſimilitudinem
glorificatōis future. ⁊ tñ claritatem
illam nō poterāt ſuſtinere: ſed ceciderunt
runt in faciem ſuam. ⁊ lucida nubes
obūbrauit eos. Multomagis ergo p9
reſurrectionem non potuiſſent ferre
claritatem corporis vere glorificati.
⁊ idō in claritate nō potuit eis reſur
rectō manifeſtari. Similiter de ipaſ
ſibilitate dicendū eſt ꝙ ipaſſibilitas
xpi nō potuit a diſcipulis ↄprehendi
nec decebat eos actu experiri vtꝝ poſ
ſet pati an nō. Trib9 alijs argumen
tis ꝓbauit virtutē corporis. Primū
ē viſibilitas. ꝗ decies legit̄ apparuiſſe
p9 reſurrectionē: ut inuueret ꝙ per

In oct' pasche

obſeruanciam decalogi. decimus or
do debebat ex hoībꝰ reſtaurari. In
hoc autem ꝙ prebuit ſe viſibilē ſub
eiſdez liniamentis. ſ. forma ⁊ figura
ſub quibus erat ante reſurrectionez.
fuit argumentum ꝙ idem hō cristꝰ
iheſus qui prius cum eis conuerſatꝰ
fuerat reſurrexit. ¶ Scdm argumē
tum fuit palpabilitas. ꝙ miraculoſe
palpandas prebuit vulnerum cica-
trices. corpus eñ glorificatum non
videri nec palpari poteſt a corpore
non glorificato niſi per miraculum.
⁊ quantum ad hoc oſtendebatur eis
ꝙ idem corpus quod prius paſſum
fuerat reſurrexit. ¶ Sunt autez ſep
tez rationes quare in glorificato cor
pore ſuo reſeruauit dominꝰ cicatri-
ces. ¶ Prima vt ſigna ſue victorie ſe
cum ferrz. ſicut de milite ſtrenuo mlt
tum vulnerato. qui preelegit ſanari
cum deformitate apparentibus cica-
tricum veſtigns. ꝙ omnino deletis.
vt appareant veſtigia probitatis. vñ
dominus ait Iſaie. lxiij. ¶ Ego qui
loquor iuſticiam ⁊ ꝓpugnator ſum
ad ſaluandum. eodem mō. Augu
ſtinus ait. Indicia martirij remane
bunt in ipſis corporibus martirum
glorificatis. ¶ Scdo vt per eas in fi
de diſcipulos confirmaret. ſicut patz
in beato thoma qui aliter credere re
cuſabat dicens. Niſi videro in mani
bus eius fixuram clauorū. ⁊ mittaz
digitum meum in locum clauorum
⁊ mittam manū meā in latus eiꝰ nō
credā. Opinio quorundā eſt ꝙ ex re
uerencia noluit palpare vulnera. ⁊
cicatrices. ſʒ tñ eas aſperit. ex eoꝙ do
minus ait. Quia vidiſti me thoma
⁊ non ait. ꝙ palpaſti me vel tetigiſti

Sʒ ſancti manifeſte dicunt ꝙ vidit
⁊ tetigit ex viſu certificauit fidem ſu
am ex tactu noſtram. Unde leo papa
Thomas cuz eſſet ſanctus ⁊ fidelis
non dubitauit. ſed vt omnem ſuſpica
tionem incredulitatis a nobis remo
ueret. cicatrices tetigit. Suffecit eñ
ad fidem propriam vidiſſe quez no
uerat. hoc nobis operatus eſt vt tan
geret quem videbat. ꝙ ergo ad fidē
propriā videre ſuffecit. Ideo ſolum
modo dixit ei dominꝰ. ꝙ vidiſti me
thoma credidiſti. ¶ Tercio vt nos
ad amorem ſuum ꝓpoſitis indicijs
ſue mortis accenderet. vnde Cantico
rū vltimo. Pone me vt ſignaculum.
Quarto vt memoriale ſemper pre o
culis haberet. vñ Iere. xlix. In ma
nibus meis deſcripſi te. ¶ Quinto vt
vt celeſti patrie ad augumenta beati
tudinis inſignia redemptionis infer
ret. Unde ſancti dicunt Apocalipſis. v
¶ Dignus es domine deꝰ noſter ac
cipere librūz ⁊ aperire ſignacula eiꝰ
quoniam occiſus es ⁊ redemiſti nos
deo in ſanguine tuo.

¶ Sexto vt deo patri pro nobis oſten
ſione vulnerum allegaret. Unde di
cit pſalmiſta. ¶ Reſpice in faciem cri
ſti tui. Bernardus Securum acceſ
ſum habet iam homo ad deum. vbi
ad mediationez cauſe ſue filium ha
bet ante patrem. ⁊ ante filium ma-
trem. filius nudato latere oſtendit
patri latus ⁊ vulnera. mater filio pe
ctus ⁊ vbera. nec poteſt vllo modo
eſſe repulſa. vbi concurrunt ⁊ pero-
rant omni lingua diſcretius huius
clemencie monimenta

¶ Septimo vt ad iudicium veniens
contra crucifixores ſuos querelam

E

deponeret. vnde Apocalipſis.i. Uide
bit eum omnis oculus ⁊ qui compu
gerunt. zacharie.xij. Aſpiciẽt me quẽ
confixerũt. ⁊ plangent eum planctu
quaſi vnigenitum. ⁊ ita que ſunt pla
ge iſte in medio manuum tuarum.
quia tunc nec ſolum contra iudeos.
ſed etiam contra nouos crucifixores
fiet dura querela. durior ſentencia.
duriſſima vindicta. qui animam ſu
am quam criſtus emit proprio ſang
uine auferunt ei per peccatum mor
tale. cum dicat Leuitici.xix. ¶ Non
morabitur opus mercenarij tui apd̃
te vſq; mane. Si pugil pro domino
ſuo periculum duelli ſubiret ⁊ vul-
neratus precium poſtularet. ⁊ ille d̃
domo ſua eum expelleret. ⁊ precium
denegaret valde dolendum eſſet. Ita
dominus vulneratus ad hoſpicium
tui cordis accedit ⁊ precium. i. ani-
mam poſtulat propter quam dimi-
cauit. ſi eum per peccatum expellis.
⁊ precium denegas. dolorem ſuper
dolorem addis. vnde ad hebreos. vi.
Rurſum crucifigentes ſibi metipſis
filium dei ⁊ oſtentui habentes ¶
Tercium argumentum fuit comeſti
o. quia corpora fãtaſtica ſuſcitata poſ
ſunt loqui ⁊ ambulare ſiue comedere
Unde puelle quam ſuſcitauit domi
nus iuſſit dari comedere. De lazaro
legitur ꝙ erat vnus de diſcumbenti
bus. Et notandum ꝙ ſicut abſorbet
aliter aquam terra ſitiens. aliter radi
us ſolis. ꝙ illa ex indigẽcia. iſte ex po
tencia. Ita criſtus ante reſurrectio-
nem ſumpſit cibum ex neceſſitate ſic
⁊ nos poſt reſurrectionem propria
poteſtate. ſicut ⁊ angeli comediſſe le
guntur. Geneſis. decimooctauo. Ci

F

bum vero ſumptũ conſumpſit in co
medendo. ſicut aqua modica conſũi
tur in camino. vel a ferro ignito
¶ Tria genera ciborũ poſt reſurrecti
onem ſupſiſſe legitur. ſ. Panẽ. Piſcẽ
aſſum ⁊ fauum mellis. ¶ Quia vero
criſti reſurrectio non ſolum eſt cauſa
noſtre reparationis. Uerum etiam
figura vite ſpiritualis debemus cũ
criſto. ſpiritualiter reſurgere ⁊ in no
uitate vite. ſicut monẽ apoſtolus am
bulare. ¶ Et hoc eſt digne celebra
re reſurrectionem illius. Unde quia
noue vite debent opera atteſtari. De
bemus eiſdem argumentis quibus
dominꝰ vſus eſt probare reſurrecti
onem noſtram.

¶ Primum eſt vt clauſis foribus exte
riorum ſenſuum interiores motus
pacificemus ⁊ ordinemus in nobis
Unde dicitur Yſaye viceſimoſexto.
¶ Uade popule meus intra cubicu
la tua. claude hoſtia. abſcondere mo
dicum ad momentum.

¶ Secundum eſt vt cum propter ne
ceſſitatem corporis aut vtilitatem ꝓ
ximi cogimur ad exteriora exire. nõ
detineamur per voluptatem. ſicut d̃
columba dicitur. Geneſis. vi. ¶ ꝙ cũ
non inueniret vbi requieſceret pes e
ius. reuerſa eſt ad archam. econuerſo
coruus eſt qui aquis concupiſcencie
intercipitur vel illectus cadauere lu
xurie detinetur

¶ Tercium eſt vt per bonum propoſi
tum feruentẽ deſiderio celeſtia aſcen
damus Unde pſalmiſta. ¶ Aſcenſio
nes in corde ſuo diſpoſuit. ⁊c̃
Quartum eſt. vt exhibeamus nos
proximis ad videndum per bonam
vitam ⁊ ſanam doctrinam ¶ Unde

Jn oct paſche

¶ Sermo ſexageſimus

G

Mathei. v. ¶ Luceat lux veſtra corã
hominibus. ꝛc.

¶ Quintum eſt vt exhibeamus nos tã
gendos per pacienciam. vnde Pro
uerbiorum. xix. ¶ Doctrina viri per
pacienciam noſcitur. Et nota ꝙ do
minus tangi ſe permiſit. in vulnere
in manibus. ⁊ latere. ⁊ a diſcipulo. ſ;
non a quocunq;. ſed a thoma. ⁊ poſt
reſurrectionem. ⁊ etiam coram alijs
diſcipulis Tactus eſt reprehenſio cri
minis. Jn latere tangitur qui de pec
cato occulto r̃prehenditur. a diſcipu
lo tangitur qui ab ĩferiori redargui
tur. ⁊ non a quolibet. ſ; a thoma qui
interpretatur abiſſus. i. a peccatore. ⁊
poſt reſurrectionem. i. ſatiſfactioneȝ
de peccato. ⁊ coram diſcipulis. id eſt
in manifeſtatione. Sȝ multi ſunt ſicͭ
equi ſcabioſi qui non permittũt ſe tã
gi. ꝙ ſicut philoſophꝰ ait. Nunquaȝ
Sextum eſt vt cibus noſter ſit pañs
caritatis. ⁊ piſcis aſſus. i. mortificatõ
carnis. ⁊ fauus mellis. i. mundicia
mentis. vt per caritateȝ vniamur ꝓ
ximo. per mortificationeȝ carnis pa
cificemur in corpore proprio. ꝑ mũ
diciam mentis fruamur deo Juxta
illud Mathei. vi. Beati mundo cor
de. ꝛc.

¶ Eodem die

¶ Sermo ſexageſimus

Infer digitum tuum huc et
vide manus meas. Hijs verbis do
minus certificauit beatum thomaȝ
de reſurrectione ſui corporis dubitã
tem. Sed ſciendum ꝙ triplex eſt du

A

bitatio. Una infidelitatis. Alia pieta
tis vel ammirationis. Tercia tardita
tis ſiue diſpenſationis.

¶ Prima eſt in heretico. quia dubius
in fide. hereticus eſt ſicut patet ex d̃ſcrip̃cõe
fectione fidei. Eſt enim fides certi
tudo quedam animi de rebus abſen
tibus ſupra opinionem ⁊ infra ſcien
ciam. Jn hoc ꝙ ait. certitudo quedã
animi de rebus abſentibus. excludit
non ſolum paganos contradicentes.
ſed etiam hereticos dubitantes. Jn
hoc ꝙ dicit. ſupra opinionem. ⁊ in
fra ſcienciam. oſtendit ꝙ credere plꝰ
eſt q̃ꝫ eſtimare. ⁊ minus q̃ꝫ ſcire. quã
tum ad cumulum felicitatis. ⁊ per
fectionem veritatis.

¶ Secũda fuit in beato Johanne bap
tiſta Cum ait. Mathei. xi. ¶ Tu es q̃
venturus es: an alium expectamus.
exiſtimationem ⁊ compaſſioneȝ que
rebat. vtrum dominus eſſet paſſurꝰ
⁊ ad inferos deſcenſurus. quamuis
de hoc certus eſſet. ſicͭ aliquis vidñs
mortuũ filium ſuum. querit es ne
mortuus fili mi.

¶ Tecia fuit in beato thoma. Gregori
us Nunquid caſu geſtuȝ creditis. vt
electus ille diſcipulus. tunc deeſſet.
poſt autem veniens audiret. audiẽs
dubitaret. dubitans palparȝ. palpãs
crederet Non hoc caſu ſed diuina di
ſpenſatione geſtum eſt. Egit nanq;
miro modo ſuperna clemencia vt di
ſcipulus dubitans dum in magiſtro
vulnera palparet carnis. i nobis vul
nera ſanarȝ infidelitatis. Scdm̃ ſpi
ritualem intellectum notantur hic
duo que a nobis dominus exigit. ſcȝ
Fides ⁊ opacõ. fides notaᵗ cũ dᵗ Jn
fer digitũ tuũ huc ⁊ vide manꝰ me.

operatio cuꝫ ſubditur. Et affer manum tuam ⁊ mitte in latus meum. Digitus dicitur quaſi decenter iunctus. per ordinatiſſimam partiuꝫ cō iunctionem. ⁊ ſignat fidem ſcdm ꝙ eſt collectio articuloruꝫ. quos criſtiana pietas recte credit ⁊ confitetur. Hic eſt digitus quo baptiſta ſaluatorem oſtendit. dicens. Ecce agnus dī ecce qui tollit peccata mundi. confitendo duas naturas in ipſo. diuinaꝫ ſcꝫ ⁊ humanam. Hanc fidem dominus ab vnoquoqꝫ redempto requirit cum ait Infer digitum tuuꝫ huc ⁊ vide manus meas ⁊ pedes meos. Manus dei ſunt opera circa hominē diligenter exhibita. ſ. opus creatiōis redemptionis. renouationis ⁊ glorificationis. Iſaie. xlvi. Ego feci hoīnem creando. Ego feram penam ꝑ homine redimendo ego portabo ꝑ ſacramentis gracie adiuuādo. ego ſaluabo ad eternā gloriam producendo. Duo prima pertinent ad ſiniſtrā dei. ꝙ generalia ſūt ⁊ communia bonis ⁊ malis. Duo vltima ad dexterā ꝙ propria ſunt bonorum. vnde iſ Prouerbiorum. iij. Longitudo dierū ſcꝫ gracie ⁊ glorie in dextera eius In ſiniſtra illius opus diuine creationis ꝓpriatur patri. ꝙ in ipſo innotuit diuina potencia. ꝙ potenter hominē formauit. Opus redemptionis filio ꝙ in ipſo manifeſtatur diuina ſapiēcia. ꝙ prudenter hominēꝫ liberauit Opus renouationis ⁊ glorificatiōis ſpiritui ſancto. ꝙ in hꝭ declaratur diuina miſericordia. ꝙ ex benignitate ſua hominem ſaluauit. Circa hec quatuor opera diſtinguuntur duodeci m articuli fidei criſtiane. ſ. quos

determinauerūt apoſtoli poſt aduētum ſpiritus ſancti. cum iam forent ad predicandum euangeliuꝫ profecti. vt ſicut erant omnes in vna fidē concordes. ſic omnes vnam fidem ꝯcorditer predicarent. De opere creationis eſt vnus articulus. ſ. Credo ī deum. non in deos. ſicut gentiles multa ydola colentes quos condempnat pſalmiſta. dicens. Confundentur ōnes qui adorant ſculptilia. ⁊c̄. Patrē omnipotentem. ꝙ omnia quecunqꝫ voluit fecit in celo ⁊ in terra. Non de preiacenti materia ſicut mentitur philoſophus. ſꝫ de nihilo vt fatetur criſtianus. Creatorem celi ⁊ terre. ſ. viſibilium ⁊ inuiſibilium. In quo ꝯdempnatur error Nycholaitarum. qui dicunt duo eſſe principia. vnum lucis. Alterum tenebrarum. vnū creatorem viſibilium. alterum inuiſibilium Sed criſtiana fides confitetur vnū deum creatorem omniū. Qui ſolē ſuū oriri facit ſuꝑ bonos ⁊ malos ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos. ⁊ dat ſemen ſerenti ⁊ panē comedenti. vt ꝺ cunctis beneficijs ſoli deo gracias agamus. Sꝫ ꝙ fidelis nō eſt qui de ſaluatore fidem non hꝫ a quo ſumꝯ reparati qui perieramus Sequunt̄ articuli de opere nr̄e redemptionis. quos ph̄i gentilium ignorauerūt. iudei non credunt. ⁊ ideo fideles non ſunt. Quorum primus eſt de eterna filij generatione. ſcilicet In ihesum criſtum filium eius vnicum dominū. non per graciā adoptionis ſicꝫ ⁊ alij ſancti. qui de nō filijs fiūt filij. ſꝫ per motū generationis vt ſit idē qꝺ pat̄. ſ. deꝯ Nō enī generat hō bouē. o uis canē. ſꝫ hō hoīeꝫ Ita ⁊ deꝯ deum

mortis paſche

vnde Iſaie vltimo. ¶ Nunquid ego
qui alios parere facio carnaliter. ipſe
non pariam ſpiritualiter mihi filiū
coeternum. Hec generatio indicibil'
ꝛ in excogitabilis eſt. Iſaie. liij. ¶ Ge
nerationem eius quis enarrabit. Ip
ſe xp̄s dn̄s noſter eſt ſpecialiter ſcd̄m
humanitatē. Dn̄s. ꝙ omni creature
a deo patre prelatꝰ. Iuxta illud pſal
miſte. Omnia ſubiecisti ſub pedibus
eius. noſter. ꝙ nobis ad miniſteriū
redemptionis donatus. Iſaie. ix. Fi
lius datus eſt nobis. Romanos. viij
Quomodo non omnia cū illo nobis
donauit. Agamus ergo gracias deo.
pro tam excellentiſſimo dono.

¶ Sc̄d̄s eſt de incarnatione. Qui con
ceptus eſt de ſpiritu ſancto. i. operati
oē ſpiritus ſancti. quia ſtatim vt bea
ta virgo conſenſit angelo. ſpiritusſan
ctus adueniens particulam de cor-
pore eiꝰ abſcidit. ꝛ ab omni vicij cor
ruptione ꝛ infectione mundauit in
inſtāti anima eſt infuſa. ꝛ diuinitas
in vnitate perſone coniuncta. Iuxta
quod angelus ait Spiritus ſanctus
ſuperueniet in te. Superueniet dicit
quia prius venerat in eam per gra
cie infuſionem. ſed poſtea ſuperuenit
per gracie plenitudinem. vt qui pri
us repleuerat mentem. repleret ꝛ vē
trem. vt vterus fieret templū diui
nitatis in quo habitaret. ſeptuaginta
ſex diebus id eſt nouem menſibus ꝛ
ſex diebus. ꝛ ſic natus eſt ex ea. ſicut a
it pſalmiſta. Homo natus eſt in ea. ꝛ
ipſe fundauit eā altiſſimus. De mu
liere naſci voluit. vt que principium
fuerat humane damnationis. prin
cipium eſſet humane reparationis
Item qui in celis patrem habebat ſi
ne matre. in terris haberet matrem
ſine patre. Bernardus. Hec eſt ſingu
laris prerogatiua marie ꝙ eundem
filium habere meruit cum deo pa-
tre communem. De virgine autem
naſci voluit. vt ſicut primus adam fa
ctus fuerat de terra virgine Ita ſe-
cundus fieret de virgine muliere
Item vt ſicut per euam que virgo
fuit facta eſt humani generis perdi
tio. Ita per mariam virginem eiuſ-
dem fieret reparatio. ꝛ ſic impletur
prophecia Iſaie. vij. ¶ Ecce virgo
concipiet ꝛ pariet filiū. Honoremꝰ
igitur toto deuotiōis affectu matrē
per quam meruimus ſuſcipere pleni
tudinem omnis boni

¶ Tercius eſt de paſſione. Paſſus ſub
pontio pilato. dura vincula. duriora
conuicia. duriſſima verbera. ꝛ ad vl
timum aſperrima crucis tormenta. nō
ex neceſſitate illata. ꝙ oīpotens. vnde
ꝛ ꝯprehenſores ſuos ſolo verbo pro
ſtrauit. nec ex neceſſitate ꝯtracta. ꝙ i
nocens. vñ poterat nō mori. ſic adā
ante peccatū. ſꝫ ex libera poteſtate vñ
ipſe voluit. Unde ꝛ quando volu-
it. inclinato capite factus obediens.
vſqꝫ ad mortem tradidit ſpiritum
Bernardus. Quis tam facile quan
do vult dormit. Magna quidē infir
mitas mori. ſꝫ plane ſic mori virtus
immenſa. Nempe ꝙ infirmum ē di
fortius eſt hominibus. ꝙ poteſt hu
mana veſania ſibiipſi manus inicere
ſꝫ nō eſt hꝫ ponere aīam. ſꝫ vrgere ꝛ
violenter abrumpe. Solꝰ in mortē
tradidit aīā ſuā. qui ſolꝰ virtute ꝓ
pria ē regreſſus ad vitā. Solus pote
ſtatē habuit ponē di aīā. qui ſolus
facultatē liberā habuit reſumēdi eā

⁊ imperium habens vite ⁊ mortis.
Paſſus eſt ⁊ nō propria vtilitate. q̄
in quo creſcere poſſ; non habuit. ſed
ex nimia caritate qua dilexit nos.
Primo vt peccatū prioris inobediē
cie. filiali ⁊ pura obediencia expiar;
Unde Philipenſes. ij. ¶ Factus eſt
obediens patri vſq; ad mortem
Scđo vt diaboli potenciam per iu
ſticiam conquaſſaret. vnde hebreos
ij. ¶ Per mortem deſtruxit eu; qui
habebat mortis imperiū
Tercio vt nos deo patri conſiliaret.
Unde Romanos. v. Cum inimici eſ
ſemus. reconſiliati ſumus deo. ⁊c̄.
Quarto vt viam nobis ad gloriam
demonſtraret. Actuū. iiij. Per mul
tas tribulationes oportet nos itrare
in regnū dei
Quinto vt nos ad amorem ſuu; ac
cenderet. Ozee ¶ In funiculis ada;
traham eos. ⁊c̄. Maius em̄ ſignum a
moris fuit q̄ nos ſua paſſione rede-
mit q̄ꝫ q̄ de nihilo creauit. Bernar
dus Ecce tu filius altiſſimi morie-
ris ⁊ ego viua;. ⁊ vnde tibi tanta di
gnatiō. caritas tam immēſa. quid bo
ne dn̄e pro tali morte tua ⁊ vita me
a tibi tribuam. plus em̄ videris dili
gere vitam mea; q̄ꝫ aīam tuam. quā
in manus inimicorum tradidiſti
pro me. vt me vite reſtitueres. ⁊ ab i
imicis ta; crudelibus eriperes. vt li
berares a morte. Et quid ſu; ego do
mine. pro cuius ſalute tanta feciſti
ita te exinaniſti. quem tantū dilexi
ſti. pro quo tantum deſcendiſti i car
cerem. in paſſionem. ⁊ mortē crucis.
Quartus eſt đ reſurrectione. ⁊ deſcē
tione ad inferos. Deſcendit ad infer
na. tercia die reſurrexit a mortuis.

Epheſios. v. ¶ Qui deſcendit ipſe ē
qui aſcendit. Deſcendit autem in ani
ma que a carne tm̄ per mortem ſepa
rata eſt vt carcerem inferni confun
deret. diabolum alligaret. ⁊ ſanctos
liberaret. Deſcendit aūt cu; ſplendo
re. Juxta illud. Jſaie. ix. Populꝰ qui
ſedebat in tenebris vidit lucem mag
nam. Unū ⁊ illi qui erant in profun
do perceperunt claritatem. licet non
viderent diuinitatem ipſius. Unde
ſicut quidam ait. Mirum non erat a
pud ſuperos tenebras eſſe cum ſol đ
ſcendiſſet ad inferos. Job. xxviij Nū
quid aperte ſūt tibi porte mortis. ⁊c̄
Sapiencie. vij. Attingit a fine vſq;
ad finem fortiter in celo. deiciendo
ſuperbum. in mundo ſuperando ma
lignum. in inferno ſpoliando auarū
Et diſponit oīa ſuauit̄ in celo ⁊ in t̄
ra. ⁊ in celo ſtantes angelos confir-
mando in mundo deiectos redimē
do. in inferno captiuos liberādo. ter
cia die reſurrexit glorioſe ad corpus
anima redeunte. ſicut predixerat ipſe
Johannis. ij ¶ Soluite templū hoc
id eſt vos ſolueritis corpus meum qđ
vere eſt templum ⁊ habitaculum di
uinitatis ⁊ in triduo edificabo illud
a morte quaſi a ſompno diuinitatis
mee potenciam oſtendendo. ⁊ iuſtis
ſpem glorioſe reſurrectionis in die
nouiſſimo conferendo. Unde dicit̄
Ozee. ſexto. ¶ Uiuificabit nos poſt
duos dies. id eſt dabit nobis ſpem r̄
ſurrectionis. in reſurrectione corpo
ris ſui Johannis. decimonono Scio
id eſt credo q̄ redēptor meus viuit
⁊ i nouiſſimo die de terra ſurrectu
rus ſum.
Quintus eſt de aſcentione. Aſcendit

In oct paſche

ib

in celos ſedit ad dexteram dei patris quadraginta diebus poſt reſurrectionem de monte oliueti. baiulis nubibus. vt creatura preberet obſequiuꝫ creatori multis comitantibus. ⁊ iubilantibus. non nullis aūt mirantibus videntes eum propria virtute aſcendere. ſibiqꝫ ⁊ aliis regnuꝫ celorū aperire. vnde dn̄s. Yſaie. lxiij. Quis eſt iſte qui venit de edom. i. de mundo terrenoruꝫ ⁊ ſanguineorū cruciatis membris ſanguine paſſionis exaltatus aūt eſt ad dexteram patris. i. ad equalitatem patris ſcd̄m diuinitatem ꝙ hoc innotuit poſt aſcencionem. ⁊ i potioribus bonis patris. ſcd̄ꝫ humanitatem ſuper omnes celos ⁊ ſuper omnes angeloꝝ choros euectus Yſaie. xxxiij. Nunc conſurgaꝫ a mortuis reſurgēdo. nunc exaltabor in celum aſcendendo. nunc ſublimabor ad iudicium veniendo

Sextus eſt de aduentu ad iudicium Inde venturus eſt in poteſtate magͣ ⁊ maieſtate baiulis nubibus antecedentibus angelicis virtutibus. conflagrantibus elementis Iudicare viuos ⁊ mortuos. i. bonos ⁊ malos in aere ſuper valleꝫ ioſephat Iuxta ꝓpheciam. Iohelis vltimo. ¶ Et congregabuntur ante eum ab angelis ōnes gētes. vt omnes interſint illi magne curie abſqꝫ perſonarum acceptione. ſicut dicitur Yſaie. xxiiij. ¶ Sicut populus ſic ſacerdos. ⁊ ſicut ſeruꝰ ſic dominus eius. vnde. ij. Corinthioꝝ v. ¶ Omnes nos manifeſtari oportꝫ ante tribunal criſti. ⁊c̄. Quaꝫ felices qui in vita ſua receperunt mala. vt poſtmoduꝫ bona recipere mereantᷣ. Et ꝙ miſeri qui ducunt in bonis in

I

terim dies ſuos Et in puncto ad maximum debeant deſcendere malum. Reſtat nunc videre de quinqꝫ vltis articulis. quorum Primus eſt de ꝓceſſu ſpiritusſancti. Credo in ſpiritū ſanctum. Spiritus dicitur relatiue. eo ꝙ ſpiretur. id eſt exeat vel procedat. non ſoluꝫ a patre. ſicut aſſerit grecus. ſed etiam a filio ſicut confitetur latinus. Unde ab apoſtolo. ſpiritus filij nuncupatur. Galatas. iiij. ¶ Miſit deus ſpirituꝫ filij ſui in corda noſtra. Si ergo eſt ſpiritus filij. vtiqꝫ ē a filio. Et ita planuꝫ eſt ꝙ procedat ab eo. aliter non eſſet eiuſdeꝫ nature cum patre. nec eiuſdem potencie. cuꝫ dicat ipſe Iohannis decimoſexto. ¶ Omnia quecunqꝫ habet pater mea ſunt. ſed pater habet ſpiritum ex ſe procedentem. ergo ⁊ filius habet ſpiritum ex ſe procedentem. aliter non eſſet ſignum dilectionis inter eos Quod em̄ ſimul eq̄liter ⁊ ↄcorditer ſpirant ſpūm ſanctum. ſignum eſt ꝙ pater ⁊ filius ſumme diligāt ſe. ⁊ id̄ ſpiritus dicitur amor patris ⁊ filij. nexus ⁊ concordia vtriuſqꝫ.

Sanctus dicitur. ꝙ ſanctitas eſt conſubſtancialis ⁊ coeſſencialis amborū Procedit autem non ſolum eternaliter. exiſtens idem quod pater ⁊ filiꝰ id eſt eiuſdem nature ⁊ eiuſdem eſſēcie ſic deus. Sed non temporaliter i corda fidelium ad viuificandum ⁊ ſanctificandum ea. Unde dominꝰ. Iohannis ſexto. ¶ Spiritus eſt qui viuificat ¶ Naꝫ qui caret hoc ſpiritu mortuus eſt. ¶ Propter hoc donuꝫ dei ſpecialiter nuncupatur. Quia datur infidelibus vt per eum diligant deum. ſicut Paulus apoſtolus

ait Romanos.v ¶ Caritas dei diffu
ſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritū
ſanctum.ꝛc. Reliqui quatuor articu
li ſunt de effectibus ſpiritusſancti
Duo primi pertinentes ad opus re
nouationis Duo vltimi ad opus cō
ſummationis. Primus autem eſt de
imitatione eccleſie quod facit ſpiritꝰ
vniendo intellectus in fide.⁊ affe/
ctus in caritate cum dicitur Sanctā
eccleſiam catholicam.i.credo ꝙ eccle
ſia ſancta ſit vnum corpus criſti vno
ſpiritu ipſius viuificata.⁊ vna fide
vnita Nam ſicut ſpiritꝰ hominis me
diante capite ad membra viuificata
deſcendit.ſic ſpiritusſanctus per cri/
ſtum venit ad criſtianos.vnde qui ī
hoc corpore non eſt a ſpiritu ſancto
viuificari nō poteſt.⁊ per conſeqūs
membrum criſti non eſt. ſicut oſten
dit apoſtolus ad Romanos.viij Si
quis ſpiritum criſti non habet. non
eſt eius membrum.⁊ ita omnis qui
eſt in aliquo mortali.membrum cri
ſti non eſt Catholica dicitur eccleſia
id eſt vniuerſalis.tum propter vni
uerſalium precepta regularum.tum
quia vnus cultus fidei per vniuer/
ſos mundi terminos emanauit.

¶ Scd̄s eſt de remiſſione peccatorum
quam facit ſpiritꝰ ſanctus. virtute ſa
cramentorum.cum dicitur. Sancto
rum communionē.remiſſionē pec
catorum.⁊ eſt ſenſus. Credo remiſſio
nem peccatorum eſſe in cōmunione
ſanctorum.i.virtutem ſacramentoꝝ
quibus ſancti communicant. Sunt
ſeptem eccleſiaſtica ſacramenta.

¶ Primū eſt baptiſmꝰ.quod eſt ſacra
mentum intrancium in eccleſia

Scd̄m eſt confirmacio.quod eſt ſacr
mentum proficiencium ⁊ pugnanci
um contra mundum. carnem.⁊ dia
bolum

¶ Terciū eſt eucbariſtia.quod eſt q̄ſi
viaticum itinerancium. Sed quia cō
tingit multociens cadere ⁊ vulnera
ri in via. Sequitur quartum.quod
eſt penitencia.⁊ eſt ſacramentum re
ſurgencium.⁊ curatio vulnerū mor
talium. verum.quia adhuc remanēt
venialia.⁊ pena pro mortalibus de
bita. ¶ Sequitur Quintum.ſ.extre
ma vnctio.per quod fit remiſſionis
completio Hec quinꝗ ſunt neceſſaria
Reliqua vero duo voluntaria.ſ. or
do ⁊ coniugium. Ordo eſt eorū qui
eligunt perfectam vitam ducere.ſcꝫ
clericorum.ad quos pertinent ſpiri
tualia dona diſpenſare. vnde ⁊ con
ſeruatur in eo prerogatiua gracie

¶ Coniugium eſt eorum qui eligunt
infimam vitam ducere.⁊ preſentis
vite neceſſitatibus inſeruire.cuiꝰ in
ſtitutio duplex eſt. Vna ante pecca/
tum ad officium.ſ.vt natura multi/
plicaretur Alia poſt peccatum ad re
medium.ſ.vt natura exciperetur.⁊
vicium cohiberetur. Vnde auguſti
nus. Concupiſcencia prona eſt in ru
inam turpitudinis extra honeſtatē
nuptiarum.⁊ ita modo coniugium
eſt ad conſeruationem gracie.

¶ Tercius eſt de glorioſa reſurrectiōe
Carnis reſurrectionem.quia ſicut di
citur.i.Corinthiorum.xv ¶ Omnes
quidem reſurgemus.ſed non omnes
immutabimur . Soli enim electi ha
bebunt dotes corporis.qui ſunt .cla
ritas.ſubtilitas.agilitas.impaſſibili/
tas. De quibus. Sapiencie.iij. Ful
gebunt iuſti.ecce claritas. que maior

M P

erit ꝙ ſit modo lux ſolis. quia ſicut di
citur yſa. xxx. ¶ Sol lucebit ſeptempli
citer ſicut lux ſeptem dierum. ⁊ tanq̄
ſcintille. ecce ſubtilitas. in arundineto
diſcurrēt. ecce agilitas. ⁊ regnabit do
minus illoꝝ imperpetuū. ecce impaſ
ſibilitas. ꝙ ſemper erunt cum domi
no impaſſibiles ⁊ immortales. Huius
reſurrectionis cauſa efficiens ⁊ quaſi
motiua eſt xpus. Mouet enim patrē
⁊ nos. patrem mouet. ꝙ ſicut rex quā
do facit filium ſuum militem: gratia
eius multos alios efficit milites. Ita
⁊ deus pater gratia xpriſti quem ſuſ
citauit a mortuis reſuſcitabit electos.
Nos etiam mouet. ꝙ conſiderantes
glorioſam reſurrectionem ipſius ſpe
ramus eandem nobis fieri per fidē.
⁊ bona opera inheremus. Unde. p̄.
coꝝ. xv. ¶ Sicut in adam omnes mo
riuntur: ita ⁊ in xpo omnes viuifica
buntur. Similiter ſpiritus ſanctus ē
cauſa motiua glorioſe reſurrectionis
noſtre. Unde roma. viij. ¶ Si ſpiritꝰ
ſanctus habitat in nobis: qui ſuſcita
uit iheſum xpm a mortuis viuifica
bit ⁊ mortalia corpora noſtra propter
inhabitantē ſpiritum eius in nobis.
ſed in paruulis eſt cauſa ↄgrui. in ele
ctis cauſa cōdigni. quia illi habebūt
dotes ex gratia. iſti quodammodo ex
iuſticia.

Ultimus eſt de eterna beatitudine.
Et vitam eternam: que ↄſiſtit in doti
bus anime: que ſunt viſio. dilectio. et
fruitio. ſiue ↄprehenſio dei. Erit eīm
ſanctis manifeſta dei viſio. ex viſione
ſumma dilectio. ex vtroq; eterna frui
tio. ex fruitione tanta erit delectatio
ꝙ ꝓrumpent in laudem vocalē ſm
caſſiodorum. mentalem ſm auguſti

num. Unde pſalmiſta. Beati qui ha
bitant in domo tua domine: in ſecula
ſeculoꝝ laudabūt te. Auguſtinꝰ. Ibi
vacabimus ⁊ videbimus. amabimꝰ ⁊
laudabimus. Dedignemur ergo vl
tra ſeruire peccato quibus tanta bea
titudo preparatur in celo. Itē augu
ſtinus. O ratō miſera illam vitam de
buiſti amplecti vbi vita: ſine morte. v
bi iuuentꝰ ſine ſenectute. vbi lux ſine
tenebris. vbi gaudium ſine triſticia.
vbi pax ſine diſcordia. vbi voluntas
ſine iniuria. vbi regnum ſine ammu
tatione. hec ſeptē ↄſequentia habuiſti
Hij duodecim articuli fidei noſtre ſi
gnati ſunt Leuitici. xxiiij. per duode
cim panes: qui recentes ſuper menſā
ꝓpoſitionis coram domino ponebã
tur. quorum ſingulis erat patena au
rea ſuppoſita. ⁊ pugillus thuris. Per
panes merito ſignantur articuli fidi
qui confortant nos contra temptatō
nes dyaboli Unde pſalmiſta ¶ Para
ſti in conſpectu meo menſam aduer
ſus eos qui tribulant me. Hij debent
eſſe recentes ⁊ calidi: ut frequenter ⁊
feruenter eos dicamus. Unde augu
ſtinus. Accipite regulam fidei quod
eſt cimbolum. ⁊ cū acceperitis in cor
de ſcribite: ⁊ quotidie dicite. Apoſto
lus ¶ Nos anteq̄ dormiatis. anteq̄
procedatis: iſto ſimbolo vos munite.
Patena aurea ē vita eterna: recte cre
dentibus debita. Pugillus autē thu
ris eſt oratio dominica ſimbolo adiū
genda: ut ſcꝫ vtramq; dicamus. Sed
quia fides non ſufficit ſine opere: ſe
quitur. Et affer manum tuā. ad
operandum ſalubria. Unde dicitur
Johannis. vi. ¶ Operamini nō cibū
qui perit ſed qui permanet in vitā ⁊c̄

Ad accipiendum ſpiritualia. Unde Luce.xi. ¶ Si vos cum ſitis mali noſtis bona data dare filijs veſtris ⁊c̃. Ad offerendū ſalutaria. Unde pſal. ¶ Immola deo ſacrificium laudis. ⁊ mitte in latus meum vicem mihi bonis operibus rependendo. gratie redemptionis te humilem exhibendo de acceptis bonis gratiaʒ referendo. Unde abbacuc. ij. ¶ Qui mercedes congregauit: miſit eos in ſacculū pertuſuʒ. Sacculus pertuſus ipſe eſt xp̄s in quo repoſitus eſt a deo patre totꝰ theſaurus ſalutis humane. Sed perforatus fuit in cruce: ut inde theſaurus ꝯſolationis afflueret afflictis in omni tribulatōne preſentis vite. Aperietur aūt in die iudicij quando elargietur electis theſaurum regni. In hoc ſacculo debemus mittere theſaurum bonoꝝ operum. amore illiꝰ operando. ⁊ fauore hominū occultando ſicut ipſe ait Math. vi. ¶ Neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextra.

Dominica. ij. poſt paſcha.
Epiſtola. Prima petri. ij.

Kariſſimi Criſtus paſſus eſt ꝑ nobis vobis relinquens exemplum ut ſequamini veſtigia eius Qui peccatum nō fecit. nec inuentꝰ eſt dolus in ore eiꝰ Qui cum malediceretur nō maledicebat. cum pateretur: nō ꝯminabat̄. Tradebat autem iudicanti ſe iniuſte Qui peccata noſtra ipſe ꝑtulit in corpore ſuo ſuper lignū: ut peccatis mortui iuſticie viuamus. cuius liuore ſanati eſtis. Eratis enim aliquando ſicut oues errantes. ſed conuerſi nunc eſtis ad paſtoreʒ ⁊ epiſcopum animarum veſtrarum.

Euangelium. Johis. x.

In illo tempore. Dixit ihesus diſcipulis ſuis. Ego ſum paſtor bonꝰ. Bonꝰ paſtor animam ſuam dat ꝑ ouibus ſuis. Mercennarius autem ⁊ qui nō eſt paſtor cuiꝰ nō ſunt oues proprie: vidit lupum venientem ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. ⁊ lupus rapit ⁊ diſpergit oues. Mercennarius autem fugit quia mercennarius eſt ⁊ nō pertinet ad eū de ouibus. Ego ſum paſtor bonus ⁊ cognoſco oues meas. ⁊ cognoſcūt me mee. Sicut nouit me pater ⁊ ego cognoſco patrem. ⁊ animam meaʒ pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non ſunt ex hoc ouili. et illas oportet me adducere. ⁊ voceʒ meam audient. ⁊ fiet vnum ouile et vnus paſtor.

Sermo. lxi. de euangelio.

Ego ſum paſtor bonus Bonus paſtor ponit animaʒ ſuam ꝑ ouibus ſuis ⁊c̃. In precedenti dominica oſtenſa ſunt fidei argumenta In hoc vero leguntur amoris incitamenta ut fides noſtra redemptoris amore ferueat. ⁊ in id quod credidit recaleſcat. Proponūtur ergo nobis hodierna die redemptiōis noſtre beneficia ꝓpter tria.

Primo ꝓpter accendendā dilectōem Chri. i. Jo. iiij. Diligamꝰ deū qm̄ ipſe

A

prior dilexit nos. vbi dicit gregoriꝰ. Quēadmodū nulliꝰ altiꝰ rei niſi noſtre ſalutis gratia prior nos ille dilexit. ita nos eum nullius alteriusrei niſi tantum ſui amoris diligamus obtentu.

Secundo propter exhibendam imitationem. Unde beatus petrus monet in epiſtola hodierna. Chriſtus paſſus eſt pro nobis vobis relinquēs exemplum: ut ſequamur veſtigia eiꝰ.

Tercio ꝓpter eleuandam ſpem: ut ex collatione preſentium munerum: firma ſit expectatio futurorꝫ. Unde roma. v. Commendat deus caritatē ſuam in nobis: quoniā ſi cum adhuc peccatores eſſemus: xp̄us pro nobis mortuus eſt. multomagis nunc iuſtificati in ſanguine ipſius: ſalui erimꝰ ab ira per ipſum. Diſtinguit autem dominus in hoc euangelio inter paſtorem. lupum ⁊ mercennarium: oſtēdendo ꝓpria ſingulorum officia. Paſtoris eſt oues diligere. ⁊ ſeipſuꝫ pro eis expōere. Lupi eſt rapere ⁊ diſpergere. Mercēnarij fugere ⁊ negligere. Paſtor eſt ipſe dominus. Lupꝰ dyabolus. Mercennarius malus prelatꝰ Unde paſtor eſt imitandus. lupꝰ vitandus. mercennarius tolerandꝰ. Dicit itaqꝫ dominus de ſe. Ego ſuꝫ paſtor bonꝰ. Paſtor eſt. quia triplici cibo nos paſcit. ſcilicꝫ materiali. doctrinali. ⁊ ſacramentali. Materiali ad ſuſtentationē corporis. Doctrinali ad illuminationem ratōnis Sacramentali ad accenſionem deuotōnis. De primo dicitur actuū. xiiij. Et ꝙ non ſine teſtimonio ſemetipſum reliquit. ſcilicet beneficiorꝫ ſuorum: ut ingratos ꝯfunderꝫ ſuper innumeris bene

B

ficijs ſuis: benefaciens de celo. dans pluuias ⁊ tēpora fructifera. implēs cibo ⁊ leticia corda. Ingratus ⁊ auarꝰ dicit ozee. ij. Uadā poſt amatores meos. ſcilicet denarios quos diligit ⁊ colit pro deo. qui dant mihi panes meos ⁊ aquas meas. lanam meā ⁊ linum meum. oleum meum ⁊ potum meū. Unde de domino dicitur eccleſiaſtici. xxix. Paſcet ⁊ potabit ingratos ⁊ adhuc amara audiet.

De ſecundo dominus ait Math. iiij. Non in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verbo qḋ ꝓcedit ab ore dei. Huius effectus notatur apocalipſ. x. vbi angelus ait beato iohāni. Accipe librꝫ iſtum ſcilicet dei verbū. ⁊ deuora illum: cū auiditate memorie cōmendando ⁊ faciet amaricare ventrē tuum. id eſt ſenſualitatem que eſt ſentina carnalium delectatōnū que purgat ſicut amara potio ſtomachuꝫ. immoderata dulcium digeſtōne corruptum. ſed in ore tuo id eſt palato cordis: erit dulce tanꝙ̄ mel. ꝗꝛ mel delectabile nutritiuum ⁊ mundificatiuuꝫ Unde pſalmiſta. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori meo. hoc eſt manna quo pauit dominus filios iſrahel vſqꝫ ad ingreſſum terre ꝓmiſſionis.

De tercio dicitur geneſis. xlix. Aſer pinguis panis eius prebebit delicias regibus. Aſer enim interpretatur beatus. ⁊ ſignat xp̄iſtum qui eſt benedictio ſanctorum. Huius panis eſt ſacramentuꝫ corporis ſui. qui pinguis dicitur ab effectu. quia impinguat pinguedine caritatis ⁊ deuotōnis. in quo prebet delicias regibus. id eſt viris ſpiritualibꝰ: ſeipſum videlicet qui

eſt delicie angelorum. Unde ſapien.
xvi. Angelorum eſca nutriſti domi
ne populum tuum. quia cibus ange
lorum factus eſt cibus hominū: pa
ratum de celo panem preſtiſti eis ſi
ne labore. quia ad inuocatōnem ſacer
dotis ꝓferētis illa verba ſanctiſſima
quibus ꝯtulit xp̄s conficiendi corpꝰ
xp̄i quod in celo eſt vel in altari: non
ſolum per ſignificatōē ſicut dixerūt
quidam heretici: ſed etiam per verita
tem Unde apoſtolus Corpus in q̄
reſurrexit vno loco eſſe oportet. id eſt
in celo. ſed veritas vbiqꝫ diffuſa eſt. i.
in pluribus locis. vbicunqꝫ ritu quo
debet redemptionis noſtre miſteriū
celebratur. Sed in celo eſt localiter.
in altari ſacramentaliter. ⁊ licet hoc
ſacramentum totū ſit miraculis ple
nū: ſunt tñ ibi ſpecialit̄ tria maxia mi
racula omnem excedentia rationem
Primū eſt ꝙ corpꝰ corruptibile. ſcꝫ
panis ꝯuertit̄ in corpus xp̄i glorifi
catū ita ꝙ nihil remanet ibi de pane
Uoluit eñ dominus ſicut ait bernar
dus. panem vite tranſitorie mutare ī
panem vite eterne: ut ex mutatōe cibi
in cibum credatur ⁊ expectetur mu
tatio mortalis vite in vitam immor
talem.

Secundum mirabile ē qd̄ accidētia
panis ſtant ibi per ſe ſine ſubſtantia.
eſt eñ ibi color. odor. ſapor. ⁊ rotūdi
tas panis. ⁊ nihil ſit ibi de pane. Un
de ibi nō tenet locus a coniugatis. eſt
eñ albedo ergo albū. ꝙ licet hec ad
ſint: nō tamen inſunt corpori. Eſt eñ
notandū ꝙ ſicut in diuinitate ē ſub
ſtantia nulla recipiens accidentia. I
ta in hoc ſacramento accidentia ſubſi
ſtunt preter ſubſtantiā.

Tercium mirabile ē ꝙ ſicut diximꝰ
ſimul ⁊ ſemel. ⁊ in pluribus locis eſt.
Hoc autem habet ex eo ꝙ vnitum ē
diuine nature. Unde accedit ad xp̄i
etatem ſibi ꝯueniētem. quoniam di
uina natura eſt vbiqꝫ. Corpus vero ſi
bi vnitam poſſibilitatem habet ut ſit
in pluribus locis ſub ſacramento. et
habet ſimile in natura: cum vna ⁊ ea
dem vox ſimul ⁊ ſemel tota poſſit eſſe
in auribus diuerſorum. Preterea
ſpiritus noſter ſic ē in toto corpore ſu
o: ut ſit in eo totus vbiqꝫ. Non ergo
mirum ſi corpus xp̄iſti glorificatū
habet ex diuina potentia: ut vno eo
demqꝫ tempore poſſit eſſe in diuerſis
locis: cum ſuper omnes celos. ⁊ ſuper
omnes ſpiritus in eo qui ſuper omni
a meruit exaltari. Sed obijciunt
nobis heretici ꝙ ſi panis cōuertitur
in corpus xp̄iſti: recipit additionem
ergo eſt imperfectum. ⁊ poteſt auge
ri in infinitum. Dicunt etiam ꝙ ſi
corpus xp̄iſti quod a fidelibus ſu
mitur etiam fuiſſet quaſi mons mag
nus: totum eſſet conſumptum.

Ad primum dicendū ꝙ corpus cri
ſti perfectiſſimum eſt. nec poteſt au
geri vel minui cum ſit glorificatum.
Augmentum namqꝫ eſt preexiſtenti
magnitudini additamentum. Sed
panis non additur corpori xp̄iſti cū
non remaneat ibi. Propterea cōuer
ſio hec. non eſt propter aliquam indi
gentiā que eſt in nobis: ut vniamur
ei: ⁊ eſt ſimile in radio ſolis: qui con
uertit aquam in ſe ⁊ nihil augetur ei
ſed illa conuerſio eſt indigentie. Iſta
vero potentie.

Ad aliud reſpondet beatus anſelmꝰ
ꝙ caro xp̄iſti non eſt eſtimāda lege

E

aliorum ciborum. Nō enim eſt cibꝰ
ventris ſed mentis. quia: nequaꝗ̄ ſi-
cut alij cibi in naturam vertitur cor-
poris: ſed corpus illud preparat ⁊ co
aptat. Unde dictū ē auguſtino Creſce ⁊
manducabis me. Unde nō conſumi
tur. ſicut de lechito olei mulier come
dit per multos dies ⁊ domus eius to
ta ⁊ non defecit. ⁊ ſicut de quinqꝫ pa-
nibus ſaturauit dominus duo milia
hominum. ⁊ duodecim cophini fra
gmentis ſunt impleti Preterea. vna
candela poteſt mutuare lumen mul-
tis candelis ſine diminutione ſui lu-
nis. Iuxta illud. Mille licet ſumant:
deperit inde nihil.

¶ Sequitur. habentem omne delecta-
mentum. quia iſtud ſacramentuꝫ eſt
ſummi amoris. Immenſa enim cari
tas que filium dei compulit ad natu
re noſtre ſuſceptionem. ad crucis et
mortis ꝓpter nos liberandos volun-
tariam paſſionem. Mouit eum ſimi-
liter ut de carne ſua magnam ⁊ miri
ficam animabus noſtris vite alimoi
am miniſtraret: quā tunc auidis fau
cibus ſumimus: cum dulciter recolli
gimus: ⁊ in ventre memorie recondi
mus quecunqꝫ pro nobis fecit ⁊ per
tulit. quia hoc eſt conuiuium carita-
tis quod vnit amantem cum amato.
Sicut dominus ait Iohis. vi ¶ Qui
manducat carnem meam: in me ma-
net: ⁊ ego in eo. Hunc cibum qui plꝰ
amat plus manducat. ⁊ qui plus mā
ducat: plus delectatur.

Sequitur. Et omnis ſaporis ſuaui-
tatem. quia ſicut manna ſapiebat vni
cuiqꝫ quod volebat. Ita ⁊ in hoc ſacra
mento pro modulo contemplationis

F

ſue alius efficitur in conſideratione.
in conſideratione glorie: ut nemo ex
pers relinquatur ſuauitatis illius.
Eſt etiam aliud ſimile. Quia ſicut de
māna legitur. qui plus colligebat nō
plus habuit. qui minꝰ colligebat nō
minus habuit. Ita ⁊ in hoc ſacramē-
to non accipit plus: qui plus videtur
accipere. Sequitur. Subſtantiaꝫ
enim tuam ⁊ dulcedinem tuam: quā
in filios habes oſtendebas. id eſt he
reditatem eternaꝫ que dabitur filijs
Nam qui dedit nobis tam precioſuꝫ
theſaurum in exilio: bene oſtendit ꝙ
daturus eſt nobis hereditatem per-
manentem in regno. Hic autē paſtor
eſt ſpiritualiter ⁊ ſingulariter bonus
quia eſſentialiter. originaliter. perfe-
cte ⁊ effectiue. Eſſentialiter. quia bo
nitas eſt eſſentia. Originaliter. quia
bonitatem ſuam non habet ab alio: ſꝫ
a ſeipſo. Perfecte. quia nihil mali vel
defectus aut diminutionis exiſtit in
illo. Effectiue. quia omne bonuꝫ de
riuatur ab eo: cum ipſe ſit fons inde
ficiens oīs boni. Unde Iacobi pri.
¶ Omne datum optimū: ⁊ omne do
num perfectum deſurſum eſt deſcen
dens a patre luminum.

Septem autēꝫ riuuli bonitatis ema
nant nobis a xpriſto. ſcilicet. Incarna
tio. Natiuitas. Paſſio. Reſurrectio.
Aſcenſio. Spiritus ſancti miſſio. Et
aduentus ad iudicium. Et ſignātur
per ſeptem dies creationis. Unde in
principio geneſis ſcd̄m aliam tranſla
tionem ſepties repetitur. Uidit deus
ꝙ eſſet bonum. Sicut ait beatus Au
guſtinus. Septies numerauit ſcrip-
tum eſſe te vidiſſe quod feciſti bonuꝫ

eſſe Octauum eſt q vidiſti om̄ia que feciſti:non ſolum bona:ſed etiam val de bona.

¶ Primus dies eſt incarnatio xpriſti: quaſi creatio lucis. Unde Johannis primo ¶ Erat lux vera que illumīat omnem hoīem ⁊c̄.

¶ Secundus eſt natiuitas. quaſi aqua rum diuiſio mediante firmamento. quia habuit aquas gratie ſuper ſe:et aquas tribulatiōis ſub ſe. Unde pſal. ¶ Pauper ſum ego:⁊ in laboribus a iuuentute mea. immo ab ipſa infan tia.

¶ Tercius eſt paſſio:quando oēs aque tribulationum ↄgregate fuerunt in ipſum. Unde pſalmiſta ¶ Omēs flu ctus tuos induxiſti ſuper me.

¶ Quartus eſt reſurrectio. ⁊ tunc crea tus eſt ſol. ſcilicꝫ dotes glorificati cor poris:a quo illuminatur luna. id eſt eccleſia. ⁊ ſtelle. id eſt quilibet ſancti. Unde yſai. xix. ¶ Erit lux lune ſicut lux ſolis.

¶ Quintus eſt aſcenſio. quia tunc aues ſcilicet xp̄us ⁊ ſancti volauerunt in ce lum. Unde pſalmiſta ¶ Aſcendit ſu per cherubin ⁊ volauit:volauit ſuper pennas ventoꝝ.

¶ Sextus eſt ſpiritus ſancti miſſio. In quo apoſtoli vere facti ſunt ad yma ginem ⁊ ſimilitudinē dei.

¶ Septimus aduentus ad iudicium: qn̄ incipiet ſabbatiſmus eternꝰ popu lo dei. Ex iſtis ſeptem operationibꝰ fluunt in nobis ſeptē ſpecialia bona. ſcilicet humilitas ex incarnatōe. pau pertas ex natiuitate. patientia ex paſſi one. fides ex reſurrectiōe. ſpes ex aſcē ſione. caritas ex ſpūs ſancti miſſione.

timor ex vltimo aduentu Unde eccl. xxv ¶ Timor domini ſuper omnia ſe ſuper poſuit. Quid autem ꝓprium ſit boni paſtoris oſtendit cum ait. Bo nus paſtor aīam ſuam ponit pro oui bus ſuis. Hoc ipſe dominus fecit pro nobis:qui ſumus populus eius ⁊ o ues paſcue eius. ſicut ait ezech. xxxiiij. ¶ Uos greges paſcue mee homines eſtis. Hoc enī facere debet quilibet p̄ latus eccleſiaſticus: ut in tempore pa cis ponat aīam ſuam. ſcilicet ſenſualē vitam:mortificando eam ꝓ ouibus ſuis paſcendis. exemplo ↄuerſationis verbo predicationis. fructu orōnis. ſicut iacob qui dicebat geneſis. xxxi. ¶ Die noctuqꝫ eſtu vrgebar ⁊ gelu. fugiebatqꝫ ſomnus ab oculis meis. Magis aūt ſicut apoſtolus qui ait ac tuū. xiiij. ¶ Nō facio animam meaꝫ precioſiorem q̄ me vbi dicit gregori us. Multi ſaluti ꝓprie viliſſimam mo dicamqꝫ preferūt vitam. Paulꝰ. nec animā quoqꝫ tuam:ſed ꝓpriam dele ris voluntatem:ſi corporis voluptati bus perfecte renuncies. ſi carnem cō uicijs ⁊ cōtumelijs crucifigas. ſi mor tifices membra tua que ſunt ſup ter ram: ꝓbabis te pauli ſ imitatorem. ꝓ babis ⁊ xp̄i diſcipulum perdendo a nimam ut cuſtodias illam. Item in tempore perſecutionis debet ponere animam ſuam. id eſt vitam corpora lem: exponendo eam pro ouibus ſu is:defendendis in fide. vel in eccleſi aſtica libertate. exemplo glorioſi mar tiris Thome: qui pro eccleſia. et fi de defendenda. gladijs impiorum occubuit. Unde dicitur Prouerbio rum. xxiiij. ¶ Erue eos qui ducūtur

Do pa pq oct paſche

I

ad mortem. ⁊ qui trahuntur ad interitum liberare non ceſſes. ſi dixeris. quia non ſuppetunt vires: qui inſpector eſt cordis ipſe intelligit ⁊ ſaluator eſt aíme tue. nihil fallit: reddetq; bonis iuxta opera ſua: cum a tirannis aut prelatis exprobrantur. Unde dicitur ezechie. xiij. ¶ Non aſcendiſtis ex aduerſo: neq; oppoſuiſtis vos murum pro domo iſrahel ut ſtaretis in prelio in die domini.

Nunc dicendum eſt de mercenario. Mercennarius eſt: qui pro mercede temporali: deo ſeruit in officio paſtorali. Unde dicit gregorius. Mercennarius quippe eſt qui locum quidez paſtoris tenet: ſed lucra animaruz nõ querit. terreis commodis inhiat. honore prelatiõis gaudet. temporalib9 lucris paſcitur. impenſa ſibi reuerentia letatur. Iſte ſunt mercedes mercennarij. De quibus dicitur ozee. iij. ¶ Merces hec mee ſũt quas dederũt mihi amatores mei. Unde dñs ait Malachie primo ¶ Quis eſt in vobiſ qui claudat oſtia mea: ⁊ incendat altare meum. gratum non eſt mihi voluntas in vobis dicit dominus. De talibus dicit apoſtolus ad philippenſes. ij. ¶ Omnes que ſua ſunt querũt. ſcilicet honorem ꝓprium: aut diuitias. ſeu corporis voluptates. Unde dicit gregorius. Honorati incedere volunt. ⁊ placere ſtudent hominibus. delectari ⁊ ſuperbire. ⁊ huic ſeculo cõformari. Itez yſaye primo ¶ Omnes diligunt munera: ſequuntur retributiones. Roma. vltimo. ¶ Huiuſcemodi xpriſto domino noſtro non ſeruiunt: ſed ſuo ventri. Tales non curant

k

de ouibus. lacte ⁊ lana contenti: cum dicat bernardus. Tercio dictum eſt petro paſce. nec mulge vel tõde ſemel additum eſt. Si quando laban tondet oues Iacob fugit. ꝙ cuz prelat9 lacti ⁊ lane intendit: xpriſtuz amittit. Item quando nabal tondz oues: male reſpondet nuncijs dauid. id ẽ pauperib9. ſed propter hoc eſt filiꝰ mortis. Nec ſolum mulgent blandiendo ſeu tondent adulando. ſed etiaz interficiunt: praua exempla prebendo. et excoriant per violentiam inferendo. ⁊ carnes comedunt in corde affligẽdo. Unde zacharie. xi. ¶ Paſce pecora occiſionis: que qui poſſideant occidebant ⁊ non dolebant. ⁊ vendebant ea dicentes. Benedictus dominus: diuites facti ſumus. Hec gratiarum actiones latronum ſunt: non paſtorũ qui deum benedicunt: cum diuitias per furtum acquirunt. Unde dicit beatus gregorius. Anime pereunt. ⁊ ipſi de temporalibus commodis letãtur. Michee. iij. ¶ Qui comederunt carnem populi mei ⁊ pellem eius deſuper excoriauerunt. ⁊ oſſa eorum cõfregerunt. ⁊ acciderunt ſicut in lebete. ecce ipſi ſe lupos exhibent gregi ipſi rapiunt. ipſi diſpergunt. ipſi periment. Sed dicitur ezechielis. xxxvij ¶ Ue paſtoribus qui paſcunt ſemet ipſos. nonne greges paſcuntur a paſtoribus.

Nunc de lupo videndum eſt. Lup9 viſibilis tirannus eſt: qui per violentiam humiles opprimit. Uel hereticus: qui de ouili domini quocunq; poteſt decipere ſatagit. De primo ſophonie tercio ¶ Iudices eius lupi

veſpere. id eſt rapaces ⁊ famelici: non
relinquebant in mane. ¶ De ſecūdo
habetur actuum.xx. ¶ Scio ꝙ poſt
diſceſſum meum intrabunt in vos lu
pi graues. Lupus inuiſibilis eſt
ipſe dyabolus propter octo proprie/
tates.

¶ Primo ꝓpter inſidias. quia inſidiat̄
ouibus. Ita ⁊ dyabolus ſimplicibus.
Circuit enim querens quē deuoret
maxime ſi canem. id eſt ſi predicato/
rem inuenerit ſomnolentum per de
ſidiā. vel paſtorem pigrum per neg/
ligentiam. Unde yſai.lvi. ¶ Omnes
beſtie agri venite ad deuorandum v
niuerſas beſtias ſaltus. ſpeculatores e
ius ceci omnes neſcierunt. vniuerſi
canes rauci nō valentes latrare. vidē
tes vana ⁊ amātes ſomnia.

¶ Secundo propter audaciā. quia au
dax eſt ⁊ nō timet. Unde etiam ſi vide
at venatores: non fugit ſed ambulat
paulatim. ⁊ aſpicit retro. Et de dya/
bolo dicitur Job.xli. ¶ Non fugabit
eum vir ſagittarius. ⁊ deridebit vi/
brantem haſtam. Maxime autem ti/
met ⁊ fugit ignem. Ita ⁊ dyabolus ca
ritatis feruorem. De quo dominus
ait Luce.xij. ¶ Ignem veni mittere
in terram.

¶ Tercio propter ſeuiciam. quia ſi lapi
datur conſiderat iacentem lapidem.
⁊ ſi lapis ei nocuerit interficiet illū
ſi poteſt. Lapides ſunt autoritates ſa
cre ſcripture. De quibus pri. Regū
xvij. ¶ Tulit dauid lapidem in fun
da. iecit ⁊ percuſſit philiſteum in frō
te. ⁊ cecidit. Item in ſenectute. quia
non poteſt venari propter etatem no
cet hominibus. quia dyabolus in fi

ne mundi videns breue tempus adeſ
ſe ſibi. maxime vexabit electos. Unde
dicitur Math.xxiiij. ¶ Erit tunc tribu
latio magna qualis nō fuit ab inicio.
Item animal quod inuadit per gut
tur capit. vulnerat in victualibus. ꝙ
dyabolus confeſſionē impedit ⁊ vir
tutem ledit. Unde dicitur Luce.x.
¶ Plagis impoſitis abierunt ſemiui
uo relicto.

¶ Quarto propter rigorē. quia nimia
rigiditate collum lupi nō poteſt fle/
cti. Ita dyabolus obſtinatus in ma/
lo nō poteſt ad bonum conuerti. Un
de Job.xli. ¶ Corpus eius indura/
bitur quaſi lapis. Eccleſiaſtici.vi.
¶ Conſidera opera dei ꝙ nemo poſ/
ſit corrigere quē ille deſpexerit.

¶ Quinto propter impetuoſitatem. ꝙ
impetu fertur in predam. Unde fre
quenter nihil capit. Propter hoc do
minus ait Leuitici.xxv. ¶ Facite pre
cepta mea. ⁊ iudicia oſtendite. et im/
plete ea ut habitare poſſitis in terra
abſq; vllo pauore. nullum impetum
formidantes. ¶ Item ſi fuerit ei ne
ceſſarium currere. curret continue. ſi
cut canis. ⁊ non ſaltabit. ⁊ ſi inuene/
rit fugiendo aliquod animal: cadet
ſuper eum. Unde dicit pſalmiſta.
¶ Expulſus euerſus ſum ut caderē
⁊ dominus ſuſcepit me.

¶ Sexto propter ingluuiem. quia trāſ
glutire poteſt multa cibaria ſine ab/
ſciſione et maſticatōne. Sic etiam dy
abolus incorporat ſibi illos: qui non
reſiſtunt temptationibus ſuis. Unde
de hoc dicitur Jheremie quinqua/
geſimoprimo ¶ Comedit me. deuora
uit me rex Babilonis. abſorbuit

Dñ 2a pꝰ oct' paſc

N

me quaſi draco. ⁊ quia multum ſatu
ratur vna comeſtione. manet ſine ci
bo duobus diebus.

¶ Primus eſt praua cogitacio

¶ Secũdꝰ eſt delectatio circa ↄſenſũ.

¶ Tercius eſt in quo comedit conſenſꝰ
⁊ bibit modicam aquam. quia pau
cum incorporat ſibi de ſpiritualibus
viris. De quibus Geneſis. i. Spiri
tus domini ferebatur ſuper aquas.
comedit autem terram. i. terrenos.
Unde Geneſis. iij. ¶ Terram come
des omnibus diebus vite tue

¶ Septimo propter ludum. quia dili
git ludere. i. gaudium temporale. de
quo Yſaie. xxxi. Gaudium bonagro
rum paſcua gregum. Tobie. iij. Nũ
ꝙ cum ludentibus miſcui me. hic eſt
ludus hyſmahelis ⁊ yſaac.

¶ Octauo propter vocis impedimen
tum. quia quadaȝ vi nature. ſi prior
viderit hominem tollit ei vocem vt
non poſſit clamare. vnde Poeta.
Lupi me vidẽ priores Ita ⁊ diabo
lus. vñ pſ. inueterauerũt oſſa mea. i.
defecit interior fortitudo. tollit etiã
clamorem predicationis. de or e. vn
de Yſaie. lvij. Canes muti non valen
tes latrare. Lupus iſte rapit a grege
domini ſeparando. diſpergit per car
nalia deſideria detrahendo. Merce
narius autem fugit. i. nullo telo cor
rectionis accenditur. quia non perti
net ad eum de ouibus. ſed de cõmo
dis temporalibus. quoniaȝ in prela
tione non querit niſi temporalẽ glo
riam. vel vtilitatem qualibet trãſito
riam. aut etiã corporeã voluptatem.
ſed de ſingulis exigit rationeȝ. qui ſic
ſuas dilexit oues vt voluntariam ꝓ
eis ſuſtineret paſſionem. fiet igitur ↄ

O

tra eum dura queſtio in iudicio. Je
remie. xiij. ¶ Ubi eſt grex qui datus
eſt tibi pecus inclitum. ⁊c. quaſi dice
ret Ubi ſunt oues quas commiſi tibi
pro quibus ſanguinem meum fudi.
Periculum eſt ⁊ dampnabile eſt. vl'
circa vnum de minimis ⁊ abiectis
negligentem exiſtere. Unde Geneſis
xlij. ¶ Niſi adduxeritis fratrem ve
ſtrum. minimum non videbitis faci
em meam. Proinde ſtudeat prelatꝰ
vigilare ſollicite ſuper gregem ſuum
contra violenciaȝ tirannorum. frau
des hereticorum. temtationes demo
num. vt cuȝ apparuerit princeps pa
ſtorum percipiat coronam inmarceſ
ſibilem glorie ſempiterne

¶ Dominica tercia. Epiſtola. i.
Petri. ij.

Kariſſimi. Obſecro
vos tanꝙ aduenas ⁊ pere
grinos abſtinere vos a car
nalibus deſiderijs. que militant ad
uerſus animã Conuerſationem ve
ſtram inter gentes habentes bonam
vt in eo quod detrectãt de vobis tã
ꝙ ď malefactoribus ex bonis operi
bus vos conſiderantes glorificent ď
um in die viſitationis Subiecti eſto
te omni humani creature ꝓpter deũ
ſiue regi qͣſi ꝓcellẽti. ſiue ducibꝰ tãꝙ
ab eo miſſis ad vindictã malefacto
rũ. laudem vero bonorũ. quia ſic eſt
voluntas dei. vt benefaciẽtes obmu
teſcere faciatis imprudentum homi
num ignoranciam. Quaſi liberi
⁊ non quaſi velamen habentes mali
cie libertatem. ſed ſicut ſerui dei.

Omnes honorate. fraternitatem di
ligite. Deum timete. Regem honori
ficate. Serui ſubditi eſtote. in omni
timore dominis. non tantum bonis
⁊ modeſtis. ſed etiam diſcolis. Hec
eſt enim gracia in criſto iheſu domi
no noſtro

¶ Euangelium. Johannis. xvi.

IN illo tempore Di
xit iheſus diſcipulis ſuis.
Modicum ⁊ iam non vide
bitis me. Et iterum modicum ⁊ vi
debitis me. quia vado ad patrem
Dixerunt ergo ex diſcipulis eius ad
inuicem Quid eſt hoc quod dicit no
bis. modicum ⁊ non videbitis me. ⁊
iterum modicum ⁊ videbitis me. qꝛ
vado ad patrem Dicebāt ergo. quid
eſt hoc ꝙ dicit modicum. neſcimus
quid loquitur. Cognouit autem ihe
ſus quia volebant eum interrogare
⁊ dixit eis De hoc queritis inter vos
quia dixi vobis. modicum ⁊ non vi
debitis me. ⁊ iterum modicum ⁊ vi
debitis. me. Amen dico vobis. quia
plorabitis ⁊ flebitis vos. Mundus
autem gaudebit. vos autem contri-
ſtabimini. ſed triſticia veſtra vertet̄
in gaudium Mulier cum parit triſti
ciam habet. qꝛ venit hora eius Cum
autem pepererit puerū iam non me
minit preſſure propter gaudium. qꝛ
natus eſt homo in mundum. ⁊ vos
igitur nunc quidem triſticiam habe
tis. Iteruꝫ autē videbo vos ⁊ gaude
bit cor veſtrum. ⁊ gaudium veſtrū
nemo tollꝫ a vobis.

¶ Dominica tercia poſt paſcha.
Sermo ſexageſimuſſecundus.

A

MOdicum et iam non
videbitis me. In predi-
ctis dominicis actum eſt đ
fide ⁊ dilectione. In hac conuenien
ter agitur đ ſpe glorie. que facit nos
gaudere in tribulationibus huius
vite. ¶ Legitur autem hoc euange
liuꝫ in quo dominus paucis verbis
pronunciat tria. ſ. Mortem ſuaꝫ. ⁊ re
ſurrectionem. ⁊ aſcentionem ad pa-
trem. ¶ De primo ait. Modicum ⁊
non videbitis me. ſ. poſt morteꝫ. vno
die ⁊ duabus noctibus. dum fuero
in ſepulchro. ⁊ ſcđo ſubdit. ⁊ iterum
modicuꝫ ⁊ videbitis me. ſ. poſt reſur
rectionem. quadraginta diebꝰ in
quibus apparebo vobis

¶ De tercio addit. qꝛ vado ad patrem.

¶ Quantum dolorem putas hec ver-
ba in apoſtoloruꝫ cordibus generaſ
ſe quando audierunt euangeliuꝫ do
mini propter queꝫ omnia dimiſerāt
a ſe in proximo ſeparando. ſ. ipſe pre
miſerit modicum. eis nanqꝫ videba
tur ſatis longum. Unde Bernardꝰ
O modicum. modicum. modicum.
longum. Dic domine modicum di
cis ꝙ non videbimus te. ſaluum ſit
verbum dei mei lōgum eſt ⁊ multū
valde nimis. veruntamen vtrumqꝫ
verum. qꝛ modicum mentis. ⁊ non
modicum vocis. In hijs tamen ver
bis ſpiritualis eſt intelligencia in
quirenda. Tempus quo fuit domi
nus in ſepulchro ſignificat ſtatū cul
pe in quo gracia dei moritur in pec
catore quod bene conſtat ex vno die
⁊ duabus noctibus. Dies eſt claritas
glorie ſecularis que tota in oſtenſio
ne conſiſtit. Unde dicunt diſcipuli

Dñ 2a p9 oct' paſche

domino. Johannis. vij. ¶ Nemo in
occulto aliquid facit ⁊ querit ipſe in
palam eſſe. ſi hec facis manifeſtas te
ipſum mundo. Hec eſt dies que a ſan
ctis maledicetur. Unde . Jere. xx.
Maledicta dies in qua natus ſum. i.
malo pene addicta. ⁊ Job. iiij. Pere
at dies in qua natus ſum . Naſcitur
homo cum oſtentatur ⁊ laudatur
hunc diez non deſiderabat Jeremi.
ſicut ipſe ait domino. xvij ¶ Diez ho
minis non deſideraui. Que noctes
ſunt concupiſcencia carnalis. ⁊ concu
piſcencia rerum mundialis. que tote
ſunt in operibus tenebrarum. Unđ
prima Thimothei. v. ¶ Qui dormi
unt nocte dormiūt. ſ. luxurioſi. ⁊ qui
ebrij ſunt nocte. ebrij ſunt. ſ. auari. ab
ſinthio ſollicitudinū inebriati Unde
Trenorum. vi. ¶ Repleuit me ama
ritudinibꝰ. inebriauit me abſinthio
Luxurioſus enim occultat turpitu
dines ſuas. Eccleſiaſtici. xxiij. Parie
tes ſunt vndiqꝫ quis me videt. Ubi
dicit Bernardus Eſto nemo vide
at. tamen videt te malus angelꝰ. qui
flagicia ingerit. videt ⁊ angelus bo
nus qui dedignatus recedit. videt ⁊
bonus ⁊ malus ⁊ maior angelꝰ deꝰ
videt accuſator. videt ⁊ teſtium mul
titudo. videt ⁊ ipſe iudex. cui te opor
tebit aſſiſtere tribunali. Jere. xxiij.
¶ Si occultabitur vir in abſcondi
tis ⁊ ego non videbo eum dicit dñs
Iſti ſunt obſcura ſacrificia facientes
Sicut dicitur Sapiencie. xiiij. Qui
ſanguinem imolant diabolo. cum po
tius per continenciam ſe offerre de
berent hoſtiam deo. Similiter auarꝰ
occultat fraudes furta. ⁊ fenora ſua

dicens. Non videbit dominus. nec ī
telligit. O ſtulte qui plantauit aurez
non audiet innumerabilia mēdacia
⁊ periuria tua Qui finxit oculuz nō
conſiderat fraudes ⁊ facta. tales ſimi
les ſunt lepuſculo. de quo dicitur ꝙ
caput terre imprimens. dum viden
tem ipſe non videt. ſe reputat non vi
deri. Solent autem dicere quando e
is penitencias ſuademus. modo non
poſſum. exſpecta modicum. ſicut Au
guſtinus ait de ſe. Non erat qđ tibi
responderez dicenti mihi. ſurge qui
dormis niſi verba ſomnolencia. ⁊ ita
modo. ecce modo ſine paululum. ſed
illud modo non habebat modum. ⁊
ideo paululum ibat in longum.
In horum perſona legitur Iſaie. xx
viij. ¶ Manda remanda. hec dicunt
deo quando poſtulant ſibi mitti qui
eis annuncient verbum dei. exſpecta
rexſpecta. hoc ſubinfertur quando ꝑ
predicationem vocati. ſpacium peni
tencie poſtulant. tempus reſipiſcendi
proponentes. ⁊ iniquitates ſuas quo
tidie prologantes more puerorum.
de parua pila niuis faciunt magnuz
globum. in tantuz ꝙ non valent mo
uere illum. Si autem queratur ab e
is quantuz cupiant exſpectare. dicūt
modicū modicum Ecce ad ſaciandū
deſiderium totum preſentis vite ſpa
cium videtur per modicum. quia nō
ſaciatur oculus viſu. nec auris audi
tu. congrue igitur dominus talibus
conuenienter reſpondet. Modicum
⁊ videbitis me. quaſi diceret. vobis
dico modicum ibi. ⁊ ego vobis dico
modicum ibi eritis . quia moriemi
ni in peccatis veſtris ⁊ nō videbitis

me. quia abſcondā faciem meā a vo
bis. tolletur enim impius ne videat
gloriam dei. Hoc maxime formida-
bat rex Ezechias cum diceret Iſaie
xxxviij. ¶ Non videbo dnm̄ dūm. i.
prēꝫ in terra. non aſpiciam hominē
vltra. id eſt filium. nec habitatorem
quietis. id eſt ſpiritum ſanctum. De
quo dicitur yſaie. vltimo. ¶ Super
quem requieſcit ſpiritus. ꝛc.

Et notandum ꝙ in hoc euangelio
ſepties repetitur modicum. quia in
hac breui vita ſeptem precipue ſunt
modica ⁊ momentanea. ſcꝫ Sanitas.
Pulchritudo. Fortitudo Voluptas
Diuicie. ⁊ honores. ⁊ Requies.

De primo ait. Iob decimo ¶ Homo
natus de muliere breui viuens tem
pore repletur multis miſerijs.. Ubi
dicit beatus Gregorius. Ecce ſancti
viri. vocibus. pena hominum breui
ter ē expreſſa. quia ⁊ anguſtiatur ad
vitam. ⁊ dilatatur ad miſeriam. Si
enim ſubtiliter conſideretur omne
quod hic agitur pena ⁊ miſeria eſt.
Ipſius corruptioni carnis deſeruire
ad neceſſaria atq; conceſſa miſeria eſt
vt contra frigꝰ veſtimēta. contra fa
mem alimenta contra eſtuꝫ frigora.
requiruntur ⁊ multa cautela cuſto-
ditur ſalus cordis. quod etiam cuſto
dita amittitur. amiſſa cum graui la-
bore reparatur. ⁊ etiaꝫ reparata ſem
per. in dubio eſt quid hoc aliud quā
terrene vite miſeria.

De ſecundo Idem Iob ſubdit. qui
quaſi flos egreditur ⁊ conteritur. Ho
mo comparatur feno. quod naſcēdo
habet virorem. creſcendo decorem
⁊ florem. ſed areſcendo redigitur in
puluerem. Sic ⁊ homo viroreꝫ ha
bet in puericia. florem in iuuentute
areſcit in ſenectute. ⁊ in puluerem re
dit in morte. Unde dicitur Iſaie. xl.
¶ Omnis gloria eiꝰ quaſi flos feni.

De tercio Iob. vi. ¶ Nec fortitudo
lapiduꝫ fortitudo mea. nec caro mea
enea eſt. quia tam in lapide ꝙ in ere
continuatur perpetua fortitudo. ſed
ī homine vix conſiſtit tantū in iuuē
tute. Sed quid dicimus de lapide
vel ere. cuꝫ homo fragilior ſit vitro
Unde auguſtinus. Quid fragilius
vaſe vitreo. ⁊ tamē ſi ſeruatur durat
per ſecula. licet enim caſus eius time
atur. ſenectus ⁊ febris non timetur.
nos fragiliores ⁊ infirmiores ſumꝰ
quia caſus omnes qui non ceſſant in
rebus humanis ob fragilitatem no
ſtraꝫ quotidie formidamus Sed ſi
ipſius caſus non accedant tempꝰ am
bulat. vitat homo locum nunquid
vitat exitum. vitat que extrinſecꝰ ad
ueniunt nunquid que intus naſcun
tur. poſtremo quamuis homini par
catur. nouiſſima ſenectus cum veni
rit non eſt quod deſideretur. Et ido
recte dicitur Petri. vij. ¶ Maledictꝰ
homo qui ponit carnem brachium
ſuum. qui confidit in robore corpo
ris quod eſt tam fragile ⁊ maxime ī
firmum.

De quarto dicitur Prouerbiorum
ſexto ¶ Precium ſcorti vix vnius eſt
panis. quia ſicut ſaciatas vnius pāis
cito preterit. ſic motiuus voluptatis
carnalis. Unde dicit auguſtinus
Delectatio preſens non ſaciat p̄terita
non delectat. futura cruciat..
Idem Auguſtinus dicit Breuis eſt

voluptas fornicationis. ſꝫ perpetua
pena fornicantis. quantum namqꝫ
beata virgo morabitur in celo tantū
anima fornicantis torquebitur in i
ferno. Ecce ꝙ breuis eſt riſus. ꝙ lō
ga eſt lacrima mundi De quinto
Job. xx. ¶ Cum habuerit quod con
cupierit poſſidere non poterit Juxta
illud labitur exiguo quod partum ē
tempore lōgo. Et locuplex mane ve
ſpere pauper erit. ¶ De ſexto Eccle
ſiaſt ¶ Omnis potentatus breuis vi
ta. quia cito tranſit mundi potencia.
Unde. i Machabeorū. xi Rex ptolo
meus impoſuit ſibi duo dyademata
⁊ tercia die mortuus eſt Jdem prin
cipatus duꝫ ingreditur deſideratur.
dum tenetur labitur. in incertum ē
qua die finiatur. Hoc repreſentat do
minus papa quādo proceſſionaliter
progrediēs ad altare. maipulo ſtup
pe ſuper columnaꝫ in medio chori
appenſa ignem ſupponit. ne forte qui
glorioſus incedit in temporali glori
a delectetur. Eccleſiaſtici. xxi. Stup
pa collecta ſynagoga precantiū. vel
conſummatio illorum flamma igis
De ſeptimo dominus ait. Mathei ſe
ptimo. Uenite ſeorſum in deſertum
locum. ⁊ requieſcite puſillū. vere pu
ſillum. quia Eccleſiaſticus Confuſa
ſunt hec omnia Spes. metus. meror
gaudium. vix hora vel dimidia in
celo ſilencium. Unde Michee. ij.
Surgite ⁊ ite. q non habetis hic re
quiem. Tempus quadraginta dierū
quo diſcipulis criſtus apparuit ſigt
ſtatum gracie. Nam quadragenari9
numerus ex quatuor de cauſis con
ſtans quadrataꝫ exprimit diſciplinā

Jn hoc tempore apparuit criſtus in
triplici effigie. Nam magdalene ap
paruit in ſpecie ortulane. duobus di
ſcipulis in ſpecie peregrini. ⁊ apoſto
li videntes eundeꝫ eſtimabant ſe ſpi
ritum videre. Jncipientibus nanqꝫ
ſe exhibet ortulanum Proficientib9
peregrinum. Perfectis ſpiritum
Conuerſis nanqꝫ de peccatis exhibet
ſpeciem ortulani extirpando vicia
⁊ ſerendo virtutes. prauos eradican
do mores ⁊ cogitationes noxias diſ
ſipando. plantando. ⁊ propagando
ſalubres. Juxta illud. Petri. i ¶ Con
ſtitui te vt euellas eradicādo prauas
conſuetudines. ⁊ deſtruas diruendo
prauas operationes. ⁊ diſperdas cir
cumſtancias peccati. ⁊ diſſipes occaſi
ones peccadi ⁊ edifices opera virtu
tum. ⁊ plantes exempla bonorum mo
rum. Anima nanqꝫ penitentis eſt ad
modum orti

Primo foditur per compunctiōneꝫ
Luce. xiij. ¶ Dimitte vt fodiam cir
ca illam.

Scdō ſeritur per bonaꝫ operationē
Unde Ozee. x. ¶ Seminate vobis
ad iuſticiam.

Tercio ſulco adaquatur per lacrima
rum deductionem. vnde pſalmiſta
Exitus aquarum deduxerunt oculi
mei. Jbi dicit expoſitor. Gregorius.
Tunc aque vere deducuntur. quā
do alternis vicibus. nunc hec. nunc
illa culpa diluitur. modo pro hec.
modo pro illa gracia fletus effundi
tur. deducit aquā. qui nunc ſua. nūc
aliena deflet delicta. Uel qui nunc
pro ſua vel pro alia compungitur
miſeria. diuidit aquam qui quādoqꝫ

luget mala que commiſit. quandoqꝫ bana que omiſit. diuidit aquam quã do viciſſim pro metu infernalium tormentorum vel ꝓ deſiderio luget celeſtium gaudiorum. Hoc modo anima eſt vt ortus iuxta fluuios. ſicut dicitur Numeri. xxiiij. In hoc ortu ſponſus reficitur delicijs bonoruꝫ operum. Unde ſponſa inuitans eum dicit. Canticorum. v. Ueniat dilectꝰ meus in ortum ſuum. vt comedat fructum pomorum ſuorum. Ibi delectatur in lilijs caſtitatis. Dilectus meus deſcendit in ortuꝫ ſuum vt paſcatur in ortis ⁊ colligat lilia. Proficientibus autem ⁊ ſeculum contemnentibus ſe exhibet peregrinum. cuꝫ quibus quoqꝫ pariter graditur ſeipſum exemplum prebendo. confabulatur ſcripture ſacre lectionibus conſolando. vt eius facundia pro vehiculo ſit in via. nec modo hoc facit vt ſuſtentet. ſed vt accendat ⁊ inflammꝫ vt dicant. Nonne cor noſtrũ ardens erat i nobis. ⁊c. Perfectis vero ⁊ ſpiritualibus. ꝙ in carne non ambulãt Sed in ſpiritu. ſe ſpiritum exhibet ꝙ ſicut ipſe ait Johannis. iiij.

Spiritus eſt deus ⁊ eos qui adorãt in ſpiritu ⁊ ueritate oportet adorare In ſpiritu quantum ad opera contẽplatiua que ſpiritualia ſunt vt glorie conditoris aſſiſtant per pſalmodie ꝯ cantationem. Iſaie. xlviij. Laude me a infrenabo te ne interas. In ueritate quantum ad opera actiua. que debent fieri ſine ypocriſi ⁊ ſimulatione vt proximo. voluntatem dei nunciet per predicationem ⁊ neceſſitatem ipſius. ad deum referat per orationem tales manentes in mundo ſunt ſicut angeli dei in celo. quorum officium eſt deo aſſiſtere ⁊ hominibus miniſtrare Unde iacob vidit angelos aſcendentes ⁊ deſcendentes. vt dicitꝰ Gene. xxviij Tales vero ſunt ſpirituales. ꝙ ſpiritum alunt nec ad ollas egipti. ſed ad manna celeſte ſuſpirant ſeparãtes precioſum a vili. ⁊ digniorem. ſcꝫ ſpiritum preponentes. quia ſpiritus eſt qui viuificat. caro nõ ꝓdeſt quidqꝫ. ſed magis obeſt. Unde ad Romanos. viij. Si ſcdm carnem vixeritis moriemini. ⁊c.

Tempus aſcentiones ſtatum glorie ſignificat. quando filiꝰ gracie aſcendit ad patrem glorie. de patria corporum ad patriam ſpirituum. de labore peregrinationis ad quietem eterne manſionis. Hic eſt tercius annus in quo filius tranſiuit ad oſcula patris. ſicut de abſolon legitur. ij Regũ decimoquinto. ¶ Manſit abſolon exul duobus annis ⁊ faciem regis nõ vidit. tercio anno intrauit ad regem ⁊ adorauit ſuper faciem terre coram eo. oſculatuſqꝫ eſt rex abſolon.

Primus annus eſt ſtatus penitencie

Secundus eſt ſtatus iuſticie De quibus dicitur Iſaie viceſimonono Additus aſt annus ad annum

Tercius annus eſt ſtatus glorie. De quo dicit pſalmiſta. ¶ Benediceus corone. ⁊c.

¶ Item quatuor tempora primi anni ſunt. Ieiunium. Elemoſina. Oratio. ⁊ iniuriarum remiſſio.

Tempora vero ſecundi anni ſunt Timor pene. Deſiderium glorie. Delectatio. Fruitio. ⁊ Laudatio. ⁊ hic eſt annus. ſ. qui intrat in palacium glorie ⁊ oſculatur a rege. quia ſicut ait.

R

Bernardus. Iſti paſcent viſcera mi
ſericordie. cogitationes pacis diuine
ſalutis. miſteria bone voluntatis. be
nignitatis archana incluſa ſunt mor
talibus. Ipſis quoqꝫ ſuſpecta electis
id quod ſalubriter ve deſinant time
re. dum necdum ydonei ſunt digne
diligere. Ibi in iudicio angelorum
chori Ibi prouidi prophetarum cu
nei. Ibi nominandus apoſtolorum
ſenatus. Ibi innumerabilium marti
rum victor exercitus. Ibi confeſſoꝝ
caterua. premij ſui perceptione con
ſolata. Ibi ſancte mulieres qui ſecu
lum ꝛ ſexum uicerunt Ibi pueri qui
hic annos ſuos moribus tranſcende
runt Ibi ſenes quos hic etas debilis
reddidit ꝛ virtus boni operis non r̄
liquit. In horum lucidas manſiōes
anima. introducta dicere poteſt illd̄
pſalmiſte. Scut audiuimus ſicut vi
dimus. ꝛc. Immo multa amplius
ſicut de Saba regina auſtri. iij. Re
x. Uerus eſt ſermo. quem audiui in
terra mea ſuper ſermonibus tuis ꝛ
ſuper ſapiencia tua. ꝛ non credebam
narrantibus. niſi donec ipſa veni ꝛ vi
di oculis meis. probaui ꝙ media ꝑs
mihi nunciata non fuerit. maior eſt
ſapiencia tua ꝛ opera tua ꝙ̄ rumor
quem audiui. beati viri tui ꝛ beati ſ
ui tui qui ſtant coraꝫ te ſemper ꝛ au
diunt ſapienciam tuam.

Dominica quarta

Epiſtola Jacobi. i.

Kariſſimi. Omne da
tum optimum. ꝛ omne do
perfectum deſurſum eſt de
ſcendens a patre luminuꝫ. apud quē
non eſt tranſmutatio neqꝫ viciſſitudi
nis obumbracio. Uoluntarie autem
genuit nos verbo veritatis. vt ſimus
inicium aliquod creature eius. Sci
tis fratres dilectiſſimi. ſit autem om
nis homo velox ad audiendum. tar
dus autem ad loquendum Et tardus
ad iram. Ira enim viri iuſticiam dī
nō operatur. propter quod abijcien
tes omnem immundiam ꝛ abundā
ciam malicie. in manſuetudine ſuſci
pite inſitum verbum quod poteſt ſal
uare animas veſtras

Euangelium Johannis. xvi

In illo tempore Di
xit ihesus diſcipulis ſuis
Uado ad eum qui me mi
ſit. ꝛ nemo ex vobis interrogat me ꝗ
vadis. Sꝫ quia hec locutus ſum vo
bis triſticia impleuit cor veſtruꝫ Sꝫ
ego veritatem dico vobis. Expedit
vobis vt ego vadam. Si enim non
abiero paraclitus non veniet ad vos
Si autem abiero mittam euꝫ vobis
Et cum venerit ille arguet munduꝫ
de peccato ꝛ iuſticia ꝛ de iudicio.
De peccato quidem. ꝗꝛ non credide
rūt in me. De iuſticia vero. ꝗꝛ ad pa
trem vado. ꝛ iam non videbitis me
De iudicio aūt. ꝗꝛ priceps huius mū
di iudicatus eſt. Adhuc multa habeo
vobis dicē. ſꝫ nō poteſtis mō portare
Cū aūt venerit ille ſpiritus veritatis

A

docebit vos omnem veritatem. Non
eniȝ loquetur a ſemetipſo. ſed quecū
ꝙȝ audiet loquetur. ⁊ que ventura ſūt
annunciabit vobis. Ille me clarifica
bit. quia de meo accipiet ⁊ annuncia
bit vobis.

Dominica quarta.

Sermo ſexageſimuſtercius De
euangelio

Cum venerit paraclit⁹
ille arguet mundūȝ de pec
catis ⁊ de iuſticia ⁊ iudicio
Quia in officio precedentis domini
ce actum eſt de ſpe. In hijs duabus
ſequentibus dominicis agit de hijs
que ſperanda ſunt. ſ. de conſolatione
gracie qua ſuſtentamur in via. ne in
curuemur ad carnalia ⁊ ſecularia de
ſideria. ⁊ de plenitudine leticie. qua
circūdabimur in patria vt nihil no
bis deſit in illa gloria. De quibus.
Canticorum. ij. Leua eius ſub ca
pite meo. ⁊ dextera illius amplexabi
tur me

Primum ergo promittitur nobis
a domino in euangelio hodierno in
quo ſe dicit ad patrem iturum. vt di
ſcipulis mittat paraclitum.

Scdm in ſequenti dominica. vbi ꝓ
mittit petentibus ſe donaturū gau
dium plenum. Promittit ergo ſicut
dictuȝ eſt in hoc euangelio miſſurū ſe
ſpiritum ſanctum. non ſolum ad con
ſolandum diſcipulos. ſed etiam ad re
darguendum incredulos. Et hoc ē
ꝙ ait. Cuȝ venerit paraclitus. ille ar
guet mundum de peccatis. Et cum
multiplicem occaſioneȝ habet domi
nus contra peccatores. ſicut oſtendit
ipſe Johannis. viij. Multa habeo d

B

vobis loqui ⁊ iudicare. i. de multis
habeo vos accuſare ⁊ damnare. Sȝ tn̄
quia pronior eſt ad ſaluandūȝ ꝙ̄ ad
damnandum. Ideo ante iudicium
premittit aduocatum ſuum. ſ. ſpiritū
ſanctum qui eos de offenſis ⁊ de in
iurijs arguat ⁊ commendat vt reſi
piſcentibus miſericordiaȝ donet. ob
ſtinatos ⁊ inpenitentes iuſte condē
nat. Vnde Sapiencie. xij. O ꝙ̄ bon⁹
⁊ ſuauis eſt domine ſpiritus tuus in
nobis. Ideoqȝ qui errant partibus
corporis. ⁊ de quibus peccant admo
nēs ⁊ alloqueris vt relicta malicia
credant in te domine. Arguit autem
peccatores de tribus. ſ. de peccato qd̓
habent. de iuſticia quaȝ non habent.
de iudicio quod non timent. Et pri
mo de peccato infidelitatis quo ad
uerſantur veritati. Vnde dominus
exponendo ſubiungit. De peccato qui
dem. ꝙ non crediderunt in me. No
ta ꝙ aliud eſt credere deum. ⁊ aliud
credere deo. ⁊ aliud credere in deum
Credere deum. eſt credere eum puni
torem malorum ⁊ remuneratorem
bonorum. Vnde ad hebreos. xi. Ac
cedentem ad deum oportet credere.
quia ⁊ inquirētibus ſe remunerator
ſit. ⁊ hec dicitur fides ſignorum.
Credere deo eſt credere ꝙ̄ vera ſunt
que dicit. Vnde Eccleſiaſtici. ij. Qui
timent dominum non erunt incredi
biles verbo illius. Et hec dicitur fi
des promiſſorum. Credere in deuȝ
eſt ſicut Auguſtinus ait. credendo e
um amare. credendo in eum ire. cre
dendo ei adhere ⁊ ei⁹ membris icor
porari. Vnde dicitur Johānis. xi.
Qui credit in me non morietur ine
ternum. ⁊ hec eſt fides preceptoruȝ.

Dō 3a p9 oct paſche

C

Innuitur autez hic triplex ſtatus fi
dei formate

Primus ſtatus eſt incipientium: qui
deum ſuper omnia diligunt: moti ex
beneficijs ſuis impenſis. Unde yſa. i.
Cognouit bos poſſeſſorem ſuum ꝛ
aſinus preſepe domini ſui. Hic ſtatus
tangitur cum dicitur: credendo eum
amare.

Secundus ſtatus eſt ꝓficientiū: qui
deum diligunt. id eſt pre alijs eligūt
Iuxta illud canticoꝝ. v. Dilectus
meus candidus ꝛ rubicundus electꝰ
ex milibus. quod notatur cū dicitur
credendo in deū ire.

Tercius ſtatus eſt perfectorum: qui
duplex eſt. Quidam em̄ diligunt de
um ad modum ſponſe nihil queren
tes. nihil deſiderātes niſi frui ample
xibus eius. Unde canticoꝝ. pri. In
ter vbera mea ↄmorabitur. id eſt. in
ter affectiones ꝛ meditationes. Alij
diligunt ad modum filij: nihil que
rentes niſi ei aſſimilari. ut ſicut deus
nihil facit niſi propter nos. quia bo
noꝝ noſtroꝝ non eget. Ita ipſi nihil
facient niſi ꝓpter deum pure. Primū
notatur cum dicitur. ei adherere.

Secundum cum dicit̄. eius mēbris
incorporari.

Prima fides generat in nobis timo
rem ꝛ deſtruit ↄcupiſcentiam carna
lem. Unde yſa. xxvi. A timore tuo
domine ↄcepimus ꝛ peperimus ſpm̄
ſalutis: mortificando vicia in nobis
Secunda generat in nobis ſpem: et
deſtruit concupiſcentiā mundialem.
ut eſt illud math. xix. Centuplum
accipiet: ꝛ vitam eternam poſſidebit.
Auguſtinus. Qui veraz fidem de de
o habet nō optat in hijs miſerijs fie

D

ri diues. nec plus eſt ei mundus q̄m
deus.

Tercia generat in nobis caritatem ꝛ
deſtruit honoris ambitionez. Unde
pri. coꝝ. xiij. Caritas nō eſt ambici
oſa. ambitio em̄ caritatem extinguit.
Sicut legitur. ij. machabeoꝝ. iiij. ꝙ
cū ambiret iaſon: ſummū ſacerdotiuz
emit ipſum ab antiocho. ꝛ mox ut di
citur extinctꝰ eſt igne perpetuo. Mul
ti blandiuntur ſibi de ſua fide. qui ſi
bene aduerterent: incredulos ſeipſos
annunciarent. Qualiter em̄ credit de
um eſſe: qui non timet oculum diuine
maieſtatis offendere. licet hoc ore di
cat ꝙ ſit deus clamat tamen opere ꝙ
nō ſit deus. Talis peior eſt demone. ſi
cut ꝓbat Iacobi. ij. Tu credis quoni
am vnꝰ eſt deus ꝛ bene facis. Et demo
nes credunt: ꝛ contremiſcunt / quod
plus eſt. Item. qualiter credit deo
qui cum tanta ſollicitudine tempora
lia querit ꝛ totam fiduciā ſuam in di
uicijs ponit. cum veritas dicat math.
vij. Primum querite regnum dei
ꝛ hec omnia adijcient̄ vobis. Abba
cuc. ij. Qui incredulus eſt: nō erit
recta anima eius in ſemetipſum. ſ. ad
deſiderandū deum: ſed incuruata ad
amorem temporalium. Item. qua
liter in deum credit: qui nec in ſubie
ctione qua ſubdidit ſe parentibꝰ. nec
in humilitate quam monſtrauit diſ
cipulis. nec in manſuetudine quam
habuit in cōtumelijs vult ↄmunica
re. ſed ſuper magiſtrum ꝛ quaſi ma
ior domino ſuo feſtinat recumbere.
eligit preſidere. Unde dicit apoſtolꝰ
ad thi. primo. Confitentur ſe noſ
ce deum: factis autem negant. Un
de dicit̄ Iob viceſimooctauo. Sic

E

impius ut inimicus meus ⁊ aduerſa
rius quaſi iniquus. Impius eſt qui
pietatem fidei non habet. Inimicus
atqꝫ iniquus eſt qui fidem habet ſed
fidei operibus caret. Hic impio com
paratur. quia ſicut ait gregorius. A
micus fide diſcrepat: qui opere non
concordat. Aduerſarius eſt qui licet
in ſe bonus ſit: tamen praue agentibꝰ
nō reſiſtit. Unde ait dominus math.
xij. ¶ Qui non eſt mecum contra me
eſt.

Secundo arguet de iuſticia ſanctoꝝ
quam renuūt imitari. Juſticia ſan
ctorum eſt credere quod nō videtur
quia nunc iuſtus viuit ex fide In fu
turo autem viuet ex ſpecie. Et fide in
via. ex ſpecie in patria. Unde prima
petri pri. ¶ Quem cum videritis nō
diligitis. In quem nunc quoqꝫ nō vi
dentes creditis. credentes autē exul
tabitis leticia inenarrabili ⁊ glorifica
ta: reportantes finem fidei veſtre: ſa
lutem animarum veſtrarum ⁊ hoc ē
quod dominus ait. ad patrem vado.
⁊ iam non videbitis me. talem ſcilicet
qualem peccatorem. id ē mortalem:
ſed glorificatum ⁊ patri equalem. ꝓp
ter hanc iuſticiā ſancti bona tempo
ralia contempſerunt. Unde hebre. x.
¶ Rapinam bonorum veſtroꝝ cum
gaudio ſuſcepiſtis: corpora quoqꝫ tor
mentis expoſuerunt. Unde hebreos
xi ¶ Sancti ludibria ⁊ verbera exper
ti ⁊c. Horum iuſticiam ꝓponit domi
nus imitandam. Unde canitur in in
troitu miſſe. Ante cōſpectum gentiū
reuelabit iuſticiam ſuam. Hoc ſigna
tum eſt per ꝑpendiculum quod exten
ditur ſuper iheruſalem. ſcilicet aīam
fidelem. ſicut dicitur Jacō. primo. ꝙ

F

ſicut ait philoſophus. niſi ad regulā
praua nō corrigis. Nam ſicut carpen
tarius lignū vel lapidem qui nullū
locum habet in edificio eccleſie non
poteſt aptari: ꝓijciet in ignem infer
ni. Quotiens ergo ſanctoꝝ ſolemnia
recoluntur totiens ſuper vitam pecca
torum perpendiculum applicatur.
Si igitur virginibus per ꝯtinentiā
confeſſoribus per iuſticiā. martiribꝰ
per patientiam. apoſtolis per prudē
tiam nō reſpondes: quid reſtat niſi
tanꝙ reprobus abijciaris. Un̄ Job
x. ¶ Inſtauras teſtes contra me. Te
ſtes ꝓprie ſunt martires. Unde ⁊ mē
tir idem ē ꝙ teſtis. in quibꝰ fuerunt
omnia que in teſtibus requirūtur.
Fuerunt enī primo libere conditōis
⁊ liberati a ſeruitute peccati. De qua
ij. petri. ij. ¶ A quo quis ſuperatus ē
erit ⁊ ſeruus eius.

Secundo ſexus virilis. quia inflexi
biles. nec ad corrumpendum faciles
Unde ſuper illo verbo. Nimis con
fortatus eſt principatus eorū: dicit
gregorius. Occidi poſſunt. ſed flecti
nequeunt.

Tercio legitime etatis. quia ſcilicet ex
ercitatos habuerunt ſenſus ad diſcre
tionem boni ⁊ mali ſeruando manda
ta legis: non ſolum in littera ſed etiā
in ſpiritu. Unde dicit apoſtolus ad
Romanos vltimo ¶ Nolite pueri ef
fici ſenſibus.

¶ Quarto ſane mentis. quia elegerunt
temporaliter cruciari: ut poſſent eter
naliter delectari. Unde dicitur ſapiē
tie tercio ¶ In paucis vexati: in mul
tis bene diſponentur. quoniam deus
temptauit eos. et inuenit illos dig
nos ſe

Quinto opinionis bone: ꝓuidentes bona nõ tantum coram deo: ſed corã hominibus. Unde Job.ix. ¶ Dies mei tranſierũt quaſi naues poma portantes: qui poſt ſe relinquunt odorẽ.

¶ Sexto diuites in virtutibus ⁊ operibus bonis. Unde eccleſiaſtici.xxxi. ¶ Benedictus eſt vir qui inuentus eſt ſine macula.

Septimo fideles: qui pugiles fidei ꝓ fide vſq; ad ſanguinem dimicãtes Unde apoſtol9.xxij. ¶ Non ſoluꝫ alligari: ſed ⁊c̃.

Octauo nõ ſurdi. quia nõ fuerũt ſurdi per inobedientiam. Unde puer. xxviij. ¶ Qui declinat aurem ſuaꝫ ne audiat legem: oratio eius erit execrabilis.

¶ Nono ꝙ nõ ꝓ ſe ſed pro alio teſtificati ſunt. ſcilicet pro xpriſto Unde actuum.x. ¶ Nos ſumus teſtes omnium que fecit in regione iudeoruꝫ. Iſaye xliiij. ¶ Uere vos eſtis teſtes mei dicit dominus.

Decimo. quia iurati per firmum ꝓpoſitum obſeruantie legis dicũ̃. Unde pſalmiſta ¶ Iuraui ⁊ ſtatui cuſtodire iudicia iuſticie tue.

¶ Undecimo. ꝙ prius examinati multis tribulationibus ⁊ ita acceptis Unde ſapien.iij. ¶ Tanꝙ̃ aurum in fornace ꝓbauit electos dominus. ⁊ quaſi holocauſti hoſtiam accepit illos.

Hos teſtes inſtaurat dominus cõtra nos. quia ſicut beatus gregorius ait Totus mundus martiribus plenus eſt. Iam pene tot qui iudicamur nõ ſumus: quot veritatis teſtes habem9 Contra nos erunt in iudicio. quia ipſi ſanguinem ſuum fuderunt ꝓ dño. quam nos miſeri pro vili pecunia ſeu pro modica luxuria negare non formidamus.

Tercio arguit peccatores de iudicio damnationis quod nõ timent. quia princeps mundi huius. id eſt dyabolus: cui ſe homo voluntarie ſubiugauit iam iudicatus eſt. id ẽ damnatus Si aliquis propter crimen leſe maieſtatis damnatus eſſet cum tota familia ſua: ſtultus eſſet qui adhereret ei. ut de familia ſua videretur ⁊ cum eo ſimiliter damnaretur. Sed dyabol9 damnatus ẽ multiplici iudicio.

Primo precipitationis propter ipſũ peccatum elationis. quia mox vt appetijt equalitatem dei: precipitatus eſt ad modum fulguris de ſublimi in aerem iſtũ caliginoſum. ſicut domin9 ait Luce.xi. ¶ Uidebã ſathanã ſicut fulgur de celo cadentem.

¶ Secundo damnatus eſt iudicio incarcerationis propter peccatuꝫ inuaſionis. quia vſurpauit in homine dominium propter originale peccatuꝫ. deo tamen id promittente: ut homo ſuo merito teneretur captiuus ⁊ vinctus. ut fortis ille armatus munduꝫ tanꝙ̃ atrium ſuum. ⁊ homines tanꝙ̃ vaſa propria poſſidebat. donec fortior illo ſuperuẽit: qui nos miſericorditer eripuit. ⁊ inuaſorem abiſſi carcere alligauit. ſicut dicitur apocalipſ. xx. ¶ Apprehendit draconem ſerpentem antiquum qui eſt dyabolus ⁊ ſathanas. ⁊ ligauit eum per annos mille. vbi dicit gloſa. a tempore ſue paſſionis vſq; ad nouiſſima tempora.

Ponitur autem hic numerus millenarius pro perfectione rei. ſicut et ibi. Uerbi quod mandauit in mille generationes.

I

Ultimo quoqʒ damnabitur iudicio
cremationis cum toto ſuo corpore ꝓ
ter peccatum impugnationis eccleſie
quia regnum xpriſti non deſinit im
pugnare. Unde apocalipſis.xix. ¶ Et
apprehenſa eſt beſtia id eſt dyabolus
cum ſuo homine aſſumpto. id ẽ anti
xpriſto. 7 cum illo pſeudo propheta
quia fecit ſigna coram ipſo ſcilicʒ per
uerſi predicatores quib9 ſeducit eos
qui acceperunt caracterem beſtie. ſci
licet fidem antixpriſti. 7 qui adora
uerunt ymaginem. id eſt qui imitati
ſunt veſtigia eius quocunqʒ tempore
ſiue poſt ſiue ante. quia ſicut dicitur
Job.xxi. ¶ Poſt ſe omnem hominem
trahet. 7 ante ſe innumerabiles. Hij
duo ſcilicet caput 7 corpus viui miſſi
ſunt in ſtagnum ignis ardentis 7 ſul
phuris. id ẽ in tenebris inferni. vbi
eos ignis exuret 7 fetor afficiet. De
h iudicio dʒ abbacuc.i. ¶ Ecce ſuſci
tabo chaldeos gentem amaram ve
locem ambulantem ſuper latitudinẽ
terre ut poſſideat tabernacula nõ ſua
horribilis eſt ex ſemetipſa. iudicium
7 onus eius egredietur. Chaldei int
pretaɫ vbera. quaſi fere. quaſi demo
nes. Dyabolus enim quaſi vbera pri
mo lactat ſuggeſtione. Unde ꝓuerbi
oꝝ primo. ¶ Fili mi ſi te lactauerint
peccatores: non acquieſcas eis. Quaſi
fera detinet in peccati perpetratione
Unde pſalmiſta ¶ Non tradas beſti
is animas confitentium tibi. Quaſi
demon torquet in perpetua afflictõ
ne. Unde Iheremie.vi. ¶ Crudelis
eſt 7 nõ miſeretur. Horribilis eſt pro
pter culpe deformitatem. Terribils
propter pene crudelitatem. ut homo

K

faciem eius diligenter non videat.
Eſt enim dyabolus quaſi latro: qui
ad ſuſpendium vadit. 7 alijs ad exem
plum ſui perſuadet furtuʒ. Unde ip
ſe indicat ſibi non eſſe credendum.
Ex ipſo etiam egredietur conſidera
tio oneris eius. quia ſtatim ut cõtra
deum ſuperbiuit: ipſum celum ſuſti
nere non potuit. Miſer igitur homo
onus portat in humeris: quod niſi
excutiat: ipſum ad inferiora detrudet
Quid igitur poſſunt expectare: qui
damnato deſeruiunt niſi conſimilem
penam. Unde conqueritur domin9
Michee.vi. ¶ Popule meus quid fe
ci tibi aut in quo contriſtaui te: reſpõ
de mihi. vel quid debui facere 7 nõ
feci. Unde dicit bernardus. Quid
eſt quod inimico meo aut veſtro li
bet magis ſeruire ɋ̃ mihi. Neqʒ eñ
ille creauit vos: ſed nec paſcit quidẽ
aut tempora veſtra diſponit. Sʒ par
ua hec videntur ingratis. non ille ſed
ego redemi vos. ſed precio quo? non
vtiqʒ corruptibilibus auro vel argẽ
to. non ſole vel luna. non ſaltem ali
quo angelorum: ſed proprio vos cru
ore redemi. Ceterum. licet ſine cauſa
multiplici iure debituʒ a vobis eme
rim famulatum. obmiſſis omnibus
hijs ſaltem mecum ex denario diur
no cõuenite. ei obtemperate qui plu
rima vobis 7 pulchriora pollicetur.
Quod nobis preſtare dignetur pa
ter 7 filius 7 ſpiritus ſanctus. Amen

¶ Sequitur dominica quinta poſt
paſcha.

Dominica quinta poſt paſcha

Epiſtola. Jacobi primo.

Kariſſimi. Eſtote factores verbi ⁊ non auditores tantuꝫ: fallẽtes voſmetipſos Quia ſi quis auditor eſt verbi ⁊ non factor. hic comparatur viro conſiderãti vultum natiuitatis ſue in ſpeculo. Conſiderauit enim ſe ⁊ abijt: et ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. Qui autẽ perſpexerit in lege perfecte libertatis ⁊ permanſerit in ea: nõ auditor obliuioſus factus: ſed factor operis. hic beatus in facto ſuo erit. Si quis autem putat ſe religioſuꝫ eſſe non refrenãs linguaꝫ ſuam: ſed ſeducẽs cor ſuum: huius vana eſt religio. Religio munda ⁊ immaculata apud deum hec eſt. viſitare pupillos ⁊ viduas in tribulatione eorum. ⁊ immaculatũ ſe cuſtodire ab hoc ſeculo.

Euangelium Johis. xvi.

In illo tempore. Dixit ihesus diſcipulis ſuis. Amen amen dico vobis. Si quid petieritis patrem in noĩe meo dabit vobis. vſqꝫ modo non petiſtis quicq̄ in nomine meo. Petite ⁊ accipietis: ut gaudium veſtrum plenum ſit. Hec in ꝓuerbijs locutus ſum vobis. venit hora cum iam nõ in ꝓuerbijs loquar vobis: ſed palaꝫ de patre annũciabo vobis. Illo die in nomĩe meo petetis. ⁊ non dico vobis: quia ego rogabo patrem de vobis. Ipſe eñ pater amat vos. quia vos me amaſtis ⁊ credidiſtis. quia a deo exiui Exiui a patre ⁊ veni in mundum. Iterum relinquo mundum ⁊ vado ad patreꝫ Dicunt ei diſcipuli eius. Ecce nunc palam loqueris ⁊ ꝓuerbium nulluꝫ dicis. Nunc ſcimus quia ſcis omnia: ⁊ nõ eſt opus tibi ut quis te interroget. In hoc credimus ꝙ a deo exiſti.

Sermo. lxiiij. de euangelio.

Petite et accipietis ut gaudium veſtrum ſit plenum. Item in hoc euangelio ſpecialiter nos hortatur dominꝰ ad orationem. Et quia ipſe noſter ẽ aduocatus: inſtruit nos quid petere debemus. ⁊ oſtendit petitionem noſtram a patre qui in celis eſt admittẽdam. Quod petitio noſtra admittenda ſit: oſtendit cum ait. Petite ⁊ accipietis. Quid autem petenduꝫ ſit. determinat cum ſubiungit. ut gaudiuꝫ veſtrum ſit plenum. Dicit ergo. Petite ⁊ accipietis. Ad hoc autem ut petitio veſtra tanto domino porrigẽda ſit bene formata: multa ſunt neceſſaria.

Primo ad hoc ut digna ſit exaudiri ad meritum neceſſaria ſunt tria. ſcilꝫ fides. ſpes. ⁊ caritas. Unde mgr̄ hugo de ſcõ victore. Orõ eſt deuotio ex ↄpunctõe ꝓcedens. fide ſpe ⁊ caritate ſubnixa. nõ eñ hõ per deuotionẽ ad deũ ſe cõuerteret: niſi crederet ab eo poſſe ſaluari. ⁊ ſperaret eũ velle miſereri. poſtremo deuꝫ cuius petit refugiũ plus diligeret Ex hijs verbis pꝫ ꝙ ad hoc ut orõ ſit meritoria exigit ut orans credat ꝙ deꝰ ſit ſũme potẽs

ꝙ poſſit ei dare quod petit. Unde ait
math.xiiij. ¶ Pater omnia poſſibilia
ſunt tibi. Item ut ſperet de multi
tudine miſericordie dei. Unde ſapiē
tie.ix ¶ Miſereris omnium. quia om
nia potes Item ut diligat ſummā
bonitatē: que ſic exaudit ad ſe clamā
tem. Unde pſalmiſta. ¶ Diligam te
domine fortitudo mea ⁊c̄. Quod au
tem exigantur hec tria ad hoc ut ora
tio ſit meritoria: oſtendit auguſtinus
in libro ſoliloquiorū per ſimile de vi
ſu mat'iali ꝙ ad h ut ꝯplete videat.

Primo exigitur ꝙ iſte qui debet vi
dere ſanos habeat oculos.

Secundo ꝙ dirigat oculos ad vidē
dum.

Tercio ꝙ videre deſideret ad hoc ſi
cut ꝙ homo dig9 ſit exaudiri.

¶ Primo exigitur fides que ſanat ocu
los mentis ⁊ purificat.

Secundo ſpes per quam dirigātur
radij mentis. ſcilicet affectiones ad
deum.

Tercio caritas que eſt deſideriū per
fruendi.

Secundo ad hoc ꝙ oratio ſit expedi
ta exiguntur alie tres ꝯditiones que
experiant vires anime. Ex parte
rationabilis exigitur puritas intenti
onis qua dirigatur ad deum. Unde
auguſtinus. Cum oras attende quē
oras. Criſoſtomus. In aulam regiā
ingreſſurus. ⁊ habitu ⁊ inceſſu ⁊ ocu
lis te componis ante. ingreſſurus au
tem eccleſiam que vere eſt aula regia
ferens. tu quidem neſcis. quia non vi
des: ſed tamen angeli preſentes ſunt.
⁊ dom9 dei plena eſt incorporeis vir
tutibus. Ex parte concupiſcibilis
exigitur paupertas: ut orans tempo

C

ralibus non inhereat: ſed per amorē
in deum tendat. Iuxta illud pſalmi
ſte ¶ Quid mihi eſt i celo: ⁊ a te quid
volui ſuper terram. Unde auguſti9
ait curdam comitiſſe. Ora ſicut vidua
xpiſti. ⁊ licet ſis ditiſſima: ſicut deſo
lata ora. Ex parte iraſcibilis exigi
tur humilitas que valde placet ei cui
petit' ꝙ ſe ei humiliet petens. Unde
dicitur eccleſiaſtici.xxv. ¶ Oratio hu
miliantis ſe nubes penetrabit.

Tercio ad hoc ut oratio ſit efficax ut
exaudiatur ad votum exigūtur qua
tuor conditiones. ſcilicet ut homo pe
tat pie. perſeueranter. ꝓ ſe. ad ſalutē
Pie petere ſibi eſt orare ex pietate: q̄
eſt cultus dei. ⁊ conſiſtit in trib9. In
motu cordis. prout credimus dei po
tentiam: ſperamus eius miſericordiā
⁊ diligimus bonitatem diuinam.
In confeſſione oris prout laudam9
benedicimus. ⁊ gratias agimus deo
⁊ inuocamus eum. Item in actu
corporis. ut in oratione. genu flectio
ne. ⁊ reuerentia exteriori Ex hoc au
tem ꝙ reſpicimus potentiam. miſeri
cordiam. ⁊ bonitatem dei ⁊ tunc con
ſideramus miſerias ⁊ indigentias no
ſtras. monemur ad orandum deum
pro remouendis miſerijs: ⁊ ſupplen
dis indigentijs noſtris. Et ita eſt o
ratio actus interioris pietatis. que
quaſi procedit ad actum per expreſſi
onem oris. Sed poteſt queri. Cū
deus ſciat indigentias noſtras: quare
oramus eum. Ad quod dicendū ꝙ
ſicut ait rabanus. Aliud eſt ignoran
ti narrare. Aliud eſt ſcienti rogare:
quoniam ibi eſt indicium. hic vero
obſequium. Deus vero beneuult ob
ſequium noſtrum. et ꝙ humiliemur

coram eo: manifeſtando ⁊ cognoſcen
do indigentias noſtras. ⁊ ideo bene
vult ꝙ oremus eum. non quia mani
feſtemus ei indigentias noſtras: ac ſi
eas ignoraret: ſed ut eas recogitando
magis coram eo humiliemur.

Perſeueranter petere eſt perſeuerare
In caritate. In oratione. In bono o
pere. Quod exigatur perſeuerantia
caritatis oſtendit dominus Johan
nis. xv. ¶ Si manſeritis in me ⁊ ver
ba mea in vobis manſerint. quodcun
ꝙ volueritis petetis ⁊ fiet vobis. De
perſeuerantia oratõnis dicitur Luce
xviij. ¶ Oportet ſemper orare ⁊ nun
ꝙ deficere. vbi dicit expoſitor. Ceſſet
oratio: quotiens deeſt neceſſitas. quo
tiens nullum periculum tibi immi
net. Sed ſi milicia vita eſt hominis
ſuper terram: ⁊ continua colluctatio
aduerſus nequicias: nunꝙ deeſt orã
di neceſſitas. quia nunꝙ eſt vera ſecu
ritas. quod intelligendum eſt de af
fectu oratõnis: cum hoc impoſſibile
ſit quantum ad actum. Unde idem
expoſitor. Semper orat qui ſine int
miſſione bene optat. Efficacius eñ
apud deum vota ꝙ verba clamant. ⁊
continua cordis affectio iugis oratõ
eſt. De continuatõne boni operis di
citur prima ad thimo. v. ¶ Sine in
termiſſione orate. vbi dicit gloſa. Sẽ
per orat qui ſemper bene agit Simi
liter auguſtinus. Non deſinit orare:
qui non ceſſat bene agere. Nõ quod
bonum opus per eſſentiam ſit oratõ
Sed quia bonus effectus orationis
quantum ad habitum interrumpit
per bonũ opus. immo bonitas ope
ris valet ad continuationem boni ef

fectus mentis ad deum directus

Pro ſe petere eſt pro ſeipſo digne ora
re. quia tunc nihil obſiſtit oratõni vt
non debeat exaudiri. Unde dominꝰ
ait Iheremie. vij. ¶ Noli orare pro
populo. neqꝫ aſſumas pro eis laudē
⁊ orationem. ⁊ non obſiſtas mihi. ꝙ
non exaudiam te. Ubi dicit gloſa.
Duo orationem impediunt. ſcilicet
incorrectus error. ⁊ permanens ⁊ fi
nalis impenitentia. Licet enim quod
libet peccatum efficaciam orationis
impediat. Iuxta illud trenorum. iij.
¶ Oppoſuiſti nubem ne tranſeat ora
tio. tamẽ hec duo ſpecialiter impedi
unt. ¶ Ad ſalutem petere eſt orare
pro ſalute: humili ⁊ verecundo affec
tu. ſicut orauit publicanus Luce. xv
iij. qui non audebat oculoſ ad celum
leuare. Talis etiam oratio fuit filij
prodigi. qui ait Luce. xv. ¶ Pater
peccaui in celum ⁊ coram te. iam non
ſum dignus vocari filius tuus ⁊c.

Item puro affectu. ſicut orauit ſuſan
na danielis. xiij dicens ¶ Domine de
us tu ſcis quoniam falſum teſtimoni
um tulerunt contra me. Item lato
affectu. ſicut orauit moyſes exo. xxxij
qui ait ¶ Dimitte eis hanc noxã: aut
ſi non vis dele me de libro quem ſcri
pſiſti. Item grato affectu. ſicut monꝫ
apoſtolus Coloſ. iij. ¶ Orationi in
ſtantes vigilantes in ea in gratiarum
actione. Unde ſciendum quid pe
tendum ſit ad ſalutem. Sunt autem
duo que petenda ſunt ſcilicet gratia ⁊
gloria. ſiue regnum ⁊ iuſticia. Unde
dicitur Mathei. vi. ¶ Primum que
rite regnum dei ⁊ iuſticiã ⁊c. Item
ſuper illud Mathei. xxvi. Et orauit

F

tercio eundem ſermonem. gloſa poit
tria petenda a nobis cum dicit trib9
vicibus orauit. ut ⁊ nos a preteritis
peccatis veniam. ⁊ a preſentibus ma
lis tutelaȝ. ⁊ de futuris periculis cau
telam oremus. Hee ſunt tres petitio
nes que ponuntur vltimo in oratõe
dominica. Dimitte nobis debita no
ſtra ⁊c. De primo dicitur eccleſiaſti.
.xxxviij. ❡ Fili in infirmitate tua ne
deſpicias teipſum: ſed ora dominum
⁊ ipſe curabit te.

De ſecundo habetur Mathei .xxvi.
❡ Vigilate ⁊ orate ut nõ intretis in
temptationem.

De tercio Luce.xxi. ❡ Vigilate ſem
per orantes: ut digni habeamini fu
gere que futura ſunt.

Item ſeptem petenda ſunt in oratõe
ſm illa ſeptem que continẽtur in do
minica oratione. de illis habes Lu
ce.xi. Item poſſumus petere ut do
minus cuſtodiat ab occaſione pecca
ti: exemplo ſalomonis dicentis Pro
uerbioꝝ.xxx. ❡ Mendicitatem ⁊ diui
tias ne dederis mihi ⁊c. Item nõ
ſunt petẽda temporalia. quia infima
ſunt. ⁊ incuruantur qui amant ea. et
hoc demonibus placet. Iſay.li. ❡ In
curuare ut tranſeamus. Pſalmiſta.
❡ Miſer factus ſum ⁊ curuatus ſum
vſq; in finem: tota die ɔtriſtatus in
grediebar. Coloſſenſ.iij ❡ Que ſurſũ
ſunt querite Item non ſunt peten
da. quia homo neſcit vtrum ſibi expe
diant: cum frequenter poſſeſſoribus
ſuis noceant Prouerbi.i. ❡ Vſq; quo
ſtulti que ſibi noxia ſunt cupiunt.

Item deceptoria ſunt ⁊ pmittũt mul
ta que nõ ſoluunt. ut hẽtur alibi.

G

Nunc videndũ eſt que ſunt in oratõ
ne petendo. quod notatur cum dicit
Amice accõmoda mihi tres panes.
ꝙ amic9 meus venit de via ad me ⁊c
vbi dicit beatus bernard9. Quid eſt
ꝙ amicũ vnum perhibet aduenisse.
nec tñ ɔtentus querere panẽ vnum.
puto eum cũ vxore ⁊ mancipio adue
niſſe: ut ſuũ cuiq; panem apponere ve
lit. Amicus vero eſt ratio. vxor volũ
tas. mancipiũ caro. Deficit ratõ per
ignorantiã veritatis. languet volũtas
pre inedia affectõnis. infirmatur ca
ro pre inopia fortitudinis. nam ⁊ ra
tio minus diligit intellectũ. ⁊ adhuc
corpus qḋ corrumpitur aggrauat a
nimã ut nõ quecũq; volumus illa fa
ciamus: ſed quid faciam amico huic
miſero ⁊ miſerabili qui venit de regi
one longinqua fame laborãs. ɔfect9
inedia. attenuatus ieiunio. Sed me
heu pauperẽ elegit hoſpitem. ⁊ vacu
um ingreditur habitaculũ. ꝙ omni
no nõ habeam quid ponã ante illuȝ
fateor amice: ſed ego mendicus ⁊ in
domo mea nõ eſt panis. feſtina ergo
aia mea. diſcurre. ſuſcita amicũ tuuȝ
illum magnũ quo maiorẽ dilectionẽ
nemo habet. neq; ſubſtantiã amplio
rem. quere. pulſa ꝙ ois qui querit in
uenit. ⁊ qui petit accipit. et pulſanti
aperietur. clama et dic. Amice accom
moda mihi tres panes. Tres panes
ſunt. veritas. caritas. et fortitudo.
Hiis tribus egere me fateor. Unde
pſalmiſta ❡ Aruit cor meuȝ: quia ob
litus ſum comedere paneȝ meum. ne
q; eñ pateretur hunc defectũ: ſi iugi
ter exercitata eſſet rõ inquiſitõe veri
tatis. voluntas in deſiderio caritatis.

h

caro in operatōne virtutis. Cōmoda ergo mihi tres panes amice vt intelligam diligam faciam voluntatem tuam. Hic em̄ viuitur. ⁊ in talib9 vita ſpiritus mei.

¶ Item nota ꝙ quatuor ſunt que cor hominis faciunt euagari per dlectabilia huius ſeculi.

¶ Primum eſt fornicatio

¶ Scōm ebrietas De quib9 Ozee. iiij Fornicatio ⁊ vinum. ⁊ ebrietas aufert cor. Aufert dicit ſingulariter. ꝙ per quodlibet iſtorum amittitur

¶ Tercium eſt cupiditas Unde de auaro dicitur Ecci. x. Proiecit itima ſua Quartum eſt proſperitas temporal' Unde Ozee. vij. ¶ Effraym factus eſt quaſi columba ſeducta nō habēs cor. vnde ab hijs reducendum ē cor ſicut dicitur Eccleſiaſtici. xxx. Contine ⁊ congrega cor tuuȝ in ſanctitate Contine contra duo prima. Congrega cōtra duo vltima. Reducitur cor aliquando per inſpirationes. Unde ij. Regum. vij. ¶ Inuenit ſeru9 tu9 cor ſuum vt oraret te. Aliquando ꝑ predicationem. Unde. i. Reguȝ. xxx. Cum comediſſet reuerſus eſt ſpirit9 Aliquando per tribulationeȝ. vnde Ozee. v Uenite ⁊ reuertamur ad dominum. quia. ipſe cepit ⁊ ſaluauit Aliquando per inediam Unde Luce. v ¶ Filius prodigus in ſe reuerſus dixit. vadam ad patrem meū. ⁊c. Quia ſicut dicit vulgare prouerbiū Tempore vindemiarum canis non cognoſcit dominum ſuum. Aliquando per timorem. vnde Eccleſiaſtici. ij. Qui timent dominuȝ preparabūt corda ſua. i. Regum. vij. Preparate

I

cordа veſtra ⁊ ſeruietis altiſſimo ſoli Nunc dicenduȝ eſt de inſufficiencia reſponſi quam amico reſpondit. cuȝ reſpondȝ Noli mihi moleſtus eſſe. ꝙ a te non debeo moleſtari in tribulatione. quia auertiſti ad me tergum ſuccedentibus proſperis. Simile ait Iſaie. xxi ¶ Si queritis me in aduerſitate. querite in proſperitate. conuertimini ad me penitendo. ⁊ venite bene operando ⁊ exaudiam vos. Iam oſtium miſericordie clauſum eſt tibi merito peccati tui. Quia longe eſt a peccatorib9 ſalus. et pueri mei deuote ſeruientes et puritatem vite ſeruātes mecum ſunt in cubile quietis et ne. quidam ſpe. quidam re. et illis quidem merito patet oſtium miſericordie mee. Unde dicitur Iſaie. viij ¶ Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi dominus. Non poſſum ſurgere et dare tibi. id eſt non dbeo ex meritis tuis. cum nihil merearis. Differt autem dare quod petitur vt magis deſideretur. ⁊ magis deſideratuȝ ardencius queratur. ⁊ habitum cautius cuſtodiatur. ſicut patet in ſponſa q̄ quia labore ſponſum reperit ſollicicius cuſtodiuit. Unde ait. Canticorum. iij ¶ Tenui eum. nec dimittam Sed quanta ſit virtus orationis notatur cum dicitur. Et ille ſi perſeuerauerit in precibus pulſans ad oſtiū pietatis. propter iꝑbitatem eī illi9 id eſt inſtanciam ⁊ ardorem de miſericordia ad miſerationem. ⁊ dabit illi quotquot habet neceſſarios vt pȝ in chananea. ꝙ ſic ait Grego. Importūitas dō placȝ ⁊ ingrta ēē hominibus ſolȝ Ecce ꝙ totū meritū exauditōnis

conſiſtit et perſeuerancia orationis.
⁊ licet tria ſint que maxime commē
dantur a deo.ſ.elemoſina.ieiunium.
⁊ oratio.tamen oratio precellit in ſex
Primo in facilitate.quia debilis nō
poteſt ieiunare.neqȝ pauper elemoſi
nam dare.quilibet tamen poteſt ora
re.vnde ſuper illud pſalmiſta. Ju
ſtus miſeretur ⁊ retribuet. Dicit glo
ſa.ſemper eſt aliquid quod det ſaltēȝ
orationem.⁊ ſi non ore ſi ſit mutus
tamen cordē ſi ſit iuſtus.quia ſicut ait
Iſidorus. Oratio eſt cordis:non la
biorum.non enim verba deprecan
tis deꝰ attēdit.ſed orantis cor aſpicit
Scđo in velocitate.vnde pſalmiſta.
Intret oratio mea in conſpectu tuo.
Vbi dicit gloſa. Magna virtus pure
orationis hic notatur.quia quaſi q̄
dam perſona ad deum intrat.⁊ man
datum peragit quo caro pingua per
uenire nequit.
Tercio in iocunditate.quia nihil de
lectabilius q̄ꝑ loqui cum tam benig
no.vnde frequenter debemus orare
⁊ legere.nam cum oramus:cum dō
loquimur.cum vero legimus deus
nobiſcum loquitur.tunc eniȝ homo
quaſi mundum exit.carnem exuit. ⁊
ad tercium celum cum paulo aſcen
dit. Sed quod dicitur Trenorū.iiij
Leuauit ſe ſupra.⁊c̄.
Quarto in approximatione ad deuȝ
quoniam qui orat facie ad faciem.dō
um ſe conſtituit.cum audacter cauſā
exponit vnde pſalmiſta. Reſpice in
me ⁊ miſerere mei.⁊c̄
Elemoſina eñ per manum paupe
ris mittitur. Ieiunium per afflictio
nem corporis deo oſtenditur. Sed
oratio inmediate deum quaſi preſen
ſem alloquitur
Quinto in dignitate magna. digni
tas orationis oſtenditur.qꝛ mox vt
ab ore proceſſerit ſuſcipiunt eam an
geli in manibus ſuis.⁊ offerunt eaȝ
ante deuȝ.ſicut angelus ait Tobie.xij
Quando orabas cum lacrimis ego
obtuli orationem tuam domino.
Sexto in multiplici fructus ſui vti
litate.qꝛ diabolum fugat.vnde . Ma
thei.xviij. Hoc genus demoniorū
non eijcitur niſi per orationeȝ ⁊ ieiu
nium Item a temptatione liberat
Vnde Mathei.xxvi. Orate ne in
tretis in temptacionem. Vbi dicit ex
poſitor. In temptacionem vadit qui
ad orationem non vadit. Iteȝ corpo
rem expellit. vnde Eccleſiaſtici.xviij
Non impediaris orare ſemper. Iteȝ
dubijs dirigit. Ecci.xxxvij. In hijs
omnibus deprecare deum altiſſimū
vt dirigat.⁊c̄ Iteȝ.ij Paralipomenō
xx. Cum ignoramꝰ quid agere debe
amꝰ.hoc ſolū habemꝰ reſiduū.vt o
culos nr̄os dirigamꝰ ad te Item reſi
duum accendit.iij. Regum.xviij Ad
orationeȝ helie deſcendit ignis de ce
lo Itē impetrat veniam ⁊ graciam.
⁊ ſapienciam. De primo.ij. Regum
ij. Poſtq̄ꝑ orauit dauid.audiuit.trāſ
latum eſt peccatum tuum. De ſcđo.
zacharie.x. Petite a domino pluuiaȝ
⁊ ipſe faciet niues ⁊ pluuiaȝ ymbris
nix deſtruit herbas nociuas. pluuia
nutrit vtiles.ſic ⁊ gracia deſtruit vi
cia ⁊ nutrit bona opera. De tercō Ia
cobi.i. Si quis indiget ſapienciaȝ pe
tat a deo. Ecci.vlt. Queſiui ſapienci
am in oratione mea.⁊ vſqȝ in nouiſſi
mis requiram eam. Item prolōgat
vitam ad agendum pn̄iam. ſic legit̄

de ezechia. cui facta oratione. additi ſunt quindecim anni ad vitam. Jtē ſanitatem reſtituit. Eccl. xxxviij. Fili i tua infirmitate ne deſpicias teipſum ſed ora dominū ⁊ curabit te. Jacobi vltimo Oratio fidei ſaluabit infirmū Jtem bona temporalia multiplicat. vnde. iij. Regum. xviij Orauit helias ⁊ celum dedit pluuiā. ⁊ terra dedit fructum ſuum. Jtem pacē ⁊ quietem conſeruat. vnde. i. Thymothei. ij ¶ Obſecro primum fieri obſecrationes. orationes. poſtulationes. gratiarum actiones. pro hoībus. pro regibus ⁊ omnibus qui in ſublimitate ſunt. vt quietam ⁊ tranquillam vitā agamus in omni pietate ⁊ caſtitate.

In rogationibus Epiſtola Jacobi vltimo

Chariſſimi confitemini alterutrum peccata veſtra. ⁊ orate pro inuicem vt ſaluemini. Multum enī valet deprecatio iuſti aſſidua. Helias homo erat ſimilis vobis paſſibilis ⁊ oratōne orauit vt non plueret ſuper terram. ⁊ non pluit annos tres ⁊ menſes ſex Et rurſum orauit vt celum dedit pluuiam ⁊ terra dedit fructum ſuum. Si quis autem errauerit ex vobis a veritate. ⁊ conuerterit quis eum ſcire debet qm̄ qui conuerti fecerit peccatorē ab errore vie ſue. ſaluabit animā eius a morte. ⁊ operit multitudinē peccatorum

¶ Euangelium Luce. xi

In illo tempore Dixit iheſus diſcipulis ſuis. Quis veſtrū habebit amicum. ⁊ ibit ad illum media nocte ⁊ dicet illi Amice commoda mihi tres panes. quoniam amicus meus venit de via ad me ⁊ non habeo quod ponam ante illū. Et ille deintus reſpōdens dicat. Noli mihi moleſtus eſſe iam hoſtium clauſū eſt ⁊ pueri mei mecum ſunt in cubile: non poſſū ſurgere ⁊ dare tibi. Et ille ſi perſeuerauerit pulſans. dico vobis ⁊ ſi non dabit illi ſurgens eo ꝙ amicus eius ſit propter importunitatem eius. tamē ſurgē ⁊ dabit illi quotquot habet neceſſarios. Et ego vobis dico. petite ⁊ accipietis. querite ⁊ inuenietis. pulſate ⁊ aperietur vobis Omnis enī qui petit accipit. ⁊ qui querit inuenit. ⁊ pulſanti aperietur. Quis autē ex vobis patrem petit: panem nunquid lapidem dabit illi. aut piſcem: nūquid pro piſce ſerpentem dabit illi. Aut ſi petierit ouū nunquid porriget illi ſcorpionem. Si ergo vos cum ſitis mali noſtis bona data dare filijs veſtris. Quantomagis pater veſter de celo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe. De Euangelio

¶ Sermo ſexageſimuſquintus

Petite et accipietis querite ⁊ iuenietis. pulſate ⁊ aperietur vobis. Hoc euāgelium in letanijs legitur. qñ ad orādum dn̄m conuenimus. ꝗ in eo bōitas ⁊ largitas dn̄i declaratur. Bonitas. ꝗ nos ad amorem filij ſui accendit pcipiendo facile. ⁊ quod nobis ē vtile Johannis. v. Mandata eius ḡuia non ſunt. pſ. ¶ Bonoꝝ meorum nō eges Largitas. ꝗ erigit ſpē affluēter ⁊ velociter tribuēdo Jere. i. Dat oībus affluent ⁊ ñ īpperat. Iſa. lxv.

B

anteq̄ clament ego exeudiam. Unde
Bernardꝰ. Nemo veſtrum paruipē
dat orationem ſuam. dico eniꝫ vobis
quem oramus non paruipendit eā
priuſq̄ egreſſa ſit ab ore noſtro ipſe e
am ſcribi iubet in libro ſuo. ⁊ vnum
ex duobus ſperare poſſumus indubi
tanter. quia aut dabit quod petimꝰ
aut quod nobis nouit vtilius
¶ Largitas domini patet ex ſex.
Primo quia dat omnibus qui vo-
lunt accipere. etiam inimicis Mathei
v. ¶ Qui ſolem ſuum oriri facit ſup
bonos ⁊ malos. ⁊c̄. Actuum xviij.
¶ Dat omnibus vitaꝫ ⁊ inſpiratiōeꝫ
Sc̄do quia dat omnibus habundā
ter. Jacobi. i. ¶ Qui dat omnibus af
fluenter. ⁊c̄. Mathei. xxx. Dedit vni-
cuiq̄ ſc̄dm propriam voluntatem
Tercio quia rogat nos petere quod
vult dare. vt hic. Petite ⁊ accipietis.
pſalmiſta. Dilata os tuum. ⁊c̄
Quarto quia dicit plꝰ q̄ petitur. iij.
Regum. ij. Salomoni petenti ſapiē
ciam dedit etiam diuicias ⁊ potenci
am. Zacharie. x. ¶ Petite a deo. ⁊c̄
¶ Quinto quia gratis dat ⁊ ſine ſpe re
munerationis. Johannis. xxxv. Si
iuſte egerit quid donabo ei.
Sexto quia remunerat eos de eo qđ
ipſe dat ⁊ operatur in nobis. i. Para
lipomeon vlt̄. ¶ Tua ſunt omnia. ⁊c̄
Tria ergo precepit. ſ. vt petamꝰ. que
ramus. pulſemus. Tria quoq̄ pro-
mittit. ſ. q̄ accipiemus inueniemus.
⁊ aperietur nobis. Petere debemus
orando. Querere operando. Pulſa-
re perſeuerando Tria petere debe
mus. ſ. temporalia ad ſuſtentationeꝫ
corporis in ſeruicio dei Spiritua
lia ad decoreꝫ anime. vt digna ſit vi

C

ſione dei eterna. Ad conſummationē
vtriuſq̄ vt beatificemur ī regno dei
Bona temporalia dantur in ſolaciū
Spiritualia in meritum
Eterna in premium
Temporalia petenda ſunt moderate
non ad ſuperfluitatem. ſicut orat Ja
cob. Geneſis. xxviij. Si fuerit deus
mecum ⁊ cuſtodierit me in via qua
ambulo. ⁊ dederit mihi panem ad e
dendum ⁊ veſtimenta ad induendū
erit mihi dominus in deum.
Item Beda. Non prohibentur ci-
ues patrie celeſtis in terra peregri-
nantes pro pace temporum. pro ſalu
te corporum. pro vbertate fructuūꝫ
pro ſerenitate aeris. pro ceteris vite
huius neceſſarijs dominum petere.
Si tamen hec non intime petantur
⁊ ſi ob id a deo ſolummodo petant̄
vt habundanti viatico preſenti libe
rius ad futura dona tendatur. Sed
illi male petunt qui idō querunt vt
habundancius commeſſationibus ⁊
ebrietatibus vacent. ⁊ vt ſecurius ac
licencius ſeruiāt concupiſcencijs ſuis
Spiritualia petenda ſunt pure. non
ad temptationeꝫ. vnde dominus ait
Luce. xij. Attendite a fermento pha
riſeoruꝫ quod eſt ypocriſis. quia mo
dica ypocriſis ad modum fermenti
totam maſſam bone operationis cor
rumpit. Dicitur autem ypocriſis ab
ypo. quod eſt ſupra. ⁊ criſis quod eſt
aurum. quia ypocrite exterius deal-
bati. interius vero ſunt lutei. ſicut de
ydolo dicitur. Danielis decimoq̄r
to. ¶ Iſte intrinſecus luteus eſt ⁊ fo
rinſecus ereus
Eterna petenda ſunt humiliter. non
cum p̄ſumptione. Mathei. xviij Niſi

in rogationibꝫ

D

conuerſi fueritis. ⁊ efficiemini ſicut
paruulus iſte non intrabitis in reg
num celorum. Bernardus. Sit ora
tõ que pro temporalibus eſt circa ſo
las neceſſarias reſtricta que pro vir
tutibus anima eſt ab omni impuri
tate aliena. ⁊ circa beneplacitum di
intenta. ſit ea que fit pro vita eterna
in omni humilitate. preſumens d̄ ſo
la miſeratiõe diuina. ſi taliter petimꝰ
dabitur nobis. Sꝫ quidam plus pe
tunt. ⁊ ideo non accipiunt. quia ſicut
ait Leo papa. Propter inſtanciã plꝰ
petendi totius debiti ſumma euacua
tur ¶ Et nota ꝙ plus petitur qua
tuor modis

¶ Primo plus petitur Re. vt cum ali
quis pro decem petit triginta. hic ca
dit a toto debito. Debitum tuum eſt
denarius diurnus. ſ. vita eterna. qui
ergo plus petit. ſ. temporalia. vt aua
rus. de iure amittit omnia. Unde di
citur Mathei. xix. Facilꝰ eſt camelū
per foramen acus intrare ꝙ̄ diuitē
⁊c̄. ꝗ id non repugnat potencie ⁊ iu
ſticie dei ¶ Scdo plꝰ petitur tempo
re. vt cū quis petitur ante diē vl̄ ex
canta conditione. ⁊ hnic inducie du
plicant᷑ Tēpus hꝰ vite eſt terminꝰ a
deo conſtitutus. De quo Job. xiiij.
Conſtituiſti terminos eius. ⁊c̄. Plus
ergo tempore petit accidioſus qui te
dio laboris affectus orat ex hac vita
tranſire. ſicut helias qui dicebat. iij.
Regū. xix. Sufficit mihi dn̄e. ⁊c̄. Iſ
dicit. ꝗ credit opera ſua ſufficere ſibi
ad vitam eternam. vn̄ fuerūt ibi vi
te inducie pro ſe late Similiter plus
tempore petitur qui orat in preſenti
de ſuis iniurijs vindicari. cū dn̄s di

E

cat. Cum accepero tempus ego iuſti
cias iudicabo

¶ Tercio plus petitur loco. vt cum de
beo tibi rome ⁊ tu petis in alia ciui
tate. ⁊ tunc triplicatur dampnuꝫ de
iure. Locus gaudij eſt regnū celoꝝ
De quo. ij. Regū. vij. Ponam locuꝫ
populo meo iſrahel ⁊ plantabo eum
⁊ tunc non turbabitur amplius. plꝰ
ergo loco petit luxurioſus qui vallē
lacrimarum in paradiſum deliciarū
conuertit ſed puuietur in hoc. quia
de loco preſentis afflictionis trãſibit
non ad locum purgationis. ſed ad lo
cum dampnationis. vnde. Ezechie
lis. xxi. ¶ Duplicit᷑ ac tripliciter gla
dius duplicatur in hijs qui tranſeūt
in purgatorium Triplicatur in hijs
qui tranſeunt in infernum

¶ Quarto plus petitur cauſa vt cū du
o ſub altero. ꝗ error permanens de
ſtruit fundamentū oīs boni. ſ. fidem
vt finalis in pn̄a. ⁊ remedium contra
lapſum Si vero ille pro quo oratur
nō obſiſtat orationem puram grataꝫ
promereri. Iuxta quod dominꝰ ait
Mathei. x. ¶ Et ſiquidem fuerit do
mus digna veniet pax veſtra ſuper e
am. ſi aūt non fuerit digna reuertet᷑
pax veſtra ad vos. ſ. merces laboris.
ſiue fructus orationis. ſicut ait pſal
ſta ¶ Oratio mea in ſinu meo conuer
tetur.

¶ Petere ad ſaluteꝫ eſt decencia poſtu
lare. vnde damaſcenus Oratio eſt pe
ticio decencium a deo

¶ Decens autem dicitur expediens ⁊
honeſtum. honeſtuꝫ conſiſtit in vir
tutibus ⁊ operibus virtutum Expe
diens vero eſt quod iuuat ad vitam

E

eternam conſequendam. Unde notã
dum ꝙ quedam ſunt ad ſalutem per
ſe. vt cauſa neceſſaria. ſicut eſt dimiſſi
o culpe. infuſio gracie. adoptio glori
e. ⁊ iſta ſimpliciter ſunt petenda.
Quedam vero ſunt vt cauſa motiua
⁊ ſtimulatoria. ſicut ē paupertas rei
temporalis. Remotio temptationis
Facultas boni operis. que moderan
ter ſunt petenda. ⁊ illius arbitrio cō
mittēda qui ſolus nouit quid nobis
expediat ad ſalutem. De talibus apo
ſtolus ait. Romanos. viij. Quid ore
mus ſicut oportet neſcimus Unde
nec ipſe exauditus fuit in amotione
ſtimuli. Unde. ij. ad Corinthios. xij.
Quatuor iſte conditiones eliciuntur
ex eo quod dominus ait in pricipio
euangelij hodierni. Amē amen dico
vobis. Si quid petieritis patrem in
nomine meo dabit vobis. In hoc ꝙ
ait quid intelligitur. ꝙ eſt ad ſalutez
Non enim quod eſt propie dicitur
quid. ſed ſolum illud quod eſt ſaluti
ferum. Cetera reſpectu huius quaſi
nihil eſſe dicuntur. Unde ſapiencie.
x. Diuicias nihil eſſe dixi in opera
tione illi9. In hoc ꝙ dicit petieritis
intelligitur perſeueranter. Eſt enim
preteriti temporis ⁊ futuri. ⁊ ita cō
uocat perfectionem ⁊ perſeueranciā
In hoc ꝙ ait. patrem in nomine me
o. intelligitur pie. ſ. vt filius per gra
ciam ſit qui petit. ⁊ ſolus deus princi
paliter. In hoc autem ꝙ dicitur. da
bit vobis intelligitur per ſe. Eſt eñ
diaſinticum. quia poteſt trahi ad du
o hoc modo. quicquid petieritis e-
nim dabit vobis Poſſunt autem
conſiderari quatuor iſte conditiōes
ſcd̄ꝫ cauſas que in oratione ɔcurrūt

F

Per hoc ꝙ dicitur pro ſe. notat̃ cau
ſa materialis. magis eñ congruit q̄n
tum ad efficaciam orationis ora-
re pro ſe q̄ꝫ pro alio. ſicut oſtenſum ē
Per hoc ꝙ dicitur pie. notatur cau
ſa efficies ſiue motiua. Deus eñ de-
bet eſſe inicium orationis. aliter non
fieret ex pietate.
Scd̄m gaudium eſt ſpiritualis gra
cie. quod ſimiliter triplex eſt. ſ. de ſpe
futurorum bonorum. de collatione
virtutum. de tollerancia preſencium
malorum. contra triplex gaudium
ſuppoſitum. De primo dominus ait
Luce. x. Gaudete quia nomia ve-
ſtra ſcripta ſunt in celis. ſ. ꝙ iam eſtis
ciues illius regni per ſpem ⁊ celeſti
um deſiderationem. Econuerſo dolē
debent amatores mundi. ꝙ noīa eo
rum ſcribuntur in terra. ſicut dr̄. Je
re. xvij. Recedentes a te in terra ſcri
bent̃. ⁊ idō putreſcent cuꝫ ea. Prouer
biorū x Nomen impiorū putreſcet
De ſcd̄o dicit fidelis aīa. Yſaie. lxi.
Gaudens de collatis virtutib9. gau
debo in dn̄o de bonis operibus ⁊ ex
ultabo in deo meo. ꝙ gaudiū ſpūale
eſt n̄ carnale vn̄ aūt gaudeat oñdit
cum ſubdit. ꝙ induit me veſtimēto ſa
lutis quantū ad graciaꝫ interius or
nātem ⁊ decorantem aīam. ⁊ induim̄
to iuſticie circumdedit me. quantuꝫ
ad bonam operationem. exterius nū
ciantem. Ecci. vltimo. Fortitudo ⁊
decor indumentū eius De tercio
dr̄ Actuū. v. Jbant apoſtoli gauden
tes. ⁊c̄. hoc gaudiū non eſt omnium
ſꝫ paucorū. Philipenſes. i. Uobis da
tum eſt noſce miſteriū regni dei pro
xp̄o. non ſoluꝫ vt in eo credatis. ſꝫ vt
etiā pro illo patiami. ij. Corinthioꝝ

In rogacoibꝫ

h

xij. Libenter gloriabor in infirmita tibus.

Unde fuit quidam heremita. qui frequenter ſolebat egrotare. cũ vno anno non infirmaretur cepit flere dicens. dereliquit me deus. Hoc gaudium dicitur ſemiplenum reſpectu plenitudinis ⁊ conſummationis eterne. ꝙ quedam inchoatio ⁊ prelibatõ eſt illius gaudij

Item quia ammixtum dolori. ⁊ annexum timori.

De primo pſalmiſta. ¶ Guſtate ⁊ videte quoniam ſuauis. ⁊c̃

De ſcdo Auguſtinus. Penitens ſemper doleat ⁊ de dolore gaudeat.

De tercio Philipenſes. ij Cum metu ⁊ tremore ſalutem veſtram operamini.

Tercium gaudium eſt eterne glorie vbi eſt ſacietas indeficiẽs omnis boni quam nec oculis vidit. nec auris audiuit. De qua pſalmiſta Saciabor cum apparuerit gloria tua. Bernardus. Qñ veniet tempus vt perennibus gaudijs in ipſo diuinitatis fõte profundius immergamur. vbi nuda nudaꝫ ſine intercapedine ⁊ interpollatione conſumet quando veniaꝫ ⁊ apparebo ante faciem domini. qñ tranſibo in locum tabernaculi ad mirabilis vſqꝫ ad domum dei. qñ ſicut audiuimus ſic videbimus in ciuitate domini. ⁊c̃ Gaudiũ illud dicitur plenum propter plenam felicitatem corporis ⁊ aie. Eccleſiaſtici. xxiiij. Jordanꝰ multiplicat in tempore meſſis. Item Joſue. iij. Jordanꝰ deſignat gaudium eternitatis. ꝙ inũdat ex duobus fontibus ⁊ eternã gloriã inundabit ex gemina ſtola. Dies

I

meſſis ſunt dies retributionis quando alia flumina. ſ. carnalia delectamẽta deſiccant. ſicut dominus ait Iſaie. l ¶ Ibonam in ſicco flumina ⁊ computreſcent piſces ſine aqua. ⁊ morientur ſiti. Item. ꝙ erit incomprebeſibile Unde dicitur. Mathei. xxv ¶ Intra in gaudium domini tui Item Auguſtinus. Sic gaudebunt toto corde. tota anima. totum cor. tota anima nõ ſufficiat plenitudini gaudij. Nõ ergo totum iſtud gaudium intrabit in gaudentes. ſed toti gaudentes intrabunt in gaudium Erit ſiquidem gaudium ex omni parte. ſurſuꝫ viſio dei. deorſum viſio inferni. Intra gloria conſciencie. exterius decor omnis creature vt electi in omnibus rebus pleniſſime delectentur In deo in omnibus proximis. in ſemetipſis. ⁊ in omnibus creaturis.

Item quia erit bonorum omnium conceptibile. Unde dicitur. Exodi. xxxiij. ¶ Ego oſtendã tibi omne bonum. id eſt ſummum bonuꝫ. in quo ſunt omnia bona. Unde beatus Auguſtinus. Si ſingula bona delectabilia ſunt cogitabilia cogita in mente tua ꝙ delectabile ſit illud bonuꝫ qđ continet iocunditatem omnium bonorum. ⁊ non q̃ualem in rebus creatis ſumus experti. Sed tanto differente quantum differt creator a creatura. Si enim bona eſt vita creata ꝙ bonum eſt vita creatrix Si bona ⁊ iocunda eſt ſulus facta. quaꝫ bona ⁊ iocunda eſt ſalus que fecit omnem ſalutem Si amabilis eſt ſapiencia de cogitatione conditarum rerum. ꝙ amabilis ⁊ delectabilis eſt ſapiencia q̃ ex nihilo ddidit

A

Deniqꝫ ſi multe ⁊ magne delectatio
nes ſunt in rebus delectabilib9. quã
ta delectatio eſt i eo qui fecit delecta
bilia ¶ Item erit impermixtibile.ꝗꝛ
purum. vnde Iſaie.xxv. Faciet domi
nus in monte hoc conuiuium vinõ
mie defecate.i.iocunditatem puriſſi
me ſine fece triſticie.quia ſicut dicit
Apocalipſis.xxi. ¶ Abſterget deus õ
lacrimam ab oculis eoruꝫ.⁊c.
¶ Item erit interminabile Unde Io
hannis.xxvi. Gaudium veſtrum ne
mo tollet a vobis.quia claudetur ia
nua.vt illuc intrare nõ valeat inimi
cus.nec exire amicus.Ecce gaudiuꝫ
plenum.⁊ plus ꝙ plenum Ad quod
nos perducat dominus noſter ihes9
criſtus .Amen

Eodem die
¶ Sermo. ſexageſimuſſextus
De letanijs

Nunquid obliuiſci po
teſt mľier vt ñ miſeret̃ filio
vteri ſui.⁊ ſi illa oblita fue
rit.ego tamen non obliuiſcar tui Iſa
ie.xlix. In hijs tribus dominus i
firmorum queſtioni reſpondet .qui
dicunt ſe obliuioni traditos ⁊ dereli
ctos a deo.quando eos non eripit õ
aduerſis.⁊ oſtendit falſam eſtimatio
nem eorum per ſimilitudinem indu
ctam a matre. Unde Primo compa
rat ſe matri.cum ait. Nũquid poteſt
obliuiſci mater vt non miſeretur fili
o vteri ſui. Item . Quatuor patitur
ipſa mater propter filium.ſcꝫ graua
men..dolorem.⁊ ſollicitudinem.que
omnia conſiderari poſſunt in ipſa
Grauatur eniꝫ in informatione pu

B

eri.ꝗꝛ ait pſalmiſta. A decimo die cõ
ceptionis totum corpus mulieris ğ
uatur.caput inquietatur. caligat vi
ſus.faſtidit ſtomachus. Unde Tho
bie.iiij. ¶ Honorem habebit mater
tua omnibus diebus vite eius. Me
mor enim eſſe debes. que ⁊ quanta
paſſa ſit pericula pro te in vtero ſuo
Dolet in parturitione.quia non eſt
dolor ſicut dolor parturient is.quia
ſicut dicitur Iſaie.xxvi. ¶ Cum appi
ꝗt ad partum dolens clamat in dolo
ribus ſuis. Unde. Eccleſiaſt.vij.
¶ Gemitus matris tue ne obliuiſca
ris. Laborat in educatiõe .quia
nullum animal tanto labore nutrit
vt homo. Unde Sapiencie.vij. In
inuolumentis nutritus ſum ⁊ curis
magnis. Sollicita eſt in conſerua
tione.quia quicquid agat.quocunqꝫ
vadat omnis ſollicitudo eſt ſibi de fi
lio. Eodem modo dominus noſter
quatuor ſuſtinuit propter hominẽ.
¶ Primo grauamen vel onus pene
Duo nanqꝫ onera fuerunt homini
ſuppoſita. Primo impoſitum eſt ei a
diabolo onus culpe. vt hominem in
infernum demergeret. De quo pſal
miſta . Iniquitates mee ſupergreſſe
ſunt caput meuꝫ.⁊ ſicut onus graue
grauate ſunt ſuper me
Scdo impoſitum eſt ei a deo onus
pene vt eum a peccato retraheret.de
quo Eccleſiaſtici.xl. ¶ Graue iuguꝫ
ſuper filios adam.quod cõſiſtit in ſe
ptem penalitatibus.ſ.fame ⁊ ſiti.calo
re.frigore.labore.⁊ dolore.ac mor
te Sed domin9 veniens eripere nos
ab onere culpe.aſſumpſit onus pene
vt per omnia eſſet ſimilis nobis abſꝫ
peccato.

In rogacõibz

C

¶ Secundo ſuſtinuit dolorem in paſſi
one. Unde ait treno. primo ¶ O vos
omnes qui tranſitis per viam attẽdi
te ⁊ videte ⁊c. Quidam tranſeunt
circa viam ut iudei. De quibus pſal.
¶ In circuitu impij ambulant. Qui
dam vltra viam. De quib9 pſalmiſta
¶ Uindemiant eam .ſ. eccleſiã omnes
qui pretergrediunt᷑ viam. Quidam
per viam ut catholici . ⁊ tales vocat
xp̃us ad conſideratiõe ⁊ ↄpaſſionem
ſui doloris .

Tercio ſuſtinuit laborez in noſtra cõ
ſeruatione Unde ait yſa. primo ¶ La
boraui ſuſtinens. ⁊ hoc multiplicitet
ſcilicet geſtando brachijs ↄminatõis
⁊ ꝓmiſſionis. quia ↄminatur ſupplici
um: ut ſubtrahat a malo. ꝓmittit reg
num: ut incitet ad bonum. Unde cã
ticoꝝ. ij. ¶ Leua eius ſub capite meo
⁊ dextra eius amplexabitur me. Oze.
x. ¶ Ego quaſi nutricius effraim por
tabam eos in brachijs meis. Deutro
no. i. ¶ Portauit te dominus de9 tu
us: ut ſolet homo geſtare paruulum
filium in omni via per quam ambu
laſti. Laborauit ablactando vberib9
bonoꝝ temporalium. que frequẽter
reſpergit amaritudine. ſicut mater q̃
ponit aliquod amarum ſuper vbera
cum vult ablactare filium: ut trãſeat
ad ſolidum cibũ. Unde yſaye. xxviij
¶ Quem docebit ſcientiam: ⁊ quez in
telligere faciet auditũ: ablactens a la
cte: auulſos ab vberibus. Geneſ. xxi.
¶ Fecit abraham grande ↄuiuiũ in
die ablactatõis yſaac. ꝙ magnũ gau
dium eſt xp̃o: cum aliquis ſeparatur
ab onere temporaliũ ꝓpter amorem
eternoꝝ. Sed quidam etiam in ſene
ctute nolũt ablactari ab aõre mũdi .

D

quos maledicit yſa. lxv. ¶ Maledict9
puer centum annoꝝ . Item labora
uit ferendo ſordes peccatoꝝ noſtro
rum. Sed multos ſuſtinet vſq ad ſe
niũ. Unde yſa. xlvi ¶ Uſq ad ſenectã
ego ipſe ⁊ vſq ad ſenium ego portabo
Et licet ſumus mali tamen nõ poteſt
obliuiſci ut non miſereatur noſtri. ꝙ
ꝓpriũ eius eſt miſereri ſemper ⁊ par
cere Unde ſicut mater dimittit aliqñ
flere filium ſuum: ut poſtea dulcius
deoſculetur euz ⁊ amplexetur. ⁊ ut ip
ſe puer vbera ſugat auidius. Ita do-
minus ad modicum derelinquit: ut
poſtea dulcius ↄſoletur. Unde yſaye
liiij. ¶ Ad punctum in modicum de
reliqui te ⁊ in miſerationib9 magnis
ↄgregabo te .

Quarto ſuſtinuit ſollicitudinem in
prelatorum ꝓuiſione: quibus nutrici
bus nos commiſit. Unde ait moyſes
Nume. xi. ¶ Nunquid ego concepi
omnem ſollicitudinẽ hanc vel genui
ut dicas mihi. porta eos in ſinu tuo.
ſicut portare ſolet nutrix infantuluz.
Et apoſtolus. i. ad thimo. ij. ¶ Facti
ſumus paruuli in medio veſtrum tã
ꝙ ſi nutrix foueret filios ſuos. Sed
hodie non inueniunt᷑ tales nutrices
quia affectus filiorum cõuerſus eſt
in affectu terrenoꝝ. ⁊ ideo duri ſunt
ad ſubditos. ſicut de deſtructione le-
gitur Job. xxxix. ¶ Induratur ad fi
lios tanꝙ nõ ſint ſui .

Secundo oſtendit ꝙ magis ipſe nos
diligat ꝙ mater filium ſuum cum a
it ¶ Et ſi illa oblita fuerit. aliquo ac-
cidente crudelis effecta: ego tamen
non obliuiſcar tui Unde dicit pſalmi
ſta ¶ Nunquid obliuiſcetur miſereri
deus. aut continebit in ira ſua miſeri

cordias ſuas. Licet enim iraſcat̃ peccatis: miſeretur tamen filijs. Unde pſalmiſta ¶ Quomodo miſeretur pater filijs: miſertus eſt dominus timẽtibus ſe: cum memoriale miſeratõnis oſtendit cum ait. Ecce in manib9 meis deſcripſi te id eſt memoriale tuum habeo ſcriptum in manibus meis.

In hac ſcriptura clauus fuit loco calami. ſanguis eius loco atramẽti. manus ⁊ pedes loco pergameni. Littere autem fuerunt groſſe ⁊ palpabiles vt quilibet legere poſſet. Unde diſcipulis ait Luce vltimo ¶ Palpate ⁊ videte. Has litteras optabat Job ſcribi cũ dicebat. xix. ¶ Quis mihi det ut exarentur in libro ſtilo ferreo ⁊c̃. Liber dicitur xpriſtus propter mundaz diſciplinam. quia prius in ſe ſcripſit per exercitium: quod ⁊ poſtea nobis tribuit in exemplum. Dicitur quoq3 lamina plumbi que ſtilum ferreuz de facili ſuſcipit propter obedientiã que precepto patris nunq̃ reſtitit. Silex etiam dicitur propter inuincibilem patientiam quam nec regni exhibitõ nec paſſionis inflictio potuit emollire. Unde dicitur ezechielis. ij. ¶ Ut adamantem ⁊ ſilicem dedi faciem tuam. Stilus ferreus fuit clauus. celtes lanceã que latus aperuit.

¶ Item ſicut homies pro ſigno memorie aliquando faciunt foramen: vel nodum in corrigia ſua. Ita domin9 noſter iheſus xpriſtus pro memoriali man9 ſuas ⁊ pedes ſuos voluit perforari ⁊ quaſi nodos cicatrices vulnerum reſeruauit in eis. Unde ad ſimile prouocat canticoꝝ. v. ¶ Pone me ut ſignaculum ſuper cor tuum. pro vulnere lateris: ut me toto corde diligas. ut ſignaculum ſuper brachiuz tuum: propter vulnera manuuz ⁊ pedum: ut mandata mea tota virtute ꝑficias. quod proprium eſt actiuoruz Nam contemplatiui magis ad eius ſimilitudinem accedentes: memoriale illius habent in manibus: parati pro eo ponere animas ſuas ⁊ etiaz reſignare quandocũq3 repetatur ab eis Unde pſalmiſta ¶ Anima mea ĩ manibus meis ſemper. Exodi. xiij. ¶ Erit quaſi ſignum in manu tua. ⁊ quaſi monumentum ante oculos tuos.

¶ Ad pluuiam poſtulandam.

¶ Sermo ſexageſimuſſeptim9.

Miſereor ſuper turbã quia ecce iã triduo ſuſtinet me: nec habent quod manducent. Magna nobis debet eſſe conſolatio: q̃ dominus noſter fieri dignatus eſt procreator ſumme benign9 ſumme ſapiens. ⁊ ſumme potens eſt. ſicut in hoc euangelio patet. Benignitas eius oſtenditur in compaſſiõe turbe. cum ait ¶ Miſereor ſuper turbam. Ecce pius dominus mouetur miſericordia ſuper miſeris quia ſicut dicitur Trenorum tercio ¶ Non ex corde tuo humiliauit: ⁊ abiecit filios hominum. ex ſe ſolo eſt q̃ miſeretur. quia proprium ipſius eſt miſereri ſemper ⁊ parcere. Ex nobis autem eſt q̃ iraſcatur. Unde de hoc ait propheta pſal. viceſimoſeptimo. ¶ Quis dabit mihi ſpinam ⁊ veprem. id eſt durum ⁊ crudelem. quaſi vellet dicere. Hoc non ſum ex meipſo: ſed ex

In rogacōibꝫ ad poſtulādꝫ plur

A

veſtris meritis cogoꝛ eſſe. Unde iob
xxx ¶ Mutatus eſt pius in crudelem
quia crudelitas non eſt in illo: ſed a
nobis. Miſeretur autem ſuper turbā
id eſt turbatos ad penitentiam: qua
lis erat Iob. qui dicebat. xxiij ¶ A fa
cie eius turbatus ſum. id eſt a preſen
tia dei flagellantis. compunctus ſum
dum peccans ⁊ conſiderans eū. id eſt
maieſtatem futuri iudicis: timoꝛe ſol
licitoꝛ. Unde iheronimus. Quotiēs
diem illum conſidero toto coꝛde et
coꝛpore contremiſco. Sequitur. deꝰ
molliuit coꝛ meum per timoꝛē ⁊ om
nipotens turbauit me: per doloꝛes.
Sed ve illis qui habent coꝛ ferreū
nec emolliuntur hic per flagellum.
quia contereutur in inferno malleis
demonum. De quibus pꝛouerbioꝝ
xix. ¶ Parata ſunt deriſoꝛibus iudici
a. ⁊ mallei percutientes ſtultoꝝ coꝛ
poꝛibus. Eccleſiaſtici. iij. ¶ Coꝛ duꝝ
male habebit in nouiſſimo.
Sapientia eius oſtenditur in cogni
tione indigētie noſtre cum ſubdit. qꝛ
ecce iam triduo ſuſtinent me ⁊c̄.
Et aſſignat hic triplicem cauſam mi
ſerendi.
¶ Pꝛima cauſa eſt tolerantia laboꝛis. i
bi. Iam triduo ſuſtinent me. Hoc tri
duum ſignat triplex flagellum. ſcilicꝫ
poſſeſſionum. conſanguineoꝝ. ⁊ ꝓpꝛie
perſone. In quibus patientia Iob ꝓ
bata fuit. qꝛ pꝛimo rebus eſt ſpoliatꝰ
Secundo liberis oꝛbatus. Tercio vl
cere peſſimo vulneratꝰ. ⁊ recte flagel
lum dicere poſſumus diem quantuꝫ
ad illuminationem ſui ⁊ creatoꝛis co
gnitionem In hoc ergo triduo debe
mus ſuſtinere dominum patienter.
ſicut ait pſalmiſta ¶ Confortetur coꝛ

B

tuum. ⁊ ſuſtineat dominum. Ludit
deus nobiſcum ſicut pueri ludere ſo
lent ad inuicem quando vnus equi
tat ſuper aliū. Pꝛimo namqꝫ ipſe
ſuſtinuit nos longanimiter expectan
do. quare ergo econuerſo debemꝰ ſu
ſtinere eum patienter ⁊ humiliter to
lerando. ut cum pſalmiſta dicamus.
¶ Ut iumentuꝫ factus ſum apud te
Ubi dicit ber nardus. Eſto ut iumē
tum: nō tamen iumentum: ut non ſo
lum patienter eum ſuſtineas: ſed ⁊ ſa
pienter honoꝛeꝫ intelligas. ⁊ delecta
biliter cogites cauſaꝫ ipſius. honoris
dignitatem ⁊ ꝓpꝛiam vtilitatem. nem
pe geſtare eum cui ſeruire regnare ē.
non eſt oneris ſed honoris. Sꝫ mul
ti murmurāt de flagellis. ſicut iudei
de quibus loquitur Nume. xi. ¶ Oꝛ
tum eſt murmur populi quaſi dolen
tium pro labore contra dominuꝫ: eo
ꝙ nubes que precedebat caſtra: non
requieuit per tres dies. Unde ignis
accenſus a domino deuorauit extre
mam partem caſtrorum. In quo no
tatˀ ꝙ murmurantes de iudicijs dei
puniet ignis inferni. Unde eccleſia
ſtici. ij. ¶ Ue hijs qui perdiderūt ſu
ſtinentiam Pꝛoinde monet apoſtolꝰ
ad thi. vltimo ¶ In omnibus grati
as agite. vbi dicit leo papa. Nihil no
bis debet de dei iudicijs diſplicere.
Nam nō per omnia illi gratias age
re: quid aliud gratia ex quadam cuꝫ
parte reprehendere. Audet ei plebs
q̄ humana inſipientia aduerſus crea
toꝛem ſuum nō ſolum de inopia: ſed
etiā de copia murmurare: ut cum ali
quis non ſuppetit querulaꝫ quedam
exuberant ſibi ingrata. nec de magni
tudine fructuum gratulatur. ſed de

vilitate conqueritur.quod placꝫ deo
placeat ⁊ nobis:ut amor directus in
deum. nec inter proſpera ſuperbiat:
nec inter aduerſa deficiat. Ad omnia
ergo opera pietatis : omnium nobis
qualitas proſit animorum. nec beni/
uolentiam xpriſtianaꝫ difficultas tē
poralis impediat.nouit dominus va
ſa hoſpitalis vidue in op9 pietatis va
cuata complere.nouit aquas in vinū
conuertere.nouit de pauciſſimis pa/
nibus milia exercituum ſaturare.⁊ il
le qui in pauperibus ſuis paſcit̄:qui
potuit augere dādo:poteſt multipli/
care ſumendo .

Secunda cauſa eſt magnitudo pau/
pertatis:cum ait. Nec habent quod
manducēt.quia homo per ſe nec cor
pus pane materiali.nec anima pane
ſpirituali reficere valet:niſi ipſe ape/
riat manum ſuam: qui implet omne
animal benedictione. Unde oram9
quotidie. Panem noſtrum quotidia
num da nobis hodie.vbi dicit augu
ſtinus. Qui panem quotidianum pe
tit diues eſt:an pauper. Huius pau/
pertatis cognitionem habuit pſalmi
ſta ¶ Ego ſum pauper ⁊ dolens. vbi
dicit expoſitor . Non gementi inopi
quis ſubueniet. quis ſanabit paupe/
rem nō dolentem. ve pauperi dicen
ti quia diues ſum ⁊ nullius egeo . ve
pauperi vidента . pauperi inſolenti .
pauperi ſectanti inania: dum mendi
cantibus alijs diſtribuitur alimonia
vite.

Tercia cauſa eſt infirmitas humane
conditionis:cum ait. Ne deficiat in
via vite preſentis.quia nec corpus ſi/
ne cibo materiali.nec anima ſine ſpi/
rituali ſubſiſtere valet. Cuꝫ enim cor
pus compoſitum ſit ex contrarijs ele
mētis .⁊ cū vna deperditio fiat in ea
neceſſe habet reſtaurari per alimēta
Animam quoqꝫ cum adhuc corpori
ſit vnita ut perficiat̄ in eo ſemper in
diget incremento gratie vt poſſit per
ficere. Unde bernardus. Aut aſcen/
das:neceſſe eſt vt deſcendas.ſi aſcēdas
ſtatum inpendulo huius vite:neceſſe
eſt quia vbi incipiſ nolle fieri melior
deſinis eſſe bonus. Nolle ergo profi
cere non niſi deficere eſt . quia inter
profectum ⁊ defectum mortalis vite
nullum mediū inuenitur. Sicut eñ
corpus cōtinue aut creſcit aut decreſ
cit:ſic neceſſe eſt ſpūm ſemper aut ꝓfi
cere:aut deficere .

Potentia eius oſtenditur in tot mili
um refectione. quod potentie homi
ni penitus eſſet impoſſibille . Unde
impoſſibilitatem humanaꝫ diſcipuli
oſtendunt cum dicunt ¶ Unde iſtos
poterit quis ſaturare panibus in ſo/
litudine.⁊ eſt verbum infirmorum
adhuc in fide ⁊ ſignis puſillanimes:
qui in tempore famis ⁊ cariſtie diffi
dunt de potentia largitatis diuine.ſi
miles principi ſamarie.qui ait beliſe
o craſtinam copiā ꝓmittenti.iiij. Re
gum. ¶ Etiam ſi dominus fecerit ca
taractas in celo nō poterit eſſe quod
loqueris.qui ait. Uidebis oculis tu/
is ⁊ nō comedes. Si dominus diui/
nitatis ſue potentiaꝫ oſtenſurus que
ſiuit quot panes haberēt ex propria
confeſſione modicitatem alimenti co
gnoſcerent ⁊ magnitudinem miracu
li compenſarent . ſicut dominus fac/
turus miraculum: dixit exodi.iiij.
¶ Quid eſt quod tenes in manu tua
Deinde precepit turbe ut diſcūberēt

In rogacoibꝫ ad poſtuladꝫ plura

E

ſuper terram nudam. in quo menſaꝝ ambitio condemnatur. ⁊ accipiens ſeptem panes gratias egit: ut de collatis beneficiis gratias agamus. fregit quoqꝫ. ⁊ per apoſtolos turbis diſtribuit. ⁊ ſaturatis ſeptem ſporte replete ſunt de fragmentis. Nos quoqꝫ ſimiliter ſeptem panibus indigemus.

Primus eſt neceſſaria vite preſentis. De quo geneſis. xxxix. dicitur de Joſeph ¶ Nec quicꝙ aliud noverat niſi pane quo veſcebatur. hoc indigemus ad terram ⁊ pauperum ſuſtentationē Unde apoſtolis xpriſtus dixit ¶ Da mibi ex eo quod dedi tibi. habuiſti me largitorē: habe te debitorē. habe ⁊ feneratorem.

Secundus eſt intelligentia ſacre ſcripture. De qua eccleſiaſti. xxxi ¶ Splēdidum in panibus verbi dei diſpenſandis benedicent labia multorum. hoc indigemus ad noſtram ⁊ aliorū inſtructionem. Unde dicitur Job. xxxi ¶ Si comedi buccellam meam ſolus ⁊ non comedit pupillus ex ea

Tercius eſt dolor culpe. de quo pſalmiſta ¶ Surgite poſtꝙ ſederitis qui manducatis panem doloris. hoc indigemus ad cordis noſtri curationē Unde proverbiorum. xxi. ¶ Livor vulneris abſterget mala ⁊ plage in ſe. ⁊c̄ quaſi diceret. Dolor exterioris laboris ⁊ interioris compunctionis curat vulnera peccatorum. Juxta illud. Dolor eſt medicina doloris.

¶ Quartus eſt dolor penitētie. de quo pſalmiſta ¶ Labores manuum tuarum quia manducabis. hoc indigemus ad culpe ſatiſfactionem. Unde ezechie. iiij. ¶ Cibus tuus quo veſceris erit ī pondere. quia ſcdm pondus culpe: eſ

F

ſe debet pondus pene

Quintus eſt ſacramentum eucariſtie De quo Johis. vi. ¶ Panis quem ego dabo caro mea eſt ꝓ mundi vita. hoc indigemus ad iuſtificationem. Unde ¶ Niſi manducaveritis carnē filii hoīs ⁊c̄

Sextus eſt ſtudium obedientie. De quo Johis. iiij. ¶ Meus cibus eſt: ut faciam voluntatem patris ⁊c̄. hoc indigemus ad ꝯfirmationem. Unde iij. Regum. xix. ¶ Ambulavit in fortitudine cibi illius vſqꝫ ad montē dei oreb. quod interpretatur menſa vſqꝫ in paradiſum.

Septimus eſt deſiderium glorie. de quo Luce. xiiij. ¶ Beatus qui manducabit panem in regno dei. hoc indigemus ad omnis indigentie ꝯſummatōnem. Unde pſal ¶ Satiabor cū apparuerit gloria tua.

Piſces ſunt conſolationes ſpirituales ⁊ viſitationes interne: que tribuit dominus in hac vita deſiderantibus eterna. Piſces enī abſcondunt in aquis. ⁊ iſte latent in tribulationibus. Unde. ij. cor. primo ¶ Sicut abundant paſſiōes xpriſti in nobis. ita per xpriſtum abundat conſolatio noſtra.

Et nota ꝙ nō piſces: ſed piſciculi nominantur. quia cōſolatio preſentis vite quaſi guſtus eſt ad comparationē future plenitudinis Unde pſalmiſta ¶ Guſtate ⁊ videte quoniam ſuavis eſt dominus. Magna tamen comparatio eſt cuiuſlibꝫ mundane iocunditatis. Unde pſalmiſta ¶ Quam magna multitudo dulcedis tue domine. vbi dicit Richardus de ſancto victore. O dulcedo miſerāda. tam magna tam parva. quomodo non magna ꝙ

mundanam omnem excedis quomõ
non parua que de illa plenitudie vix
modica ſtilla diceris. Septem ſpoꝛ
te de reliquijs implete ſunt ſeptẽ pre
mia. tria ad ſtolaꝫ anime. quatuoꝛ ad
ſtolam coꝛpoꝛis pertinentia. maioꝛes
ſunt reliquie ꝗ̃ menſa.

In die aſcenſionis.

Epiſtola Actuum primo.

Primum quidem ſer
monem feci de omnibus o
theophile que cepit iheſus
facere ⁊ docere vſqꝫ in diem qua pre
cipiens apoſtolis per ſpirituꝫ ſanctũ
quos elegit aſſumptus eſt. Quibus ⁊
pꝛebuit ſeipſum viuum poſt paſſionẽ
in multis argumentis per dies qua
dꝛaginta apparens eis ⁊ loquẽs de re
gno dei ⁊ conueſcens pꝛecepis eis ab
iheroſolimis ne diſcederent: ſed expe
ctarent ꝓmiſſionem patris quam au
diſtis inquit per os meum. Quia io
hãnes quidem baptizauit aqua. vos
baptizabimini ſpiritu ſancto: nõ poſt
multos hos dies. Igitur qui conue
nerant intꝰrogabãt eũ dicentes. Do
mine ſi in tempoꝛe hoc reſtituas reg
num iſrahel. Dixit autem eis iheſus
Non eſt veſtrum noſſe tempoꝛa: vel
momenta que pater poſuit in ſua po
teſtate: ſed accipietis virtuteꝫ ſuperue
nientis ſpiritus ſancti in vos. ⁊ eritis
mihi teſtes in iheruſalem ⁊ in omni
iudea ⁊ ſamaria vſqꝫ ad vltimum ter
re. Et cum hec dixiſſet videntibus il
lis eleuatus eſt. ⁊ nubes ſuſcepit eum
ab oculis eoꝛum. Cumqꝫ intuerent
in celum euntem illuꝫ. ecce duo viri
aſteterũt iuxta illos in veſtibus albis.
Qui ⁊ dixerũt. Viri galilei: quid ſta
tis aſpicientes in celũ. Hic iheſus qui
aſſumptus eſt a vobis in celum: ſic ve
niet quemadmodũ vidiſtis eum eun
tem in celum.

Euangelium Marci vltimo.

In illo tempoꝛe. Re
cumbentibus vndecim diſ
cipulis apparuit eis iheſus.
⁊ expꝛobꝛauit incredulitateꝫ eorũ et
duriciam coꝛdis. quia hijs qui vide
rant eum reſurrexiſſe a moꝛtuis non
crediderunt. Et dixit eis Euntes in
mundum vniuerſum pꝛedicate euan
gelium omni creature. Qui credide
rit ⁊ baptiſatus fuerit ſaluꝰ erit. Qui
vero nõ crediderit condemnabitur.
Signa autẽ eos qui crediderint hec
ſequent. In noie meo demonia eijci
ent. linguis loquent nouis. ſerpentes
tollent. ⁊ ſi moꝛtiferꝫ quid biberint:
nõ eis nocebit. Super egros manus
imponent: ⁊ bene habebũt. Et dñs
quideꝫ iheſus poſt ꝗ̃ locutus eſt eis:
aſſumptꝰ eſt in celũ. ⁊ ſedet a dextris
dei. Illi aũt ꝑfecti pꝛedicauerunt v
biqꝫ dño cooperante ⁊ ſermoneꝫ ꝯfir
mante ſequentibus ſignis.

Sermo ſexageſimuſoctauus.

Sicut aquila prouo
cat ad volandum pullos ſu
os ⁊ ſuper eos volitans. In
hac autoꝛitate tria querenda ſunt. ſcꝫ
quare dñs aquile ꝯparetur. Qui ſint
pulli eiꝰ. ⁊ qualiter eos ꝓuocet ad vo
landũ. Aquile ꝯpatur dñs ꝓpter. vij.

A

Primo propter odoratus vigorem.
Dicitur enim ſentire vltramarina ca
dauera Ita ⁊ dominus noſter manēs
in ſinu patris: ſentit affectū compaſſi
onis cadauer humani generis ī hoc
mundo proiectum ⁊ deſcendit viuifi
care ipſum. Unde Job. xxxix. ¶ Ubi
cadauer fuerit: ſtatim adeſt aquila.

¶ Secundo propter nidi collocationē.
quia ſicut ait iob. ¶ In arduis ponit
nidum ſuem. ⁊ xps in arduo ⁊ firmo
loco ſcilicet ſeipſo eccleſiam collocauit
Unde math. xvi. ¶ Super hanc pe-
tram edificabo eccleſiā meam.

¶ Tercio ꝓpter amoris magnitudinē.
Fertur enim plus omnibus beſtijs ⁊
auibus fetus diligere. Unde ⁊ in ni
do ametiſtum collocat. qui omnia ve
nena fugat. Ita ⁊ xpriſtus dilexit nos
vſqꝫ ad mortem. poſuit in cordibus
noſtris ſeipſum per fidem quo etiā
dyaboli venena fugantur Unde dici
tur ad hebre. xiij. ¶ Non te deſeram
adiuuando in bono. ⁊ non te derelin
quam ꝓtegendo a malo

¶ Quarto ꝓpter pullorum diſcretionē
Dicitur enim tria oua facere. ⁊ terci
um per induſtriam naturalem dep-
hendit eſſe ignobilem ⁊ vult de nido
eijcere. ſed ſi contingat illam tres pul
los habere. tres eo ꝙ omnia oua fo-
ueat. ſimiliter tercium de nido eijcit:
quem videt eſſe ignobilem: quoniā
grauatur cibare ipſos: cum valde de
bilitetur ut venari non poſſit. ꝓbat
autem pullos ſuos hoc modo: cū ad
huc parui ſunt trahit eos contra ro-
tam ſolis. ⁊ ſi alicuius oculi lacriman
tur: tanꝙ degenerem illum proijcit
extra nidum. Ita ⁊ dominus non cō
templantes ⁊ appetentes eterna: proij

B

ciet a facie ſua. Tres pulli ſunt tria
genera hominum: quorum quidam
deſeruiunt contemplationi. alij actie
tercij voluntati ⁊ iſtos ſcilicet vltimos
proijciet de nido eccleſie in ꝓfundū
gehenne Unde apocalipſis. ix ¶ Ter
cia pars hominum occiſa eſt de igne
fumo ⁊ ſulphure id eſt ꝓpter peccatū
auaricie vel ſuperbie vel luxurie

¶ Quinto ꝓpter pennarum veterū de
poſitionem. Dicitur enim de aquila
ꝙ aſcendit in altum quantū poteſt.
ita ꝙ comburuntur penne eiꝰ ⁊ tunc
cadit in flumen frigidiſſimū. ſuper
quem preelectum volabat. ⁊ ſic reno
uatur. Ita ⁊ xpriſtus aſcendit in altū
crucis. ⁊ ibi depoſuit vetuſtatem paſ
ſibilitatis ⁊ mortalitatis. Deinde ani
ma eius deſcendit ad limbum. ⁊ ter-
cia die redijt ad ſepulchrum. ⁊ ſic re-
ſuſcitatus cum gloria reſurrexit. Un
de iob. xi. ¶ Eſto glorioſus ⁊ ſpecioſꝰ
⁊ precioſus. induere veſtimentis.
Pſalmiſta ¶ Renouabitur ut aquile
iuuentus tua.

¶ Sexto propter volatus altitudinem
quia ſicut aquila ceteris auibus. ita ⁊
xpriſtus alijs ſanctis altius euolauit
Uolauerat enim helias in aerē ſed
dominus noſter volauit in celum ſu
per angelos ⁊ archāgelos vſqꝫ ad dex
teram patris. Unde pſalmiſta ¶ Aſcē
dit ſuper cherub ⁊ volauit. ⁊c. Item
iheremie. xlix ¶ Ecce quaſi aquila aſ
cendet ⁊ volabit. expandet alas ſuper
boſra. qui interpretatur munita. id ē
ſuper animam peccatricem: que pro
ſperitate rerum temporalium muni
tur contra dn̄m

¶ Septimo propter viſus perſpicuita
tem. Fertur enim tanti eſſe contuitꝰ

ut cum ſuper maria feratur adeo ut
cum nullius viſui pateat: piſciculum
natantem aſpiciat. ac inſtar tonitrui
ad eos deſcendat. Ita ⁊ dominus licȝ
non videatur a nobis: omnia contem
platur: non ſolum ea que agimus ſed
etiam ea que cogitamus. Unde Ihe
remie.xxiij. ¶ Si occultabitur vir in
abſconditis: ⁊ ego non videbo eum
dicit dominus. Unde Bernardus.
Quales oculi qui contemplantur co
gitationes. Solent autem cogitatio-
nes ſentiri. non auteȝ audiri ſeu vide
ri: ſed dominus videt eos. Unde pſal
miſta ¶ Dominus ſcit cogitatões ho
minum quoniam vane ſunt. Deſcen-
det autem in fine mundi de celo ī fu
roꝛe vehementi contra eos qui nunc
in aquis carnalis concupiſcentie com
moꝛantur. ⁊ trahet eos ad litus iudi
cij. ⁊ ibi videntibus cunctis dilania-
bit eos verbis aſpere increpationis ⁊
proijciet in locum damnationis. Un
de pſa. vltimo ¶ Egredientur ſicut e-
lecti non motu corpoꝛis: ſed intelligē
tia mentis. ⁊ videbunt cadauera viro
rum qui preuaricati ſunt in me. ver
mis eoꝛum non moꝛietur: ⁊ ignis eo
rum nō morietur.

Pulli aquile ſunt omnes in xpꝛiſtuȝ
credentes. De quibus Iob. ¶ Pulli
eius lambunt ſanguinem In quo no
tatur auiditas fidelium nimia deuo
tione venerantium domini paſſioneȝ
Sicut apoſtolus qui dicebat ad Ga
lathas vltimo ¶ Mihi auteȝ abſit glo
riari niſi in cruce domini noſtri ihe
ſu xpꝛiſti. Bernardus. Ergo crux a
mari poteſt ⁊ crux pꝛecioſa eſt. ⁊ crux
habet gloriationem. Ita eſt qui colli

gat ſemper crucis lignum. vitam ger
minat. fructificat iocunditatem. ole-
um leticie ſtillat. balſamum ſudat ſpi
ritualium cariſmatuȝ. Unde canit ec
cleſia ¶ Dulce lignum. dulces clauos
dulce pondus ſuſtinet. Sed multi
ſunt canes lingentes ſanguinem ieza-
bel que iuſſa eſt pꝛecipitari deoꝛſum
⁊ aſperſus eſt ſanguīe paries. ⁊ equo
rum vngule conculcauerunt eam. ⁊ ca
nes linxerunt ſanguinem eius. nec re
manſit in ea niſi caluaria. ⁊ pedes. et
manuum ſummitates. iiij. Regū. ix.
Iezapel eſt vanitas mundi. que depi
git oculos ⁊ oꝛnat caput: ut nō agnoſ-
catur a ſtultis: nec oſtendit poſterio-
ra ſua. quia per feneſtram aſpicit ⁊ ſe
cupit ante videri. Hec deoꝛſum pꝛeci
pitatur: quando a iuſtis viris decipi
tur. Unde eccleſiaſtici. ix. ¶ Mulier
foꝛnicaria quaſi ſtercus in via cōcul
cabitur. Paries aſperſus ſanguīe ſūt
exempla illoꝛum qui moꝛiūtur in va
nitate. Pꝛouerbioꝝ. xxi. ¶ Mulctato
peſtilentie ſapientioꝛ erit paruulus.
Equi conculcantes ⁊ tranſeūtes ſunt
religioſi penitus ea deſpicientes. Un
de abbac. vlti. ¶ Uiaȝ feciſti in mari
equis tuis in luto aquarum multoꝝ.
Canes autem eam ſibi incoꝛpoꝛantes
ſunt vanitatis amatores ⁊ ſectatores.
De quibus dicitur yſaye quinquage
ſimoſexto ¶ Canes impudētiſſimi neſ
cierunt ſaturitatem. Item pſalmiſta.
¶ Ut quid diligitis vanitatem ⁊ que
ritis mendacium. Caluaria eſt igno
minia perpetua. De qua dicitur yſa
ye tercio ¶ Calcabit dominus verticē
filioꝛum ſyon. Pedum autem ac ma
nuum ſummitates ſunt pena eterna

In die aſcen

per affectum in affectum peccati. Ecce quid r̃manet de uanitate mundi. Prouocat autem dominꝰ nos ad volandum tripliciter

Primo per orationem. quando formam orandi tradidit ⁊ in oratione prouocauit. Due ale quibus anima volat ad celum ſunt intellectus. ⁊ affectus. quorum vnuȝ per fideȝ alterum expedit per caritatem. oportet em̃ vt orans deſideret ⁊ intelligat illď quod petit. vnde. i. Corinthiorũ xiiij. Orabo ſpiritu. orabo ⁊ mente id eſt voluntate ⁊ intelligencia. Sed quidam habent alas ligatas ⁊ ideo non poſſunt volare per orationem Ala intellectus ligatur per errorem Ala affectus per concupiſcenciá carnalem. Unde Ozee. i. Ligauit eum ſpiritu in alis ſuis. ex quo auis volare nequit de facili capitur. Sic ⁊ hõ poſtꝙ gracia orandi priuatur. in õnia mala cadit. vñ dominꝰ Mathei. xxvi. Uigilate ⁊ orate vt non intretiſ. in temtationẽ. vbi dicit expoſitor In temptatione cadit qui ad orationem non vadit

Scd̃o per carnalis illecebre abiectionem. qñ crucem aſcendit. vñ electis quaſi volans ammirans ait. Yſaie. lx. Qui ſũt hij q̃ vt nubes volãt. ſ. a terrenis eleuati ⁊ ad alta ſuſpenſi. ⁊ q̃ſi columbe gemebunde ⁊ meditabunde ad feneſtas. ſ. ad vulnera criſti vt ibi refrigerium habeant ab accipitre infernali. corpꝰ em̃ dei vulneratum ẽ quaſi feneſtrarium columbarum

Tercio per celeſtiũ contemplationeȝ qñ in celũ aſcendit. Yſaie. lviij. Suſtollam te ſuper altitudinem terre. ꝙ nemo valet per ſe ſurſum aſcendere

niſi tractus. Johannis. xii. Cuȝ exaltatus fuero a terra. ⁊c̃. Sicut em̃ ſol virtute caloris attrahit aquas mari Ita ⁊ criſtus electos de amaritudie huius mundi ad ſpem ⁊ amorem celeſtis regni.

Eodem die

Sermo ſexageſimuſnonus

ORitur ſol et occidit ⁊ ad locum ſuum reuertit̃. Ibiqꝫ renaſcens gyrat per meridiem ⁊ flectitur ad aquilonem In hys verbis Salomon quatuor exprimit. ſ. dominice incarnationis miſterium. paſſionis occaſum. aſcenſionis triumphum. Scd̃s etiã aduẽtus ſaluatoris. Uerus ſol eſt dominꝰ iheſus criſtus. Malachie vltimo. Timentibus nomen meum orietur ſol iuſticie Dicitur autem ſol propter duodecim proprietates ſolares que conſiderantur in ipſo

Primo propter rotunditatem. quia ſol eſt corpus ſpericum. In quo notatur eternitas filij dei. qui principio caret ⁊ fine. vnde Yſaie. xliij. Ante me non eſt ſaluator dominus. ⁊ poſt me nõ erit. ipſe eſt eniȝ alpha ⁊ o. principium ⁊ finis.

Scd̃o propter pulchritudinem. ꝙ ipſe eſt perfectiſſima pulchritudo. ⁊ beatiſſima delectatio. in quam deſidrant angeli proſpicere. Unde ſponſa ait Canticorum primo. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus.

Pulcher es ſcd̃m diuinitatem
Decorus ſcd̃m humanitatem
Pulcher in ſolio patris Decorus in

B

gremio matris.pulcher omnia creã
do.decorus perdita reſtaurãdo. pul
cher iuſtis gloriam conferendo. de
corus penitentibus indulgenciaꝫ tri
buendo.
Tercio propter altitudinem.ꝙ ſedꝫ
ad dextram maieſtatis in excelsis.
Unde ad Ephesios.i.Conſtituit eũ
ad dextram ſuam ſupra omnem pri
cipatum ⁊ poteſtatem ⁊ virtutem ⁊
dominationem ⁊ ſuper omne nomẽ
quibus nominatur.non ſolum i hoc
ſeculo.ſed etiam in futuro.⁊ omnia
ſubiecit ſub pedibus eius
Quarto propter magnitudinem. ꝙ
corpus ſolare maius eſt omnibꝰ cor
poribus reliquarum ſtellarum. Si
militer ⁊ criſtus in humanitate ma
ior eſt ⁊ excellencior omnibus ſãctis
⁊ omnibus angelis.ꝙ non eſt ſãctus
vt eſt dominus.vnde Job.xxviij.
Non adequabitur ei aurum vel vi
trum.per aurum deſignantur ſancti
ecclesie militantis virtutibus fulgen
tes.per vitrum ſancti ecclesie triun
phantis.puritate tranſlucentes. Ibi
eñ vt ait beatus gregorius Unus
quiſqꝫ menteꝫ ab alterius oculis mẽ
brorum corpulencia non abſcondit.
Quinto propter illuminationem.ꝙ
mundo irradiãs illuminauit nos p
fidem.vnde Yſaie.ix.Populus qui
ambulabat in tenebris vidit lucem
magnam.ſ.criſtum. qui ait Johan
nis.viij.Ego ſum lux mundi
Sexto propter inflammationem.ꝙ
corda fidelium per caritatem accen
dit.Luce.xij.Ignem veni mittere i
terre in terram.⁊ quid volo niſi vt
ardeat.⁊ recte caritas deſignatur in

C

igne.quia ſicut ignis non poteſt non
ardere.ita caritas non poteſt non a
mare. Item ſicut ſemper mouetur vt
intingat quod incendat.ſic ⁊ amor ſe
in alios tranſfert. Unde ſapiens ver
ſus Queras que nec ſit contemplaris
amore. Illeſaqꝫ fides quod amor lu
cretur amorem. Alterius remouet,
ꝗꝫ nouos nouus alter amores
Septimo propter letificationem ꝙ
mentes contemplatiuorum ſpiritua
libus gaudijs locupletat. Unde. Ec
cleſiaſtici.x.Dulce eſt lumen.ſ.gratia
contemplationis.⁊ delectabilis ocu
lis videre ſolem .ſ.criſtũ.in preſenti
per fidem.⁊ in futuro per ſpem.
Octauo per negationeꝫ.ꝙ gramina
bonorum operum nutrit.⁊ ad incre
mentum perducit. vnde.i.Corinthi
orum.iij.apoſtolꝰ ait. Ego plantaui
predicando. Apollo rigauit baptiſan
do.deus aũt incrementũ dedit illũi
nando.
Nono per attractionẽ.ꝙ aquas ma
ris.ſ.peccatores attrahit ⁊ delectat.
vñ ait. Job.xi. Cum exaltatus fuero
⁊c̃.vbi dicit expoſitor. Dia que ſunt
in te bone ihesu quandam habent al
liciendi efficaciam.⁊ cogitatõnes ſol
licitant in affectum Omnia igitꝰ tra
hit.ꝙ omnes homines paratus eſt t̃
here. ve ergo illis qui retinaculꝰ mũ
dani amoris ſeu carnalis delectatio
nis non permittunt ſe trahi.
Decimo propter purgationeꝫ. quia
ſordes purgat peccatorum ⁊ diſſipat
Unde ait Yſaie.liij. Ego ſum qui de
leo iniquitates tuas.propter me ⁊ pec
catorum tuorum non recordabor ꝙ
ait beatus Bernardus. Sic ex toto

In die aſcenſionis

M

indulget ⁊ tam liberaliter omnem donat iniuriam vt nec damnet vlciſcendo. nec confundat improperãdo. nec minus diligat imputando

Undecimo propter deſiccationem. ꝙ in futuro omnem tribulationem exhauriet de cordibus electoruꝫ. vñ Apocalipſis. xxi. Abſterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum. ⁊c. Ubi dicit Bernardus. Felices lacrime quas benigna manus conditoris abſtergit. ⁊ beati oculi qui in talibꝫ locari fletibus eligerunt plus ꝙ eleuari in ſuperbiam. ꝙ etiam auaricie ⁊ petulancie famulari.

Duodecimo propter temporum diſtinctionem. ꝙ diſtinguit hyemem pñſentis tribulationis ab eſtate future conſolationis. cuꝫ ait. Beati qui nũc fletis. ꝙ ridebitis. ⁊ econuerſo. ve vobis qui ridetis. quia flebitis ⁊ lugebitis. Sol iuſticie ortus eſt nobis in nocte natiuitatis ſue. ⁊ ſicut dicitur de ſole materiali ꝙ formatꝰ ẽ nube lucida. ꝙ in prĩo die fuit creata. Ita ⁊ corpus criſti operatione ſpũſſancti formatum eſt de carne virginea. vñ heſter. xi. Lux ⁊ ſol ortꝰ eſt. ⁊ humiles exaltati ſunt. ſ. apoſtoli. ⁊ deuorauerunt inclitos quia ɔuerterũt ad fidem principes orbis terre. Occidit autem in die paſſionis. ſicut ipſe predixit. Sol cognouit occaſum ſuum Amos. viij. Occidet ſol in meridie ⁊ tenebreſcerere faciam terram in die luminis. quia eo mortuo in cruce tenebre facte ſunt ſuper vniuerſam terram. qñ ſol eclipſim patitur oĩa obſcurantur. ⁊ criſto mortuo pro nob debemus deponere omneꝫ ſeculi claritatem. vñ ait ſponſa. Canticorũ. i.

E

Nolite me conſiderare ꝙ fuſca ſiꝫ. ꝙ decolorauit me ſol. i. cõſideratio mortis criſti.

In die vero aſcentiõnis reuerſꝰ eſt i locum ſuum. i. ad celum empyrreuꝫ. videntibus apoſtolis ⁊ comitantibꝰ angelis. ſicut legitur Actuum primo Uidentibus illis. ⁊c. cum enim ſicut ait beatus Bernardus ſe dominum vniuerſorum que ſunt in terra. ⁊ in mare ⁊ in inferno probaſſꝫ voluit. etiam aeris ⁊ celorum dominium eſſe argumentis ſimilibus approbare

Terra enim cognouit dominum. ꝙ ad vocem virtutis cum clamaſſet. lazare veni foras mortuum reddidit. Mare cognosit. quia ſolidum ſe ſub pedibus eius prebuit.

Infernus cognouit. quia portas ereas ⁊ vectes ferreos confregit illius. ⁊ l gauit inſaciabilem homicidã qui vocatur diabolus ⁊ ſathanas.

Aer cognouit. quia videntibus diſcipulis. ſicut dominus aeris per medium aeris ſuper omnes celos aſcendit ad dexteram patris. ⁊ ita probauit. quia dominus vniuerſorum eſt ipſe huius igitur ſolis iocundus exſtitit ortus. lugubris occaſus. feſtinus vero aſcenſꝰ ſuũ ad locũ Renaſcet vero ibi. quando de celo ad iudicium veniens. iuſtorum apparebit exſpectantibus ſe ad ſalutem. ſicut angeli diſcipulis aiunt. Sic veniet quemadmodum vidiſtis eum aſcendenteꝫ in celum. Tunc girabit per meridiem. quia electos omnes a dexteris poſitos plene ⁊ perpetuo feruore dilectionis ⁊ lumine cognitionis ſue ineffabile illuſtrabit cum dicet. venite benedicti patris mei. ⁊c

Reflectetur etiam ad aquilonem vt
ad preſumptionem ſuam ſuperbum
deiciat qui elegit ſedem ſuam poné
ad aquilonem. ⁊ cum eo omnes qui
ſunt ex parte eius ſupplicijs deputa-
bit eternis dicens. Ite maledicti. ⁊c.
Lignum vbi ceciderit ibi erit. Sic
ait Salomon. Prouideat ergo ſibi
quiſq; anteꝙ cadat. ꝙ poſtꝙ cecide-
rit ñ adiciet vt reſurgat. Studeamꝰ
nos per ſplendorem ⁊ calorem virtu
tum ⁊ meridiem collocatum. vt cuꝫ
venerit ſol iuſticie ad dexteram ſuaꝫ
vbi ſunt delectationes vſqꝫ in fineꝫ
per graciam ſuam dignetur nos col
locare. qui viuit ⁊ regnat. ⁊c.

Sermo septuageſimus. De Epiſtola

Viri galilei quid hic
ſtatis aſpicientes in celum.
Verba ſunt angeloruꝫ con
ſolancium diſcipulorum animos de
criſti abſencia deſolatos. In quibus
tria notificant. ſ. contemplationem a
poſtolorum. aſcentionem criſti in ce-
lum ⁊ reditum ad iudicium
Primum a nobis exigit imitationeꝫ
Scdm accendit nos ad amorem.
Tercium incutit nobis timorem
Primum notatur cum dicitur. viri
galilei quid hic ſtatis. ⁊c. Quatuor
gradibus peruenitur ad ſtatum con
templationis ſicut oſtenditur in hijs
verbis. oportet enim primo vt ſimꝰ
galilei. i. tranſmigrantes de vicijs ad
virtutes. d ſeruitute diaboli in liber
tatem glorie filiorum dei. ꝙ duꝫ hõ
eſt in ſtatu peccati non valet contem
plare potenciam. ſapienciam. bonita-
tem. vnde. Iſaie. vi. ¶ In anno quo
mortuus eſt Ozias rex. i. diabolꝰ rex
leproſus. vidi dominũ ſedentem ſup
ſolium. ⁊c. Job. xxxiiij. ¶ Ex quo ab
ſconderit vultum ſuum quis eſt qui
contempletur eum
Scdo oportꝫ vt ſimus viri. i. fortes
in operibus bonis ⁊ in perferendis
moleſtijs. Joelis. iij. ¶ Infirmus di
cat. quia fortis ego ſum. Philipenſes
iiij. Omnia poſſum in eo qui me con
fortat. vnde Iſaie. xl. Qui ſperant in
domino mutabunt fortitudinem. vt
qui prius fortes erant ad peccandũ
fiant fortes ad domino ſeruiendum
ſicut apoſtolus ait ad Romanos. vi.
Sicut exhibuiſtis membra veſtra ſ
uire immundicie ⁊ iniquitati ad ini
quitateꝫ. ita nunc exhibete membra
veſtra ſeruire iuſticie in ſanctifica-
tioné. ⁊c. Sed multi ecõuerſo fortes
ſunt ad malum. debiles auteꝫ ad bo-
num. vnde cum modica pña impoi
tur eis. dicunt illud Job. vi. ¶ Num
quid fortitudo lapidum fortitudo
mea eſt. ⁊ corpus meum eneum eſt.
Tercio vt ſimus ſtantes confidentes
in bono. vnde. i. Corinthiorum. xv.
Stabiles eſtote ⁊ immobiles ad mo
dum quadri lapidis. id eſt ſuperius
amando celeſtia Inferius contem-
nendo terrena. a dextris vilipenden
do proſpera. a ſiniſtris equanimiter
ſuſtinendo contraria. talis erat Job.
qui dicebat iuſtificationem meaꝫ ꝙ
accepi tenere non deſeram
Quarto vt aſpiciamꝰ in celis aſſidue
meditando celeſtia. Unde dicitur.
Coloceſes. iij. ¶ Que ſurſum ſunt ſa
pite. non que ſuper terram. ⁊ tunc

C

apperient nobis hoſtium contempla tionis. vt reuelata facie gloriam dei ſpeculemur. Contemplatio enim eſt ſicut ait Bernardus libera mentis perſpicatia in ſpeculo ſapientum am miratione ſuſpenſa. hanc non erudi cio. ſed vnctio docet. nec ſciencia. ſed conſciencia comprehendit.

Scḋm notatur cum dicit. hic ihesꝰ qui aſſumptus eſt a vobis in celum. Et ideo non eſt dolendum. ſed gau dendū ⁊ iubilandum nob. ꝗꝛ os ex oſſibus veſtris ⁊ caro de carne vr̄a ad celeſte ſolium promouetur

Unde ipſe dominus ait. Johannis. xiiij. ¶ Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ. quia ad patrem vado. Aſcēdit itaqꝫ criſtus in celis plurimis de cau ſis

¶ Primo vt magnificenciam ſuaꝫ oſtē deret Solebant enim reges obtenta victoria curruꝫ aſcendere cōpariter vrbem intrare. ⁊ criſtus loco currꝰ aſcendit nubem. ⁊ ita ſtipatus ange lorum cuneis intrauit iheruſalem ce leſtem. Unde pſalmiſta. Qui ponis nubē aſcenſum tuum

¶ Scḋo vt exules ⁊ captiuos in patri a reduceret. Pſalmiſta. Aſcendit in al tum captiuam duxit captiuitatem. i. de limbo captiuos eduxit ⁊ in celum tranſuexit. tunc impletum eſt quod predictum fuit de cyra. Jſaie. v. Jpſe edificauit ciuitatem meam. ⁊ dimittet non in precio neqꝫ in muneribus. ꝗꝛ xp̄s gratis populum ſuuꝫ liberauit. ⁊ de ipſo ciuitatem celeſtem conſtru xit in qua non deerat homo

¶ Tercio vt viam nobis patefaceret Unde Michee. ij. ¶ Aſcendit pandēs iter ante eos. quod ſignatum eſt Jo

P

ſue. iij. Ubi archa precedebat popu lum in ingreſſu terre promiſſionis dicitur ꝙ quantumcunqꝫ ſit artum foramen. ſi in illud poteſt homo ca put immittere. poteſt ⁊ totum corpꝰ tranſire. vnde cum criſtus ſit caput noſtrum ex quo ipſe intrauit. certuꝫ eſt ꝙ ⁊ nos poſt ipſum intrare poſſu mus in gloriam ſuam

¶ Quarto vt nobis hoſpicium prepa raret. vnde ait Johānis. xiiij. Uado preparare vobis locum. Unde Jo ſeph fratribus ait. Geneſis. xlv. Pro ſalute veſtra miſit me dominus ante vos in egiptum. egiptus interpreta tur tenebre vel meror. ⁊ ſignificat ce leſtem patriam. quia omnis oculus obtenebreſcit in conſideratione illiꝰ glorie. ⁊ meret qui non poteſt illud habere. tenebre referuntur ad intel lectum. meror ad affectum

¶ Quinto vt amorem carnaleꝫ ampu taret. Bernardus Talem ſe obtulit apoſtolis apoſtolorum dominus vt omnem cogitatum eorum ab huma nis rebus ad carnem ſuam aduna rꝫ ⁊ ſic de carne transferret ad ſpirituꝫ Jpſe nanqꝫ per ſe eis intellectuꝫ illu minauit. cum aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. ſed illi ſan ctiſſime carnis affectu aſſuefacti. ver bum de diſceſſu eius audire non poſ ſunt. quia nondum purgatus erat af fectus Eleuatus igitur in celum ſpiritum ſanctum miſit qui affectuꝫ eorum. id eſt voluntatem mundauit Jmmo potius alterauit. vt iam ma gis vellent dominum aſcendiſſe quā prius detinuiſſe voluerunt

Unde dicitur ſecundo Regum qui to ¶ Et ſi non cognouimus criſtum

ſcd̃m carnem.ſꝫ nec iaꝫ vero nouimꝰ
Und̄ in die aſcentionis quadammo
do ablactati fuerunt a lacte carnis
criſti. Unde Yſaie.xi. Super foram̄
aſpidis ⁊ in columpna reguli qui ab
lactatus fuerit manum ſuam mittet
Sexto vt deſiderium noſtrum accē/
deret. Unde iij. Regū.x. ¶ Uniuer
ſa terra deſiderabat vultuꝫ ſalomōis
Unde dicit apoſtolus ad Phgilipen/
ſes ¶ Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum criſto
nec mirum cum ipſi angeli deſiderēt
in illum proſpicerere.i. Petri.i.
¶ Septimo vt angelos de ſua preſen/
cia ⁊ oue inuenta que perierat letifi
caret. Unde ait Luce.xv. ¶ Congra
tulamini mihi quia inueni oueꝫ me
am quam perdideram. Cum quan/
to putas apparatu ſuperna curia ad
unata exijt obuiam ei.quibus canti
bus ſpiritualibus laudes cecinit triū
phanti.fortaſſe id circo taꝫ pauci ve
nire ad diſcipulos conſolandos.⁊ taꝫ
pauca locuti ſunt de plurima conſola
tione eorum.licꝫ ſolatio indigēnt.ne
tam feſtiuis deeſſent ſolempnijs.
Unde cum beatus Bernardus de
decem diebus poſt aſcentionem tra/
ctari aut videri poteſt.vel vt deten
tu a ſingulis cordibus angeloruꝫ di
es ſingulos ſaluatorem ad patreꝫ die
decimo perueniſſe.⁊ inducens ordi
nes.ſolemnibus ⁊ triumphalibus cā
ticis prorumpentes.cum vellet in/
quit eos tranſire. dicebant ꝙ apud
homines tantam fecerit moram. a
pud eos vero nec declinare velle.
Unde ⁊ cogebant eum dicentes.
Mane nobiſum quoniam aduespera
ſcit.⁊ inclinata eſt iam dies. Itaqꝫ
diebus nouem detentus. Decimo ta
men die ſuper omnes choros ange/
lorum eleuatus eſt.ſine vlla mora ꝑ
miſſum ſpiritum ſanctum in filios
adoptionis eff udit.affectuoſe deuo
cōni expoſitio plus quam rationi de
ſeruiens.
Octauo vt ſpiritum paraclitum mit
teret. Unde ⁊ dicebat. Johannis de
cimoquinto. Expedit vobis vt ego
vadam.ſi autem non abiero paracli
tus non veniet ad vos.quaſi diceret
Niſi dederitis quod amatis.non ha
bebitis quod deſideratis. Iuxta illō
dicitur. Luce decimoſexto. ¶ Date
⁊ dabitur vobis. Siquidē gratum
commercium inter celum ⁊ terram.
Inter angelos ⁊ apoſtolos extitit ce
lebratum vt illis exhiberetur caro
criſti. Iſtis conſolatio paracliti eſſet.
quidem in terra ſpiritus caro in celꝰ.
Ac deinceps omnia communia inetꝰ
num
Nono vt coraꝫ patre pro nobis ad
uocaret. Unde dicitur ad Hebreos
quarto. ¶ Habemus pontificem ma
gnum qui penetrauit celos iheſum
criſtuꝫ.⁊ ipſe eſt propiciatio pro pec
catis noſtris.vt dicit beatus Grego
rius Juſtus aduocatus iniuſtas cau
ſas non recipit.neqꝫ dare verba pro
iuſticia vero conſentit. oportet nos
iuſte viuere ſi volumꝰ compatronū
habere
Decimo vt nos ad ſe traheret.vnde
ait. Johannis duodecimo ¶ Si exal
tatus fuero a terra omnia traham
ad me.quod intelligitur tam de exal
tatione crucis ꝙ̄ de exaltatiōe ad dex
tram patris. Unde dicitur Ozee.xi.
¶ In funiculis adaꝫ traham eos.i.
in cruce vbi penaꝫ ſuſtinuit ꝑ pctīs

G

ade. ⁊ in funiculis caritatis. id eſt in
effuſione ſpiritus ſancti quod eſt ſig
num magni amoris.

Tria ſunt que habent vim attrahen
di. ſ. Simile Calor ⁊ Vacuum. Ita
nos trahere debet ad criſtum ſimili
tudo carnis. feruor amoris. ⁊ vacui
tas regni celeſtis intuentibus angel'
Quatuor tamen ſunt que aſcenden
tes impediunt. ſ. vincula peccatoruʒ
De quibus Yſaie. v. ¶ Ve qui trahi
tis iniquitatem in funiculis vanita
tis. ⁊ quaſi vinculum plauſtrū pecca
ti. Onera temporalium. De quibus
Yſaie. xlvi. Onera veſtra graui pond̄
re vſqʒ ad laſcitudinem. Labor aſcen
dendi. Unde Numeri. xiij ¶ Nequa
q̄ ad hūc populum valemus. quia
fortior eſt nobis. Timor recedendi
De quo. ij. Petri. ij. ¶ Melius eſt vi
am iuſticie non agnoſcere q̄ agnitaʒ
retrorſum conuerti

Undecimo vt tanq̄ rex excellentiſſi
mus ſuper omnem creaturam ſibi ſo
lium collocaret. vnde Exodi. iiij. Ui
derunt ſub pedibus quaſi opus lapi
dum ſaphiri ⁊ angelicam naturam.
⁊ quaſi celum conſerenum. i. militan
tem eccleſiam

Duodecimo vt tanq̄ iudex potentiſ
ſimus omnes ſibi ſubiectos haberet.
Unde ad Philipenſes. ij. In nomie
iheſu omne genu flectetur celeſtiuʒ
terreſtrium ⁊ infernorum Yſaie. xlv
¶ Mihi curuabitur omne genu ⁊ iu
rabit omnis lingua.

¶ Tercium notatur cum dicitur. Sic
veniet quemadmodum vidiſtis euʒ
id eſt tam magnifice. Unde Luce. x
xi. ¶ Tunc videbunt filium homis

h

venientem in nubibus celi cum po-
tencia magna ⁊ maieſtate Iteʒ taʒ
manifeſte venit. Mathei. xxiiij. Sic
fulgur exit ab oriente ⁊ apparet vſqʒ
in occidentem. ⁊c. Iteʒ in ipſa cor
poris forma atqʒ ſubſtancia. Unde
Bernardus. Neceſſe id quod ſi enī
cum hoc quoqʒ temperamento tāta
eſſe in iudicio equitas. in iudice ſeue
ritas. in veritate ſublimitas. nouitas
in facie ipſarum rerum. vt ſcd̄m pro
phecíam non poſſit cogitari dies ad
uentus ei9. quid putas foret ſi ignis
ille conſumens deum loquor omni-
potentem. In illa ſue diuinitatis ma
gnitudine fortune puritate veniſſet
contra folium quod vento rapitur
oſtenſurus potenciam ſuaʒ. ⁊ ſtipulā
ſiccam perſecuturus. Item ſuper
ipſum montem oliueti in aere. Aliud
prima Thymothei. iiij ¶ Rapiemur
in nubibus. ⁊c. Item Joelis. vltio.
¶ Conſurgent ⁊ aſcendent gentes in
vallem Joſaphat. quia ibi ſedebo vt
iudicem omnes gentes in circuitu

¶ De Euangelio
Sermo ſeptuageſimuſprimus
Eodem die

RECunbentibus vnde
cim diſcipulis. ⁊c. Octo
diuinis operationibus or-
natū. hunc diem ſanctum colimus.
Primo enim dominus apoſtolis in
cenaculo apparuit
Scd̄o eos de incredulitate ⁊ durici
a increpauit.

A

Tercio cum eis comedit
Quarto ad predicandum miſit
Quinto ſpiritum promiſit.
Sexto ciuitatem foras eduxit
Septimo omnes benedixit. ꝛ ſic vlti
mo ad celum aſcendit
Primum nobis dignationem ſalua
toris oſtendit. In hoc ꝙ recumben
tibus apparuit. quia ſicut ait Bernar
dus Nō dedignatur neceſſitates no
ſtras miſereri. cognouit enim figm̄
tum noſtruum ſi tamē curam carnis
non in deſiderio faciamꝰ proind̄ ho
neſte ac modeſte nunc diſſolute qui-
bus immenſa ſe debet habere. Vnde
quidam Eſca dei verbo priꝰ prece
ſanctificatur. Poſt epulas domino
qui pauit gracia detur Sume dapes
tacito domini comitāte timore Non
precioſa nimis capias. ſis largꝰ ege-
nis. Menſa notata datur. vt i hac mē
ſura petatur De primo. i. Thimoth.
iiij. ¶ Sanctificatur cibus per ver-
bum ꝛ orationem. De ſcdo. Johelis
iiij. ¶ Comedis veſcentes ꝛ ſaturabi
mini. ꝛ laudabitis nomen dei noſtri
De tercio Prouerboirum. xxiij.
¶ Statue cultrum. i. diſcretionez in
gutture. ſ. in locutione. comeſtione ꝛ
potu. De. iiij. Tobie. ix. ¶ Cum hōre
domini nuptiarum conuiuiū. ꝛc̄. De
quinto. Luce. xvi ¶ Diues qui epu
labatur quotidie ſplendide ſepultus
eſt in inferno. De vi.. Ozee. viij.
¶ Mittite partes eis qui non prepa
rauerunt ſibi. nam beatus qui intel
ligit ſuper egenum ꝛ pauperem.
De ſeptimo. Ozee. xvi. hec fuit ini-
quitas ſodome. ſuperbia ſaturitas pa
nis. habundancia ꝛ ocium
Scdm̄ nobis timorez incutit. in h

B

ꝙ diſcipulos icrepauit. immo quod
eſt duriꝰ exprobrauit ꝛ ea hora qua
eis preſenciam corporalem ſubtrahe
bat. exprobrauit incredulitatem illo
rum quantum ad intellectum. ꝛ du
riciam cordis quantum ad affectuz
quia hijs qui viderant euz reſurrex
iſſe. ſ. angelis reſurrectionem teſtificā
tibus credere heſitabant. Alio quoqꝫ
loco illis legitur exprobraſſe. quod
prophetarum teſtimonijs non cred̄
bant Luce vltimo ¶ O ſtulti ꝛ tardi
corde ad credendum. Multi quidez
in eccleſia hodie videtur eſſe qui ma
gis exprobratione digni ſunt. quia
nec predicatoribus. nec ſacre ſcriptu
re credere volunt. quod euidens in
fidelitatis indicium eſt Iuxta illud
Iſaie. xxi. ¶ Qui incredulus eſt infi
deliter agit ac per hoc in. ſuis ſceleri
bus obduratur. Sed quidam obdu
rantur vt ferrum. ſ. ſuperbi. De qui
bus. Iſaie. xlviij. ¶ Scio quia durꝰ
es tu. neruus ferreus tuus vt nō fle
ctatur per humilitatem. ꝛ frōs tua
enea. vt non confundatur per pudo
rem. Ferrum cuncta metella domat
domatur tamen ab igne Sic ꝛ ſuper
bus omnes ſibi ſubicere nititur. ſed
reſiſtente deo deprimitur. Unde de
Antiocho. ij Machabeorum. ix. hijs
qui ſibi videbatur etiam fluctibus
maris imperare ſuperbia repletus ꝛ
indignatione ꝛ moncium altitudies
in ſtatura appendere. nunc humilia
tus ad terram in geſtario portabat̄
manifeſtam dei virtutem in ſemetip
ſo conteſtans. Quidam autem indu
rantur vt lapis. ſ. auari. De quibꝰ di
citur Jeremie quinto. ¶ Indurauē
runt facies ſuas ſupra petram Et

C

noluerunt reuerti. quia ſicut car3 humore. ſic ⁊ auarus compaſſione. Unde amos. vi. ¶ Non compatiebātur ſuper contritione ioſeph. Quidam etiam indurantur ut adamas. ſcilicet luxurioſi. de quibus Jacobi octauo. ¶ Poſuerunt cor ſuum quaſi adamātem. Adamas trahit ferrum. quia ſicut Jheronimus ait. Ferreas mētes libido domat. Sed ſanguīe hyrci calido poteſt frangi. Sanguis hyrci ē ſanguis xpriſti: ſed iam tepet in cordibus eorum. ⁊ ideo nō conterunt̄ ad memoriam illius paſſionis. De talibus conquerit̄ dominus Jheremie. xxiij. ¶ Nōne verba mea quaſi ignis ad molendum ferꝫ ſuperbie. ⁊ quaſi malleus conterens petras ad cōminuendum lapides auaricie. Quida3 vero non cōteruntur ad comminatōnem diuini ſermonis hic: ſed conterētur ad comminationem ſententie terribilis qua velut malleo duriſſiō confringet capita inimicorum ſuorum. ſcilicet. Ite maledicti in ignem eternum ⁊c̄.

¶ Tercium fide3 in nobis corroborat. quia comedit cum eis: ut per effectū comeſtionis veritas patefieret carnis Unde actuum primo ¶ Et cōueſcēs precepit eis ab iheruſale3 ne diſcederent ⁊c̄. Non contentus videri. audiri. ⁊ tangi. ſed voluit ut quartus ſenſus. ſcilic3 guſtus perhiberet teſtimonium veritati. Hoc eſt enim infallibile ſignum reſurrectōnis. nam qui arte magica ſuſcitantur poſſunt loqui ⁊ ambulare. non autem comedere. Ecce quantum nobis diſcipulorum dubitatio profuit. quia quanto difficilius eſt credita: tanto firmiꝰ eſt ꝓbata. ⁊ fides in nobis eſt corroborata.

D

Jn quo docemur nō ſtatim credere ſed prius audita ꝓbare. Unde. i. Johis. iiij. ¶ Nolite omni ſpiritui credere. ſed probare ſpiritus ſi ex deo ſint. Qui cito credit leuis corde eſt. ⁊ minorabitur. Nam quod facile ſculpit̄ facilius aboletur ⁊ citius venit in dubium quod velociꝰ fuit perſuaſum

¶ Quartum ad ſuſceptionem doctrine nos preparat quia miſit eos ad predicandum dicens. euntes nō equitantes. Johis. xv ¶ Poſui vos ut eatis in mundum vniuerſum. Totum enim mundum creauerat. totum redimerat. ⁊ ideo totu3 doceri volebat. quia totꝰ in tenebris erat. Mar. iiij. ¶ Nū quid venit lucerna ut ſub modio ponat̄ aut ſub lecto. nonne ut ſuper candelabrum ponatur predicate euangelium: non poetarum fabulas. nō philoſophoꝝ verſucias: nec fictōnes ꝓprias. Ezechie. iij. ¶ Audies ex ore meo verbū: ⁊ annūciabis eis ex me. omni creature. id eſt omni generi hominū ſine acceptione perſonaꝝ. Omnis creatura dicitur homo ꝓpter tria.

¶ Primo ꝓpter finalem cauſam. quia finis creaturaꝝ ꝓpter quam omnia. Deus eī creauit hoīem ꝓpter ſe gratuita bonitate. ad ſe cognoſcendū ⁊ diligendū. Alia vero ab hoīe fecit propter hominē. i. ad eius vtilitatem. et ideo vltimo creatus eſt homo. ꝙ vltimum in operatione. primū eſt in intentione.

¶ Secundo ꝓpter animam formalem. ꝙ omune aliquid h3 oī creature. ſc3 eſſe cū lapidibꝰ. viuere cū arboribus quo ad aīam vegetabilē. ſentire cū aīalibꝰ quo ad aīa3 ſenſibilē. diſcernē

cum angelis:quo ad aiam rationabi
lem.⁊ ita innumerabilis perfectō eſt
in illo.

Tercio ꝓpter dignitatem.ꝙ ei omnis
creatura licet aliter ⁊ aliter famulat᷑
Sed quidam ꝓpter nos ſunt angeli
in miniſteriū miſſi. Iumenta varijs
vſibus deſeruiūt nobis. Serpentes
quoqȝ ⁊ fere dū ſeuiūt quid amiſim9
⁊ ꝓpter quid innoteſcūt.⁊ ad auxiliū
dei redire ↄpellunt Sed ſi conſidere
mus quos dominu9 deus.quo vel ad
quid miſerit: ſatis poſſumus eius po
tentiā ammirari. Miſit quidem pau
peres ⁊ ſimplices: nullus tamen fuit
qui cum moyſe diceret. ꝙ lingue im
peditioris eſſȝ. Miſit quoqȝ in vniuer
ſum mundū:qui vix ſatis vnam noue
rat regionē. nec fuit qui cū abbacuc
diceret. Babilonem nō vidi ⁊ lacum
neſcio Miſit quoqȝ ad euangelizandū
cum ipſe mund9 plurimos tunc ha
beret qui verbis pluribus abūdaret
Nullus tamen fuit qui diceret. Ob
ſecro dn̄e mitte quem miſſurus es in
iuncta euangelizandi ſollicitudine.

Credentiū remuneratio aſſignat᷑ cū
ait Qui crediderit:fide formata que
ſola valet ad ſalutem. vel per ſe: ut ad
ulti. vel per alium ut paruuli qui in
fide ſaluantur: eccleſia ↄdituȝ tui cre
dere.i. fidem habere a ſacramento fi
dei.nam fide baptizatur.⁊ baptizat9
fuerit:baptiſmo fluminis. vel ſangui
nis.ſiue flaminis.ꝙ martiꝝ vitaȝ ha
bent baptizati.⁊ interdum ſola fides
ſufficit ad ſalutem.ſaluus erit:ſi perſe
uerauerit. Deinde infidelium cō
demnatio declaratur cuȝ ait. Qui ve
ro non crediderit:ut iude9 vel paga
nus. vel hereticus. vel falſus xpriſtia
nus:qui factis deum negat.condem
nabitur. Tandem ut facilius hoīes
venirent ad fidem:miraculorum po
teſtas datur cum dicitur. In nomie
meo demonia ejicient ⁊c̄ In exordio
namqȝ eccleſie miraculoꝝ operatōne
ceſſaria erat vt fides miraculis nutri
retur.ſed poſtꝙ fides eccleſie ↄfirma
ta eſt: loco ſignoꝝ ſucceſſerunt opera
virtutum. Reddet enī vnicuiqȝ deus
ſcḋm opera ſua.non ſcḋm ſigna. Spūali
ter tamen impletur in nobis. Nā in
ↄpunctione ejiciuntur demonia cuȝ
de corde eradicant᷑ peccata. In ↄfeſſi
one linguis nouis loquimur. qḋ eſt
contrariū lingue ade qui excuſauit ſe
ipſum. Serpentes tollimus venena
tis ſuggeſtionibus reſiſtendo. Si ve
ro concupiſcentia carnis animam ſti
mulat:mortiferꝫ bibit:⁊ non nocebit
ſi ſentimus ⁊ non conſentimus. Vn
de roma. viij. Nihil nunc damna
tionis hijs qui ſunt in xp̄o. qui non
ſcḋm carnem ambulant Super egros
quoqȝ.i. affectiones manus imponi
mus bone operatōis.⁊ hoc remedio
curabuntur.

Quintum nobis ↄfidentiam preſtat
in hoc ꝙ ſpiritum ſanctum eis ꝓmi
ſit. Luce vltimo Ego ꝓmiſſum pa
tris mei mittam in vos. vos autem ſe
debitis in ciuitate quoaduſqȝ indua
mini virtute ex alto:ad modū veſtis
quo ad virtutum decorem. exteriorē
conuerſationem. Unde iudicum. vi.
Spiritus domini induit gedeon.
Item ſicut ferrum induit ſibi ignem
quod emollitur. ⁊ tunctionibus non
frangitur ſi dilatatur. Unde actuū
vi. Ibant apoſtoli gaudentes a cō
ſpectu cōſilij:qm̄ ⁊c̄. Et notantur

S

hic tria que primo exiguntur ad gra
ciam.

¶ Primum eſt humilitas cum ait. Se
dete. Iſa. vltimo ¶ Super quē requi
eſcet ſpiritus ⁊c.

¶ Secundum eſt vnitas. que notat̄ ibi
in ciuitate Ciuitas eſt collectio homi
num ſub vno iure. ⁊ vno loco viuenti
um. Dicitur eñ ciuitas quaſi ciuiuꝫ
vnitas.

¶ Tercium eſt perſeuerantia: que nota
tur ibi. quoadusqꝫ induamini virtu-
te ex alto. Hij oēs erant perſeuerātes
vnanimiter in orōne.

¶ Sextum: obedientiam nobis ꝯmen-
dat. ꝙ ſicut dicitur Luce vltimo ¶ E
duxit eos foras in bethaniam id ē in
quadam parte mōtis oliueti: que im
minet bethanie. quia nemo valet in
celum aſcendere niſi merito obedien
tie. ⁊ niſi prius de mundo exierit. ⁊ ſi
nō corpore: tamē mentis conuerſiōe.
quia ipſe ait oſee. ix. ¶ Ego domin9
ſanctificans ⁊ ciuitatem non ingredi
or ꝓpter multum fetorem. ⁊ nequi-
ciam huius mundi. Et notanduꝫ ꝙ
in natiuitate ſua eduxit eos extra aua
riciam exemplo paupertatis. Unde
Luce primo ¶ Inuenietis infantem
pannis inuolutū. In paſſiōe extra lu
xuriaꝫ exemplo aſperitatis. Unde he
bre. vltimo ¶ Exeamus ad euꝫ extra
caſtra ⁊c. In aſcenſione extra ſuperbi
am premio. huilitatis. Unde philip.
.ij. ¶ humiliauit ſemetipſum factus
obediens ⁊c. hanc eruditioneꝫ in ho
dierna ꝓceſſione preſentamus. Nam
ſicut apoſtoli exierunt de iheruſalem
poſt xpriſtum. Ita nos de eccleſia exi
mus poſt crucifixū. ⁊ licꝫ xp̄s non re
dierit cum illis preſentia corporali:

h

nos tamen crucē domini reportam9
quia ſemper ē in eccleſia preſentia ſpi
rituali. Iuxta quod ipſe ait Math. vl
timo ¶ Ecce vobiſcum ſum ⁊c.
In primitiua auteꝫ eccleſia fiebat in
quinta feria. que tunc eqꝫ ſolemnis e
rat pro veneratione aſcenſionis. ſicut
prima ꝓpter reuerentiam reſurrectō
nis. ſed ſuperuenientibus ſanctorum
ſolemnitatibus. quia oneroſum erat
celebrare tot feſta. Inſtitutum eſt ut
hec ꝓceſſio fieret in die dñica.

¶ Septimum gratiam in nobis cōſer
uat. quia eleuatis manibus benedix
it eis: prius cara relinquens oſcula vt
ambroſius ait in proſa ſua. Unde be-
da. Quia redemptor noſter in carne
apparuit: ut meritum prime maledi-
ctionis auferret. ⁊ hereditatem per-
petue benedictionis afferret. Nota
ꝙ primus homo tripliceꝫ maledicti
onem nobis induxit. ſciliꝫ culpe mor
talis. pene temporalis. ⁊ gehennalis.
De p'ia pſalmiſta. ¶ Maledicti qui
declinant a mandatis tuis. De ſecun
da gene. iij ¶ Maledicta terra in ope
re tuo. De tercia ¶ Ite maledicti i ig
nem eternum Contra has maledi
ctiones triplicem benedictionem no
bis attulit xpriſtus. ſcilicet bonorum
temporalium. ſpūalium ⁊ eternoruꝫ.
De prima exo. xx. ¶ Ueniam ad te ⁊
benedicam tibi. De ſecunda geneſis
xxx. ¶ Benedixit tibi dominus in in
troitum meum. De tercia ¶ Uenite
benedicti patris ⁊c. Propter has be
nedictōnes oramus in pſalmo ¶ Be
nedicat nos de9 deus nr̄ ⁊c. vbi de9
ter repetit̄ ꝓpter perſonaꝝ trinitatē.
Sed ſpecialiter filius dicit̄ deus no
ſter ꝓpter humane nature pticipatōꝫ

I

Bene: autem dicitur. benedicat nos.
quia benedictioni temporalium nō
inſtamus. quia ſine noſtra ſollicitudi
ne ſe daturuꝫ ea nobis promiſit. Ma
th. viij. ¶ Querite primum regnum
dei ⁊c̄. vbi dicit iheronim9. Si ho⸗
mo eſt quod eſſe debet ⁊ mox aderūt
que ꝓpter ipſum facta ſunt. Hanc for
mā benedicendi leuitis tradidit Nu
me. vi. ¶ Sic benedicetis filijs iſra⸗
hel. Benedicat tibi deus ⁊ cuſtodiat
⁊ oſtendat faciem ſuam tibi. ⁊ miſe⸗
reatur tui. cōuertat deus vultū ſuum
ad te. ⁊ det tibi pacem. Hijs verbis ſa
cerdos palmas ꝓtenſas tenebat ante
vultum illius. Dum vero ꝓferebat
hoc nomen dn̄s tres priores digitos
erigebat palmarum ꝓtenſio velamen
innuit figurarum. quod adhuc erat
in facie iudeorum. trium digitoruꝫ
erectio miſteriuꝫ inſinuat trinitatis.
Vnde yſa. xl. ¶ Quis appendit trib9
digitis molem. Hoc autem nomē do
minus quod ter ibi repetitur in he⸗
breo quatuor litteris ſcribitur. ſcilicꝫ
Joth. he. vau. he. vel ut noſtris vta
mur litteris. J. e. u. e. Vnde ⁊ a gre⸗
cis thetragrāmaton nominatur. qd̄
⁊ hebrei legunt adonay. aliter ſcribē
tes ⁊ aliter ꝓferentes. quia nō eis da
tum eſt ineffabilitatem huius noīs
penetrare. Vnde nec valent ꝓferre.
Continet em̄ in ſe miſterium trinita
tis ⁊ vnitatis Tres namqꝫ littere ſunt
quibus nomen venerabile ſcribitur.
ſed vna earum bis ponitur. ſcilicet. e.
que innuit ſpiritum ſanctum ꝓcede
re tam a filio q̄ꝫ a patre. Joth enim
idem eſt ꝙ principium. ⁊ conuenit
patri qui eſt principium ſine princi⸗
pio. ꝙ ipſe a nullo. ⁊ alie ab ipſo ſunt

K

He interpretatur vita. ⁊ cōuenit ſpiri
tui ſancto qui eſt omniū viuificator
inſpiratio. ſicut ipſe dominus ait Jo.
vi. ¶ Spiritus eſt qui viuificat ⁊c̄.
Vau idem ſonat ꝙ ipſe: quod prono
men demonſtratiuū eſt. ⁊ ſignat fili
um qui demonſtrabilis ⁊ viſibilis fa
ct9 eſt in aſſumpta humanitate. Eſt
⁊ illud nomen ut tradūt peritiſſimi
hebreorum tante virtutis ut diſting
uatur in tres diſtinctiones: ut queli
bet ſit nomen dei per ſeipſum: ſignās
⁊ ipſum nomen quod ex quatuor lit
teris conſtat. Si enim primam con
iunxeris cum ſecunda. ſcilicet. i. ⁊. e. v
num nomen erit. Si ſecundam ⁊ ter
ciam. ſ. e. ⁊. u. iam habebis ſecundum
Si terciam ⁊ quartam. ſ. v. ⁊. e. habe
bis tercium. vbi innuit̄ tercius qui
hoc nomine deſignatur ⁊ quod hijs
maius eſt. Ita ſcd̄m nomen ꝓpagat̄ a
primo. ⁊ tercium a ſecundo. ut aliud
ſine alio propagari nequeat. eadem
qꝫ littera communis eſt primo nomi
ni ⁊ ſecundo. nec communis ſecundo
⁊ tercio. In hoc ꝙ ſecundum nomē
deſcendit a primo: oſtenditur ſpirit9
ſanctus conſubſtancialis eſſe filio. et
filius in patre. ⁊ ſpiritus ſanctus in
patre ⁊ filio.

Vltimo nos ad eternam gloriam in
uitat. quia videntibus illis eleuatus
eſt: ⁊ nubes ſuſcepit eum ab oculis e⸗
orum ⁊c̄. Quaſi enim in quodam
globo baiule nubis eleuatus fuit in
celum. non ꝙ ipſe indigeret ammini
culo nubis: ſed ut per hoc daret intel
ligi ꝙ omnis creatura parata eſt ob
ſequi creatori In hoc ſuperbia inobe
dientis hominis oſtenditur: qui pro
pter innumera beneficia que recepit

a deo plus ꝙ aliqua creatura: magis ſeruire ⁊ amplius obedire mandatis reſiſtit. Unde merito inſurget omnis creatura in die iudicij contra eũ. Iuxta illud ſapien. v. ¶ Pugnabit cuꝫ illo orbis terrarum ↄtra inſenſatos

¶ Dominica poſt aſcenſionis. Epiſtola prima petri. iiij.

Kariſſimi Eſtote prudentes ⁊ vigilate in orationibus. Ante omnia autẽ mutuam in vobiſmetipſis caritatem continuam habẽtes. quia caritas operit multitudinem peccatoꝝ. Hoſpitales inuicem ſine murmuratione. Unuſquiſqꝫ ſicut accepit gratiam in alterutrum illam adminiſtrantes ſicut boni diſpẽſatores multiformis gratie dei. Si quis loquitur quaſi ſermões dei Si quis miniſtrat tanq̃m ex virtute quam adminiſtrat deus: ut in omnibus honorificetur deus. per ihesum xpriſtum.

¶ Euangeliũ Ioh. xv. ⁊ xvi.

In illo tempore. dixit ihesus diſcipulis ſuis. Cũ venerit paraclitus quẽ ego mittam vobis a patre ſpiritum veritatis qui a patre procedit ille teſtimonium perhibebit de me. Et vos teſtimonium perhibebitis. quia ab initiõ mecum eſtis. Hec locutus ſum vobis ut non ſcandalizemini. Abſqꝫ ſynagogis facient vos. Sed venit hora ut õnis qui interficit vos arbitretur obſequium ſe preſtare deo. Et hec faciẽt

A

vobis. quia non nouerũt patrem neqꝫ me. Sed hec locutus ſum vobis vt cum venerit hora eoꝝ reminiſcamini quia ego dixi vobis.

¶ Sermo. lxxij. de euangelio.

Cum venerit paraclitus quem ego mittaꝫ vobis ⁊c. Quia dominꝰ in die aſcenſionis dixerat apoſtolis Luce vltimo. Ego mittam ꝓmiſſum patris in vos ⁊c. Ideo legitur hoc euangeliuꝫ hodie in quo legitur de promiſſione ſpiritus ſancti. Et tangunť hic quatuor. ſcilicet. Qualis ſit iſte ſpiritus. a quo mittitur. ⁊ ad quos. ⁊ ad quid. Qualis ſit notatur cum dicitur. Cuꝫ venerit paraclitus. id eſt conſolator. Nam paraclitus grece conſolator latine dicitur. Miſſus eſt enim ad conſolandum apoſtolos ut orphanos derelictos: ſm iſtam ſententiaꝫ domini Beati qui lugent ⁊c. Tunc enĩ apoſtoli dolebant ⁊ lugebant ꝓpter abſentiam xpriſti. ſicut ipſe dixerat Math. ix. ¶ Nũquid pñt filij ſponſi lugere q̃diu cũ eis eſt ſponſus. Conſolať ꝗ quotidie mentes fideliũ qui contemnunt temporaliũ rerum ↄſolationeꝫ ⁊ amorem. Unde dominus Lu. vi. ¶ Ue vobis diuitibꝰ qui habetis cõſolationes veſtras hic in diuitijs. i. delicijs. in honoribus huius mundi. ⁊ ob hoc nõ meremini ↄſolationem paracliti: immo deſolationem inferni. Unde abraham ait diuiti Luc. xvi. ¶ Recordare quia recepiſti bona in vita ⁊c. Bernardꝰ. Precioſa res ẽ diuina conſolatio Unde pſal. ¶ Unam

v. iij.

petij a domino hanc requiram Joez
¶ Renuit conſolari anima mea.
vbi dicit expoſitor. Delicata res eſt a
moris affectio. et tenui occaſione ledi
tur leticia ſpiritualis. amor eternoꝝ
occupationi impatiens eſt. ſuis hiis
ſatis in ceruice negocijs.
A quo mittatur notatur cum dicit.
Quez ego mittam vobis a patre. qui
a patre procedit. Primo namqꝫ filiꝰ
miſſus ē a patre ut nos liberaret Un
de Joh. viij. ¶ Si filius vos libera
uit: vere liberi eritis. Deinde miſſus
eſt ſpiritus ſanctus a patre et filio: ut
nos beatificaret Unde. ij. Corin. pri.
¶ Dedit vobis pignus ſpiritꝰ in cor
dibus veſtris. Qui hoc pignus ſerua
uerit: de regno celorum ſecurus erit.
Pater ab alio miſſus non eſt quia ab
alio eſſe non habet. nec tamen ex hoc
ꝙ ſpiritus ſanctus in cordibꝰ noſtris
eſt. qui hoc pignus ſeruauerit: regno
celoꝝ ſecurus erit Dicti dicitur quia
accedit. ſed quomodo mittitur cum v
biqꝫ ſit. Iuxta illud ſapien. ix. ¶ Spi
ritus domini repleuit orbem terraꝝ
Sed accipienti accedit aliud. quia i
illo eſt quod prius nō erat. ſicut patꝫ
in ceco qui exiſtens in luce non ſentit
lucem. Si autem cecitate depulſa: lu
cem videret diceremus lucem veniſſe
in oculos eius: cum tamen nullꝰ mo
tus circa lucez: ſed circa illū eſt. Joez
ſenſus eſt. Quem ego mittam vobis
a patre meo. Ego mittaꝫ et pater mit
tet. Eadem enim miſſio patris et filij
Non enī mittit filius ſpiritū ſanctuꝫ
niſi cum pater mittit nec pater mittit
niſi cum filius mittit. Unde Johis.
xiiij ¶ Paraclitus quem mittet pater
in nomine meo. quia in miſſione patris
intelligitur miſſio filij. Dicitur autē
ſpiritus veritatis. quia fugat ſpirituꝫ
falſitatis. ſ. dyabolum qui triplicem
habet falſitatē.
Primam in ꝓmittendo.
Secundam in docendo.
Terciam in ſuggerendo.
Per falſitatem ꝓmiſſionis decepit ꝓ
thoplaſtos quibus beatitudinem ꝓ
miſit: et miſeriam ſoluit. Geñ. iij. Per
falſitatem doctrine ſeducit hereticos
excecando eorum intellectū. Per fal
ſitatem ſuggeſtionis fallit prauos ca
tholicos informando affectū. iij. Re
gum. xxij. ¶ Egrediar et ero ſpūs mē
dax in ore omnium ꝓphetarum. Jo.
viij. ¶ Mendax eſt et pater eiꝰ. Ergo
filij dyaboli ſunt mendaces. Sapiē.
pri. ¶ Os quod mentitur occidit ani
mam. E contrario ſpiritus habet ve
ritatē in ꝓmittendo. in docendo. in
ſuggerendo. In veritate promiſſiōis
illuminauit ꝓphetas. veritate doctri
ne apoſtolos. veritate ſuggeſtionis fi
deles alios. ij. Petri. ij ¶ Spiritu ſan
cto ſpirante locuti ſunt ſancti dei ho
mines. De ſecundo et tercio Joh. xiiij
¶ Ille vos docebit omnia: et ſuggeret
vobis omnia etc. Ex hoc autem qđ
ait. qui a patre procedit. ſumunt gre
ci fomitē erroris: ut dicant ſpiritum
ſanctum non procedere a filio ſicut a
patre: cum nō poſſint negare ꝙ ſit ſpi
ritꝰ veritatis. i. filij. ſicut dicitur hoc
ſimiliter ad galath. iiij. ¶ Miſit deus
ſpiritum filij ſui etc. Si ergo eſt ſpi
ritus filij. aut ſpiritus eſt a filio. aut
filius eſt a ſpiritu. Sed hoc dicere
ꝙ filius eſt a ſpiritu ſancto: error eſt
ergo ſpiritus eſt a filio per generatiō
nem. aut per proceſſionem. Non enī

D

eſt alius modus exiſtendi ab alio in eterna trinitate: ſed genitꝰ a filio nõ eſt:ergo procedens ⁊ ita ꝓcedit a filio. Item filius mittit ſpiritũ ſanctũ ſicut dicitur hic. aut mittit eũ de ſua ſubſtantia.aut non de ſua ſubſtancia. ergo habet ipſum ſm participationẽ aduenientem ſicut accidens.⁊ nõ ſm materiam: quod hereticuꝫ eſt dicere ergo reſtat ꝙ mittit eum de ſua ſubſtantia.⁊ ita procedit ab eo. Item in die reſurrectionis inſufflauit ſuper apoſtolos.⁊ ait illis Accipite ſpiritum ſanctum ⁊c̃. Et conſtat ꝙ hoc ſignat dari ſpiritũ ſanctũ a xpriſto.quia flatus ille proceſſit a xpriſto. Aliter eñ ſignum fuiſſet falſum. Preterea.ſi ꝓpter hoc ſpiritus ſanctus nõ procedit a filio.quia procedit a patre: eadem ratõne nõ mittitur a patre. quia dicitur hic mitti a filio . quod vtrumqꝫ falſum eſt. Unde gregorius ¶ Eius miſſio ipſa proceſſio eſt qua de patre procedit ⁊ filio. Dicit tamen dominꝰ hic eum a patre procedere tantuꝫ.ꝙ omne quod ſuum eſt ſolet attribuere patri a quo habet quicquid habet. Procedit autem ſpiritus ſanctꝰ a patre ⁊ filio:ſicut voluntas a memoria ⁊ intelligentia ad intelligendũ amant. Unde Johis.xiiij. ¶ Qui diligit me diligetur a patre meo. Item ſicut fluuius a fonte ad irrigandu ꝫ corda fideliũ. Unde geneſ.ij. ¶ Fluuiꝰ egrediebatˀ de loco voluptatis. Iteꝫ ſicut calor a ſole ad inflammandũ affectũ Unñ.i.parali.ij. ¶ Hij ſunt cynei.i. lugẽtes q̃ veniunt de calore pr̃is domꝰ rechab . Item ſicut fructus a radice ⁊ ab arbore ad reficiendum dilectionem. Unde apocalip.vltio ¶ Lignũ

E

vite affert fructꝰ a radice ⁊ ab arbore:qui ſunt duodecim fructus ſpiritus ſancti.quos enumerat apoſtolus Galat.v. ¶ Fructus ſpũs eſt caritas gaudium.pax.patientia.longanimitas.bonitas.benignitas.mãſuetudo. fides.modeſtia.ꝯtinentia.caſtitas. Ad quos mittatur notatur cum dicitur.vobis.id ẽ diſcipulis meis.

Sex ſunt que faciunt hoĩem diſcipulum xpriſti.

Primũ eſt abrenunciatio terrene cupiditatis. Unde lu.xiiij. ¶ Niſi quis renũciauerit oĩ.⁊c̃.

Secundũ eſt abiectio carnalis voluptatis. Unde ibi deꝫ ¶ Si quis venit ad me:⁊ non odit patrem ſuum ⁊ matrem.⁊ vxorem.fratres ⁊ ſorores. adhuc aũt ⁊ animã ſuam:nõ põt meus eſſe diſcipulus.

Tercium repudiatio proprie voluntatis.quod notatur cuꝫ ait. Abneget ſemetipſum.

Quartum eſt tolerantia tribulatõis cum addit .⁊ qui baiulat crucem ſuam ⁊c̃.

Quintuꝫ eſt humilitas. De qua mathei.xi. ¶ Diſcite a me.quia mitis ſũ ⁊c̃. In primo reliquit homo ſua. In ſecundo ſuos. In alijs ſemetipſum:q̃ hanc diſciplinam non habet:paraclitum:minime recipere valet. Unde ſapien.i. ¶ Spiritus ſanctꝰ diſcipline effugiet fictum.i.ypocritam qui fingit ſe diſciplinam habere cum nõ habeat.⁊ auferet ſe a cogitationibꝰ que ſunt ſine intellectu.i.a cordibꝰ carnalium:viſibilia ⁊ caduca ſolummodo cogitantium.quia ſicut ait bernardꝰ In caſſum lux circumfundit oculos clauſos vel cecos. Intelligere enim ẽ

intus legere. id eſt interiora ꝛ ſpiritu
alia cogitare. Unde pri. coꝛ. ij ¶ Ani
malis homo nõ percipit ea que ſunt
ſpiritus dei ꝛ corripietur. id eſt expel
letur a ſuperueniẽte iniquitate. quia
ex quo ſemel venit: nunq̃ꝫ inde recedit.
Ad quid autem veniat notatur cũ di
citur. Ille teſtimoniũ perhibebit ꝛc̃.
Teſtificatus eſt ſpũs ſanctus xp̄m eſ
ſe deum. in eo ꝙ tam magnũ donũ
de celo apoſtolis ꝓmiſit. Teſtificat9
eum reſurrexiſſe a mortuis. quia hõ
mortuus ſoluere nõ valet ꝓmiſſum.
ſed xp̄us mittendo paraclitum ſoluit
apoſtolis quod ꝓmiſit.. Et notandũ
ꝙ ſpecialiter nouem ſunt que de ipſo
teſtimoniũ perhibuerunt.

Primo pater in baptiſmo ꝛ in trãſfi
guratiõe dicens. Hic eſt filius meus
dilectus ꝛc̃.

¶ Secundo ſpũs ſanctus deſcendẽs ſu
per eũ in columbe ſpecie. ꝛ ſuper apo
ſtolos apparens inſigne.

Tercio opera miraculoꝝ que nemo
alius fecit. alij eñ ſancti ꝓprie non fa
ciunt miracula: ſed fiunt a deo ꝓpter
eoꝝ merita. Unde Jo. xv. ¶ Si ope
ra nõ feciſſem in eis que nemo alius
fecit pctm̃ nõ haberent.

Quarto moyſes in lege. Unde Jo. v
¶ Si crederetis moyſi: forſitan cre
deretis ꝛ mihi. de me eñ ille ſcripſit.
Deutro. xviij. ¶ Prophetã ſuſcitabo
tibi de gente tua ꝛ de fratribus tuis.
ipſum ſicut me audies. ꝙ ſicut moy
ſes dedit legem. ita ꝛ in hoc xp̄s fuit
ei ſimilis

¶ Quinto ſcriptura ꝓphetarum ꝛ toti9
veteris teſtamenti. Unde apoca. xix.
¶ Teſtimoniũ eſt iheſu ſpiritus pro
phetie. Joh. v. ¶ Scrutamini ſcrip
turas. quia vos putatis in ipſis vitã
eternam habere. ꝛ iſti ſunt qui teſtio
niũ perhibent de me.

¶ Sexto iohãnes baptiſta. Johis. vi.
¶ Uos miſiſtis ad iohannem: ꝛ teſti
moniũ perhibuit veritati: cũ ait. Po9
me venturus eſt qui ante me factus
eſt. Item ¶ Ecce agnus dei ꝛc̃.

Septimo turba acclamanciũ in die
palmaꝝ. Benedictus qui venit ꝛc̃.
Unde Joh. vij ¶ Teſtimoniũ perhi
bebat turba que erat cũ eo qñ lazarũ
vocauit de monumento

¶ Octauo apoſtoli. de quibus dicitur
hic. ꝛ vos teſtimoniũ perhibebitis ꝛc̃
Unde actu. iiij ¶ Uirtute magna red
debant apoſtoli teſtimoniũ reſurrcõ
nis iheſu xp̄i dñi noſtri. ꝛ hoc multi
pliciter. In linguaꝝ locutione. In p̄
dicationis certitudine. In miraculo
rum operatõe. In flagellorum per
peſſione.

¶ Nono martires. Jſaye. xliiij. ¶ Uos
eſtis teſtes mei dicit domin9. qui eti
am ſanguinis effuſiõe teſtificati ſunt
xp̄m. Unde martir idem eſt ꝙ teſtis
¶ Hec teſtimoĩa dñi credibilia facta
ſunt nimis.

Eodem die.

¶ Sermo. lxxiij. de epiſtola.

Ante omnia mutuã
in vobiſmetipſis caritatẽ cõ
tinuã hñtes. In verbis iſtis
hortamur ad caritatẽ In quibus oñ
ditur q̃nta ſit dignitas caritatis. qua
liter ſit hñda. ꝛ quis ſit effect9 e9. Di
gnitas caritatis notat̃ cũ d̃r. Añ oĩa
.ſ. ſitis caritatẽ hñtes. Sꝫ huic videt̃
obloq̃ qd̃ d̃r. Ante oĩa nolite iurare.

A

Item cum fides ſit prima virtus no
ſtra. videtur ꝙ ante omnia ſit haben
da. Ad primum dicendum ꝙ beat9
Jacobus ante omnia diſuadet iura/
re. ꝙ illi quibus ſcribebat habebant
conſuetudinem iurandi pro nihilo
ſine cauſa. Unde tale eſt ac ſi domeſti
cus dicat ebrioſo febricitanti. ante ō
nia caue ne bibas vinum. Ad aliō
dicendum eſt ꝙ omnes virtutes in
funduntur ſimul in anima a ditiſſio
⁊ largiſſimo datore deo. ſed vna dici
tur precedere aliaʒ diuerſo reſpectu
Fides eñ p̄cedit alias virtutes ma/
xime ꝙ motus fidei primo ſignat in
anima ⁊ generat motus aliarum vir
tutum. Caritas precedit eruditione
ꝙ ſua dulcedine quam habet marie
ex apprehenſione ſumme ſuauitatis
virtutes mouet ad ſuos actus. Simi
liter modeſtia precedit regimine. ꝙ
regit virtutum operationes. ne quid
magis vel minus fiat. Similiter hu
militas cōuerſatione. ꝙ ſicut ait Gre
gorius. Qui ſine humilitate virtutes
congregat. quaſi in vento puluerem
portat. Ante omnia ergo caritas eſt
habenda propter actionem ⁊ educa
tionem aliarum virtutum. ꝙ omniū
mater eſt ⁊ regina. vnde pſalmiſta
Aſtitit regina a dexteris tuis. A ſini
ſtris dei ſunt bona temporalia. a dex
teris bona eterna. caritas ergo a dex
teris dei aſtitit. quia in ſolis illis re/
gnat quos amor eternorum inflam
mat. In veſte opera iuſticie. In au
ro claritas ſapiencie deſignatur. Ue
ſtimenta ergo aurea ſunt opera vir/
tutum diſcrete facta. nec dubiū quī
oculis regina placeat que tam preci

B

oſis veſtibus ſe adornat. Circumda/
tur quoqʒ varietate vt multiplicem
habeat veſtē. i. variā. quia nunc per
contemplationem aſcendit ad deum
nunc per actionem deſcendit ad xp̄ʒ
Prouerbioruʒ vltimo. Non time
bit a frigoribus niuis. ⁊c̄.

Qualiter habenda ſit. Nota cum
dicitur. Mutuam in vobiſmetipſis.
Mutua debet in quinqʒ

Primo in mutuo amore. Geneſis. xi
ij. Non ſit iurgium inter vos Jo
hannis. iiij. Diligamus nos inui
cem. ꝙ caritas ex deo eſt

Scd̄o in mutuo honore. Unde dici
tur Johannis. xij. Honore inuicē
preuenientes. vbi dicit gloſa. Non ē
firmus amor niſi mutuis preuenia
tur obſequiis.

Tercio in mutuo auxilio. vñ frater
q̄ adiuuat a fratre q̄ſi ciuitas firma

Quarto in mutua tolerancia. Unde
ad Galatas vltimo. Alter alterius o
nera portate. Item. Epheſios. iiij.
Supportantes inuicem in caritate.
Iſaie. xlix. Filias tuas in humeris
portabunt. exemplo criſti qui lang
uores noſtros tulit paciendo ⁊ dolo
res noſtros compaciendo

Quinta eſt in mutua correctione. in
ſtructione ⁊ oratione. Unde dicitur
Exodi viceſimoprimo. Cherubin
reſpiciebat ſe mutuo verſis vultib9
in propiciatore eccleſie. Item dicit
Auguſtinus qui errantem non cor
ripit de negligencia iudicabitur
Qui pro eo non orauerit de periuri
o condempnabitur.

Itē dʒ eē in nobiſmetipſis vt noſmet
ipſi ſim9 cauſa dilectionis videlicet

vt non diligamur in intuitu rerum
ſed perſonarum. ſicut apoſtolus qui
dicebat. ij. Corinthiorum. xiij. Non
quero que veſtra ſunt. ſed vos. Vñ
Eccleſiaſtici. vi. Diſtinguuntur qui
q; genera amicorum

Primo ponitur amic9 fortune qui
cum fortuna recedit. Unde ille eſt a
micus ſcd̄m tempus ⁊ non permane
bit in die tribulationis.

Scd̄o amicus inconſtancie qui ſcd̄z
temporis mutabilitatem mutatur. il
le eſt amicus qui egreditur ad inimi
ciciam

Tercio eſt amicus apparencie. qui a
micum ſe ſimulat ⁊ in corde iniqui-
tatem occultat. ille eſt amicus qui o
dium ⁊ iram in iuicia denudabit.

Quarto amicus menſe qui congau
det ⁊ condolet cauſa ventris. ibi eſt
amicus ſocius menſe ⁊ non permãe
bit in die neceſſitatis.

Quinto amicus verus qui conſtan
ter ⁊ continue diligit. ibi amicus ſi p
manſerit fixus erit tibi quaſi coequa
liter. Prouerbiorũ. xvij. Omni tem
pore diligit qui amicus eſt. Item de
bet eſſe continua. quod intelligendũ
eſt non ſolum de eſſencia virtutis ai
mam informantis. ſ; etiam de operi
bus caritatis. quibus ipſa virtus ꝑ
ficit ne corrumpatur. q2 licite poſſũt
intermitti. quandoq; ſuperueniente
aliqua neceſſaria occupatione. vnde
apoſtolus excuſat quoſdam Philipẽ
ſes. iiij. Occupati eñ eratis plerumq;
caritatis quibuſdam occupationib9
prepedita ⁊ integra manet in corde.
⁊ tñ non monſtratur in opere.

Quiq; peccata ſunt que interrumpe
re ſolent ſpecialiter opera caritatis

Primum eſt auaricia. Unde Job. xi
iij. Terra de qua oriebatur panis in
loco ſuo igne ſubuerſa eſt

Scd̄m eſt odiũ. vnde. i. Johannis
iij. Omnis qui odit fratrem ſuũ ho
micida eſt. q2 ei non ſubuenit etiam
in articulo mortis.

Tercium eſt ira. Unde Ephesios. ii
ij. Sol non occidat ſuper iracundiã
veſtram.

Quartum eſt pigricia. Unde Eccle
ſiaſtes. ix. Quodcunq; poteſt manus
tua inſtanter operare. q2 nec op9 nec
ratio. nec ſapiencia. ⁊c.

Quintum eſt obliuio ⁊ negligencia.
Unde Eccleſiaſtici. xxxvij. Nõ ob
liuiſcaris amici tui in anima tua. He
breos vltimo. Beneficencie ⁊ cõ
munionis nolite obliuiſci. Beneficẽ
cia eſt elemoſinarum largitas. Com-
munio eſt que omnis communicat.
Effectus caritatis notatur cum di-
citur. quia caritas operit multitudi
nem peccatorum.

Multis modis teguntur peccata. ⁊
ſpecialiter tribus modis

Quidam eñ tegunt ea alis per oc
cultationem ⁊ excuſationem. De qua
Prouerbiorũ. xxij. Qui abſcondit
ſcelera ſua non dirigetur. tales ſunt y
pocrite qui deſignatur per rachel q̃
abſcondit ydola patris ſui. Geneſis. x
xxi. Contra ſcd̄m orat pſalmiſta. Nõ
declines cor meum. ⁊c. Et nota q2
quidam excuſant ea per fragilitatẽ
Eccleſiaſtici. v. Non dederis os tuũ
vt peccare facias carnem tuam. i. ne
excuſes peccatum tuum per infirmi
tatem carnis

Quidã p maloꝝ ſocietatẽ. vt Adam
Geñ. iiij. Mulier quã dediſti mihi. ⁊c

Quidam per ignoranciam.i.Corin
thiorum.xiiij.Ignorans ignorabitur
Quidam per impotenciam. Deute
ronomij.xxx.¶ Mandatuȝ quod de
di tibi non ſupra te eſt.ꝛc.
Quidam per vehemenciam tempta
tionum qui dicunt Job.vi.Que eſt
fortitudo mea vt ſuſtineam .ꝛc.
Quidam per exemplum malorum
qui dicunt.iij.Regum .xix.¶ Non
ſum melior ꝙ patres mei.Eccleſia-
ſtici.xxxij.¶ Peccator homo vitabit
correptionem.ꝛ ſcdm voluntatem i
ueniet.
Alij abſcondunt ea ſibiipſis per obli
uionem ꝛ diſſimulationem. De pri
mo.Ozee.xiij Colligata eſt iniquitas
effraym.i.conſeruata ad puniendũ
ꝛ cauſam aſſignat cum ſubdit . abſcō
ditum eſt peccatum eius.i.noluit il-
lud habere in mente. Unde Ceſarius
Putamus ꝙ mala noſtra ſpacio tem
poris euanuerunt.quia illa obliti ſu
mus credimus ꝙ de ſeueritatis diui
ne memoria ſint elapſa.ſed non ē ita.
omnia apud ipſum collecta. omnia
apud ipſum poſita ꝛ ſignata ſunt.
De ſcdo dicit̃ Geneſis.xxv.¶ Abijt
Eſau paruipēdo ꝙ primogenita vē
didiſſet. Bernardus.Diſſimulāt pec
cata que accuſant librum in quo inti
tulabant tenebras quibus caligāt la-
queos inter quos ambulant.locū af
flictionis quē habitant.corpus mor
tis quod geſtant.graue iugū quod
tollant.grauiorem conſcienciam quā
occultant.grauiſſimaȝ ſentenciā quaȝ
expectant.talis erat cui.dicitur Apo
calipſis.iij.¶ Dicis ꝙ diues ſum ꝛ
nullius egeo.ꝛc.Sed vbi iuſtus ait
Jeremie.iij.¶ Ego vir videns pau
pertatem meam.ꝛc
Alij tegunt ea coram deo per opera
virtutum.ꝛ maxime per opera pn̄e
ꝛ miſericordie.De operibus penitē
cie ait pſalmiſta¶ Beati quorum re
miſſe ſunt iniquitates ꝛ quorum.ꝛc
In quibus verbis ſicut ait magiſter
hugo de ſancto victore notatur tri
plex purgatio peccatorum. Remittū
tur enim in igne purgatorio Tegun
tur in operibus penitencie. Non im
putantur in baptiſmo. Per incendiū
nanqȝ purgatorij ſcoria peccati exco
quitur. Per flagellum ſatiſfactionis
palea peccati exuitur. Per lauacrum
baptiſmi macula peccati abſqȝ pena
abluitur. De operibus miſericordie
ait apoſtolus. Colocenſes.iij¶ Indu
ite vos ſancti dī electi viſcera miſeri
cordie.benignitatem. humilitatem.
modeſtiam.pacienciam.Sȝ ſpeciali-
ter hoc attribuitur caritati.ꝙ forma
eſt aliarum virtutū Item ꝙ per e
am proximis dimittimus debita. vt
noſtra nobis a deo dimitantur
Item ꝙ alijs virtutū operibus ꝓpter
infirmitatem ſeu defectū rei tēpora
lis n̄ valemus inſiſtere.ſ; caritateȝ ſem
per in corde poſſumus habere. ꝓpter
hoc dr̄ Prouerbioꝝ.x.¶ Uniuerſa
delicta operit caritas.eſt em̄ quaſi a-
mictus q̄ dn̄s tegit ignoranciam no
ſtram. Ezechielis.xvi Expandi ami
ctū meū ſup̱ te.ꝛ operui ignoranciā
tuam. Talium quoqȝ peccata in iudi
cio tecta erunt deo ne puniat.diabo-
lo ne accuſare valeat.ſibiipſi ne eru-
beſcat. Sed aliorū tunc detegentur
ꝛ confundentur. Unde Jeremie.xx
¶ Confundantur vehementer.quia
ꝛc.

In die penthecoſtes. Epiſtola
Actuum .ij.

IN diebus illis Dum com
plerentur dies penthecoſtes erant õ
nes diſcipuli in eodem loco Et factꝰ
eſt repente de celo ſonus tanq̄ aduei
entis ſpiritus vehemẽtis. ⁊ repleuit
totam domum vbe erant ſedentes
Et apparuerunt illis diſperdite lin
gue tanq̄ ignis Seditq̄ ſuper ſingu
los eorum Et repleti ſunt omnes ſpi
ritu ſancto ⁊ ceperunt loqui varijs
linguis. pro vt ſpiritꝰ ſanctus dabat
eloqui illis. Erant autem in iheruſa
lem habitantes iudei viri religioſi
ex omni natione que ſub celo eſt. Fa
cta autem hac voce conuenit multi
tudo ⁊ mente confuſa eſt qm̄ audie-
bat vnuſquiſq̄ ligua ſua illos loquẽ
tes Stupebant aũt omnes ⁊ mirabã
tur adinuicem dicentes. Nonne ecce
iſti qui loquuntur galilei ſunt ⁊ quo
modo nos audiuimꝰ vnuſquiſq̄ no
ſtraꝫ in qua nati ſumꝰ Parthi ⁊ me
di ⁊ elamite. ⁊ qui habitant meſopo-
tamiam. iudeam ⁊ capadociam Pon
tum ⁊ aſiam ⁊ phrigiam ⁊ pamphi
liam egiptum. ⁊ partes lybie que eſt
circa ſyrenen ⁊ aduene romani Iudi
quoq̄ ⁊ proſeliti cretes ⁊ arabes. Au
diuimus eos loquentes noſtris lin-
guis magnalia dei.

Euangelium Johannis. xiiij.

IN illo tempore Di
xit iheſus diſcipulis ſuis
Si quis diligit me ſermo
nem meum ſeruabit. Et pater meus
diligit eum ⁊ ad eum veniemus ⁊
manſionem apud eum faciemus.
Qui non diligit me ſermones meos
non ſeruat. Et ſermonem quem au
diſtis non eſt meus. ſed eius qui mi
ſit me patris. Hec locutus ſum vobis
apud vos manens. Paraclitus autẽ
ſpiritusſanctus quem mittet pater in
nomine meo ille docebit vos omnia
⁊ ſuggerꝫ vobis omnia quecunq̄ di
xero vobis. Pacem relinquo vobis.
pacem meam do vobis. Nõ quomo
do mundus dat ego do vobis. Non
turbetur cor veſtrum neq̄ formidꝫ
Audiſtis quia ego dixi vobis. vado
⁊ venio ad vos Si diligeretis me
gauderetis vtiq̄. ꝙ vado ad patrem
quia pater maior me eſt Et nunc di
xi vobis priuſq̄ fiat vt cum factum
fuerit credatis. Jam non multa lo
quar vobiſcum. Venit enĩ princeps
huiꝰ mundi ⁊ in me non habꝫ quic
quam. Sed vt cognoſcat mundus.
quia ego diligo patrem. ⁊ ſicut man
datum dedit mihi pater ſic facio

In feſto penthecoſtes
Sermo ſeptuageſimuſquartus

DE excelſo miſit ignẽ
in oſſibus meis ⁊ erudiuit
me. ⁊c. Trenorum. i. Hodie
criſtus tranſmiſit donuꝫ excellentiſſi
mũ ſponſe ſue eccleſie. ſ. ſpiritum para
clitum quem mundus non poteſt ac
cipere. ꝙ imundꝰ. tñ nanq̄ donum
non decuit euꝫ tribuere in tempore
paſſibilitatis ſue. ſꝫ in tempore glorie
poſtq̄ coronatus fuit a patre gloria
⁊ honore. vt tanq̄ rex in ſua corona
tõne diuerſa dona diſtribueret fami
lie ſue. Unde eccleſia in verbis iſtis
in voce laudis ⁊ graciarumactionis
declarat. Qualitatem ſuſcepti mune
ris. vnde. vbi. ⁊ ad quid fuerit tranſ

A

miſſum Primo itaqꝫ qualitatem muneris oſtendit cum dicit. Miſit ignem .i. ſpiritum ſanctum in ſpecie ignis. De quo Luce. xij. ¶ Ignem veni mittere in terram

¶ In triplici ſpecie legitur ſpiritusſanctus apparuiſſe. ſ. in columba. ī nube. ⁊ in igne. Et hoc propter tres ſtatꝰ fidelium quibus muneris ſui graciam impartitur In baptiſmo ſiquidē apparuit in columba que caret felle ad minus in opere ad deſignandū ꝙ in baptiſmo remouetur ab homine amaritudo peccati. ⁊ infunditur dulcedo anime ex fonte omnīꝰ boni qui. baptiſmum ſanctifiat. ⁊ donis gr̄cie eam. i. animam locupletat. vnde pſalmiſta. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. i. animam baptiſati. tunc etiam baptiſatus ad modum columbe eūadit vngues accipitris. id eſt diaboli in aquis baptiſmatis. ſicut filij iſrahel euaſerunt manus pharaonis in mari rubro. Exodi. xiiij. Reconſiliatur etiaꝫ deo ⁊ eccleſie poſt remiſſionem peccati Unde ⁊ columba in ſignum reconſiliationis ⁊ pacis retulit ramum oliue virentis ad archam poſt ceſſationem diluuij Geneſis. v. In transfiguratione apparuit in nube. ad idem ſignandum ꝙ transfiguratis per penitencie ſacramentum prebet refrigerium cōtra carnalis concupiſcencie incentiuum Unde pſalmiſta. ¶ Tranſiuimꝰ per ignem ⁊ aquam. Danielis. iij. Sig ⁊ mirabilia fecit apud me deus excelſus. Eleuantur quoqꝫ ad moduꝫ nubis de terra per appetitum celeſtium ⁊ implentur aquis compunctionis ex recordatione peccatorum ſuo-

B

rum. Unde Jeremie. x. Ad vocem tuam dat multitudinem aquarum in celo ⁊ eleuat nebulas ab extremitatibus terre Et notandum ꝙ aque maris mutant ſaporem in nube. ꝗ penitenti amaritudo compunctiōis vertitur in dulcedinem conſolatiōis Unde pſalmiſta. Scd̄m multitudinem dolorum meorum in corde. ⁊c̄ Mathei. v. Beati qui lugent quoniam ipſi conſolabuntur.

¶ In penthecoſte apparuit in igne. ad ſignandum ꝙ perfectos ⁊ ſpirituales viros illuminat ad cognitionem veritatis. inflammat ad amoreꝫ bonitatis. conſolidat ad toleranciaꝫ aduerſitatis. Unde dicitur Eccleſiaſtici. xliij. Radios igneos exufflans ⁊ refulgēs. radijs ſuis obcecat oculos Tripliciter ſol exurit montes. i. perfectos viros igne. ſ. ſpiritusſancti. illuminando rationem. accendendo voluntatem. corroborando infirmitatem Taliter aūt corroborati hodie apoſtoli ibaut gaudentes a concilio. qui primi in paſſione fugerant pre timore martirij

¶ Scðo oſtendit vnde miſſus fuit ignis. cum dicit. de excelſo. i. a patre. ſic̄ ipſe ait. Johannis. xvi. ¶ Quem ego mittam vobis a patre. Jacobi. prio ¶ Omne datum optimum ⁊ omne donum perfectum deſurſum ē deſcēdens a patre luminum. Dicitur aūt pater excelſus propter auctoreꝫ principij. ꝗ ipſe a nullo eſt ⁊ alie perſōe ſcꝫ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctus exiſtunt ab eo nec ꝓpter h̄ ponit̄ ordo dignitatis ī trinitate vt pater maior ſit filio ſeu ſpū ſācto. ſic̄ aſſerūt quidā heretici. ſꝫ ē ibi ordo nature. ſic̄ ait beatꝰ Augꝰ

C

qui ordinis gradus non poſuit in ꝑſonas ſcd̄m eſſenciam. ſed ſcd̄m proprietates perſonales. quibus perſone adinuicem diſtinguuntur. vt perſōa patris ſit que a nullo eſt ⁊ a qua ſunt alie perſone. ⁊ ſcd̄m hoc dicitur ſpecialiter pater excelſus. nec tamen filiꝰ nec ſpiritusſanctus eſt inferior eo. quoniam omnimoda equalitas ⁊ coeternitas eſt in diuinis perſonis. nec eſt alter altero prior vel potior dignitate.

¶ Tercio notatur vbi miſſus fuerit cū ſubdit in oſſibus meis. id eſt in apoſtolis. Corpus enim eccleſie conſtituitur ex oſſibus ⁊ neruis. cute ⁊ carne Unde Job. x. Pelle ⁊ carnibus veſtiſti me. oſſibus. neruis. ⁊c̄.

¶ Oſſa dicuntur apoſtoli. Nerui martires. Caro confeſſores. Cutis virgines. Oſſa propter ſuſtentationem ⁊ rectificationem corporis. ⁊ ſunt dura ⁊ ſicca. tales igitur exiſtunt apoſtoli ſuper quos fundauit dominus eccleſiam ſuam. Unde. i. Regum. i. Poſuit ſuper eos orbem. Hinc dominus ait Job. xxx. Ubi eras quando ponebam fundamenta terre. ſ. apoſtolos quos tanq̄ lapides precioſos poſuit in eccleſie fundamento. Per hos ſuſtentatur ⁊ rectificatur fide ⁊ moribus. duri etiā extiterunt per tolerā ciam. Juxta illud pſalmiſte. Unum ex eis non conteretur Gregorius Dcidi poſſunt ⁊ flecti nequeunt Sicci per temperanciā. vnde. ij. Corinthiorum. x. In carne ambulantes non ſcd̄m carnem militamus. ¶ Nerui producuntur a cerebro. ⁊ tribuūt cordi ſenſum ⁊ motum. ſicut ⁊ beati Martires formam paſſionis ſumpſe

D

runt a criſto. vnde dicitur ad hebreos. xij. ¶ Aſpicientes in auctorem fidei. ⁊ conſummatorē iheſū qui ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta

Per hos enim ſentit ⁊ mouetur eccleſia. Sentit in paſſionibus. quia ſicut dicitur Apocalipſis. xij. ¶ Cruciatur vt pariat. tempore nāq̄ apoſtolorū peperit eccleſia ſine dolore. qui vno die tria milia crediderunt. Alia die quinq̄ milia crediderunt. vnde Iſaie vltimo ¶ Anteq̄ parturiret peperit. quia ſicut dictum eſt Anteq̄ā perſecutionis anguſtias pateretur. multa milia conuertit ad fidem. Sꝫ in tempore martirū dura ſuſtinuit vt in fide filios generaret.

¶ Mouetur autem in miraculis que inter tormenta mirifice coruſcabant a deo vt ipſi carnifices conuerterent' ad fidem. ⁊ ita per ea promouebat' ⁊ perficiebat. Unde pſalmiſta ¶ Illuxerunt corpora. ⁊c̄.

¶ Caro eſt inſtrumentum tactus ⁊ ſignificat confeſſores qui nobis doctrinam fidei tradiderunt. Tactus enī ſpiritualis eſt fides que apprehēdit quod ſenſus neſcit. quod experimentum inuenit. Unde Luce. viij. Mulier que tetigit fimbriam veſtimenti domini curata eſt a paſſiōe. ⁊ ex hoc tactu eſt curatio omnis peccati

Unde marie magdalene nondum credenti reſurrectionem. dicitur Johannis. xx. Noli me tāgere. ⁊c̄. quod notatur cum dicit philoſophus. Sēſus tactus eſt in hoīe ſubtilis pluſq̄ alij ſenſus. Cutis eſt ad decorem ſpēcorporis. ⁊ tales ſunt virgines ſācte quibus multum decoratur eccleſia.

E

Unde Sapiencie.quarto. O quam
pulchra eſt caſta generatio cum cari
tate

¶ Quadruplex decor fuit in eis.ſ.caro
incorrupta.munda conſciencia. ope
ratio bona.integra fama. Unde ſin
gulis eorum competit illud Cantico
rum.iiij Tota pulchra es amica mea
⁊c.ſuſcepit etiam ignem in oſſibus.i.
ſpiritumſanctum in apoſtolis tanq̄ for
tiori ⁊ digniori parte ſui.vt per eos
alij inflammarentur ⁊ accenderent̃
vnde zacharie.xij Ponam iuda ſicut
caminum ignis in lignis.⁊ ſicut faci
em ignis in fenuꝫ.⁊ deuorabunt ad
dexteram ⁊ ad ſiniſtram omnes po
pulos in circuitu Nos quoqꝫ ſi volu
mus ſpiritum ſanctuꝫ accipere in no
bis.oportet vt ſimiliter ſimus oſſa.al
bi per innocenciam.fortes per paci
enciam . ſicci per caſtitatem.concaui
per humilitatem.talia erant oſſa illa
que prophete oſtēſa fuerunt in cāpo
Ezechielis.xxxvij.Facta eſt manus
domini ſuper me ⁊ eduxit me in ſpi
ritu dn̄i ⁊ dimiſit me in medio campi
⁊c.Campus iſte mundus eſt. oſſa a
rida viri religioſi ab onere volupta
tum vacui ⁊ eterne virtutis firmita
te robuſti. De quibus. Job.xxx Oſſa
mea aruerunt pre pneumate.i. fer
uore ſpiritusſancti. Sed quidam ſūt
ligna ⁊ non oſſa. Alij vero ligna hu
mida. Alij arida. Ligna humida
ſunt quos preſentis vite proſperitas
irrigat ⁊ folijs ac floribus tranſitori
e ſollicitatis exornat. De quibus Job
v. ¶ Uidi ſtultum firma radice.⁊c.
Ligna vero arida ſūt quos nec hu
mor tēporalis proſperitatis irrigat.

F

nec ſpiritualis gratie dulcedo cōfor
tat.ſed ſolum perpetuis ignibus re
ſeruantur. Ezechielis.xv. Ecce igni
daturum eſt in eſcam ¶ Quidāꝫ ve
ro ſūt oſſa non arida tantuꝫ.ſed hu
mida.ſ.qui reb9 terrenis habundāt
tamen in mandatis dei.⁊ ſtabiles ⁊
firmi perſeuerant.talis erat Job.qm̄
erat ei familia celebris ⁊ ſubiecta mł
ta.nimis.ſed orbatus pignoribus.re
bus.ſpoliatus . carne pariter ⁊ cute
nudatus . aridus eſt effectus. talia
ergo ſunt oſſa arida .ad ea viuificā
da a q̄tuor vētis ſp̄s emittitur.ſ. pri
us ſingula ad iuncturas ſuas accen
dent. Deinde ligantur neruis Tertiō
carnem ſuam ſuſcipiunt. Quarto cu
tis velamine veſtiuntur Prius itaqꝫ
ad ſe oſſa de campo accedunt.cum re
ligioſi viri de diuerſis mundi parti
bus congregantur.vt inhabitēt vni
us moris in domo. vnde pſalmiſta .
Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocundum ha
bitare fratres in vnum. Poſt coniū
ctionem oſſium accedit ligatura ner
uorum.ſ.profeſſionis ⁊ obediencie li
gamēta. vt firmiter in ſuſcepti ordi
nis diſciplina perſiſtant Exodi.iij.
¶ Ecce circumdedi vinculis ⁊ non
te conuertes a latere tuo in latus ali
ud.donec compleat dies obſidionis
tue. Eccleſiaſtici . vi. Uincula illius
alligat ſaluatoris. Poſt neruum obe
diencie accedit caro affectionis volū
tarie.ne conditoris ſeruicium vilipē
dat.vel ex triſticia aut ex neceſſitate.
Ezechielis.xxxvi. ¶ Afferam cor la
pideum de carne veſtra.⁊ dabo vo
bis cor carneum ¶ Poſtremo ſu
per extenditur cutis.ſcilicꝫ honeſtas

religioſe conuerſationis in qua edifi
cetur protinus ⁊ glorificetur deus
Iuxta illud Mathei.v. Luceat lux
veſtra coram hominibus.⁊c. Iſaie.
lxi.¶ Omnes qui viderit eos cogno
ſcent eos.quia iſti ſunt quos benedi
xit deus.quia vero ſpiritus eſt qui
viuificat.caro autē nō prodeſt quic
ꝙ.caro ꝯponit.ſed ad modicuꝫ valet
niſi virtus ſpiritualis gracie infun
datur proinde vaticinandum eſt ad
ſpiritum.i.orandum ad dominum.
vt a quatuor ventis veniat ſpiritus.
id eſt gracia ſpiritusſancti.
Venit autem primo ab aquilone.ſ.
timore iudiciorum
Sc'do ab auſtro.ſ.deſiderio premio
rum.Vnde Canticoruꝫ.iiij.Surge
aquilo ⁊ veni auſter.⁊c.
Aquilo quaſi cum turbine ſurgit
Auſter ſuauiter venit cuꝫ timore pe
ne.a malo reuocet ⁊ deſiderium glo
rie ad bonum inuitet
Tercio venit ab oriente.ſ.ex recorda
tione diuinorum beneficiorum
¶ Quarto ab occidente.i.ex conſidera
tione peccatorum noſtrorum. vt re
colamus quociens peccādo a rectitu
dinis ſtatu cecidimus. ⁊ ſol iuſticie
modicum radium ſue dignationis o
ſtendit.Vnde pſalmiſta.Conuerſus
viuificaſti me.⁊ de abyſſis.⁊c.quod
autem recepto ſpiritu rediuiua oſſa
ſteterunt.ſignat ꝙ viri ſancti ꝛcepta
gracia ſpirituali quadaꝫ ylaritate ad
laudem conditoris exibuit ad ſpeciē
glorie celeſtis aſſurgunt
Quarto oſtendit ad quid miſſus fu
it.cum dicit.⁊ erudiuit me.Nota ꝙ
multis modis nos erudit dominus
Primo per internam inſpirationem

De quo Iohannis.xxxiij. Per ſom
num in viſione nocturna.quis ruit
ſopor ſuper homines.⁊ dormierunt
in lectulo.tunc aperuit aures iuſtoꝝ
⁊ erudiens eos inſtruit diſciplina
Sc'do per exteriorem inſtructioneꝫ
Danielis.xij.Qui ad iuſticiam eru
diunt multos quaſi ſtelle imperpe
tuas eternitates.Sꝫ conqueritur do
minus.Ieremie.xxij.Verterunt ad
me terga ⁊ nō faciem cum docerem
eos diluculo.⁊ erudirem ⁊ noluerūt
audire vt acciperent diſciplinam
¶ Tercio per temptationem.Vnde Iu
dicuꝫ.iij.¶ Hee ſunt gentes quas do
minus dereliquit.vt erudiret in eis
iſrahelem.Eccleſiaſtici.ij.¶ Qui nō
eſt temptatus quid ſcit.
Quarto per flagella.Vnde Geneſis
vi.Erudire iheruſaleꝫ ne forte rece
dat anima mea a te
¶ Quinto per beneficia.vnde Deute
ronomij.viij.¶ Sicut erudit homo
filiū ſuū ſic dominus deꝰ tuus eru
diuit te vt cuſtodias mandata domi
ni dei tui.
Sexto per exempla irrationabiliuꝫ
Iob.xxxv.¶ Qui docet nos ſuper iu
mēta terre ⁊ ſuper volucres celi eru
dit nos.Prouerbiorum.vij.¶ Vade
ad formicam o piger.⁊c.
Primo eruditi fuerunt apoſtoli.ig
ne ſpiritus ſancti
Sc'do modo ipſi erudierunt alios.
ad hoc enim omnium linguaruꝫ no
ticiam ſpiritus contulit.vt ydonei eſ
ſent ad erudicionem omnium popu
lorum.vnde.Actuum.ij.¶ Loque
bantur varijs linguis apoſtoli mag
nalia dei.Pſalmiſta.In omnem ter
ram exiuit ſonus eorum.⁊ in fines

In die pente

orbis terre verba eoꝝ. Datus autem eſt eis ſpūs ſanctus ter.

Primo ante paſſionem ad innocentiā vite. doctrinam predicationis ⁊ operationem miraculorum.

Secundo poſt reſurrectionez quando ↄuocatis apoſtolis dedit eis virtutem ⁊ poteſtatē dimittendi peccata: et inſufflans in eos dixit ioh. xx. ¶ Accipite ſpiritum ſanctū. quoꝝ remiſeritis peccata remittunt᷑ eis.

Tercio poſt aſcenſionem: ad robur et ſcientiam ſecretorum per figuras viſibiles eſt oſtenſum ¶ Apparuerūt autez illis diſpartite lingue tanꝙ ignis. ſeditq̧ ſupra ſingulos eorum ſpiritꝰ ſanctus. nō ꝙ per plures diuiſus fuerit: ſed totus in ſingulis manſit. ſicut videri poteſt in igne candele: qui totum radium ſui luminis exhibet tot quot in eum aſpexerunt: cum ipſe nihilominus in integritate ſua permaneat. Ignis igitur expreſſit cōſtantiā lingua conſcientiam. quoniā ignis teſtem mollē ↄſolidat. ⁊ lingua mentis affectum explicat. Et notandū ꝙ ſicut ait bernardus. Aliud operat᷑ ſpiritus ſanctus in nobis ꝓpter nos. aliud ꝓpter ꝓximos. Propter nos autez tribuit nobis ↄpunctionem dimittēdo peccata. deuotionē excitando ad opera. amorē reuelando celeſtia. Propter ꝓximos tribuit nobis doctrinaz. ſermonem. gratiā. curationez. Unde cauendū eſt duplex periculū .ſ. ne ea que ꝓpter nos data ſunt diuidamus ꝓximis. vel ea que ꝓpter ꝓximos vel ꝓpter populuz data ſunt nobis reſeruemus. Propter primū ezechias theſauros amiſit. quia eos nuncijs regis babilonis oſtendit .ij. paralipo. xxix.

Propter ſecundum manna computruit. exo. xvi. Unde eccleſiaſtici. xx. ¶ Sapientia abſconſa ⁊ theſaurus inuiſus: que vtilitas in vtriſq̧. Prouer. xi. ¶ Qui abſcondit frumenta ⁊c.

Quibuſdam datur ſpūs in munus ⁊ nō in inuſu muneris: ut imperfectis qui columbina ſimplicitate gemunt. ſed edificare ꝓximum neſciunt. Unde yſa. lix. ¶ Quaſi columba gemimꝰ

Alijs datur inuſu muneris ⁊ non in munus: ut reprobis qui more nubiū alios ↄpluunt ⁊ in ſe aridi perſiſtunt Unde. ij. petri. ij. ¶ Hij ſunt fontes ſine aqua: ⁊ nebule turbinibus exagitate. quibus competit illud cum poetis. Sic vos non vobis fertis aratra boues Sic vos non vobis vellera fertis oues. Sic vos nō vobis mellificatis apes.

Alijs datus eſt inuſu muneris ⁊ in munus ut perfectis qui pariter incendunt ⁊ ardent. nutriētes in ſe amoris incendium. ⁊ eloquijs dīcis alios inflammantes. ſicut helias. Eccleſiaſtici. xlviij. ¶ Surrexit quaſi ignis ⁊ verbum eius quaſi flamma ardebat. Talis erat beatus Johānes baptiſta. de quo ait dominus Joh. v ¶ Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens. Ardens erat ſibi interius igne caritatis. lucens exteriꝰ exemplo ↄuerſationis ⁊ verbo predicatōnis Tales erant apoſtoli. ⁊ ideo ſpiritum ſuſceperunt in igne. Tales efficiat nos dominus iheſus xpriſtus qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

¶ Eodem die.

Sermo. lxxv. de euangelio.

A

SI quis diligit me ſer
moné meum ſeruabit. Ho
dierna feſtiuitas inter alia
feſta prerogatiuaꝫ obtinet ſingularē
Eſt em̄ feſtum ſanctificationis. libe
ralitatis. exultationis ⁊ amoris.
Feſtum ſanctificationis. ꝙ ſummus
ſacerdos qui penetrauit celos domi
nus ihesus xpiſtus hodie ſanctifica
re⁊ conſecrare dignatus eſt eccleſiam
ſuam. Unde pſalmiſta ¶ Sanctifica
uit tabernaculum ſuum altiſſimus
Eſt etiam feſtum liberalitatisꝙ rex
regum aſcendens in regni ſoliuꝫ per
fuſa liberalitate contulit donatiā mi
litibus ſuis. Iuxta illud ¶ Aſcendēs
in altum captiuam duxit captiuitatē
dedit dona hominibus.
Eſt etiam feſtum exultationis. ꝙ ho
die perfuſis gaudijs tot9 in orbe ter
rarum mundus exultat. Unde yſay.
iiij. ¶ In die illa erit germen dn̄i in
magnificentia⁊ gloria. ⁊ fructus ter
re ſublimis. ⁊ exultatō hijs qui ſalua
ti fuerint de iſrahel. Germen domi
ni noſtri iheſu ſoluꝫ de mundiſſimo
conceptum ſemine: qui de virga yeſſe
viro⁊e virgineo pullulauit. Fuit aūt
in magnificentia in natiuitate. vbi
tria miracula fecit. ſcilicet ut eſſet de9
homo. mater virgo. cor humanuꝫ fi
dele. Fuit in gloria in reſurrectione.
Sublimis in aſcenſione. ſed exultatō
fuit apoſtolis hodie ſpiritu ſancto ef
fuſo in eis.
¶ Eſt etiam feſtuꝫ amoris. ꝙ ſpiritus
ſanctus eſt amor patris⁊ filij. ample
xus⁊ oſculuꝫ vtriuſqꝫ. Idcirco euāge
lium iſtud legitur hodie de dilectōe
quā cum nobis infudit deus per ſpi
ritum ſanctū: ſuum quodammō oſcu

B

lum optabat eccleſia cum dicebat. Oſ
culetur me oſculo oris ſui. Cuius pe
titionem xp̄s impleuit hodie quādo
ſpiritum ſanctū in apoſtolos miſit.
In oſculo carnali corpora ſibi appro
pinquant. labia ſe conſociāt. ⁊ anheli
tus interiores conſpirant. Ita ⁊ in fe
lici oſculo appropinquamus xpiſto
per humilitatis conformationē. Un
de philip. iij. ¶ Saluatorem expecta
mus dominum iheſum xp̄m qui re
formabit corpus humilitatis noſtre
ↄfiguratum corpori claritatis ſue.
Conſociamus labia per veritatis con
feſſionem. Unde pri. Ioh. iiij ¶ Om
nis ſpiritus qui ↄfitetur iheſuꝫ xp̄m
in carne veniſſe ex deo eſt. Animus
etiam ſpiritus per voluntatis ↄiuncti
onem. Unde prio. cor. iij. ¶ Qui ad
heret vnus ſpiritus eſt cum eo. et ob
hoc ſicut ait gregori9 Voluntas cohi
benda eſt ne in aliena diſſipet̄. amor
ſeruand9 ne inquinetur. De hoc igi
tur oſculo agitur in euangelio hodi
erno cum dominus ait ¶ Si quis di
ligit me. Ubi notantur tria. ſcilꝫ vari
tas diligentiū. ſignum dilectionis. et
premiū dilectionis. Primum notat̄
cum dicitur Si quis diligit me. qua
ſi diceret. pauci ſunt qui velint dilige
re Superbi namqꝫ diligunt hono
res⁊ dignitates. Prouer. i. ¶ Stulti
que ſibi noxia ſunt cupiunt. Luxu
rioſi delectationes carnales. Unde o
zee. iij. ¶ Diligit dominus filios iſra
hel. ⁊ ipſi dilexerunt vinaria vuaruꝫ:
ad modū porcoꝝ. ſcilicet corpora ſua
Auari diligūt poſſeſſiōes⁊ opes. Iſa.
i. ¶ Oēs diligunt munera⁊ retribu
tōes. Ecclēs. x ¶ Pecunie obediūt oia
Oēs iſti cedunt in ſortē dyaboli. ⁊ iō

pauci relinquunt in ſortem dei. Unde yſa. xvij. ¶ Erit ſicut querens ſpicas in valle raphaim. et relinquit in eo ſicut racemus. et ſicut excuſſio olee duarum aut trium oliuarum in ſublimitate rami ſui quatuor aut quinque in cacuminibus eius fructus eius. Ecce tres hic ponunt ſimilitudines. a meſſe. a vinea. et ab olea.

¶ Primo propter ſuperbos quos non inuenit in valle humilitatis. Unde dicit ruth. ij. ¶ Uadam in agrum et colligam ſpicas que fugerunt manum metentium.

¶ Secundo propter luxurioſos quos non inuenit in vinea compunctionis. Unde ait miche. vij. ¶ Ue mihi. quia factus ſum ſicut qui colligit in autumno racemos vindemie.

¶ Tercio propter auaros quos non inuenit in olea miſericordie vel caritatis.

¶ Secundum notatur cum additur. ſermonem meum ſeruabit. Sermo dei eſt ſignum probitorium quo filij dei a filijs dyaboli diſcernuntur. Unde ait dominus Joh. viij. ¶ Qui ex deo eſt verba dei audit. loquitur. ſeruat. et operatur. Judi. xij. Galadite per quos intelliguntur electi dicunt zebboleth. quod interpretatur ſpica. ſed ephraite per quos intelliguntur reprobi dicunt thebboleth quod interpretatur palea. quia illi de ſpiritualibus et vtilibus. iſti de carnalibus et inutilibus ſepe loquuntur. Debemus enim primo ſeruare verbum dei in corde per iugem meditationem. Eſt enim ſicut ſpecies aromatica que diligenter debet maſticari: ut virtus eius et ſuauitas ſentiatur. Unde ſecundum legem animal quod non ruminat immundum eſt.

Secundo in ore per frequentem locutionem. Eſt enim ſicut vehiculum in via huius exilij tedioſa.

¶ Tercio in manibus per operis executionem: ut non diligamus verbo neque lingua: ſed opere et veritate. Sic itaque de dilectione dei cor. lingua. manus debent interrogari. Unde deutro. vi. ¶ Ecce verba hec que ego precipio tibi in corde tuo ſeruabis et narrabis ea filijs tuis et meditaberis ſedens in domo tua. et ambulans in itinere dormiens atque conſurgens. et alligabis ea quaſi ſignum in manu tua erunt. et mouebuntur ante oculos tuos. ſcribeſque in limine et in oſtio domus tue. ut ſcilicet egrediens alios inſtruendo. et ingrediens teipſum diſcutiendo. iuxta legis regulam opereris. Cui concordat ſalomon puer. vi. ¶ Conſerua fili mi prudentiam tuam. et liga ea in corde tuo. ecce primum. circunda gutturi tuo. ecce ſecundum. cum ambulas gradientur tecum. cum dormieris cuſtodient te ne intres in temptationem: euigilans loquere cum eis et cetera.

¶ Tercium notatur cum ſubditur. et pater meus diliget eum: infundendo menti ſpiritum ſanctum: quo dato adoptat ſibi in filium. Unde Joh. vi. ¶ Uidete qualem caritatem dedit nobis pater ut filij dei nominemur et ſimus. et ad eum veniemus et manſionem apud eum faciemus. venit gratiam conferendo. manſionem facit conſeruando. Uenit autem tota trinitas increata: ut ſcilicet reformetur trinitas potentiarum in anima. Pater enim cui attribuitur potentia corroborat vim iraſcibilem ut fortius deteſtetur vicia: mortificando ea. Spiritus ſanctus qui amor

eſt inflammat concupiſcibilem: ut ig
ne carnalis ⁊ ſecularis amoris extin-
cto tota mens dulciter ardeat celeſti
deſiderio. Filius cui attribuitur ſa
pientia illuminat rationabilē: ut ſci-
licet mentis oculus proſpicue videat
ſpiritualia. ⁊ contempletur diuina.
Ecce triplex gratia. fortitudinis con
tra impotentiam. celeſtis deſiderij cō
tra ↄcupiſcentiam. veritatis cōtra ig
norantiam. Hij ſunt tres panes quos
poſtulat homo ab amico. Luce. xi. ⁊
Nota ꝙ non ait manebimus: ſed mā
ſionem faciemus. quia ipſa bona tri-
nitas domum ſibi edificat ⁊ in ea ha
bitat. Unde prouer. ix. ¶ Sapientia ſi
bi edificauit domum. excidit colum
nas ſeptem ⁊c. Huius autem domus
fundamentum eſt fides. De qua he
bre. xi. ¶ Fides eſt ſubſtantia rerū ſpe
randarum. Iſa. vij ¶ Si nō credide
retis: nō permanebitis. Tectū eſt ca
ritas. Unde prouer. x ¶ Uniuerſa deli
cta operit caritas. Pauimentum hu
militas. Unde pſal. ¶ Adheſit paui-
mento anima mea: viuifica me ſcd̄m
verbum tuum. Pauimentū domus
texit ſalomon auro. in quo puritas i
tentionis deſignatur. quia ſicut dicit
eccleſiaſtici ¶ Eſt qui nequiter ſe hu
miliat. ¶ Quatuor parietes laterales
ſunt quatuor cardinales virtutes. de
quibus ſapien. viij. ¶ Sobrietatē ⁊
ſapientiam docet ⁊ iuſticiā ⁊ fortitu-
dinem. quibus vtilius nihil eſt in vi
ta hoibꝰ. Iuſticia reſpicit orientē ut
oriatur ei ſol iuſticie. Malac. ¶ Prudē
tia occidentem: ne cum rebus occidu
is occidat. quia ſicut ait gregorius.
¶ Qui labenti innititur: neceſſe eſt ut
cum labēte labatur. Fortitudo reſpi
cit aquilonem: ne frangant aduerſis
ij. cor. iiij. ¶ In omnibus tribulatio
nem patimur: ſed non anguſtiamur.
Temperantia reſpicit meridiem: ne
ſeducantur illecebro. Prouerbiorū. v
¶ Quare ſeduceris fili mi ab aliena
⁊ foueris in ſinu alterius. Altera vel
aliena eſt caro que hominem alterat
⁊ a deo per ſimilitudinem alienat.
Hec eſt dalida que ſampſonem ſuper
genua ſua dormientem decorē virtu
tis abradit. ⁊ philiſteis. id eſt demo-
nibus tradidit. Luce. xvij. Oſtium
huius domus eſt obedientia. Unde
Math. xix ¶ Si vis ad vitam ingredi
ſerua mandata. Feneſtre ſunt miſeri
cordie opera. Unde dicitur. iij. Re-
gum. vi. ¶ Fecit ſalomon in templo
feneſtras obliquas. ſcilicet exteriꝰ ar
tas. interius amplas. quia in infini-
tum debet maior eſſe cordis affectio
ꝙ operis exhibitio. prima ad Corin
th. ix. ¶ Hilarem datorem diligit de-
us. ¶ Septem columne ſunt ſeptem
dona quibus regitur anima in edifi
cio bonorum operum.
¶ Prima columna eſt timor que prote
git ab impulſu viciorum. De quo di
citur eccleſiaſtici ¶ Si non in timore
domini tenueris te inſtanter cito ſub
uertetur domus tua. Hoc ex eo ꝙ hu
miliat cor. roborat a tumore ſuperbi
e. De qua dicitur prouerbiorum de
cimoſexto ¶ Ante ruinam exaltatur
ſpiritus ⁊c.
¶ Secunda columna huius domus ē
pietas: que propter deum miſeretur
miſeris. ⁊ compatitur tribulatis: ⁊ in
anguſtia poſitis. Unde dicit iob. xxx.

G

¶ Flebam quõdã ſuper eo qui afflic
tus erat. ⁊ compatiebatur aĩma mea
pauperi. hoc ex eo ꝙ gaudz de bono
re ꝓximi. liberat a corruptõe inuidie
De qua puer. xiiij. ¶ Putredo oſſiũ
inuidia.

Tercia eſt ſcientia que docet abſtine
re a malis per virtutum exercitũz vi
te huius in quo viuimus diſciplina.
Job. xxviij. ¶ Ecce pietas eſt ſapien
tia abſtinere a malis. hec ſciẽtia ex eo
ꝙ cognoſcit ꝓximos eſſe filios dei et
heredes. liberat a turbine iracundie.
Math. v. ¶ Omnis qui iraſcit̃ fratri
ſuo reus erit gehenne.

Quarta eſt fortitudo que ꝯtra queli
bet aduerſa fortes ⁊ iſuperabiles red
dit. Pſalmiſta ¶ Si ꝯſurgant aduer
ſum me caſtra non timebit cor meũz
hoc ex eo ꝙ excludit impedimenta
mundi. liberat a diſſipatione accidie.
De qua puer. xviij. ¶ Qui mollis et
diſſolutus eſt in opere ſuo: frater eſt
ſua opera diſſipantis.

Quintum eſt conſiliũz: quo terrenis
celeſtia ⁊ temporalibus iungam9 eter
na. Math. xix ¶ Vade ⁊ vende omnia
que habes ⁊ da pauperib9. hoc ex eo
ꝙ renunciat oĩbus que poſſidet. libe
rat a turbine auaricie De qua puer.
xxv. ¶ Conturbat domũ ſuam qui ſe
ctatur auariciã.

Sexta eſt intellectus qui mentis in
tuitũ diligenter purificat ad miſtica
⁊ diuina intelligenda. Pſal ¶ Intelle
ctũ tibi dabo: ⁊ inſtruaz te in via. hoc
ex eo ꝙ facit delectari in bonis ſpũa
libus. liberat a delectatõe gule. Pſal.
¶ Renuit ꝯſolari aĩa mea

Septima eſt ſapientia: que intimo q̃
dam mentis affectu ꝓlibat eterna.

b

vacans ⁊ videns ꝙ dulcis eſt domi9.
¶ Quam magna multitudo dulcedi
nis tue dñe. hoc ex eo ꝙ pure facit d
lectari in deo in quo eſt ſumma puri
tas. liberat a ſorde luxurie: quod ſig
natum eſt gen. xxxij. vbi poſtꝙ lucta
tus eſt cũ angelo emarcuit neruus fe
moris eius.

Feria ſecunda p9 penthecoſtes
Epiſtola. Actuum. x.

IN diebus illis Aperiens
petrus os ſuum dixit. Viri fratres ⁊
patres nobis precepit domin9 predi
care populo ⁊ teſtificari. quia ipſe eſt
qui conſtitutus eſt a deo iudex viuo
rum ⁊ mortuoꝝ. Huic omnes ꝓphete
teſtimoniũ perhibent remiſſionẽ pec
catoꝝ accipere per nomen eius oĩes
qui credunt in eum. Adhuc loquẽte
petro verba hec: cecidit ſpiritus ſcũs
ſuper omnes qui audiebant verbum
Et obſtupuerũt ex circũciſione fide
les qui venerunt cum petro. quia in
nationes gratia ſpiritus ſancti effuſa
eſt. Audiebant illos loquentes varijs
linguis ⁊ magnificabant deuz. Tunc
reſpondit petrus. Nunquid aquã
quis ꝓhibere poteſt ut nõ baptizent̃
hij qui ſpiritum ſanctũ acceperũt: ſi
cut ⁊ nos. Et iuſſit eos baptizari i no
mine dñi noſtri ihesu xpi.

Euangeliũ. Johis. iij.

IN illo tempore. dix
it ihs diſcipulis ſuis Sic de
us dilexit mundũ ut filiũz
ſuũ vnigenitũ darz: ut oĩs q̃ credit in

x. iij.

A

eum non pereat:ſed habeat vitã eter
nam. Non enim miſit deus filiũ ſu
um in mundum ut iudicet mundũ
ſed ut mundus ſaluetur per ipſum.
Qui credit in eum non iudicat᷑.qui
autem nõ credit:iaʒ iudicatus eſt. ꝗ
non credit in nomine vnigeniti filij
dei.Hoc autem eſt iudicium.quia ve
nit lux in mundum.⁊ dilexerunt ho
mines magis tenebras ꝗ̃ lucem.E
rant enim eorum mala opera.Omis
enim qui male agit odit lucem .⁊ nõ
venit ad lucem.ut non arguant᷑ ope
ra eius. Qui autem facit veritatem:
venit ad luceʒ ut manifeſtent᷑ opera
eius. ꝗ in deo facta ſunt.

Eodem die.

¶ Sermo.lxxvi.de euangelio.

SIc deus dilexit mun
dum:ut filium ſuum vnige
nitum daret. ut omnis qui
credit in illum nõ pereat: ſed habeat
vitam eternam. In extremo euange
lio lectum eſt de caritate adopcõis:
qua deus pater dando ſpiritum.ſan
ctum adoptauit ſeruos in filios. In
hodierno vero agitur de caritate re
demptionis: qua dando filium ſuũ
de manu hoſtili redemit ſeruos. Et
notantur hic duo.ſ.cauſa efficiens.et
cauſa finalis noſtre redemptionis.
Cauſa efficiens eſt dilectõ dei patris
que ꝯmendatur a tribus.
¶ Primo a maieſtate diligentis.
Secundo ab indignitate ipſius queʒ
dilexit.
¶ Tercio a quantitate dilectionis.
Diligens eſt deus ſumme potens. et
ideo nullius eget conſilio.ſumme bo

B

nus:⁊ ideo nullius eget beneficio.
Unde actu.xvij. ¶ Deus nõ indiget
aliquo:cum ipſe det omnibus vitam
⁊ inſpirationem. Iſa.xl ¶ Quis adiu
uit ſpiritum dñi:aut quis conſiliari9
eius fuit. Pſal. ¶ Dixi domine deus
meus es tu: quoniam bonoꝝ meorũ
non eges. Job.xxij ¶ Quid pdeſt ho
mini ſi iuſtus fueris.aut quid eis cõ
feres ſi immaculata fuerit vita tua.
Idem.xxxij. ¶ Si peccaueris:quid
eis nocebis.⁊ multiplicate fuerit ini
quitates eius:quid facies contra euʒ
homo qui tibi ſimilis eſt nocebit ini
quitas tua. ¶ Dilexit autem mundũ
id eſt homines viliſſimos peccatores
⁊ inimicos Pſalmiſta ¶ Quid eſt ho
mo ꝗ memor es eius ⁊c. Roma.v.
¶ Cõmendat deus caritatem ſuaʒ in
nobis: quoniaʒ cũ adhuc peccatores
eſſemus ſm tempus:xpus pro nobis
mortu9 eſt. ¶ Quantitas amoris no
tatur cum dicitur. Sic.i.tantum di
lexit:ut filium ſuum daret.vbi dicit
criſoſtom9 ¶ Unaqueqꝫ dilectõ mul
tam habet oſtenſionem: dicente. Ita
dilexit mundũ multam indicat amo
ris intentionem. Multum enim erat
medium ⁊ infinitum inter deum et
mundum. qui immortalis . qui ſine
principio.qui magnitudo infinita e
rat:eos qui de terra ⁊ eos qui de cine
re.eos qui pleni erant peccatis.eos q̃
indeuoti erant dilexit.⁊ ita filium ſu
um daret:non ſeruum.non angeluʒ.
Quis circa filium tantum ſtudium
demonſtrauit:quantũ deus circa ſer
uum.Ipſe eñ neqꝫ vnigenito pepercit
ꝓpter nos.nos añt pecunijs parcim9
aduerſus nos.ipſe dedit filiũ ſuuʒ ꝓ
nobis. nos neqꝫ argentũ neqꝫ auruʒ

C

pro eo:ſed ꝑ nobis.⁊ quid dico pecu
nias:ſi mille haberemꝰ aīas nonne om
nes ponere pro eo oporteret. Veſtes
in archa deponimꝰ⁊ quia a tinea ro
dunt̄ circumquaqꝫ nudꝰ vadit.⁊ ꝓp
ter nos hoc ſuſtinet.eſurit vt tu nutri
aris. nudus eſt ut tribuat tibi corpo
ris indumentum.¶ Sic deus dilex
it mundum ut filium ſuum vnigeni
tum daret.filium inquam nō ſeruuꝫ
ſuum.non alium.conſubſtantialē.nō
adoptiuum.vnigenitum : ſcilicet ad
quē ſpectat tota hereditas: qui totū
patris officium poſſidet indiuiſum.
non dedit de multis vnum.nō reddi
dit.nō vendidit.non commodauit.
Non inq̄ reddidit. quia nullus me
ruit:ut filius dei incarnaretur. Un
de thi.iij.¶ Nō ex operibus iuſticie
que fecimus nos ⁊c̄. Non vendidit.
quia omnia bona poſt incarnatōem
facta nō poſſunt comparari tante di
lectioni. Iſa.¶ Precioſior ē vir auro.
⁊c̄. Iob.xxviij. ¶ Non dabitur au
rum obrizum ꝑ ea.ſ.eterna ſapientia
id eſt angeli nullo contagio culpe in
fecti nec appendetur argentū in com
mutatione eius .i. ſancti diuino elo
quio prediti Non ꝯmodauit:ſed om
nia dedit.qꝛ ex q̄ ſumpſit nrāꝫ naturā
nunq̄ depoſuit Unde⁊ adhuc eſt in
celo agens negocium noſtrum coraꝫ
deo patre in caritate natuē in qua da
tus eſt nobis. Ioh.prima¶ Aduoca
tum habemus apud deum patrē⁊c̄
⁊ hoc ſignatum eſt geñ.xxij. vbi tem
ptauit deus abraham.⁊ dixit ei. Tol
le filium tuū quem diligis yſaac⁊ of
fer eum ibi in holocauſtum ſuper v
num montiū quem monſtrauero ti
bi. Mirabilis huius ⁊ ſtupenda tem

D

ptatio magna continet:⁊ maiora ſig
nat. Continet enim exemplūꝫ magne
obedientie abrahe:nō qualicunqꝫ re:
ſed interfectione vnigeniti quem ma
xime diligebat.quoniam ſicut ait Io
hānes criſoſtomꝰ. Ipſe puer ad amo
rem⁊ fauorem ſuum:parentes potiꝰ
ꝓuocabat:eo q̄ in omni virtute ſtu
deret.⁊ parentum haberet ſollicitu
dinem⁊ affectum.ſicut dei religionē
⁊ nos magnitudinem temptationis
tollat:quaſi nō per aliuꝫ:ſed per te fi
lium:nō ſeruum.nō alium ꝓpinquū
tuum.non alienum vnigenitum.nō
vnum de multis.quia iuxta illud po
eticum. Parcius e multis mater deſi
derat vnum. Quā que flens dicit:tu
mihi ſolus eris. Quem diligis. quia
in ſenectute genitum ⁊ a deo pro mu
nere conceſſum.⁊ exhibitum per mi
raculum. ex quo magis aggrauatur
temptatio. ſi em̄ non diligeret ſecutꝰ
eſſet.yſaac. in quo benedictionis pro
miſſio.tanq̄ ſi ille occideretur:tota ꝑ
miſſionis ſpes fruſtraretur. Auguſti
nus. De caritatis ammonitione⁊ no
minis recordatōne temptatio cumu
latur:⁊ vade in terram viſionis.⁊ ex
hoc aggrauatur dolor. Si em̄ prece
piſſet ex impetu immolari aliquantu
lum eſſet tolerabilius.ſed per tres di
es iubet deducere filium. Unde mi
ruꝫ eſt q̄viſu⁊ colloquio dilectiſſimi
filij non recordatur . vnde alicuius
longitudie temporis augeretur tem
ptatio. Per triduum enim creſcenti
bus curis paterna viſcera cruciantur
⁊ prolixo ſpacio pater filium intuet̄
cum eo ſumit noctibus:pendꝫ in am
plexu patris.⁊ cibat in gremio.⁊ per
ſingula momenta in paterno ꝯplexu

doloꝛ occidendi filium cumulatur.
Atqꝫ offer eum ibi in holocauſtum.
Ecce ſummus circulus doloꝛis. Ho/
locauſtum enim eſt totum incenſum
ut nihil de illo remaneret. nec etiam
os ad patris ſolacium. Super vnum
montium quem monſtrauero tibi.
Hic eſt mons in arabia in quo poſte
a eſt factum templuꝫ. Sed vide ꝓm
ptitudinem obedientie abꝛaham do
nate. Conſurgens ſtrauit aſinum ſuū
⁊ pꝛeparauit neceſſaria holocauſto.
Nemini etenim quid facturus erat
voluit indicare: ne foꝛte deſtrueret
parere deo. Tercio die vidit monteꝫ
pꝛocul. ⁊ relictis iuuenibus quos ſe/
cum duxerat cum aſino: impoſuit lig
na ſuper yſaac: accipiens ignem ⁊ gla
dium. ⁊ aſcendit ſolus cum eo. et ait
yſaac. Ecce ignis ⁊ ligna: vbi eſt victi
ma. Cui reſpondit pater. Dominus
pꝛouidebit ſibi victimam fili mi. et
ſtatuit aram. ⁊ lignis appoſitis adhi/
buit ignem. Et ſicut ait ioſephus in
libꝛo antiquitatum: dixit ad filium
O puer ꝙ innumeris vocibus te op
taui. ſuſceptumqꝫ diligentiſſime alui.
infelicem me arbitrabar cum viderē
ad virilem etatem peruenire: ut mo/
riens meum relinquerem ſucceſſoꝛeꝫ
quia ex voluntate dei pater tuus ſum
ex voluntate ſui ſuper te deponam: eo
ꝙ ipſe te dignatur accipere in odoꝛē
ſuauitatis. ut ſicut mirabilis fuit in/
greſſus in mundum. ita ⁊ mirabilis
ſit egreſſus. Non enim iudicauit te
dignum ex gratitudine ſeu bello ſeu
aliqua paſſione humane figure fini
re: ſed cum oꝛationibus ac ſacrificijs
animam tuam ad ſe vocare. Erit ip/
ſe de cetero mei curam gerens. ſenec/
tutemqꝫ gerens qua gratia maxime
nutriebam. Hoc mihi deus de te pꝛe
cepit. Iſaac vero ſermones hos liben
ter accipiens ait Quia iniuſtum eſſet
ut filius fuiſſet: ſi dei ⁊ patris iudici
um refutarꝫ: quando ſolo patre volē
te: impiū eſſet nō obedire. Hec dicēs
acceſſit pariter ⁊ ad moꝛtē. arreptoqꝫ
gladio ut immolaret filium: reuoca
uit deus pꝛeceptum per angelum.
Iam enim impleuerat illud Abꝛa/
ham: cum pꝛeparaſſet ſe omnino ad
immolandum. Vox ergo angelꝰ cla
mauit ad eum. Non extendes manū
tuam ſuper puerum. nunc cognoui
ꝙ timeas dominum. non enim ſitie/
bat de ſanguine pueri. ſed ut ſciret
quantum Abꝛaham timeret domi/
num. ⁊ vidit poſt terguꝫ inter vepꝛes
arietem herentem coꝛnibus. quem
aſſumens: obtulit holocauſtum pro
filio.

¶ Nunc conſequenter ſignificationem
hiſtoꝛie videamus Abꝛaham namqꝫ
qui interpretatur pater multarum
gentium: deſignat deum patrem quē
innata pietas non ſolum temptauit:
ſed etiam obtulit filium vnigenitum
pro ſalute humani generis. Unde
ſuper illo verſu pſalmi. ¶ Miſericoꝛ/
dia et veritas obuiauerunt ſibi: pax ⁊
iuſticia deoſculate ſunt. dicit beatus
bernardus. Veritate ⁊ iuſticia in ter
ra manentibus: miſerum hominem
flagellabant: ſed cum pax ⁊ miſericoꝛ
dia acceſſiſſent ad deum qui dedit il
los. ⁊ pio quodam ſuſurro paterna
pulſantes viſcera: loquebantur.
Nunquid in eternum proiciet deus

fid 2a pg pentq

G

⁊ non apponet vt complacicior ſit ad
huc. aut in fine miſericordiam ſuam
abſcidet a generatione in generatio
nem. Nunquid miſereri obliuiſcetur
deus aut continebit in ira miſericor
dias ſuas. Iſaac ſignificat criſtuꝫ qui
reuera eſt gaudium patris ⁊ matris
⁊ omnium electorum. vnde Luce. ij
Annuncio vobis gaudium magnuꝫ
quod erit omni populo. ⁊c. Hunc ſin
gulariter ⁊ ineffabiliter diligit. Un
de Johannis. iij. Pater diligit fili
um. ⁊ omnia dedit in manu eius. Ip
ſum quoqꝫ in ſenectute genuit. quia
in fine ſeculorum incarnari conſtitu
it. Allegat ergo pietas pro humano
genere dicens. Abraham abraham:
quod interpretatur pater multaruꝫ
gencium. quaſi diceret. tu qui es paṫ
omnium gencium per creationeꝫ ſuc
curre eis per filij miſſioneꝫ. tolle igi
tur filium tuum. id eſt conſubſtanci
alem vnigenitum per naturaꝫ. ⁊ va
de in terram viſionis. i. in mundum
vnde videbatur receſſiſſe per pecca
tum ade. ⁊ dicitur terra viſionis. qꝛ
videtur deus ibi per fidem ⁊ offer
eum in holocauſtum. vt totus imo-
letur pro humano genere. vñ. Ber
nardus. Totus mihi datus eſt. tot9
in meos vſus expenſus. Ceteri nanqꝫ
ſancti dicuntur ſacrificia. qꝛ partim
pro amore dei partiꝫ pro ſeipſiis paſ
ſi ſunt. Sꝫ criſtus ſolus dicitur holo
cauſtum. quia nihil pro ſe pertulit. ſꝫ
totum pro nobis. Unde ſignatur in
fra per vitulam. Leuitici. xvi. Que
tota incedebatur ſuper vnum monti
um. Mons iſte eſt locus caluarie in
quo redemptionis noſtre miſteriuꝫ

h

extitit conſummatum. Abrahaꝫ ergo
ſuper Iſaac ligna impoſuit qꝛ xp̄s
ex diſpoſitione patris crucem propri
am baiulauit. Ipſe portabat ignem
⁊ gladium. ſ. feruentiſſimam caritatē
qua dilexit nos. ⁊ ſeueriſſimam mor
tem qua proprio filio ſuo non pep-
cit. Altare eſt crux vbi criſtus non ſo
lum ligatus eſt. ſed clauatus. qꝛ autē
dicitur. Non extendas manum tuaꝫ
ſuper puerum. innuitur qꝛ caro xp̄i
potuit crucifigi. ſed diuinitas non le
di. Per arietem inter vepres heren
tem cornibus deſignatꝰ humanitas.
que inter iudeos exaſperantes ſuſpē
ſa fuit inter duo brachia crucis. vñ
Abacuck vltimo Cornua ſunt in ma
nibus eius.

¶ Cauſa finalis notatur cum dicitur.
vt omnis qui credit in illum vera fi
de ſperante per dilectionem non pe
reat. ſꝫ habeat vitam eternam. In
quo notantur duo. ſcilicet. vitatio in
commodi. ⁊ adeptio commodi. qꝛ ſci
licet datus eſt nobis ad liberationeꝫ
a morte in acquiſitione ſalutis eter-
ne.

¶ De primo pſalmiſta Eripuit animā
meam de morte. oculos meos a lacri
mis pedes meos a lapſu. ¶ Ecce tri
plex liberatio. ſ. a morte iehenne. a la
crimis preſentis miſerie. a lapſu cul
pe. ¶ De ſcd̄o ipſe dominus ait. Jo
hannis. ix. Ego veni vt vitam ha
beant in preſenti per infuſionem gr̄
cie. ⁊ in futuro per collationem glo
rie que influit animabus ab ipſa cō
templatione diuine ſapiencie ⁊ ipſis
corporibus poſt reſurrectionem
Item de hac viſione ipſe dominus

A

ait. Johannis.xvij. Pater quos de
diſti mihi. volo vt vbi ego ſum ⁊ illi
ſint mecum vt videāt claritatem tu
am quam dediſti mihi Hec eſt viſio
paſcens vt ait Auguſtinus. Qui om
nes medullas anime ingreditur inte
rius. ⁊ ſua dulcedine reficit ⁊ vitam
indeficientem in ea conſeruat ⁊ nu
trit. Unde .i. Johannis.iij. Simi
les ei erimus quando videbimus e
um ſicuti eſt. Ubi dicit. Gregorius
Immutabimur in ipſo ꝙ videbimꝰ
ꝙ morte carebimus videndo vitaꝫ
mutabilitatē nr̄aꝫ tranſcēdimus. vide
do immutabilem corruptioneꝫ. nul
lam timebimus videndo incorrup
tibilem. Eſt eñ criſtus figuratꝰ per
lignum vite. ꝙ contuliſſet hominiꝫ
perpetuitatem vite ſi non fuiſſet trāſ
greſſus mandatum. Johannis. xij.
Mandatum eius vita eterna

Eodem tempore
Sermo ſeptuageſimſſeptimus

O quā bonus et ſuauis
eſt domine ſpiritus tuus ī
nobis. Sapiencie. vij. In
his verbis oſtēditur qualis ſit ſpiri
tusſanctus. Eſt eñ bonus ⁊ ſuauis.
Bonus in ſe. Suauis guſtantibus
ſe. Bonus in eſſencia. ꝙ ipē eſt ſum-
mum bonū in ꝗ omniū bonorum
plenitudo. Suauis in gracia. ꝙ ipē
eſt qui ſuauitatem grē animabꝰ in-
fūdit. ⁊ varia dona ſingulis tribuit
prout vult. Quia vero lenitas eius
oīmoda ſimplicitate ſubſiſtit. nec ali
quam diuiſionem recipit. De multi
plicitate ſuauitatis ipſiꝰ aliquid bre
uiter perſtringamus. Sunt autem

B

ſeptem ſuauitates ſpiritusſancti
Prima ſuauitas eſt innocencie que ī
funditur anime in ſacramento bap
tiſmi. vnde baptiſatꝰ induitur veſte
alba vt in albedine oſtendatur mun
di cordis leticia. Apocalipſis.iij. Am
bulant mecum in albis. Pſalmiſta
Lauabis me ⁊ ſuper niuem dealba-
bor. Hec ſuauitas remouet amaritu
dinem peccati originalis. vñ ⁊ ſpiri
tusſanctus ſuper dominū baptiſatuꝫ
in ſpecie columbe deſcendit.
Scd̄a eſt ſuauitas iuſticie que infū
ditur anime in ſacramento peniten-
cie. vnde Auguſtinus Penitens ſem
per doleat ⁊ cum dolore gaudeat.
Pſalmiſta. Scd̄m multitudineꝫ do
lorum meorum. ⁊c̄. Multociens ym
brem ſolis fulgor comitatur Sic be
ne contritus letatur cum lacrimatur
primo Eſdre.iij. Nec poterat quic
quam cognoſcere vocem clamoris le
tancium ⁊ vocem fletus populi. Hec
remouet ab anima amaritudinē pec
cati actualis. De qua Jeremie.ij.
Scito ⁊ vide. quia malum ⁊ amaꝝ
eſt reliquiſſe te dn̄m deum tuum
Tercia eſt ſuauitas obediencie. in ad
impletione mandatorum dei. Pſal
miſta. In via teſtimoniorum tuo
rum delectatus ſum. ⁊c̄. Item in cu
ſtodiendis illis requiruntᷣ multa
Ubi ait Auguſtinus Non dicit pro
cuſtodiendis. ſed in cuſtodiendis. ꝙ
non tm̄ pro eis in futuro reddetur
premium. ſed ⁊ hic in eorum cuſto
dia maximum eſt gaudiuꝫ. vnde di
citur Eccleſiaſtici. xxiiij. Nihil dulci
us ꝗ̄ reſpicere in mandatis dei
Un̄ ⁊ dn̄s ait. Math. xi. Jugū meuꝫ
ſuaue ē. ⁊c̄. Hec r̄mouꝫ amaritudinē

accidie. De qua. Eccleſiaſtici. xxv.
Omnis plaga triſticia cordis eſt.
Quarta eſt ſuauitas paciencie intole
rancia tribulationum. vii. ii. Corin
thiorum. i. Sicut habundant cristi
paſſiones in nobis. ita ⁊ per criſtum
habundat ɔpaſſio nr̄a. Huius rei ſac̄
mentum eſt ꝙ in dedicationibus ec
cleſiarum inungunt̄ oleo crucis. vn
ctio ſicut ait Bernardus andream
fecit amplucti crucem. Laurencium
irridere carnificem. Stephanū pro
lapidantibus flectere genua ad cru
cem. Pſalmiſta In tribulatōe dilata
ſti mihi.

Quinta eſt ſuauitas ſapiencie. q̄ dat̄
in contemplatione. vnde. Dulce eſt
lumen. ſ. gracia contemplationis. ⁊ d̄
lectabile viſu. ſ. iuſticie in preſenti ꝑ
fidem. in futuro per ſpem. Heſter
xv. ¶ Valde mirabilis es domine ⁊
facies tua plena eſt graciarum. Pſal
miſta Quam magna multitudo dul
cedinis tue domine. vbi dicit beatꝰ
Bernardus. vides quomodo mē
riam ſuauitatis huius anima ſancta
exprimere eſtimes. verba multipli
cat. hanc dulcedinem ex parte nouit
⁊ ex parte ignorauit. quia nemo ſcit.
niſi qui accipit. Vnde ⁊ alias ad gu
ſtum ſuauitatis inuitans, ait guſtate
⁊ videte. ⁊c̄.

Sexta eſt ſuauitas prime ſtole que
datur anime glorificate. cui dicitur.
Mathei. xxv. ¶ Intra in gaudium do
mini tui. pulchre ait. Intra. ad deſi
gnandum plenitudinem gaudii. de
quo pſalmiſta Fluminis impetus le
tificat ciuitatem dei. Item Ambroſi
us. Ciuitas dei illa iheruſalem cele
ſtis non meatu alicuius fluminis t
reſtris abluitur. ſed ex fonte vite ꝓ
cedens ſpiritus ſanctus. cuiꝰ nos bre
ui ſaciamur. hauſtu mille celeſtibus
ſpiritibus redundancius videtur ef
fluere pleno meatu Apocalipſis vlti
mo. ¶ Oſtendit mihi flumen aque
vite. Ibi remouet amaritudinem ō
nis timoris. vt iam non ſit timor in
finibus noſtris. Vnde pſalmiſta
Conuertere aīa mea in requiem tuam
quia dominus benefecit tibi. ⁊c̄.
Septima eſt ſtola ſcd̄e ſuauitatis. q̄
dabitur electis in reſurrectione cor
porum. vt caro ſimul ⁊ anima exul
tent in deum viuum. qm̄ ſicut ait apo
ſtolus. i. Corinthiorū. xv. ¶ Omnes
quidem reſurgemus. ſed non omnes
immutabimur. Iob. xiiii ¶ Cunctis
diebus quibus nunc milito expecto
donec veniat immutatio mea. Tunc
enim corpora recipient qualitates ſpi
rituales. ſenſus corporeus vertetur i
rationē. ratio in intellectum. intelle
ctus in intelligenciam. intelligencia
mutabitur in deum. i. Iohannis. iii.
Similes ei erimus. quia videbimꝰ
eum ſicut eſt. Hec ſuauitas manet in
nobis in futuro. nunc autem abſcon
dita eſt ab oculis noſtris. quoniam
nec oculus vidit. nec auris audiuit.
nec in cor hominis aſcendit. quanta
claritas quanta iocunditas confera
tur electis in deliciis huius contem
plationis vſqꝫ ad tempus illud omi
bus penitus eſt iexperta

¶ Dominica prima poſt penthecō
ſtes. ¶ Epiſtola. i. Iohannis. iii.

KArissimi deꝰ caritas
eſt In hoc apparuit caritas
dei in nobis quoniam filiū
ſuum vnigenitū miſit deꝰ in mūdū
vt viuamus per eum. In hoc eſt ca-
ritas. non quaſi nos dilexerimus dm̄
ſ; quoniam ipſe prior dilexit nos. ⁊
miſit filium ſuum propitiationē ꝓ
peccatis noſtris Cariſſimi ſi deꝰ dile
xit nos. ⁊ nos debemus inuicem di-
ligere. Deum nemo vidit vnꝗ̄. Si
diligamus inuicē dn̄s in nobis ma
net. ⁊ caritas eius in nobis perfecta
eſt. In hoc intelligimus. quoniā i eo
manemus ⁊ ipſe in nobis. quoniam
de ſpiritu ſancto dedit nobis Et nos
vidimꝰ ⁊ teſtificamur qm̄ pater mi
ſit filium ſuum ſaluatorem mundi.
vt viuamus per eum. Quiſquis con
feſſus fuerit. qm̄ iheſus eſt filius di
deus in eo manet ⁊ ipſe in deo. Et
nunc cognouimus ⁊ credimus cari
tati quā h; deus in nobis Deus cari
tas eſt. ⁊ qui manē in caritate in deo
manet. ⁊ deus in eo In hoc perfecta
eſt caritas dei nobiſcum. vt fiduciā
habeamus in die iudicij. ꝙ ſicut ille
eſt ⁊ nos ſumus in hoc mundo. Ti-
mor non eſt in caritate. ſ; perfecta ca
ritas foras mittit timorem. quoniā
timor penam habet. Qui autē timē
non eſt perfectus in caritate. Nos er
go diligamus deum. qm̄ deus prior
dilexit nos Si quis dixerit quoni
am diligo deum ⁊ fratrem ſuum od
rit mendax eſt Qui enim non diligit
fratrem ſuum quem videt. deū quē
non vidit quomodo poteſt diligere.
Et hoc mandatū habemꝰ a deo. vt
qui diligit deū. diligit ⁊ fratrē ſuū.

Euangelium Luce. xvi

IN illo tempore Di
xit iheſus diſcipulis ſuis ⁊
turbis pharizeorū. Homo
quidam erat diues ⁊ induebat̄ pur
pura ⁊ byſſo. ⁊ epulabatur quotidie
ſplendide. Et erat quidam mendicꝰ
nomine lazarus qui iacebat āte ianu
ā eius vlceribus plenus. cupiens ſa
turari de micis que cadebant de mē
ſa diuitis ⁊ nemo illi dabat. S; ⁊ ca
nes veniebant ⁊ lingebant vlcera eiꝰ
Factū eſt aūt vt moreretur mendi-
cus ⁊ portaretur ab angelis in ſinū
abrahe Mortuus eſt aūt ⁊ diues ⁊ ſe
pultus eſt in inferno Eleuans autē
oculos ſuos cū eſſet in tormentis vi
dit abrahā a longe ⁊ lazarū in ſinu
eius. Et ipſe clamans dixit. Pr̄ abra
ham miſerere mei. ⁊ mitte lazarū vt
intingat extremū digiti ſui in aquā
vt refrigeret linguā meam. ꝙ cruci-
or in hac flāma. Et dixit illi abrahā
Fili recordare. ꝙ recepiſti bona i vi-
ta tua. Lazarꝰ aūt ſimilit̄ mala. nūc
aūt hic ꝯſolatur. tu vero cruciaris. ⁊
in his oībus inter nos ⁊ vos chaos
magnū firmatum eſt. vt hij qui vo
lunt hinc tranſire ad vos n̄ poſſunt.
neq; inde huc tranſmeare Et ait Ro
go ergo te pater vt mittas eū in do
mū pr̄is mei. habeo em̄ quinq; fr̄es
vt teſtetur illis. ne ⁊ ipſi veniant in
hūc locū tormentorū Et ait illi abra
hā. Hn̄t Moyſen ⁊ ꝓphetas audiāt il
los. At ille dixit Nō pr̄ abrahā. S;
ſi quis ex mortuis ierit ad eos peni-
tenciam agent. Ait aūt illi Si moyſē
⁊ ꝓphetas nō audiunt. neq; ſi quis
ex mortuis reſurrexerit credent

A

Dnica.i.pꝰ pēthe. Sermo .lxxviij.

Eꝰ caritas eſt ⁊ qui
manet in caritate in deo ma
net.⁊c̄. Quia fidelibus pre
cipit apoſtolus . Spiritum nolite ex
tinguere. Ideo in hac dominica pꝰ
penthecoſtes legitur epiſtola iſta de
caritate.quia vt ait apoſtolus. Sic ē
lectio iſta ſicut oleum in flamma. ſcꝫ
vt caritas nutriatur ⁊ creſcat. Quibꝰ
dam vero ſic eſt tanq̄ flamma ad fo
mitem.vt ſi non ardebat acce dente
ſermone accendatur. In quibuſdam
er go nutritur quod eſt. In quibuſ
dam accenditur. q̄d deeſt. vt omnes
vna caritate gaudeamus . Duplicēꝫ
caritatem diſtinguit beatus Johan
nes in verbis iſtis.ſ.increatam.⁊ cre
atam.ſiue ſubſtancialem ⁊ accidenta
lem. Subſtancialis eſt diuina eſſen
cia. De qua dicit. Deus caritas eſt
Duobus modis dicitur deꝰ caritas
Eſſencialiter ⁊ effectiue. Eſſenciali
ter.q̈ tres perſone ſumme diligunt
ſe.eſt enim inter eos ſumma ⁊ mutu
a caritas. Unde Bernardus Caritas
trinitatē ⁊ vnitatē quodammodo co
hibet ⁊ colligat in vinculo pacis.
Philipenſes.iiij. Pax dei exſuperat
⁊c̄ Effectiue dicitur caritas quia in
flammat affectum ad diligendūꝫ ſe.
ſicut ab eodēꝫ apoſtolo dicitur. Lux
que illuminat intellectum ad ꝯgno
ſcendum ſe.i. Johannis.i. Deus lux
eſt.⁊ tenebre in eo non ſunt vlle.
Bernardus. Duo in nobis expur
ganda ſūt.intellectus vt nolit. affe
ctus vt velit. Criſtus intellectum il
luminauit. Spūs ſanctus purgauit
affectum. Accidentalis caritas ē do
nū dei.ſ.ipſa virtus.de qua ſubdit.

B

⁊ qui manꝫ in caritate.⁊c̄. Caritas ē
dilectio dei ⁊ proximi. Deus em̄ di
ligendus eſt propter ſeipſum.q̄ eſt
ſummum bonum in quo erit totum
gaudium noſtrum. Pſalmiſta. Saci
abor cum apparuerit gloria tua.
Apoſtolꝰ. Oro vt cognoſcā te.amem
te.gaudeam de te. Quadruplici gra
du ſicut ait Bernardus aſcenditur
ad perfectionem dilectionis dei.
In primo gradu diligit homo ſeip
ſum propter ſe.diligit em̄ vitā ſuam
fugiendo aduerſa.⁊ concupiſcenciaꝫ
ſuam appetendo proſpera ⁊ ſuauia
q̄ caro eſt ⁊ nihil ſapit niſi ſeipſum.
Iſte amor carnalis ⁊ animalis eſt .i.
Corinthioꝝ.xv. Primo aīale.deinđ
q̄d ſpirituale. In ſcđo gradu diligit
deū ꝓpter ſe.ſ.preſentit euꝫ ſibi neceſ
ſarium.videns em̄ q̄ per ſe non po
teſt ſubſiſtere.incipit creatorem ⁊ gu
bernatorē ſuū diligere. Ob h̄ etiaꝫ do
minus vult hoīem in tribulationi
bus exerceri vt cogatur r̄currere ad
gubernatorem ⁊ liberatorem ſuum
⁊ diligere ipm̄. Yſa.xxviij. Sola vex
atione dabit intellectūm auditui.
vñ Inuoca me in die tribulatōis.⁊c̄
In tercio gradu diligit deuꝫ iā non
ꝓpter ſe.ſ; ꝓpter ipm̄ occaſione quip
pe frequētiū neceſſitatū crebris in
terpellationibꝰ.deide incipit frequē
tare.⁊ freq̄ntando guſtare. guſtādo
ꝓbare.q̄ ſuauis eſt dn̄s .⁊ ita ad di
ligendū pure deū plus allicit guſta
ta ſuauitas q̄ vrgeat ipſa nccitas.ita
vt exemplo ſamaritanoꝝ dicencium
mulieri. Joh.iiij. Jam nō ꝓpter tuā
loq̄lam credimꝰ..⁊c̄.quia ipſe eſt ve
re ſaluator mundi .dicamus ⁊ nos.
cum iam non ꝓpter tuam neceſſitatē

deum diligimus. ipſi em̄ guſtauim9 ⁊ ſcimus quoniam ſuauis eſt domi-
nus. Iſte amor eſt filialis ⁊ caſtus
Unde. i. Petri. i. Caſtificātes aīmas
veſtras in obediencia caritatis
In quarto gradu ſe homo diligit ꝓ
pter deum ſolummodo. cum diuino
inebriatus amore oblitus ſui totus
pergit in deum ⁊ adherens deo vn9
ſpiritus fit cum eo. Hic gradus eſt
mons excelſus. De quo pſalmiſta
Mons coagulatus. mons pinguis.
Adhūc in mortali vita pauci aſcendē
re poſſunt. ⁊ ſi quis ad illum vel ad
momentum admittitur ſubito mali-
cia deus perturbatur corpus morti
aggrauat. ſollicitat carnis neceſſitas
vel ſuperna reuocat caritas Hanc
graciaꝫ putare poſſumus vel ex par
te ſanctos martires aſſecutos. quorū
animas vis amoris prorſus reputa
ret. vt corpora ſua foris exponerent
tormenta malicie contempnerent. ⁊
acetum doloris ſenſus ſerenitatē pec
catoris non turbaret. Romanos. v.
Gloriamur in tribulationibus ⁊ tū
non introducemur in gladiuꝫ domi
ni ⁊ in abyſſum eterni luminis. ⁊ in
gerens vt omnes affectiones huma
ne tranſeant in diurnas in oratione
poſtulamus cum dicimus: Fiat volū
tas tua. ⁊c̄ Quomō ſtilla aque modi
ca multo infuſa vino deficere a ſe to
ta videtur dum in ſaporem vini in
duit ⁊ calorem. ⁊ quomō ferrum ig
nitum ⁊ candens propria forma ex
utum fit igni ſimilimum. ⁊ quomō
ſolis luce perfuſus aer in eadeꝫ tranſ
formatur luminis claritate. vt non
tam illuminatus ꝙ ipſum lumen vi

deatur. ſic in ſanctis cum eſt huma
nam affectionem quodam ineffabi
li modo neceſſe erit a ſemetipſa lique
ſcere atqꝫ videri. tranſfundi penitus
voluntati. Proximus diligendus ē
propter deum. ſ. ꝗ hꝫ deum in ſe ſic
in ſtatu gracie vel vt habeat bonuꝫ
⁊ redeat ad bonum ſi eſt in ſtatu cul
pe. ⁊ hoc modo diligimus inimicos
orantes vt conuertantur ad deum.
vel ad eos qui conuerti non poſſunt
ſcꝫ iam damnatos n̄ diligamus. nec
pro eis oramus. Prouerbioꝝ. xi.
Mortuo homine impio nulla erit d̄
eo ſpes Sed quare non datur ter
cium preceptum. vt hō diligat ſeipꝫ
Ad hoc dicendum. ꝙ cum in hoīe
duo ſunt. ſ. anima ⁊ corpus. non fuit
neceſſe vt daretur preceptum de di
ligenda carne. qm̄ ad hoc eſt hō pro
nus per ſe. cum naturaliter ſit ei inſi
t9 amor carnis. Epheſios. v. Nemo
vnꝗ carnem ſuam odio habuit. ſed
nutrit eam. ante peccatum namqꝫ
homo carnem ſuam per affectuꝫ na
ture ordinate. ⁊ temperate dilexit. ſ.
ad neceſſitatem fouendo contra cor
ruptionem poſt peccatum per viciū
ↄcupiſcencie diligere incepit ad ſup
fluitatem. ⁊ ideo non eſt ad hoc pre
ceptū incitanduꝫ vt diligat. ſed coha
bitatione potius refrenandum ne ni
mis diligat. Unde dicitur ad Roma
nos xiij. Carnis curam ne feceris
in deſiderijs Eccleſiaſtici. xviij
Si pſtes anime tue concupiſcenci
as eius faciet te in gaudiū ⁊c̄.
Item dicitur Iohānis. xij Qui amat
aīaꝫ ſuā ꝑdꝫ eam. igit̄ de dilectione
non datur aliquod preceptūꝫ per ſe

E

quoniam eodem precepto quo dili
gere deum precipitur. animam ſuaȝ
diligere iubetur. cum ſolus deus ſit
bonum anime rationalis. nec in alio
beatificari ſeu perfici poſſit. Unde a
it. Geneſis. xv. ¶ Ego ſū merces tua
magna nimis. Ille igitur vere aiam
ſuam diligit qui deum diligit. Ex ꝑ
dictis patȝ ꝙ q̄tuor ſunt que diligere
debemus ex caritate. ſ. Corpus. Ani
mam. Proximum ⁊ Deum. In qui
bus ordineȝ aſſignat apoſtolus qui
dicit. ſ. ꝙ Primo debemus diligere
quod ſupra nos eſt. ſ. deum

Scdo id quod ſumus

Tercio id quod iuxta nos eſt.

Quarto id quod infra nos eſt. ſ. cor
pus noſtrum ⁊ corpus proximi. In
dilectiōe vero proximi aſſignat hos
grad9 ambroſius. vt Primo diligā
tuſ parentes.

Scdo filij.

Tercio domeſtici.

Quarto extranei.

Quinto inimici De primo. Exo
di. xx. Honora patrem tuuȝ ⁊ matrē
tuam. ⁊c̄. Item dicitur ꝙ pulli cico
nie tanto tempore paſcunt parentes
in ſenectute. quāto tempore paſti fu
erūt ab ipſis Similiter faciunt filij
gruis. qui etiam pro patre morti ſe
opponunt qn̄ falco inſequitur ipſum
Sed filij vulturis permittunt parē
tem mori fame. qn̄ venari nō poteſt
in ſenectute. Eccleſiaſtici. iij ¶ Fili ſu
ſcipe ſenectam patris tui. ⁊c̄

De ſcdo Eccleſiaſt. vij. Filij tibi ſūt
erudi illos. ſicut. Thobias de quo le
gitur ꝙ filium ſuū ab infancia time
re deū docuit. ⁊ abſtinere ab oī pctō
Coruinū eſt nō paſcere filios. ſic qui

F

vicijs denigrando. nullam bonā do
ctrinam filijs ſuis tradunt. Ecci. xli
De patre impio ↄqueruntur filij.
quoniam ꝓpter illū ſunt in oꝓbrio.
De tercio ad Galatas vltimo ¶ Dū
tempus habemus operemur bonuȝ
ad omnes. ⁊c̄. Ubi dicit Jeronimus
Domeſticus fidei eſt qui eadeȝ tibi
religione coniungitur. quem a con-
ſorcio fraternitatis peccata non ſepa
rant. Eccleſiaſtici. iiij Non ſit man9
tua ad accipiendum porrecta. ⁊c̄.
De quarto Mathei. vi. ¶ Diligite ī
imicos veſtros. ⁊c̄ Prouerbioꝝ. xxv
¶ Si eſurierit inimicus tuus ciba il
lum. Apoſtolus. Bonum ⁊ magnū
eſt ſi ei qui tibi nihil boni fecit es be
niuolus ⁊ beneficus. ſed longe meli
oris ⁊ excellentiſſime bonitatis eſt di
ligere inimicos

Prima eſt quia deus precipit. Und̄
hoc mandatum habemus vt qui di
ligit deum diligat ⁊ fratrem ſuum.

Scdo quia conſors nature. vnd̄ Ec
cleſiaſtici. xiij. ¶ Omne animal ſibi ſi
mile diligit. Iſaie. lviij. ¶ Carneȝ tu
am ne deſpexeris. Job. v. ¶ Uiſitans
ſpeciem tuam non peccabis

Tercia quia ymago dei. Eccleſiaſtici
xvij. ¶ Deus creauit de terra homi-
nem ⁊ ad ſimilitudinem ⁊ ymagineȝ
ſui fecit illum.

Quarta quia filius dei eſt. vel de fa
cili eſſe poteſt. prima Johannis. iij.
Nunc filij dei ſumus ⁊ nondū. ⁊c̄.
Auguſtinus. Si diligam9 xp̄m: dili
gamus ⁊ membra eius que adopta-
uit.

Quīta. ꝙ dilectio proxi augm̄tum ⁊
nutrimētū ⁊ incremētum eſt dilectōis
dī. vn̄ Si quis dixerit. ꝙ diligo deū

⁊ fratrem ſuum odit mendax eſt
Primum caritatis aſſignatur cuȝ di
citur. Qui manet in caritate in deo
manet. per fidem. ſpem ⁊ caritatem
Fide nanqȝ inheret homo prime ve
ritati magis credendo deum ꝙ ſibi.
Spe inherȝ ſumme largitati magis
confidendo de deo ꝙ de ſeipſo Cari
tate inheret ſumme bonitati magis
diligendo deum ꝙ ſeipſum. Fide ꝓ
mouetur ad ſpem. per ſpem profici
mus ad caritateȝ. ſine qua nihil. vbi
enim nō eſt fides nō poteſt eſſe ſpes
Unde ad hebreos. xi. Credere opor
tet accedentem ad deum. quia eſt. ⁊ i
quirentibus ſe remunerator ſit. alio
quin que ſpes eſſe poterit. Ubi autē
non eſt ſpes: caritas non eſſe poteſt.
Quis enim illum diligat de quo ni
hil ſperat. Hijs itaqȝ virtutibus ma
nemus in deo tanꝙ in firmo preſi-
dio. Unde Prouerbiorum. xviij.
¶ Turris fortiſſima nomen domini
ad ipſam currit iuſtus ⁊ exaltabitur
Item yſaie. iiij. ¶ Super omnē glo-
riam protectio ⁊ tabernaculum. ⁊c.
ab eſtu ⁊ in ſecuritatem ⁊ abſconſio-
nem a turbine mundane tribulatio
nis ⁊ a pluuia diabolice fraudis.
Sequitur. Et deus in eo. Hoc addi
tur. quia multi ſunt in deo in quibꝰ
etiam deus non eſt. quoniaȝ omnes
electi ab eterno fuerunt per prede-
ſtinationem in deo. vnde dicitur ad
Ephesios. i. Elegit nos ante mundi
conſtitutionem vt eſſemus ſancti ⁊ i
maculati in conſpectu eius in carita
te. ſed deus non eſt in homine niſi ex
quo incipit ipſe diligere deuȝ. manet
nanqȝ deus in homine per graciam
liberando a peccatis. conſeruando i
bonis. promouendo ad meliora. con
ſummando in gloria. vnde dicitur.
Iſaie. xxxi. Proteget dominus exerci
tum iheruſalem. protegens liberans
tranſiens ⁊ ſaluans. Sed multi inſi
pientes dicunt qui ad vitam prede
ſtinatus eſt perire non poteſt. quare
conabor. quod futurnm eſt fiet. Ec
ce quanta dēmencia. nullus vulnera
tus aut eger dicit quid medicus fa
ciet. quod futurum eſt fiet. Ecce no
lunt dare anime ſue legem quaȝ cor
pori tribuunt. dicunt nobis. nolite
commouere ſi deꝰ vult ſaluabit vos
⁊ nemo dicit nolite cibum parare.
Nolite veſtimentum dare. ſi deus
vult paſcet ⁊ veſtiet vos. Nunquid
ſine ſtudio eterna haberi poſſunt. im
mo in illis ſtudium noſtrum requi
rit qui ait. Mathei. vi. Primuȝ que
rite regnum dei ⁊ iuſticiam eius. ⁊
hec omnia adijcientur vobis. Pre-
ſciencia dei non infert alicui neceſſi
tatem. nullus enim dampnatur niſi
per opera vel ptāte liberi arbitrij.
Deus enim non compellit hommeȝ
ad bonum vel ad malum. ſed in no
bis eſt ſequi deum vel diabolum
Unde dicitur. Deuteronomij. xxx.
¶ Conſidera ꝙ propoſuerit deus in
conſpectu tuo vitam ⁊ bonuȝ. ⁊ ecō
uerſo morteȝ ⁊ malum. quod placu
erit dabitur illi. vnde dicitur. Gene
ſis. xxi ¶ Ecce ego do vobis ſerenam
viam vite ⁊ mortis. Ad hec etiam i
duci poſſunt exempla naturalia. Si
video cecum in biuio. bene ſcio ꝙ ſi
tendit per viam que ducit ad foueā
cadet in illam. ſi autem per viam re
ctam euadet. quantuȝ viſus meus o
peratꝰ ad caſū ceci. tm̄ ad dānationeȝ

A

hominis preſcientia dei:excepto ꝙ ego non poſſum preſcire quamuiꝫ tenebit cecus.ſed deus preſciuit ab eterno quid facturus ſit homo Item alii qui ſolēt pullos in natiuitate eligere. quos preuident futuros fortes ⁊ bonos.⁊ ſicut preelectio hominis nihil ponit in pullo : ita nec predeſtinatio dei aliquid ponit in homine : niſi ꝙ viſus hominis eſt fallibilis. viſus vero dei infallibilis. Eccleſiaſtici.xxiij. ¶ Oculi domini multo plus lucidiores ſunt ſole circumſpicientes omnes vias hominum

¶ Eodem die.
Sermo.lxxix.de euangelio.

Homo quidaꝫ erat diues qui induebatur purpura ⁊ biſſo ⁊c. In hac parabola euangelica diues ⁊ pauper obuiāt ſibi per antitheſim.i.contrapoſitionē ſm tria tempora.vel potius ſm tres ſtatus.ſcilicet ante mortem.in morte. ⁊ poſt mortem. Ante mortem.ſcilicet in tempore vite preſentis opponunt ſibi.ſtatus felicitatis in diuite. ⁊ ſtatus calamitatis in paupere. Felicitas notatur in tribus. ſcꝫ in opulentia rerum.in cultu veſtimentoꝝ.in aſſiduitate deliciarum.

¶ De primo dicitur ¶ Homo quidam erat diues Ubi primo notandum ꝙ dominus deſignauit diuitem nomine appellatiuo quod eſt cōmune omnium ſpecierum : dicens. Homo.ſed non deſignauit euꝫ nomine proprio quod conueniret ei ſoli.immo loco ꝓprij nominis poſuit nomen diſcretiuum.ſcilicet quidam:cauſa deſpectō

B

nis. Pſalmiſta ¶ Nec memor ero nominum eorum per labia mea. Aſſignant autem quinqꝫ rōnes quare nō noīauit diuitem.

¶ Prima ratio eſt ut oſtenderet ꝙ ſciēcia dei contraria eſt ſcientie huiꝰ mūdi. Mundus enim non habet noticiam niſi diuitum: eos reputat.eos extollit. Unde pſalmiſta ¶ Beatum dixerunt populum cui hec ſunt Promptuaria eorum plena : eructantia ex hoc in illud. Unde eccleſiaſtici. xiij. ¶ Diues locutus eſt ⁊ omnes tacuerunt. Jacobi.ij ¶ Si introierit in cōuentū veſtrum vir aureum anulū habens in veſte candida ⁊c. Sed deus habet noticiaꝫ paupeꝝ:eos eligit.eos beatos dicit Pſalmiſta ¶ Honorabile nomen eoꝝ coram illo Unde ⁊ hic lazarum nominauit Jaco.ij. ¶ Nōne deus elegit pauperes in hoc mundo Iſa.xlviij. ¶ Elegi te in camino paupertatis. Math.v. ¶ Beati pauperes ſpiritu:quoniam ipſorum eſt regnuꝫ celorum.

¶ Secunda ratio eſt ut diuites puniātur in hoc quo peccant. Non eñ ſtudent niſi dilatare nomen ſuum in terra. Ideo turres ⁊ palacia edificant. agros ⁊ vineas multiplicāt. Pſalmiſta ¶ Uocauerunt nomina ſua in terris ſuis. Unde ſignati ſunt per gigantes qui dixerunt gene.xij. ¶ Uenite edificemus turrim ⁊ celebremus nomē noſtrum in terra. Jhere.xlij ¶ Recedentes a te ī terra ſcribentur:nō in celo. Littere nois eoꝝ ſunt poſſeſſiones dignitates. honores.

¶ Tercia rō eſt ut oñderet ꝙ diuites ī terra in breui perdūt.ꝙ perit memoria eoꝝ cū ſonitu. Job.xiij ¶ Meōria

noſtra comparabitur cineri ⁊ redigā
tur in lutū ceruices veſtri. Prouer.
x. ¶ Nomen impioꝝ peribit. In quo
notatur ꝙ memoria eorum dū per
manet fetet: cum memoria iuſtorū
redoleat. Unde eccleſiaſti. xlix. ¶ Me
moria Joſue in comparatione odo/
ris ⁊c̃.

Quarta ratio eſt ut oſtenderet ꝙ no
mina eorum nõ ſunt ſcripta in libro
vite: in quo ſcripta ſunt nomina elcõ
rum qui precepta dei ſeruauerunt.
Pſalmiſta ¶ Deleant̃ de libro viuen
tium: ⁊ cum iuſtis nõ ſcribant̃. Exo.
xxx. ¶ Hoc dabit omnis qui trãſit ad
nomen dimidiū ſicli iuxta menſurā
templi. Siclus decem habet obulos
Luce. x ¶ Gaudete. ꝙ noīa veſtra ſcri
pta ſunt in celo.

Quinta ⁊ vltima ratio eſt quia diues
iſte non agnouit xpriſtum in paupe/
re. qui dicit. eſuriui ⁊ nõ dediſtis mi
hi manducare ⁊c̃. Ideo ignoratur a
xp̃o. prima Coꝛ. xiiij. ¶ Ignorãs ig
norabitur. Pſalmiſta ¶ Beatus qui
intelligit ſuper egenum ⁊ pauperem.
Multa peccata diuitijs ſunt annexa
Primū eſt iniq̃ acquirere Unde ab
bacuc. ij. ¶ Ue ei qui multiplicat nõ
ſua ⁊c̃. Jheronimus. Oīs diues aut
eſt iniquus: aut hñs iniqua.
Secundū eſt queſita detinere. Exo.
xvi. ¶ Manus ſeruãtis computruit.
Jacobi. iiij. ¶ Agite nũc diuites ⁊c̃
Tercium eſt in eis ↄfidere. ſicut ille
qui dicebat Luce. xij. ¶ Anima mea
habes multa bona repoſita in annos
plurimos ⁊c̃. Prouer. xi. ¶ Qui con
fidit in diuitijs corruet.
Quartum eſt contra pauperes ſuper
bire. Unde yſa. vij. ¶ Requieuit ſyri
a ſuper effraim. id eſt ſuperbia in di
uitibus. Unde pri. thimo. vltimo.
¶ Precipe diuitibus huiꝰ ſeculi non
ſuperbe ſapere. vbi dicit apoſtolus.
¶ Uermis diuitiaꝝ ſuperbia.
Quintum eſt voluptuoſe expendere.
ut patet in iſto diuite. Amos. vi. Ue
vobis qui comeditis agnum de gre
ge. ⁊ vitulum de armento. i. electa et
optima. Hij ſunt laquei diuitum. de
quibus pri. thimo. vlti. ¶ Qui volũt
diuites fieri incidũt in temptationẽ
⁊ in laqueum dyaboli. Propter hoc
dicitur eccleſiaſt. xi. ¶ Si diues fue/
ris non eris immunis a delicto. Et
dominus math. xix ¶ Difficile eſt di
uites intrare in regnum dei. Semel
tamẽ inuenitur in tota biblia. Eccle
ſiaſtici. xxxi. ¶ Beatus diues qui in/
uentus eſt ſine macula. ⁊ paulo poſt.
Quis eſt hic ⁊ laudabimus eū. Ra
ra auis in terra. alboq̃ ſimilima coꝛ/
no ⁊c̃.

De ſecundo ſubditur. Qui indueba
tur purpura ⁊ biſſo ⁊c̃ Purpura que
eſt veſtis precioſa vtebatur exterius
ad ambitionem ⁊ inanem gloriã Biſ
ſo q̃ eſt veſtis mollis ⁊ cãdida vtebat̃
iuxta carnem ad molliciem ⁊ luxuri
am. Luce. xvj. ¶ Qui in veſte precioſa
ſunt ⁊ in delicijs: in domibus regum
ſunt. quaſi non in domo xpriſti. Gre/
gorius. Si cultus precioſarum veſti
um culpandus nõ eſſet: ſermo dei nõ
ſic euigilanter exprimerẽ. quia diues
purpura ⁊ biſſo indutus apud infe/
ros torqueretur. Purpura ſanguine
tingitur. ꝙ talis cultꝰ vix ẽ ſine ſang/
uine culpe. Jhere. ij. ¶ In alis tuis i
uentꝰ eſt ſanguis paupeꝝ ⁊ innocẽtū
⁊ ideo ↄuertetur in ſanguine pene.

E

Juxta illud ozee.iiij. ¶ Sanguis ſan
guinem tetigit. Iſa.ix. ¶ Veſtimentū
mixtum ſanguine erit in combuſtio
nē ꝛ cibus ignis. Biſſus quoqꝫ mol
lis ꝛ candida conuertetur in abiſſum
aſperam ꝛ tenebroſam ꝑſal. ¶ Abiſſꝰ
abiſſum inuocat: in voce catharactaꝝ
tuarum ꝛc.

¶ De tercio additur Et epulabat' quo
tidie ſplendide. Dituit ille mancipi
um gule nullo interpolando ieiunio
Unde valde culpabilis ſplendor iſte
attenditur circa fercula artificialiter
preparata. circa vaſa aurea ꝛ argētea.
circa ſuppellectilia candida . circa ſu
perflua luminaria. circa ſeruoꝝ mini
ſteria. Sed ſplendor iſte meretur te
nebras ſempiternas Unde legitur in
vitaſpatrum : ꝙ quidam monachus
raptus ad portas inferi: vidit illuc a
nimam cuiuſdam diuitis pertrahi a
demonibus cachinnantibus ꝛ illudē
tibus ei. cui princeps demonioꝝ tan
ꝙ amico congratulans : iuſſit cathe
dram preparari. ꝛ pallio indui. ſicut
dum viueret ſolitus erat. Tūc demo
nes vocauit: ut eum ſupra ſedem inex
tinguibiliter ardentem poneret: que
non poſſet extingui ſi totum mare ſu
perfunderetur. Pallium quoqꝫ ſimi
lis ardoris circumdederunt euꝫ. De
inde ad precepta principis appoſue
runt: ori ſuo poculum eris carden
tis: omni genere fetoris confectum.
qui per omnia membra eius erum
pebat in flammas . Deinde pro io
culatoribus concrepebant in auribꝰ
eius duabus tubis que per oculos ꝛ
nares eiꝰ ſcintillas igneas ingerebāt
Deinde autem pro dilectione mere
tricum miſſus eſt in cameram arden

F

tem plenam omni genere ſerpentum
qui ſeuientes amplexati ſunt eū: mor
ſibus laniantes . ꝛ horridum ſibilan
tes . ꝛc.

¶ Calamitas pauperis ſimul notatur ī
tribus.
In penuria rerum. qꝛ mendicus.
In multitudine vlcerum. quia vlce
ribus plenus.
In indigentia ciborum. quia cupiēs
ſaturari de micis que cadebāt de mē
ſa diuitis. ꝛ nemo illi dabat.
Aggrauatur vero peccatuꝫ auaricie
diuitis in quinqꝫ .
Primo in hoc quod dicitur. erat qui
dam. id eſt vnus. Qui enim non da
bat vni: multo minus dabat pluribꝰ
cum dicitur thobie. iiij. ¶ Noli auer
tere facieꝫ tuam ab vllo paupere Ita
enim fiet ut nec auertatur a te facies
domini .

¶ Secundo in hoc quod dicitur men
dicus. pulſans ꝛ excitans pietateꝫ per
clamorem. Unde eccleſiaſti. iiij. ¶ Ro
gationem contribulanti ne abijcias : et
nō auertas faciem tuā ab egeno
Tercio in hoc quod dicitur. Jacebat
ad ianuā eius. Quomodo enim que
reret abſentem qui non reſpiciebant p̄
ſentem. O ꝙ diſſimilis erat Job qui
ait. xxxi. ¶ Foris non manſit peregri
nus. oſtium meum viatori patuit.
Quam diſſimilis erat abraham qui
ſtabat ad oſtium tabernaculi ut ſuſci
peret peregrinos. Geneſis. xviij. Di
cit Johannes criſoſtomus. Jacebat
ante ianuam lazarus: ut crudelitateꝫ
diuitis in ſuo corde monſtraret: ut e
um diues videret exiens ꝛ reuertens
ut diues non poſſet dicere. Non vidi.
In angulo fuit . ꝛ eum aſpicere non

potui.
Quarto in hoc quod dicitur. vlceribus plenꝰ. Solent enim vlcera infirmorum viſa prouocare pietatis affectum. a quibus qui auertunt oculos pietati ſe negant. Unde eccleſiaſti. iiij. Oculos tuos ne tranſuertas a paupere. Dicit hic petrus rabanus. Mollibus veſtimentis ⁊ epulis blādis crudelis anima viſcera ferrea nutriebat. Unde prouerbioꝝ. xij. Uiſcera impiorum crudelia: que dominꝰ humane ſalutis auidus inquiſitor cupiens emolliri: proiecit ante ianuam eiꝰ inflatorium pietatis. Sed dici poteſt illud Iheremie. vi. Fruſtra conflauit conflator. Idem. Auribus diuitis obturatis nihil eſſet vnius vox clamantis. Unde ad aperiendum cor diuitis: pauperis totum corpus vulneribus apparuit. ut quot eſſent vulnera: tot eſſent ora clamantia. Et quem vox eſurientis non mouerat: ſuſpiria doloris. gemitus. ⁊ tota erumnarum congeries commoueret. Sed diues ſuperbo oculo ⁊ inſatiabili corde omnia hec audire ⁊ videre ⁊ ſentire contempſit. immo varijs ferculis crapulatus indigeriem ſuam ructuabat ad celum: ne vocem pauperis eſtuantis audiret.

Quinto aggrauatur peccatum eius in hoc quod dicitur Cupiens ſaturari de micis que cadebāt de menſa diuitis. Non de delicijs que erant in menſa: cum tamen infirmus eſſet. et ideo non eſſet culpandus: ſi delicata appeteret. Quam contrarius fuit beatus iob qui dicebat triceſimoprimo. Si negaui quod volebant pauperibus: ⁊ oculos vidue expectare feci. Item eccleſiaſtici. Cor inopis ne affixeris. ⁊ ne pertrahas datum ⁊c̄. Sed nemo illi dabat. nec dominus. nec famulus. crudelis dominus. crudeles ſunt famuli. Unde eccleſiaſtici decimo. Scd̄m iudicem populi: ſic ⁊ miniſter eius. ⁊ qualis rector eſt ciuitatis ſic ⁊ habitantes in ea. Criſoſtomus. Infelix ⁊ ſi precepta dei non cōſideras: ſaltem miſerere conditionis tue. ⁊ time ne talis eff[illegible]aris. Unde dicitur Iob quinto. Uiſitans ſpeciem tuam non peccabis. Sed ⁊ canes veniebant. quos nec ipſe poterat remouere: nec inſtitor erat qui remoueret ipſos. ⁊ lingebant vlcera eius. ⁊c̄.

Et notantur hic tria ɔtra ipſum diuitem.

Primum eſt ꝙ mitiores ſunt canes: ꝙ̄ diues.

Secundum eſt quod diues eſt mitior ⁊ largior canibus ſuis ꝙ̄ ipſo pauperi.

Tercium eſt ꝙ pauper largior eſt canibus diuitis: ꝙ̄ diues ipſi.

De primo dicit petrus rabanus. Canes pauperis vlcera curant magiſterio nature. diues pauperem negligit accuſante natura.

De ſecundo dicit idem petrus rabanus. Diues miſer ſi pauperi micam non dediſti: ſaltem quare canes abijcere neglexiſti. Sed canes tui mitiores te. tu mitior canibus tuis quam pauperi. Canes tui aliquando de mēſa tua accipiunt pinguia: ſed pauper nec micam quidem de menſa tua recepit.

N I

De tercio. diues pauperem de micis
cadentibus non paſcit. ⁊ pauper ca/
nibus diuitis humanius extitit. ⁊ mi
ro mō pauper canes diuitis ſuis vlce
ribus depaſcebat multus.
Sed iam tranſeamus ad ſecundum.
ſtatum conſiderantes que acta ſunt ī
tempore mortis vbi opponuntur. trā
ſitus pauperis ad requiem. ⁊ tranſi/
tus diuitis ad tormenta. ¶ Factuꝫ eſt
autem ut moreretur mendicus. Uti
tur preterito imperfecto. quia nihil
perfectuꝫ habuit in eo mors. immo
per eam tranſiuit ad vitam. Unde di
citur ſapientie. v. ¶ Uiſi ſunt oculis
inſipientum mori. illi autem ſunt in
pace. id eſt in ſinu abrahe. Unde ſequi
tur. ⁊ portaretur ab angelis in ſinu
abrahe. quia forte non habuit homi
nes portatores. Unde dicit quidam
Dum moritur diues concurrunt vn
diqꝫ ciues. Pauperis ad funus: vix
portitor aduenit vnus. Petrus ra/
banus. Ecce fratres ꝙ lamentanda
rerum mutacio. pauperem portāt an
geli. diuitem deglutit infernus: cum
ſibi exequiarum vertatur: in obſequi
um diuitis migrat tota ciuitas: cum
funus eius effertur. pauper vadit ſo
lus: quem vix portat duorum miſera
tio baiulorum. Merito mox ei offici
a deputantur angelica: cui cum tam
crudeliter negata ſunt ipſa humani/
tatis extrema. Funus diuitis antece/
dit longius cum turba ſuorum. fere
trum pauperis precedit angelorum
pſallentium multitudo. nec dedignā
tur angeli portare pauperem: cui pri
us miniſtrabant. Non dedignantur
portare eum: cuius orationes ⁊ gemi

K

tus portabant ad deum. ¶ Sinus
abrahe locus eſt quietis ⁊ refrigerij.
vbi ante aduentum xpriſti ſanctoruꝫ
anime fouebantur.
Diſtinguunt̄ autem quatuor locoꝝ
differentie in inferno.
Primus locus eſt tenebroſus ⁊ afflic
tiuus. in quo ſunt anime damnatoꝝ.
De quo dicit̄ Math. xxij. ¶ Mittite
eum in tenebras exteriores. Ibi erit
fletus. propter ignem inextingwibilē
⁊ ſtridor dentium: propter frigꝰ in/
tolerabile. Unde Job. xxiiij. ¶ Ab a
quis niuium tranſeunt ad caloreꝫ ni/
mium. quia de pena deducentur ad
penam
Secundus locus eſt tenebroſus ſim
pliciter ⁊ non afflictiuus. ſcilicet lim
bus. in quo ſunt anime pueroruꝫ cuꝫ
originali peccato decedentium: quo/
ruꝫ pena dicitur grauiſſima quo ad
damnationem. ſcilicet carentia viſio/
nis dei. Unde dicitur Johānis. iij.
¶ Niſi quis natus fuerit denuo non
poteſt videre regnum dei. Mitiſſima
tamen eſt quo ad ſenſum. Non enim
cognoſcunt ſe carere viſione dei ⁊ ido
de carentia illa nō dolent. Unde ma
lunt ſe ſic eſſe ꝙ nō eſſe
Terciꝰ eſt locus nō omnino tenebro
ſus: nec afflictiuus alius limbus. in
quo erant ſancti ante incarnationem
quia ſicut habebant interius ſpem li
beratōnis per fidem. ita habebāt ex
terius quandam lucem obſcuram cū
refrigerio quodā. quoniaꝫ erat illis
pena ſenſus in dilatōe liberationis. ⁊
pena damni damni in carētia viſiōis
diuine. Unde actu. ij. ¶ Quē deꝰ ſuſ
citauit ſolutis doloribꝰ īferni. vocat̄

autem locus iſte limbus inferni.⁊ ſi
nus abrahe. Limbus inferni ꝓpter
tenebroſitatem ibi exiſtentē.licet non
ſit ex toto tenebroſus reſpectu pleni
tudinis tenebrarum infernaliū. Si
nus abrahe:eo ꝙ erat in extreō mar
gine inferni.quia erat ibi aliquantu
lum luminis.⁊ quia deerat afflictio
materialis.De hoc ait iacob gene.xx
xvij. ¶ Deſcendam ad filium meū
lugens ad inferos. Nec deſignatᷣ hic
ſepulchrum nomine inferni ut men
tiuntur hebrei. Sciebat eñ Joſeph
nō fuiſſe ſepultum: quem eſtimabat
a beſtia deuoratum. Unde iſte ē ſen
ſus.Moriar⁊ lugens ibo ad inferos
vbi eſt anima eius.

¶ Quartus locus eſt eorū qui extracti
ſunt ab inferno per preces ſanctorū
de quo ſcriptura nō loquitur cū qua
litas pene hoc exigit eſſe.

¶ Mortuus eſt autem diues.vtitᷣ pre
terito perfecto.quia perfecte mortu
us.non vna tantum: ſed triplici mor
te.ſcilicet nature.culpe.⁊ gehenne.
Apocalipſis.viij. ¶ Ve ve ve habitā
tibus in terra. Et ſepultus eſt in in
ferno:ut in parrochia ſua. Galfrid9.
Quis noſtrum ſi videret hunc diui
tem purpuratum ⁊ ex alia parte laza
rum vlceroſum.illum ſic precedentē
iſtum ſic iacentem. nō magis alterū
beatificaret.nec alteri potius inuide
ret. Interroget vnuſquiſqꝫ conſcienti
am ſuam:⁊ poſt euangelij teſtimoni
um certiſſimam veritatē.⁊ certe ma
gis optamus in ſinu abrahe cū men
dico foueri: ꝙ̄ in mille gehēnalibus
flammis cum diuite ſepeliri. Sed ve
miſeris: nolumus ire:qui volumus

peruenire. Prouerbioꝝ.xiij. ¶ Uult
⁊ non vult piger. Amos.iiij. ¶ Audi
te verbum hoc vacce pingues. Uac
ce propter luxuriam. pingues prop
ter gulā.que eſtis in monte ſamarie
id eſt elati de prelatione. que calum
niam facietis egenis ⁊ cōfligitis pau
peres.quaſi raptores cupidi.que di
citis.afferte dominis noſtris⁊ bibe
mus. quia curioſi de querēdis cibis
⁊ poculis. Jurauit dominus in ſan
cto ſuo.id eſt in filio. Ecce dies veni
unt ſuper vos:⁊ lauabunt vos in con
chis.ſicut fit de vaccis: quorum cru
ra ſolent in verticibus leuari.⁊ ſic de
ferri. Crura diuitum ſunt affectōes
carnales.in quibus primo puniuntᷣ
quando pre anguſtia mortis nō poſ
ſunt frui voluptatibus ⁊ delicijs con
ſuetis. Similiter yſaye.xxij. ¶ Ecce
dominus aſportari te faciet ſicut aſ
portatur gallus gallinacius. Et reli
quias noſtras. ſcilicet animas quas
reliquiſtis:nō curantes de ipſis.laua
bat in ollis feruentibus.i. in penis
gehennalibus.⁊ per aperturas exibi
tis. violenter eductis animabus de
corporibus.ſicut quando extrahuntᷣ
captiui a victorib9 per rapturas mu
rorum ciuitatis.altera contra alterā
id eſt viciſſim. Modo vnus.modo ali
us.nunc pater:nunc filius.⁊ proijcie
mini in amon:quod interpretatur a
nathema meroris.⁊ excommunicati
⁊ ſeparati a conſortio electorum:dicē
te ſummo pontifice xpriſto Mathei.
xxv. ¶ Diſcedite a me maledicti in ig
nem eternum:qui paratus eſt dyabo
lo⁊ angelis eius Malach.vlti. ¶ Ne
cutiam terram anathemate.

Nunc tranſeamus ad tercium ſtatũ conſiderantes que gerũtur circa eos poſt mortem cum dicitur. Eleuans autem oculos ſuos cum eſſet in tormẽtis. vbi notatur veteris ſtatus permutatio: quo ad tria.

¶ Primo quo ad locum cum dicitur. Eleuans autem oculos. in quo oſtenditur ꝙ lazarus erat ſurſuȝ. diues deorſum: cum diues prius ſediſſet ad altam menſam. lazarus iacuiſſet ad ianuam. Criſoſtomus. Lazarus ſurſum erat. ille deorſum totus in tormentis. oculos ſolos habebat liberos: ut poſſit leticias beatorum videre. Petrus rabanus. Sero diues ſurſuȝ leuas oculos: quos in terrã ſemper fixiſti.

Secundo quo ad delicias cum dicitur. Cum eſſet in tormentis. Solebat quidem lazarus eſſe in tormentis. diues in delicijs: ſed nunc ecõuerſo. Iſa pe. lxv. ¶ Serui mei comedent ⁊ vos eſurietis.

¶ Tercio quo ad dignitatem. Olim lazarus mendicabat ab eo. nunc ipſe cogitur mendicare a lazaro. Unde ait. Pater abraham. in quo notatur magna preſumptio. quia eum vocat patrem: cuius opera non fecerat. Iohis viij. ¶ Si filij abrahe eſtis: opera abrahe facite. Numeri. xiiij. ¶ Fruſtra miſericordiaȝ petit: qui immiſericors extiterit. Iaco. ij. ¶ Iudicium ſine miſericordia fiet ei qui non facit miſericordiam. Et mitte lazarum. Petrus rabanus. quo ad infernũ de gremio patris de ſolio ſublimi ad ꝓfundum chaos. ad ſtridorem tormantoruȝ de ſancta quiete ⁊ tanto ſilentio beatorũ ut video quod agit diues non eſt nouelli doloris: ſed liuoris antiqui ⁊ magis incenditur. quia ille proſperatur. adhuc diuitem malicia ſua non deſerit: qui non ſe ad lazaruȝ duci poſtulat: ſed ad ſe lazarum vult deduci. Ut intingat extremum digiti ſui in aqua: ⁊ refrigeret linguam meã. Petrus rabanus. Quid eſt diues. vbi ſunt coclearia tua. vbi ſũt horrea tua clauſa ad famem pauperis. certe ſi iam te totum poſſidet ignis inferni. quare ſolius lingue deſiderase ſtibus ſubueniri. an quia lĩgua magis vritur magis ardet que pauperi inſultauit que miſericordiam denegauit. hec precedit ad iudicium. hec prima deguſtat cruciatus que delicioſos cibos ⁊ odorata pocula deguſtauit que miſericordiam fieri non precepit. ⁊ quid. vbi potio ibi ⁊ pena. Sapien. xi. Per que peccat homo per hec ⁊ corripietur. ꝙ crucior in hac flamma. Petrus rabanus. Quare biſſus nõ defendit ab eſtu. purpura non reſiſtit inferno. Ex hoc autem ꝙ diues dicitur hic oculos leuare. cruciari in lingua. digituȝ lazari poſtulare: videtur ꝙ aĩe habeant iuuamenta membrorum. Sȝ dicendum ꝙ anime non habent mẽbra: niſi figurate dicatur habere. ſicut ⁊ ipſe membra habere deſcribitur. nihilominus habet anima ſua moduȝ videndi. loquendi. ⁊ audiendi. queȝ in hac vita non poſſumus ſcire. poſſumus tamen conſiderare. Conſtat enĩ ꝙ poteſtas videndi. loquendi ⁊ audiendi penes animam conſiſtit. miniſterium penes corpus. Unde licet anima ſeparata careat inſtrumẽto viſus. locutionis. auditus: retinet tamen

potentiam videndi. loquendi. ⁊ audi
endi ſm ſuum modum. ⁊ etiā in ſom
nis videat multa viſione ymaginaria.
⁊ ymaginatura intelligibilis ſit in ai
ma ſepara. Multi tamen querūt qua
liter anima exuta corpore igne corpo
rea crucietur: putantes animas non
pati alias penas: niſi quas intra accu
ſatrix conſcientia irrogat. Quibus re
ſpondet magiſter hugo de ſancto vi
ctore. Quid miruꝫ ſi anime extra cor
pora patiātur. ſi leduntur dum cedū
tur indute. cur nō leduntur dum ce
duntur exute. Scriptura ſacra magi
ſtra fidei noſtre hic dicit. Quid am
plius querimus ſuſpicamus non cir
ca dicamus. Beatus tamen auguſti
nus dicit. ꝙ aīa dolet ⁊ patitur tri
pliciter.

Primo modo per viam colligatōnis
cum dolet in pena corporis per com
paſſionem. ſicut mater in pena filij

Secundo modo per viam ↄprehen
ſionis. ſicut per apprehenſionem effi
citur triſtis corpore incolumi.

Tercio modo extra corpus. ſcilicet ſe
parata. ſicut anima diuitis apd infe
ros. ⁊ tunc ſimiliter patitur ab igne
duobus modis.

Primo modo per colligationem ad
ignem: non ut ex igne ⁊ anima fiat v
num. ſed ut anima recipiat paſſioneꝫ
ab igne. Unde dicit beatus auguſti
nus. Accipient ex ignibus penam: nō
dabunt ignibus vitam. Cōtinebit au
tem ignis ille totam animam vndiqꝫ
patientem ſicut ignis materialis totū
ferrum vndiqꝫ calens. Unde dicit be
atus gregorius. Si viuentis homis
ſpiritus tenetur in corpore: cur non
poſt mortem teneatur etiaꝫ corporeo
igne. Eſt tamen ignis corporalis: nō
tantum materialis ad modum ignis
noſtri. ⁊ habet quandam colliganti
am ad ſpiritus damnationis ut pati
antur ab ipſo. quoniam ad hoc crea
tus fuit a deo. Unde dicitur ſapien
tie. xvi. Creatura enim tibi factori
deſeruiens exardeſcit in tormentū ad
uerſus iniuſtos.

Secundo modo patitur per appre
henſionem: rapiendo formas ſpecia
les ex formis ſenſibilibus preſentis
corporis afflictum. ⁊ ita generat ſibi
afflictionem. Unde dicit gregorius
Anime eo ipſe ardent: quo ardorem
ſuum vidēt. Quod exponit magiſter
hugo de ſancto victore dicens. Illic
idem eſt videre quod tangere. ⁊ tan
gere quod dolere. quoniam omnis
ſenſus anime exute equalis eſt: cum
non ſit ibi diuerſitas inſtrumentorū
Idem vis doloris non in tormento:
ſed in ſenſu patientis ↄſiſtit. talem ſen
ſum doloris non eſt qui timeat. Pote
rat ergo deus etiam ſine inſtrumētis
materialibus animabus cruciandis
ſenſum doloris dare: ſed ſignum eſt:
ut in eis puniantur: in quibus pecca
uerunt. Prius quidem ſine corpori
bus ſicut in ſeipſis. prius peruerſe ſunt
delectate. poſtea vero in corporibus
ſicut per corda iniqꝫ ſunt operate. Ar
dor vero ille inuiſibilis qui ex igne
viſibili trahitur vnde aīa cruciatur:
eſſentiaꝫ habet ſpūalem. ⁊ ideo augus.
ait: ꝙ ſubſtantia inferoꝝ: ſpūalis eſt
nō corporalis.

Sed iā ad iudiciū abrahe veniamus.
Memento inquit fili. quia recepiſti

bona in vita tua. ꝛ lazarus ſimiliter
mala. Utrunqꝫ veruꝫ eſt omnino ne
gari non poteſt. fer ergo ſentenciam.
Nunc autem hic conſolatur. tu vero
cruciaris. Jeronimus. Miſerie deli
cijs. ꝛ delicie miſerijs commutantur
Bernardus Expergiſcimini ebrij ꝛ
flete hic q̃liter cruciami cauſa tota
ꝙ in hoc ſeculo bona rcepimus. nūc
eñ nos ad hoc de paradiſo volupta
tis animaduerſio diuina eiecit vt hic
alterum ſibi paradiſum adinuentio
humana prepararet. Si talis eſt fi
nis. ſi tale eſt iudicium vt extrema
gaudij luctus occupet. nunquid. pre
ferenda ſunt in hoc ſeculo mala bois
Luce. vi. Ue vobis diuitib9 qui ha
betis hic conſolatonem vr̃aꝫ Amos
vi. ¶ Ue qui epulēti eſtis in ſyon qui
ſeparati eſtis ad diem. hic diuiſi a nu
mero penitenciuꝫ. illic a numero be
atorum. felices illi qui hic renuūt
conſolari quorū triſticia conuertetur
in gaudiuꝫ. ꝛ aqua vertetur in vinū
vt non ſit amplius neqꝫ clamor. neqꝫ
vllus dolor. ſed gaudium ꝛ leticia ſē
piterna

¶ Dominica. ij. Epiſtola prima
Johannis. iij.

Kariſſimi Nolite mi
rari ſi odit vos mundus
Nos ſcimus q̃m tranſlati ſu
mus de morte ad vitam. quoniaꝫ di
ligimus fratres Qui non diligit ma
net in morte. Omnis qui odit fratrē
ſuum homicida eſt. Et ſcitis. ꝙ om
nis homicida non habet vitam eter
nam in ſe manentem. in hoc cogno
uimus caritatem. q̃m ille pro nobis
animam ſuam poſuit Et nos debe
mus animas pro fratribus ponere.
Qui hꝫ ſubſtanciam huius mundi.
ꝛ viderit fratrem ſuum neceſſitatem
pacientem ꝛ clauſerit viſcera ſua ab
eo. quomō caritas dei manet in eo
Filioli mei non diligam9 verbo ne
qꝫ lingua. ſed opere ꝛ caritate.

¶ Euangelium. Luce. xiiij.

In illo tempore Di
xit iheſus diſcipulis ſuis pa
rabolam hanc. Homo qui
dam fecit cenam magnam ꝛ vocauit
multos. Et miſit ſeruum ſuum hora
cene dicere inuitatis vt venirent.
Quia parata ſunt omnia. ꝛ ceperunt
ſimul omnes excuſare. Primus dixit
ei. Uillam emi ꝛ neceſſe habeo exire
ꝛ videre illam. Rogo te habe me ex
cuſatum. Et alter dixit. Juga boum
emi quinqꝫ. ꝛ eo probare illa. Rogo
te habe me excuſatum Et alius dixit
Uxorem duxi. ꝛ ideo non poſſuꝫ ve
nire. Et reuerſus ſeruus nunciauit
hec domino ſuo. Tunc iratus pater
familias dixit ſeruo ſuo. Exi cito in
plateas ꝛ vicos ciuitatiſ ac pauperes
ꝛ d̄biles ꝛ cecos ꝛ claudos introduc
huc. Et ait ſeruus. Domine factum
eſt vt imperaſti. ꝛ ad huc locꝰ eſt Et
ait dominus ſeruo ſuo. Exi in vias
ꝛ ſepes ꝛ compelle intrare vt imple
atur domus mea Dico aūt vobis ꝙ
nemo viroꝝ illorū qui vocati ſunt
guſtabit cenam meam.

¶ Sermo octuageſimus.
¶ De euangelio

A

HOmo quidam fecit
cenam magnam .&c. ¶ In
precedēti dominica implo
rauit eccleſia diuinum auxilium in
introitu miſſe dicentis ¶ Domine i
miſericordia tua ſperaui ¶ In hoc
vero exaudicam ſe gloriatur dum ca
nit . Factus eſt dominus protector
meus.a recte ſpem ſequitur ꝓtectō
ſicut dicitur Eccleſiaſtici.ij. ¶ Nullꝰ
ſperauit in domino ⁊ confuſus eſt
Quare nota ſpem non confundit.ſic
ait Apoſtolus ad Romanos quinto
Spes autem non confundit.ꝙ cari
tas domini diffuſa eſt in cor noſtrū.
Unde ⁊ in epiſtola precedentis doi
nice ⁊ in hodierna inuitamini ad ca
ritatē.ſed in illa per commendationē
ipſius.in iſta per deteſtationem ſui
contrarij.ſ.odij. In illa hortamur
ſpecialiter ad dilectionez dei. In iſta
ad dilectionem proximi. Unde inci
tamur ad opa caritatis q̄ nota ſit re
muneracio caritatis ⁊ miſericordie
De qua dictum eſt in euangelio pre
cedentis dominice. ¶ Nota in euan
gelio hodierno. in quo agitur de ce
na glorie quaz preparauit deus dili
gentibus ſe. ¶ Sunt autem ſeptem
que hanc cenam efficiunt magnam.
Et notantur. Luce.xxij

¶ Primum eſt miniſtrantis nobilitas
Ibi. Ego.ſ.qui ſum filius ſummi re
gis.rex regum ⁊ dñs dominancium

¶ Scdm eſt ferculoruz ordinatio. ibi
Diſpono.ideſt diſcrete pono prout
quiſqꝫ meruit.

¶ Tercium eſt conuiuarum honeſtas.
ibi. Uobis qui amici mei eſtis.nullꝰ
enim erit niſi electi

Quartum vultus hilaritas.ibi. Si

B

cut diſpoſuit mihi pater meus.ita hi
lariter ⁊ letanter.

¶ Quintum eſt loci amenitas.ibi. pat
meus regnum in quo eſt ſummum
bonum

¶ Sextuz eſt menſe fecunditas.ibi.vt
edatiſ. panē vite.⁊ bibatiſ vinū leticie

¶ Septimum eſt loci ſecuritas.ibi. In
regno meo quo potens ſum vos de
fendere.

¶ Quinqꝫ vero nota in preſenti euāge
lio ¶ Primū eterne glorie ꝑparatio
Scdm multipliciter ad deū vocatio
Terciū non veniencīuz excuſatio.
Quartum veniencium introductio
⁊ compulſio.

¶ Quintum eſt non veniencium terri
bilis comminatio. Eterne glorie
preparatio notatur cum dicit.homo
quidam fecit cenam magnam.&c
Homo iſte mediator dei eſt ⁊ homi
num.homo criſtus iheſus.qui dicit
quidam propter excellenciam. quia
ſolus immunis ab omni peccato. ple
nus omni bono.⁊ conferens omne
bonum.non ſolum per modum lar
giendi.ſcdꝫ ꝙ deus.ſed etiaz per mo
dū merendi ſcdm ꝙ homo. Hic fecit
cenam magnam.quia preparauit no
bis eternaz gloriam. Joh.xiij. Uado
preparare vobis locum. Quamuis e
nim ab eterno ſit electis gloria ꝑpa
rata.xp̄s tn̄ ipſā paraſſe dicitur ꝓpter
remotionem impedimentorum.q̄ i
dtamnata erunt. Primū ex parte pa
tris. Scdm ex parte filij. Tertiuz ex
parte glorie ipſius quando placauit
offenſaz.ſatiſfaciendo pro nobis.pſ
holocauſtū ⁊ ꝓ pctō nō poſtulaſti.
Scdo qñ mūdauit dſciētiaz nr̄am ꝑ
aſpſionē ſui ſanguis. Heb.ix. Sāguis

C

criſti emundauit conſcienciaꝫ noſtrã ab operibus malis. ad ſeruiendum deo viuenti

¶ Tercio quando patefecit nobis ianu am paradiſi. Unde dicitur ei. Deu teronomij. xxxi. ¶ Confortare ⁊ eſto robuſtus. tu enim introduces popu lum iſrahel in terram quam pollici tus ſum.

¶ Eterna gloria dicitur cena. quia ſic cena ſequitur poſt prandium. ſic faci etas glorie poſt pabulum eucheari ſtie. Prandium datur nobis in ma ne gracie. ſed cena dabitur nobis in veſpere glorie. Prandiuꝫ in deſerto peregrinationis. ſed cena in terra ꝓ miſſionis. Johannis. v. Defecit mã na poſtꝙ comederunt de frugibꝰ t̃ re. nec vſi ſũt filij iſrahel vlt̃ cibo illo Hec cena dicitur magna propter. q̈ tuor.

¶ Primo propter deliciarum copioſi tatem. quia quicquid ibi erit paſtui ⁊ refectioni deſeruiet. Unde ait do minus moyſi. Exodi. xxxiij. ¶ Oſten dam tibi omne bonum. Anſelmus. Si ſingula bona delectabilia ſunt. quanta erit delectatio in ſummo bo no quod continet omnium bonòruꝫ iocunditatem. Si multe ⁊ magne d̃ lectationes ſunt in rebus delectabili bus. quanta delectatio erit in eo qui fecit delectabilia

¶ Scd̃o propter conuiuantium plura litatem. De qua dicitur Mathei. viij Multi venient ab oriente ⁊ occiden te ⁊ recumbent cum abraham. yſaac. ⁊ iacob in regno. Apocalipſis. vij. Uidi turbam magnam quam dinu merare nemo poterat ex omnibus gentibus. ⁊c̃. Omnes tamen erunt r̃

D

ges virtute decori propter vite me ritum. optimi gloria propter ſto laꝫ anime. ſpecõſi amictu propter ſto lam corporis. ij. Machabeorum. iij. ¶ Non em̃ intrabũt illuc ignobiles. ⁊ immundi. Unde Apocalipſis vlti mo Foris canes detractores ⁊ vene fici. i. adulatores. qui ſub melle dulci um verborum venenant. ⁊ impudi ci. i. luxurioſi. ⁊ homicide. i. malicioſi Sapiencie. xxv. Homo per maliciaꝫ occidit animam ſuam. ⁊ ydolis ſerui entes. i. auari. ⁊ omnis qui amat ⁊ fa cit mendaciũ. i. ypocrite. qui toto cor pore mentiuntur. ſpecieꝫ pietatis ha bentes. ſ; virtutem eius abnegantes. Tercio propter diuturnitateꝫ. De q̈ heſter. i. Aſſuerus. i. deꝰ ſolus beatꝰ ⁊ potens fecit conuiuiuꝫ cunctis pͥn cipibus ſuis. centum octuaginta die bus. Centenarius numerus ſigt̃ eter nitatem. Octogenarius refertur ad beatitudineꝫ quã iuſti ꝓpter obſeruã ciam decalogi ꝯſequentur. Iſaie. xxx v. Leticia ſempiterna ſuper caput e orum. gaudiũ ⁊ leticiã optinebũt. ⁊c̃ Quarto ꝓpter diſpenſatoris maieſta tem. Luce. xij. Et tranſiens miniſtra bit illis. Qui em̃ ſemetipſum dedit ĩ fructus ⁊ in remedium. famelicis ĩ cibum. captiuis in redemptioneꝫ. in futuro iuſtis ſe dabit in premium Johannis. xvij. Hec eſt vita eterna. vt cognoſcant te ſolum verum deuꝫ ⁊ quem miſiſti iheſum criſtum Unde dicitur Prouerbiorum. xxi. ¶ Uidiſti virum velocem in opere ſuo coram regibus ſtabit. nec erit an te ignobiles.

¶ Multiplex ad deum vocatio nota tur. cum dicitur. ⁊ vocauit multos

pro ſe labore fatigatos onere graua
tos.inedia maceratos. cum dixit Ma
thei.xi. ¶ Uenite ad me omnes qui
laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego refici
am vos. Ubi dicit expoſitor. ⁊ ſi rem
grandem diceres.certe facere debe-
remus.quantomagis.quia dicit ego
reficiam vos. Heu homines mente
capti vocantur ad refectionem. ⁊ ã
plectuntur.adhuc illud ſuum onus
illum laborem.nec ab eis refectio q̃
cunq; negligitur.ſed tanta vtiq; quã
ipſe eſt qui promittit Uocauit quo-
q; per turbas predicatorum.

Primo per apoſtolos
Scđo per martires.
Tercio per confeſſores. ⁊ ob hoc in
magnis ſolempnitatibus
Tercio pulſantur campane priuſq̃
incipiatur officium

Sequitur. miſit ſeruum ſuum hora
cene dicere inuitatis vt venirent. ⁊c.
Seruus iſte proprie poteſt intelligi
beatus franciſcus qui fidelis ſeru9
⁊ prudens fuit. Seru9 autem dicit̃
a ſeruando. ⁊ dominus conſeruauit
ipſum vt per eum multi conuerterẽ
tur ad deum Unde dicitur Iſaie.xlij.
¶ Ego dominus apprehendi manũ
tuam.educendo de ſeculo.ſicut legit̃
de Loth. Geneſis decimonono. Diſ
ſimilante illo exire apprehenderunt
angeli manum eius. ⁊ ſeruaui te .ſcȝ
in temptatione. ⁊ dedi te in fed9 po-
puli.vt exemplo tuo peccatores con
uerterentur ad penitenciam.in lucẽ
gencium vt ignorantes illuminares
per predicationem. vt aperires ocu
los cecorum per miraculorum coru
ſcationem. Dicit̃ etiã ſeruus a ſeruiẽ

do. ⁊ ipſe fideliter ſeruiuit domino.
ſicut legitur de Joſeph. Geneſis.xxx
ix. Nec quicq̃ a deo nouerat niſi pa
nem quo veſcebatur. Panis ſiue cib9
eius fuit impletio voluntatis domĩ.
Unde potuit dicere illud Johannis
tercio ¶ Meus cibus eſt vt faciaȝ vo
luntatem patris mei qui in celis eſt.
noluit quoq; contingere vxorem do
mini ſui.id eſt gloriam dei dicens.
Non eſt ex omnbus bonis domini
mei quod in mea poteſtate non ſit p̃
ter te que vxor eius es
Sicut enim vir zelat vxorem prop
riam.ita ⁊ deus gloriam ſuam
Unde dicitur. Iſaie quadrageſimo-
ſecundo. ¶ Gloriam meam alteri nõ
dabo Hanc beatus franciſcus modis
omnibus fugiebat.licet eſſet toti mũ
do mirabilis ſe vilem ⁊ contemptibi
lem reputauit.quia virtus magna ⁊
rara eſt.ſicut ait.beatus Jeronimus
Hunc ſeruum quaſi fidelem nunciũ
ſuum miſit dominus hora cene .i.in
fine ſeculi dicere inuitatis.vt veni-
rent.quia verbo ⁊ exemplo docuit
nos deſpicere terrena ⁊ amare celeſti
a. ¶ Seruus iſte fuit miſſus Roma
nos.x. Quomodo predicabunt niſi
mittantur. ⁊ ideo habuit autoritateȝ
mittentis.qui ait. Mathei decimo
¶ Qui vos audit me audit. ⁊c
Fuit etiam expeditus . quia exone-
ratus a temporalib9.ſcđȝ illud Luce
nono. ¶ Nihil tuleritis in via
Item Seneca. Paupertas ſecura ⁊
expedita eſt
Iteȝ habuit etiam mittentis litteras
⁊ ſigillum
Littere ſunt perfecta obſeruatio mã-

datorum dei. De quibus dicitur Jo hannis. decimoquinto. ¶ Qui hab; mandata mea ⁊ ſeruat ea. ille eſt qui diligit me. Has litteras requirit Jacobus dicens. Oſtende mihi ex o peribus. ⁊c.

¶ Sed multi ferunt litteras Urie. ij. Regum. xi. Item Eccleſiaſtici decio nono ¶ Melior eſt homo qui deficit ſapiencia ⁊ deficiens ſenſu abundet in timore. ꝙ qui abūdat ſenſu ⁊ trāſ greditur legem altiſſimi

Sigillum eius fuit triplex

Primo ſignaculum caritatis. De qua dicitur Canticorum vltimo. ¶ Pone me vt ſignaculū ſup cor tu um. ⁊c

¶ Hoc ſigillum petebat ſibi dari. Pſalmiſta ¶ Fac mecu; domine ſig nū in bono.

¶ Scdm mortificatio carnis. De quo dicitur Mathei decimoſexto. ¶ Si quis vult venire poſt me abneget ſe. Hanc tulit beatus franciſcus. Unde potuit dicere illud. Geneſis ſecundo ¶ Criſto confixus ſum cruci.

Tercium priuilegium gracie ſpecia lis quo deus pater ſignauit eu; ad ſi militudinem vnigeniti ſui Unde ait ad Galatas vltimo. ¶ Stigmata domini ihesu in corpore meo porto

Hec tria ſignantur expreſſe tercio Re gum. quinto. Fecit Salomon in in greſſu oraculi duo hoſtiola d̄ lignis oliuarum. ⁊ ſculpſit in eis ſculptura; cherubin. qui interpretatur plenitu do ſciencie Ecce caritas que plenitu do legis eſt. ⁊ palmarum ſpecies.

Ecce mortificatio carnis que victo riam reportat de vicijs. ⁊ anaglipha vel de prominencia. ⁊ ecce ſtigmata ſacra. Jngreſſus oraculi congruit be ato franciſco. per quem multi intra uerunt in regnum dei.

Duo hoſtiola .ſ. intellectus ⁊ affect9 ipſius que dicuntur eſſe de lignis oli uarum propter pinguedinem deuo tionis ⁊ gracie. Non veniencium ex cuſatio. ¶ Nota cum dicitur. ⁊ cepe runt omnes ſimul excuſare Unde di citur Prouerbiorum decimooctauo Occaſiones querit qui vult recedere ab amico

¶ Primus dixit villam emi Jn empti one ville notatur appetitus domini; qui ex ſuperbie radice procedit

Unde Auguſtinus. Locus ſuperio rum. ſine quo populus regi non po teſt. etiam ſi ita teneatur ⁊ āminiſtre tur vt decet. tamen indecenter appe titur. Unde Bernardus. Quociens hominibus preeſſe deſidero. tociens deum meum preire contendo.

De ipſo nanqꝫ ſcriptu; eſt. ⁊ erat ſub ditus illis. Similiter Gregori9 ait. Superbus tociens ad culpam a poſtaſie dilabitur. quociens preeſſe hominibus delectatur

Dicit ergo. villam emi. id eſt prelati onem multo labore acquiſiui. nec nō precio anime comparaui. Nam qui dominium ambit animam perdit. ⁊ graciam amittit que eſt vita anime. Hanc lucifer emere voluit. ⁊ regnu; celorum amiſit. Similiter primus homo ambiuit. ⁊ qui erat dn̄s omni um in ſeruitutem ⁊ puliciū omniu; cecidit. Sequitur. ⁊ neceſſe habeo ex ire ab eternoum ꝯtemplatione vel am mici ꝯſideratione. ⁊ videre illam. i. ſtudiū applicare ad tēporalē gloria; vł corporeā voluptatē. ſ dr̄ Eccl. vij

Quid neceſſe eſt homini maiora ſe querere. Grandis villa eſt vita propria. Felix cui hāc cuſtodire ſufficit Prouerbiorum quarto ¶ Omni cuſtodia ſerua cor tuum.

¶ Criſoſtimus. O prelate cur tanto igni ſubmittis caput tuum. Miror ſi quem contigerit ſaluari de his qui principantur in tantis ruinis ⁊ tanta pigricia video concurrētes ⁊ ſpōte ſe proicientes in pericula Rogo te habe me excuſatum humilitas ſonat in voce. ſed ſuperbia eſt in actione. ꝙ contempnit venire. Simile eſt ꝙ filij iude ⁊ gad dicunt ad moyſen Numeri .xxxij Nec quicꝙ querimꝰ trāſ iordanem: quia iam habemus poſſeſſionem in orientali eius plaga. ſcꝫ in hac vita. ¶ Alter dixit Juga boum emi quinqꝫ. id eſt curioſitatem ſēſuum varia inueſtigando multo labore queſiui. ſicut enim iugum premit ceruicem. ita ſenſus rationem Unde auguſtinus Cum exterior ſenſes carnis bono ſuo vtitur. interior ſēſus mentis quaſi obdormit

Jtem ſicut in iugo boues conbinantur. ita dēo membra officō cuiuſquā ſenſuum deputantur ¶ Due enim ſunt aures. duo oculi. duo nares. Jn guſtu etiam duo inſtrumenta palatum. ſ. ⁊ lingua. Jn tactu gemina voluptas carnis. ſ. interior ⁊ exterior. ⁊ eo probare illa. Ecce vicium curioſitatis. ſed ſi nemo poteſt ſeruire duobus dominis quantomagis cōicuiqꝫ veſtra vidit qui iuga iumentorum emit iumentis ſtolidior ⁊ beſtialior beſtijs reputatur. ſi optas iuguꝫ. tolle ſuper te iugum criſti. non graue. ſꝫ leue ⁊ ſuaue. quod non infligit laborem. ſed retribuit requiem

Dimitte cupiditatem ⁊ elige caritatem. Exemplo helisei qui ſtatim vt miſit helias palium ſuum ſuper illū relictis bobus recurrit poſt eum. iij Regum. decimonono ¶ Hoc palliuꝫ eſt corpus criſti. De quo dicitur Jſaie quinquageſimonono. ¶ Opertus eſt quaſi pallio zeli. De hoc ait Ruth ad boos. iij. Extendit pallium ſuuꝫ ſuper familiam tuam

¶ Jtem alius dixit vxorem duxi. ⁊ ideo non poſſum venire.

¶ Uxor eſt concupiſcencia carnis. De qua dicitur ad Romanos octauo ¶ Prudencia carnis mors eſt Hanc in vxoreꝫ ducit qui ſcd̄m carnis deſideria viuere proponit Matrimonium eſt coniunctio perſonarum indiuiduam vite conſuetudinem retinens. Sic etiam in hoc multos non. matrimonium. ſed abuſio matrimonij retrahit a cena domini Quia ſicut ait beatus. Ambroſius Multi non propter fecunditatem. ſꝫ propter deſideria carnis vxorem ducunt. Papa. licet matrimonium ſit licitum. magnum tamen ſecum portat periculum. Unde dicitur. prima Corinthiorum. octauo. ¶ Qui cum vxore eſt ſollicitus eſt que ſunt mundi quomodo placeat vxori ⁊ diuiſus ē. Propter hoc qui deſponſabat vxorē excuſabatur a prelio. Deuteronomij viceſimo Sed valde ruſticus fuit iſte vltimus qui non rogat excuſari. ſicut ⁊ duo primi. Nec mirum. quia non habebat cor ſuum ſecum. Unde dicitur. Ozee quarto

Fornicatō ⁊ ebrietas auferūt cor. p
uerb. vi. Adulter ꝑpt' cordis iopiam
perdit animam ſuam. Et notatur in
hoc ꝙ periculoſum ſit peccatum lux
urie. vn̄ Yſidorus Omnibus peccatꝭ.
fornicatio maior eſt. Fornicatio vni
uerſa antecedit mala. ⁊ hoc propter
ſex ¶ Primo quia illaqueat magis.
Unde Eccleſiaſtici. vij. Inueni ama
riorem morte mulierem que laqueꝰ
venatorum eſt. ⁊ ſagena cor eius. vi
cula ſunt manus illius.

¶ Scd̄o quia magis eneruat. nam cor
frangit ⁊ ſcito ſeneſcere facit. Eccleſi
aſtici. ix. Ne des fornicarijs animaꝫ
tuam in vllo ne perdas te ⁊ heredi-
tatem tuam Ecce tria mala. ſ. amiſſio
aīe corporis ⁊ poſſeſſionis.

¶ Tercio quia magis infatuat. vt patꝫ
in iſto qui non curauit excuſari ſe tā
to domino. Unde Eccleſiaſtici. xix.
Uinum ⁊ mulier apoſtatare faciunt
ſapienciam.

¶ Quarto quia plura fedat. ꝙ non ſo
lum animam. ſed ⁊ corpus. Unde. i.
Corinthiorū. vi. Omne peccatuꝫ. qd̄
cunqꝫ fecerit homo extra corpꝰ. ⁊c̄.
Quinto quia in vno actu plures dā
nat. ꝙ duas animas fornicancium. ⁊
quandoqꝫ tres. cum fit mediante ve
tula. Ezechielis. xxi. Duplicetur ac
triplicetur gloria inter fornicatores
Sexto. quia hoc peccatuꝫ magis pu
nitur in inferno. Unde. i. Petri. ij
¶ Nouit dominus pios de tempta-
tione eripere. iniquos autem in die
iudicij cruciandos reſeruare. magis
autem eos qui poſt carnem in concu
piſcencia immunditie ambulare

¶ Sequitur de introductis ⁊ compul
ſis intrare Et primo agitur de intro
ductis cum dicitur. Tunc iratus pa
ter familias In quo notatur quantū
contemptus ⁊ ingratitudo prouocat
deum. Unde. vocaui ⁊ renuiſti. ⁊c̄
Dixit ſeruo ſuo. exi cito in plateas ⁊
vicos ciuitatis. In hoc ꝙ ait cito no
tatur ꝙ ſit auidus ſalutis humane.
ꝙ non vult predicatorem in hoc o
pere pigritare. Unde Luce. x. Nemi
nem per viam ſalutaueritis. Ciuitas
eſt mundus. vnde Ozee. xi. Ego do
minus ⁊ ciuitatem non ingredior.
platea latior eſt ꝙ vicus. Unde ⁊ a
latitudine nomen accepit In plateis
ergo ſunt diuites. quia lata eſt via q̄
ducit ad mortem. Yſaie. lix. Corruit
in platea veritas. ⁊ equitas nō potu
it egredi. Unde Auguſtinus Quidā
ſunt qui vagantur per campos licen
cie. putantes licitum eſſe quicquid ē
libitum qui latas ſibi fecerunt habe
nas effrenata libertate vtētes frenuꝫ
continencie decertantes. tales ergo d̄
plateis vocatur Uicus eſt ſtrata an
guſta inter domos ad commeanduꝫ
Et ideo exprimit anguſtiaꝫ pauper
tatis ¶ In hijs vicis ſunt pauperes
debiles. ceci ⁊ claudi. qui introducū
tur ad cenam. In quo oſtenditur ꝙ
deus non eſt acceptor perſonarum
Unde dicitur Jacobi. ij. ¶ Nonne
deus elegit pauperes in hoc mundo
diuites in fide ⁊ heredes regni
Diuicie miniſtrant multis materiā
peccandi. Unde dicitur. iiij. Regum
quinto. ꝙ Naaman erat vir fortis
⁊ diues. ſed leproſus. In debilibus
cecis ⁊ claudis oñditur. ſic ait Am-
broſius. ꝙ nullum debelitas cordis

N

excludit a regno minuſq₃ peccare cui
deſit illecebra peccandi. Unde Sene
ca. Infirmitati mee gracias ago que
cogit me non poſſe quod volo. Unď
legitur. i. Regum. xxx. ꝙ puer egipti
us ſeruus amalachite contemptus ē
⁊ dimiſſus a domino . qui egrotare
cepit quē dauid inuenit. ⁊ parem ⁊
ducem itineris ſui fecit. Puer egipti
us in via relinquitur cum peccator
a mundo deſpicitur. quia in ſeculari
actione debilitatur. quem criſtus in
uenit quando ad amorem ſuum cō
uertit. ⁊ ducem itineris ſui facit. ꝙ
per ipſum aliquos ſepe conuertit
Deinde ſequitur de compulſis. cum
dicit ſeruo ſuo. Exi in vias ⁊ ſepes.
Per vias ⁊ ſepes intelliguntur reli-
giones. quia extra mundum ſunt. ꝑ
vias que late ſunt religionis obſer-
uancie latioris. que tm̄ date ſunt cō
paratione vite ſecularis Unde pſal
miſta. Propter verba labiorū tuo
rum ego cuſtodiui vias duras
Primo fuit ad vitam via vna. bre-
uis ⁊ leuis. nec mirum quia tunc v
nus homo erat ⁊ propinquus ⁊ iu-
ſtus. vt vnus ſingularez. propinqu9
breuem. iuſtus leuem viam haberet
Nunc autem pro vna multe. ꝓ bre
ui longe. pro leui laborioſe. nec ime-
rito. vt diuiſus multiplicem . remo
tus longaz. iiuſtus grauem. peccator
habēt viam duram. Quicunq₃ ergo
propter peccatorum ſatiſfactionem
religionem ingreditur . propter ver
ba labiorum ſuorum. i. propter pec
cata ſua cuſtodit vias duras . Per ſe
pes que ſunt ſpinis ornande intelli
gunt̄ religionis ſtrictiores obſeruan
cie. De quibus. Eccleſiaſtici. xxvi.

O

Ubi non eſt ſpes diripietur poſſeſſio
Sicut em̄ ſepes cuſtodit plantatioēs
⁊ ortos. ita diſciplina religioſos. vnď
primo Paralipomenon. iiij. Hij ſunt
figuli habitantes in plantationibus
⁊ in ſepibus. apud regem in operib9
eius. Eccleſiaſtici. x. Qui diſſipat ſepē
exeundo de religione preter licitam
cauſam mordebit eum coluber. i. dia
bolus. Has ſepes edificauerunt bea
tus benedictus. beatus franciſcus. ⁊
beatus dominicus. vnde ſingulis cō
petit iſtud. Iſaie. lviij. Uocaberis e
dificator ſepium. auertens ſemitas ī
iquitatum. Hij compelluntur intra
re proper neceſſitatem voti. nihilo
minus tamen intrant voluntarij. ꝙ
voluntas cogit. Auguſtin9. Felix ne
ceſſitas que ad meliora compellit.
Sentencia contra non venientes ꝓ
fertur. cum dicitur. Nemo virorū
illorum qui vocati ſunt guſtabit ce
nam meam
Sentencia iſta diffinitiua eſt qua to
ta cauſa diffinit̄. nec poteſt retracta
ri. quia cum deliberatione ⁊ a ſuo iu
dice lata ⁊ quia iuſta. miſeri qui a ta
li conuiuio excluduntur. vt nec guſ
tum ſuauitatis illius valeant ꝯguſta
re. quid proſunt folia deguſtationis.
quid valuit. rogo te habe me excuſa
tum. Hec folia effluunt ⁊ efflantur
in hyeme. i. i die iudicij. ꝙ nudi aſta
bimus ante tribunal criſti. Unde I
ſaie. i. Confundemini cum fueritis
velut quercus de fici folia. ⁊ velut
ortus ſine aqua. nemo igitur ſe excu
ſet nemo dicat. non poſſum peccata
dimittere. male ablata reſtituere. ne
minem diligere. penitenciam agere
Immo totis viribus laboremus vt

ad cenam magnam illius cōuiuiȷ̄ ve
niamus.

Dominica tercia.
Epiſtola Prima petri. v.

Kariſſimi. Humiliami
ni ſub potenti manu dei. ut
vos exaltꝫ in tempore viſita
tionis. omnem ſollicitudiṅe veſtram
in ipſum ꝓiȷcientes. Quoniam ipſi ē
cura de vobis. Sobriȷ eſtote ⁊ vigila
te. quia aduerſarius veſter dyabolus
tanꝙ leo rugiens circuit querēs quē
deuoret. cui reſiſtite fortes in fide. ſci
entes eandem paſſionē ei que in mū
do eſt veſtre fraternitati fieri. Deus
autem omnis gratie qui vocauit nos
in eternam ſuam gloriam. in xp̄o ihe
ſu modicum paſſos ipſe perficiet. cō
firmabit. ꝯſolidabitꝗ. Ipſi gloria et
imperium in ſecula ſeculoꝝ. Amen

Euangelium. Luce. xv.

In illo tēpore. Erāt
appropinquātes ad iheſum
publicani ⁊ peccatores vt au
dirent illum. ⁊ murmurabant phari
ſei ⁊ ſcribe dicentes. Quia hic peccato
res recipit ⁊ manducat cum illis. Et
ait ad illos parabolam iſtam dicens
Quis ex vobis homo qui habet cen
tum oues. ſi perdiderit vnam ex illis
nonne dimittit nonagintanouem in
deſerto ⁊ vadit ad illam que perierat
donec inueniat illam. ⁊ cum inuene
rit illam: imponit in humeros ſuos
gaudens. ⁊ veniens domum conuo
cat amicos ⁊ vicinos ſuos dicēs illis.

A

Congratulamini mihi. quia inueni
ouem meam que perierat. Dico au
tem vobis ꝙ ita gaudium eſt in celo
ſuper vno peccatore penitentiā agen
te: ꝙ ſuper nonagintanouem iuſtis
qui nō indigent penitentia. Aut que
mulier habens dragmas decē. ſi per
diderit dragmam vnam: nōne accen
dit lucernam ⁊ euertit domuꝫ. ⁊ que
rit diligenter donec inueniat. Et cuꝫ
inuenerit conuocat amicas ⁊ vicinas
dicens. Congratulamini mihi. ꝙ in
ueni dragmam quam perdideram.
Ita dico vobis gaudium erit coram
angelis dei ſuper vno peccatore peni
tentiam agente.

Sermo. lxxxi. de euangelio.

Erant appropinquan
tes ad iheſum publicani et
peccatores ut audirent illuꝫ
Quia in euangelio precedētis domi
nice terribiliter fuerat dominus cō
minatus. Nemo virorum illorū qui
vocati ſunt guſtabunt cenā meam.
Ideo eccleſia in perſona eoꝝ qui tar
dauerūt venire ⁊ nūc penitent de tar
datione: clamat in introitu miſſe. Re
ſpice in me ⁊ miſerere mei dn̄e. Quia
vero tria fuerunt impedimenta nō
venientium. ſcilicet ambitio prelatio
nis. ſtudium curioſitatis. ⁊ illecebra
voluptatis: oſtendit ſe penitens pur
gatum ab hiȷs cum ſubdit. quoniā v
nicus ⁊ pauper ſum ego. Hoc dicitur
ꝯtra curioſitatē auaricie. vide humi
litatē meā. hoc ꝯtra ambitionē ſuper
bie. ⁊ laborēꝫ meū. hoc ꝯtra illecebrā
luxurie. ⁊ dimitte oīa peccata mea. ſ.

offenſam. ꝙ vocatus neglexi vel con/
tempſi venire ad cenam tuaȝ. Ad hec
eadem nos hortatur beatus petrus
in epiſtola hodierna.

Primo inuitās nos ad humilitateȝ.
Secundo ad cure depoſitioné
Tercio ad ſobrietaté. Ne vero clamās
deſperet de venia legitur hoc euange
liuȝ. in quo non ſolum miſericordia
ꝓmittitur: ſed etiā oſtenditur quod
gaudium eſt angelis ſuper ꝯuerſione
peccatoris. Notant᷑ autem in hoc eu
angelio tria. ſ. benignitas ſaluatoris.
modus noſtre redemptōnis. ⁊ iuſti/
ficatio peccatoris.

Primū notatur in hac clauſula ❡ E
rant appropinquantes ad iheſum.
Secundū in ꝓpoſita parabola. Quis
ex vobis homo ⁊c̃.

Terciū in ſequēti parabola. Aut que
mulier habens dragmas decem ⁊c̃.
Benignitas ſaluatoris hic ꝯſiderat᷑
in tribus ſcilicet in attrahendo pecca
tores ad ſe. In recipiendo. ⁊ in defe/
rendo. Qualiter attraxerit notat᷑ cuȝ
dicit ❡ Erant appropinq̄ntes ad ihe
ſum publicani ⁊ peccatores. Mix nō
eſſet ſi euangeliſta diceret ꝙ ihūs ap
ꝓpinquauit ad publicanos ⁊ peccato
res. ſiquidē ꝓpter peccatores ⁊ ad pec
catores venerat ipſe. Sed valde mix
ꝙ dicit ꝙ publicani ⁊ peccatores ap
ꝓpinquabant ad eum. ac ſi pctōr poſ
ſit mouere pedē ad bonū: cū ſit ſpūs
vadens ⁊ nō rediens. Sed hec virtꝰ
non erat peccatoris: ſed dulciſſimi ſal
uatoris. ꝙ ſicut ait ieronimꝰ. Fulgor
⁊ maieſtas deitatis occulte: que etiaȝ
in humana facie lucebat ipſo aſpectu
poterat ad ſe trahere intuentes. ſi eñ
in magnete lapide hec eſſe vis dicit᷑:
ut arenulas ⁊ feſtucas ſibi copulet: ꝙ̃
to magis deus oīm ad ſe trahere po
terat quos volebat. Publicani ſunt
qui publica vectigalia exigunt ut pe
dagium: vel qui ꝯducunt ut thelone
um. ⁊ qui lucra ſeculi per negocia ſe
ctantur: que ſine peccato exerceri nō
poſſunt. appropinquate deo ⁊ appro/
pinquabit vobis. Peccatores ſūt qui
manifeſtis ſceleribus polluunt᷑. Un
de magdalena dicitur peccatrix. Ta
les appropinquant ad iheſum: domi
ni corde ⁊ corpore veniam poſtulādo
⁊ xp̄us appropinquat eis gratiam in
fundendo. Iaco. iiij. ❡ Appropinqua
te deo ⁊ appropinquabit vobis

Sequitur. ut audirent verbum dei.
In quo notatur ꝙ auditꝰ diuini ſer
monis via eſt ꝯuerſionis. ⁊ ideo val/
de vtile eſt predicatōnes frequenter
audire. Deutro. xxxiij. ❡ Qui appro
pinquat pedibꝰ eius: accipiet de do/
ctrina illius. hoc ſignatum eſt. p. Re
gum. xxij. vbi dicitur ❡ Conuenerūt
ad dauid omnes qui erant in angu/
ſtia ꝯſtituti. ⁊ oppreſſi ere alieno. ⁊ a/
maro animo. ⁊ factus eſt eoruȝ prin
ceps. Magna anguſtia in peccati ꝑcu
ratione. ꝙ vigilia infiniti laboris pre
cedit feſtum momentanee delectatio
nis ꝓpter quaȝ peccator dyabolo ſub
iugat᷑ eterno ſupplicio mancipatur.
Iſa. l. ❡ Ecce iniquitatibus venditi
eſtis. magna amaritudo ꝯſcientie ꝓ
ter vermé rodenté nec quieſcentem.
Unde ꝓuer. v. ❡ Nouiſſima illius a
mara quaſi abſinthiū. ⁊ acuta quaſi
gladius biceps.

Qualiter receperit pctōres notat᷑ cū
dicit hic pctōres recipit ⁊ manducat
cū illis. O benignitas. o caritas. rex

M

celoꝝ amicus efficitur publicanorū.
panis angeloꝝ efficit̄ cibus in cōui
uio peccatoꝝ. ꝙ dulce flagellum pa-
nis ↄpunctionis. ꝙ ſuaue poculū la
crime deuotionis. hijs libenter xp̄us
veſcitur. ſuauiter delectat̄. immo ine
briatur: ut omnium offenſaꝝ noſtra
rum nō recordetur amplius. Unde
pulchre dicitur math. xi. ¶ O potator
vini. publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ amicus.
recolite lacrimas magdalene. ⁊ vide
bitis veriſſimū eſſe.

¶ Qualiter eis detulerit videamꝰ. Mur
murabant ergo ſcribe ⁊ phariſei. Ec
ce dum colligitur grex inquietus diſ
pargitur. ⁊ alij diffugiunt: dum alij
reuocant̄. Sic dum quidam ſanant̄
alij grauius vulnerantur. ꝙ duȝ pec
catores accedunt ad ſaluatorem: mur
murant phariſei. Quid autem dice-
rent ipſi ſi repelleret peccatores. non
ne ipſum ſuperbū dicerent ⁊ crudelē
In hoc ↄſiderare poſſumus ꝙ ſit ꝓ-
na ad iudicandū alios prauitas cor-
dis humani. ⁊ exemplo dn̄i geminū
colligere fructum vt humanam gra
tiam non queramus. ꝙ nec multum
ↄfertur: nec facile obtinetur. nec ab e
ius iudicijs plurimum moueamur.
ut ꝓpter ea bona que facimus obmit
tamus. De primo galath i. ¶ Si ho
minibus placerem: xp̄i ſeruus non eſ
ſem. De ſecundo pri. coꝝ. iiij. ¶ Mihi
autem ꝓ minimo eſt ut a vobis iudi
cer: aut ab humano die. Iheronimꝰ
Nos ad patriam feſtinātes: ſyrenarū
cantus ſurda debemus aure tranſire
Quantmu putas peccatores adhuc
murmura timuiſſe ſi dominꝰ repelle
ret eos: ſed benignus Iheſus pro eis
loquitur longam ſubuectionis para

E

bolam. in qua probat ſe debere pecca
tores recipere.

¶ Quis ex vobis homo qui habet cen-
tum oues ⁊c̄. In hac parabola nota-
tur modus humane redemptionis.
Et diſtinguitur hic triplex ſtatꝰ ho
minis. ſ. creationis cum dicit̄. Quis
ex vobis homo qui habȝ centū oues
Homo ex vobis eſt xp̄s. os de oſſibus
meis: ⁊ caro de carne mea. ꝙ verꝰ ho
mo ſicut ⁊ nos. quia omnes defectus
noſtros preter ignorantiā ⁊ peccatuȝ
pertulit. Oues eius angeli ⁊ homīes
in ſtatu innocentie. quia puri ⁊ boni
ↄditi ſunt ab eo. Iſtarum ouiū pars
quedam occidit: quando lucifer ſuꝑ
biuit. ⁊ multos ſibi ↄſentientes in ru
inam detraxit. ⁊ qui erat innocēs fa
ctus eſt lupus peſtilēs. Unde homo
ad hoc conditus erat: ut ruinam an-
geloꝝ ſuppleret. ⁊ quaſi centeſimū nu
meꝝ celeſtium ouiū adimpleret. In
ſidias poſuit. dente ſuggeſtōnis peſti
fere lacerauit. de ouili delicioſo edux
it. in valle miſerie huius detraxit ⁊ tā
dem in infernū precipitauit. Oues iſ
te dicunt̄ fuiſſe centum. ꝙ centenari
us numerus perfectus eſt. ⁊ ſignat
perfectionē rationabilis creature. Iſ
ta tranſijt de ſiniſtra in dextraȝ. quia
ſtantes angeli erant in gratia confir-
mati. Hūana quoqȝ natura que erat
ouis centeſima ita condita erat: ut de
ſtatu innocentie ad ſtatum glorie nō
mediante morte tranſiret.

¶ Sequitur de ſtatu vel potius lapſu
humane tranſgreſſionis cum dicitur
Et ſi perdiderit vnam ex illi s: nōne
dimittit nonagintanouem in deſto.
Quis perdita eſt humana natura dy
abolica ſuggeſtiōe ſicut eſt depurata

quis non medullitus doleat hominē
ab angelorum numero: a cetu taꝫ bo
no. a ſtratu tam beato. tam infeliciter
corruiſſe. ipſe ſe perdidit. ipſe ſe preci
pitauit: qui paſtoris monita ſeruare
contempſit. Sed videamus modum
reparationis ipſius. Nōne inquit di
mittit nonagintanouem oues in deſ
to. id eſt ordines angelorum in celo:
non ꝙ ab eis ſe abſentauerit: cū vbiqꝫ
ſit: ſed quia non in noſtra forma in q̄
ab angelis videretur apparuit. Item
quia nō aſſumpſit naturam angelicā
ſed humanam que tota perierat. que
ſola peccauerat. quam ſolam redime-
re veniebat. Unde hebre. ij. ¶ Nuſq̄
enim angelos apprehendit: ſed ſemen
abrahe apprehendit. Deſertum dici-
tur celum. quia deſertum fuit ab an
gelis qui ceciderūt. Homo quoqꝫ ce-
lum deſeruit cū peccauit quaſi a dex
tra tranſiens ad ſiniſtram. de eternita
te ad mortalitateꝫ. de mortalitate ad
mortem. Prouerbiorum. iiij. ¶ Uias q̄
a dextris ſunt nouit dominus. peruer
ſe vero ſunt que a ſiniſtris ſunt
¶ Sequitur. ⁊ vadit ad illam ⁊c. ſcilicꝫ
ouem que perierat requirendā. Iux
ta illud ezechiel. xxxiiij. ¶ Ecce ego
requiram oues meas. quaſi diceret.
per me nō per alium. ⁊ paulo poſt. qđ
perierat. per peccatum originale. re-
quiram. per preſentiam humanitatiſ
aſſumpte. quod abiectum fuerat ⁊ ex
poſitum captiuitati. reducam. precio
ſanguinis mei. quod confractum fu
erat: per actuale peccatum. alligabo:
ſacramentorum remedio quod infir-
mum erat. nō valens vti ad bonū per
ſe conſolidabo: auxilio gratie. quod pin-
gue: per gratiam cooperātē. ⁊ forte.
per gratiam ↄſeruantem. cuſtodiam
per perſeuerātiam. Uenit ergo ad
ouem per incarnatōnem. queſiuit eā
per paſſionem. per colaphiſationes ⁊
flagella. ⁊ noua gratia ⁊ inuenit eam
in inferno. vbi lupus eam proiecerat
ut deuoraret. Ecce diligentia pij pa
ſtoris. O quotiens: ⁊ qualiter ouem
perditam requiſiuit. Nonne videtur
eam queſiuiſſe in ipſo erroris exordi
o: cū deambulabat in paradiſo quan
do clamauit: ⁊ ait. Adam vbi es. gene
ſis. iij. Quid facis miſer adam. qua
re ſiles. ecce paſtor bonus te vocat et
reuocat. cur abſcōderis. quare fugis.
Fugis paſtorem ⁊ ſequeris raptorē.
Et ideo excogitauit paſtor prudens
ut ſe faceret ouem. ⁊ ſic dum in pedi
ca crucis poneretur: lupus accedens
raperetur vt ouis per ouem liberare
tur. Unde dicitur yſaye. liij. ¶ Sicut
ouis ad occiſionem ducetur. ⁊ quaſi
agnus coram tondente ſe obmuteſcet
⁊ non aperiet os ſuum. Sic ergo o-
uem liberauit. ⁊ liberatam humeris
proprijs reportauit. Unde dicit pri
ma Petri ſecundo ¶ Peccata noſtra
ipſe tulit in corpore ſuo ſuper lignuꝫ
ut peccatis mortui: iuſticie viuamus.
Unde ambroſius. Humeri xpriſti bra
chia crucis ſūt. illic peccata veſtra de
poſui. In illa nobili patibuli ceruice
requieui. hoc etiam egit gaudens de
humani generis liberatiōe. de ſuper
bi hoſtis ſuperatione. de angelice na
ture reparatiōe. de paterni manda
ti adimpletione. Domum autem re-
dijt dum in die aſcenſionis humanā
naturam in celum reuexit. Amicos ⁊

vicinos ad congaudendū inuitauit quia angelos de redemptione noſtra gratulantes reddidit. Amici dicunt angeli. quia ſibi ↄiuncti ſunt caritate ⁊ quia conformes voluntati diuine. quia amicorum idem eſt velle ⁊ nolle Vicini quoqꝫ ſunt ſimilitudine natu re ⁊ ↄtemplationis iocunditate. ꝙ im mediate diuina claritate fruunt̄. Vn de math. xviij. ¶ Angeli eoꝝ ſemper vident faciē patris eoꝝ qui in celis eſt. ⁊ ait illis. Congratulamini mihi. nō ait. ↄgratulamini oui. ut oſtendat quantū de reparatione hoīs gaude- at. Item ꝙ ouis culpa ſua ſe perdidit ſed ipſe ſua gratia eam inuenit Dico autem vobis ꝙ ita gaudiū eſt in ce- lo ſuper vno peccatore pnīam agente ꝙ gloria dei maior eſt in reſtauratō ne hominum: ꝙ̄ in creatione angelo rum. Maius vero eſt impium iuſtifi care: ꝙ̄ iuſtum creare: ⁊ in gratia con ſeruare. vtrumqꝫ tamen ē equalis po tentie: ſed illud maioris in ſe eſt leti- cie. Item ꝙ de ↄuerſione peccatorū gaudere nos magis facit ꝙ̄ de ſtatu iuſtoꝝ. Vnde aug⁹. Cum magna io cunditate audiuim⁹ ꝙ̄ ouis que erra uerat exultātis paſtoris humeris re- portatur. triūphat victor imperator ⁊ quantū maius periculū fuit in pre lio: tanto maius gaudiū in triūpho. Iactat tempeſtas nauigantes. minat̄ ꝗ naufragiū. omnes futura morte palleſcunt. tranquillat celū ⁊ mare ex ultat nimis. quoniā timuerāt valde. egri enī carnis ⁊ vena eius malum e- nunciat. omnes qui eum amant egro tant. ſic euectant. nondū ambulat pri ſtinis viribus. ⁊ fit tale gaudiū qua- le nō fuit antea ꝙ̄ ſanus eſſet. ⁊ forti.

ambularet. ⁊ edendi ⁊ bibendi volup tas nulla eſt: niſi precedat ex edendi ⁊ bibendi moleſtia. Vbicunqꝫ maius gaudiū: maiori moleſtia puenitur. Item ꝙ magis conuerſum ſoluentē ꝙ̄ iuſtum repetentem. Vnde eccl. ix ¶ Melior eſt canis viuus leone mor tuo. Vnde ſuper hoc loco dicit grego rius. Dux in prelio plus vnum mili tem diligit: qui poſt fugam reuerſus hoſtem fortiter premit: ꝙ̄ illum qui nunꝙ̄ terga prebuit ⁊ nunqꝫ aliquid fortiter fecit. Sic ⁊ agricola illā am plius terram amat: que poſt ſpinas fruges habuit: ꝙ̄ que nunꝙ̄ fertilē meſſem ꝓduxit. Ex hijs pꝫ ꝙ hoc qd̄ dicitur hic nō eſt intelligendum ge- neraliter de quolibet peccatore ↄuer ſo. ⁊ de quolibet iuſto. Nullus enim peccator eſt de cuius ↄuerſione tantū gaudium eſſet in celo: quantū de Io hanne baptiſta qui ſanctificat⁹ fuit ab vtero: ſed intelligendū eſt indefi nite de quibuſdam iuſtis ⁊ de quib⁹ dam peccatorib⁹ ad pnīam ↄuerſis Et nota ꝙ gaudēt angeli de repara- tione hoīm ꝑpter quatuor.

¶ Primo ꝑpter malorum ſpirituum re parationem.

¶ Secundo propter ruine proprie re ſtaurationem.

¶ Tercio ꝑpter miniſterij ꝓprij fructi ficationem.

¶ Quarto ꝑpter officij ſui expletōem.

Aut que mulier habens dragmas. x. ſi perdiderit dragmam vnam ⁊c. Hic notatur iuſtificatio peccatoris. Mulier hec eſt fidelis anima ꝑpter fertilitatem bonorum operum. De quo prima ad thimotheum ſecūdo. ¶ Saluabitur mulier per filiorum

K

generatōnem.ſi permanſerit ĩn fidei dilectione ⁊ ſanctificatione cū ſobrietate. Hec concipit per voluntaté. parturit per deliberationem. parit per operis exhibitionem. Unde yſa.xxvi. ¶ Concepimus ⁊ quaſi parturiuim9 ⁊ peperim9 ſpiritum ſalutis. Hec habet dragmas decem.i.legalia precepta a deo ſibi cōmiſſa. Dragma nummus eſt certe quantitatis. ⁊ impreſſā habet in ſe ymaginem regis.ſic ⁊ precepta decalogi reformant in anima ymaginationem dei. ⁊ eorum precio emitur vita eterna. Roma.xij. ¶ Nolite conformari huic ſeculo: ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri. Mathei.xix. ¶ Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata. Tria prima precepta informant ad fidem. ⁊ pertinent ad dilectionem dei. ⁊ ideo excellentiora ſunt. ⁊ in prima tabula deſcribuntur Alia ſeptem informant ad bonā operationem. ⁊ pertinent ad dilectionē proximi. ⁊ in ſecunda tabula continétur.

Primum itaq₃ preceptum eſt ¶ Nō habebis deos alienos coram me. id eſt me ſolum habebis deum Hoc mādatum trāſgreditur quiſquis aliqué diligit plus ꝙ̄ deum. Quod eñ quiſq₃ colit ⁊ veneratur: hoc ei pro deo é. Unde auarus pecuniam. luxurioſus carnis delectatōnem. guloſus ventré conſtituit ſibi deum. Philippenſ.iij. ¶ Quorum de9 venter eſt. Bernardus. Quiſquis plus mundum ꝙ̄ deum diligit: impius eſt atq₃ ydolatra. Ydolatra deo iudicatur: colens ⁊ ſeruiens creature poti9 ꝙ̄ creatori.

Secundum eſt ¶ Non aſſumes nomen dei tui in vanum. id eſt non vili

L

pendas dei filium ad te miſſum: ⁊ ꝓ ſalute tua incarnatum. quaſi diceret. Sicut venerariſ ⁊ adoras deum ꝓpter hoc ꝙ ab eo factus es. ſic deberet adorare ⁊ venerari filium ꝓpter hoc ꝙ ab eo redemptus eſt. Nom enim minus contulit cum redemit ꝙ̄ cum creauit nos. immo magis. quia per illud nobis eſſe. per hoc contulit bonum eſſe. Hoc tranſgrediuntur heretici. quia male ſentiunt de humanitate filij dei. Similit̃ ⁊ blaſphemi qui iurant per membra dei. cū auguſtinus dicat. ꝙ peius eſt blaſphemare ꝙ̄ periurare quia periurando: falſe rei adhibet̃ teſtis deus. ſed blaſphemando de ipſo dicunt̃ falſa.

Tercium eſt ¶ Memento ut diē ſabbati ſanctifices. In hoc precipit̃ quies ab operibus malis. Sabbatū ergo ſanctificat: qui a ſeruitute peccati vacat. magis autem qui amore contemplationis quieſcit ab officio actionis exterioris. Hoc eſt ſabbatū pectoris per quod peruenit̃ ad ſabbatū eternitatis. Unde yſa. vltimo ¶ Erit menſis ex menſe. ⁊ ſabbatum ex ſabbato. ꝙ in malis defect9 premij ſequitur ex defectu meriti. In bonis quieté gratie ſequitur quies eterne glorie. Unde hebre.iiij ¶ Relinquitur ſabbatiſmus plene quietis feriatio ⁊ iocunditas. Tunc enim perfecte vacabimus gratia maiore refecti. ⁊ ideo pleni. ⁊ ſciemus perfecte. quia ipſe eſt deus. Ibi vacabimus ⁊ videbimus. amabimus ⁊ laudabimus. Videbim9 quātum ad cognitionem immutabilis veritatis. Amabimus quantum ad dilectionem ſumme bonitatis. Laudabimus quantū ad apprehenſionē

M

ineffabilis eternitatis.
Sequuntur alia precepta ſecunde ta
bule. Et primū pertinet ad patrem
carnaleꝫ. ſicut in prima tabula ad de
um patrem. ut principij dignitas ho
noretur. Nam ſicut habemus princi
pium exiſtendi a deo patre per crea
tionem. ita principiū naſcēdi a patre
carnali per generationeꝫ. Unde eccle
ſiaſtici. viij. ¶ Honora patrem tuum
⁊ gemitus matris tue ne obliuiſcaris
Memento quoniam niſi per illos nō
fuiſſes. ⁊ retribue illis quomodo ⁊ il
li tibi. Dicit ergo. Honora patrem tu
um ⁊ matrem tuā. ſcilicet obediendo
⁊ reuerentiam exhibendo. ⁊ quantū
facultas ſuppetit adiuuando. Contra
hoc preceptum veniunt parentuꝫ in
honoratores. De quibus deutro. xxi
¶ Si genuerit homo filium contu
macem. proteruum qui non audiat
patris ac matris imperium. ⁊ coher
citus obedire contempſerit: apprehē
dent euꝫ ſeniores ciuitatis illius ⁊ di
cent. Filius veſter iſte contumax: ⁊ ꝓ
teruus eſt. monita veſtra audire con
temnit. commeſſationibus vacat ⁊ lu
xurie: lapidibus eum obruet populꝰ
ciuitatis: ⁊ morietur. Item leuitici. x
¶ Qui maledixerit patri vel matri:
morte moriatur. Si dignus eſt mor
te qui maledixerit: quāto magis qui
male facit. Ad hoc autem ut filij eſ
ſent ſolliciti circa honorem parentuꝫ
ſubditur p̄miſſio vite que nunc eſt et
future cum dicitur. vt bene ſit tibi ī
hac vita per gratiam. ut ſis longeuus
ſuper terram: perueniendo in vitam
eternam.
¶ Secundum preceptum eſt. Non oc
cides: manu vel corde odiendo. ſiue

N

conſentiendo. ſub quo precepto etiaꝫ
intelligitur ut inſonti manum violen
tam non inferas. ut vite auxiliū ſub
trahas cui potes ⁊ debes adiuuare.
Iudex enim quādo iuſte occidit: nō
occidit: ſed lex que precipit. Unde di
citur exo. xxij. ¶ Maleficos ne patia
ris viuere. Unde roma. xiij. ¶ Non
ſine cauſa gladium portat. Similiter
nec qui vim vi repellit ut licet ⁊ decet
quod tamen non eſt perfectorū. qui
bus dicitur ¶ Qui percuſſerit te in v
na maxilla: prebe ei ⁊ alteraꝫ. Signa
tamen defenſionis vel comminatio
nis quandoqꝫ poſſunt oſtendi. Hic
congrue ſequitur preceptum hoc ad
precedens.
¶ Tercium eſt. Non mechaberis. id ē
non miſcearis alicui percepto federe
coniugali. Unde ad hebre. iiij. ¶ At
tende fili mi ab omni fornicatione ⁊
preter vxorem tuam nunꝙ patiaris
crimen ſcire. Hoc preceptum pertinꝫ
ad incorruptionem vite proprie. Iu
ſtum enim eſt ut in hac vita corrupti
onem caueat: qui in patria vitam in
corruptam expectat. Unde ſapientie
vi. ¶ Incorruptio facit eſſe proximū
deo.
¶ Quartum preceptum eſt. ¶ Nō fur
tum facies. in quo etiam prohibetur
rapina ⁊ damnum proximi. ut ſicut
ex ſuperiori mandato vitam illiꝰ per
apertam violentiam non opprimit. ita
ex hoc per fraudem occultaꝫ in hijs
que ad vſum viuendi data ſunt: ei nō
noceat. ⁊ ſi nocuerit reſtituat. Unde
zacheus ait Luce decimonono ¶ Si
aliquem defraudaui: reddo quadru
plum.
¶ Quintum preceptum eſt. Nō falſuꝫ

O

teſtimonium dices. non nocentibus ⁊ nocere volentibus atteſtatione tua firmamentum preſtare non audeas Unde dicitur Prouerbiorum.xix. ¶ Falſus teſtis non erit impunitus. ⁊ qui loquitur mendacia peribit.

In atteſtatione falſa multa mala concurrunt.

¶ Primum eſt mendacium. Unde dicitur Sapientie.i. ¶ Os quod mentitur occidit aiam.

¶ Secundum eſt temptatio veritatis. Unde dicit anſelmus. Nequaꝙ poteſt velle mentiri voluntas niſi in qua corrupta eſt veritas. immo que deſerendo veritatem corrupta eſt. Et autoritas ait ¶ Qui veritatem negat criſtuꝫ negat.

¶ Tercium. ꝙ nomen dei addunt in teſtimoniū falſitatis.

¶ Quartum eſt. quia iudicem fallit ac decipit.

¶ Quintum eſt. quia proximum ledit. et ideo ab opere leſionis diuine cohibere non poteſt. ꝙ mentem ſuā ab intentione ⁊ voluntate ledendi non cohibet.

¶ Sextum mandatum eſt ¶ Non concupiſces rem proximi tui. i. non habeas voluntatem furandi.

Septimum quoqꝫ mandatum eſt. ¶ Non concupiſces vxorem proximi tui: ut non habeas voluntateꝫ mechādi. In hijs duobus ſpecialibus preceptis cohibetur voluntas. quia diuitie. ⁊ luxuria delectabiles ſunt naturē corrupte. ⁊ ideo valde alliciunt appetitum. Secus eſt de homicidio quia horrendum eſt humane nature. ⁊ idō non fuit neceſſe voluntatem occidendi ſimiliter cohibere.

P

Mulier igitur dragmam perdit: cuꝫ anima fidelis in alicuius precepti transgreſſionem cadit. Unde dicitur eccleſiaſtici.ix. ¶ Qui in vno peccauerit: multa bona perdet. Item Jacobi .ij. ¶ Qui offendit in vno factus eſt omnium reus ¶ Lucerne accenſio eſt cordis per gratiaꝫ illuſtratio. Unde orat eccleſia ¶ Accende lumen ſenſibus. Gratia eſt ut lumen Unde iob v ¶ Super quem non ſurgit lumen illius. Stultus ergo eſt: qui lucernā ſuam accendere negligit. Unde de illis dicitur Johannis.iij. ¶ Lux venit in mundum: ⁊ dilexerunt homines magis tenebras ꝙ lucem. Item Job.xxv. ¶ Quotiens lucerna impiorum extinguetur. Sed de forti muliere dicitur Prouerbiorum vltimo ¶ Nō extinguetur in nocte lucerna eius ¶ Domus euerſio eſt conſcientie perſcrutatio. Sophonie primo. ¶ Scrutabor iheruſaleꝫ in lucernis Bernardus. Tres ſunt lucerne que accenduntur vt dragma perdita inueniatur. ſcilicet

¶ Regula diſcipline in xpriſto.

Forma veritatis in euangelio.

Puritas conſcientie in corde bono. ⁊ ideo dicit pluraliter in lucernis. Diligens inquiſitio eſt bone actionis exercitatio: nō ſolum in nocte aduerſitatis: ſed in die pſperitatis. Unde yſaye xxi. ¶ Si queritis querite. conuertimini a malo declinādo. ⁊ viuite bñ operando. Accendit̃ ergo lucerna in cōtritione. domꝰ euertit̃ in cōfeſſione. diligenter querit̃ in ſatiſfactōe. Satiſfactio eſt ſicut ait augꝰ. pctōꝝ cās excidere. ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝰ aditū nō indulgere. Excidunt̃ autē cauſe

peccati. non ſolum per priuationem id eſt per abſtinenciam malorum operum. ſed etiam per violenciam cõtrarietatum. ſicut per ieiunium excidimus cauſam gule ⁊ luxurie. Per elemoſinam cauſas auaricie. ⁊ ſic dragma inuenitur. quãdo pronitas peccandi per exercitium bone operationis excidatur. Et cum inuenerit conuocat amicas ⁊ vicinas. angelice virtutes ⁊ ſanctorum anime dicuntur nobis amice propter caritatis cõformitatem. vicine propter contemplationis altitudinem Congratulamini mihi. ⁊c. Bernardus. Exultare fecimus angelos quando conuerſi ſumꝯ ad penitenciam. Proficiamus ⁊ feſtinemus complere de nobis leticiaꝫ eorum exultauerunt cum nos ad penitenciam venimus tanq̃ ſuper his quos ab ipſa porta inferi cernerent reuocari. quid nũc erit ſi ab ipſa paradiſi ianua reuerti videant ⁊ abire retrorſum eos qui iam pedem alterꝫ habent in paradiſo. Nec ſoli angeli. ſꝫ ⁊ ipſe angelorum creator nos deſiderat ⁊ expectat. Curramus ergo d̃ſiderijs ⁊ profectu virtutuꝫ. magno affectu clamantes in celuꝫ. vt iſte paſtor bonus qui pro nobis animam poſuit ad ouile glorie. merito ſue gr̃cie nos perducat amen

¶ Dominica quarta Epiſtola ad Romanos. viij

FRatres eſtimo enim q̃ non ſunt condigne paſſiones huiꝯ temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in in nobis Nam expectatio creature r̃uelationem filiorum dei expectat Vanitati autem creatura ſubiecta ẽ non volens. ſed propter eũ qui ſubiecit eam in ſpe. quia ⁊ ipſa creatura liberabitur a ſeruitute corruptionis in libertatem glorie filiorũ dei. Scimus enim q̃ omnis creatura ingeĩſcit ⁊ parturit vſq; adhuc. non ſoluꝫ autem illa. ſꝫ ⁊ nos primicias ſpiritꝯ habentes. ⁊ ipſi inter nos gemimus adoptionem filiorum dei exſpectãtes redemptionem corporis noſtri. In xp̃o ihesu domino noſtro.

Euangelium Luce. vi.

IN illo tempore Dixit ihesus diſcipulis ſuis Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter miſericors eſt Nolite iudicare. ⁊ non iudicabimini. Nolite condemnare ⁊ non condemnabimĩ. Dimittite. ⁊ dimittemini. Date ⁊ dabitur vobis Menſurã bonã ⁊ ↄfertã ⁊ coagitatã. ⁊ ſupereffluenteꝫ dabũt in ſinũ vr̃m. Eadem quippe menſura q̃ menſi fueritis. remetiet̃ vobis. Dicebat aũt illis ⁊ ſimilitudinẽ. Nũquid p̃t cecus cecum ducere. Nonne ambo in foueã cadunt. Nõ eſt diſcipulꝯ ſupra mgr̃m. Perfectꝯ aũt oĩs erit ſi ſit ſicut mgr̃ eius. Quid aũt vides feſtucam in oculo fr̃is tui. trabẽ aũt qui in oculo tuo eſt nõ ↄſideras. Et quomõ potes dicẽ fr̃i tuo. frater ſine ejciam feſtucã de oculo tuo. ipſe in oculo tuo trabem non vides. ypocrita ejce primũ trabẽ de oculo tuo ⁊ tunc perſpicies vt educas feſtucam de oculo fratris tui.

¶ Dominica quarta poſt penthecoſtes. ¶ Sermo octuageſimuſſecundus. ¶ De euangelio

A

E ſtote miſericordes ſi
cut ⁊ pať veſter miſericors
eſt Feſtum penthecoſtes ſe
ptem diebus iuxta morem romane
eccleſie celebratur. quia ſeptem ſunt
dona ſpirituſſancti que fidelibus in
funduntur. Sed quia mox vt per gr̄
ciam iniunguntur contra nos hoſtes
inſurgunt. ſicut oſtenditur. ij. Regū
v. Audierunt philiſtei. q̄ vnxiſſ; do
minus dauid regem ſuper iſrahel a
ſcenderunt vniuerſi vt quererent da
uid. ſ. ad perdendum. Idcirco legit̄
hoc tempore liber Regum. vt bella
⁊ victorie proponantur. vt ⁊ nos cō
tra hoſtes fortiter dimicemus ⁊ co
ronam victorie mereamur. Quia ve
ro. pugnantem oportet eſſe armatū
Ideo in officio hodierno proponū
tur nobis duo genera armorum.
Unum ad protegendum. ſ. caritas.
que ad modum lorice munit vitalia
cordis noſtre ne ledamur iaculis di
aboli. de hac agitur in epiſtola
Aliud ad impugnandū. ſ. miſericor
dia qua pugnamus a dexteris ⁊ a ſi
niſtris. dum exhibetur amicis ⁊ ini
micis. Unde auguſtinus. De nullo
igitur facilius vincitur inimicus diabolus ſi
cut de miſericordia. De hac agitur i
euangelio. Sed quia dicitur Iohan
nis. xv. Sine me nihil poteſtis face
re. Ideo clamamus in introitu miſſe
Domine in tua miſericordia ſperaui
In hoc ergo euangelio Primo exē
plo ſui ad perfectionem miſericordi
e dominus nos hortatur. ⁊ dicit.
Eſtote miſericordes. ⁊c̄.
¶ Scd̄o impedimenta miſericordie r̄
mouet. cum ſubiungit. Nolite iudi
care. ne iudicabimini.

B

Tercio in quibus operibus miſeri
cordia conſiſtit oſtendit cum ſubdit
Dimittite. ⁊c̄
¶ Quarto premium miſericordie no
tat. cum ait. Menſuram bonam. ⁊c̄.
Ultimo parabolā ad miſericordiā
nos excitans inducit. Proponit er
go ſeipſum nobis imitandum. non ī
potencia. quia lucifer qui affectauit
altitudinem potencie precipitatus ē
de celo. Iſaie. xiiij. Quomodo cecidi
ſti de celo lucifer ⁊c̄. Non in ſapien
cia. quia homo qui affectauit altitu
dinem ſciēcie eiectus eſt de paradiſo
Geneſis. iij. Adam factus eſt quaſi
vnus ex nobis. Non etiam in iuſtici
a. quia ad vniuerſorum dn̄m perti
net reddere vnicuiq; ſcd̄m opera ſua.
Deuteronomij. xxiij. Mihi vindictā
⁊ ego retribuā. Sȝ in ſola benigni
tate ⁊ miā. q; per opera mīe maxime
ↄformatur hō deo patri. ⁊ efficitur
filius altiſſimi. cui ꝓprium eſt miſe
reri. parcere. ⁊ condonare. qui ſolem
ſuum oriri facit ſuper bonos ⁊ ma
los. ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos
Septem mias dei circa nos aduerte
re poſſumus. Prima eſt longani
mis expectatio peccatoris. Iſaie. xxx.
Expectat dn̄s vt miſereat̄ noſtri.
Quantū vero expectet oſ̄dit idem.
xlvi. Uſq; ad ſenectam egoipſe. ⁊c̄.
Ue autē illis qui diuicias tante bo
nitatis ⁊ longanimitatis contemnunt.
Angelum peccantē non expectauit
ſȝ ꝑcipitauit de celo.
Primos quoq; parentes ſtatī de pa
radiſo eiecit Et certe ſi conſideremꝰ
quam magna ⁊ quam grauia ⁊ hor
ribilia committantur hodie pecca
ata. leuia reputabimus nos illa que

C

dampnationis ſentenciam exceperūt.
Scd̄a eſt collatio boni temporalis.
cum peccator ſit indignus pane quo
veſcitur. quis enim hoſtem ſibi re
bellem optat ⁊ paſcit. At dominus ꝛ
tribuit peccatori fertilitatem rerum
tranquillitatem temporum. ſanitatē
corporis. panem ad veſcendum. lucē
ad videndum. aerem ad aſpirandū.
⁊ hoc ingratis. immo retribuentib9
mala pro bonis. odium pro dilectio
ne. vn̄ ait. Ozee. ij. Ego dedi ei frum̄
tum. vinum ⁊ oleuȝ. ⁊ argentū mul
tiplicaui eis. ⁊ aurum que fecerūt ba
al. ſuperior vel deurator. ꝗꝛ bonis tē
poralibus peccator abutitur in vani
tate ⁊ voluptate.
Tercia mia eſt conuerſio praue vo
luptatis. De qua i Prouerbioruȝ. xij.
Uerte impios ⁊ non erunt. ⁊c̄.
Quatuor affectiones ſunt quib9 aīa
vel ad bonum vel ad maluȝ conuer
titur. ſ. gaudium. dolor. ſpes. ⁊ timor
De quibus. Prouerbiorū. xxx. Per
tria mouet̄ terra ⁊ quartum ſuſtine
re non p̄t. Per ſeruū cum regnare ce
perit. hoc eſt timor de amittendis.
Stultus cum ſaciatus fuerit cibo. h̄
eſt gaudiū de adeptis. Per odioſam
mulierē. cum in mrimonio aſſumta
fuerit. hec eſt triſticia de amiſſis. que
tunc in matrimonio ducitur cuȝ ad
deſperationem ſpūs abſorbetur. Per
ancillaȝ cū heres fuerit dn̄e ſue hec
eſt ſpes vel cupiditas de adipiſcēdis
q̄ tunc dn̄e ſue heres efficitur. cū ex
tincta caritate ꝑ deſideria dominat̄
Uertit itaqꝫ dominus impios cum
imutat amorem vt nihil omnino di
ligāt p̄ter ip̄m aut ꝓpter ipſum. imu

D

tat timorem. vt nihil homo timeat
preter ipſum. ſic ⁊ gaudium ⁊ triſti
cia conuertitur. vt non niſi ſcd̄m deū
timeat. vel letetur. Propter hoc dici
tur. Canticoruȝ. vi. Reuertere reuer
tere ſunamitis. vt itueamur te. Uox
eſt angelorum qui animaȝ a peccato
cupiunt reuocare. Sunamitis inter
pretatur captiua. ⁊ ſignat anīā que
per delicias huius vite captiua duci
tur in infernum.
Quarta eſt remiſſio tocius iniquita
tis. De qua dicit. Bernardus. Sic
iram ex toto excludit. tam liberaliter
condonauit omnem iniuriaȝ. vt nec
dampnet vlciſcendo. nec confundat
impꝓperādo. nec min9 diligat impu
tando. Ezechielis. xviij. Quacunqꝫ
hora peccator ingemuerit omnium
iniquitatum eius non recordabor.
Non ait. ſi biennio vel triennio ante
mortem. ſꝫ quacūqꝫ hora. imo quo
cunqꝫ mom̄to. ſꝫ ſi in ipſo aīe exitu in
gemuerit nec ait de oī īiquitate eius
centū vel mille. ſꝫ omniū iniquitatuȝ
eius non recordabor. Ecce ꝙ mul
tum miſericors eſt benignus domi
nus ad ignoſcenduȝ. non tamen ſub
hac ſpe morandum eſt in peccato. ꝗꝛ
maledictus homo qui peccat ſub ſpe
quamuis eniȝ ſi penitentibus ī fine
vite venia promittatur. valde tamē
difficile eſt. vt vera ſit penitencia q̄
venit tam ſera. tunc enim cruciatus
membra ligat. ſenſum opprimit. vt
vix aliquid valeat cogitare.
Unde beatus Auguſtinus ait de ta
li. Si ſecurus hinc exit. ego neſcio
penitenciam dare poſſumus. nun
quid dico dampnabitur. ſed nec etiā

dico liberabitur. vis ergo a dubio li
berari age penitenciam dum ſanus
es. Quia ſi vis agere penitenciaʒ dū
peccare non potes. peccata tua te di⸗
miſerunt. non tu illa Eccleſiaſtici. xv
ij. Viuus ⁊ ſanus confiteberis ⁊ lau
dabis deum ⁊ glorificaberis i miſe
rationibus illius
Quinta eſt adiutorium noſtre fragi
litatis ad ſatiſfaciendum ⁊ ſuſtinen
dum ⁊ reſiſtendum. ¶ Unde apo
ſtolus ait. Philepenſes. iiij ¶ Omnia
poſſum in eo qui me confortat. Ro
manos. viij Si deꝰ ꝓ nobis quis cō
tra nos. Ubi dicit expoſitor. poteſt
mundus iſte ſeruire. ſi hoc erit ſerui
re poterit vrere tundere deſiccare. ſi
hoc erit coronas fabricare. Deus e
nim eſt propugnator prudens. con⸗
ſolator clemens. remunerator afflu
ens. ſecurus in eo proiciens omnem
ſollicitudinem meam. cuius nec poté
cia vinci. ne ſapiencia falli. nec beni
uolencia poterit fatigari.
¶ Sexta eſt conſolatio ineterne iocun
ditatis que eſt quaſi ara ſpiritusſſācti
De qua Eccleſiaſtici. xxiiij. Spiritꝰ
meus ſuper mel dulcis. quia deuotō
excedit omnem delectationem gau⸗
dij carnalis. hec illi tm̄ tribuitur qui
carnis delectationem. mundanaʒ cu
piditatem. ⁊ ambitionem iam vicit.
Unde Apocalipſis. ij Vincenti dabo
manna abſconditum. ⁊ dabo illi cal⸗
culum. ⁊c. Manna vocatur hic gr̄cia
propter ſuauitatem. abſconditūʒ pro
pter contemplationis ſecretuʒ. quod
animal' homo non percipit. Job. xx
viij. ¶ Neſcit homo preciuʒ eius. ⁊c
Nec mirum ſi loquatur de ſuauitate
iſta qui de ea nihil ſentiunt. cum vi
deamus aues propter aſſuefactionē
humana verba formare que non in
telligunt. faciat propter ſoliditatem
quia mentem firmat in bono opere.
Prouerbiorum. xxi Exultatio iuue
num fortitudo eorum. Bernardus
hec eſt virtus ex alto que andream
fecit amplecti crucem. Laurencium
ridere carnificem. Stephanuʒ pro
lapidantibus flectere genua ad ora
tionem. nomen nouum eſt adoptio
filiorum. quia ſicut dicitur Johan
nis. iij. Filij dei ſumus. ⁊c.
¶ Ultima miſericordia eſt collatio re⸗
gni celeſtis. que non propter noſtra
merita parcietur par tenetur nobis
immo de condigno merito. Nam ſi
aliquid boni facimꝰ. plus tn̄ ad huc
debemus deo. Item ⁊ ſi bonum ſit
qd̄ facimus. non tn̄ purum. Iteʒ. ꝙ
ſi eſſet bonum ⁊ purum. non tn̄ a no
bis. ſed a deo. Unde Iſaie. xxvi. Om
nia opera noſtra operatus es in no⸗
bis domine. Bernardus. Si nati eſ
ſemus ex quo factus eſt homo ſuper
terram. ⁊ vſqꝫ ad centuʒ milia anno
rum vita noſtra extenderetur. non eſ
ſʒ tn̄ condigna queſtio temporis hu
ius ad futuram gloriam que reuela
bit' in nobis hec eſt mīa plena om
niū miſeriaꝝ ꝯtemptiua. De qua Je
remie. v. Metuamus dominum qui
dat nobis pluuias temperaneas ⁊ ſe
rotinas. ſ. graciā ꝓuenientem ⁊ ſequē
tem. que conſiſtit in ſex miſericordijs
predictis. ⁊ plenitudinem menſis cu
ſtodientem nobis. ſ. vitam eternam.
In qua eſt plenitudo gaudiorum. ⁊
fertilitas omnium bonorum quam
cuſtodiat nobis ipſe per graciam ſuā
Pſalmiſta Saciabor cum apparuerit

Dō 4ᵘ

G

gloria tua. Bernardus. Quādo hoc erit. quis hoc videbit. quis poſſidebit. quando veniet zacharias. ſic domine deus meus putas videbo templum ſanctum tuum. O vernalis tēperies. O eſtiua venuſtas. O autumnalis vbertas. ſola tunc hyemps abiit ⁊ receſſit. cuius pectus ferreum. cuius cor lapideū nō emolliant miſerationes iſte tam magne ⁊ tam multe. ¶ Sequitur de impedimentis miſericordie que ſunt temeraria iudicia. De quibus ait. Nolite iudicare. ⁊ non iudicabimini. nolite condēnare ⁊ non condemnabimini. Non omne iudicium prohibetur. Hic eſt enī triplex iudicium. ſ. certitudinis. temeritatis. ⁊ ſuſpitionis. Iudicium certitudinis eſt vidēre de manifeſtis. Hoc iudicium licet prelatis. adhibitis debitis circūſtancijs. quarum tres ſunt ex parte iudicantis. Poteſtas. Diſcretio. Dignitas vite. que repreſentat trinitatem increatam in iudice. In poteſtate repreſentatur pat̃. In diſcretione filius. In dignitate ſeu in bonitate vite ſpiritusſanctus. De primo dicitur ad hebreos quinto ¶ Nemo ſibi. i. a ſe aſſumit honorem niſi per ambitionem. ſed qui vocat̃ a deo. ꝛc. ¶ De ſcdo Prouerbiorum xxviij. ¶ Dux indigens prudencia. multos opprimit per calumpniam. ⁊ ad hoc facit parabola inducta. Nunquid poteſt cecus ducere cecum. ꝛc. De tercio. Sapiencie. i. Diligite iuſticiam qui iudicatis terraꝫ. ꝛc. Ad hoc facit alia parabola. Eice primo trabem de oculo tuo

¶ Due alie circumſtancie ex parte rei

h

iudicande ſunt. ſ. vt ſit verum. ⁊ certum. id eſt ſufficienter probatum. ⁊ ſi aliquid iſtoruꝫ deeſt non eſt rectū iudicium

¶ Iudicium temeritatis eſt. quando quis firmat ſentenciam de meritis. ⁊ eſt triplex.

¶ Primum eſt diffinitionis. quando determinat de aliquo qui malus apparet. ꝙ non poſſit corrigi. ⁊ deſperat de correctione illius. ⁊ hoc eſt ꝑnitioſum. De quo dicitur hic. Nolite condempnare. id eſt dignum dampnatione iudicare. ⁊ non condempnabimini. Hoc iudicium eſt proprie ſuperborum. De quo. Ezechielis. xxxiiij. ¶ Pro eo ꝙ lateribus ⁊ humeris noſtris inpingentibus. ⁊ cornibꝰ noſtris ventilantibꝰ omnia infirma pecora donec diſpergentur foras. ſꝫ ſalua gregem meum ⁊ non vltra ſit in rapinam.

¶ Scdm eſt argutionis. quando quis iudicat de alio. arguendo ꝙ malus ſit cum ad eum non pertineat iudicium. ⁊ iſtud eſt preſumptuoſum. De quo dicitur ad Romanos. xiiij. ¶ Tu qui iudicas alienum ſeruum. quaſi diceret. non ſubiacet iudicio tuo. ſed domini ſui. ſcilicet criſti. Suo domino. aut ſtat. aut cadit. ſed quia dubia in meliorem partem debemꝰ interpretari. ſubdit Stabit aut cadit ſcilicet deputes eum ſtare. potens enī eſt dominus ſtatuerē illum. Hoc iudicium ſpecialiter eſt detractorum. quorum ſentencia iniqua eſt ex auaricia. quia non eſt ex compaſſione. ſꝫ ex. liuore profertur. Unde Prouerbiorū. xxiij. Nō comedas cū homine

J

inuido. ⁊ ne deſideres cibos eius q̄m
in ſimilitudinem arioli coniectoris
eſtimat quod ignorat. Item ex digi
tate vite non premiſſa correptione.
Mathei. xviij. Si peccauerit in te fra
ter tuus. ⁊c̄. Item quia non a ſuo iu
dice. Johannis. v. Pater omne iudi
cium dedit filio.

Tercium eſt aſſertionis. quando ali
quis vt appareat bonꝰ iudicat alios
eſſe malos in eo ꝙ ipſe malus eſt. ⁊ i
ſtud eſt ſuperſticioſum. De quo Ro
manos. ij. In quo alium iudicas.
teipſum condemnas. Gloſa ibi. Qui
te non obſeruas ab hijs. vnde alium
reprehendis. Hoc iudicium eſt ſpeci
aliter ypocritarum. contra quos ait
dominus. Eijce primo trabem de o
culis tuis. Judicium ſuſpicationis
eſt quod ex fragilitate prouenit. ⁊ vo
catur ab apoſtolo temptatio huma-
na. i. Corinthiorum. x. Eſt autē
triplex tēptatio. q̄d eſt triplex ſuſpicō
Prima violenta quando apparent ō
nia ſigna mali. ⁊ nulla boni

Scd̄a probabilis quando ſunt mul
ta ſigna mali ⁊ pauca boni.

Tercia temeraria. quando multa ſig
na boni. ⁊ pauca mali. Primo mo
do eſt peccatum. Scd̄o modo vei
ale. ſed paruum. Tercio veniale. ſ
graue. Excluſis impedimentis. o
ſtendit proprios ⁊ principales effe
ctus miſericordie que ſunt duo. ſ. In
iuriarum remiſſio. ⁊ beneficiorum
collatio. Unde ait. Dimittite ⁊ dimit
tetur vobis. Debemus dimittere rā
corem cordis. ⁊ illud eſt in precepto
Item ſatiſfactionem iniuriarum. ⁊
iſtud eſt in conſilio. Ad primū tenē

ik

tur etiam imperfecti. Ad ſcd̄m ſoli
perfecti. Auguſtinꝰ. Diuina miſera
tio concedit hominibus vt ſaltem de
bitoribus ſuis dimittant. cum ipſi in
dulgenciam dari ſibi expoſtulant
Perfectorum aūt eſt omnibus om
nia corde puro ſine reſtauratione re
rum. ſine ſatiſfactione iniuriarum. ſi
ne cunctis precibus indulgere Inſu
per ⁊ obſequia caritatis exhibere
Exodi. v. Donate inuicem ſicut deꝰ
in criſto donauit vobis. Quatuor
rationes aſſignantur. Eccl. xxviij
Quare debemus iniuriam dimitteē
Prima eſt. ꝙ ſumus proximi. Unde
Relinque proximo tuo nocenti te. ⁊
⁊c̄. Scd̄a. ꝙ eiuſdem nature. Ut
homo homini reſeruat iram. ⁊ a d̄o
querit medelam. Tercia eſt. ꝙ eiuſ
dem conditionis. Unde qui homies
ſimiles ſue conditionis habet miſeri
cordiam. de peccatis ſuis deprecabi
tur. Quarta. ꝙ ſumus fragiles ⁊
corruptibiles. vnde ipſe dum caro ſit
reſeruat rixam. ⁊ propiciationem pe
tit a deo. Sequitur. Date ⁊ dabi
tur vobis. Debemus dare indigenti
bus dona. ſicut ait dominus. Luce.
xi. Quod ſupereſt date elemoſinam. ⁊
ecce omnia munda ſunt vobis. Item
mutuo. Deuteronomij. xxiij. Da mu
tuo fratri tuo quo euꝫ indigere pro
ſpexeris. vnde Luce. vi. Date mutu
o. nihil inde ſperantes. ⁊ erit merces
veſtra multa. Ubi dicit Gloſa. Si nō
reddit homo quod cōmodaſti. red
det tamen deus quo iubente feciſti.
ſic nō reddat hō hereditas noſtra in
eternū erit. Ex hac gloſa patet ꝙ mu
tuare ſit in precepto. Contra hoc

L

venit auarus maxime vſurarius q̄
certe facit contra miſericordiam.
Unde Judicium ſine mīa fiet ei
Sequitur de remuneratione miſeri
cordie. Menſuram bonam ꝛ confer
tam. i. legitimam. ꝛ magnam ꝛ ple
nam. ꝛ coagitatam. i. calcatam. ſimili
ter ꝛ eff luentem. i. cumulataꝫ dabūt
in ſinu veſtro. Primo pauperes pro
nobis dominum exorando. Deinde
angeli ad regnum introducendo
Deinde tota trinitas ſeipſum in pre
mium exhibendo Nec dicit in ma
nu que partem capit. ſed in ſinu. vt
notetur magnitudo ꝛ certitudo pre
mij. Job. xv ¶ Repoſita eſt hec ſpes
mea in ſinu meo. ꝛ cōpetit hec retri
butio illis qui abſcondunt elemoſi
nā in ſinu pauperum. Ecci. xxix. Si
nꝰ dicitur hic intellectus qui imple
bitur gloria manifeſte viſionis. ꝛ af
fectus qui implebit͛ leticia perfecte
dilectionis. ¶ Et nota hic quatuor
dotes glorificati corporis.
Menſura bona erit in claritate. quia
fulgebunt ſicut ſol. conferta in paſſi
bilitate. ꝙ non poterit ledi.
Coagitata i agilitate. ꝙ omnia pene
trabit obiecta. ¶ Notatur etiaꝫ hic
anime glorificatio in eiſdem
Menſura bona erit anime. quia frue
tur creatore in vniuerſitate creatura
rum. Conferta. quia fruetur ea in ſe
implebitur namqꝫ vis rationalis lu
ce ſapiencie. vt nihil deſit ei in ulla
ſciencia. vis concupiſcibilis fonte iu
ſticie. vt reſpuenda reſpuat. ꝛ appetat
appetenda. ꝛ id magis appetat quod
eſt magis appetendum. vis iraſcibil͛
implebitur omnimoda leticia. vt ſū
ma tranquillitate fruatur in pace di

A

uina Coagitata erit. quia fruetur dō
in exteriori homine ſuo Supereff lu
ens. ꝙ fruetur deo in ſeipſo. ſine vl
lo enigmate. videns eum facie ad fa
ciem ſicuti eſt Iſti ſunt quatuor digi
ti in latitudine corone que ſuperpoſi
ta eſt menſe Exodi. xxv.

¶ Eodem die

Sermo octuageſimuſtercius

Eſtote miſericordes ſi
cut ꝛ pater vr̄ miſericors
eſt In hijs verbis. Primo
mandatum de pietate apponitur . cū
dominus ait. Eſtote miſericordes
Scdō qualitas vel forma mandati
cum ſubiungit. Sicut pater veſter
ꝛc. ¶ Circa opera miſericordie qui
qꝫ ſunt attendenda. ſ. Materia. Perſo
na. Modus. Intencio Ordo Mate
ria vt fiant d͛ propria ſubſtancia. nō
de rapina vel vſura. quia illa nō ſūt
eroganda. ſed reddenda. Unde . Ec
cleſiaſtici. xxxiiij. Dona iniquorum
non probat altiſſimus. nec reſpicit in
oblationbus impiorum. nec in inſti
tutione ſecrificiorum eorum ꝓpici
abitur peccatis. Qui offert ſacrifici
uꝫ de ſubſtancia pauperis quaſi qui
victimat filium in ɔſpectu patris
Illa em̄ in quibus dominium non
traſfertur iram potius q̄ꝫ miſericor
diam prouocant. Unde mirum eſt
d͛ vſurarijs qui ita parati ſunt eroga
re ꝛ nunq̄ꝫ volunt reſtituere .
¶ Perſona. ſcilicet cui danda ſunt. Qui
a non indigenti. non diuiti. neqꝫ etiā

hyſtrioni. Unde Eccleſiaſtici.iiij.
Fili.elemoſinam pauperis ne frau-
des. Gregorius. Nonnulli huius mū
di diuites ibi fame crucientur vbi
pauperes profuſis largitatibus nu-
trientur.non hiſtriones. Elemoſina
enī ad modū ſeminis committenda
eſt bone terre.i.iuſtis pauperib9
Unde Eccleſiaſtici.xij. ❡ Benefac
iuſto ⁊ inuenies magnam retributi
onem.⁊ ſi non ab ipſo certe a deo
Modus.ſ.quantum ſit dandum hūc
determinat apoſtolus.ij.Corinthio-
rum.viij ❡ Non vt alijs ſit remiſſio
nobis aut retributio.ſed ex quantita
te.Thobie.iiij.❡ Si multū tibi fu
erit abundanter tribue.⁊c.
❡ Intencio vt non fiat pro humano
fauore vel temporali retributione.
ſed pure propter deum. Unde dici-
tur Mathei.vi❡ Neſciat ſiniſtra tua
quid faciat dextera tua.i.non ſe dmi
ſceat appetitus vane laudis cum fa-
cis opus virtutis.❡ Ordo vt prius
teipſum offeras deo ſicut fecit abel.
De quo dicitur Geneſis.iiij. Reſpex
it deus ad abel ⁊ ad munera eius
Eccleſiaſtici.xxxi.❡ Sacrificium ſa
lutare eſt attendere mādatis.⁊ diſce
dere ab omni iniquitate
❡ Primo igitur homo debet eſſe miſe
ricors in ſeipſo. Deinde alij . Unde
Eccleſiaſtici.xxx Miſerere anime tue
placens deo. Sed multi miſerentur
corpori.quod multum eſt crudele.
ſicut oſtendit Job.xxiiij. Non ſit in
recordatione.ſed conteratur quaſi li
gnum infructuoſum. Ecce duplex
pena carnalis.ſ.obliuio diuine retri
butionis.⁊ contritio eterne dampna
tionis.⁊ cauſam aſſignat.⁊ dicit. Pa
uit enī ſterilem ⁊ que non parit.ſ.car
nem.⁊ vidue non benefecit.ſ.anime
Ubi dicit Bernardus. Non eſt mi
ſericordia ſed crudelitas. non eſt ca
ritas.ſed iniquitas.non eſt dilectio ſ;
confuſio ſtereli que nō parit.i.carni
inutilibus concupiſcencijs deſeruiē
⁊ vidue nihil boni facere anime vi
delicet in excolendis virtutib9 nullā
operam dare Qualis enī materia
eſt reficere ancillam ⁊ dominam in
terficere.vel q̄lis caritas amare car
nem ⁊ ſpiritum negligere.qualis di
ſcretio dare totum corpori ⁊ nihil a
nime prouidere.vis ſcdm̄ conſilium
ſapientis agē Miſerere anime tue.q;
nunc eſt tempus miſerendi eius.naz
ſicut dicitur. Eccleſiaſtici vltimo.
Anime noſtre eſuriunt ⁊ ſitiunt ve-
hementer
❡ Primo itaq; debemus cibare aīas
noſtras per fidem que eſt panis vi
te ⁊ intellectus.quia iuſtus ex fide
viuit ⁊ ſuper rationem ⁊ ſenſum ſeip
ſum extēdit.in menſa fidei.ſ.altaris.
panis vite ponitur.cibus angelorū
ſumitur.ſ.ipſe filius dei qui ait. Jo
hannis.vi.❡ Ego ſum panis viuus
qui de celo deſcendit. Sed de mul-
tis poteſt conqueri deus pater q; co
medimus filium ⁊ nolumus cibare
eum cibus noſtris.i.bonis operibus
Sicut propoſuit quedam mulier co
rā iſrahel.iij. Regum.vij. Magis au
tem pater conqueritur de illis qui
per exactiones indebitas pauperes
opprimunt ⁊ affligunt. De quibus
dicitur Ezechielis.xxxiiij. Facti ſunt
greges mei in rapinam.⁊c.
❡ Scdo debemus potare animas no
ſtras par ſpē de calice paſſionis quē

Sermo octuageſimuſtercius

P

Ipſe dei filius prompta deuotione ſuſ
cepit de manu patris. Unde dicitur
math. xxvi. ¶ Accipiens calicem gra/
tias egit. De hac primo propina/
uit apoſtolis quos maxime dilexit. ⁊
biberunt ex illo omnes Unde ⁊ filiis
zebedei dixit Mathei. xx. ¶ Poteſtis
bibere calicem quem ego bibiturus
ſum. Iheremie. xxv ¶ Ecce in ciuita
te in qua inuocatum eſt nomen meũ
ego icipio affligere. ⁊ vos quaſi inno
centes inimici non eritis immunes.
Si ergo d' calice iſto potas in via: po
tabit te de torrente voluptatis ſue in
patria. Sed multi potant animas ꝓ
prias de aureo calice babilõis. id eſt
de voluptate carnalium voluptatum
Unde apocalipſis. xvij. ¶ Mulier e/
rat circumdata purpura: habens po
culum aureum in manu ſua. plenuz
abhominationis, inuidie. ⁊ fornica/
tionis eius. Iheremie. li. ¶ Calix au
reus babilonis in manu domini ine
brians omnem terram. de vino eius
biberunt omnes gentes. ſed vinum
hoc vertetur in ſanguinez. id eſt in e
ternam damnationem. quod ſignatũ
eſt in hoc ꝙ aqua egipti conuerſa eſt
in ſanguinez. Unde luce ¶ Ue vobis
diuitibus qui habetis hic conſolatio
nem veſtram. E conuerſo autẽ domi/
nus in nuptijs cõuertit aquam in vi
num. quia electis triſticia conuertet'
in gaudium. Unde pſalm. ¶ Scdm
multitudinem dolorum meorum in
⁊c.

¶ Tercio debem9 induere animas no/
ſtras per caritatez: que habet propri
etatem veſti.

Primo. quia tegit nuditatez ⁊ defor
mitatem pectoris: Unde ꝓuerbioꝝ.

E

¶ Beat9 qui cuſtodit veſtimenta ſua
ne nudus ambulet. ⁊ videant hoĩes
turpitudinem eius. Sic ꝯminat' do
minus anime reprobe Nauz. iij. Ec
ce ego ad te dicit dominus exercituũ
⁊ reuelabo pudenda tua in facie tua
⁊ oſtendam in gentibus nuditatem
tuam ⁊c.

¶ Secundo quia protegit a frigoĩe. id
eſt a timore male infrigiditatis. Un
de ꝓuerbioꝝ vltimo ¶ Non timebit
domui ſue a frigore niuis. omnes ei
domeſtici eius veſtiti ſunt duplicib9
Tercõ. quia diſcernit inter filios dei
⁊ filios dyaboli. Unde ioh. iij. ¶ In
hoc cognoſcẽt omnes quia mei eſtis
diſcipuli: ſi dilectionez habueritis ad
inuicem. Ioh. iij. ¶ In hoc manife/
ſtati ſunt filij dei ⁊c.
Tercio. quia adornat ⁊ facit dignuz
regali conuiuio. Unde Mathei. xij.
¶ Amice quõ huc intraſti nõ habẽs
veſtem nuptialẽ.

¶ Quarto debemus hoſpitare animas
noſtras per penitenciam. Unde Ihe
re. xlviij. ¶ Relinquite ciuitates ha/
bitatores moab. ⁊ inhabitate i petra
.i. in dura pñia. ſicut dicitur de lepuſ
culo ꝓuer. xxx. ¶ Qui collocat in pe/
tra cubile ſuũ: magis eligens ſecurita
tem ꝙ ſuauitatem quoniam nunc ad
penitentiam. nunc ad peccata redeũt
De quibus eccleſiaſtici. xxix. ¶ Uita
nequam hoſpitandi de domo in do
mo in domum: ut nunc ſit in domo
xp̃i. nunc in domo dyaboli. Optimũ
ꝯſiliũ datur talib9 ut includant ſe in
clauſtro religionis. Iſa. ij ¶ Ingrede
re in petra ⁊ abſcondere in foſſa hũo
Iob. xi. ¶ De foſſis ſecur9 dormiẽs
Iſa. xxvi. ¶ Abſcondere modicuz ad

F

momentum donec pertæſeat indignatio ⁊c̄.

¶ Quinto debemus viſitare aĩmas noſtras infirmas per ꝓprie fragilitatis ↄſiderationem. Unde eccleſiaſti. vij. ¶ Non te pigeat viſitare infirmum .ſ.teipſum. ⁊ quis nunc cauſas mille doloris habent. Ihere. xviij. ¶ Surge ⁊ deſcende in domum figuli. i. cõſidera vilitatem ꝓprij corporis. ⁊ ibi audi verba mea. Legitur. iiij. Regū xiij. ꝙ cum cogitaret helizeus: deſcendit ad eum rex iſrahel. Cui helizeus ait. Percute iaculo terram. qui cum percuſſiſſet tribus vicibus ⁊ ſtetiſſet: iratus eſt ille: eo ꝙ non percuſſiſſet quinquies vel ſexies vel ſepties. Heliſeus cogitat in nobis: duꝫ feruor gratie ſpiritualis tepeſcit. Ad quem deſcendere debemus per proprij defectus plorationem. ⁊ negligẽtie vel corporis punctionem. Sed quidã ſunt qui tantum tribus vicibus terram percutiunt. ſcilicet qui fidem trinitatis mentetenus ↄfitentur. Ty. primo ¶ Confitentur ſe noſſe deum ⁊c̄.

Quinquies vero percutiunt: qui ſenſuum vicia crucifigũt. ſicut apoſtolꝰ qui dicebat pri. corinth. ix. ¶ Sic pugno nõ quaſi aerem verberans ſed caſtigo corpus meum ⁊c̄. Iheremie l̄. ¶ Nõ parcatis iaculis. quia domino peccauit. ¶ Sexies percutiunt: qui operibus pietatis deſeruiunt.

Septies: qui ſeptiformi gratia preuiti: quieti contemplatõnis intendũt Exo. xxi. ¶ Si emeris ſeruũ hebreũ ſex annis ſeruiet tibi. in ſeptimo egredietur gratis.

Sexto debemus educere animas noſtras de carcere per contemplationẽ

G

felicitatis eterne Carcer eſt mundus Unde iheronimus. Seculum mihi carcer eſt. ſolitudo paradiſus Compedes huius carceris deſideria ſecularia. De quibus pri. thimot. vi. ¶ Qui volunt diuites fieri incident in temptationem ⁊ in laqueum dyaboli. id eſt deſideria multa. ⁊ inutilia. ⁊ nociua: que mergunt hominem in interitum ⁊ perditionem. Ab hoc carcere frequenter debemus egredi. ⁊ per amena prata iheruſalem ſpaciari. Sic ſpaciabatur apoſtolꝰ qui dicebat ad ephe. ij. ¶ Cõreſuſcitauit ⁊ ſedere me fecit in celeſtibus. Gregorius. Tunc paulus fortaſſis in carcere tenebat: ſed ibi erat vbi mentem ardenter fixerat. non illic niſi neceſſario pigra caro eum retinebat. Habita ergo miſericordia in teipſo: ↄſequenter poteris exhibere miſericordiam ꝓximo. Nã qui ſibi neq̃ eſt: cui bonus erit.

Octo ſunt que mĩe opus ordinãt Primum eſt ↄpaſſio cordis. De qua yſa. lviij. ¶ Cum effuderis eſurienti animã tuam. ⁊ animam afflictam repleueris: orietur in tenebris lux tua. optimum datum ⁊ valde gratum. ꝙ ſicut ait gregorius. Qui compatitur ſeipſum dat.

¶ Secunduꝫ eſt dulcedo ſermonis. de qua eccleſiaſtici. xviij. ¶ Nonne ardorem refrigerabit ros. ſic ⁊ verbuꝫ melius q̃ꝫ datum.

¶ Terciũ eſt quantitas facultatis. De qua thobie. iiij. ¶ Si multũ tibi fuerit abundanter tribue.

Quartũ eſt hilaritas dantis Eccleſ. xxxv. ¶ In omni dato hilarem fac vultũ tuum. Et poeta. Super omnia vultus acceſſere boni.

Quintum humilitas qua condeſcēdit petenti. Eccleſiaſtici.iiij. ¶ Animam flentē ne deſpexeris: ⁊ non exaſperes pauperem in inopiā ſuam.
Sextum eſt diſcretio. de qua eccleſiaſtici.xij ¶ Si benefeceris: ſcito cui benefeceris. ⁊ erit gloria in bonis tuis multa.
¶ Septimū eſt velocitas. De qua proverbiorum.iij. ¶ Ne dicas amico tuo. vade ⁊ revertere: ⁊ cras dabo tibi
Octauū eſt recta intentio De qua luce.xi ¶ Si ocul9 tuus fuerit ſimplex totū corpus tuū lucidū erit.
¶ Sequitur videre de appoſita ſimilitudine cum dicit. Sicut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Simile math. v. Eſtote perfecti: ſicut ⁊ pater veſter perfectus eſt. Sed quomō creatura creatori poterit comparari. Bernardus. Quis valet currere cū gigante. dulcedine cū melle otendere. lenitate cum agno candore cum lilio. claritate cuz ſole. caritate cum eo qui caritas eſt. Propter hoc ſciendū ꝙ hec particularia aliquando notant minoritatem ſimilitudininis. ſicut in hoc loco vbi vocat imitationem: nō equalitatem. ⁊ eſt ſenſus. Ita facite ut mereamini effici filij patris celeſtis per gratiam adoptionis Aliquando notat maioritatem. ſicut in pſalmo Sicut letantiū omniū habitatio eſt in te. ⁊ eſt ſenſus O ſyon omnium noſtrum habitatio eſt in te ſicut letantium. vbi dicit apoſtolus. Talis eſt leticia: qualez hic nō novimus. ⁊ ideo cū non poſſit exprimi: dixit ut potuit. Aliquando notat puritatem. Unde math. xxij. ¶ Erūt ſicut angeli dei in celo. id eſt pares in caſtitate ⁊ immortalitate. ⁊ ſummi bonitatem.

Aliquando notat identitatem. ut Joh. v ¶ Sicut pater habz vitam in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio vitam habere in ſemetipſo. i. eadem eſt vita patris ⁊ filij. ꝗꝛ diuina ſubſtātia eſt ſibi vita. Ubi notandū ꝙ de quatuor virtutibus ſpecialiter reperit ꝙ efficiant nos filios dei.
¶ Primo de fide. Johis. pri. ¶ Dedit eis poteſtatem filios dei fieri: hijs q credunt in noīe eius.
Secundo de caritate. Math. v. ¶ Diligite inimicos veſtros vt ſitis filij patris veſtri qui in celis eſt ⁊c
Tercio de miſericordia vt hic. Similiter eccleſiaſtici. iiij. ¶ In iudicando eſto miſericors. pupillis ut pater. ⁊ pro movet mater illoꝝ. ⁊ eris tu velut filius altiſſimi. Unde dicit. Nihil alid tam peculiare eſt imperialis maieſtatis: ꝙ humanitas per quā ſolvat dei imitatio. Unde poeta. Sola deo eſt clementia.
¶ Quarto de pace. Math. v. Beati pacifici. qm̄ filij dei vocabunt. ⁊ eſt ratio. ꝗꝛ iſta ſpecialiter ⁊ maxime aſſimilant nos deo. Nam per fidē aſſimilamur ſumme veritati in claritate. Per caritatē ſumme bonitati in dulcedie. Per pacem ⁊ miſericordiā ſumme potentie in tranquillitate quo ad nos ⁊ in largitate quo ad alios Et propter hoc dicit actuum. xx. ¶ Beatius eſt dare ꝙ accipere.

¶ Dominica quinta.
Epiſtola Prima petri. iij.

Kariſſimi. Omēs vnanimes in orōne eſtote. compatientes. fraternitatis amatores

miſericordes. modeſti. humiles. Nõ reddentes malum ꝓ malo. nec maledictum ꝓ maledicto. Sed ecõtra benedicentes qꝛ in hoc vocati eſtis vt benedictionem hereditate poſſideatis. Qui em̃ vult vitam diligere: ⁊ videre dies bonos: coerceat linguam ſuam a malo ⁊ labia eius ne loquant̄ dolum Declinet a malo: ⁊ faciat bonuꝫ. Inquirat pacem: ⁊ ſequat̄ eam qꝛ oculi dñi ſuper iuſtos. ⁊ aures eius in preces eoꝝ. vultus autem dñi ſuper facientes mala. Et quis eſt qui vobis noceat ſi boni emulatores fueritis. Sꝫ ⁊ ſi quid patimini ꝓpter iuſticiam beati. Timorem autem eoꝝ ne timueritis ut non conturbemini. Dñm autẽ xp̄m ſanctificate in cordibus veſtris.

Euangelium. Luce. v.

In illo tẽpore. Cum turbe irruerent ad iheſum ut audirent verbuꝫ dei. Et ipſe ſtabat iuxta ſtagnuꝫ genazareth. ⁊ vidit ibi duas naues ſtantes ſecus ſtagnum. piſcatores autẽ deſcenderãt ⁊ lauabant rethia ſua. Aſcendens autem in vnam nauim que erat ſymoĩs rogauit eum a terra reducere puſillũ Et ſedens docebat de nauicula turbas Ut ceſſauit autem loqui dixit ad ſymonem. Duc in altum: ⁊ laxate rethia veſtra in capturam. Et reſpondens ſymon petrus dixit illi. Preceptor. per totam noctem laborantes nihil cepimus. in verbo autem tuo laxabo rethe. Et cum hoc feciſſent: concluſerunt piſcium multitudinem copioſam. Rumpebatur autez rethe eorum. Et annuerunt ſocijs qui erant

A

in alia naui: ut venirent ⁊ adiuuarent eos. Et venerunt: ⁊ impleuerunt ambas nauiculas. ita ut mergerentur. Quod cum videret ſymon petrus: ꝓcidit ad genua iheſu dicẽs. Exi a me qꝛ homo peccator ſum domine. Stupor enim circumdederat eum. ⁊ omnes qui cum illo erant in captura piſcium quã ceperant. Similiter autez ⁊ iacobum ⁊ iohannẽ filios zebedei: qui erant ſocij ſymonis. Et ait ad ſymonem iheſus. Noli timere Ex hoc iam homines eris capiẽs. Et ſubductis ad terram nauibus: relictis omnibus ſecuti ſunt eum.

Sermo. lxxxiiij. de euangelio.

Cum turbe irruerẽt ad iheſum vt audirent verbuꝫ dei ⁊c̃. In euangelio precedentis dominice dictũ eſt de reportatione ouis in humeris pij paſtoris. in quo intelligitur fulcimentum humane infirmitatis. Dictum eſt etiaꝫ de inuentõne dragme perdite per accenſionem lucerne. in quo illuminatio humane ignorantie deſignatur. Peccator ergo iam illumiatus per agnitionem veritatis corroboratus per donum fortitudinis clamat hodie in introitu miſſe. Dominus illuminatio mea ⁊ ſalus mea quem timebo. Quia vero milites ⁊ bene pugnãtes exhortatio ducis accendit. Ideo ne deficiamus in tribulationibus: apoſtolus in epiſtola ad tolerantiam nos hortatur ex demonſtratione future glorie. ⁊ quoniam in preſenti abundat ↄſolatio noſtra. legit̄ euangeliũ. in quo agitur de captura piſciuꝫ.

per quod ſignatur pulmentum diui
ne ↄſolationis: quod in amaritudine
huius vite tribuit laborantibus per
egrinis. ¶ Notantur aūt in hoc eu
angelio tria. ſcilicet
Magna turbe deuotio.
Gemine vite in eccleſia inſtitutio.
Regionis ↄmendatio ⁊ predilectio
Primum notatur cū dicitur. Cū tur
be irruerent ad ihesum ⁊c̄. Uere ma
gna illis turbe deuotio circa auditū
verbi dei. Irruebant ardenter: ac
reuerenter ad veritatem audiendam
ad ſalutem capiendam. ſicut predixe
rat yſa. ij. ¶ Erit in nouiſſimis dieb9
id eſt in vltima etate ſeculi. mons do
mus domini. id eſt xp̄us. in quo fun
data eſt eccleſia. qui dicitur mons co
agulatus per paſſionem. in qua coa
gulatione montis anima ſeparata fu
it a carne. mons pinguis per caritatē
preparatus in vertice montuꝫ. id eſt
tranſcendens merita alioꝝ. Unde Jo
his. iij. ¶ Qui de celo venit ſuper om
nes eſt. ⁊ eleuabitur euidentia mira
culoꝝ. ſuper omnes colles. id ē alios
predicatores ⁊ fluent ad eum omnes
gentes. Sed quomō dicitur fluere
ad montem: cū non ſurſum vergant
fluida: ſed deorſum hoc ē dulciſſimū
q: mons montium factus eſt vallis
vallium Altiſſimus eñ in forma dei
factus eſt humilim9 in forma ſerui.
ut humiles ⁊ peccatores ad ſe traherꝫ
Unde bernardus. O ſublimem ⁊ hu
milem. o gloriaꝫ angeloꝝ ⁊ opprobri
um populoꝝ. nemo illo humilior ne
mo ſublimior. ⁊ ideo nō miruꝫ ſi tur
be irruebant ad eum. De hac auidi
tate ſiue fame verbi dei Amos. viij.
¶ Ecce dies veniunt ⁊ mittam famē
in terram. nō famem panis. nō ſitim
aque: ſed audiendi verbum dei. Sed
nūc iſte feruor detepuit. iſte ſapor de
ſipuit. Uix enim eſt qui libenter ad
predicatōnem veniat. vix enim ē qui
deuote audiat verbum dei. ut videa
tur impletum quod apoſtolus ait. ij
thimo. iiij. ¶ Erit tempus cū ſanam
doctrinam nō ſuſcipiant homines. a
veritate quidem auertent auditum.
ad fabulas autem ↄuertentur. ⁊ qd̄
dicit pſalmiſta ¶ Omnē eſcam abhoī
nata eſt anima eorum. ⁊ appropiqua
uerunt vſqꝫ ad portas mortis. Simi
liter quod dicit ezech. xxxiij. ¶ Dicūt
vnus ad alterum. vir ad proximum ſu
um. Uenite ⁊ videam9 quis ſit ſermo
egrediens a domino. ⁊ venient ad te.
quaſi ſi ingrediatur populus meus ⁊
ſedeat coram te populus meus. et
audient ſermones ⁊ facient eos. quia
in canticum oris ſui vertunt illos. ⁊ a
uariciam ſuam ſequitur cor illorum.
⁊ eis eſt quaſi carmen muſicuꝫ. quod
ſuaui dulciqꝫ ſono canitur. ⁊ audient
verba tua ⁊ facient ea.
Sequitur. ⁊ ipſe ſtabat ſecus ſtagnū
Stagnum habet in longitudinē cen
tum. xl. ſtadia. ⁊ in latitudinem. xl. et
ſortitur diuerſa vocabula. Dicit eñ
mare galilee ab adiacenti regione.
Item mare tyberiadis a prima ciui
tate. ⁊ ſtagnuꝫ genezareth ab effectu
quaſi generans ſibi auram. quia vn
dis ebullientibus primo motu et ſe
auram generat: que ſentitur in litore
hoc mare ſiue ſtagnum deſignat pre
ſens ſeculum. quia tumet per ſuperbi
am. fetet per luxuriam. ⁊ eſt profun
dum per auariciam Mare galilee ſpe
cialiter dici poteſt propter cupidita

tem. Galilea enim interpretaꝰ rota.
et ſignificat ſollicitudinem munda-
nam. in qua multipliciter rotatur a-
uarus.

¶ Primo in labore acquirendi. ut alis
per vim. alia fraudibus. alis blandi-
mentis acquirat.

Secundo in ſollicitudine cuſtodien
di. ut ſcilicet diligenter acquiſita cu-
ſtodiat.

¶ Tercio in timore amittendi. Videt
militem: timet eſſe raptorem. videtqꝫ
pauperem: ⁊ ſuſpicatꝰ eſſe furem.

¶ Quarto in dolore amiſſi. quia cum
magno dolore amittitur: quod cum
magno amore poſſidetur. Unde di-
citur eccleſiaſtici. xxxiij. ¶ Precordia
auari quaſi rota carri ⁊ quaſi axis ver
ſatilis cogitatus illius. quia ſtudet ut
vngatur pinguedine terrenorum.

¶ Mare tyberiadis dici poteſt propter
ſuperbiam. Tyberiadis enim viſio in
terpretatur. ⁊ oculus ſuperbi omne
ſublime videt. Unde dicitur prouer
biorum. xxx ¶ Generatio cuius excel
ſi ſunt oculi. ⁊ palpebre eius in alta
ſubiecte. Gregorius ¶ Superbia in
oculis ſpecialiter principatur. ⁊ pri-
ma ſibi corrumpit humani corporis
membra: que inicium eſt omnis pec
cati. ¶ Stagnum genazareth dici
poteſt propter carnis voluptatem. qꝛ
humanum corpus ad modum aque
ſtantis per ocium corrumpitur ⁊ pu
treſcit. Nam capiunt vicium vt mo-
ueantur aque. Unde dicitur ezechie
lis. xvi ¶ Hec fuit iniquitas zodome
ſuperbia. ſaturitas panis. ⁊ abundan
tia ⁊ ocium. Generat autem ſibi au-
ram. id eſt motum proprium contra
ſpiritum. Unde dicitur ad Romanꝰ.

vij. ¶ Video aliam legem in mēbris
meis repugnantem legi mentis mee
⁊c. Hec aqua iniquitatis contrahet
te in mare gehenne: ſed ſi inualeſcit
ſubmerget ⁊ petrū: niſi clamet ad do
minum. Romanos. vij. Infelix ego
homo quis me liberabit de corpore
mortis huius. gratia dei per iheſum
xpiſtum dominum noſtrum. Iux
ta hoc ſtagnum dominus ſteriſſe di-
citur. quia in ſimilitudine carnis pec
cati apparuit. Sed peccati vnda eum
nō tetigit. immo nos ex ea miſericor
diter eruit.

¶ Hoc mare tria genera hominū tranſ
eunt. De quibus dicitur ezechielis
xiiij ¶ Si fuerint in medio eius noe
daniel ⁊ iob: ipſi in iuſticia ſua libera
bunt animas ſuas. Unde pſa. li ¶ Po
ſuiſti profundū maris viam: ut tran
ſirent liberati. Per iob intelliguntur
coniugati: qui ſunt in labore actōnis
Per noe intelliguntꝰ prelati: qui ſunt
in ſollicitudine regiminis. Per dani
elem vero intelliguntur religioſi qui
ſunt in quiete contemplationis. Con
iugati tranſeunt natando. ſcilicet exer
citatione bonorum operum. Eccleſi
aſtici. xix ¶ Quodcunqꝫ poteſt manꝰ
tua facere: inſtanter operare ⁊c. Ta
les enim ſi manꝰ remiſerint: ſubmer-
guntur. ¶ Manus ſiniſtra ſunt opera
penitentie. manus dextra opera miſe
ricordie. Iudicum. iij. Aioth vtraqꝫ
manu vtebatur ꝓ dextera

Prelati tranſeunt nauigando. quia ſi
cut ait pſalmiſta. ¶ Deſcendunt ma-
re in nauibus facientes operationes
non ſolummodo predicationes in a-
quis multis. id eſt in populis. ut ſi-
cut bonus gubernator ſubditis: que

F

ſunt agenda precipiat ⁊ ipſe manum vigilanter ad gubernaculum habe at: ne ſit velut ſopitor amiſſo clauo ſi cut dicitur prouerbiorum.xxiij. Unde dicit apoſtolus Roma.xij. ¶ Qui ex hortatur in exhortãdo: qui preeſt in ſollicitudinibus.

¶ Religioſi tranſeũt volãdo. quia intel lectu ⁊ affectu tanq̄ duabus alis pe tunt celeſtia. Debent autem volare ſi cut columba per ſimplicitatem inten tionis. ſicut accipiter per caritatẽ fra terne ſalutis. ſicut aquila per contem platõem ſumme veritatis.

De primo dicitur yſa. lx. ¶ Qui ſunt iſti qui ut nubes volant. ⁊ quaſi colũ ba ad feneſtras ſuas. id eſt ad ſenſuũ corporalium cogitationes. ad vulne rum xpi meditationem.

De ſecundo dicitur iob. xxxix ¶ Nũ quid per ſapientiam ſuam plumeſcit accipiter. pennas virtutum ⁊ bonorũ operum innouando. expandens alas ſuas ad auſtrum. id eſt ad ſpiritꝰ ſan cti flatum: ut poſſit auiculas capere. .i. fideles eccleſie incorporare.

¶ De tercio ibidẽ ¶ Nunquid ad pre ceptum tuum eleuabitur aquila: vo lando ad quietem ſuperne glorie. et in arduis ponit nidum ſuum. id ē in ter ordines angelorum. Sed multi religioſi quando mittuntur extra vo la nt ad cadauera gule ⁊ luxurie. ſicut coruus quem emiſit noe de archa. ge neſis. viij. qui dicitur fluctibus inter ceptus. ⁊ ideo ad archam non rediit Sic tales intercipiuntur vndis ge henne. ⁊ ideo nunq̄ redeunt ad ar cham vite. Ozee. v ¶ Non dabunt co gitationes ſuas ut reuertantur ad de

G

um ſuum. quia ſpiritus fortitudinis in medio eorum. Omnes iſti ⁊ natato res. ⁊ nauigatores. ⁊ volantes tranſe unt in forma crucis. quia ſicut ait be atus auguſtinus ¶ Non poteſt tran ſire mare huius ſeculi: niſi cruce xpi portatus

¶ Secundum notatur cum dicit. Et vidit duas naues ſtantes ſecꝰ ſtagnũ Due naues ſunt due vite in eccleſia ĩ ſtitute. ſcilicet clauſtralium ⁊ ſeculari um. quarum altera debet abijcere. al tera ſibi ſubijcere temporalia. Uita religionis ſignatur in naue ſalomõis De qua dicitur. iij. Regum. x. q̄ claſ ſis eiꝰ ibat in tharſis. quod interpre tatur exploratio gaudij. quia religi oſi contemplantur eterna gaudia. et deſiderant ea. Et deferebãt inde au rum ⁊ argentum. ⁊ dentes elephanto rum. ⁊ ſimeas ⁊ pauones.

Aurum quod eſt ſpecies metallorũ ſignat caritatem: que dicitur forma virtutum: hoc eſt ad modũ auri nõ corrumpitur in fornace tribulatõis. percuſſa nõ fluit per ſonum murmu ris. quia caritas patiens eſt. Fulget ſplendore bone operationis. quia ca ritas benigna eſt. rubẽ pudore bone ſtatis. quia caritas non gaudet ſuper iniquitate. viſum fouet cõſideratio ne aliene felicitatis. quia caritas non emulatur. immo congaudet ipſi veri tati.

¶ Argentum quod ſuauitate ſoni me tallis ceteris preeminet ſignat man ſuetudinem: que verba veritatis non ſine affectu compaſſionis promit. Unde dicitur prouerbiorum decio. ¶ Argentum electum lingua iuſti.

h

Gregorius. ¶ Illa vox libenter audi‑tur: que a compatiente profertur.

Dicitur ꝙ fabricantes argentum dẽtes habent micantes. ⁊ maſticare nõ poſſunt. Sic ⁊ manſueti nõ mordaci increpatione: ſed. ſuaui ammonitione corripiunt. Scd̃m illud apoſtoli ad galathas. vi. ¶ Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui ſpirituales eſtis huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis.

Dentes elephantorum ſignãt verba caſta ⁊ munda. Epheſios. iiij. ¶ Omnis ſermo malus ex ore veſtro non ꝓcedat. ſed ſi quid bonum eſt ad edificationem fidei ut det gratiam audientibus. Dentes elephantis pannuꝫ ſuperpoſitum a combuſtione defendunt. ſic verba ſanctoꝝ ↄtra carnis incentiua refrigerium tribuunt

Symee que imitantur quod vident ſignant bonorum imitationem ⁊ conformationem. Unde ait apoſtolus pͥma ad corinth. xi. ¶ Imitatores mei eſtote: ſicut ⁊ ego xpriſti. Exodi. xxv. ¶ Inſpice ⁊ fac ſcd̃m exemplar qd̃ tibi in monte monſtratũ eſt.

Pauo oculatus ſignat circumſpectionem. Unde dicitur apocalipſis. iiij. ¶ Animalia erant plena oculis ante ⁊ retro. ¶ Et nota ꝙ pauo caput ſerpentis habet per aſtuciam prouiſionis. Paſſum quoqꝫ latronis per abſconſionem humilitatis. pennas angelicas per decorem conuerſationis. terribilemqꝫ ſonum per vlulatum cõpunctionis in conſideratione finis. Ecce tota perfectio religionis. ut caritas ſit in corde. manſuetudo ⁊ caſtitas in ſermone. Imitatio bonorum

i

atqꝫ iuſtorum. ⁊ cautela malorum in conuerſatione.

Gubernaculum huius nauis eſt fides. Unde dicitur prouerbiorum. iij. ¶ Habe fiduciam in dnmino ex toto corde tuo. ⁊ ne innitaris prudentie tue. Item hebre. xi. ¶ Fide trãſiere mare rubꝝ.

Remi ſunt opera miſericordie. iuſticie. ⁊ doctrine. Tres ordines remorum. Numeri. xxiiij. ¶ Venient minoribus de ytalia ⁊ ſ de exceſſu mentis ↄdeſcendendo actiuis.

Saburra vero huius nauis eſt pondus timoris. De quo eccleſiaſtici. xxv. ¶ Timor domini ſuper omnia ſe ſuppoſuit.

Anchora eſt ſpes. De qua dicitur ad hebreos. vi ¶ Firmiſſimum ſolaciuꝫ habeamus: qui confugimus ad tenẽdam propoſitã ſpem quã ſicut anchoram habemus aie tutam ⁊ firmã

Malus in medio nauis erectus: lignum eſt ſancte crucis. De quo yſaye xlix. ¶ Ecce leuo ad gentes manum meam. ⁊ exaltabo ad populũ ſignum meũ. ſcilicꝫ ut mundane glorie ſuperemineat.

Velum eſt mortificatio carnis. Unde ezech. xxvij. ¶ Biſſus varia de egipto texta ẽ tibi in velum: ut poneretᷣ in malo. Hic eleuatᷣ in alto funibus caritatis. de quibꝰ ozee. xi. ¶ In funiculis adã trahã eos. in vinculis caritatis. Primo eni dyabolꝰ traxerat genꝰ humanũ in ꝓfundũ inferni funiculis falſitatis cũ dixit geñ. iij. ¶ Eritis ſicut dij: ſcientes bonũ ⁊ malũ. Unde dñs voluit eũ trahere ad ſe funiculis penalitatꝭ. q̃ dicũtᷣ funiculi adã

ſed rupti ſunt pondere humane gra
uitatis. Unde ait. Jeremie. ij. ¶ A ſe
culo confregiſti iugum meum. rupi
ſti vincula mea. ⁊ dixiſti non ſeruiā
qualiter corruperit. oſtendit idem v
Percuſſiſti eos ⁊ non doluerunt. at
triuiſti eos ⁊ renuerunt accipere di
ſciplinā. propt̄ q̄d xp̄s oſtēndit lig
num crucis. vbi vſq̄ ad ſanguinem
laborauit. vt hominem ſurſum tra
heret. Unde Yſaie. xl. Quis appendit
tribus digitis molem terre. i. homi
nem mole peccatorum depreſſum
Tres digiti ſunt. potencia. ſapiencia.
⁊ miſericordia. Potenter eñ penas
ſuſtinuit. Sapienter diabolum vicit
Miſericorditer hominem liberauit.
Sic igitur carne noſtra in malo cru
cis extenſa flante aura ſpiritus ſancti
peruenimus ad portam paradiſi.
De quo pſalmiſta. Spiritus tu9 bo
nus deducet me in terram rectā
¶ Nauis vite ſecularis ſignatur per na
nes Joſephat. De quibus dicitur. iij
Regum vltimo. ꝙ nauigabant in o
phyr propter aurum. ſed ire non po
tuerunt. quia confracte ſunt ī aſyon
gaber. Ophyr ſicut dicit gloſa eſt in
ſula indie a quodam apoſteta hebre
o ſic dicta. que ⁊ terra aurea dicitur
eo ꝙ habet montes aureos qui a leo
nibus ⁊ ſeuiſſimis beſtijs incolunt̄.
ad quos nullus audet accedere. niſi
nauis ſtans iuxta litus. terram quā
vnguibus leones effodiunt in ſuam
nauim recipiant
¶ Montes aurei ſunt dignitates. diuici
e. ⁊ delicie huius mundi
¶ Leones ⁊ beſtie ſeuiſſime ſunt reges
⁊ principes hec poſſidentes

L

Ad hos ergo montes nauigant ſecu
lares per appetitum vanitatis. cupi
ditatis. ⁊ voluptatis. Sed ſi frangi
tur nauis eorū in aſyongaber. quod
interpretatur faciens merentes col
les, id eſt in morte. quia ſic ait. pſalmi
ſta. ¶ Exibit ſpiritus eius ⁊ reuert̄e
in terram ſuam. in illa die peribunt
omnes cogitationes eorum
¶ Nauis in prima ⁊ poſteriori parte
anguſta eſt. Unde. Job primo. Nu
dus egreſſus ſū d̄ vtero matris me
e. nudus reuertar illuc. Item. i. Thy
motei vltimo. ¶ Nihil intulimus ī
hunc mundum haut dubium. quia
nec auferre quid poſſumus Ec
cleſiaſtici. v. Miſerabilis prorſus īfir
mitas q̄uo venit ſic reuertitur
In medio eſt lata Unde Mathei. vij
¶ Lata porta ⁊ ſpacioſa via ducit
ad paradiſum Similiter ⁊ eccleſi
a anguſta fuit per paupertatem in
tempore apoſtolorum. ⁊ ad eundem
ſtatum redibit in fine temporum
Eſt eñ ad modum ſpere. ⁊ ideo ne
ceſſe eſt vt ad idem punctum redeat
Hoc optabat beatus Job. xxix. Quis
mihi tribuat vt ſim ap̄ud mēſes pri
ſtinos ſcd̄m dies quibus deus cuſto
diebat me. Lata cepit eſſe. Yſaie. xlix
¶ Erunt reges nutricij. ⁊ regine nu
trices tue. Idem. xl. ¶ Suges lac gē
cium ⁊ mamilla regum lactaberis.
Robur tamen nauis eſt in principi
o ⁊ in fine Ita ⁊ robur eccleſie
Unde in typum huius rei dicitur.
Ozee primo. Genuit filium. medio
filiam. vltimo filiū. Yſaie. xl. Filij tui
de lōge venient. ⁊ filie tue de latere.
ſurgūt. p̄s Ad huc multiplicabunt̄ ī

ſenecta vberi.⁊c.
Sequitur. Piſcatores autem.i.predi
catores verbi dei. De quibus. Jere
mie.xvi. ¶ Mittam piſcatores multos
⁊ piſcabuntur eos.⁊c. Deſcenderant
ad cathedrā doctrine. ad examen ꝓ
prie conſciencie. vt non ſolum ſint v
tiles proximis.ſ. ſed humiles in ocu
lis ſuis. Unde Ezechielis.iij. Prīo
dominus ait. Surge egredere in cā
pum. Deinde ingredere ⁊ includere
in medio domus tue. Ubi dicit Gre
gorius. ꝙ ſemper debet predicator
ad mentem recurrere. humilitatem
atqꝫ mundiciam intrinſecus cuſtodi
re. poſt campum neceſſe eſt vt domū
redeat. quia in hys qualis ipſe ſit
intra conſcienciam agnoſcat ¶ Hoc
idem notatur. vbi ſauli dicitur.i. Re
gum.x. Inuentis aſinis pater tuus
ſollicitus eſt pro vobis. quia celeſtis
pater ita vult nos proximorum ſalu
tem querere vt non negligamus cu
ram ſalutis proprie. vas ⁊ compedēs
comminuiſſꝫ. Et lauabant recia. Re
cia piſcatorum ſunt eloquia predica
torū de fide ⁊ moribus ex diuerſis
autoritatibus vtriuſqꝫ teſtamenti cō
plexa. ⁊ dicuntur recia quaſi retinen
cia. quia quos capiunt non perimūt
ſed ad celeſte conuiuium trahunt.
Abb'.i. capiens homines quaſi piſces
maris. hec lauantur per ſordide intē
tionis remotionē .ſicut ait Apoſtolꝰ
primo ad Theſſalonicenſes.ij. Neqꝫ
in occaſione auaricie deus teſtis eſt.
neqꝫ querentes ab hominibus glori
am. neqꝫ a vobis. neqꝫ ab alijs. Dein
de ſuſpenduntur ⁊ deſiccātur per ve
hementis celi feruorem. ſicut dicit
Jeremie.xx. ¶ Factum eſt in corde
meo quaſi ignis exeſtuans, clauſuſqꝫ
in oſſibus meis. ⁊ defeci ferre nō ſu
ſtinens. Poſtea reficiunt per diuerſa
rum autoritatum connexionem.
Unde dicitur de Beſelehel ⁊ ooliab
Exodi. xxxv. ¶. Ambos erudi
uit ſapiencia. vt faciunt opera aliera
rij. polimitarij. ⁊ plumarij. de iacin
cto ⁊ purpura coccoqꝫ biſtincto ⁊ biſ
ſo. ⁊ texeran. omnia ex noua quoqꝫ ē
perierant. ¶ Tandem plicantur per
predicationis intermiſſionem. quia
non omne tempus habile eſt doctri
ne. ¶ Unde dicitur. Luce ſecundo.
¶ Cum plicuiſſet librum reddidit
miniſtro ⁊ ſedit. ¶ Quandoqꝫ rum
puntur per diuinorum preceptorū
tranſgreſſionem
¶ Unde legitur d' demoniaco. Mathei
quinto ꝙ ſepe compedibus ⁊ cathe
nis vinctus diſrupiſſet.
¶ Tercium notatur cum dicitur. Aſcē
dens autem in nauim que erat ſymo
nis. nauis ſymonis qui īterpretatur
obediens eſt vita religioſorum. De
quibus Eccleſiaſtici.iij. Filij ſapien
cie eccleſia iuſtorū. ⁊ natio illorum o
bediencia ⁊ dilectio. hec via dicitur
propter vnitatem cohabitationis ⁊
conformitatis. ⁊ quia vni ſoli inten
dunt.ſ. vacare ⁊ videre quam ſuauis
eſt dominus. pſalmiſta ¶ Ecce ꝙ bo
num ⁊ ꝙ iocundū habitare fratres
in vnum. Actuum quarto. Multitu
dinis credencium erat cor vnum ⁊c
In quo notatur vnitas ſenſuum ⁊
voluntatum In hanc criſtus aſcē
dit. quia hanc eligere. ⁊ in hanc trāſire
ſuggerit tamꝙ ad meliorem vitam
⁊ tutiorem. Unde dicitur. Apocalip
ſis.xviij. Exite de illis populꝰ meus

et ne ſitis participes delictoruꝫ eius
⁊ de plagis eius non accipiatis. Un
de dicitur. Jeremie.li. ¶ Fugite de
medio babilonis. ⁊ vnuſquiſq; ſaluet
animam ſuam.

¶ Sequitur rogauit vt a terra redu
ceret puſillū .i.a carnalibus delicijs
a terrenis diuicijs.a ſecularibus ne-
gocijs.quia ſicut dicit᷑ .ij. Thymotei
ij. ¶ Nemo militans deo implicat ſe
negocijs ſecularibus.⁊c.
Bernardus. Periclitatur caſtitas in
delicijs.humilitas in diuicijs. veri-
tas in multiloquio Caſtitas in hoc ſe
culo nequam. Unde Apocalipſis.vi
ij. ¶ Ue. ve habitantibus in terra
In hoc ꝙ dicit. Rogauit.confundi
tur ſuperbia prelatorum qui ſemper
imperant ⁊ vix vnꝙ rogant Ezechi
elis. xxxiiij ¶ Cum auſteritate impe
rabatis eis. ⁊ cum potencia. ⁊ diſper
ſe ſunt oues mee.eo ꝙ nō eſſet paſtor
⁊ facti ſunt in deuorationem omniū
beſtiarum agri. ⁊ diſperſe ſunt. Ecce
imperator celi ⁊ terre qui imperat
ſoli ⁊ non oritur. imperat ventis ⁊
mari.⁊ obediunt ei.rogat ⁊ non im
perat. ⁊ vilis puluiculus oblitus ſui
contra coequales intonat.cum auto
ritate erigitur poteſtate. Geneſis.ix.
Terror veſter ac tremor ſit contra ō
nia animancia terre. Ubi dicit. Gre
gorius. Homo quippe brutis anima
libus.non autem ceteris hominibus
natura prelatꝰ eſt. ⁊ idcirco dicitur
vt ab animalibus ⁊ non ab homini
bus timeatur.quia contra naturam
ſuperbire eſt ab equali velle timeri.
Eccleſiaſtici.xxij. ¶ Rectorem te po
ſuerunt.noli extolli.eſto in illis quaſi
vnus ex illis.
Item rogauit ⁊ non coegit vt bonū
hominis eſſet voluntarium. ⁊ volū-
tas haberet merituꝫ. Eccleſiaſtici.xv
Deus ab inicio conſtituit hominem
⁊ reliquit illum in manu conſilij ſui
Seneca Generoſus ē animus homi
nis. ⁊ in poteſtate naturaliter calci-
trans.facilius ducitur ꝙ trahatur.
In hoc ꝙ ait puſillum. notat᷑ ꝙ ne
mo repente fit ſummus. ⁊ ideo noui
cij non aſpere ſunt tractandi Unde
Jacob. Geneſis.xxxiij Noſti domine
mi ꝙ paruulos habeo teneros oues
⁊ boues fetas mecum quas ſi plus i
ambulando fecero laborare morien
tur vno die cuncti greges Similit᷑
⁊ penitentibus non ſunt grauia ⁊ aſ
pera imponenda.ne penitenciam re
nuant. ⁊ ſcandalizati amplius ruant
Eccleſiaſtici. vij ¶ Quaſi lapidis vir
tus probatio erit in illis. ⁊ non dmo
rabuntur proijcere illam Unde dn̄i
nus reprehendit phariſeos. Mathei
xxiij. ¶ Alligant onera grauia ⁊ im-
ponunt in humeros hominum digi
to autem ſuo nolunt ea mouere.
Mundani enī ⁊ carnales affectus n̄
ſubito poſſunt obrumpi. ⁊ ideo pau
latim debent attenuari. Unde di
citur. Prouerbiorum duodecimo.
¶ Subſtancia feſtinata minuetur.
que autem paulatim colligitur ma-
nu mulplicabitur.

¶ Et ſedens docebat de nauicula tur-
bas. ¶ Difficile eſt in turba turbaꝫ
docere. Propter hoc predicator de-
bet aſcendere ſuper turbam.non ſolū
ſciencia.ſed ⁊ vita. Qui ergo vult
predicare penitenciam.debet primo

A

facere penitenciam. ſicut Johannes
baptiſta. ⁊ dominus ipſe qui cepit fa
cere ⁊ docere. Unde apoſtolus. i. Co
rinthiorum. ix. Caſtigo corpus meū
⁊ in ſeruitutem redigo. ne forte. ⁊c.

¶ Eodem die

Sermo octuageſimuſquintus

PReceptor per totam
nocte͂ laborantes nl cepim9
in verbo autem tuo laxabo
rete. Dicit beatus Bernardus. Sy-
mon Johannis. piſcator hominum
in hoc ipſum vocatus ⁊ conſtitutus
a domino incaſſum laborauit in tota
nocte nihil capiens donec in verbo
domini rete iactans ~~vt experiamur
quod ſcriptum eſt~~. concluſit multitu
dinem piſcium copioſaʒ. ~~vt~~ Jactem9 et
nos hodie i verbo domini rete ver
bi vt experiamur quod ſcriptum eſt
Ecce dabit voci ſue vocem virtutis
Uerba iſta ſunt petri ad dominum
Jn quibus poſſum9 conſiderare tria
ſcʒ Laborem. ⁊ infructuoſitatem vi
te ſecularis. ⁊ poteſtate͂ diuini ſermo
nis. ¶ De labore premittitur. prece
ptor per totam noctem laborauim9
De infructuoſitate dicitur. nihil ce
pimus. De poteſtate verbi dei ſubiū
gitur. Jn verbo autem tuo laxabo r
te. ¶ Nox eſt conuerſatio vite ſecula
ris frigida per torporem boni ope-
ris. ⁊ obſcura per cupiditatem rei te͂
poralis que excecat oculos etiam ſa-
pientis. Unde. i. ad Theſſalonicenſes
quinto ¶ Qui dormiunt per negli
genciaʒ nocte dormiunt. ⁊ qui ebrij
ſunt per auariciam. nocte ebrij ſunt.
Jn hac nocte laborant qui prauis o

B

peribus inuigilant
Quatuor ſunt noctis vigilie propri
is nominibus ab antiquis diſtincte.
ſcʒ. Conticinium. Jntempeſtum Gal
licinium. ⁊ Antelucanum. ⁊ ſingule
tres horas continent. Unde poeta
Tercia iam vigiles commouerat ho
ra ſcd͂s. Similiter in nocte peccati q̄
tuor vigilie diſtinguuntur.
Prima eſt taciturnitas diuine laudis
De qua pſalmiſta. Quoniam tacui i
ueterauerunt oſſa mea. duʒ clamare͂
tota die. tacʒ em̄ peccator deo. clamat
mundo Auguſtinus. Ue tacentibus
de te. quoniam loquaces muti ſunt
Jn hac vigilant pueri qui penitus
tacent a laude dei. ⁊ hoc propter ne
gligenciam parentum qui non iſtru
unt eos dominicam orationem dice
re. beatam virginem ſalutare
Tres hore hui9 vigilie ſunt tria pec
cata lingue. quibus pueri aſſueſcunt
Mendacium. Turpiloquium. ⁊ blaſ
phimia. De primo Jeremie. ix. Do
cuerunt linguam ſuaʒ loqui menda-
cium quod eſt peccatum dyabolicuʒ
Unde Johannis. viij ¶ Cū loquit̄
mendacium ex proprijs loquit̄. q̄
mendax eſt ⁊ pater eius. Diabolus e
nim pater mendacij. per adinuentio
nem. ergo. mendax eſt filius diaboli
per imitationem De ſcd͂o. Colocē
ſes. iij. Deponite turpem ſermonem
de ore veſtro. Jn nullo em̄ membro
ita indecens eſt immundicia. ſicut in
ore propter nobilitatem ſuam. quia
ſic Reſpondit De optimis carnibus
fiūt labia. propterea per turpiloqui
um paulatiʒ decidiutur homo ad tur
pia opera De tercio precepit do-
minus moyſi Leuitici. viceſimotercō

E

Educ blaſphemū extra caſtra. ⁊ po nent omnes qui audierunt manus ſuas ſuper caput eius. ⁊ lapidet eum populus vniuerſus. In quo innuit ꝙ ſpecialiter illi qui audiunt tenen tur increpare blaſphemum. Nar rat beatus Gregorius in dialogo de puero quinquenne blaſphemo . ꝙ duo ethiopes rapiebant eum de gre mio patris. ⁊ ſubdit. ꝙ quia pater p̄ uulum non correxit maximū gemi tum fecit. ſ. quantū in ſe fuit.

¶ Sequitur ex quo tempore puer po teſt peccare. Dicendū eſt ꝙ ex quo eſ ſe incipit doli capax. quia ſicut ait be atus Auguſtinus. Impubes quoli bet peccato poteſt peccare. preterꝙ in lapſu carnis. Puerilis etas plena eſt furijs mendacijs. periurijs. vt ex tra de delicto puerorum

¶ Scd'a vigilia eſt voluptas carnis in qua incipiunt vigilare adoloſcentes Unde Eccleſiaſtici. xij. Adoleſcencia ⁊ voluptas vana ſunt. ¶ Tres hore huius vigilie ſunt triplex luxus. ſ. Veſtium. Ciborum ⁊ Mulierū. Contra primum dicitur. Ecci. xi. ¶ In veſtitu ne glorieris vmꝙ. in populo. Immo potius homo erube ſcet de veſtimento. ꝙ in ſtatu inno cencie fuit homo nudus. ſed in ſtatu culpe veſtitus. Unde Geneſis. iij Dñs deus dedit ade ⁊ vxori eius tu nicas pelliceas. ⁊ induit eas ⁊ ait. Ec ce adam factus eſt quaſi vnus ex no bis Exprobratio eſt. quaſi diceret. ec ce quale animal pelle indutū ⁊ bru tis aſſimulatur. Unde criſtus nud9 fuit in cruce non erubeſcens d' nudi tate. Contra ſcd'm dicitur Luce. xxi.

M

Attendite vobis ne forte grauētur corda veſtra crapula ⁊ ebrietate. ⁊ ſuperueniat in vos repentina dies. ꝙ ſicut dicitur Eccleſiaſtici. xxxvi. ¶ Propter crapulam multi obierūt ⁊c.

¶ Contra terciam dominus ait. Iere mie. ſeptimo. ¶ Nonne vides quid iſti faciunt filij colligunt ligna. ſcili cet materiam luxurie circumeundo per vicos ciuitatis reſpiciendo muli eres. patres ſuccendunt ignem. ipſis ad luxuriam explendam denarios largiendo. ⁊ mulieres. i. eorū conſp̄ gunt adipem. blandiendo. ⁊ delicata cibaria preparando.

¶ Tercia eſt vanitas ſecularis. in qua vigilant iuuenes. De quibus. Iere mie. ij Ambulauerūt poſt vanitatē ⁊ vani facti ſunt.

¶ Huius hore ſunt delectatio ſenſuum cupiditas diuiciarum. ambitio digi tatum vel bonorum. De quibus Iohannis ſecundo. ¶ Omne quod ē in mundo. aut eſt concupiſcencia car nis aut concupiſcencia oculorū. aut ſuperbia vite

¶ Quarta eſt fatuitas mentis. in qua vigilat ſenex. Unde. Eccleſiaſtici. xx v. ¶ Tres ſpecies odiuit anima mea Pauperem ſuperbum. Men dacem diuitem. ⁊ Semen fatuum ⁊ inſenſa tum. Iſaie. lxv ¶ Puer centum anno rum morietur. ſ. qui diu vixit. ſed ad huc mente paruulus eſt. Huius hore ſunt. pertinacia proprij ſenſus. garrulitas. ⁊ tenacitas.

¶ De primo dicitur. Prouerbiorum decimooctauo . ¶ Non recipit ſtult9 verba prudencie. niſi ea dixeris que

verſantur in corde eius. ꝙ ſicut ait
Seneca . Vicia ſenum predicantur
in quid.i.inherent eſſencialiter
De ſcdo quidam ait. O ſola fortes
garrulitate ſenes. Job.xi. Nunquid
eni͂ verboſus iuſtificabitur
De tercio Eccleſiaſtici .xiiij. Viro
cupido ⁊ tenaci ſine ratione ſubſtan
cia eſt.ꝙ nec ſibi.nec alij vtilitatem
affert. Jeronimus. Cum cetera vici
a ſeneſcant ſola auaricia iuueneſcit
Unde ſenex auarus dicitur lupꝰ ve
ſpertinus.i.rapax ⁊ tenax vſq; in fi
nem vite ſue Ecce omnes iſti labo
rant in.nocte quia conſumu͂t ſeipſos
in vanitatibus huius vite. Sed hoc
miſeri non percipiunt.niſi cum cor
ruerint in infernum Unde dicturi
ſunt illud. Sapiencie.v Quid profu
it nobis ſuperbia.aut quid diuiciaꝝ
iactancia contulit nobis. tranſierunt
omnia illa tanq̄ vmbra ⁊ tanq̄ nun
cius precurrens.⁊ tanq̄ nauis que
pertranſit fluctuantem aquam.⁊ cu͂
preterierit non eſt veſtigiu͂ inuenire
ſemitam carine illius in fluctibus .
aut auis qui tranſuolat in aere nullu͂
inuenitur argumentum itineris illi
us.ſed tantum ſonitus alaruʒ verbe
rans leuem ventum ⁊ ſcindens per
vim itineris aerem commotiſq; alis
tranſuolauit.⁊ poſt hoc nullum ſig
num inuenitur itineris illius.aut ta͂
q̄ ſagitta emiſſa in locum deſtinatuʒ
diuiſus aer continue in ſe recluſus e.
vt ignoratur tranſitus illius. Sic ⁊
nos nati continuo deſinimus eſſe ⁊
virtutis quidem ſignum nullum va
luimus oſtendere In malignitate au
tem noſtra conſumpti ſumus

Umbre comparantur temporalia ꝓ
pter vanitatem.qui enim amplectit̄
ea nihil habet. Unde dicitur. Eccle
ſiaſtici.xxxiiij. ¶ Quaſi qui apprehen
dit vmbram ⁊ perſequitur ventum
ſic qui attendit ad viſa mendacia
Nuncio comparantur temporalia
ꝓpter futuri doloris prenunciatio
nem.quia ſicut dicitur. Prouerbioꝝ
xiiij. ¶ Riſus dolore miſcebitur.⁊ ex
trema gaudij luctus occupat.
Naui comparantur temporalia pro
pter temptationis impulſionem.⁊ e
terne dampnationis ſubmerſionem.
Quia ſicut ait Job.xxi. ¶ Ducunt in
bonis dies ſuos.⁊c̄.
¶ Aui comparantur temporalia propt̄
fuge velocitatem. Unde Prouerbi
orum.xxiij. Ne erigas oculos tuos
ad opes quas habere non potes.ſup
ple diu.quia faciunt ſibi pennas q̄ſi
aquile ⁊ volabunt in celum.id eſt ad
ignotum.quia ſic̄ dicitur. Ecci.vi.
¶ Homo extraneus vorabit eas.
Sagitte comparantur temporalia
propter ſubitam reuocationem quia
emiſſa in altum non poteſt ſubſiſtere
quia mortuas habet pennas Pſalmi
ſta. Deiecisti eos dum alleuarentur.
Job.xxiiij. ¶ Eleuati ſunt ad modi
cum.⁊ non ſubſiſtere. Ubi dicit. Gre
gorius Sicut nanq; aurarum flatu
in altum ſtipula rapitur.ſed ad ima
caſu cito reuocatur.ſic ad nubila fu
mus tollitur.ſed repente ad nihiluʒ
euaneſcendo diſſipatur . ſic ab infi
mis nebula aſcende͂do ſe erigit.ſicut
in herbarum ſuperficie nocturni ro
ris humor aſpergitur.ſed diuini lu
minis ſubito calore ſiccatur

Sequitur videre de infructuoſitate
huius laboris. que notatur cum dici
tur. Nihil cepimus. quaſi diceret. la
bor multus fructus nullus . Job.
vij. Sic ⁊ ego habui menſes vacuos
⁊ noctes laborioſos enumeraui mi-
hi. De talibus dicitur. Jſaie. lix. Te
las aranee texuerunt Unde architec
carentinus. Quorundam opera ſūt
ſicut tela aranearuꝫ. que grandia vo
latilia tranſmittunt. ⁊ muſcas retinēt
Aranea ſemetipſum euiſcerat texen-
do illa. ⁊ auarus ſecularis temporali
a congregando. Unde Ecci. x. Aua
ro nihil eſt ſceleſtius. hic em̄ ⁊ animā
venalem habet quam in vita ſua ꝓ
iecit. Jntima ſua. i. virtutes a ſe pro-
cul abiecit. Jtem non texit in plano.
ſed in angulis. ſic ⁊ auarus operatur
in duplicitate cordis. Ecci. ij. Ve du
plici corde ⁊ labijs ſceleſtis ⁊ mani-
bus malefacientibus ⁊ peccatori ter
ram ingredienti duabus vijs

Jtem maxime texit in veſpere. ſic ⁊ a
uarus ſollicitatur i ſenectute. qn̄ ma
gis deberet cogitare de morte. Ecci.
x. Si annis multis vixerit homo. ⁊
in hijs omnibus letatus fuerit. me-
miniſſe debet tenebroſi temporis. i.
mortis. ⁊ dierum multorum. i. eter
ne damnationis. qui cuꝫ veniunt va
nitatis arguentur preterite

Jtem ſedet quaſi ſpeculator venatio
ni. Unde dicitur. zacharie. v. Jta eſt
oculus coruꝫ in vniuerſa terra. ſi pꝰ
tantos labores non capit niſi viles
muſcas. id eſt temporalia que ſemꝑ
in motu ſunt ⁊ inquieta. Sed dicit.
Job. xv. Diuicias quas deuorauit
euomet. ſed de ventre eius extrahet
tanta erit pena auari inſaciabiliter tē
poralia deuorantis Sequitur in au
toritate. tele eorum non erunt in ve
ſtimentum contra frigus inferni. ne
qꝫ operientur operibus ſuis contra
confuſionem iudicij. opera eorum o
pera inutilia. Jdeo recte poſſunt di
cere. nihil cepimus

Temporalia nihil ſunt propter q̄tu
tuor.

Primo quia animam implere non
poſſunt. Unde Ecci. vi. Omnis la
bor hominis in ore eius. id eſt in ex
plendo deſiderio anime. ſed anima il
lius non implebitur. quia ſicut dicit
beatus Bernardus. Anima dei ca-
pax quicquid deo minus eſt imple-
re non poteſt. vnde cum orbis terra
rum ſit ante deum. ſicut gutta roris
ante lucanum. ſicut dicitur Sapien
cie. xi. Non ſufficit replere cor ho
minis.

Scd̄o quia in ſe vana ſunt. Unde
Pſalmiſta. Ut quid diligitis vanita
tem ⁊ queritis mendacium

Tercio. qꝛ a vero eſſe. i. a dō diuidūt
Unde. Ozee. Diuiſum iſt cor coruꝫ
nunc interibunt

Quarto quia ad nō eſſe trahunt. id
eſt ad mortem eternam. Unde dicit̄
Sapiencie. vi Quid habet amplius
ſapiens a ſtulto. ⁊ quid pauper. niſi
vt pergat illuc vbi eſt vita.

Sed videamus iam de poteſtate di
uini verbi. In verbo inquit tuo
laxabo rete. nō dicit meo. cōtra illos
qui fabulas ſuas predicant vel ſibi
aſſcribunt quod dicunt. cum ipſa ſa-
piencia eterna dicat. Johannis. vij.
Mea doctrina non eſt mea.

Verbum domini comparatur igni
Unde. Jeremie. xxiij. Nōne verba

mes quaſi ignis. habet enim ſplendo
rem contra obſcuritatem. ⁊ calorem
contra frigiditatem que ſunt propri
etates noctis. Illuminat eñ intelle-
ctum. ⁊ accendit affectum. Verbuȝ
autem dñi fuit hoc. Duc in altum. ⁊
laxate recia veſtra in capturam. ⁊c̃

Nota duplex conſilium criſti.
Primum eſt hoc. ſ. vt ducant in altũ
Scdm Johannis. xx. ſ. vt trahant in
dexteram nauigij rete
Ducere in altum eſt in predicatione
non querere niſi gloriam dei. Mitte
re in dexteram nauigij rete. eſt nihil
ſiniſtrum dicere. i. nihil adulatoriuȝ
non palliare vanitatem. ſed puraȝ di
cere veritatem. In hoc ꝙ ait ſymoni
petro ſingulariter. Duc in altum. no
tat religioſos eminenciorem vitam
tenere. In hoc ꝙ ſubdit pluraliter. ⁊
laxate recia veſtra in capturam. docȝ
non ſoluȝ religioſos. ſed ꝙ ⁊ munda
nos eterna querere. Coloceñſes. iij
Si conſurrexiſtis cum criſto. que
ſurſum ſunt querite. ⁊c̃

Notandum ꝙ multiplex eſt altum i
quod debemus ducere nauim men
tis noſtre.

Primo in altum paupertatis. De q̃
Iſaie. viij. Suſtollam te ſuper altitu
dinem terre. i. Corinthiorum. viij.
Altiſſima paupertas eorum abunda
uit in diuicias ſimplicitatis eorum.
Scdo in altum proprie cognitionis
De quo pſalmiſta. Quis aſcendit in
montem domini. aut quis ſtabit in
loco ſancto eius. Ubi dicit Richar-
dus de ſancto victore. Mons iſte eſt
perfecta ſua cognitio De qua oritur
dulcis ⁊ deuota dei delectatio. raruȝ
valde eſt in hunc montem aſcendere
rarius in ei9 vertice ſtare. rariſſimũ
ibi habitare ⁊ mente quieſcere. Exo
di. xxxiiij. Aſcende ad me in montem
⁊ eſto ibi.

Tercio in altum feruentis compun
ctionis. De quo. ij. Regum. xxiij.
Habitauit dauid in locis tutiſſimis en
gaddi. qd̃ interpretatᷣ finis edi. ⁊ ſi
gnat abundanciam lacrimaruȝ. que
abluit feditatem peccati. zacharie. xii
ij. Erit fons patens domui dauid.
⁊ habitantibus iheruſalem in ablu
tionem peccatoris. ⁊ menſtruate. i.
peccati mortalis ⁊ venialis. In hoc
alto mundata. ⁊ in hoc fonte lauata
eſt magdalena. Unde de illa dicitur
Munda ſuis lacrimis redit. ⁊ terſa
capillis.

Quarto in altum orationis. De quo
thobie. iij. Perexit ſara in ſuperius
cubiculum domus ſue. ⁊ tribus die
bus ⁊ tribus noctibus non mandu
cauit. neq; bibit Ubi gloſa Sola ora
tio pingueſcit. quaȝ macies corporis
paſcit. ſed in oratione perſiſtens cum
lacrimis deprecabatur dominum
Gloſa. Oratio deum lenit. lacrima
cogit. hec vngit illa pungit

Quinto in altum contemplationis.
De quo pſalmiſta. Super excelſa ſta
tuam te. Unde dominus ad abrahã
dicit. Geneſis. xv. Suſpice celum ⁊
numera ſtellas ſi potes. ſic erit ſemen
tuum. In Eſdre habetur. Hic erit ſe
men tuum. Et clauſit multitudineȝ
piſcium copioſam. Ambroſius. O va
cua preſumtio. O humilitas fructu
oſa. qui nihil ante ceperant magnam
in verbo criſti concludunt multitu
dinem piſcium. Piſces ſunt celeſtes
viſitationes ⁊ interne conſolationes

quas dominꝰ in hac vita mortali tribuit ſeruis ſuis. Unde pſal. ¶ Scdm multitudinem dolorum meorum in corde meo: cõſolationes tue letificaue runt animã meam. Rumpebatur autẽ rethe pre multitudine. Quantumcũqꝫ ſe extendit anima: nõ ſufficit ad capiendum illa gaudia. Unde eccleſiaſtici. xliij. ¶ Glorificantes deũ quantumcũqꝫ potueritis: ſuper valebit adhuc ⁊ ammirabilis magnificentia eꝰ Benedicentes dominum exaltate eũ quantum poteſtis. maior ẽ enim omni laude. exaltantes eũ replemini virtute: ut laboretis donec eum cõprehẽdatis. Iſa. lxiiij. ¶ Oculus non vidit deus abſqꝫ te: que preparaſti expectãtibus te.

¶ Dominica ſexta.
Epiſtola Roma. vi.

FRatres. Quicunqꝫ baptizati ſumus in xpo Jheſu in morte ipſius baptizati ſumus. Conſepulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in mortẽ: vt quomodo ſurrexit xps a mortuis per gloriam patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Si enim cõplantati facti ſumus ſimilitudini mortis eius: ſimul ⁊ reſurrectõnis erimus. hoc ſcientes quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt. ut deſtruatur corpus peccati: ut vltra non ſeruiamus peccato. Qui enim mortuus eſt iuſtificatꝰ eſt a peccato. Si autem mortui ſumꝰ cum xpriſto credimus quia ſimul etiam viuemus cum illo. Sciẽtes quia xpus reſurgens a mortuis: iam non moritur. mors illi vltra non dominabitur. quod enim mortuus eſt peccato mortuus eſt ſemel. quod autem viuit viuit deo. ita ⁊ vos exiſtimate vos mortuos quidem eſſe peccato. viuentes autem deo. In xpriſto Jheſu domino noſtro.

¶ Euangelium. Math. v.

IN illo tempore. Dixit iheſus diſcipulis ſuis. Amen dico vobis. Niſi abundauerit iuſticia veſtra plus qꝫ ſcribarum ⁊ phariſeorũ: non intrabitis in intrabitis in regnum celorũ. Audiſtis quia dictum eſt antiquis. nõ occides Qui autem occiderit: reus erit iudicio. Ego autem dico vobis. qꝛ omnis qui iraſcitur fratri ſuo reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri ſuo racha: reus erit conſilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Si autem offeres munus tuũ ad altare ⁊ ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduerſus te: relinque ibi munus tuũ ante altare: ⁊ vade prius reconciliari fratri tuo. ⁊ tunc veniens offeres munus tuũ.

¶ Sermo. lxxxvi. de euangelio.

NIſi abũdauerit iuſticia veſtra plus qꝫ ſcribarũ ⁊ phariſeorũ: nõ intrabitis in regnũ celorũ. In euangelio precedentis dñice monuit nos dominꝰ terrena deſpicere. ⁊ amare celeſtia dicens petro. Duc in altũ. ⁊ laxate rethia in capturã. Quid autẽ ſit hoc in

A

altum: determinat᷑ in hodierno euāgelio. vbi dominus oſtendit altitudinem doctrine euangelice. ꝙ non valz duci ad altitudinem iſtam fragilitas humana per ſe. Ideo eccleſia inuocat auxiliū diuine gratie in introitu miſſe dicens. ¶ Exaudi domine vocē meam qua clamaui ad te. Unde ⁊ beatꝰ petrus inuitat nos ad vnanimitatem orationis. ut quando nō poteſt ſingularitas: obtineat vnitas. quam exhortationem amplectens eccleſia canit in fine miſſe. ¶ Unam petij a dn̄o hanc requiram.

¶ Primo ergo in hoc euangelio dominus inſufficientiam legis oſtendit. Unde monet nos ut habeamus abūdantiorem iuſticiam ꝙ̄ ſcribe ⁊ phariſei. qui videbantur in lege perfecti cum dicit. ¶ Niſi abundauerit iuſticia. Scribe erant cancellarij qui legis litteram exponebant. Phariſei erant religioſi ab aliarum cohabitatōne diuiſi. qui mandatis legalibus traditiones ſuas ſuperaddebant. Iuſticia iſtorum erat manum tantum. ⁊ non animum ab illicitis cohibere. Credebāt enī pct̄m n̄ eſſe ſolūmō in operatiōe nō in cogitatōe eo ꝙ lex nullā penā infligebat praua cogitanti. ſed iuſticia noſtra debet abundantior eſſe: ut abſtineamus non ſolum a malis operibꝰ ſed etiam a malis cogitationibꝰ ⁊ malis deſiderijs. Unde eccleſ. x. ¶ Conſummatio abbreuiata. id eſt perfectō euangelij in duobus mandatis comprehēſa inundabit iuſticiam. quaſi diceret. Abundantior erit ꝙ̄ iuſticia legis. ita vt omnia obſtacula peccati diſrumpat. utpote. Iniurias que ſūt obſtaculum caritatis. Diuitias que ſunt

B

obſtaculum pietatis. Elationes que ſunt obſtaculum deuotionis. Hoc ſignatum eſt apocalipſis. i. vbi angelus qui apparuit iohanni precinctꝰ erat ad mamillas zona aurea. quia lex caritatis cohibet intellectum ⁊ affectū que ſunt quaſi due mamille ex quibꝰ carnales ſugunt varias cogitationes. ⁊ voluptuoſas affectiones. Unde pſa ye. xxviij. ¶ Quem docebit ſcientiam ⁊ quem intelligere faciet auditū ab lactatos a lacte: auulſos ab vberibus. Item iuſticia eorum erat legem carnaliter ⁊ non ſpiritualiter obſeruare. Erant enim rudes in doctrina ad modum pueri elementarij. ⁊ groſſi ingenij. ⁊ ideo altitudinem ſpiritualis intelligentie non poterant penetrare. ſola enī exteriora ſigna amplectebantur. Unde ⁊ tota intentio erat circa edificationem ⁊ ornatū templi materialis: cum tamen illud totū eſſet figura templi ſpiritualis. ſcilicet anime que ornari debet virtutibus ⁊ bonis moribꝰ. ꝓpter hoc iuſticia noſtra abundantior debet eſſe ut legem ſcd̄m ſpiritualem intelligentiam obſ̄uemus: tanꝙ̄ inſtructi ⁊ adiuti a gratia que ſolis humilibus datur. Unde dominus ait Iohannis. vi. ¶ Uerba que locutus ſum vobis: ſpiritus et vita ſunt. id eſt ſpiritualia ⁊ viuificantia. Item iuſticia eorum erat traditiones ſuas que fecerant de mundicia exteriori. ſcilicet de manibus abluendis ante commeſtionem. ⁊ de vaſis mundandis. ⁊ de ſimilibus plus ꝙ̄ legis obſeruantiam emulari: cum tamen hoc eſſet contra legem. quia lex dicit Deuteronomij duodecimo. ¶ Quod precipio tibi: hoc tantum

C

facere debes.nec addas quicq̄m.nec
minuas.ſed iuſticia noſtra deb; abū
dantior eſſe. ut traditiones diuine le
gis omnibus conſtitutionibus prefe
ramus. Unde ⁊ ipſe dominus tanq̄
preco ſue legis clamat math.xv. ¶ Au
dite ⁊ intelligite traditiones quas do
minus dedit vobis.

¶ Primo ergo ⁊ principaliter debem⁹
obſeruare ea que nos aſſimilant deo.
ſicut ſunt precepta de fide.de dilectō
ne.de manſuetudine.⁊ ceteris virtuti
bus.que incommutabilia ſunt.
Secundario ea que conformāt nos
proximo.ſicut ſunt regule ſanctorum
patru; ⁊ eccleſiaſtica inſtituta que ſta
bilia ſunt. quia nullum phas eſt mu
tare ipſa:niſi ſolis diſpenſatoribus mi
ſteriorum dei.⁊ hoc cū neceſſitas vel
vtilitas exegerit. Sed quidam prela
ti iudayzantes magis puniunt tranſ
greſſiones ſynodalium preceptorū q̄
diuinorum. Similiter ⁊ quidam re
ligioſi magis curant de conſtitutioni
bus honeſtatis exterioris: q̄ de ſub
ſtantia regule q̄ noim.

¶ Moraliter ſcribe ſunt clerici:litteram
emulantes: ſpiritum non habentes.
quia corticem littere rodunt: ſed me
dullam deuotionis abijciunt. Horu;
iuſticia eſt horas canonicas in eccleſi
a canere. ſacramenta diuina confice
re. Sed quia indeuote aſſiſtunt:indi
gne accedunt:iram potius q̄ gratia;
promerentur. Unde talibus ait do
minus amos.v. ¶ Odi ⁊ proieci feſti
uitates veſtras.⁊ ideo concupiſcentia
ſenium veſtroru; aufert a me tumul
tum carminum tuorum. Carmina li
re tue non audiam. Tales etia; incre

D

pat Hieremias.xi. ¶ Nunquid car
nes ſancte auferunt a te malicias tu
as.quaſi diceret non.immo magis ac
cumulant. quia quantum in te ē pol
luis corpus immaculatum. Unde di
citur malachie primo ¶ Dicit domi
nus exercituum ad vos O ſacerdotes
qui deſpicitis nomen meum ⁊ dicitis
ibi.in quo deſperimus nomen tuum
Offertis ſuper altare meum panem
pollutum.⁊ dicitis.in quo polluim⁹
te.vbi dicit gloſa. Corpus xpriſti pol
luit: qui indignus ad altare accedit.
Labijs enim illis oſculatur filium
virginis: quibus oſculatus eſt labia
meretricis. ⁊ dum ſanctam facie; be
nedicit:quaſi in faciem eius ſpuit. et
dum filium dei ſumit:quaſi in lutu;
eum proijcit. Unde cum de ſarrace
nis dicatur ¶ Polluerunt templum
ſanctum tuum: mortis ſententias nō
euadunt. Unde legitur tercio Regū
ſecundo.q̄ Joab fugit in tabernacu
lum domini.⁊ apprehendit cornu al
taris: ſed precepit ſalomon ut interfi
ceretur ibi.

¶ Pharisei ſunt religioſi quorum iuſti
cia eſt.habitum ſuum portare.tonſu
ram magnam habere. exteriores ob
ſeruantias cuſtodire Sed quid valet
religio ſine caritate.habitus ſine hu
militate.tonſura ſine paupertate.ſilen
tium oris ſine quiete cordis. De tali
bus dicit dominus Sophonie pri
mo. ¶ Viſitabo ſuper eos qui induti
ſunt veſte peregrina Item gregorius
Viſitabo ſuper omnes qui tonſi ſunt
in coma:habitantes in deſerto. id eſt
in clauſtro. quia omnes habent pre
pucium. proprietatem. ⁊ propriam

voluntatem. ⁊ carnalem voluptatem
Unde dicit beatus bernardus. Ma/
net tonſura. veſtis mutata eſt. ieiuni
orum regula cuſtoditur. ſtatutis pſal
litur horis. ſed lōge eſt cor eorum a
me. dicit dominus propter hoc lap/
cis. Niſi abundauerit iuſticia veſtra
plus ꝙ ſcribarum ⁊ phariſeorum. id
eſt clericorū ⁊ religioſoꝝ: nō intrabi
tis in regnum celoꝝ.

¶ Juſticia eſt vnicuiqꝫ quod ſuum eſt
reddere. ſcilicet tibi. proximo. ⁊ deo.
Redde ergo tibi peccatum. quia ni/
hil aliud inuenies tuum. cum hoc ꝓ
prium tibi reddet ⁊ in alterum ne re
fundas. ſicut adam qui ait geneſis. iij
¶ Mulier quam dediſti mihi ſociā
decepit me. ⁊ mulier ait. ſerpens dece
pit me. De omnibus autem alijs di/
citur prima coꝝ. iiij. ¶ Quid habes
quod non accepiſti. Unde nō ſine ra
tione religioſi ſolum peccatum dicūt
eſſe ſuum. cetera omnia nemo dicit ſu
a: ſed noſtra. ſed nos peruertimus iu
ſticiam: noſtra a nobis alienando ⁊ a
liena nobis appropriando. quia pec/
catum noſtrum transferimus in ali/
um. ⁊ attribuimus nobis opera vir/
tutum. ⁊ cum dicatur yſa. xxvi ¶ Om
nia opera noſtra operatꝰ es in nobis
domine.

¶ Proximo redde ſubſidium Unde ec
cleſiaſtici. iiij. ¶ Declina pauperi ſine
triſticia aurem tuam ⁊ redde debitū
tuum. ⁊ reſponde illi pacifice in mā
ſuetudine. Bernardus. Quecūqꝫ ter
rena ſunt fratribus communicanda
⁊ filijs hominum quibus vnam om
nibus terram dedit ab inicio deus.
Porro eis ſpiritualia ſolummodo cō
municanda ſunt: cum quibus eſt ſoci
etas ſpiritus. ut gratiam quā accepi
mus: in alterutrum amminiſtremus
ſi quis certiſſime innoteſceret: nobis
alienus ab hac gratia: nec orandum:
nec predicandū ei. nec quicꝙ gratie
ſpiritualis eſſꝫ impartiendum. quod
pie conſiderantibus. ⁊ amorē frater
nitatis ⁊ letam quandam fiduciā pa
ret: dū electorū oīa oīm ſunt. nec in
ter merita ⁊ premia nihilominus in
futuro. prima corinth. iij. ¶ Omnia
noſtra ſunt.

¶ Deo redde gloriam. hoc enim vnū
eſt de tribꝰ que ſibi retinuit. Tria nā
qꝫ ſunt que nemini communicat deꝰ
ſcilicet gloria. iudicium. ⁊ vindicta.
De primo yſa. xlij. ⁊. xlviij. Gloriam
meam alteri non dabo.
De ſecundo ioh. v. ¶ Pater omne iu
dicium dedit filio. Unde Jobis. iiij
¶ Unus eſt legiſlator ⁊ iudex qui po
teſt perdere ⁊ liberare. Tu autē qui
es qui iudicas alienum ſeruum. ſuo
domino aut ſtat aut cadit.
De tercio deuterono. xxxij ¶ Mea eſt
vltio ⁊ ego retribuam illis. Romañ.
xij ¶ Mihi vindictam ⁊ ego retribuā
dicit dominus Hec autem iuſticia in
quibuſdam ex illis eſt ſufficiens. In
quibuſdam abundans. Unde galfri
dus Si peccata tua cognoſcendo tan
tum ⁊ confitendo non reddideris. ſi
proximo de abundantia terrene ſub
ſtantie quaſi micas tantum impende
ris. ſi contra deum in crimine extolli
timueris: modica eſt iuſticia ⁊ morie
ris ad purgatoria loca tranſibis. Un
de prima coꝝ. iij. ¶ Ipſe ſaluus erit:
ſic tñ quaſi per ignem. Hoc ſignatur

in ſegor: quod interpretatur paruus.
De qua loth ait geneſis.xix. ¶ Eſt ci
uitas hic iuxta: ad quam poſſum fu
gere parua: ⁊ ſaluabor in ea. Jſa.xv.
¶ Vectes eius. id eſt moab vſq₃ ad ſe
gor vitulam conſternantez. id eſt qui
tercium agit annum. Vectes moab
id eſt robur peccati vſq₃ ad ſegor vitu
lam proſternantem perueniunt quia
in hac iuſticia vir peccatum debilita
tur: ut non imputetur ad damnatio
nem.

Item ſi dignos feceris penitētie fru
ctus. ſi neceſſitate compulſus: ex dua
bus tunicis alteram dederis non ha
benti. ⁊ de eſcis ſimiliter feceris: ſem
per gloriam dei. ſemper gloriam do
mini in omnibus operibus tuis po
ſtuleris: ſufficiens eſt iuſticia. ⁊ mori
ens mox tranſibit ad locum refrige
rij ⁊ quietis. De hoc dicit pſalmiſta.
¶ Juſticia tua ſicut montes dei. Vn
de deſignatur per montez. in quo be
atus petrus voluit facere tria taber
nacula. xpriſto vnum. hoc eſt dei glo
rificatio. moyſi vnum. ecce elemoſina
rum largitio. Jnterpretatur enī mo
yſes aquaticus. Et de elemoſina dici
tur eccleſiaſtici.iij. ¶ Jgnem ardentē
extinguit aqua. helie vnum. ecce pro
pria caſtigatio. helias enim interpre
tatur ſol. ⁊ ſignat zelum proprie diſci
pline. Jtem ſi verearis omnia ope
ra tua. Job.ix. ¶ Et iuſticias tuas vt
pannum reputes menſtruate. Vnde
yſaye.lxiiij. ¶ ⁊ inutilem te ſuum re
putans arguis ⁊ caſtigas. Luce.xv.
¶ Si de tua tibi etiam ſubtrahas ne
ceſſitate. quia vnam tunicam partia
ris: exemplo beati martini. ſi nullam
reputes gloriam tuam vel iniuriam:
ſed gloriam dei: patet tibi regnum ce
lorum. Hec iuſticia ſignata eſt nume
ri.xxxv. per tres ciuitates refugij vl
tra iordanem. que ſunt ebron. id eſt
viſio ſempiterna. chades. id eſt tollēs
maluz. ſichem. id eſt ebrietas. quia ta
les habebunt perpetuam dei viſionē
Omnis mali amotionem. omnium
bonorum plenitudinem.

De primo yſa.xxxiij. ¶ Regem in de
core ſuo videbimus. De alijs duob9
dicitur apocalipſ.vij. ¶ Non eſuriēt
neq₃ ſitient amplius: neq₃ cadet ſuper
illos ſol. neq₃ vllus eſtus. quoniaz ag
nus qui in medio throni eſt reget il
los. ⁊ deducet ad vite fontes aquarū
⁊ abſterget deus omnē lacrimam ab
oculis eoꝝ.

¶ Secundo mandatum de non leden
da perſona. Proximum introducit
cum ait. Audiſtis. quia dictuz eſt an
tiquis. Non occides. qui autem occi
derit reus erit iudicio. id eſt accuſati
one ⁊ damnatione legis Jn hoc man
dato ꝓhibuit non tantum leſionem
corporalem: ſed etiam ſpūalem. ⁊ ſpi
ritualiter diſſuadetur hoc homicidi
um triplex. ſcilicet. voluntatis. oris. ⁊
operis. Voluntate ɔmittitur trib9
modis.

¶ Primo odiendo ad mortez. ſicut fra
tres ioſeph. de quibus geneſ.xxxvij.
¶ Oderant eum nec poterant ei quic
ꝙ pacifice loqui. Vnde pri. Joh.iij.
¶ Omnis qui odit fratrem ſuuz ho
micida eſt.

¶ Secundo ꝓponendo occidere. ſicut
eſau qui ait gene.xxvij ¶ Venient di
es luct9 patris mei: ⁊ occidā fratrem
meū iacob.

Tercio ɔſentiendo in mortem ꝓximi

I

ſicut achas: qui conſenſit viuentem na
both Unde dixit ei helias. iij. Regū
xxi. ¶ Occidiſti ⁊ poſſediſti in loco in
quo linxerunt canes ſanguinem na/
both. taliter quoqꝫ tuum ſanguinem
Dominus quoqꝫ mortem iohannis
imputat phariſeis: eo ꝙ in hoc cōſen
ſerunt herodi. Mathei. xviij ¶ helias
iam venit. ⁊ fecerunt in eo quecunqꝫ
voluerunt.

¶ Uerbo ɔmittitur decem modis.
Primo precipiendo. ſicut herodes.
De quo Math. ij. ¶ Mittens occidit
omnes pueros qui erant in bethleē.
⁊ in oībus finibus eius.

¶ Secūdo ɔſulendo. ſicut cayphas qui
ait Joh. xi. ¶ Expedit vobis ut vnus
moriatur homo ꝓ populo Unde nō
ſolum illi homicide qui manib9 ho
minē occidunt. ſed etiam illi per quo
rum conſilium. fraudem ⁊ exhortati
ones homines extinguunt᷑ cuꝫ iudei
ſola lingua deum crucifixerunt: queꝫ
vnus euangeliſta hora tercia: alius
hora ſexta aſſerit crucifixum. quia iu
dei eum lingua hora tercia. milites
hora ſexta manibus crucifixerūt.

Tercio innocentem morti adiudican
do: iuris ordine non ſeruato. ſicut pi
latus. De quo Luce. xxiij. dicit᷑ ꝙ ad
iudicauit fieri peticionem iudeoruꝫ
Deus em̄ cum iudicio ⁊ cuꝫ delibera
tione fecit hominem. Unde ait gen̄.
pri. ¶ Faciamus hominem ad yma
ginem ⁊ ſimilitudinem noſtrā. innu/
ens ꝙ nō leuiter abſqꝫ iudicio tā no
bilis creatura delenda eſſet.

¶ Quarto peccatū alicui ſuggerendo.
Unde de dyabolo dicitur Joh. viij.
¶ Ille erat homicida ab inicio. id eſt
ex qua factus eſt homo. Dyabolus

K

enim merito peccati ſui proiectus de
celo videns hominem ⁊ ceteras crea/
turas cum ſui conſtancia permanere
Odium ɔtra deum. Inuidiā contra
hominē. indignacionem ɔtra ceteras
creaturas. Ex odio namqꝫ quod ɔce
perat ɔtra deum perſecut9 eſt homi
nem inquantū eſt ymago dei. Ex in
uidia quam habebat ɔtra hominem
eo ꝙ eſſet ɔplementum ⁊ finis operꝫ
dei: perſecutus eſt creaturas inquan/
tum ſubiecte ſunt homini. Uidens
autem ꝙ ꝗ diu homo inheret creato
ri: nō poſſet ei nocē precipitauit eum
per peccatum. Et ſicut dicitur ſapiē.
ij ¶ Inuidia dyaboli mors introiuit
in orbem terrarum. Eius ergo imi/
tatores ſunt qui praua ꝓ primo ſugge
runt. prima corꝫ. xv. ¶ Corrumpunt
bonos mores colloquia praua

Quinto detrahendo. ⁊ per ɔſequens
ꝓuocando. Prouer. xix. ¶ Generati
o que pro dentibus gladios habet ⁊
cum mandit molaribus ſuis vt come
dat inopes de terra ⁊ pauperes ex ho
minibus. Bernardus. Lingua de/
tractoris ſuam ⁊ illius cui detrahit
percutiens ɔſcientiam. ⁊ eius qui au
dit vulnerat caritatem. ſecum pariter
vtrumqꝫ perimit. nunquid nō vipe/
ra eſt que tam letaliter inficit vno fla
tu. nunquid lancea eſt. que tres pene
trat vno ictu. lingua inquit eorū gla
dius acutus. gladius equidē biceps
immo ⁊ triceps lingua ē detractoris
etiam ipſo mucrone quo latus domi
nicum eſt cōfiſſum. fodit hoc quoqꝫ
xp̄i corp9 ⁊ membrꝫ de membro. nec
iam exanime fodit. ſed facit exanimē
fodiendo. Ipſis quoqꝫ nocentior eſt
ſpinis. quas illi tam ſublimi capiti

furor militaris impoſuit. ſeu etiam clauis ferreis quos ſanctiſſimis manibus illis ⁊ pedibus conſummatio iudaice iniquitatis infixit.

¶ Sexto adulando. Unde pſalmiſta. ¶ Molliti ſunt ſermones eius ſuper ⁊c. Prouerbiorum.xviij. ¶ Uerba bilinguis quaſi ſimplicia. ⁊ ipſa perueniunt vſqz ad interiora ventris. Adulatio enim ad modum iude ſub ſpē oſculi prodit. ⁊ ſub ſpecie amicicie occidit. Unde ſecundo Regum.xx. per ioab qui dixit ad amaſiam. ſalue mi frater. ⁊ tenuit manu dextra mentuz eius quaſi oſculans eum. ⁊ percuſſit eum in latere. ⁊ effudit inteſtina eius in terra.

¶ Septimo male blandiendo. ſicut faciunt meretrices. Unde prouerbioꝝ.v. ¶ Fauus diſtillans labia meretricis. ⁊ nitidius oleo guttur eius. Nouiſſima autem illius amara quaſi abſinthium. ⁊ lingua eius acuta quaſi gladius biceps. Unde decepti ab ea ſignantur per amalechitas qui interficiuntur in ore gladij.exo.xvij.

¶ Octauo tacendo ⁊ obmittendo corrigere. Unde dicitur ezechielis iij. ¶ Fili hominis ſpeculatorem dedi te domui iſrahel. audies ex ore meo verbū ⁊ annunciabis eis ex me. Si dicente me ad impium. morte morieris: non annūciaueris ei: neqz locutus fueris ut auertatur a via ſua impia. ⁊ viuat ipſe impius in iniquitate ſua: morietur ſanguinem autem eius de manu tua requiram. vbi dicit beatus gregorius Speculator ſubditum occidit: qui eum tacendo morti perdidit. Unde apoſtolus ait actuum.xx. ¶ Mundus ego ſum a ſanguine omnium veſtrū

Non enim ſubterfugi ut minus annunciarem vobis omne conſilium dei.

¶ Nono incaute reprehendendo. Unde dicitur deuterono.xix. ¶ Qui cuz proximo abierit in ſiluam ad ligna ſecanda. ⁊ in ſectione lignorum ſecuris fugerit manus. ferrumqz lapſum de manubrio amicū percuſſerit ⁊ occiderit homicida ad vnā ciuitatē refugij confugiet. In ſiluam imus: cuz vicia per correctionem ſuccidere contendimus. Ferrum de manubrio proſilit: cū de correctōne ſermo durior procedit. Amicum occidit: qui auditorem prolata contumelia a dei dilectione interficit. Bernardus. Commotio tua ibi moriatur vbi oriatur. nec permittatur exire qui mortem portat ne perimat Unde eccleſiaſtici. xxviij. ¶ Flagelli plaga liuorem facit. ſcilicet in membris corporis. Plaga autem lingue comminuit oſſa. id eſt virtutes mentis.

¶ Decimo ſubuertendo a fide. Unde ibere. ¶ Inuēti ſunt in populo meo impij inſidiātes quaſi aucupes laqueos ponentes ⁊ pedicas ad capiendos viros ſicut decipula plena auibus: ſic domus eorum plene dolo. Idem.ix. ¶ Sagitta vulnerās lingua eoꝝ que dolū locuta eſt.

¶ Opere omittitur nouē modis

Primo conceptionem impediendo: ut onam.geneſis.xxxviij. Item venena ſterilitatis procurando. Eſt etiaz ſterilitas naturalis ſimiliter magnuz opprobium. ⁊ reputatur maledictuz ſcdm legem. Item puerperiū deſtruendo: quod eſt magna crudelitas.

¶ Unde dicitur amos pri. ¶ Deſerunt

N

pregnātes galaath. Similiter corru
rupta pocula: vel cibaria vendendo.
que frequenter ſunt cauſa mortis. ſi/
cut faciunt macellatores. tabernarij.
⁊ apothecarij.

¶ Secundo percutiendo fuſte vel gla
dio. De quo dicitur exodi. xxi. ¶ Qui
percuſſerit hominem volens occide/
re: morte morietur. Item in eodem.
¶ Qui per induſtriam occiderit pro
ximum ſuum ⁊ per inſidias: ab altari
meo euellas eum ut morte moriatur
Hoc tamen hodie non tenet: niſi fue/
rit publicus latro vel nocturnus po
pulator agrorum. Immo homicida
eſſet ſi quis per vim ſiue per fraudē
de eccleſia homicidam educeret.

¶ Tercio tradendo. ſicut traditor Iu/
das. de quo dicitur Math. xxvi. que
rebat oportunitatem: ut eum morti
traderet.

¶ Quarto non liberando cum poſſit.
vel impediendo eum qui volebat et
poterat liberare eum. Unde dicitur
prouerbiorum. xxiiij. ¶ Erue eos qui
ducuntur ad mortem. ⁊ qui trahun
tur ad interitum liberare non ceſſes.
Unde ⁊ minores iudei tenebantur li
berare xpriſtum de manu maiorum
⁊ facere quod in ſe erat ut ad hoc li/
beraretur.

¶ Quinto pauperibus rapiendo. Un
de dicitur yſaye. iij. ¶ Vos depaſti eſ
tis vineam meam. rapina pauperis i
domo veſtra. quare atteritis populū
meum. ⁊ facies pauperum commoli
tis. id eſt fame attenuatis. Unde di/
cit gloſa. In domibus principum ra
pina pauperum. ⁊ dum eccleſie opes
ſibi theſaurizant. ⁊ in certis abutun/

O

tur que ad ſuſtentationem pauperū
dantur. ⁊ ſibi reſeruant. vel propin/
quis tribuunt. aliorumqꝫ de inopia
ſuas. ſuorumqꝫ diuitias faciunt. Ge
nus quoqꝫ rapine eſt calumnia quā
faciunt prepoſiti qui falſas occaſiōes
imponunt. ſicut lupus impoſuit ag/
no ꝙ turbaret ei aquam. ut habetur
in dyalogo creaturarum. Unde pro
uerbiorum. xxviij. ¶ Leo rugiens ⁊
urſus eſuriens princeps impius ſu/
per populū pauperem.

¶ Sexto fraudando. ut ſcilicet merca/
tores falſi. vel illi qui mercennario/
rum ſuorum detinent mercedem vel
diminuunt. Unde dicitur prouerbi
orum. xxvi. ¶ Sicut noxius eſt qui
mittit lanceas ⁊ ſagittas in mortem:
ſic vir qui fraudulenter nocet amico
ſuo. Unde Eccleſiaſtici. xxxiiij. ¶ Pa/
nis egentium vita pauperis eſt. qui
defraudat illum homo ſanguinis ē.
Et qui aufert in ſudore panem. qui
interficit proximum ſuum. qui effū
dit ſanguinem. qui ⁊ fraudem facit
mercennario: quaſi qui auferunt ani
mas ſuas xpriſto: quas emit tanq̄m
mercator precio ſui precioſiſſimi ſan
guinis. Unde dicit apoſtolus prima
ad corinthios. v. ¶ Empti eſtis pre/
cio magno. pro quibus etiam pugna
uit ut pugil in die paſſionis. Unde
dicit pſalmiſta ¶ Dominus defenſor
vite mee. pro quibus laborauit: ut
mercennarius triginta ⁊ tribus an/
nis. Unde dicitur Leuiti. xix. ¶ Nō
morabitur opus mercennarij tui apō
te vſqꝫ mane. Tales fratres ſunt effū
dentium ſanguinem. i. iudeorum.

¶ Septimo neceſſaria ſubtrahendo.

vt illi qui habent frumentuꝫ in hor
reis nec erogant pauperibus.ſed ex-
pectant vt carius vendant tempore
famis.ſecus eſſet ſi ad hoc ſeruarent
vt inde pauperes paſcerent. vt fecit
Joſeph in egipto. Unde ⁊ dictus eſt
ſaluator mundi. Prouerbiorum.xi.
¶ Qui abſcōdit frumenta maledice
tur in populis.benedictō autem ſup
caput vendencium. Ambroſius. Pa
ſce fame morientem ſi non paueris
occidiſti. Prouerbiorum.xxviij Qui
ſubtrahit aliquid a patre vl'a matre
ſupple de neceſſerijs exhibendis par
ticeps homicide eſt. Similiter imo
fortius.homicide ſunt qui ſubtra-
hunt ſpiritualia beneficia Unde bea
tus. Gregorius Si populum fames
atterreret ⁊ aliqui occulte fruges ſer
uarent auctores proculdubio morti.
exiſterent.qua itaqꝫ pena plectendi
ſunt.qui cum fame verbi anime per
eant ipi panem percepte gracie non
miniſtrant.diſtinctione.lxxxiij.§.i.
Non eſt grandis differencia vtrum
inferas vel admittas.mortem enim
languentib9 infligere probatur qui
hanc cum poſſit non excludit.
¶ Item ſi medicinalis artis minime ig
nari fratris vulnus cernerent.⁊ eū
ſecare recuſarent profecto peccatum
fraterne mortis ex ſolo corpore com
mitterent.quanta ergo culpa inuol-
uantur aſpiciant.qui dum cognoſcūt
vulnera mentuꝫ.curare ea negligūt
ſectione verborum.vnde Jeremie.x
lviij. Maledictus qui prohibet gla-
dium ſuum a ſanguine.i.verbum p̄
dicationis a carnalis vite interfectio
ne. Unde Julius papa Si preſbiter
penitenciam abnegaret morientib9

erit reus animarum.quia dominus
ait. Cum conuerſus fuerit ſalu9 erit
Unde legitur de beato Marcello an
glie epiſcopo.ꝙ quia diſtulit baptiſa
re puerum.⁊ ideo ſine baptiſmo dceſ
ſit.ſeptennem penitenciam in orto re
gis anglie ſponte priuatus epiſcopa
li dignitate compleuit.
¶ Octauo malum exemplum preben
do. De quo dicitur. Ozee quinto.
¶ Audite hoc ſacerdotes.quia ex vo
bis iudicium eſt quando laqueus fa
cti eſtis ſpeculatori.⁊ quaſi rethe ex
panſum ſuper montem thabor.qua-
ſi diceret.vos qui debetis eſſe ſpecu-
lum ſubditoruꝫ facti eſtis cauſa per
ditionis eorum
¶ Nono negligendo vigilare ſuper il
los quorum cura eſt ſibi commiſſa
Unde de hijs poteſt intelligi illud
quod dicitur.iij. Regum.iij. Mortu
us eſt filius huius nocte dormiens
quippe oppreſſit eum.quod fit cum
per prelati negligenciam cadit ſubdi
tus. Job.xxxix. Dereliquit oua ſua i
terra.i.ſubditos in terrenis affectio
nibus.⁊ obliuiſcitur ꝙ pes conculcꝫ
ea.i.affect9 carnales.aut beſtia agri
conterat.i.diabolus.
Omnes iſti dicūtur homicide natu
re vel interpretatiue ſcd̄m maius ⁊
minus
¶ Moraliter autem occidit homo ſeip
ſum per mortale peccatum.
¶ Superbus ad moduꝫ arreptícij qui
precipitat ſe d̄ alto.ſicut de antiocho
legitur.ij. Machabeorum nono Con
tingit illum impetu euntem de alti
tudine ⁊ graui colliſione membra
vexare
¶ Item dicit Aug9.ve illi cui ē auriga

R

ſuperbia neceſſe eſt eñ vt in pceps e
at. ſuperbus imperu vadit. quia ſine
moderatione ſublimia appetit. Ber
nardus. Curſu cadit cuȝ animaduer
ſione diuina locum dignitatis amit-
tit. ſcdm illud tollitur in altū vt lap
ſu grauiore ruat membra graui. col
liſione vexat. qui officiales. i. familia
res ſuos ſecum precipitat. Sapiēcie.
xvi. ¶ homo per maliciam occidit a
nimam ſuam

¶ Inuidus ad modum intoxicati mo
ritur dolore felicitatis aliene. vnde
quidam. Juſtius inuidia nihil eſt q̄
protinus ipſum auctorem perimit
excruciando ſuum. Pſalmiſta ¶ Con
uertetur dolor ei9 in caput eius
Eſt eñ inuidia ad modum cuiuſdā
parui ſerpentis qui vocatur. ſeps.
qui non ſolum carnem. ſed oſſa vene
no conſumit. De quo Lucanus Oſſa
que diſſoluit cum corpore tabificus
ſeps. Prouerbioꝝ. xiiij. Putredo oſ
ſium antiqui hoſtis virus humano
cordi infunderat in zelo inuidie tota
viſcera ſuo ſerpens concuſſit

¶ Iracundus ad modum frenetici ꝓ
prio gladio ſe impetit. quia prius in
ſe q̄ꝫ in alium ſeuit. Unde prudenci9
ipſa ſibi eſt hoſtis veſania. ſeqꝫ feren-
do interimit. moriturqꝫ ſuis ira igne
a telis. Job Uirum iuſtum interfi-
cit iracundia. Unde ſignatur ꝑ ſaul
De quo. i. Regum vltimo. Arripuit
ſaul gladium ſuum. ⁊ irruit ſuper eū
Pſalmiſta. Gladius eorum intret in
corda ipſorum

¶ Accidioſus ad modū letargici mori
tur. moriendo ſicut de ſyſara videtur
Judicum. iiij. Qui ſoporem mortis

S

continuans defecit ⁊ incuruatus eſt.
Syſara interpretatur excluſo gladio
Nam accidia cum ſit diffidencia de
mandatis diuinis implendis eſſenci
aliter habet anneram ſibi triſticiam.
ſicut ⁊ confidencia eſſencialiter habꝫ
delectationem ſibi anneram

¶ Auarus ad modū ydropoci deperit
ſiti. Job. xviij. Exardeſcet contra euȝ
ſitis. nec mirum quia bibat aquis ſal
ſis. i. rebus mundanis. q̄ ſitim non ſe
dant ſed prouocant. Unde domin9
ait. Johannis. iiij. Qui biberit ex aq̄
hac ſitiet iterum. qui autem biberit
ex aqua quam ego dabo ei. ſitiet nun
q̄ꝫ. ꝙ ſola aqua diuine gracie ſitim cu
piditatis extinguit. Guloſus ad mo-
dū volucris ſe laqueādo ſtrangulās
ꝓpt̄ eſcaȝ. Ecci. xxxviij. Propter cra
pulam multi obierunt qui abſtinēs
eſt adiciet vitā. Amos. iij. Nunquid
cadet auis in laqueum terre abſqꝫ au
cupe. Luxurioſus ad modum bruti
animalis precipitat ſe in foueaȝ lux
urie. Prouerbiorum. xxiij. Fouea ꝓ
funda eſt meretrix. hec fouea plena
eſt demonijs. Unde Prouerbioruȝ
ix. Ignorauit ꝙ gigantes dominus
precipitaret ſupbos vt turpitudie
carnis curetur ſuperbia cordis Job
Propter ſuperbiam quaſi leenam ca
pies me. Ubi dicit Gregorius. Duȝ
leena catulis ſuis eſcas querit i foue
am cadit. ſic mens humana dum car
nis deſideria appetit in foueam car-
nalis corruptionis ruit. hos omnes
increpat. pſalmiſta ¶ Quouſqꝫ inter
ficitis vniuerſi vos. ⁊c̄.

Terci o oſtendit perſecutionē euāge
lij. explanādo mādata legis cū dicit

E

ego autez dico vobis.omnis qui ira
ſcitur fratri ſuo.⁊c̃. ¶ Nota ꝙ qui
qꝫ fuerunt in lege.ſ.Moralia.Judici
alia.Sacramentalia. Cerimonialia
⁊ ꝑmiſſiones ſiue comminationes
Moralia data ſunt principaliter ad
merendum.faciebant em̄ declinare
a pena eterna.⁊ aſſequi vitam cum i
pedimento tamen
¶ Judicialia data ſunt ad pacifice con
uiuendum.⁊ faciebant declinare a
pena temporali ¶ Sacramẽtalia da
ta ſunt ad deſignandum futura.per
tinebant em̄ ad cognitiones illorum
q̃ erant fidei. ¶ Cerimonialia data
ſunt ad ſignandum quid faciendum
vel non faciendum.ſicut eſt illud Le
uitici.xvij.Omnis anima ex vobis
non comedet ſanguinem. quod ſigt̃
ne quis in furoris ⁊ crudelitatꝭ ope
re delectet᷑.Similiter ⁊ a carne por
cina abſtineat i.opera immunda ca
ueat. Promiſſa ⁊ comminationes
erant rationes illorum obſeruan
dorum.i.quare omnia illa obſerua
rent.Hec omnia implentur per xp̄m
Moralia implentur per additionez
diuerſimode:tū vt illud.non occides
cui additur.non iraſci. Similiter il
lud.nõ mechaberis.cui non concupi
ſcere ex viſu.ſimiliter illud.non per
iurabis.cui additur.non iurare om
nino.i.ſine legittima cauſa Judici
alia implentur ex eo ꝙ iuſte additur
equitas ex vindicta.ſicut patet in ab
ſolutione adultere.Johannis.viij.
Juſticia enim ſcd̃m rigorem dimiu
ta eſt animam que ſuperexaltat iudi
cio
¶ Sacramentalia implentur per exhi
bitionem veritatis.venit enim rex ⁊

N

impleuit ſignat que erant vacua. vn̄
Johannis.i.¶ Gracia ⁊ veritas per
iheſum criſtum facta eſt. ſacramen
ta enim noue legis non ſolum ſignãt
ſed conferunt graciam.
¶ Ceremonialia implentur per amo
tionem velaminis.quod ſignatum ẽ
Mathei.xxviij.Quando velum tem
pli ſciſſum eſt.quia tunc debuit ſepe
liri ſynagoga mater noſtra.
Promiſſa quoqꝫ implentur.quia qḋ
promiſſum eſt imperfectum fuit ⁊
indeterminatum.Promittebantur e
nim tria.ſ.Bona terrena.Vita cor-
poralis.⁊ Pax temporis
¶ De primo dicitur.Leuitici.xxvij.
¶ Si in preceptis meis ambulaueri
tis.⁊ mãdata mea cuſtodieritis.⁊ fe
ceritis ea dabo vobis pluuiam tem-
poraneam ⁊ ſerotinam Iſaie.i.¶ Si
volueritis ⁊ audieritis me.ſic̃ De
ſcd̃o.Leuitici xviij.Cuſtodiẽs leges
meas atqꝫ iudicia que faciens hõ.⁊c̃
Romanoꝝ.x.Moyſes ſcripſit. quoni
aꝫ iuſticia que ex lege eſt que fecerit
homo viuet in ea.¶ De tercio Le
uitici.xxvij.Dabo pacem in finibus
meis dormietis ⁊ non erit qui exter
reat.Nobis autem promittitur reg
num celorum.Unde Mathei.¶ Pe
nitenciã agite appinquabit em̄ rgnū
celorum.Jtem vita eterna.Mathei.
xix Centuplum accipietis.⁊ vitam e
ternã poſſidebitis.Jtẽ pax pectoris.
⁊ eternitatis.Joh.xv.Pacem relinq̃
vobis.pacem meam do vobis
Similit᷑ ibi comminatio erat mors
temporalis.Unde dicitur Iſaie.i.
¶ Si me ad iracundiam prouocaueri
tis gladius deuorabit vos.hic autẽ
mors eterna. Unde Mathei.xxv.

Diſcedite a me maledicti in ignem eternum

Primo ergo prohibetur ira cum dicitur. omnis qui iraſcitur fratri ſuo. Bernardus Nolite iraſci eis qui vobis tranſitoria auferunt. qui conuicia inferunt. qui inferunt forte ſupplicia. et propter hoc faciunt iraſci. Iraſcimini iniquitati veſtre. nulla enim nocebit aduerſitas. ſi nulla dominetur iniquitas Nota eſt ira per zelum vt moyſes contra ydolatras. Exodi. xxxij. Finees contra coeuntes Baal. iij. Regum. xviij. Mathathias contra ſacrificantes. Machabeo. hoc non prohibetur cum ſit virtus. quia iraſcimur contra peccata et vindicamus iniuriam dei. Eſt ira veniale peccatum. ſ. primus motus ire qui non eſt in poteſtate noſtra. De qua pſalmiſta. Iraſcimini et nolite peccare. Ubi dicit gloſa, quod conſuetudinis eſt permittit. id eſt non prohibet. quod culpe eſt. ſcilicet mortale prohibet.

Item eſt ira mortale peccatum. ſcilicet motus animi ad nocendum ex conſenſu rationis. et hoc prohibetur hic ſimiliter. Epheſios. viij. Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram Ubi dicit Jeronimus. Quid agemus nos in die iudicij ſuper quorum iram non vnius diei. ſed centorum annorum ſol teſtis occubuit

Secundo prohibetur contumelia cum dicitur. Qui dixerit fratri ſuo racha. id eſt qui de motu cordis in contumeliam oris proruperit. reus erit iudicio. i. attractione. Prouerbiorum. x. Qui profert contumeliam inſipiens eſt Racha verbum hebreum eſt. et interpretatur grece cenos. latine vacuum quaſi ſine cerebro vel ſine diſcretione

Tercio prohibetur infamia cum dicitur. qui autem dixerit fatue. i. vſque ad ſpiritualia conuicia proceſſerit. reus erit conſilio. i. damnatione de conſenſu ſanctorum iudicancium. Hylarius Qui fratri credenti in deum dixerit fatue ſeu vacue. impius eſt in religione. qui ergo quem ſolus dominus nuncupat vitio infatuati ſenſus laceſſerit pabulum eſt ignis eterne niſi penitenciam egerit Nota quod diſtinguntur hic tres in culpa. et tres gradus pena.

Primus gradus in culpa eſt ira que mentem turbat. et non prorumpit in vocem.

Secundus iram prorumpens in vocem vniuerſaliter ſignantem.

Tercius prorumpens in vocem et ex voluntate ſignantem
In primo eſt ſola ira in mente
In ſecundo ira et contumelia generalis.
In tercio ira et contumelia ſpecialis.
Hec ſunt mors in domo. mors in porta. mors in tumulo

Item primus gradus in pena eſt reum eſſe iudicio Secundus eſt reum eſſe concilio quod plus eſt

Tercius eſt reum eſſe gehenne ignis quod amplius eſt. In iudicio culpa diſcutitur In concilio ſentencia diffinitur In gehenna ſentencia diffinitiua executioni mandatur. vt pro menſura delicti infligatur modus pene. Deuteronomij. xxv. Conuenienter autem pena reſpondet culpe. In primo enim gradu ira manet occulta in mente. et in iudicio occulta eſt ſentencia In ſecundo gradu proceditur ad contumeliam generalem.

⁊ in concilio lucet damnatio circa pe
nam. non tamen eſt determinata.
In tercio gradu ſpecificatur contū
melia. ⁊ in gehēna determinatur pe
na. Pſalmiſta. Pones eos vt clibanū
ignis. ⁊c̄. Ecce pena ire in mente. do
minus in ira ſua cōturbabit eos. ecce
pena ire cum voce. ⁊ deuorabit eos
ignis. ecce pena ire cum contumelia
manifeſta

¶ Quarto ſuadetur ſatiſfactio iniuria
rum cum dicitur. Si offers munus
tuum ad altare. ⁊c̄. Hic oſtenditur q̄
liter proximū placare debemus quē
leſimus. ⁊ exprimūtur mala que ſur
gunt ex contumelia vel iniuria fra
tris. que ſunt leſio conſciencie. obliga
tio anime. impedimentum obligatio
nis. Ait ergo. Si offers. i. offerre ꝓ
ponis munꝰ. ſ. orationis. vel cuiuſq̄
boni operis. ad altare. i. in fide incar
nationis. De quo. Exodi. xx. Altare
de terra facietis mihi ⁊ offerretis ſu
per illud holocauſtā. ſ. opera perfe
ctorum. ⁊ pacifica. ſ. opera imperfe
ctorum. Oues ſimplicitatis ⁊ innocē
cie. ⁊ boues macerationis carnis pro
prie. ⁊ ibi recordatus fueris. ꝙ frat̄
tuus. quē tu leſiſti. habet aliquid ad
uerſum te pro contumelie affectione
vel corporali leſione vel fame deni
gratione. vel anime leſione. vel tem
poraliū ſubtractione. Relinque ibi
munus tuum ante altare. i. differ
offerre. Dicit hic gloſa. non ait refer.
quia quod recte offerre debet muta
ri non licet. non enī debet quis voca
re contra bonum propoſitū. niſi ali
quid vtilius vel melius facere medi
ter. Supra hoc loco dicit Caſſianus
Non ait. ſi habet veram querelam
aduerſū te. ſed ſi habet aliquid. leue
etiam ac vile in quo fratris vite cō
motio fuerit excitata. ſcias te precū
tuarum offerre ſpiritualia munera
non debere. niſi priꝰ qualibet ex cau
ſa ortam triſticiam de corde fratris
tui benigna ſatiſfactione depuleris.
Bernardus. Quid oratio tua aliud
opus quodcunq̄ infeceris ſapere ti
bi. contra quem criſtus anxie clamat
de pectore fratris tui quem contri
ſtaſti. filius matris mee pugnauit
contra me. Quid ergo tunc leue dixe
ris. in quo oſtenditur criſti vnū ad
dei iudicium protrahi ¶ Hic
habemus argumentum ꝙ cor nr̄m
ſcrutari debemus aliquid collaturi.
Unde. Eccleſiaſtici. xviij. Ante orati
onem prepara animam tuam. ⁊ noli
eſſe quaſi homo qui temptat deum.
Queſitum fuit a beato Bernardo.
Si abbas aduerſus quempiam con
motus fuerit. ſed non adeo vt eū le
dere velit. adeo tamen vt libenter ac
cipiat. ſed quando aliūde ledi conti
gerit. Utrum in illa commotione tu
tum ſit accedere ad altare. an ſe ſubt̄
here interim debeat donec compeſca
tur commotio. Et reſpōdit. Nunq̄
mihi contingat turbatum accedere
ad ſacrificium cum ira ⁊ diſceptione
ↄtingere ſacr̄mentum. In quo deus
indubitanter eſt mundū reconſilians
ſibi. Certe nō recipitur munus q̄dcū
q̄ meum. quod defero ad altare. niſi
ante placato fratre quem me forte ā
te leſiſſe memoror. quanto minus ſi
meipſum non placauero. Et vade
prius reconſiliari fratri tuo. . paſſibꝰ
corporis ſi preſens eſt ⁊ competēter
fieri poteſt. ſi vero abſens eſt ſufficit

A

moďbus animi pergere ad recōſiliā dum ſibi. ⁊ tunc veniens offeres munus tuum ordinate. prius te offerendo. deinde tua. aliter non placet deo Hebreos. x. Si ſe ſubtraxerit nō placebit anime mee. q꜡ talis oblatio ſub/ſannatio eſt. Eccleſiaſtici. xxxiiij. Non ſunt beneplacite coram deo ſubſannationes iniuſtorum.

Dominica ſeptima. Epiſtola. ad Romanos. vi.

Fratres humanum dico propter infirmitatē carnis veſtre. Sicut enim exhibuiſtis membra veſtra ſeruire immundicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē ita nūc exhibete membra veſtra ſer/uire iuſticie in ſanctificationem. Cū enī ſerui eſſetis peccati liberi fuiſtis iuſticie. Quem ergo fructum habuiſtis tunc in illis in quibus nunc erubeſcitis. Nam finis illorum mors ē Nunc vero liberati a peccato ſerui autem facti deo. habetis fructuꝫ veſtrum in ſanctificationem. finem vero vitam eternam. Stipendia enim peccati mors. gracia autem dei vita eterna. In criſto ihesu domino nr̄o.

Euangelium. Marci. viij.

In illo tempore Cū turba multa eſſet cum iheſu nec haberent quod manducarent. conuocatis diſcipulis ſuis ait illis Miſerior ſuper turbā. q꜡ ecce iā triduo ſuſtinent me. nec habent qđ manducent. Et ſi dimiſero eos ieiunos in domos ſuas deficient in via. Quidam enim ex eis de longe venerunt. Et reſponderūt ei diſcipuli ſui Unde iſtos quis poterit h̄ ſaturare panibus in ſolitudine. Et interrogauit eos. Quot panes habetis. Qui dixerunt ſeptem. Et precepit turbe diſcūbere ſup̱ terrā. ⁊ accipiēs. vij. paēs gracias agens fregit ⁊ dabat diſcipulis ſuis vt apponerent. ⁊ appoſuerunt turbe. Et habebant piſciculos pau/cos. Et ipſos benedixit ⁊ iuſſit appoī Et manducauerunt ⁊ ſaturati ſunt. Et ſuſtulerunt quod ſuperauerat de fragmentis ſeptem ſportas Erant autem qui manducauerunt quaſi q̄tuor milia. ⁊ dimiſit eos

Dominica ſeptima
Sermo octuageſimuſſeptimus

Cum turba multa eſſ꜡ cum iheſu nec haberent qđ mā͞ducarent. conuocatis diſcipulis ait illis. Miſerior ſupra tur/bam. In euāgelio precedentis dominice reprobata eſt iuſticia iudeoꝝ. In hoc autem euangelio tangitur đ vocatione gentilium vel gencium. q̄ ſignatur per turbas de longe venientes ad criſtum ſolem. de tenebris infidelitatis ⁊ ignorancie. quibus ipſe miſertus refectionem ſpiritusſancti īpartitur ne ieiuni deficiant in via p̄ſentis vite. Unde clamat eccleſia in introitu Dominus fortitudo plebis ſue ⁊ protector Quia vero fides eſt via per quā ꝑuenitur ad xp̄m. Legit̄ epiſtola in qua agitur de ſacramento fidei. ſ. de baptiſmo. Tres ſolemnes re/fectiones legitur xp̄s exhibuiſſe. Primā quinqꝫ milibus quos pauit quinqꝫ panibꝫ ordeaceis. ⁊ duobus piſcibus.

B

Scđam.q̄tuor milibus quos pa
uit ſeptem panibus ⁊ paucis piſcicu
lis.

¶ Terciam diſcipulis quos pauit ſac̄
mento corporis ⁊ ſanguinis ſui.
Prima refectio eſt incipiencium. ⁊
adhuc debilitancium in quinq; ſen
ſibus. vnde ⁊ precipiuntur diſcum
bere ſupra fenum. Quinq; panes or
deacei ſunt aſperitas penitencie cōtra
offenſam ſenſualitatis illecebre.
Duo piſces ſūt amor glorie. ⁊ timor
gehenne

¶ Scđa refectio eſt proficienciu; qui
tanq̄ lapides viui Quatuor virtutū
cardinalium perfectione quadrant̄
vt in celeſti edificio collocentur. Un
de ſuper terram ſedere dicuntur. q̄
non ſolum carnalia. ſed etiam terrēa
deſideria perfecte deſpiciunt.

¶ Septem panes ſunt ſepte; gracie ſpi
ritusſancti. Vnde ⁊ hoc euangelium
poſt penthecoſtes legitur. q̄ꝛ p9 datū
ſpiritumſanctū. pauci piſciculi ſūt ex
empla electorum quibus confortan
tur ad bene agendum

¶ Tercia refectio eſt terrena ⁊ caduca
tranſilienciu̅ in alto contemplatio
nis degenciu;. Vnde in cenaculo ſtra
to leguntur manducare paſcha cum
domino. ¶ Hijs quinq; panibus re
fecit nos criſtus. ſicut ait beat9 Ber
nardus.

¶ Prim9 panis eſt diuine execucio vo
luntatis quam exhibuit exemplo hu
militatis. quando ſicut dicitur Iohā
nis. xiij. ¶ Surgens a cena precinxit
ſe linteo. ⁊c̄

¶ Scđs eſt ſermo exhortationis. que;
more ſuo exemplo humilitatis adiū
xit. Cepit enī facere ⁊ docere.

C

Tercius eſt conſolatio diuine paſſio
nis de ſua reſurrectione. de aduentu
paracliti. de diſcipulorum confirma
tione.

¶ Quartus eſt virtus orationis quan
do fact9 eſt in agone prolixius orās
Ubi non ſolum oculis. ſed etiam mē
bris omnib9 ploraſſe videtur. vt to
tum corpus eius quod eſt eccleſia toci
us corporis lacrimis purgaretur

¶ Quint9 panis eſt caro ipſius vbique
ſuper oīa vere eſt cibus. ⁊ cibus vite
panis de celo viuus. Sed iam de re
fectione preſentis euāgelij videam9
circa quā tria ꝯſideranda occurrunt
ſc;. Locus. Tempus. ⁊ Numer9 fer
culoꝝ. i. vbi. qn̄ ⁊ quot panibus refe
cerit turbas.

¶ Loc9 ē ſolitudo deſerti. de q̄ dicūt ei
diſcipuli. vn̄ pt̄ q̄s iſtos hic ſaturare
panibus in ſolitudine. Solitudo iu
ſtoꝝ eſt vt ſi corpore ſint in hoc mū
do. aīo ſint in celo. ⁊ hoc mō ſicut ait
Job. iij. Edificant ſibi ſolitudines. i.
Corinth. vij. Qui gaudent tanq̄ nō
gaudentes ſint. ⁊ qui emūt tanq̄ nō
poſſidentes. ⁊ qui vtunt̄ hoc mūdo
tanq̄ nō vtētes. p̄terit enī figura hu
i9 mundi. Bernħ. O aīa ſancta ſola
eſto vt ſoli domino omnium ſerues
teipſum quem tibi ex omnibus elegi
ſti. fuge publicum. fuge iſtos dome
ſticos. ſecede ab amicī ⁊ intimis. etiā
ab illo qui tibi miſtrat. An neſcis ve
recundum te habere ſponſum q̄ ne
quaquam velit indulgere preſencia;
ſuam preſentibus ceteris. Secede er
go. ſed mente non corpore. intentio
ne ſcilicet ⁊ ſpiritu

Item dicit Seneca. Foris populo
noſtra ꝯueniencia int9 oīa diſſimilia

M

ſint. Qui in hanc ſolitudinem non exierit. nequaꝗ̄ panibus gracie refici poterit.

¶ Tempus eſt triduum expectationis De quo ipſe dominus ait. Miſereor ſuper turbam. quia ecce iam triduo ſuſtinent me. Tribus diebus accedit homo ad deum. ⁊ totidem noctibus recedit a deo.

¶ Iter prime noctis eſt ſuperbia qua deum deſerit. De qua Eccleſiaſtici. x Initium ſuperbie hominis apoſtatare a deo qm̄ ab eo qui fecit illum receſſit cor eius. quia inicium omnis peccati ſuperbia. Thobie. iiij. In ipſa initium ſumpſit omnis perdicio.

Iter ſcd̄e noctis eſt carnalis concupiſcencia. que alia ꝗ̄ poſt deum appetit Luce. xv. Miſit illum in villam ſuaꝫ vt paſceret porcos.

Iter tercie noctis eſt auaricia que extra ſe in alia tendit. Unde dictuꝫ eſt ad caym. Geneſis. iiij. Uagus ⁊ profugus eris ſuper terram

Per ſuperbiam recedit homo a deo vt requieſcat in ſe. Eſt em̄ amor proprie excellencie

Per concupiſcenciam deſcendit ſub ſe vt requieſcat in carne.

Per auariciam trahitur extra ſe vt r̄quieſcat in rerum viſibilium ſpecie

Redeunti autem ad deum

Prime diei iter aſt ab alienis ad ſeipſum redire. Unde. Luce. xi. ¶ Amicus meus venit de via ad me. Iſaie. xlvi. ¶ Redite preuaricatores ad eū

Iter ſcd̄e diei eſt ab eo quod eſt ad id quod debet eſſe. i. a malis operib9 ad bona opera redire. Epheſios. iiij ¶ Qui furabatur iam non furetur. Romanos. xiij. ¶ Non in commeſſa

E

tionibus. ⁊ ebrietatibus. non in cubilibus ⁊ impudicicijs. ⁊c̄.

Iter tercie diei eſt a ſeipſo ad deum a perceptione illuminationis ad fontem luminis Eccleſiaſtici. xxiiij Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me. ⁊ a generationibus meis. ⁊c̄.

In prima die peccator expectat indulgenciam.

¶ In ſecunda graciam

In tercia gloriam

De primo pſalmiſta. Expectabam eum qui ſaluum me fecit a puſillanimitate ſpiritus ⁊ tempeſtate

De ſcd̄a. Expecta deuꝫ. viriliter age ⁊c̄.

¶ De tercia. Philipenſes. iij. Saluatorem expectamus dominum iheſum criſtū qui reformabit corpus humilitatis noſtre. ⁊c̄

Fercula huius refectōnis ſunt ſeptē panes. i. ſeptem dona ſpirituſſancti. per que poſſit homo ſupra carnem. ſupra mundum. ſupra diabolum

Contra carnem dantur tria dona. ſ. timor. pietas. ⁊ ſciencia.

Duobus enim vicijs impugnamur a carne. Gula. ſ. ⁊ luxuria

Luxurie opponitur timor. timoris ē fugere ⁊ reſilire. ⁊ de luxuria dicit apoſtolus. i. Corinthiorum. vi. Fugite vt non apprimetis. quia non pōt aliter melius vinci. Fugienda eſt autem ſicut ignis. cum ſit homo ſtipula ſicca. ſicut ait. Job. xiij. Unde quidaꝫ ſanctus homo moriens mulieri temtanti virum. fuge adhuc viuit igniculus

Iteꝫ fugienda eſt quaſi lepra corrūpens ⁊ fedans. Unde Eccleſiaſtici. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit̄.

F

Item fugienda eſt ad modum ſerpē
tis. Unde eccleſiaſtici.xxi. ¶ Quaſi a
facie colubri fuge peccatum. Unde
galfridus. Noli ſuſtinere donec mor
dearis: mox ut videris fuge. nō dicas
quid mihi nocet ſi primus ē coluber
tantum ut me non mordeat: non ac/
cedat. immo quod de colubro nō di/
ceres: minus non diceres de peccato.
ne accedentis lenocinia feras. et ut fu
geres a facie colubri etiam lōge po
ſitis: ſic multo magis a peccato. et face/
res hoc ſi tibi carior foret anime vita
ꝙ corporis. Ex his patet quantum
debeamus reſiſtere primis motibus
luxurie. et ideo ex conſideratione incē
dij ſempiterni: adhibēdus eſt timor
domini qui expellit peccatū. Unde
bernardus. Timore anima concutit
conſcientia diſcutitur. letalis ſopor ex
cutitur. ſollicitudo incutit. amor do/
mini cuſtoditur. qui hanc habet gra
tiam. omnem odit iniquitatem. ſine
hac gratia gratum in premium nul
lum bonū pullulare vel manere po
teſt. omne virtutum edificium ilico
vergit in precipicium: ſi huiꝰ gratie
amiſerit preſidium. Unde eccleſiaſti.
.xxvij. ¶ Si non in timore domini
tenueris te inſtanter: ſubito ſubuerte
tur domus tua.

¶ Gule opponitur pietas. Gula enim
eſt immoderatus appetitus edendi et
ideo guloſus totum comedit ſibi. Un
de zacharie. vij. ¶ Cum comediſtis et
bibiſtis: nunquid non vobis comedi
ſtis. et vobiſmetipſis bibiſtis. Yſaye. v
¶ Cithara et lira et timpanum et tybia
et vinum in conuiuijs veſtris. et opus
domini. id eſt pauperes quos domi

G

nus fecit. nec opera manuū eius cō
ſideraſtis. id eſt fixuras clauorum.
Amos. vi. ¶ Ue qui opulenti eſtis ī
ſyon. qui comeditis agnum de grege
et vitulos de medio armenti: bibētes
in phyalis vinum. et optimo vnguen
to delibuti. et nihil compatiebamini
ſuper contritiones ioſeph. Huic oppo
nitur pietas que omnia mala proxi/
mi reputat ſua. et ideo ſubtrahit ſibi.
ut proſit alijs ſicut iob qui dicebat. xxi
¶ Si comedi buccellam meam ſolꝰ.
et non comederit puſillus ex ea. Com
mendatio huiꝰ virtutis patet prima
thimo. iiij. ¶ Pietas valet ad omnia
ꝓmiſſionem habens vite que nunc ē
et future. Optima medicina que om/
nes morbos curat. Ibi dicit ambro/
ſius. Omnis diſciplina xpriſtiane re/
ligionis conſiſtit in operibus miſeri/
cordie: quam ſi quis ſequitur: etiā ſi lu
bricum carnis patiatur. vapulabit: ſed
non peribit. Opera enī miſericordie
abilitant ad ſuſceptionem gratie: per
quā liberatur homo a lubrico mor
tali ¶ Item ſuſtentant hominem ſi
eſt in lubrico veniali: ſentiendo pri/
mos motus: ne decidat in mortale.
Sed quia vix contingit ut homo in
aliquo iſtorum non decidat: vel exce
dat: additur donum ſcientie: ut ma/
la noſtra cognoſcamus et defleamus.
Unde huic dono aptatur tercia bea
titudo. ſcilicet. Beati qui lugent quo
niam ipſi conſolabuntur. Hoc autem
pane reficitur homo: conſiderando
ꝙ contrarius diuine extitit maieſta/
ti. ꝙ ingratus inuentus eſt pietati. et
ideo contremiſcunt mortis horrore.
iudicij tremore. gehēne timore. Hoc

h

pane refitiebatur pſalmiſta qui ait.
¶ Fuerunt mihi lacrime mee panes
die ac nocte Hunc panem aliquando
ſolus ſpiritus cõedit: quando aliquis
de peccatis dolet: ſed nulla ratione la
crimas fundere poteſt. Aliquando
ſpiritus ⁊ corpus pariter ſumunt: cũ
interior ingemiſcit. ⁊ exterior ad eiꝰ
gemitũ lacrimas fundit.

¶ Contra mundum dantur duo dona
ſcilicet conſilium. ⁊ fortitudo. Mun-
dus enim quandoqꝫ nos impugnat
proſperitate. quandoqꝫ aduerſitate.
Unde pſalmiſta ¶ Tranſiuimus per
ignem ⁊ aquam. id eſt per aduerſa et
proſpera: deduc nos in refrigeriũ.
Proſperitati opponitur conſilium vt
homo expediat ſe a laqueis diuitiaꝝ
a grauedine temporalium. ⁊ faciat ſi
bi amicos de mammona iniquitatis
Unde ait dominus Luce. xij ¶ Uen
dite que poſſidetis: ⁊ date elemoſinaꝫ
facite vobis ſacculos qui non veteraſ-
cunt: theſaurum indeficientem in ce
lis quo fur non appropiet. neqꝫ tinea
corrumpit. Unde eccleſiaſtici. xxix.
¶ Elemoſina viri quaſi ſacculus cuꝫ
ipſo. ⁊ gratiam hominis quaſi pupil
lam conſeruabit: ſed temporalium a-
matores non acquieſcunt huic ſeculo conſilio
Unde dicitur eis prouerbioꝝ. priõ.
¶ Deſpexiſtis omne conſilium meuꝫ
⁊ increpatiões meas neglexiſtis. ego
quoqꝫ in interitu veſtro ridebo ⁊ ſub
ſannabo cum vobis id quod timeba
tis aduenerit.
Aduerſitati opponit᷑ fortitudo. Un
de puerbiorum. xxviij. ¶ Juſtꝰ qua
ſi leo cõfidens abſqꝫ terrore erit. Ro
manos. viij. ¶ Quis nos ſeparabit a

I

caritate xpriſti tribulatio. an anguſti
a. an perſecutio. an fames. an nuditas
an periculum. an gladius. Gregoriꝰ
Juſtorum fortitudo eſt carnem vin
cere. proprijs voluptatibꝰ contraire.
delectatõnem vite preſentis extingue
re. huius mundi aſpera pro eternis
amare premijs. proſperitatis blandi
menta. ↄtemnere. aduerſitatis motũ
in corde ſuperare.

¶ Contra dyabolum dãtur duo dona.
ſcilicet intellectus ⁊ ſapientia. Duobꝰ
enĩ modis aggreditur nos dyabolus
ſcilꝫ aſtucia ⁊ violentia. Unde in pſal
mo vocatur leo ⁊ draco. leo eſt in per
ſecutione. draco in tranquillitate.
Aſtucie opponitur intellectus. cuius
eſt intus legere. id eſt inſidias ⁊ verſu
cias deprehendere. Unde ſecũda ad
corinth. ij. ¶ Non circumueniamur
a ſathana. non enim ignoramꝰ aſtu-
ciam eius. Geneſis. iij. ¶ Serpens e-
rat callidior cunctis animantibꝰ ter
re. vbi dicit beatus bernardus. Jlle
inſanabilis homicida primis paren-
tibus noſtris. non vrſos. non leones.
non fortia terre animalia delegauit:
ſed tortuoſum ⁊ callidum ſerpentem
qui per fumoſa volumina nũc caput
cauda. nunc caudam capite tegere cõ
ſueuit. Caput cauda tegit: quãdo ma
lum ſuggerit ſub ſpecie boni: utpote
periurium pro vitanda damnatione
proximi. ſortilegium pro reconcilia-
ne viri ⁊ vxoris. Caudam autem capi
te tegit: quando bonum ſuggerit. ut
pote eminentiam vite vel dignitatis:
intendens precipitare in barathrum
maioris tranſgreſſionis. Unde dicit᷑
Mathei. iiij. ¶ Statuit dominum

R

ſupra pinnaculum templi. et poſtea dixit ei. ij. corinth. xj. ¶ Ipſe angelus ſathane transfert ſe in angelū lucis Violentie opponitur ſapientia. cuius eſt guſtare eterna. Hec mentem paci ficat et ſeruat: ut illata mala non ſenti at. Pſalmiſta ¶ Pax multa diligenti bus legem tuam. Hanc ſancti marti res aſſecuti tormēta ſeuiſſima in illis victorioſis corporibus ɔtemnebant. Hec andream fecit amplecti crucem Laurentium non ſentire ignem. vin centium ridere carnificem Unde de quolibet iſtorum dici poteſt illud ſa pientie. x. ¶ Certamen forte dedit il li: ut vinceret et ſciret quoniam omniū potentior eſt ſapientia. Baruch. iij. Quis non habuerunt ſapientiam pe rierunt ꝓpter ſuam inſipientiā. Pau ci piſciculi ſunt exempla ſanctorū: qui piſciculi dicuntur ꝓpter humilitatē. pauci ꝓpter raritatem. Unde quidā Actus ſanctoꝝ ſunt carnes piſciculo rum. Hijs confortaris dum veſceris ac imitaris Piſces iſti habent pennu las contemplationis. ij. corinth. v. Si ue mente excedimus deo. ſiue ſobrij ſimus vobis. Squamas aſpere caſti gationis. prima corinth. ix ¶ Caſtigo corpus meum et in ſeruitutē redigo. Regunt ſe cauda. id eſt conſideratōe finis. Eccleſiaſtici. vij. ¶ In omnib9 operibus tuis memorare nouiſſima tua. Trenoꝝ. i. ¶ Sordes eius in pe dibus ei9: nec recordata eſt finis ſui. Nutriuntur in aquis amaris et ꝓcel loſis. id eſt in tribulationibus. Deu terono. xxxij. ¶ Inūdationes maris quaſi lac ſugent. et theſauros abſcōdi tos arenarum

Dominica octaua.
Epiſtola. Roma. viij.

FRatres debitores ſu mus non carni: ut ſcḋm carnē viuamus. Si enim ſcḋm car nem vixeritis moriemini. Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Quicunq; eñ ſpiritu dei agū tur hij ſunt filij dei. Non eñ accepi ſtis ſpiritum ſeruitutis iteꝝ in timo re. ſed accepiſtis ſpiritum adoptōnis filioꝝ in quo clamamus. Abba pat̃. Ipſe enim ſpiritus teſtimonium red dit ſpiritui noſtro ꝙ ſumus filij dei. Si autē filij et heredes heredes qui dem dei. coheredes autem xp̄i

Euangelium Math. vij.

IN illo tempore. Di xit iheſus diſcipulis ſuis. At tendite a falſis ꝓphetis qui veniunt ad vos in veſtimentis ouiū intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. A fructibus eoꝝ cognoſcetis eos. Nū quid colligunt de ſpinis vuas. aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bo na bonos fructus facit. Mala autem arbor fructus malos facit. Non pōt arbor bona fructus malos facere. ne ꝗ arbor mala fructus bonos facere Omnis arbor que nō facit fructum bonum excidetur et in ignē mittetur. igit̃ ex fructib9 eoꝝ cognoſcetis eos Nō omnis qui dicit mihi dñe domi ne intrabit in regnum celoꝝ: ſed qui facit voluntatem patris mei qui in ce lis ēſt. ipſe intrabit in regnum celo rum.

Eodem die.
Sermo.lxxxviij.de euangelio

ATtendite a falſis pro
phetis In omni officio pre
cedentis dominice dictum
eſt de vocatione gentilis populi:qui/
bus iam conuerſis applaudit eccleſia
dicens in introitu hodierno. Omēs
gentes plaudite manibus additur in
ſtructio apoſtolica exhortans eos ad
opera iuſticie facienda. ¶ Legitur
etiam euangelium.in quo inſtruun/
tur fideles contra inſidias hereticoꝝ
ne ſeducantur doctrinis eorum.⁊ di
ſtinguuntur in eo tria genera homi
num.ſ.heretici.falſi catholici⁊ homi
nes iuſti.

¶ Primi habent ſpēm bone operatōis.
ſed venenum praui ſermonis. de qui
bus dicitur ¶ Attendite a falſis pro/
phetis.
Secundi habent ſpēm boni ſermo/
nis.ſed infectionem praui operis,de
quibus ſubiungitur. ¶ Non omnis
qui dicit mihi domine dn̄e intrabit
in regnum ⁊c̄.

¶ Tercij habent veritatem vtriuſqꝫ.qꝛ
recte loquuntur⁊ bene operaut̄. De
quibus concluditur ¶ Qui facit vo/
luntatem patris mei⁊c̄. Dixit ergo.
¶ Attendite a falſis ꝓphetis. Criſoſto
mus. Magna virtus boni eſt cognoſ/
cere malos ⁊ firma cautela ſalutis ſci
re quod fugias. Falſi ꝓphete proprie
ſunt falſi heretici: qui impugnāt ſen
tentiam veritatis. ꝓphete.quia prete/
dunt habitum ſanctitatis.ij.Petri.ij
¶ Fuerunt ⁊ pſeudoꝓphete in popu
lo.ſicut⁊ in nobis erunt magiſtri mē
daces.quia introducūt ſectas perditi
onis⁊c̄. Tales ergo ſunt cauēdi.quia
excommunicati non ſolum iure cano
nico: ſed etiam apoſtolico. Unde in
canonica ioh. ¶ Si quis venit ad vos
⁊ hanc doctrinam nō affert:nolite e/
um recipere in domo:nec aue ei dixe
ritis. Qui enim dixerit ei aue:cōmu/
nicat operibus eius malignis Com
paratur aūt falſatoribus

¶ Primo falſatoribus metallorū: qui
falſant metalla.id eſt creaturas dei di
centes omnia viſibilia a dyabolo for
mata.cum dicat apoſtolus hebre.iij.
¶ Qui omnia creauit deus eſt. Yſaye
xliiij. ¶ Fabri ſunt ex hominibus cū
veniēt omnes ſtabunt⁊ pauebūt.⁊ ſi
mul ꝯfundentur.

¶ Secundo falſatoribus litterarū:qui
falſant litteras id eſt autoritates ſacre
ſcripture prauis expoſitionibus cor/
rumpendo.⁊ mendacia de nouo fin
gendo.i. Thimo.vi. ¶ Si quis aliter
docet⁊ nō acquieſcit ſanis ſermonib9
dn̄i noſtri ihesu xp̄i⁊ ei que ſ̄m pieta
tem eſt doctrine: ſuperbus eſt nec ſci
ens:ſed languens circa queſtiones et
pugnas verborum. Iob.xiij ¶ Oſten
dam vos fabricatores mendacij⁊ cul
tores perfidoꝝ dogmatum

¶ Tercio.comparantur falſatoribus ſi
gillorum.qui falſant ſigilla.id eſt ec/
cleſiaſtica ſacramenta: nuptijs detra/
hendo.⁊ alia peruertendo. Unde di
cit apoſtolus prima thimo.iiij. ¶ In
nouiſſimis temporibus diſcedēt qui
dam a fide attendentes ſpiritibus er
rorum ⁊ doctrinis demoniorum in
ypocriſi loquentium mendacijs.ꝓhi
bentium nubere abſtinendū a cibis
quos dominus creauit ad percipien
dum cū gratiarumactione fidelib9.

Quarto falſatoribus clauiuʒ: qui falſant claues. id eſt poteſtates: ſed tantū poteſtatem eſſe qui apoſtolorum vitā ſequitur. Contra quos dominus ait Math. xxiij. ¶ Ue vobis ypocrite qui clauditis regnum celoruʒ ante homines. vos autem nō intratis: nec introeuntes ſinitis intrare. Johannis. x. ¶ Qui non intrat per oſtium in ouile ouium: ſed aſcendit aliūde: ille fur eſt ⁊ latro.

Quinto falſatoribus gemmarum ꝙ falſant gemmas. id eſt patres veteris teſtamenti. necnon beatum iohānem baptiſtam. ⁊ beatum ſilueſtrum ⁊ alios doctores eccleſie: eos aſſerentes dānatos: cum dicatur ꝓuerbiorum. x. ¶ Eſt aurum ⁊ multitudo gemmaꝝ ⁊ vas precioſum labia ſcientie. Exod. xxix. Fecit rationalem ⁊ poſuit in eo gemmarum ordines quatuor. ipſiſqꝫ lapides ſculpti erant nominibus tribuum iſrabel.

Sexto comparantur falſatoribꝰ monetarum: qui falſant monetas. id eſt bona opera quibus emitur regnum celorum: que falſa ſunt in eis. licet aurea videantur. Unde ypocriſis ſubaurata dicitur. Sūt enim ſicut apoſtolus ait. ij. thimo. iij. ſine affectione. ſine pace. criminatores. inconuenietes immites. voluptatum amatores. magis ꝙ dei. habentes ſpeciem pietatis. virtutem tamen eiꝰ abnegantes.

Vera moneta noſtri regis eſt ieiunium. elemoſina. oratio. quia in hijs inuenitur ymago eius ſcd͂m tres ſubſtātias perſone ſue: que ſunt caro. anima ⁊ verbum

Jeiunium in quo eſt mortificatō carnis habet conformitatem cum carne xpiſti que morti tradita eſt pro nobis. Unde ſecunda corinth. iiij. ¶ Semper mortificationem xpiſti iheſu in corpore veſtro circumferentes: ut et vita iheſu in corporibꝰ veſtris manifeſtetur. ⁊ ſpecialiter gerit ymagineʒ xpiſti patientis in cruce. Galath. v. ¶ Qui autem xpiſti ſunt: carnem ſuam crucifixerunt cum vicijs ⁊ concupiſcentijs.

Elemoſina pertinet ad animam quā ipſe quaſi elemoſinam dedit in precium redemptionis noſtre. Unde pſa. liij. ¶ Tradidit in mortem animā ſuam. ⁊ ſpecialiter gerit ymaginem xp̄i ad inferos deſcendetis: in hoc ꝙ per eam ſubuenitur miſeris Unde dicit͛ elemoſina ab eleys quod eſt miſerere Prouerbioꝝ. xxiiij. ¶ Erue eos qui ducuntur ad mortem.

Oratio pertinet ad verbuʒ. nam ⁊ ipſa eſt verbum mentis: ⁊ aduocata ad deum. ſicut ⁊ verbuʒ. De quo prima Joh. i. ¶ Aduocatum habemꝰ apud patrem iheſum xpiſtum. Hic gerit ymaginem xp̄i aſcendentis ad celum Eccleſiaſtici. xx. ¶ Oratio humiliantis ſe nubes penetrat. Hanc triplicem monetam falſant ypocrite. ſicut oſtendit dominus Math. vi. ¶ Cum facis elemoſinam noli tuba canere ante te. ſicut ypocrite faciunt in ſynagogis: et in vicis ut honorificentur ab hominibꝰ. amen dico vobis receperūt mercedem ſuam.

Septimo comparantur falſatoribꝰ ponderum ⁊ menſurarum: quando aliter ponderant ⁊ menſurant peccata ſua. ⁊ aliter aliena: ſibi parcentes. alios onerantes. Unde de hijs dicitur Mathei viceſimotercio. ¶ Alligant

T
onera grauia ⁊ importabilia ⁊ impo/
nunt in humeros hominum. digito
autem ſuo nolũt ea mouere. Prouer
bioꝝ.xx ¶ Pondus ⁊ pondus. menſu
ra ⁊ menſura vtrumq; abhominabile
eſt apud deum. Tales veniunt in ve/
ſtimentis ouium. id eſt in habitu re/
ligionis. in blandimento ſermonis. ꝛ
auſteritate nutus. Coloſenſ. ij. ¶ Ne
mo vos ſeducat volens in humilitate
⁊ religione angelorum: que nõ vidit
ambulans fruſtra: inflatus ſenſu car
nis ſue. Roma. vltimo ¶ Per dulces
ſermones ⁊ benedictiones ſeducunt
corda innocentium .ij. Thimoth. iij.
¶ Hij ſunt qui penetrant domos ⁊ ca
ptiuas ducunt mulierculas oneratas
peccatis. Intrinſecus autem ſunt lu/
pi rapaces. Actuū.xx. ¶ Scio ꝙ poſt
diſceſſionem meam intrabunt in vos
lupi graues nõ parcentes gregi.
Et notandum ꝙ rapina cõmittit̃
multipliciter. deo ⁊ proximo.
Proximo fit quinq; modis.
Primo: auferendo ei ſua quocunq;
modo. Job. xxiiij. ¶ Agrum non ſu/
um demetunt. ⁊ vineam eius quam
vi oppreſſerunt vindemiãt. Abbacuc
.ij. ¶ Ve ei qui multiplicat non ſua.
vſq; quo aggrauat contra ſe denſum
lutum.
¶ Secundo ſubtrahẽdo beneficia. Un
de eccleſiaſtici. iiij ¶ Fili elemoſinam
pauperis nõ defraudes. ⁊ oculos tu
os ne tranſuertas a paupere. Ambro
ſius. Non minus crimen eſt homini
tollere: ꝙ cum poſſis ⁊ habes indigẽ
tibus denegare. eſurientium panis ẽ
quem tu detines. nudorum veſtimẽ
tum eſt quod tu recludis. miſeroruꝫ
redemptõ eſt pecunia quam terra in

fodis. Tantorum ergo bona te ſcias
inuadere: quantis potes ſubuenire: ⁊
nõ facis.
Tercio accipiendo nõ neceſſaria. Un
de ambroſius. Qui accipit ⁊ nõ indi/
get rapit. Job. xx ¶ Ignis deuorabit
tabernacula eorum qui munera libẽ
ter accipiunt. Iſaye. xxxiij. ¶ Beatus
qui excutit manus ſuas ab omni mu
nere.
¶ Quarto detrahendo vel corrumpen
do famam alterius. vel ſilendo quan
do locus ⁊ tempus eſt commendãdi.
Unde gilbertus. Grauis rapacitas
cum veram alterius gloriam. ⁊ ſi mẽ
dacio nõ corrumpis: ſilentio preteris
Liuor enim dum priuatam excellen
tiam cogitat: alienam obſcurat. Pro/
uerbiorum. xiij. ¶ Qui detrahit ali/
cui rei: ille ſe in futuꝫ obligat.
¶ Quinto occultando veritatis doctri
nam. Unde puerbioꝝ. xi. ¶ Qui ab
ſcondit frumenta maledicetur in po
pulis. vbi dicit gregorius Qua pena
plectendi ſunt. qui cum fame verbi
anime pereant: panem percepte gra
tie non miniſtrant. Luce. xix. ¶ Qua
re non dediſti pecuniam meam ad
menſam.
¶ Deo ſimiliter fit quatuor modis
Primo prelatõnem cum quis nõ ſuf
ficit inuadendo. Eccleſ. vij. ¶ Noli
querere fieri iudex: niſi valeas virtu/
te irrumpere iniquitates: ne forte ex
timeſcas faciem poteſtatis. ⁊ ponas
ſcandalum in agilitate tua. Jheroni
mus. Dum tu dominatum ignauis
negociator tenes: alterius locum qui
pecuniam duplicare poterat occupa
ſti. Unde dicitur Luce. xiij. ¶ Suc
cide illam: ut quid etiam terram oc/

cupat.
Secundo gloriam ſibi attribuendo: ſeu vindictam expectando que domi nus quaſi propria ſibi retinet. Unde yſa.xlij. ¶ Gloriam meam alteri non dabo. Deuterono.xxxij. ¶ Mea eſt vl tio ⁊ ego retribuam dicit dominus. Eccleſiaſtici.xxviij. ¶ Qui vindicari vult: a deo inueniet vindictā

Tercio verum intellectum de ſacra ſcriptura ſubtrahendo. quod magnū ſacrilegium eſt. Roma.ij. ¶ Qui pre dicas non furandū furaris. vbi di cit gloſa. ſenſum de xp̄o intelligere. Iheronimus. Hereticus eſt qui alit̄ intelligit ſcripturam: ꝙ ſenſus ſpiri tus ſancti flagitat: a quo ſcriptura eſt

Quarto modo aliquē ab vnitate ec cleſie ſeparando. Unde Johis.x. Lu pus rapit ⁊ diſpergit oues. Hijs duo bus vltimis modis maxime rapinā committunt heretici. quia ſententiā diuine ſcripture peruertunt ⁊ ab vni tate eccleſie fideles diuidunt. Unde non immerito lupi rapaces dicunt̄

Sequitur. A fructibus eorum cog noſcetis eos. Criſoſtomus: Lupus te ctus pelle ouina per vocem cognoſci tur. ⁊ per actum. Ouis balat inclina ta deorſum. lupus vlulat contra celū. hoc ſuperbie. illud humilitatis ſignū Ouis herbam manducat. lupus car nem. Qui ergo ſanguine gaudz ⁊ bel lis: lupus eſt.

A tribus maxime cognoſcuntur ypo crite. ſicut ait auguſti9.

Primum eſt oppreſſio bonorū. quia opprimunt bonos. vel perſequēdo fa ctis: vel detrahendo verbis. Omnes namqꝫ ypocrite etiam ſunt detracto res.

Secundum eſt facilis reprehenſio a liorum. quod faciunt ut videātur ha bere zelum.

¶ Tercium eſt impatientia in aduerſis Supra omnes enim mouentur ⁊ ef funduntur ad contumelias ſibi dic tas. Querunt namqꝫ gloriam. ideo do lent ad contumeliam. Unde dicit be atus iheronimus. Non queras glori am. ⁊ nō dolebis cum inglorioſus fu eris. qui laudem non appetit. nec con tumeliam ſentit. Prouerbiorum.xix. ¶ Doctrina viri per patientiam noſ citur. Poteſt addi quartum. ſcilicꝫ opera que familiariter cum ſocijs a gunt: in quibus aliquamdo deprehē duntur. ſicut eſt in verbis ⁊ geſtibus diſſolutis. in mulierum conſorcijs. et alijs operibus carnis. Ephesios.v. ¶ Que in occulto fiunt ab ipſis: tur pe eſt dicere. non tamen ob hoc ex le ui verbo vel riſu iudicandi ſunt ſerui dei. Unde in vitaſpatrum legitur. ꝙ cum quidam venator ad monaſteri um beati anthonij diuertiſſet: inue nit monachos ridentes. ⁊ deſpexit il los in corde ſuo. Quod beatus antho nius ſentiens ait ei. Dic frater: quare non ſemper defers arcum tuum ten ſum. Qui reſpondit. Si ſemper ten ſus eſſet lenteſceret. nec fortiter ſagit tam emittere poſſet. Tunc ait ei. Sic eſt de nobis. Aliquando rigorem de nobis deponimus: ut ad ſeruiciū dei feruentius aſſurgamus. Fortius ut feriat: fortis diſtendit̄ arcus.

¶ Doctrina hereticoꝝ poteſt cognoſci a tribus.

¶ Primo. quia in occulto predicant.

Prouerbiorum.ix. ¶ Aque furtiue dulciores sunt: ⁊ panis absconditus suauior: cum tamen dominus dicat Johānis.xviij. ¶ Ego palam locutus sum.

¶ Secundo: quia predicant mulierculis ⁊ simplicibus. secunda Thimoth. iij. ¶ Ex his sunt qui penetrant domos viduarum: ⁊ captiuas ducunt mulierculas: oneratas peccatis. que ducūtur varijs desiderijs. semper docētes ⁊ nunq̄ ad scientiam veritatis procedentes. Prouer.ix. ¶ Quis est paruulus declinet ad me.

¶ Tercio. quia detrahunt ecclesie. Prouerbiorum.xxx. ¶ Est generatio que patri suo maledicit. id est domino ꝓ prie: qui est vniuersalis pater. ⁊ que non bene dicit matri sue. i. ecclesie

Sequitur de malis catholicis: qui sunt in ecclesia voce non opere. corpore: non mente. specie non re. nomine non numine. numero non merito.

¶ Non omnis qui dicit mihi domine domine ⁊c. quia non folia verborum: sed fructus bonorum operum requirit dn̄s a nobis. Unde maledixit ficui foliose. Math.xxi.

¶ Et notandum q̄ quidam semel vocant dominum. qui habent eum tantum in ore. Ysaye.xxix. ¶ Populus hic labijs me honorat: cor aūt eorum lōge est a me

Quidam vocant bis. ad Tytum pri. ¶ Confitentur se nosse deum. factis autem negant. prima Joh.ij. ¶ Qui dicit se nosse deum: ⁊ mandata eius non custodit mendax est. Galfridus Quid nobis prodest xp̄istianos dici: ⁊ esse antixp̄os. quid ꝓdest hoīes ab hominibus appellari. ⁊ iudicio veritatis canes malicia. porci immūdicia. vulpes astucia volucres vana gloria reputari.

¶ Alij ter vocant. corde. ore. ⁊ opere. q̄ ore confitentur. corde consentiunt. opere attestantur. Jacobi.ij. ¶ Ostende mihi fidem tuā ex operibus

Alij nec ore. nec corde. nec opere vocant qui semper vana cogitant. loquūtur mala. operantur praua. Unde ysaye.lix. ¶ Non est qui inuocat iusticiam: neq̄ est qui iudicet vere: sed confidunt in nihilo ⁊ loquuntur vanitates. Sed videtur huic sententie contrarium quod dicitur prima ad corinthi.xij. ¶ Nemo potest dicere dominus ihesus nisi in spiritu sancto.

Item quod dicitur Roma.x. ¶ Corde creditur ad iusticiam. ore autem confessio fit ad salutem. Ad quod dicendum q̄ in prima autoritate dicere sumitur proprie ⁊ veraciter: scḋm q̄ signat voluntatem ⁊ mentē dicentes ⁊ omnis qui sic inuocauerit nomen domini saluus erit. ¶ Secunda autē autoritas intelligitur de illis qui corda sanctificant. labia mundant: ut de puro pectore vox procedat. et talis confessio fit ad salutem. Unde ⁊ dominus dicit mathei decio. Omnis ergo qui confitetur me corā hominibus: confitebor et ego eum coram patre meo qui in celis est

¶ Sequitur nunc videre de iustis quibus promittitur regnum celorum: cum subditur ¶ Sed qui facit volūtatem patris mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum celorum. Augustinus. Uoluntas dei est quam xp̄us fecit

q docuit. humilitas in cõuerſatiõe ſtabilitas in fide. verecundia in verbis. in factis iuſticia. in moribus diſciplina. in fratribus pax. amare in deo ꝙ pater eſt. timere ꝙ deus eſt. criſto nihil preponere. quia nec ipſe quicquam vobis prepoſuit. quando ſe expoſuit morti pro nobis. ſi hec fiant tunc fit voluntas dei. Hec voluntas bona eſt incipientibus. beneplacens proficientibus. perfecta perfectis. ⁊ nihil vltra querentibus

¶ Quantam vero dignitateȝ conſequimur ex adimpletione voluntatis diuine. oſtenditur. Mathei. xiij. Quicū qȝ fecerit voluntateȝ patris mei qui in celis eſt ipſe meus frater ſoror ⁊ mater eſt.

¶ Quatuor autem ſunt que diuinam voluntatem impediunt

Primum eſt malicia mentis. ¶ Libido nocendi. cum domin9 iubeat nos benefacere. etiaȝ inimicis. Mathei. v Diligite inimicos veſtros. ⁊ benefacite hijs qui oderunt vos

¶ Scdm eſt infirmitas corporis. cum frequenter moleſtum eſt quod precipit dominus. Mathei. xxvi. Spiritus quidem promptus eſt. caro auté infirma.

¶ Tercium ↄcupiſcencia. que nos multipliciter diſtrahit deſiderijs. Eccleſiaſtici. xviij. Poſt concupiſcencias tuas nõ eas. ⁊ a voluptate tua auertere

¶ Quartum eſt ignorancia. quia in tenebris huius vite plurimam ignoramus dei voluntatem Romanos. viij Quid oremus ſicut oportȝ neſcimus Contra primum neceſſaria eſt iuſticia vt quod volumus nobis fieri aliis faciamus. Mathei. vi. Contra ſcdm neceſſaria eſt fortitudo. Joelis vltimo. Infirmus dicat fortis ego ſum Contra tercium neceſſaria eſt temperancia. Eccleſiaſtici. xxv. ¶ Ne des aque tue exitum. nec mulieri nequam viã per te eundi.

Contra quartum neceſſaria eſt prudencia. Sapiencie. ix. ¶ Mitte illam a ſede magnitudinis tue vt mecum ſit ⁊ mecum laboret ⁊ ſciam quid acceptum ſit apud te omni tempore.

¶ Eodem die
Sermo octuageſimusnonus

Attendite a falſis prophetis. ⁊c̄. Videndum eſt i hijs verbis qui ſunt falſi ꝓphete. qualiter decipiant ⁊ qualiter noceant. Falſi prophete ſunt illi tres ſpiritus De quibus Apocalipſis. xv. Vidi de ore draconis. ⁊ de ore beſtie. ⁊ de ore pſeudo prophete exire tres ſpiritus immundos in modum ranarum. ſunt eñ demonioruȝ facientes ſigna ⁊ procedũt ad reges tocius terre. ¶ Draco eſt diabolus qui peccatorum animas inſaciabilit̃ deuorat. ¶ Beſtia mundus qui vires amatorũ ſuorum deuaſtat. Pſeudo propheta. caro que quotidie nobis neceſſitates ſuas prenunciat Tres ſpũs egredientes ex ipſis. ſunt Vanitas Cupiditas. ⁊ Voluptas Vanitas elationis exit ab ore diaboli Cupiditas terrenorũ exit ex ore mũdi ¶ Voluptas ſenſibilium ex ore carnis. Qualiter ſpiritus iſti decipiant. notat̃ cum dicitur. Veniunt ad vos in veſtimentis oniuȝ. viderunt tibi falſa ⁊ ſtulta. nec apperiebant iniquitatem tuam vt te ad penitenciam

B

prouocarent.venerunt autez tibi ad
aſſumptiones falſas ⁊ obiectiones
Spiritus vanitatis veniens ad cor
hominis dicit.aſcende ad prelationē
quia ſufficiens es optime poteris di
gnitatem amminiſtrare cum ſalute
anime tue.immo magnam vtilitatez
facies.quia malis qui iam extulerūt
caput poteris contraire. ⁊ humiles
que iaz depreſſi ſunt releuare.ſed ma
nifeſte falſa ſunt que proponit.quia
multi fuerunt boni ante prelationē
qui reprobi ſunt poſt adeptam digi
tatem. vt patz in Saul.qui prius hu
milis ⁊ optimus fuit.i.Regum.ix
Erat ſaul electus ⁊ bonꝰ ⁊ non erat
de filijs iſrahel melior illo ab hume
ro ⁊ ſurſum eminebat ſuper omnem
populum.ſed poſt ſuperbus ⁊ malꝰ
effectus meruit r̄probari ⁊ diabolo
ſcindi.i.Regum.xvi.Spiritꝰ domi
ni receſſit a ſaul ⁊ exagitabat eum ſpi
ritus nequam a domino.Hic eſt ſpi
ritus mendax qui dicit.iij.Regum.
xxij.Egrediar ⁊ ero ſpiritus mēdax
in ore prophetarum ōnium achab.
Unde ōnes prophete prophetabāt
dicentes.aſcende ramoth. galaat. ita
clamabant cogitationes elationis in
corde hominis Ramoth īterpretat̄
excelſum ſignum.⁊ ſignat dignitatez
cuius appetitus eſt certum ſignum r̄
probationis . Galaat interpretatur
tranſmigrātes teſtes.quia ibi fit tn̄ſ
migratio de bonitate in iniquitatem
Pſalmiſta.Tranſmigra in montez
ſicut paſſer.

Contra huius cogitationes ſanum
conſilium datur.Eccleſiaſtici.xij.
Confide in deo ⁊ mane ī loco tuo

C

Item dicitur Prouerbiorum.xxij
Noli eſſe cum hijs qui defigunt ma
nus ſuas.id eſt preſumunt fideiube
re pro ſubditis.cum vix ſufficiant ꝓ
ſeipſis reddere rationez.⁊ qui vadas
ſe aſſerunt pro debitis.id eſt animā
ſuam obligant pro peccatis omniuz
ſubditorum.ſicut dicitur prelato.iij.
Regum.xx.Qui ſi lapſus fuerit erit
anima tua pro anima eius.Inde eſt
ꝙ dominus relinquens nobis exem
plum.ſemper prelationem fugit. ⁊
oblatum ſibi regnuz ſuſcipere noluit
Spiritꝰ cupiditatis veniens ad cor
hominis dicit.acquire qātū potes
dū iuuenis es mercare atꝙ excute
ſollers omnia loca mundi vt ha
beas quid filijs tuis dimittas. quid
pauperibus pro dō tribuas.quia re
demptio anime viri diuicie ſunt.
Unde dicitur Prouerbiorum. xiij.
Poſtea poteris quieſcere ⁊ deo ſerui
re.Sed dicit dominus.Jeremie.xx
iij.Prophetant in nomine meo men
dacium.id eſt ſub pretextu pietatis
dicētes.ſompniaui.quia temporalia
mendacia quaſi ſompnia ſunt. Ecle
ſiaſtici.xxxiiij.Multos errare fece
runt ſompnia.etiam exciderunt ſpe
rantes in illis.ꝙ vero falſa ſint huiꝰ
que proponit vox diuina probat
Luce.xij.Stulte hac nocte repe
tent animam tuam a te.⁊ hec que pa
raſti cuius erunt.certe poſſet reſpon
dere neſcio.quia theſauriſat ⁊ igno
rat cui congregat ea.vbi eſt malum
quod vidi ſub ſole ⁊ quod frequens
apud homines. vir cui dedit deus
diuicias.potenciam. ⁊ honorem. ⁊
nihil deeſt anime eius ex ōibus que

D

deſiderat. nec tribuit ei poteſtatē vt comedat ex ea. ſꝫ homo extraneꝰ vorabit illud.

Spiritus voluptatis dicit rationabile ſit obſequium. nemo ſapiens carnem ſuam odio habebit. comede. bibe. epulare. ⁊ ita poteris deo ſeruire Iſte eſt ſocer leuite. De quo dicitur Iudicū. xix. ꝙ gener ſuus vniuerſaliter ſecutus eſt vxorē ſuam. ſ. carnalem concupiſcenciā contra illud qḋ precipitur. Eccleſiaſtici. xviij ¶ Poſt concupiſcencias tuas non eas. ⁊ manſit in domo ſocri tribus diebꝰ comedens ⁊ bibens cum eo familiariter. Gener eſt ſpiritꝰ. vxor caro. ſocer diabolus. Eccleſiaſtici. xxxvij ¶ Noli cōſiliari cum ſocio tuo ¶ Tres dies ſūt tripertita vis anime que peccato maculatur. ſ. memoria. voluntas. ⁊ ratō

In primo die memoriam cogitatio fedat.

In ſcḋo voluntatem delectatio maculat.

In tercio rationē conſenſus eneruat Sed actum peccati peccator multociens reformidans refugit exhibere membra ſua arma iniquitatis peccato Unde ſequitur de quarto die conſurgēs de nocte voluit proficiſci quē tenuit ſocer ⁊ ait. Guſta prius paululum panis. ⁊ acquieuit. Ecce quartꝰ dies quando poſt conſenſum tranſit ad actum. Uerumtamen. quia ſepe poſt actum peccati proponit homo peccatum deſerere.

Sequitur Mane facto vocabat leuites iter. cui ſocer. oro te inquit paululum tibi accipias. ⁊ ita poſt actū trabit ad conſuetudinē peccati. ſꝫ quia multociens ipſam conſuetudinem ni

E

titur peccator irrumpere Sequitur. Surrexit adoleſcens vt pergerē cui ſocer ait. Conſidera quia dies declinior ſit ad occaſum ⁊ ꝓpinquat ad veſperam. quia poſt conſuetudinem nititur ducere in deſperationem. Eccleſiaſtici. xij. In labijs ſuis indulcat inimicus. inſidiatur vt ſubuertat te i foueam. quia ſicut ait beatus Gregorius ſuper illud. Geneſis. xxxiij Triſtem blandicijs diliniuit Quandoqꝫ facit attendere aliorū grauiora peccata. vt vel nullum vel paruum appareat ei peccatum ſuum. ⁊ non veit temeraria peccādi audacia Quandoqꝫ facit attendere penitencie acerbitatem. ⁊ inde oritur diffidencia. Aliquando facit cogitare de multitudine miſericordie dei. ⁊ inde venit falſa ſpes venie. Aliqñ facit conſiderare iuuentutem peccātis dicens. poteris penitere ī ſenectute. ⁊ exinde erit ſtulta ſecuritas. ſꝫ manifeſte falſū eſt qḋ proponit. qm̄ hō eſt ſpiritus vadens ⁊ non rediens. ꝙ poſtꝙ ſponte cadit nullomō pt ſurgere. niſi gracia dei leuetur. ſed merito ſuo ď peccato ī peccatum demergitur vſqꝫ in abyſſum ſine fundo. id eſt in profundum peccatorum ſine exiſtimatione niſi miſericordia dei retineatur Ideo peccatum comparatur puteo ſine fūdo Unde dicitur Iob. xxi. ¶ Saluabit te de ore anguſto latiſſime. ⁊ non habentis fundamentum ſub terra.

Pſalmiſta ¶ Neqꝫ abſorbeat me profundum. neqꝫ vrgeat ſuper me puteus os ſuum

Item comparatur naſſe de qua non poſſunt piſces exire De quo dicit̄ Iob decimooctauo ¶ Immiſit in

rethe pedes meos ⁊ in maculis ſuis
ambulat. Item comparatur caſui
elephantis. Unde Eccleſiaſtici. xxvi
ij. ¶ Attende ne forte cadas in cõſpe
ctu inimicorum inſidiancium tibi. ⁊
ſit caſus tuus inſanabilis. Item cõ
paratur teſte. que fracta ſolidari
non poteſt. Prouerbiorum. vi. Su
bito cõteretur. nec habebit vltra me
dicinam. Pſalmiſta. Tanq̃ vas figu
li confringetur. ⁊c.

¶ Qualiter autem noceant notatur cũ
ſubdit. Intrinſecus autem ſunt lupi
rapaces. Lupus inſidiatur ouibus.
Ita cogitationes iſte virtutibus. q̃s
debemus vigilanter ſeruare. ſcd̃m il
lud. Luce. ij. ¶ Paſtores erant vigi
lantes ⁊ cuſtodientes. ⁊c. Johannis.
x. Paſtor bonus ponit animam ſuaꝫ
pro ouibus ſuis. ¶ Item lupus ma
xime appetit deuorare animalia feta
quia huius cogitationes extinguũt
animas que iaꝫ bona opera concepe
runt. Geneſis. xxxiij. Noſti ꝙ paruu
los habeam teneros ⁊ oues ac boues
fetas mecum. Item lupus aufert
vocem. quia huius cogitationes im
pediunt confeſſionem. i. Machabeo
rum. vij. Hoſtes parati erunt rapere
iudam. quod interpretatur confeſſi
o. Eccl. iiij. Non confundaris confi
teri peccata tua

¶ Item lupus fugit ſanguinem. quia
huius cogitationes exhauriunt ani
mam que viuit in ſanguine.

Iteꝫ lupus quaſi ludens appinquat
ad equum. ⁊ nares illius inuadens
vitales meatꝰ intercludit ⁊ ſuffocat
quia huius cogitationes blande acce
dentes ſubtrahunt nobis timorem ⁊
ſpem. que ſunt quaſi due nares qui-
bus preſentimus ſupplicia. ⁊ pregu-
ſtamus eterna premia. Ezechielis. x
xiij. ¶ Naſum tuum precident. quia
timorem ſubtrahunt per preſumpti
ones. ⁊ ſpem per deſperationem.

¶ Item lupus fugit ignem. quia cogi
tationes recedunt de corde ad conſi
derationem incendij ſempiterni. vn
de Eccleſiaſtici. xliij. ¶ In conſpectu
ardoris eius quis poterit ſuſtinere.

¶ Eodem die
¶ Sermo nonageſimus

OMnis arbor que nõ
facit fructum bonum exci
detur ⁊ in ignem mittetur.
In hijs verbis valde terribilis ſen-
tencia contra peccatores profertur.
nec eſt aliquis adeo iuſtus qui nõ d̃
beat formidare. quia in multis offẽ
dimus omnes.

¶ Videndum eſt quare. homo arbori
comparetur. Quot ſunt genera arbo
rum. ⁊ de diuerſitate fructuum.
Multa ſunt in arbore que videntur
homini conuenire. Unde ⁊ hõ grece
dicitur antropos. i. arbor euerſa.
ob hoc videlicet. quia arbor materia
lis habet radicem deorſuꝫ. homo ve
ro ſurſum

¶ Radix eniꝫ corporis humani eſt os
quia ſicut arbor ex radice. ita corpus
ex ore attrahit alimenta. ¶ Truncꝰ
eſt collum. ¶ Stipes eſt pectus.
Nodi ſunt nerui. Medulle viſcera
Rami vlne ⁊ tybie. Sed ſi cognoſce
re vis huiꝰ arboris fructum. conſi-
dera teipſum. nec inuenies aliquid

B

niſi corruptionem ⁊ abbominationē
Unde ad Galatas vltimo. Qui ſemi
nat in carne de carne metet corrupti
onez. Geneſis. iij. Spinas ⁊ tribulos
⁊c. Spine ſunt motus auaricie. Tri
bule motus luxurie. Unde Mathe9
Nunquid de ſpinis colligunt vuas.
aut de tribulis ficus: quaſi diceret
Nunquid vua eſt penitencia de qua
elicitur vinum compunctionis. fic9
vero dulcedo que non colligitur de
carne. quia caro penitenciaz refugit
⁊ falſam dulcedinem querit. Job. xx
iiij. Dulcedo illius ſtercus eſt ⁊ vi
mis. Proinde conſideremus homi
nem ſcd̄m digniorem partem. ſ. yma
ginem in qua creatus eſt ad ymagi
nem ⁊ ſimilitudinem dei. vt produ
cat fructus virtutum ſcd̄m genus ſu
um. i. ſcd̄m virtutes exemplares q̈s
vidit in criſto. Johannis. xiiij. Exē
plum dedi vobis vt ⁊ vos ita facia
tis. Exodi. xv. Inſpice ⁊ fac ſcd̄m ex
emplar quod tibi in monte monſtra
tum eſt

Radix huius arboris debz eſſe in ce
lo. Philippenſes. iij. Noſtra conuer
ſatio in celis eſt. vt intellectus inhere
at immutabili veritati. ⁊ affectus ſū
me bonitati. Pſalmiſta. Mihi adhe
rere deo bonum eſt. ⁊c. Si igitur ani
ma de celeſtibus euellatur areſcit
Unde. Job. xix. Quaſi auulſe arbo
ri abſtulit ſpem meam

Mot9 arboris materialis eſt ad mo
dum crucis. quia mouetur deorſum
radicando. ſurſum elongando. ad dx
teram ⁊ ad ſiniſtram dilatando. ita ⁊
anima.

Primo debet moueri vt conſideret
homo vnde natus eſt. ſ. vilitatez ma

C

terie. qualitatem materie. qualis na
tus. ſ. fragilitatem nature. ad quid
natus. ſ. ad dignitatem glorie. Job
vij. Quid ē homo domine quia ma
gnificas eum. nihil vtiq3 quantum
ad ſe. magnus autem apud deum. q3
magnificatus ab illo in ſanguine re
demptionis. magnificandu3 adhuc
in gloria ſuperne viſionis.

Scd̄o debet moueri ſurſum per con
templationem celeſtium vt contem
pletur ſanctorum felicitatez. angelo
rum ſocietatem. potenciam patris. ſa
pienciam filij. benignitatem ⁊ clemē
ciam ſpiritusſancti. Unde Iſaie. xxx
vij. Quod ſaluatum fuit de domo iu
da. ⁊ quod relictum eſt mittet radi
cem deorſum. ⁊ faciet fructum ſur
ſum. quia in contemplatione eſt tot9
fructus ⁊ iocunditas anime.

Tercio debet dilatari ad dexteram ⁊
ad ſiniſtram diligendo amicos in de
um. ⁊ inimicos propter deum. Iſaie
liiij. Ad dexteram ⁊ ad ſiniſtram pe
netrabis. Mathei. v. Si diligitis e
os qui vos diligunt quam mercedē
habebitis. Romanorum. xij. Si fie
ri poteſt quod ex vobis eſt cum om
nibus hominibus pacem habete. ⁊c
Erit hō arbor fructifera. ex oī par
te fructib9 plena. De tali arbore dic
Jeremias. xvij. Bn̄dictus vir qui
ɔfidit in dn̄o. non vtiq3 in ɔſangue
is. non in diuicijs. ⁊ erit dn̄s fidu
cia eius ꝓtegens a malo. ⁊ ɔſeruans
in bono. ⁊ erit tanq3 lignū qd̄ trāſplā
tatˀ ſuper aq̄s qd̄ ad humorē mittit
radices ſuas ⁊ non timebit cu3 vene
rit eſtus. ⁊ erit folium eius viride.
⁊ in tempore ſiccitatis non erit ſol
licitum. ⁊c. Nec aliquando deſinet

D

facere fructuꝫ Radices ſunt cogi
tatio ⁊ affectio. humor. deuotio. foli
a. vba. cortex. habit9 exterior. flores
fama ⁊ opinio. fruct9. opera. terra i
qua plantatur eccleſia.
Nunc de generibus arborum vide
amus. ¶ Diuerſificantur arbores
tribus modis. ſ. Generatione. Quan
titate. ⁊ Qualitate. ¶ Et primo ſcdꝫ
generationem. quoniam quedaꝫ ge
nerantur per ſe. Quedam ex ſemine
Quedam plantate. Per ſe tm̄ vna
arbor nobiliſſima ꝓdit. ſ. mediator
dei ⁊ hominum. homo criſtus qui
natus eſt de terra virgine ſine virili
ſemine. Iuxta illd̄. pſalmiſte. Homo
natus eſt in ea. ⁊ ipſe fundauit eam. ⁊c̄.
Ex ſemine vero generantur qui ri
tum progenitoruꝫ ſequuntur. vt cri
ſtiani filij criſtianorum. ⁊ iudei filij
iudeorum.
De primis dicit Iſaias. lxi. Hoc ſemē
eſt cui benedixit deus
¶ De ſcdis dicitur Iſaie primo. ¶ Ve
genti peccatrici populo graui iniqui
tati ſemini nequam filijs ſceleratis
Unde philoſophus ait. Non proue
nit de facili ex ſemine malo planta
bona. neq; ex bono ſemine plāta ma
la. quia ſepe ſolet ſimilis filius eſſe pa
tri ¶ Plantati vero generantur qui
ex vno ritu in alium transferuntur
ſicut cum infideles conuertuntur ad
fidem. De quibus. pſalmiſta. Planta
ti in domo domini. ⁊c̄. Romanoruꝫ
vi. Si complantati facti ſumus ſimi
litudini mortis eius ſimul ⁊ reſurre
ctionis erimus
¶ Scdo diuerſificantur in quantitate
Nam quedam creſcunt multuꝫ que

E

dam vero parum
Multuꝫ creſcunt arbores ille que ha
bent poros apertos vt pin9 ⁊ abies
⁊ talibus comparantur contemplati
ui qui affectionibus cordis quaſi q
buſdam poris dilatatis in deum in
deſinenter diuine gracie attrahunt
alimentum Unde merito dicuntur
ſpūales quaſi ſpirituꝫ alentes. talis
erat Iob qui dicebat Radix mea a
perta eſt ſecus aquas. i. affectus. au
ditus. addat trahendo fluenta gra
cie. Hij de virtute in virtutem profi
cientes. magni efficiuntur ⁊ alti ter
rena deſpicientes. ⁊ in celeſtibus con
uerſantes
¶ Parum creſcunt arbores ille que ha
bent pores transſumptos ⁊ ſtrictos
vt mirtus. ⁊ talibus comparantur a
ctiui qui propter ſollicitudinem er
ga proximum non poſſunt dilatare
affectum cordis in deuꝫ Unde mar
the dicitur. Luce. x. Sollicita es ⁊ t
baris erga plurima.
¶ Sollicita eſt ne quod agit pigre fiat
quia ſicut dicitur Prouerbiorum. x
ix. ¶ Pigredo immittit ſoporem. tur
batur ne fiat tepide. quia ſicut dicit
Ieremie. xlij ¶ Maledictus qui op9
dei facit negligenter. Conqueritur
vt adiuuetur ne fiat tarde. ¶ Unde
Eccleſiaſtici. xxxi. ¶ In omnib9 ope
ribus tuis eſto velox. tales proprie
comparantur mirto qui ē temperati
ue virtutis ⁊ releuandis apta dolori
bus Unde ⁊ angelus qui veniebat
populū conſolari apparuit ꝓphe int
mirteta. zacha. i. Sūt ⁊ alij arbores
paꝝ creſcentes q̄ hn̄t poros inordia
tos. ⁊ fortiter attbunt nutrimentuꝫ

alias non poſſet intrare ⁊ vehemen
ter indurantur vt buxus.talibus cõ
parantur carnales qui inordinatas
habent affectiones.nec dirigunt eas
ad deum.ſed ad carnalia ⁊ terrena
De quibus dicitur Jeremie.vij. A
bierunt in voluptatib9 ſuis ⁊ praui
tate cordis ſui mali. factiq; ſunt re
trorſum ⁊ non ante.tales fortiter at
trahunt voluptates carnales . Jdeo
duri ſunt ⁊ inconuertibiles. Unde
zacharie.vij.Cor ſuum poſuerunt q̃
ſi adamantem.nec audierunt legem
Jnfructuoſi quoq; ſunt ad modum
buxi.quia fructum bonorum opeꝝ
non producunt Unde Jeremie.iiij.
Sapientes ſunt vt faciant mala. bñ
autem facere neſciunt Qualiter vero
conſideranda eſt quantitas anime. o
ſtendit beatus Bernardus qui ait.
Quantitas cuiuſq; anime eſtimatur
de menſura caritatis magna ſic. que
parum parua.que vero nihil .nihil
dicente apoſto.Si caritatem non ha
buero nihil ſum.

¶Tercio diuerſificantur ſcd̃m quali
tatem.quoniam quedaꝫ arbores ſũt
aride in quib9 d̃fecit calor ⁊ humor
naturalis.⁊ tales ſunt illi in quibus
non eſt amor ⁊ cognitio creatoris
Ozee.ix. Radix eorum ſiccata eſt fru
ctum nequaq̃ facient

¶Quedam ſunt virides ſed infructuo
ſe.vt querc9 ⁊ alie arbores ſilueſtres
quas nemo plantat in orto ſuo. ⁊ ſi
fructus faciant non eſt apt9 vſui hu
mano.ſed porcino.tales ſũt carnales
quorum opera.quia mala in ſe nulli
us fructus ſunt. Galatas quinto
Manifeſta ſunt opera carnis que ſũt
fornicatio.immundicia. impudicici
a.luxuria.⁊c̃.Unde dicitur Luce .
iij.Ecce anni tres ex quo venio quę
rens fructum in ficulnea.⁊ non in
ueni.ſuccide ergo illam.vt quid etiã
terraꝫ occupat Tres anni ſunt lex tri
plex.ſ.Naturalis Moſayca.i.decalogi
⁊ euangelium.i.dilectionis manda
tum

¶Quartus annus in quo expectatur
adhuc ad orationem cultoris.eſt lex
penitencie.quis noſtruꝫ excoleret tri
bus annis arborem ſterilem in vine
a ſua.⁊ benignus deus iam expecta
uit q̃plures per triginta ⁊ quadra
ginta annos qui nondum referunt
fructum. Yſaie.xlvi. Uſq; ad ſenectã
ego ipſe ⁊ vſq; ad canos ego portabo
quis pateretur tanto tempore ſuſti
nere filium quanto dominus nequã
ſeruum

¶Quedam ſunt que ferunt fructum
ſed non ſuum.vt vlmus vuas. tales
ſunt ypocrite portantes crucem non
ſuam cum ſymone cyreno.qui faciũt
opera de genere bonorum.ſed non
ſunt eis fructus quia intendunt ali
ud.ſ.vanam gloriam vel dignitateꝫ
vel comodum temporale Unde dici
tur.Mathei.vi.Amen dico vobis re
ceperunt mercedem ſuam.

¶Quedam ſunt que faciunt fructum
ſed nõ in tempore ſuo vt preſumptu
oſi in ſcolis.qui volunt prius reſpõ
dere q̃ audiant.⁊ prius docere q̃ ſci
ant

¶Item nouicij in clauſtris qui conti
nuo volunt fructificare alijs contra
decretum legis.Unde dicitur. Deu
teronomij.xv. ¶Non operabis in p̃
mogenito bouis.⁊ non tondebis pri
mogenita ouium.

Quidam ſunt qui faciunt fructum
ſuum in tempore ſuo. vt viri de cor
de puro ⁊ conſciencia bona. ⁊ fide nõ
ficta. opera mieritoria exercentes. q̃
rum. alij ad modum vitis producũt
fructus compunctionis. Geneſis. xl.
Videbam coram me vitem in qua
erant tres propagines paulatim cre
ſcere gẽmas. ⁊ poſt flores vuas ma-
tureſcere.

¶ Tres propagines ſunt Contritio. cõ
feſſio. ⁊ ſatiſfactio. Gemme ſunt ſpes
venie gracie ⁊ glorie Flores nouitas
bone cõuerſationis. decor. honeſtatis
⁊ odor bone opinionis. Vue dolor
de amiſſis ⁊ omiſſis.

¶ Alij ad modum oliue producunt o
pera pietatis. vt boni actiui. pſalmi
ſta. ¶ Ego autem oliua fructifera i
domo dei.

Alij ad modum fic9 producunt dul
cedinem deuotionis. vt boni religio
ſi De quibus dicitur Ieremie. xxiiij
¶ Oſtẽdit mihi domin9. ⁊ ecce duo
calathi pleni ficis fic9 bonas. bonas
valde. ⁊ fic9 malas. malas valde. ſić
nõ iueni meliores q̃p q̃ i mõſterio ꝑfe
cerunt. ita non expertus ſum deteri
ores q̃p qui in monaſterio defecerũt
hij ſolummodo ſaluabuntur. Cont
reliquos ſentencia lata eſt Excidetur
⁊ in ignem mittentur. excidentur ita
q̃ ab amore huius vite in qua radi
ces fixerunt. pſalmiſta. Euellet te ⁊
emigrare te faciet de tabernaculo tu
o ⁊ radicem tuam de terra viuenciũ
Mathei. iij. ¶ Iam ſecuris ad radicẽ
arboris. poſita eſt

Securis ẽ mors qui in ſeptimo ictu
excidit hominem.

Sex ictus mortem precedentes ſunt
fames. ſitis. frigus. ⁊ calor. labor. ⁊
dolor. De quibus dicitur Ezechiel
ix. ¶ Ecce ſex viri veniebant. ⁊ vnuſ
quiſq; vas vitreum in manu eius.
Iuſtus autez non excidetur. quia diſ
ſolui cupit ⁊ eſſe cum criſto. Unde
Iob. vi. ¶ In ſex tribulationibus li-
berabit te. ⁊ in ſeptima non tanget te
maluz ymmo potius tranſplantat te
in paradiſo celeſti. Unde dicitur
Exodi. xv. Introduces eos ⁊ plan
tabis in monte. hereditatis tue.

Nunc de diuerſitate fructuũ vide
amus.

¶ Quidam fructus ſunt. quorum me
dulla comeditur ⁊ cortex eijcitur. vt
amigdola ⁊ nuces. tales ſunt boni ſe
culares qui ſub ornatu veſtium te-
gunt penitencie fructum. iij. Regũ
xix. Reliqui mihi ſeptẽ milia virũor
quorum genua non ſunt incuruata
ante baal

¶ Quidam ſunt quorum cortex come
ditur ⁊ medulla eijcitur. vt prune ⁊
dactali. tales ſunt ypocrite ſpeciem pi
etatis habentes. virtutem autem ei9
abnegantes

¶ Quedam ſunt quorum totum come
ditur. vt ficus ⁊ vua. tales ſunt boni
religioſi. habitu honeſti. actione iu-
ſti. ſermone puri. intentione recti. ij.
Corinthiorum. viij. Prouideamus
bona non ſolum coram deo. ſed etiaz
coram hominibus

¶ Quedam ſunt quoruz nihil comedi
tur. ſed totum eijcitur. vt glandes q̃
ſunt cibi porcorum. ⁊ tales ſunt maĩ
feſti adulteri ⁊ vſurarij. qui ex toto
ſunt cibus demonum. Unde dicitur
Sapiencie. iiij. ¶ Fructus eorum i
utiles ⁊ acerbi ad manducandum. ⁊

ad nihilum apti.
Circa bonum fructum quatuor atte dūtur.
¶ Primum eſt vtilitas Unde multe arbores ſunt inutiles. ut quercus ⁊ ſalices. Tales ſunt ocioſi: qui nihil vtile operantur. Unde Iheremie. xxij.
¶ Scribe virum iſtum qui in dieb9 ſuis non pſperabitur.
¶ Secundum eſt ſinceritas: ut non ſit interius putridus. Tales ſunt ypocrite: quorum vita exterius apparet pulchra: ſed interius latet conſcientia vermiculoſa. Math. xxv ¶ Ue vobis ypocrite. quia ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis: que de foris parent hominibus ſpecioſa. intus vero plena ſunt oſſibus mortuoꝝ ⁊ omni ſpurcicia. ſic ⁊ vos quidem apparetis a foris hominibus iuſti. Intus autem pleni eſtis ypocriſi ⁊ iniquitate.
¶ Tercium eſt ſapiditas: ut non ſit inſipidus vel amarus. Tales ſunt accidioſi ⁊ melancolici: qui pre amaritudine mentis neſciunt affabiliter cōuerſari. Contra quos ſap. viij ¶ Non habet amaritudinē ↄuerſatio illius.
Quartū eſt ſanitas ne generet infirmitatem. Tales ſunt diſſoluti: quorū dicta ⁊ facta alijs ſunt nociua. Unde Iob. ix. ¶ Uerebar omnia opera mea ſciens ꝙ non parceres delinquenti Hec quatuor ↄſiderātur in opere bono. Eſt enim vtile. ꝙ meritorium vite eterne. Sinceꝝ. quia ꝓcedit ex bona intentōe. Sapidum. ꝙ delectat ꝓximum. Sanum. ꝙ nulli obeſt ſ; omnibus ꝓdeſt. Ad hos fruct9 inuitat ſponſum eccleſia cant. v. ¶ Ueniat dilect9 meus in ortū ſuum: ⁊ comedat fructum pomoꝝ ſuorum.

Dominica nona.

Epiſtola. Prima coꝝ. x.

FRatres. Non ſimus ↄcupiſcentes maloꝝ. ſicut et illi ↄcupierunt. Neq; ydolatre efficiamini ſicut quidam ex ipſis quemadmodū ſcriptū eſt. Sedit populus manducare ⁊ bibere: ⁊ ſurrexerunt ludere. neq; fornicemur ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt. ⁊ ceciderunt vna die vigintitria milia. Neq; temptemus xp̄m ſicut quidam eoꝝ temptauerunt. ⁊ a ſerpentibus perierunt. neq; murmuraueritis ſicut quidam eorum murmurauerunt ⁊ perierunt ab exterminatore. Hec aūt omnia in figuris ↄtingebant illis: Scripta ſunt aūt ad correptionem noſtrā in quos fines ſeculoꝝ deuenerunt. Itaq; qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. Temptatio vos nō apprehēdat niſi humana. Fidelis autem deus eſt qui nō patitur vos temptari ſuper id quod poteſtis. Sed faciet cum temptatione prouentum, ut poſſitis ſuſtinere.

Euangelium Luce. xvi.

IN illo tempore. Dixit iheſus diſcipulis ſuis parabolam hāc. Homo quidā erat diues qui habebat villicū. ⁊ hic diffamatus eſt apud illum quaſi diſſipaſſet bona illius. Et vocauit illum ⁊ ait illi. Quid hoc audio de te. Redde rationem villicatōis tue. Iam enī nō potes villicare. Ait aūt villicus intra ſe. Quid faciā. ꝙ dn̄s aufert a me

villicationem. Fodere nõ valeo. men
dicare erubeſco. Scio quid faciaꝫ: ut
cum amotus fuero recipiāt me in do
mos ſuas. Conuocatis itaqꝫ ſingulis
debitoribus domini ſui dicebat pri/
mo. Quantum debes domino meo.
At ille dixit. Centuꝫ chados olei. Di
xitqꝫ illi. Accipe cautionem tuam ⁊ ſe
de cito ſcribe quinquaginta. Deinde
alio dixit. Tu vero quantum debes.
Qui ait. Centum choros tritici. Ait
illi. Accipe litteras tuas ⁊ ſcribe octo
ginta. Et laudauit dominus villicuꝫ
iniquitatis. quia prudenter feciſſet.
Quia filij huius ſeculi prudẽtiores
filijs lucis in generatiõe ſua ſunt. ego
dico vobis. Facite vobis amicos de
mammona iniquitatis: ut cum defe/
ceritis: recipiant vos in eterna taber
nacula.

¶ Eodem die.
Sermo. xci. de euangelio.

Homo quidaꝫ erat di
ues qui habebat villicum.
In officio precedẽtis domi
nice dictum eſt de inſtructione fide
lis populi quo ad opera iuſticie: nec
non cautelaꝫ praue doctrine: ſed quo
niam ꝓficienduꝫ eſt de virtute in vir
tutem. de claritate in claritateꝫ. Ideo
in hac dominica docemur in epiſto/
la carnem mortificare. ac ſpiritualiṫ
viuere. Docemur etiam in hoc euan
gelio bona nobis collata prudenter
diſpenſare: ac in poſterum ꝓuidere.
Quia vero nemo ſine auxilio gratie
nemo poteſt ꝓficere nec augetur gra
tia niſi gratis. Ideo eccleſia in perſo/
na eoꝝ ... de acceptis beneficijs grati/

as agit: dicens in introitu miſſe. Suſ
cepimus deus miſericordiā tuam ⁊c.
Deinde gratiam ſpiritualiter viuen
di poſtulat in collecta dicens. Largi
re nobis queſumus domine per ſpiri
tum cogitādi que recta ſunt ꝓpicius ⁊
agendi. Sed videndū eſt quis ſit iſte
diues. quis villicus iſte. que eius diui
tie. ⁊ in quo ꝯmendandus ⁊ imitandus ꝯ.
Diues iſte ille ē qui dixit ⁊ facta ſunt
omnia. cui dicit pſalmiſta. Tui ſunt
celi ⁊ tua eſt terra ⁊c. Huius diuitie
ſunt bona temporalia. bona naturali
a. bona gratuita. ⁊ bona eterna. Tria
prima diſtribuit in preſenti. quartuꝫ
diſtribuet in futuro. cum dicet mat.
xxv. Venite benedicti patris mei
poſſidete ⁊c. Duo prima tribuit bo/
nis ⁊ malis. Unde actuum. xvij. Om
nibus dat inſpiratõnem ⁊ vitam. Ma
th. v. Solem ſuum oriri facit ſuper
bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊
iniuſtos. Tercium ⁊ quartum nõ tri
buit niſi dignis. Unde de ſapiētia di
citur ſapientie. vi. Dignos ſe ipſa
circuit querens. ⁊ in vijs ſuis oſtēdit
ſe hilariter. ⁊ in omni prudentia con
fert ſe illis. Eiuſdem. iiij. Gratia
dei ⁊ miſericordiā in ſanctos eius. et
reſpectus in electis illius.

¶ Huius villicus eſt quilibꝫ homo cui
committitur villa. id eſt mens ꝓpria.
Unde eccleſiaſtici. xv. Deus ab ini
cio conſtituit hominem. ⁊ reliquit e/
um in manu cõſilij ſui. Adiecit ei pre
cepta ⁊ mandata ſua ⁊c. Dedit ei pre
cepta ſua de villa excolenda ne ſpinis
mūdane cupiditatis: ſeu tribulis car
nalis voluptatis per iniuriam occu/
petur. Prouer. xxiiij. Per agrū pi
gri hoīs tranſiui. ⁊ per vineam viri

ſtulti. ⁊ ecce totum impleuerūt vꝛtice. operuerunt ſuperficiem eius ſpine. Cantico. vij. ¶ Egrediamur in agꝛ ꝯmoremur in villis: ut nō functorie: ſed aſſidue exerceamus vitam noſtrā per penitentiam. Dedit ei mandata. Unde math. xxv vni dedit quinqꝫ talenta. id eſt ſcientiam quinqꝫ ſenſibus acquiſitam. Alij duo. i. intellectū tantum. quem ꝙ per ſtudium bone operationis multiplicare neglexit: ſententiam damnationis ꝓmeruit. Hic diffamatus eſt apud illum malis operibus clamantibus: necnō demonibus qui penam noſtram deſiderant accuſantibus: quaſi diſſipaſſet bona illius De primo geneſis. iiij. ¶ Uox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Eodem. iij. ¶ Clamoꝛ ſodomoꝛ ⁊ gomorreoꝛ multiplicatus eſt ⁊c̄ De ſecundo eccleſiaſtici. x. ¶ Aues celi poꝛtabunt vocem tuam

Nota ꝙ tunc bona tempoꝛalia diſſipantur: quādo male ſeu inutiliter expenduntur.

De pꝛimo Jaco. v. ¶ Agite nunc diuites. ploꝛate ⁊ vlulate i miſerijs que aduenient vobis. diuitie veſtre putre facte ſunt. ⁊ veſtimenta veſtra a tinea comeſta ſunt. aurum ⁊ argentū veſtꝛ eruginauit. ⁊ erugo eoꝛu in teſtimonium vobis erit. ⁊ manducabit carnes veſtras ſicut ignis. theſaurizaſtis vobis iram in nouiſſimis diebus

De ſecundo oſee. ij. ¶ Ego dedi vobis frumentum ⁊ vinum ⁊ oleum. et argentum multiplicaui eis ⁊ aurum que fecerunt baal. id eſt deſeruierūt gule ⁊ iſrahel. ¶ Bona vero naturalia diſſipantur: quando prauis cogitationibus ſeu operibus vulnerant᷑.

Unde predicatores ſuos monet dn̄s yſa. xviij. ¶ Ite angeli veloces ad gentem cōuulſam a ſtatu rectitudinis dilaceratam per prauas cogitatōnes. affectiones immundas: ⁊ operationes iniquas. ad populum terribilem. ꝙ ſicut terribile eſſet videre hoīem omnino dilaceratum. ita immo amplꝰ videre animam per turpes cogitatōnes. anima vel ſenſualitas per delectōnes carnales. coꝛpus per inhoneſtas actiones. Unde oꝛat apoſtolus pri. thimo. vltimo ¶ Ipſe deus pacis ſanctificet vos per omnia ut integer ſpiritus veſter ⁊ anima ⁊ coꝛpꝰ ſine querela in aduentu dn̄i noſtri ihesu xpi ſti ſeruetur.

Bona gratuita diſſipantur qn̄ virtutes ⁊ bona opera amittuntur. Unde ꝓuer. xxi ¶ Theſaurus deſiderabilis id eſt diuitie bonoꝛ operum. ⁊ oleū .i. nitoꝛ bone conſcientie. in hītaculo iuſti. ⁊ impꝛudens homo diſſipauit illum. quia iuſtus finaliter iſta cōſeruat. ſicut apoſtolus qui dicebat pꝛi. coꝛ. ix. ¶ Bonū eſt mihi magis mori: ꝙ ut gloriā meam quis euacuet. ſicut legitur. iij. Regū. xxi. de naboth qui potiꝰ voluit occidi: ꝙ vineam ſuā .i. aiam. regi achab. i. dyabolo vendere. ſed ſtultus hec bona diſſipat. Unde ꝓuerbio. x. ¶ Coꝛ impioꝛ ꝓ nihilo. qm̄ ipſum ꝓ nihilo dant. i. ꝓ diuitijs tempoꝛalibꝰ: ſiue carnalibꝰ delicijs que nihil ſunt. Sicut de filio ꝓdigo legitur Luce. xv. ¶ ⁊ diſſipauit ſubſtantiam ſuam cum meretricibus viuendo luxurioſe.

Nunc ꝯſiderandū eſt in quibꝰ villicus iſte ꝯmendet᷑. Cōmendat᷑ ergo ꝯ quatuoꝛ.

M E

Primo a deuotione humilitatis. q vocantem dñm nõ refugit. nec ſe abſcondit. ſicut adam: ſed diligenter audiuit. vnde et vocauit eum dñs ſuus.

Secundo a preuiſione futuri temporis cum ait. Quid faciam. q dominus aufert a me villicationem

Tercio a cõſideratione ppñe imbecillitatis et indignitatis cũ dicit. Fodere nõ valeo. mendicare erubeſco.

Quarto a precedẽti remedio future neceſſitatis cũ ſubdit. Scio quid faciã.

Uocat dominus quatuor modis.

Primo per predicatiõem. Unde math. x. Qui vos audit me audit

Scdo per beneficiorum largitionem. Iſa. lxv. Expandi manus meas tota die ad populũ incredulũ: qui graditur i via nõ bona post cogitatiões ſuas

Tercio per internã inſpiratiõem. Unde iob. xxxiij. Cũ irruit ſopor ſuper hõies et dormiunt in lectulis: tũc aperit aures virorum et erudiens eos inſtruit diſciplina.

Quarto per corporis infirmitatẽ ſeu per aliam correctionẽ. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates eorum: poſtea accelerauerũt. Quatuor modi iſti tanguntur puer. i. Uocaui et renuiſtis extendi manũ meam et nõ fuit qui aſpiceret. Deſperiſtis omne cõſiliũ meũ et increpatiões meas neglexiſtis. Iob xix. Seruũ meum vocaui et non reſpondit: ore ꝓprio deprecabar illum. Bernar. Quante temeritatis. immo quante inſanie eſt: ut cũ alloquitur nos dominus maieſtatis: nos abſentamus aurẽ et neſcio ad quas ineptias aduertimus. Quanta ẽ iniuria: et q grauiter vindicanda: cũ viliſſimus vermis clamantẽ ad ſe dedignatur audire creatorem vniuerſitatis. Quãta ergo et q ineffabilis diuine dignatiõ bonitatis cotidie cõſpicit nos infelices auertẽtes aures. obdurantes corda et nihilominus clamat ad nos et iugiter clamitat in plateis. vere in plateis. q in latitudine caritatis. Et ait illi. Quid hoc audio de te. In hoc q nõ cõtinue punit: ſed prius inquirit. et locũ defenſionis tribuit: oſtendit q nemo puniẽdus eſt: niſi prius cõuictus fuerit vel cõfeſſus. Item notat q nõ debet cito credi cũ quis infamatur. Eccl. xix. Qui cito credit leuis corde ẽ. Et paulo poſt. Audiſti verbũ aduerſus primũ tuũ cõmoriatur in te fidens. qm̃ non te diſrumpet. Redde rõem villicatiõnis tue. q. d. dum adhuc viuis: precogita quid debeas iudici reſpõdere. ſi quã rõem poterit hõ reddere cũ dicat dominus math. xviij. De verbũ ocioſum qd locutus fuerit hõ: reddet rõnem etc. Iob. ix. Si voluerit cum eo contẽdere nõ poterit rñdere vnum pro mille. Optimũ cõſiliũ datur eccl. xviij. Ante iudiciũ para iuſticiã tibi. i. opera iuſticie et mĩe: q reſpõdeant pro te. et anteq loquaris. i. anteq reddas rõnem de oibus que feciſti. diſce bene facere. Sed q multi differũt ſcrutari opera ſua vſq ad articulũ mortis: ſequitur. Ante languorẽ adhibe medicinã. i. pñiam vulneribus pctõrum. et ante iudiciũ. i. ante articulũ mortis interroga teipm perſcrutando ſtatũ tuũ. et i cõſpectu dei inuenies ꝓpiciatiõem. Ante languorẽ humilia te per pñiam. et in tpẽ infirmitatis. oſtẽde cõuerſatiõem tuã medico ſpũali. ſ. ſacerdoti. Sacerdos enim ẽ ſic prepoſitus ſeu vicarius cui debet fieri cõputatiõ. Iã ei poſt mortẽ nõ potis

F

villicare.i.aliq̇d agere. Unde ioh.ix ¶ Ueniet nox q̃n nemo pōt operari. Bernardꝰ. Ubi corpꝰ deerit actus non erit.⁊ vbi nulla fuit actio:nec ſatiſfactio poterit inueniri. Eccleſ.ix. ¶ Quodcunqꝫ poterit manꝰ tua facere inſtanter operare.ꝙ nec opus ad merendū.nec ratio:ad ſe excuſandū. nec ſapia: ad aliq̇d de eternis guſtandū. nec ſcia ad bene ↄuerſandū erit apud inferos quo tu ꝑperas.

¶ Sequit̃ Ait aūt villicꝰ intra ſe.quid faciam.ꝙ dn̄s meus aufert a me villicatōem.q.d. Quid ego miſerrimus ꝗd dicā.aut quid faciā cuꝫ nil boni ꝓfero ante tantū iudicē. Job.xxxi. Quid faciam cum dn̄s ad iudicandū ſurrexerit.⁊ cū queſierit quid rn̄debo illi. Infelix qui cū philoſopho dicet. neſcio dn̄m. ꝙ cognoſcet̃ dominꝰ iudicia faciens:qui nunc ignorat̃ iniuriam patiens. Fodere nō valeo.mendicare erubeſco. Fodere eſt pn̄iam agere. Mendicare eſt ſanctorū ſuffragia implorare:que in futuro locū nō habent. Unde puer.xx. ¶ Propter frigus deſidie ⁊ torporis piger arare noluit.i.opera pn̄ie non exercuit. Mendicabit eſtate ⁊ nō dabitur ei.ꝙ vix vnicuiqꝫ merita ſua ſufficient ad ſalutē Unde fatuis reſponderūt prudētes math.xxv ¶ Ne forte nō ſufficiat nobis ⁊ vobis ⁊c. Nunc ergo tempus ē fodiendi ⁊ mendicandi . ¶ Nota ꝙ ē foſſio cordis ⁊ corꝑis. Unde.iiij.regum.iij. ¶ Facite in alueo torrentis huiꝰ foſſas. Alueus eſt receptaculuꝫ aquaꝝ . ⁊ figurat aīam penitentis q̄ fuit ſicut receptaculū culpe debet eſſe receptaculum gratie. Fodienduꝫ eſt igitur cor primo per cōtritionem in

G

ↄſideratione peccatoꝝ ſuoꝝ. Unde luce.xiij. ¶ Fodiam circa illam ⁊ mittā ſtercora. Ezech.viij ¶ Fili hoīs fodi parietē vbi dicit gloſa. Quid eſt parietem fodere: niſi acutis inquiſitionibus duriciā cordis aperire. Gene.xxvi. ¶ Foderunt in torrente:⁊ inuenerunt aquam viuam.i.gratiam lacrimaꝝ. ¶ Secundo fodiendū eſt per ↄpaſſionem in ↄſideratione maloꝝ ꝓximi. Ecci.xlviij ¶ Fodit ferro rupē .i.ↄſideratione ꝓprie fragilitatis duriciam cordis. Ecci.xxxi. ¶ Intellige que ſunt ꝓximi ex teipſo.⁊ edificauit ad aquas puteū. Sicut eīn puteꝰ in ſe recipit aquas.ita ↄpatientis animꝰ proximoꝝ miſerias. Hec eſt berſabee .i.puteus ſeptimꝰ ꝓpter.vij.opera pietatis.de quo abrahā ait abimelech. gene.xxi. ¶ Septē agnos accipies de manu mea: ut ſint in teſtimoniuꝫ mihi.q̄m ego fodi puteū iſtum

Tercio fodiendū eſt cor per deuotōnem in conſideratōe beneficioꝝ dei. Unde de ſapia dicitur prouer.ij. Si queſieris eam quaſi pecuniā .⁊ quaſi theſauros effoderis illā:tunc intelliges timorem dn̄i.ſ.timorem filialem quo timet̃ patris offenſio ⁊ ſeparatō ab eo. Job.iij. ¶ Quaſi effodientes theſauꝝ.gaudentqꝫ vehementer cuꝫ inuenerint ſepulchꝝ.i.quietem ↄtemplatōnis. Antiquitꝰ in ſepulchris inueniebat̃ theſaurus.ita ⁊ in ↄtemplatōe inuenit̃ timor qui eſt theſaurus aie. Iſa.xxxiij. ¶ Diuicie ſalutis ſapia ⁊ ſcia.timor dn̄i ipſe theſaurus eſt

Similiter fodiendū eſt corpꝰ tripliciter.per aſperitatē hītus. per tenuitatē victus.⁊ per exercitium operis. Unde puer.xxiiij. ¶ Prepara foris

b

opus tuū: quantū ad habitum. ⁊ diligenter exerce agrū tuum. i. corp9 per ieiuniū: ut poſtea edifices domū tuā .i. ɔſcientiā ex virtutib9 ⁊ bonis operibus. Eodē. xxviij. ¶ Qui operatᵘʳ terram ſuam ſaturabitᵘʳ panib9. qui autē in preſenti ſectatur ociū replebitᵘʳ egeſtate pene eterne. Deinde debemus mendicare panē grē. Lu. xi. ¶ Panē noſtrū quotidianū da ⁊c. Hunc panē erubeſcit mendicare: qui ſibi ɔſci9 eſt ꝙ indign9 ſit exaudiri. Prouer. xxviij. ¶ Qui declinat aurem ſuā ne audiat legē: orō ſua erit execrabilis Iſa. lix. ¶ Iniquitates noſtre diuiſerūt inter nos ⁊ deum noſtrū. ⁊ pctā noſtra abſconderūt faciem noſtram a dō ne audiret. Treno. iij. ¶ Oppoſuiſti nubem tibi ne tranſeat orō Et ſpecialitᵉʳ impediunt orōem impietas in proximū ⁊ fraternū odiū. Unde prouer. xxi. ¶ Qui obturat aures ſuas ad clamorem pauperū: clamabit ipſe ⁊ nō exaudietur. Math. xviij. ¶ Serue neꝗ omne debitū dimiſi tibi ⁊c. ꝓpter hoc dicit eccleſ. xxxv. ¶ Qui ɔſeruat verbū. i. mādatū de iniurijs d. i mittendis: multiplicat orōem. i. multam efficaciā ɔfert orōi ſue. Qui ergo nō valet laborare. erubeſcit orare: neccē ē ut exemplo h9 confugiat ad tercium remediū. ſ. erogatōem lacrimarū. Unde ait. Scio quid faciā. Impendam miam: ut amicos mihi acquirā. ut cū amotus fuero a villicatōe: recipiant me in domos ſuas. Qd̄ conſilium dominꝰ ipſe confirmat. d. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. in quo notatur ꝙ regnū celorū eſt pauperū Unde math. v. Be

I

ati pauperes ſpū: qm̄ ipſorū eſt regnum celorū. ⁊ hoc quadruplici rōe Primo rōne ſucceſſionis. ꝙ filij ⁊ heredes. Roma. viij. ¶ Quos preſciuit ⁊ predeſtinauit cōformes fieri ymagini filij ei9. ut ſit ipſe primogenitus in multis fratribus.

¶ Scd̄o rōne donatōis. Unde luc. xij. ¶ Nolite timere puſillanimes. ꝙ cō placuit patri veſtro dare vobis regnum. vbi dicit petrus rauanē. O bonitas effuſa. o pietas inaudita in ſocietatē cenſus. Paſtor oues aſſumit. ad conſortiū dominationis domin9 ſeruos accerſit. ad principatū regni. rex gregem admittit. In hoc ꝙ dicit. cō placuit mun9 edocet trinitatis. ꝙ qd̄ erga nos filio placuit: hoc ⁊ placitū eſt trinitati.

¶ Tercio rōne emptionis. vnde math. xix. ¶ Oīs qui reliquerit domū: aut fratres aut ſorores ⁊c. Eodem. xiij. ¶ Pre gaudio illi9 vadit ⁊ vendit vniuerſa que hz ⁊ emit agrū illū. Aug9. Uenale habeo. quid dne. Regnū celorū. quo emitur. paupertate regnū. dolore gaudiū. labore requies. ignominia gloria. morte vita.

¶ Quarto rōe direptionis. Uñ math. xi. ¶ Regnū celorū vim patitᵘʳ. ⁊ violētī rapiūt illud. vnde dicit berna. Rapiunt qui relinquūt oīa ⁊ ſequuntur xpm. Neccē eſt ergo oēs qui in futuro examinandi ſunt: vel eſſe amicos iudicis vel apud iudicē amicos interceſſores habere. Primū beatitudinis locū qui intercedunt habent. hij ꝓ quibus intercedunt ſecundū

¶ Sequitᵘʳ Conuocatis ſingulis debitoribus dn̄i ſui ⁊c. Debitores domini ſunt pauperes voluntarij: qui debent

k

deo tolerantiā paupertatis. aſperita tis ꝛ vilitatis. ꝑ quibus merentur di uitias. delicias ꝛ gloriam ſempiternā Unde dn̄s ait Lu.xxij ¶ Ego diſpo no vobis ſicut diſpoſuit mihi pat̄ me us regnū. ecce diuitie. ut edatis ꝛ bi batis ſuper menſam meā in regno. ec ce delicie. ꝛ ſedebitis ſuper thronos. iudicantes. xij. trib9 iſrahel. ecce glori a. veruntn̄ ꝙ in hijs oibus opus eſt ut iuſticia ſit in intentōe dicuntur de bere. c. cados olei rōne deuote volun tatis. ꝛ centū choros tritici: rōe pure intentōis. In tritico notat̄ recta intē tio. ꝙ triticū ſine palea ſemiatur. ita ꝛ bonū opus pure dꝫ fieri ꝓpter deū Item triticū cum ſeiatur abſcondit̄. ꝙ bonuꝫ opus ab humana laude dꝫ occultari. Math. vi ¶ Neſciat ſiniſtra ꝛc. Item triticū mortificat̄ ut mul tiplicetur. ſicut dn̄s ait Jo. xij. ¶ Niſi granū frumenti cadēs in terrā mor tuū fuerit: ipſum ſolū manet. Et ap̄ls plius. i. coꝝ. xv ¶ Tu qd̄ ſeias nō viui ficatur: niſi prius moriat̄. ꝙ oia bo na opera noſtra quaſi mortua reputa re debemus. Iſa. xliij. ¶ Ne memine ritis prioꝝ: ꝛ antiqua ne intuemini. Per hoc debitū ſcribit̄ octoginta. i. expectat̄ remūeratio in eccleſia reſur rectionis generalis. quā deſignant oc taue quas ecclia celebrat in ſolemnita te ſanctoꝝ. Unde eccl̄s. xi ¶ Da partes ſeptē necnō ꝛ octo. q. d. ſic trāſeas per bona tp̄alia ut non amittas eterna. In oleo notat̄ hilaris affectio. Oleū em̄ ſupernatat alijs liquorib9. ita ꝛ hi laritas bonis operibus. Iuxta illud. Super oia vultus acceſſere boni. Ec ci. xxxv ¶ In oi dato hilarem facvul tum tuū. ij. coꝝ. ix. ¶ Hilarem datorē

a

diligit deus. Math. v. ¶ Unge caput tuū ꝛ faciem tuā laua vbi dic̄ bernar. Lota facies ꝯſcientia. vnctuꝫ caput intelligitur mens deuota. ꝓpter hoc debet ſcribi quinquaginta qui eſt nu mer9 remiſſionis. Unde leuitici. xxv ¶ Sanctificabis mihi annū quinq̄ geſimū: ꝛ vocabis remiſſionē cunctis habitatoribus terre tue. ipe em̄ eſt iu bileus. Tales ergo ſtudeas tibi ami cos acquirere: quoꝝ interceſſionibus ꝛ in preſenti remiſſionem culpe. ꝛ in futuro remiſſionem glorie valeas ob tinere

¶ Eodem die.
Sermo xcij. de epiſtola.

NOn ſimus concupiſ centes maloꝝ. In preceden ti dn̄ica hortat̄ fideles apo ſtolus ad fugā carnalis vite. In pn̄ti ꝙ̄ hortatur eos ad idem exēplo iuda yci populi ꝓpter carnalitatē ſuam pu niri. Enumerat aūt hic temptatōes quinqꝫ. Quaꝝ tres ſunt carnales. due ſpūales.

¶ Prima temptatio eſt gula. a qua de hortatur cū dicit ¶ Non ſim9 ꝯcupiſ centes maloꝝ ꝛc. dicentes Nume. xi. ¶ Quis dabit nobis carnes ad veſcē dum. recordamur piſciū quos come debamus in egipto gratis. in menteꝫ veniunt nobis cucumeres ꝛ pepones porriqꝫ ꝛ cepe. ꝛ alea. anima noſtra a rida eſt. nihil reſpiciunt oculi noſtri: niſi manna. In quibus nobis notat̄ ꝙ gula faſtidit omnia. in hoc ꝙ iſti faſtidiebant manna. ꝙ erat cibus cō muniter eis datus miſterio angeloꝝ

⁊ licet vnicuiqȝ ſaperet. quod volebat
appetebant: tamen carnes ⁊ alia ut vi-
ſu ⁊ odore delectarentur in eis. Eccle
ſiaſtici. xxxi ¶ Utere quaſi homo fru
gi. id eſt quaſi ſobrius ⁊ diſcret9 his
que tibi apponuntur. Sene. Paſſim
iacent alimenta: que rerũ natura om
nibus diſpoſuit. ſed hic velut celi traſ
eunt: ⁊ cum famem exiguo poſſunt ſe
dare: magis irritant. In hoc ꝙ petũt
carnes notatur ꝙ gula appetit ſumptu
oſa. Juxta illud. Magis illa iuuant:
que pluris emuntur. Treno. ij ¶ De
derunt precioſa queqȝ pro cibo ad re
focillandam animã. Iſa. xxij. ¶ Ecce
gaudium ⁊ leticia occidere vitulos. iu
gulare arietes. comedere carnes. ⁊ bi
bere vinum. Seneca. O miſerabiles:
quorum palatus nõ niſi ad precioſos ci
bos excitantur. In hoc ꝙ petunt pi-
ſces notatur ꝙ gula appetit vana ⁊ di
uerſa que magis ſunt ad ſubuerſionẽ
ꝙ ad ſuſtentationem nature. Unde
eccleſiaſtici. xxxvij. ¶ In multis eſcis
erit infirmitas. ⁊ appropinquabit a-
uiditas ad coleram. Seneca. Faſtidi
entis ſtomachi eſt plurima deguſta-
re. quia vbi multa ⁊ vana ſunt: inqui-
nant: non alunt. In hoc ꝙ petunt
cucumeres ⁊ pepones notatur ꝙ gu-
la appetit puerilia. Sed dicitur eccle
ſiaſtici. x ¶ Ve tibi terra cuius rex eſt
puer. Unde eſau quaſi puer pro len-
ticula vendidit primogenita. Geneſ.
xxv. In hoc ꝙ petiuit porros. cepas
⁊ alea: notatur ꝙ gula etiam appetit
ruſticana. Sȝ dicit dominus Ihere.
xxiij. ¶ Ecce ego cibabo eos felle. ꝙ
in inferno inuenient alea ſalſata ac a
mara.

Secunda temptatio eſt de laſciuia. a
qua dehortamur cum dicit ¶ Neqȝ
ydolatre efficiamini. ſicut quidam ex
ipſis. Idolum hominis eſt quicquid
plus ꝙ deum colit ⁊ diligit.

¶ Quidam namqȝ colunt ydolum au-
reum ſapientie. Alij ydolum argente
um eloquentie. Unde dicitur Ozee
viij. ¶ Argentum ſuum ⁊ aurum ſu-
um fecerant ſibi ydola: ut interirẽt.
Alij colunt ydolum terrenum auari
cie. Unde epheſios. v. ¶ Auaricia eſt
ydolorum ſeruitus.

¶ Alij ydolum luteum luxurie. Hec au
tem ydola ſunt muliercule circumor
nate ut ſimilitudo templi. Unde dici
tur Sapientie. xiiij. ¶ Inicium for-
nicationis eſt exquiſitio ydolorum.
id eſt circumſpectio mulierum ad cõ
cupiſcendum. Sicut domin9 ait ma
the. v. Unde etiam dicitur eccleſiaſti
ci. ix. ¶ Noli circumſpicere in vicis ci
uitatis nec oberraueris in plateis il-
lius. Sequitur in autoritate. ⁊ aduẽ
tio illorum corruptõ vite eſt. quia au
fert dominum a mente qui eſt vita a
nime. Unde eccleſiaſtes. vij. ¶ Inue
ni amariorem morte mulierem quia
corpus occidit ⁊ animam: que laque
us eſt venatorum. id eſt demonum a
nimas venantium. ⁊ ſagena corpus
eius. quia ſicut ſagena piſces magnos
capit et trahit. ita etiam ⁊ meretrix.
Tali autem ydolo laſciui ⁊ luxurioſi
ſeipſos immolant. Unde de talibus
dicitur exodi. xxv. ¶ Sedit populus
manducare ⁊ bibere: et ſurrexerunt
ludere. coram vitulo Vitulus eſt ani
mal laſciuum. vnde merito deſignat
laſciuiam. Iheremi. l. ¶ Effuſi eſtis

d

ſicut vituli ſuper herbam. Pſalmiſta
Similes illis fiant. &c. Et nota ꝙ in
chorearuꝫ ludo totꝰ immo latur hō
diabolo. Primo em̄ oculi qui ſunt q̄
ſi due porte in caſtro corporis aperi
untur ad illicita cuēda. per quos tot
demones intus recipiunt. quot ſpeci
es extra concupiſcūt. Naū vltio. Ini
micis tuis ad apertioné pandentur
porte tue. deuorabit ignis vectes tu
os quaſi duo vectus ſunt timor ⁊ a-
mor. quibus igne ↄcupiſcencie ↄſūp
tus diabolus intrat ad aiam. Treñ.
iij. Oculus meus depdatus eſt aiam
meam. Deinde aures aperiunt̄ ad
ſuauitates vocū. Ecci. ij. Feci mihi
cantores. ⁊ cantatrices. vbi dicit ma
giſter hugo de ſancto victore. O in
felix. Nunquid hijs delectationibꝰ
querit̄ ſapiēcia. extiſſe videbaris a va
nitatete quomō tam cito reuerſus es
niſi ꝙ in circuitu cū impijs ambula
ſti ⁊ inuoluta eſt ſemita tua. ⁊ capti
uꝰ factus es vanitatis. Os aperit̄ ad
turpitudies cantationū quibꝰ aer ip
ſe polluit̄ ⁊ in celū fetor tollerabilis
exaltat̄. Iſaie. xiij. Replebunt ibi vlu
le. vbi dic glō. vlule ſunt magnitudi
nes coruine q̄ roſtro in palude fixe
horrende ſtridēt. tales ſūt mulierculæ
le q̄ in choreis clamoré emittunt dū
cantica ad immundiciā excitancia ca
nunt. Nares aperiunt̄ odoribus. ſi
cut. Iſaie. iij. Erit pro ſuaui odori fe
tor. ⁊ p ſona funiculus ⁊ pro criſpan
ti crine caluiciū. ⁊ pro faſcia pectora
li cilicium. Manus extendunt̄ ad tra
ctandū igné. Prouerb. vi. Nūquid
pt hō abſcondere ignem in ſinu ſuo.
&c. Item ad apprehendū ſcorpioneꝫ

e

Ecci. xxvi. Qui tenet illam. ſ. mulieré
nequā. quaſi qui apprehendit ſcorpi
onem. Pedes mouent̄ ad ludū. cuꝫ
dicit. Job. xxxi. Nonne ipſe conſide-
rat vias meas ⁊ cunctos greſſus me
os dinumerat. Augꝰ. ois motus pe-
tulancie ſalutis eſt in profundū cloa
ce. In ſignū huiꝰ chorea tendit ad ſi
niſtrā. Prouerbiorū. iiij. Vias que a
ſiniſtris ſunt. vtinam miſeri attende
rent. ꝙ in ludo iſto rotantur a diabo
lo. ſicut lapis in fundo vt longius e-
mittantur ad inferni profunda. vñ
abygail ait ad dauid. i. Regum. xxv.
Aia inimicorū tuorum rotabitur. q̄
ſi impetu ⁊ circulo funde. Quanta
vero pena punita fuerit iudeorum
laſciuia notatur cum dicitur. Exodi
xxij. Cum appinquaſſet moyſes ad ca
ſtra vitulum. ⁊ choros tactuſq; pro
iecit de manu tabulas ⁊ ↄfregit eas
ad radicem montis. deinde aſſump
tis ſecum filijs leui interfecit. xxiij.
milia hoim. ex hoc ꝙ moyſes qui e-
rat vir mitiſſimus ſuper oēs hoies
qui erant in terra a deo iratus ⁊ tan
tā vindictā aſſumſit de hijs qui cho
ros duxerant. pꝫ quantū dꝫ talibus
indignari. ſi quis haberet zelum dei
Tercia temptatio eſt de fornicatiōe
a qua dehortatur. cuꝫ dicit. neq; for
nicemur ſicut quidam eorum forni
cati ſunt. ¶ De quibus Numeri. xx
v. Fornicatus eſt populus cum filia
bus moab. que vocauerunt eos ad
ſacrificia ſua. at illi comederunt ⁊ ad
orauerunt deos eorum. Initiatuſq;
eſt iſrahel beelphegor

¶ In hoc ꝙ ait. fornicatus eſt popu-
lꝰ. notat̄ pcepti tñſgreſſio. Exo. xx. ñ

F

mechaberis In hoc ꝙ ait. cum filia
bus moab. i. cuꝫ alienigenis notatur
fidei violatio. cum enim ꝑtus ſequa
tur matrem. Sequitur vt filij eorū
ſint infideles ſicut ⁊ filij criſtianorū
qui cōmiſcentur iudeis Ozee. v. ¶ In
dño preuaricati ſunt. quia filios alie
nos genuerunt In hoc ꝙ ait. ⁊ voca
uerunt eos ad ſacrificia ſua. notatur
ꝙ non eſt aliqua immundicia ad ꝙ
non trahat luxuria. cū ydoleticum ꝯ
medere ſit abhoīabile fidli. ita ⁊ nūc
meretrices omnes imundicias dant
amatoribus ſuis ad ꝯmedenduꝫ cū
dñs dicat. Deuteronomij. xiiij. Non
comedas que immunda ſunt In hoc
ꝙ additur. comederunt ⁊ adoraue-
runt deos eoꝝ. notatur ꝙ luxuria fa
cit hoīem apoſtatare a deo. Ecci. xix.
Vinum ⁊ mulieres apoſtatare faci
ūt ſapientes. vñ ⁊ de ſalomone legit̃
iij Regū. xi Cum ſenex eſſet deprava
tum eſt per mulieres cor eius. vt ſe-
queretur deos alienos. Verſus. Si
loth ſampſonem. ſi dauid ſi ſalomonē
femia decepit. quis modo tut9 erit.
In hoc ꝙ addit̃. iniciat9 eſt iſrahel
belphegor. notatur ꝙ fornicatores
ſeipſos imolant demonijs. vnde non
dicit iniciatus eſt. pſalmiſta. ſi inicia
tus eſt belphegor. Quanta vero pēa
punita fuerit fornicatio eorū notat̃
cum dicitur. Iratus dñs ait ad moy
ſen. Tolle cunctos principes populi
⁊ ſuſpende eos ꝯtra ſolem In quo ap
te pꝫ ꝙ plati punient̃ pro fornicati
onibus ſubditorum Vnde ſi hoc
cogitarent hoīes principatus non ā
birent. ſufficit eñ pro peccatis ꝓpri-
is argui ⁊ reddere ratonē. quid ne-
ceſſe eſt pro peccatis populi oſtentari

G

ꝯtra ſolem. Deinde ait. occidat vnus
quiſq; proximos ſuos qui iniciati ſūt
belphegor. ⁊ occiſi ſunt de populo xx
iiij. milia ¶ Quarta tēptatio eſt de ac
cidia. de qua ſpecialiter temptantur
religioſi. a qua dehortat̃ cum dicit.
neq; temptem9 criſtū. ſic quidam eo
rū tēptauerunt. dicentes. Numeri. x
xi. Deeſt panis. i. gracia deuotionis.
que ꝯfirmat cor hoīs. pſalmiſta. A
ruit cor meū. ꝙ oblitus ſum. ⁊c. Nō
eſt aqua. i. copia lacrimaꝝ. pſalmiſta.
Anima mea ſic̃ terra ſine aqua tibi
Anima nr̃a nauſeat ſuper cibo iſto le
uiſſimo. i. obſeruancia regulai. Job.
vi. Nunquid poterit comedi inſulſū
ꝙ non eſt ſale ꝯditum Sequitur ꝙ
obrē miſit dñs in populis ſerpentes
ignitos. i. mot9 deſperatōis. in quos
dñs cadere permittit accidioſos qui
dicuntur igniti ꝓpter remorſionem
ꝯſciencie. venenati ꝓpter abortationē
triſticie. Ecci. xxx. Multos occidit tri
ſticia. ⁊ nulla vtilitas eſt in illa Re
mediū deſperationis notatur ibi. cuꝫ
dominus dicit. fac ſerpentem eneuꝫ
⁊ pone eum pro ſigno qui percuſſus
aſpexerit eum viuet Serpens eneus
ſignat xp̄m qui nō habuit pcti vene
nū. ſed tm̄ ſimilitudinem carnis pec
catricis. qui fuit ene9. i. ſonoroſ9 rati
one p̄dicationis. Joh. vij. Stabat ie
ſus ⁊ clamabat dicens. Si quis ſitit
veniat ad me ⁊ bibat. Itē ratōe ſup-
plicationis q̄ cū clamore valido ⁊ la
crimis ad patrem ſe obtulit hester. v
Iteꝫ quia clamans voce magna pre
cium pro nobis exſoluit Mathei. xxv
iij. Hic poſit9 eſt ꝓ ſigno qn̄ exaltat9
ē in patibulo Job. xvi. Cōfregit me
⁊ poſuit me q̄ſi i ſignū Tre. iij. tetēdit

arcum ſuum.i.linguā iudaici popu
li ⁊ poſuit me quaſi ſignum ad huc
qui per fidem ⁊ dilectionē aſpicit li
beratur a morte deſperationis. Ber
nardus. Poſt paſſionē domini.locuȝ
non debet habere dſperatō.non ero
mentis inops quandiu domin9 mi
ſerationes non fuerit oblit9.merituȝ
eñ meum miſeratio domini eſt.

Quita temptatio eſt de impaciencia
a qua dhortatur cū dicit. Neqȝ mur
muraueritis ɔtra flagella dei.vel cō
tra pcepta prelati.ſicut quidam eoꝝ
Numeri.xv. Uſquequo multitudo
peſſima murmurat contra me. Exo
di.xvi. Nō ɔtra nos eſt murmur no
ſtrū.ſȝ contra dominū.nos eñ quid
ſumus.querelas filiorum iſrahel au
dini. Sapiencie.i. Auris zeli audit ō
nia.⁊ tumultus murmurationis nō
abſcondetur. Cuſtodite ergo vos a
murmuratione.qꝛ nihil prodeſt.ꝛc̄.
Uiuo ego ait dn̄s In ſolitudine hac
iacebant.cadauera noſtra ſunt mur
murancium corda .qꝛ vermib9.i. idi
gnationis motibus rodant̄ interius
⁊ fetorem.i. ɔtumeliarum abhoiati
onē exaltant exterius. Prouerbiorū
xv. Os fatuoꝝ ebullit ſtulticiam. In
hoc qꝺ ait.iacebant notat̄ dieɛtio aīe
Prouerbioꝝ.xv. In merore aī deici
tur ſpūs.qꝺ aūt ait i ſolitudie notat̄
deſtrō dī q̄ ſcedit ab aīo murmurāti
Pena talium eſt expulſio a terra pro
miſſionis.vn̄ opoſtolus Et perierūt
ab extermiatore.i.a diabolo qui po
nit hoiem ext̄ termios vite eterne.

Quatuor aūt ſunt termi ſine ingreſ-
ſus terre promiſſionis. Deuterono
mij.xi. A deſerto ⁊ libano ⁊ flumine
magno eufrate vſqȝ ad mare occidē
tale erunt termini nr̄i. Deſertū ē tol
lerācia martirij quo non ſolū culpa
ſed etiā pena vniuerſaliter reſecatur
Iſaie.li. Ponet deſertum quaſi delici
as. In hoc deſerto fuit ipſe domin9
tempore miſſionis.cū dixit.deus me
us vt quid me dereliquiſti.i.paſſiōi
expoſuiſti. Liban9 eſt innocēcia bap
tiſmalis. Interpretat̄ eñ candidatio
Canti.vltio. Que eſt iſta que aſcēdit
de libano.pſalmiſta. Lauabis me ⁊
ſuper niuem dealbabor. Flumen eu
frates eſt perſeuerancia bone opera
tionis.interp̄tatur aū̄ fertilitas Job
v. Ingredieris in habundācia ſepul
crum.ſicut intratur in tempore ſuo.
Mare occidentale eſt pn̄a finalis
Michee.vltimo. Proiecit in profun
dū maris oīa peccata nr̄a. Ex hos t̄
mios ponit diabol9 murmurantes.
non eñ veniunt ad terminū pacien
cie ſicut martires.neqȝ ad terminum
mundicie.ſicut innocentes.neqȝ ad t̄
minū bone operationis.ſicut perſeue
rantes.neqȝ ad terminum ɔpunctio
nis.ſicut penitentes.

¶ Dn̄ica.x. ¶ Epiſtola.i. Corinth.xij.

FRatres ſcitis quoni
am cuȝ gentes eētis ad ſimu
lacra muta put ducebami
eūtes. Jō notū vobis facio qꝺ nemo
in ſpū dei loqns dicit anathema ieſu
Et nemo p̄t dicere domin9 iheſus
niſi in ſpū ſācto Diuiſiones vero gr̄ci
aꝝ ſunt.idem aūt ſpūs. Et diuiſioēs
miniſtrationū ſunt.ideȝ aūt domin9
Et diuiſiones opationū ſūt.idē vero
de9 qui operat̄ oīa in oibus. Unicu
iqȝ aūt dat̄ maifeſtatō ſpūs ad vtili
tatē. Alij quidem per ſpiritū dat̄ ſer
mo ſapiēcie .alij autē ſermo ſciencie

ſecundum eundem ſpū₃. Alteri fides
in eodem ſpū. alij gracia ſanitatū in
vno ſpū. Alij operatio virtutū. Alij
ꝓphecia. Alij diſcretio ſpirituū. Alij
genera linguarū. alij interpretatio ſer
monū. Hec autem oīa operatur vnꝰ
atq₃ idem ſpiritus diuidens ſingulis
pro vt vult.

Euangelium. Luce. xix

In illo tēpore Cum appro
pinquaret iheſus iheruſalem vidēs
ciuitatem fleuit ſuper illam dicens.
Quia ſi cognouiſſes ⁊ tu Et quide₃
in hac die tua que ad pacem tibi.
Nunc autem abſcondita ſunt ab ocu
lis tuis. Quia veniēt dies in te. ⁊ cir
cumdabūt te inimici tui vallo. ⁊ cir
cumdabunt te ⁊ coanguſtabūt te vn
diq₃. ⁊ ad terram proſternent te ⁊ fi
lios tuos qui in te ſunt. ⁊ non relin-
quent in te lapidem ſuper lapide₃ eo
ꝙ non cognoueris tempus viſitatio
nis tue. Et ingreſſus in templum ce
pit eijcere vendentes ⁊ ementes in il
lo. dicens illis. Scriptum eſt. ꝙ do-
mus mea domꝰ orationis eſt. Vos
autem feciſtis illam ſpeluncam latro
nu₃. ⁊ erat quotidie docēs in tēplo

Dn̄ica. decima. Sermo. xciij

Cum appropinquaret
dominus iheruſalē videns
ciuitatem fleuit ſuper illa₃
In officio precedētis domice. carna
lium ſupplicia deſcribuntur. q̄ ſicͭ apo
ſtolꝰ ait. ſcripta ſunt ad correctione₃
nr̄a₃. ſi em̄ vt idem ait. Ro. xi. Deus
naturalibꝰ ramis non pepercit tim̄
du₃ eſt ne forte nec nobis parcat. Ab
hijs ergo malis eccīa ꝯfidens auxili
o diuine gracie liberari clamat hodi

a

e in introitu miſſe. Ecce deus adiu-
uat me pugnantem ⁊ laborantem. ꝙ
ſicut in epiſtola dr̄. fidelis deus qui
non permittit vos temptari ſupra id
qđ poteſtis. Sequitur. ⁊ dominus
ſuſceptor eſt anime mee. ꝙ licet qn̄q₃
caro detur in manus impij aīa tn̄ eſt
in manu dei. Iuxta illud. Job. ij. Ec
ce in manu tua eſt veruntn̄ aīa₃ illꝰ
ſerua. vt aūt ꝯform₃ ſe criſto qui fle
uit pro perituris iudeis orat pro cō
uertendis inimicis. cū ait. Auerte ma
la inimicis meis. ⁊ in veritate tua di
ſperde illos. vt ab errore ſuo ad fidi
redeant veritatem. vn̄ in collecta pe
tit vt ea que ſunt ſibi placita poſtule
mꝰ. Deſcribuntur aūt tria i hodier
no euangelio. ſ. lacrime dn̄ice paſſio
nis. p̄dicātio iudaice deſtructionis
⁊ eliminatio cupiditatis de templo.
quorum alterum fuit cauſa alterius
Nam cauſa lacrimaru₃ domini fuit
deſtructio iudeorum. cauſa deſtru-
ctionis. cupiditas ⁊ malicia ſacerdo
tum. Circa ꝯpaſſionem domini notā
tur tria. ſ. tempus. locus ⁊ quantitas
Tempus extitit dies palmarū. qn̄ in
tanta gloria ſuſceptus fuit a turbis
iudeorum. ⁊ tunc in medio exultati
onis prorupit in lacrimas ꝯpaſſiōis
vt inſtrueret nos ꝙ in quantacun-
q₃ fuerimus gloria nō eſt nobis gau
dendum. ꝙ ſicut dicitur Prouerbio
rum. xiiij Extrema gaudij luctus oc
cupat. Luce. vi. Ve vobis qui nunc
ridetis. ꝙ lugebitis ⁊ flebitis. Locꝰ
fuit deſcenſus montis oliueti. cum. ſ.
appinquaret ciuitati non ſolum cor
poris greſſu. ſed intime compaſſiōis
affectu. ſ. ciuitas noluit appinquare
ſibi per pn̄iam. ⁊ ideo non meruit in

B

vulgenciam. vñ ait Mathei. xxiij.
Iheruſalem iheruſalem que occidis
ꝓphetas. ⁊ lapidas eos qui ad te miſſi
ſunt quotiēs volui ꝯgregare filios
tuos. quemadmodū gallina ꝯgregat
pullos ſuos ſub alis. Jacobi. v. Aꝓpi
quate deo ⁊ aꝓpinquabit vobis.
Magnitudo ꝯpaſſionis notatur cū
dr̄. videns ciuitatem. videns inquā
⁊ preuidens in vlcionem ſanguinis
ſui perituram. fleuit ſuper illam. vñ
dicit galfridus. O dignatio. o ꝯpaſſi
o. o mīa ſaluatoris quā lapideū cor
⁊ vere ferreum pectus. qḋ nō hijs la
crimis emollitur. ve mihi quem nec
ꝓprij ꝯſideratio nec alieni compaſſio
periculi mouet ad lacrimas. ve etiā
duro cordi. qḋ ad ruinā inimici vł
forte innocentis cuiuſqꝫ letatur. beni
gnus deus ſuper inimicos ſuos peri
turos ſcelere lacrimatur. ⁊ quare ꝓ
rumpat in lacrimas. verboꝶ interci
ſio manifeſtat Notandū ꝙ quin
quies dn̄s fleuiſſe legitur ¶ Primo
in die natiuitatis. Nā. ꝙ pueri ꝯmu
nicauerūt lacrimis ⁊ vagitui. ⁊ ipſe
ſimiliter participauit eiſdem. Unde
Sapiencie. vij. Primā vocem ſimilē
oībus emiſi plorans. Jnde eſt ꝙ cātt
ecclia. vagit infans inter arta ꝯditus
Bernardꝰ. Plorat xp̄s. ſꝫ non ſicut
ceteri infantes Jn alijs ſenſus. in xp̄o
preualebat affectus. Jlli lugent ex paſ
ſione. criſtus ex ꝯpaſſione. Scd̄o fle
uit in ſuſcitatione lazari. Joh. xi. ⁊ di
c̄ ibi glō. flebat. ꝙ eū ſuſcitaturꝰ erat
ad erūnas ſeculi. Jeronimꝰ. Nō fle
uit lazarum mortuū. ſꝫ rediuiuū cō
paciens illi ad preſentis vite miſeriā
reuerſuro

C

¶ Tercio fleuit ſuper iheruſalem vt ſꝫ
habetur
¶ Quarto fleuit poſt cenam. ſcilicet no
cte qua tradebatur qñ orauit in
monte oliueti. fūdens in ſero lacrias
qui in craſtino erat ſanguinem effu
ſurus. ſicut ait gloſa ſuper Trenorū
iij. Diuiſiones aquarum deduxit o
culus meus
¶ Quinto fleuit in cruce beatā animā
emiſſurus. Unde ad hebreos. v.
Preces ⁊ ſupplicationes cum clamo
re valido ⁊ lacrimis offerens exau
ditus eſt pro ſua reuerencia.
Jn primo inſtruit deflere miſeriam
humane condicionis. ꝙ ſicut legitur
Ecci. xl. Jugum graue ſuper omēs
filios adā a die exitus de ventre ma
tris vſqꝫ in diem ſepulture in matrē
oīm. vbi dicit Galfridus. Quē ñ hu
miliet ꝯceptus impurꝰ ⁊ lugubris
ortus. aut vnde ei gaudium in vita
ſua. qui incipit a merore ⁊ naſcitᷣ ad
laborem Dura omnino conditio. qñ
quidē non eſt nobis excutere a cer
uicibus graue iugum donec ingre
diamur ſepulcrum. nec euadere hu
iūs vite laborē. niſi per mortis hor
rorem. Ex hoc iugo nobis imminet
fames ⁊ ſitis. ⁊ ardor febrium. do
lor viſcerum. ⁊ multiplicium egritu
dinum Jnde homo inſipienter extol
litur. impacienter atteritur. Jnde ſuc
cenditur ira. tabeſcit inuidia. ebrieta
te mergitur. crapula ſuffocatᷣ Jnqui
natᷣ luxuria. auaricia ſtimulatᷣ Jnde
voluptas allicit. curioſitas angit. ti
mor contrahit. meror conſumit. vñ
ergo hec vita diligitur in qua etiam
grauiſſime graditur. ſepiſſime labitᷣ

D

ledítur ꝛ quaſſatur. miſera vita. que
ſic prodit. ſic procedit. ſic oritur. ꝛ ſic
progreditur

¶ In ſc̄do fletu monet nos d̄flere mor
tem anime noſtre. Lazarus em̄ qua
triduanus iacēs in monumento liga
tus inſtitis. ſudario opertus lapide
ſuperpoſito preſſus. figurat animam
in peccato mortuam que iacet in er-
gaſtulo conſciencie. ligata vinculis
peccatorum. Prouerbiorum. v. Fui
bus peccatorum ſuorum vnuſquiſꝫ
conſtringitur. Operta deſiderio tem
poralium. Job. xv. Operuit faciem
eius craſſitudo. Ubi dicit Gregori9
Faciem craſſitudo operit cum deſide-
rata rerum habundancia oculos m̄e
tis premit. Pſalmiſta. Operti ſunt in
iquitate. ꝛ impietate ſua ¶ Iacet etiā
preſſa pondere obſtinationis. Job
xxxviij In ſimilitudine lapidis aque
durantur. ¶ Quatuor dies ſunt pec
catum. cogitationis. locutionis. ope-
rationis. praue conſuetudinis. a qui
bus dominus reuocat dicens. Canti
corum. vi. Reuertere reuertere ſuna
mitis. ꝛc̄ ¶ Quinqꝫ autem feciſſe le
gitur domin9 in ſuſcitatione ipſius.
fremit ſpiritu. turbauit ſeipſuꝫ. lacri
matus eſt. patri gracias egit. ꝛ mag̃
voce clamauit. In quibus notantur
quinqꝫ neceſſaria penitenti.

¶ Primo em̄ debet fremere in contri
tione. ꝙ offendit dominum ꝛ creato
rem. patrem ꝛ benefactorem ſuum.
Prouerb. xix. Sicut fremitus leōis
ita ꝛ ira regis. quia ſicut ad fremi
tum leonis ſiſtunt gradus omnia aī
malia. ita ad compunctionem penitē
tis motus carnales. ¶ Sc̄do turba
ri debet in confeſſione Ecci. xxx. Su

E

per omnem vocem turbabuntur vi
ſcera eius. ¶ Tercio debet lacrima-
ri in oratione. ꝙ ſicut ait. Auguſtin9
Plurimi hoc negocium p lus gemi
tibus ꝛ fletu ꝙ̄ ſermonibus agunt
Quarto debet gracias agere per cor
dis deuotionem. ne tepeſcat a furore
conuerſionis. ſicut illi quibus ait apo
ſtolus. Galatas. iij. Cum ſpiritu cepe
ritis non conſummamini.

¶ Quinto debet magna voce clamare
id eſt intenſo affectu ſeipſum ad exer
cicia bonorum operum excitare di-
cens. lazare veni foras.

¶ In tercio fletu de quo habetur in h̄
euāgelio docet nos deflere mala pra
uitatis aliene. Ezechielis. ix. dicitur
ꝙ̄ dn̄s precepit ſeptem viris ad int̄
ficiendum paratis. tranſite per medi
um ciuitatis. ꝛ interficite omnem vi
rum ſuper queꝫ nō inuenieritis ſcri
ptum. thau. quod erat ſignū̄ gemen
tiū ꝛ dolenciū ſup̱ cunctis abhoīatio
nib9 q̄ fiebant in medio ei9. Ex q̊ da
tur intelligi. ꝙ qui ꝑ alienis pc̄tis nō
dolet interficit̄. pſ̄. Uidi preuaricā
tes ꝛ tabeſcebā. Ezechielis. iij. Manſi
ſeptem dieb9 merens in medio eorū
¶ In quarto fletu monet nos flere cō
tra horrorē gehēne. Jacobi. iiij. Mi
ſeri eſtote ꝛ plorate. ne riſus veſter ī
luctū̄ ꝯuertatur. ꝛc̄. Bernh̄. Contre
miſco adentibus beſtie infernalis a
ventre inferi. a rugientib9 ꝑparatis
ad eſcā. horreo vermē rodentē. ignē
torrentē. fumū ꝛ vaporē ſulphureū
ꝛ ſpūꝫ ꝓcellarū. horreo tenebras ex
teriores. quis dabit capiti meo aq̄m
ꝛ oculis meis fontē lacrimaꝝ. vt pre
ueniaꝫ fletibus fletum ꝛ ſtridorem
dencium. ꝛ pondus cathenarum.

F

prementium ⁊ ſtringẽtium mentuz ⁊ non conſumentium. heu me mater mea ad quid me genuiſti filium doloris. filium amaritudinis ⁊ indigṅtionis ⁊ plorationis eterne. Cur conceptus genibus. cur lactatus vberibus. natus viſceribus. natus in cumbuſtione ⁊ cibus ignis. Luce. xxi. Vigilate omni tempore orantes vt digni habeamini. fugere omnia iſta que futura ſunt ⁊ ſtare ante filium hominis.

¶ In quinto fletu docet nos flere pro dilatione patrie. ſic pſalmiſta qui dicebat. Quando veniam ⁊ apparebo ante faciem dei. quaſi diceret. cupio diſſolui ⁊ eſſe cum criſto. Unde dicit hugo de ſancto victore. O quantus amor. quanta fiducia pulchritudinis diuine. fiducia forme proprie. ſi em̄ omnis homo ſimilem querit. ⁊ deus profecto ſuam ſimilitudinez diligit vis ⁊ tu diligi a deo tuo. repara ymaginem ⁊ ſimilitudinem tuam vt ⁊ concupiſcet rex decorem tuum. quia vero interim ſpes eterni boni differtur alia deſiderantes affligitur. vnd̄ ſubdit. fuerunt lacrime mee panes die ac nocte dum dicitur mihi ab impijs iniuriantibus. vbi eſt deus tuꝰ Unde ⁊ thobie cognati. vitam eius irridentes dicebant. Ubi eſt ſpes tua ꝓ qua elemoſinas ⁊ ſepulturas faciebas. Thobie. ij. Lacrime enim ad modum balnei lauant animam celeſtis regis. cubiculum. ingreſſuram Unde ſequitur Ingrediebar locum tabernaculi vſꝫ ad domum dei.

¶ Circa predicationem iudaice deſtructionis notantur tria. ſ. Affectus predicantis. Modus deſtructionis. ⁊ cā

G

Primum notatur cum dicit Si cognouiſſes ⁊ tu. vbi dicit galfridus Anima diſcute vocem lugentis vocē ſingulcientis ⁊ ſermonem quodam modo predicentis Quid eſt ſi cognouiſſes ⁊ tu. niſi cognouiſſes cladem venturam ſicut ego cognoſco. mecuz pariter fleres. ſed quia neſcis exultas in rebus peſſimis ⁊ letaris cum maleſeceris. Fleres equidem in hac die tua que eſt proſperitas temporalis. De qua dicitur. Jeremie. decimoſeptimo. ¶ Diem hominis non deſideraui que ad pacem temporalem tibi eſt. ⁊ pacem ſpiritualem excludit. Pſalmiſta. zelaui inter iniquos pacē ⁊c̄. Item dicitur. Jeremie. xij. Quare via impiorum proſperabitur. bene eſt hominibus qui preuaricant̄. ⁊ inique agunt. De quo dicitur Job viceſimoprimo. ¶ Quare impij viuunt. ſubleuati ſunt. confortatiq̄ꝫ diuicijs. ſemen eorum permanet coraz eis. propinquorum turba ⁊ nepotū in conſpectu eorum. domus eorum ſecure ⁊ pacate. ⁊ non eſt virga dei ſuper eos. Nunc autem quando extolleris honoribus gloriaris in facultatibus. in fecunditate. in ſanitate corporis. Abſcondita ſunt ab oculis tuis. quia proſperitas temporalis claudit oculos mentis vt mala imminencia preuidere non poſſunt. Diabolus enim ad modum preſtigiatoris illudit animam fantaſmatibus huius mundi qui non ſunt. vt vera bona n̄ videat ¶ Unde dicitur ſapiēcie. iiij. ¶ Faſcinatio nugacitatis obſcurat bona.

¶ Faſcinus d̄r q̇dlibet p̄ſtigiuz q̄ p̄ſtringunt̄ oculi videnciū vt nō videant

vel talem qualem rem putant
Nuge ſunt vanitates temporales
Pſalmiſta. Ut quid diligitis vanita
tem ⁊ queritis mendaciam
Scd̄m notatur cum dicitur. quia ve
nient dies in te. Ecce contra vnum
diem proſperitatis venient infiniti
dies aduerſitatis. Eccleſiaſtes vltīo.
Memento creatoris tui in die iuuen
tutis tue. anteꝙ̄ veniat tempus affli
ctionis tue ⁊ propinquent anni. de
quibus dicas. nō mihi placent. ⁊ cir
cumdabunt te inimici tui vallo. ſcʒ
principes romani. veſpaſianus ⁊ ty
tus cum romano exercitu. qui ad ca
piendam ciuitatem tres aggeres fe
ciſſe leguntur. Iuxta illud. dictum
Ezechielis. iiij. Ordinabis aduerſꝰ
eam obſidionem. ⁊ edificabis muni
tionem ⁊ portabis aggerem. ⁊ dabis
contra eum caſtra. ⁊ pones arietes i
gyro. ⁊ circumdabunt te ⁊ cōguſta
bunt te vndiqꝫ. vt nullus inde poſſꝫ
exire. ⁊ ad terram proſternent te ⁊ fi
lios tuos qui in te ſunt. ciuitatem di
uidendo ⁊ ciues interficiendo. ⁊ nō
relinquent in te lapidem ſuper lapi
dem. quia funditus fuit euerſa. ⁊ po
ſtea ab epiſcopo adriano in alio loco
ſita quod apparet ex hoc ꝙ locus in q̄
crucifixus eſt dominus. ⁊ ortus in q̄
ſepultus eſt tunc erant extra iheruſa
lem. ſed modo ſunt in medio ciuita
tis. ¶ Deinde cauſam euerſionis aſſi
gnat cum dicit. eo ꝙ non cognoueri.
tempus viſitationis tue.

Tempus viſitationis fuit tempus i
carnationis quando viſitauit nos o
riens ex alto. Hanc viſitationem ora
bat pſalmiſta dicens. Memento nr̄i
domine in beneplacito populi tui ⁊c̄

Viſitauit autem dominus populuꝫ
iudeorum. ſicut amicus amicuꝫ. pſal
miſta. ¶ Quid eſt ꝙ memor es eius
ſicut amicus amici. aut filius homi
nis quoniam viſitas eum. ſed homo
vilis ⁊ abhominabilis tam precioſū
amicum vulnerauit hoſtiliter ⁊ dri
ſit. Unde ait. zacharie. xiij. His pla
gatus ſum in domo eorum qui dili
gebant me. Iob. xij. ¶ Quis deride
tur ab amico ſicut ego. Pſalmiſta. Si
inimicus meus ⁊c̄.

Item viſitauit eos ſicut medicus in
firmum. Unde dicitur. Mathei. ix.
Non eſt opus valentibus medicus.
ſed male habentibus. ſed infirmus
tanꝙ̄ freneticus proprium medicū
interfecit. Unde dicit Auguſtinus.
Miſſus eſt medicus quem non cog
nouit egrotus. ideoqꝫ eum occidit
Item viſitauit eos ſicut paſtor gregē
proprium. Unde Ezechielis. xxxiij.
¶ Ecce ego ipſe requiro oues meas.
⁊ viſitabo eas ſicut paſtor viſitat gre
gem ſuum. Mathei. xv. Non ſum miſ
ſus niſi ad oues que perierunt domꝰ
iſrahel. ſed oues maledicte in beſtias
ſeuas conuerſe bonum paſtorem di
laniauerunt. Unde dicitur Ieremie
xij. Facta eſt mihi hereditas mea q̄
ſi leo in ſilua

Item viſitauit eos ſicut legatus pro
uinciam ſuam. Unde dicitur. Abdie
primo. ¶ Auditum audiuimus a
domio ⁊ legatum miſit ad gentes
Sed populus iſrahelíticus ⁊ inſipi
ens in legatum proprie ſalutis manꝰ
violentas iniecit Unde. Michee. v.
¶ In virga percucient maxillam iu
dicis iſrahel. quod impletum eſt qn̄
dabant ei alapas ⁊ ꝑcuciebāt arūdīe

ſaput eiꝰ. Item viſitauit eos. ſicut pa
terfamilias vineam ſuam. iuxta petiti
onem pſal. ¶ Reſpice de celo: ⁊ viſita
vineam iſtaꝫ: ſed vineatores dominũ
vinee occiderũt: dicentes Math. xxi.
¶ Hic eſt heres venite occidamus eũ
⁊ habeamus hereditatẽ eiꝰ. Quia ve
ro viſitatõem iſtam ſalutarem accipe
re noluerũt. Ideo viſitati fuerunt in
furore ⁊ i indignatiõe. ſicut ipſe dñs
ait Ihere. xi. ¶ Ecce ego viſitabo ſuꝑ
eos iuuenes morient᷑ in gladio. filij
eoꝝ morientur in fame. ⁊ reliquie nõ
erũt ex eis: dati ſunt tamen eis ad pe
nitentiam. xlij. anni poſt paſſionẽ do
mini. ſicut prefiguratum fuit in heli
zeo. iiij. Regũ. ij. cui cũ aſcenderet be
thel. Pueri egreſſi de ciuitate illude
bant ei dicentes. Aſcende calue. aſcen
de calue. qui maledixit eis. ⁊ ſtatim e
greſſi ſunt duo vrſi de ſaltu ⁊ lacerauerunt. xlij. pueros. Pueri ſunt iudei: q̃
illudebant xp̃o dicentes ¶ Propheti
za quis eſt qui te percuſſit. Item deſ
cende de cruce ⁊ credemus ei. in hoc
ꝙ. xlij. ex eis lacerati ſunt: ſignificant᷑
totidẽ anni quibus expectati ſunt: ut
ↄuerterentur. Duo vrſi fuerũt prin
cipes romani tytus ⁊ veſpaſianus. Le
gitur enĩ in hiſtorijs romanoꝝ. ꝙ iu
dei penitus gratia dei deſtituti cũ in
finitis malis vndiq; premerent᷑ ⁊ ſig
nis ⁊ portentis exercerentur. in mon
te carmelo ſortibꝰ decepti fuerunt q̃
portendebant adortos a iudea duces
reꝝ ſumma potituros. Unde in rebel
lionem accenſi extinctis romanis pre
ſidijs: legatũ ſyrie auxilia ferentẽ: cap
ta aquila ⁊ ceſis copijs fugauerũt. Ad
hos igitur veſpaſianus a nerone dire
ctus: multas ⁊ varias regiones in ſyri
am duxit. Tytumq; filiũ ſuum maio
rem inter legatos habuit. Itaq; cap
tis opidis: cũ iudeos in iheruſalẽ ob
diem feſtũ ↄgregatos obſidiõe clau
ſiſſet: cognita neronis morte: impera
tor a militibus eſt electus. Relictoq;
in obſidione tyto: per alexandriam:
ꝓfectus eſt romã. Tytus vero mag
na ac diuturna obſidione premẽs iu
deos: tandẽ muros ciuitatis irrupit.
Nam ſicut ioſephus refert: quedam
nobilis mulier: conſumpta tota ſub
ſtantia ſua ad tantam neceſſitatem de
uenit: ut paruulum filium penden
tem ad vbera iugulaſſet. partemq; il
lius igne torruit. reliquum reſerua
uit. Cumq; ad odorem carnis predo
nes occurrerent: morteꝫ ei minari ce
perunt: niſi cibos detegeret. Item il
la truculento vultu predonibus ait.
Optimam partem reſeruaui vobis.
Extunc cetera membra infantis de
texit: dicens. Meus infans eſt. meus
partus. ⁊ facinus meum: edite Nam
⁊ prior ego comedi quẽ genui. Qđ ſi
execramini meos cibos: ego que tali
bus paſta ſum: hijs iterum paſcar.
Tunc illi ſtupefacti: ⁊ tantum faci
nus abhorrentes: nunciauerunt in
ciuitate. ⁊ hoc vnuſquiſq; ante oculos
ſtatuens: quaſi proprium ſcelus defle
bat. Et tunc ipſo eiulatu atq; clamo
re: ſtatim porte ciuitatis aperte ſunt.
⁊ ingreſſus exercitus romanorum.
ſed ad pugnandam templi munitio
nem: quam incluſa multitudo ſacer
dotum ⁊ principum tuebatur: dies
viginti tytus expendit. De quo diu
deliberatus an incenderet: an in ſig
num victorie reſeruaret: tandem in
cendit illud ac diruit. Math. ij. Anno

primo die conditionis ſue. ſicut pre-
dictum fuerat zacharie.xi. ¶ Aperi
libane portas tuas . ꝛ comedat ignis
cedros tuos. Deinde muros ciuitatis.
ſolo funditus adequauit. ꝛ iudeoruꝫ
alios gladio interemit. alios igne cō
buſſit. alios in captiuitatem diſperſit.
Scdm̄ illud ezechielis. v. ¶ Sume
igitur gladium acutum radenteꝫ pi-
los . ꝛ educes per caput tuum ꝛ bar-
bam tuam. ideſt per maiores ꝛ mino
res iudayci populi. Terciam parteꝫ
igni combures in medio ciuitatis. et
terciam partem concides gladio in
circuitu eius. Terciam vero aliaꝫ diſ
perges in omnem ventum. ꝛ gladiuꝫ
nudabo poſt eos. quia adhuc gladi-
us domini diſperſiones iſrahel affli-
git. Joſephus ſcribit vndecies cente-
na milia gladio ꝛ fame periſſe. diſper
ſorum vero numerus nonaginta mi
lia hominum fuiſſe narratur. Uen-
debantur triginta captiui pro vno ar
genteo. nec tamen inueniebatur qui
emeret eos. ſicut predixerat dominꝰ
Deuteronom̄. xxviij. ¶ Uenderis in
imicis tuis in ſeruos ꝛ ancillas ꝛ non
erit qui emat. Naues etiā ex ipſis im
plete: ſine vllo regimine per pelagus
ſunt dimiſſe: ad dedecus vilitatem ip
ſorum.

¶ Moraliter vero deſtructio iheruſalē
dannationē peccatoris deſignat. quā
ſi quis oculo mentis videret: procul-
dubio amare defleret. ſicut ait Jhere.
ix. ¶ Quis dabit capiti meo aquam.
ꝛ oculis meis fontem lacrimarum ꝛ
plorabo die ac nocte interfectos fi-
lie populi mei. Hūc itaqꝫ in die mor
tis inimici. id eſt maligni ſpiritꝰ val

lo circumdent quando corpus obſi
dent. ut animam ad hanc execratam
ad tormenta deducant. ꝛ nō erit qui
redimat. neqꝫ qui ſaluam faciat. Un
de dicitur Jheremie. xij. ¶ Dabo te
in manu querentium animam tuam
ꝛ in manu quorum tu formidas fa
ciem. Sapientie. xvij. ¶ Perſone tri
ſtes apparentes pauorem illis preſta
bant. Inde eſt ꝙ quidam huc ꝛ illuc
vertunt faciē in articulo mortis nō
valentes aſpectus demonum horri
biles ferre. Nec mirum cum etiā ad
electos in hora mortis accedat. ſicut
de beato martino legitur qui vidit e
um prope ſibi aſſiſtere. et in brachio
crucis ſtetiſſe legitur in paſſione do-
mini: querens ſi forte aliquid ſuum
in ipſius anima inueniret. Unde ip-
ſe dominus ait Johannis. xiiij ¶ Ue
nit princeps huius mundi . ꝛ in me
non habet quicꝙ̄. Unde dicit beatꝰ
gregorius . Hoc de ſe contra mundi
principem nec petrus dicere preſum
pſit: qui claues regni celorum accepit
Nec paulus qui prius ꝙ̄ mortis de
bitū ſolueret: ad tercij celi ſecreta per
uenit. Nec beatus iohannes qui pro
amore precipuo: in redemptoris ſui
pectore in cena recubuit. quia om̄es
quidem in carnis delectatione conce
pti: in eorum proculdubio vel actio-
ne. vel locutione. vel cogitatione ali-
quid ſuum princeps mundi huius
habet. Unde dicitur in canonica Ja
cobi . iij . ¶ In multis offendimus
omnes. Item prima Johis primo.
¶ Si dixerimus quia peccatum nō
habemus: ipſi nos ſeducimus: ꝛ veri
tas in nobis non eſt .

Dō 3

Secundo circumdant eam: quando
eductam de corpore ad ſocietatez ſue
damnationis trahunt. ⁊ omnia mala
que geſſit replicant. atq̃ horrendis
ſupplicijs vndiq̃ coanguſtant. Unde
trenorum. ij. ¶ Aperuerunt ſuper te
os ſuum omnes inimici tui de pecca
tis accuſando. Unde de quodam legi
tur q̄ ſic allegabat contra eum dyabo
lus. Volui eum incitare ad gulam: ſz
ipſe anticipabat meam cautelam. vo
lui inflammare ad luxuriam: ſed ip
ſe preueniebat ſuggeſtionem meam.
volui decipere per ſuperbiam: ſed ip
ſe me ſuperabat volui fallere per aua
riciam: ſed erat ipſa auaricia
¶ Sequitur. ſibilauerunt ⁊ fremuerūt
dentibus ſuis quaſi leones animas la
cerantes. ⁊ dixerunt. deuorabimus
eum. ⁊ iſta eſt dies quam expectaui
mus. inuenimus ⁊ vidimus. Deinde
ad terram cum filijs ſuis p̄ſternitur
anima. ut quam demones prius con
culcauerunt in culpa. deinde concul
cent in pena eterna. Unde dicit̄ Job
xviij. ¶ Calces ſuper euz quaſi rex in
teritus. ¶ Proſternitur corpus. quia
depoſito tumore ſuperbie in terram
de qua prodijt redit. Pſalmiſta. Exi
bit ſpiritus eius ⁊ reuertetur in terrā
ſuam. Proſternuntur etiam filij. id ē
ſenſus. quia omnes in morte ſuo offi
cio priuantur. nec valet anima de cere
ro per hos exire ad ea que diligebat
Unde dicitur eccleſiaſtici vltimo ¶ O
cioſe erunt molentes ⁊ maxille: quib9
molitur cibus. ⁊ tenebreſcent viden
tes per foramina. ⁊ obſurdeſcent fi
lie carminis id eſt aures. ¶ Lapis
ſuper lapidem non relinquetur. qui
a quicquid in tota vita ſua cogitaue
rat vel diſpoſuerat diſſipatur. Unde
dicitur Job. xvij. ¶ Cogitatiōes mee
diſſipate ſunt torquentes cor meum.
Pſalmiſta ¶ In illa die peribunt om
nes cogitationes eorum. Cur autem
hec patiatur oſtendit. Eo q̄ non co
gnouiſti tempus viſitationis tue.
Prauam autem animam dominus
tripliciter viſitat.
¶ Aliquando verbo predicationis: ut il
luminet vim rationabilez. Unde pſal
miſta ¶ Uiſitaſti terram ⁊ inebriaſti
eam. glo. verbo predicationis.
Aliquando fauore proſperitatis: ut
alliciat vim iraſcibilem. Unde dicit̄
Job. x. ¶ Uitam ⁊ miſericordiam tri
buiſti mihi. ⁊ viſitatio tua cuſtodiuit
ſpiritum meum.
¶ Aliquando flagello aduerſitatis: ut
deprimat vim concupiſcibilem. Pſal
miſta. Uiſitabo in virga iniquitates
eorum. ⁊ in verberibus peccata eorū
Sed infelix anima: nec eruditione
corrigitur. Eccleſiaſtici. xxi. ¶ Audi
uit luxurioſus ⁊ diſplicebat illi. ⁊ pro
iecit illud poſt dorſum ſuum. Nec p̄
ſperitate attrahitur. Prouerbiorum
primo ¶ Proſperitas ſtultorum per
det illos. Nec aduerſitate humiliat̄.
Iheremie. v. ¶ Percuſſiſti eos ⁊ ren
nuerunt accipere diſciplinaz. Qui er
go non recipit viſitationem domini:
meretur viſitationem dyaboli: a qua
iuſtos liberat timor domini. Unde
prouerbiorum. xix. ¶ Timor domini
ad vitam: ⁊ in plenitudine morabi
tur abſq̃ viſitatione peſſimi.

¶ Dominica vndecima.

Epiſtola. Coꝛ.xi.

FRatres. Notum vobis facõ euangelium quod predicaui vobis. quod ⁊ accepiſtis. in quo ⁊ ſtatis. per quod ⁊ ſaluamini. Qua ratione predicauerim vobis ſi tenetis: niſi fruſtra credidiſtis. Tradidi eñ vobis in primis qđ ⁊ accepi. quoniam xp̄us mortuus eſt pro peccatis noſtris ſcđm ſcripturas ⁊ quia ſepultus eſt. ⁊ quia reſurrexit tercia die ſm̄ ſcripturas. Et viſus eſt cephe. Et poſt hec vndecim. Deinde viſus eſt plus ꝙ̄ quingentis fratribꝰ ſimul. ex quibus multi manẽt vſqꝫ adhuc. quidam autem dormierũt. Deinde viſus eſt iacobo. deide apoſtolis omnibus. Nouiſſime autem omniũ tanꝙ̄ abortiuo viſus eſt ⁊ mihi. Ego enim ſum minimus apoſtoloꝝ: qui non ſum dignus vocari apoſtolꝰ quoniam perſecutus ſum eccleſiam dei. Gratia autem dei ſum id quod ſum. Et gratia eius in me vacua nõ fuit

¶ Euangelium Luce.xviij.

IN illo tempore. Dixit iheſus ad quoſdam qui in ſe ꝯfidebant tanꝙ̄ iuſti ⁊ aſpernabant᷑ ceteros parabolã iſtam Duo hoĩes aſcenderunt in templũ ut orarent. vnus phariſeus ⁊ alt᷑ publicanus. Phariſeus autem ſtans hec apud ſe orabat. Deus grãs tibi ago. ꝙ nõ ſum ſicut ceteri hoĩes. raptores iniuſti. adulteri velut etiã hic publicanꝰ. Ieiuno bis in ſabbato. decimas do omniũ que poſſideo. Et publicanꝰ ſtãs a longe: nolebat nec oculos leuare ad celũ. Sed percutiebat pectꝰ ſuum dicens. Deus ꝓpicius eſto m̄ peccatori. Amen dico vobis. deſcẽdit hic iuſtificatus in domũ ſuam ab illo. ꝙ omnis qui ſe exaltat humiliabitur. ⁊ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ Sermo.xciiij. de euangelio.

DVo homines aſcenderunt in templũ ut orarent. In preſenti officio gentilis populi conuerſio demonſtratur. cuiꝰ vita preterita exprobratur in epiſtola. Unde in euãgelio in perſona publicani indignationem ſuam humilit᷑ recognoſcens: orat deum ſolummõ ꝓpicium fieri. quam oroẽm exauditã ſentiens in voce laudis ⁊ gratiaꝝ actione in introitu miſſe clamat. ¶ Dum clamarem ad dominũ exaudiuit vocem meam ⁊c̄. Unde ⁊ in collecta miſericordiam domini cõmendans ait. Deus qui oĩpotentiã tuam parcendo maxime ⁊ miſerando manifeſtas ⁊c̄. Simile ſapie.xi. ¶ Misereris omnium. ꝙ omnia potes. Determinantur aũt in hoc euangelio tria. ſcilicet que ſunt neceſſaria oranti. Secundum vbi ſit orandũ. Et qualiter. Primum notat᷑ cum dicit᷑. Duo homines aſcenderunt ⁊c̄. Ad templũ aſcendebatur ter quinis gradibꝰ. ſicut ⁊ canticum graduum in ter quinqꝫ pſalmos diuiditur.

¶ Primꝰ quinariꝰ ſignat obſeruantiam preceptoꝝ. Unde ⁊. v. ſunt libri legis

B

Eccleſiaſtici.xxxv. ¶ Qui conſeruat
legem multiplicat orationem. Econ
tra puerbiorum.xxviij. ¶ Et qui decli
nat aurem ſuam ne audiat legem ora
tio eius erit execrabilis.
¶ Secundus quinarius ſignat cuſtodi
am quinqꝫ ſenſuū. Unde math.v. Tu
autem cum oraueris intra cubiculū
tuum quod eſt cor humile ⁊ deuotū
⁊ clauſo oſtio ſenſuum exteriorum: o
ra patrem tuum. Simile yſaye.xxvi.
¶ Uade populus meus: intra in cubi
cula tua. claude oſtia tua ſuper te: ut
nullus videat te niſi deus qui videt ī
abſcondito. abſcondere modicum ad
momentum. id eſt fruere bono con
ſcientie: dum manes in corpore ⁊ exi
lio huius vite.
¶ Tercius quinarius ſignat meditatio
nem militum xp̄i: que maxime ſolet
excitare deuotionem. Unde canti.ij.
¶ Columba mea in foraminibus pe
tre. Columba eſt anima compuncta
que meditatur gemitum ꝑpter pecca
ta preterita. Foramina ſunt vulnera
paſſionis xp̄i. Simile yſa.ij. ¶ Ingre
dere in petram. id eſt conſidera paſſi
onem xp̄i. ⁊ abſcōdere in foſſa humo
per iugem meditationem vulnerum
eius. Et nota ꝙ dicitur ¶ Duo ho
mines aſcenderūt. In hoc ꝙ dicitur
duo: notatur virtus caritatis. quia ſi
cut ait philoſophus. Ita res contra
cta ⁊ adducta in anguſtum eſt ut om
nis caritas aut inter duos: aut inter
paucos iungeretur. In hoc quod di
citur homines notatur virtus man
ſuetudinis. qꝛ homo eſt animal man
ſuetum natura. Seneca. Humilitas
vetat ſuperbum eſſe aduerſuꝫ ſocios.
vetat auarum verbis. reb9. affectib9

C

cōmunem facilemqꝫ hoībus preſtat.
In hoc qḋ dicitur aſcenderūt: notatᷓ
deſideriū eternitatis. Coloſ.iij. Que
ſurſum ſunt querite ⁊c̄. Locus oratō
nis eſt templum ſiue eccleſia. qḋ nota
tur cum dicitur. Aſcenderūt in tem
plum ut orarent. Unde ait dn̄s Ma
th.xxi. ¶ Domus mea domus oratō
nis vocabitur. nō tn̄ locus eſt de ſub
ſtantia orōnis ꝙ alibi non poſſimus
orare cū deus ſit vbiqꝫ. Unde ꝓpheta
arguit iudeos qui putabant deū eſſe
localem. ⁊ ꝙ nō eſſet ſuper terrā in a
lio loco niſi in templo. Iſaye. vltimo.
¶ Que eſt domus iſta quam edifica
bitis. ⁊ quis eſt iſte loc9 quietis mee.
Sed ait ſalomon.iij. Regū.viij. Si
celum ⁊ celi celorum te capere non pn̄t:
quanto magis domus hec quam edi
dicaui tibi. Ex hoc patet ꝙ fidelis v
biqꝫ orare poteſt. Unde domin9 ait
Johis.iiij. ¶ Uenit hora qn̄ neqꝫ in
monte hoc: neqꝫ in iheroſolimis ora
bitis patrem. ſed veri adoratores ado
rabunt patrem in ſpū. i. bona intenti
one ⁊ veritate. i. ꝓ eternis. in quo in
nuit ꝙ hec duo ſunt de ſubſtātia orō
nis. Intencio bona ⁊ finis debitus
Locus autem ⁊ tempus non ſunt de
ſubſtantia ſed laudabilis circūſtantia
qꝛ locus ſacratus ⁊ benedictus aptior
⁊ vtilior eſt ad adorandū ꝑpter ſex.
Primo ꝑpter ſignationem. qꝛ locus il
le ſignat cor fidele. Unde.i. Cor.iij.
¶ Templum dei ſanctuꝫ eſt qḋ eſtis
vos.ij. Cor.vi. ¶ Uos eſtis templuꝫ
dei viui. qꝛ ſicut materiale templum
mundatᷓ. illuiatur. ornatur. ⁊ thuri
ficatur. ita ⁊ fidelis aīa mundari de
bet per cōtritionem ⁊ cōfeſſionem. Il
luminari per lectionē ⁊ predicatōem

D

Orari per bonam operatōem. thu
rificari per orōnem. Pſal. ¶ Domie
dilexi decorem domꝰ tue.
Secundo ꝓpter deuotionez. ꝙ in ere
ctione crucifixi maior excitatᷣ deuo
tio ⁊ feruentior eſt oratio. Hebre. xij.
¶ Reſpicientes in autorem fidei ⁊ cō
ſummatorez ihesum: qui ꝓpoſito ſibi
gaudio ſuſtinuit crucem ↄfuſione cō
tempta atqꝫ in dextera dei ſedet. Gre
gorius. Cum aſtat oranti ſacra yma
go dei naſcentis aut morientis: aut re
ſurgentis aut aſcendentis: ſtringat ne
ceſſe animam in amore virtutū.

¶ Tercio ꝓpter virtutez benedictionis.
ꝙ benedictio ⁊ oratio epalis maiorez
efficaciam ↄfert orōni vel oranti ad
impetrandū. Unde in collecta dicit.
Quiſquis hoc templū beneficia peti
turus ingreditur: cuncta ſe impetraſ
ſe letetur. Salomon ait. iij. Reg. viij.
¶ Dn̄e deus meus audi ymnum ⁊ o
ratione quam ſeruus tuus orat coraꝫ
te hodie: ut ſint oculi tui aperti ſuper
domū hāc die ⁊ nocte. ⁊ quicūqꝫ ora
uerit i loco iſto exaudies in loco hita
tionis tue in celo.

¶ Quarto ꝓpter fidelium ſocietatē quo
rum vota ↄueniūt ad idem petendū
Johelis. ij. ¶ Uocate ⁊ ↄgregate po
pulum. Ob hoc etiam ſunt campane
ut ad eoꝝ pulſatōnem populus in ec
cleſia ↄgregetur. Unde dominꝰ Nu
me. x. precepit moyſi. Fac tibi duas tu
bas argenteas quibus conuocare poſ
ſis multitudinem. Augꝰ. Multi mini
mi dum conueniunt fiunt magni. ⁊
impoſſibile eſt multoꝝ preces nō ex
audiri. Prouer. xviij. ¶ Frater qui
adiuuatur a fratre quaſi ciuitas fir
ma ⁊c.

E

Quinto ꝓpter diuinam inhabitatio
nem. ꝙ deus domum ſibi dicatam ⁊
orantes in ea quadā gracia ſpirituali
cuſtodit ⁊ viſitat. Unde ait ezechielis
xliij. ¶ Fili hominis locus ſolij mei.
⁊ locus veſtigioꝝ pedum meoꝝ: vbi
habito in medio filioꝝ iſrahel.

¶ Sexto ꝓpter frequentiam angeloꝝ
⁊ effugationem demonum ꝙ locum
benedictuꝫ: ⁊ orantes in eo angeli fo
uent. ⁊ demones abhorrēt. Unde de
angelis ait pſal. ¶ Preuenerunt prin
cipes ↄiūcti pſallentibꝰ. vbi dicit ber
nardus. O ꝙ felix eſſes ſi ſpūalibus
oculis intueri poſſes quō preueniūt
principes ↄiuncti pſallētibꝰ: videres
ꝓculdubio qua cura. quo tripudio
interſunt cantantibus. aſſiſtunt oran
tibus. aſſunt meditantibus. Hos con
templatur pſalmiſta cum dicit ¶ In
conſpectu angelorum pſallam tibi.
Criſoſtomus vero ait. ꝙ nō audeo ac
cedere vbi reponitur corpus xpiſti.
⁊ celebrantur diuina miſteria. Gene
ſis. xviij. ¶ Quā terribilis eſt locꝰ iſte
non eſt hic aliud niſi domus dei: et
porta celi.

Qualiter autem ſit orandū exemplo
publicani oſtenditur: qui in ſpiritu
humilitatis ⁊ in animo contrito deū
ſibi ꝓpicium exorauit. propter quod
iuſtificari meruit. ſed ꝙ omne bonū
per oppoſitum pulchriꝰ eluceſcit. pri
mo introducitᷣ phariſeus qui iactan
ter ſe extulit. ꝓpter qd̄ diuinum iudi
cium nō placauit: ſed potiꝰ irritauit.
Publicanus aperte malus. phariſeꝰ
ficte bonus deſignatur Sed ſicut ait
Jheronimus. In comparatione du
orum maloꝝ minus malum eſt aper
te peccare: ꝙ ſanctitatem ſimulare.

Job.xxiij. ¶ Simulatores ⁊ callidi ꝓuocant iram dei. Superbia phariſei in tribus exprimit.

¶ Primo in ſtatu: corporis cum dicit. Phariſeus ſtans: cum dicatur pſa. xlviij. ¶ Vultu in terra dimiſſo adorabunt te. Eccleſiaſtici. xxix. ¶ Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit.

Secundo in elatione mentis cum dicitur. apud ſe orabat. tanq̄ ſibi placēs Grego. Oratio hominis placentis ſibi non aſcendit ad deum: non tamen inuenitur oraſſe: ſed tantū ſe laudaſſe ⁊ oranti inſultaſſe.

¶ Tercio in iactura oris cum dicit. Deus: gratias tibi ago. Ecce vſurpat ſibi hoc quod ꝓprie eſt perfectorum: cū dicat eccleſiaſticus. xv. ¶ Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. Commēdat etiam ſe ab omnimoda bonitate. Primo. quia malum non fecit cū dicit. Quia non ſum ſicut ceteri hoīes: raptores. id eſt nō peccaui in ꝓximū. iniuſti. id eſt non peccaui in deū. adulteri. id eſt non peccaui in meipſum Omnes ſunt tales. ego ſolꝰ ſum iuſtꝰ velut etiam hic publicanꝰ. ex vicino publicano creuit ei tumoris occaſio. quia ut ait gregorius. Incentiuū elationis reſpectus deterioris. ſicut cautela humilitatis conſideratio melioris. Deinde commendat ſe de bono quod fecit cum dicit. Ieiuno bis in ſabbato. id eſt in ebdomada. in quo oſtendit q̄ bene ordinatꝰ eſt ad ſeipſum. Decimas do omnium que poſſideo. in quo oſtendit q̄ bene ordinatus eſt ad deum. ſed poſſumus ei dicere Tu de te teſtimonium perhibes phariſee. teſtimonium tuum non eſt verum. Prouerbio. xxvij. ¶ Laudet te alienus ⁊ non os tuum. extraneus: ⁊ non labia tua In tribus iſtis peccauit. quia ceteros cōtempſit. de bonis proprijs ſuperbiuit. peccata propria non attendit: cum dicatur yſaye. xiiij. ¶ Ab aquilone fumus veniet. id eſt a dyabolo temptatō procedet que obſcurat intellectum. ⁊ ſtupidum reddit affectum. ⁊ non eſt qui effugiat agmen eius. quia in multis offendimus omnes. prima Iohis. i. ¶ Si dixerimus. quia peccatum nō habemꝰ ipſi nos ſeducimus. ⁊ veritas in nobis non eſt. Job. xv. ¶ Quid eſt homo ut immaculatꝰ ſit. ⁊ ut iuſtus appareat natus de muliere. vbi dicit alia littera. ¶ Nemo mundus a ſorde nec infans cuius vniꝰ diei vita eſt ſuper terram.

¶ Huic penitus contrarius extitit publicanus: qui coram deo nihil niſi peccata ſua reſpicere voluit. Unde publicanus a longe ſtans: tanq̄ pollutus. quia peccauerat in ſeipſum. Ecce pudor. nec oculos ad celum leuabat. q̄ offenderat deum. ecce timor. ſed percutiebat pectus ſuum. quia leſerat ꝓximum. ecce dolor. Auguſtinꝰ Quid eſt pectꝰ tundere: niſi arguere quod latet in pectore. ⁊ euidente pulſu occultum caſtigare peccatum. Stabat igitur a longe non audens appropinquare ſanctis. quia ſe reputabat immundum. Dederat namq̄ ſalomon quatuor oracula ante templum. Primum in quo erat lauatorium et altare eneum. ⁊ ibidem orabant ſacerdotes.

¶ Secundum iuxta illud. in quo ora

bant viri.
Tercium illud in quo orabant muli
eres.
Quartum in quo orabant immũdi
⁊ gentiles. In hijs diſtinguunt᷑ qua
tuor genera orantiũ
Immundi ſunt adhuc exiſtentes in
mortali: qui debent orare ut mundē
tur a peccato. Iuxta illud pſalmiſte.
¶ Amplius laua me ab iniquitate me
a: ⁊ a pctõ meo munda me.
Per mulieres notantur illi qui tãtuȝ
mundati ſunt a peccatis: verumtamē
debiles ſunt ad bene agendum. Iſti
debent orare ut roborentur in opere
bono. Unde dicitur eccleſiaſtici .xxx-
viij. ¶ Fili in tua infirmitate ne de-
ſpicias teipſum: ſed ora dominum: et
ipſe curabit te. ¶ Per viros notãtur
fortes in bono opere: qui poſſunt cuȝ
apoſtolo dicere ad philippenſes quar
to ¶ Omnia poſſum in eo qui me cõ
fortat.

¶ Per ſacerdotes notantur contempla
tiui qui domino iugiter offerunt ſa-
crificium laudis in oratione ⁊ deuo-
tione mentis. De quibus yſaye. lxi.
¶ Uos ſacerdotes domini vocabimi
ni miniſtri dei noſtri dicetur vobis.
Hijs quatuor generibus hominum
competunt illa quatuor que diſting-
uit apoſtolus. i. thimo. iij. ¶ Obſecro
primo omnium fieri obſecrationes.
orõnes. poſtulationes. gratiarumacti
ones. Obſecrationes competunt exñ:
tibus in peccato. Eſt enim obſecratõ
adiuratio ꝑ amouẽdis malis. Sicut
enĩ cum ſeruus offendit dominũ nõ
audet per ſe accedere ad rogandum:
ad mediatorem accedit. ita ⁊ peccator

obſecrat deum ꝑ amotione culpe: nõ
per ſe: ſed per ſanctos. cum dicit San
cte petre. ora pro nobis. Itẽ per paſſi
onem ⁊ crucem tuam. libera nos do-
mine. quod tale eſt ut ait beatus ber
nardus. ac ſi latro deprehenſus ⁊ iam
vicinus ſuſpendio: nec inueniens in
eo vnde miſericordiam deprecetur:
extendit brachia ⁊ dicat. Sic paſſus
eſt xpriſtus. ut ad pietatem moueat
circumſtantes. ¶ Orationes compe
tunt iam conuerſis: ſed adhuc infir-
mis. Eſt enim oratio de bonis dan-
dis in via. ſcilicet virtutibus ⁊ bonis
operibus. ¶ Poſtulationes autem
competunt bene agentibus. Eſt enĩ
poſtulatio de bonis dandis in patri-
a: que ſciliȝ iam iuſtis gloria celeſtis
datur ¶ Gratiarumactiones com-
petunt contemplatiuis. Sunt enim
de bonis datis cum ad ſingula que-
qȝ benedicitur ipſe deus in donis ſu
is ⁊c̃.

¶ Sequitur. Nolebat ad celuȝ oculos
leuare. ſe cognoſcebat ingratum be-
neficijs celeſtibus ⁊ diuinis. Unde
dicit beatus Bernardus. Qua frõ-
te oculos attollam ad vultum tam
boni patris tam malus filius. pudet
indigna geſſiſſe generi: non pudet
tanto patre vixiſſe degenerem. exitus
aquarum educite oculi mei. operiat
confuſio faciem meam. vultum me-
um pudor ſuffundat. occupatqȝ cali-
go. deficiat in dolore vita mea ⁊ anni
mei in gemitibus.
Nolebat etiam oculos ſuos leuare
ad celũ. quia propoſuerat terrena ce
leſtibꝰ. ⁊ tranſitoria ſempiternis q̃d
fieri non debet. cum dicat Salomõ

k

Proverbiorum.xxv. Celum ſurſum
⁊ terra deorſum. Unde pſalmiſta
Quid enim mihi eſt in celo ⁊ quid
a te volui ſuper terram. quaſi diceret
Penitens cur reliqui tam magna ꝓ
tam modicis. Percutiebat pectus ſu
um argués ſe de duricia lapidei cor
dis ſui. Iohelis.ij. ¶ Scindite corda
veſtra ⁊ non veſtimenta veſtra. In
tonſione pectoris tria notantur Ict9
Sonus ⁊ Tactus. In ictu contritio
que quaſi comminuit In ſono confeſ
ſio que dulciter ⁊ delectabiliter can
tat in aure dei. In tactu ſatiſfactio
Nã in collectione digitorum expri
mitur congeries bonorum operum
In pectore quoqꝫ notatur diſcretio.
quia penitencia debet eſſe diſcreta
Romanos.xij. Rationabile ſit obſe-
quium veſtrum. Preter hec. in tonſi
one pectoris notatur relaxatõ venali
uꝫ que octo modis ſiue remedijs di
mittuntur. ſ. Generali confeſſione
Pectoris tonſione. Aque benedicte
aſperſione. Cordis contritione. Doi
ca oratione. Epiſcopali conſignatiõe
Sacerdotali benedictione. Sacra
ꝯmunione. Elemoſinarum largitio
ne. ⁊ Iniuriarũ ꝯdonatione. Unde
verſus. Confiteor tondo. reſpargor
conteror oro Signor edo dono. per
que venialia pono ¶ Nunc ad ꝯſidẽ
rationem ipſius orationis accedam9
ſcꝫ. Deus propitius eſto mihi pecca
tori. Oratio iſta breuis eſt ⁊ magne
virtutis. vnde ſancti patres taleꝫ ſta
tuerunt ſibi modum orandi. vt qui
libꝫ. primo tñ dicto ſymbolo. quaſi r̃
cenſito ſue fidei fundamento dicat
ter. Qui plaſmaſti me miſerere mei.

l

Et Deus ꝓpicius eſto mihi peccato
ri. ⁊ compleat orationem dominicaꝫ
cum gemitu ⁊ contritione cordis
Et ſi locum ⁊ tempus habuerit dep̃
cetur beatam virginem. ſanctos quo
qꝫ apoſtolos ⁊ martires vt itercedãt
pro eo. ⁊ armata fronte ſigno ſancte
crucis. eleuatiſqꝫ in celum oculis. ma
nibus ⁊ corde deo gracias agat. Un
Innocencius primus ait Commonẽ
di ſunt fideles vt generaliter a mini
mo vſqꝫ ad maximum diſcant domi
nicam orationem ⁊ ſimbalum quo-
niam in hijs duabus ſentencijs om
nis fidei criſtiane fundamentũ in-
cumbit. ⁊ niſi quis has duas memo-
riter tenuerit. ⁊ ex toto corde credi-
derit ⁊ orationem ſepiſſime frequen
tauerit catholicus verus eſſe non po
terit.

¶ In hac oratione primo captat beni
uolenciã. cum dicitur. Deus. Quam
uis hoc vocabulum. deus. domini
cam excellenciam predicet. ex diuer
ſis tamen adiunctis diuerſam habet
ſignificationen. ſignat enim diuinaꝫ
potenciam. vt ibi. In principio crea
uit deus celum ⁊ terram

¶ Item ſapienciam. vt ibi. Deus docu
iſti me a iuuentute mea.

Item iuſticiam. vt dicitur. Exodi. x
x. ¶ Ego ſum deus zelotes viſitans
iniquitatem patrum in filijs.

¶ Item miſericordiam. vt hic. Deus
propicius eſto mihi peccatori. quaſi
tu qui ſũme miſericors es ⁊ clemens
Unde ſcḋm [illegible]amaſcenum triplicem
habet interpretationem

¶ Interpretatur enim curans. quod
pertinet ad potenciaꝫ. videns. quod

pertinet ad ſapienciam. quaſi diceret publicanus. Peccaui contra poten-ciam patris per infirmitatem. ⁊ ideo tu qui ſumme potens es cōforta me. Peccaui contra ſapienciam filij per errorem. Jdeo tu qui ſumme ſapiēs es doce me. Peccaui contra bonitatē ſpiritusſancti. per maliciam. Jdeo tu qui ſumme bonus es ignoſce mihi. Deinde implorat miſericordiam. cū dicit. ꝓpicius eſto mihi quem feciſti quem aſſumpſiſti ⁊ redemiſti. cui ſpiritum ſanctum miſiſti. cui gloriam promiſiſti. ¶ Hanc formam ſeruat eccleſia in letanijs. cum dicit. ꝓpicius eſto. parce. ⁊c. Dicitur aūt ꝓpicius a ꝓpe. ꝙ deus aꝓpinquat ad peccatorē per effectum mīe. non valentem ad ſe accedere. ꝓpicius autem eſt. non ſolum ignoſcendo. Jutta illud Qui ꝓpiciatur omnibus iniquitatibus tuis. ſꝫ etiam vlciſcendo. Unde Deꝰ tu ꝓpiciꝰ fuiſti eis. ⁊c. Quia ex magna mīa eſt ꝙ caſtigat ne nos peccare delectet.

¶ Tercio oſtendit ſuam miſericordiā cum ſubdit. peccatori. quaſi diceret. Jniquitatem meam agnoſco. ⁊c. Nec ait peccanti. ſed peccatori. vt grauius ſe accuſet. Unde dicitur. Prouerbiorum. xiiij. Juſtus in principio accu-ſator eſt ſui. ⁊ ideo deuote orauit. ⁊ ſe ipſum accuſauit. ideo iuſtificari promeruit. Unde ſequitur Amen amen dico vobis deſcendet hic iuſtificatꝰ in domum ſuam ab illo. comparatione illius qui ⁊ magnitudine tumo-ris phariſeyi magni apparet iuſtificacio publicani. vnde Judith. vi. Jntuere ſuperbiam illorum. ⁊ reſpice humilitatem noſtram.

Eſt autem duplex iuſtificatio Una a culpa. Alia a pena per ſatiſfactionē De prima Ezechielis. xvij. Quacunꝙ hora peccator ingemuerit iniquitum eius non recordabor.

De ſcda. Jſaie. xl. Dimiſſa iniquitas illius. id eſt purgata ⁊ ſoluta per penas. ⁊ ideo quia ſuſcepit de manu dī duplicia pro omnibus peccatis ſuis ſcꝫ tribulationem in corpore. ⁊ anguſtiam in mente

¶ Dominica xij. Ad Corinthios tercio

Fratres Fiduciam talem habemus per criſtum ad deum. Non ꝙ ſufficientes ſumus cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis Sed ſufficiencia nr̄a ex dō eſt Qui ⁊ idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamenti. non littera. ſed ſpiritu. Littera em̄ occidit. ſpiritꝰ autē viuificat. ꝙ ſi miniſtratio mortis litteris difformata in lapidibus fuit in gloria. ita vt filij iſrahel non poſſent intendere in faciem moyſi ꝓpter gloriam vultus eius que euacuatur. quomō nō magis miniſtratio ſpiritus erit in gloria

¶ Euangelium. Marci vij

In illo tempore exiens iheſus de finibus tyri. venit per ſydonē ad mare galilee. inter medios fines decapoleos. Et adducunt ei ſurdum ⁊ mutum. ⁊ deprecabantur eum vt imponat illi manum. Et appreben-dens eum de turba ſeorſum. miſit digitos ſuos in auricalas eius ⁊ exſpuens tetigit linguam eius. ⁊ ſuſpici-ens in celum ingemuit. ⁊ ait illi

Effeta qđ eſt ad aperire. Et ſtatim
aperte ſunt aures eius Et ſolutum ē
vinculum lingue eius ⁊ loquebatur
recte ⁊ precepit illis ne cui dicerent.
Quanto autem eis precipiebat. tāto
magis plus predicabant. ⁊ eo ampli
us āmirabantur dicentes. Bene oīa
fecit. ⁊ ſurdos fecit audire. ⁊ mutos
loqui.

¶ Dominica .xij.

Sermo nonageſimuſquintus

¶ De euangelio.

Exiens ihēſus de fini
bus. Tyri. venit per ſydonē
ad mare galilee. inter medi
os fines. ⁊c. ¶ In preſenti officio a
gitur de reparatione humana. ſ. de
reparatione per graciā que fit in p̄
ſenti. ⁊ de reparatione per gloriam i
futuro ¶ De prima agitur in euan
gelio. vbi dominus curat ſurdum ⁊
mutum. quia ſicut ait. Jeronimꝰ. Ge
nus humanū tanꝗ̄ vnus hō varia
peſte conſumptus. in prothoplauſto
cecatur dum pomū videt. ſurdus fit
dum vocē mulieris audit. odoratꝰ
dum odoratur emungitur. immute
ſcit dum loquitur. Mancus fit dum
manum ad pomum erigit. ad amo-
rem temporaliu m incuruatur dum
ſuperbe aduerſus dominum erigit᷑.
Ydropicus fit dum concupiſcit. clau
dus fit dum ad arborem progredi
tur. lepra ſuffunditur dum veſte in
nocencie nudatur. demoniacus fit.
dum diuitatem appetit. morte mori
tur. dum ſe audacter excuſat. ⁊ culpā

ſuam in deum refundit. Ab hijs pe
ſtibus nos criſtus per graciam libe
rat

¶ De ſcđa reparatione agitur in epiſto
la. in qua intendit apoſtolus per mł
ta argumenta confirmare credentes
in fide generalis reſurrectionis. ve
rum quia vtraqꝫ reparatō fit in vni
tate eccleſie. Jdeo canitur in introitu
miſſe. Deus in loco ſancto ſuo. licēt e
nim deus vbiqꝫ ſit per preſenciam. ſi
cut ipſe ait. Jeremie. xxiij. Celum ⁊
terram impleo. tamen in hoc. ſ. in ec
cleſia ſpecialiter eſt per graciam. Hic
etiam fideles colligit in vnitate fidi
⁊ amoris. vnde ſequitur. deus qui ī
habitare facit vnius moris in domo
Juxta illud Actuum. iiij. Multitudi
nis credencium erat cor vnum ⁊ aiā
vna. i. intellectus in fide ⁊ eadē vo
luntas in caritate. ⁊ licet modo in in
firmitate ſint. quia paſſibiles ⁊ mor
tales. ipſe tamen dabit virtutem vt
ſint impaſſibiles. ⁊ fortitudinem. vt
ſint immortales. quod erit in reſurre
ctione. quando nouiſſima inimica đ
ſtruetur mors. Jn hoc igitur euan-
gelio tres perſone diſtinguuntur. ſcꝫ
Medentis. Languentis. ⁊ intercedē
tis. Medicus eſt criſtus. Languens
ſurdus ⁊ mutus. Intercedentes ſunt
deprecantes pro eo.

¶ Circa medicum notatur ſollicitudo.
viſitandi infirmos. cum dicitur. Ex
iens ihēſus đ finibus tyri. venit per
ſydonem. ¶ In quibus verbis no-
tatur ꝙ a quibuſdam recedit. per q̄ſ
dam tranſit. ad quoſdam accedit. Re
cedit ab obſtinatis. ꝙ ſicut ait Job. x
xi. Dixerunt domino deo. recede a no
bis ſcienciā viaꝝ tuarum nolumus.

trāſit per inconſtantes. quia ſicut ait
Luce.viij. Ad tempus credūt
Accedit moraturus ad perſeuerātes
ſicut ait Johannis decimoquarto
Veniemus ⁊ manſionem apud eum
faciemus. Tyrus nanq; interpretat̄
anguſtia in qua plurimi infirmant̄
Quia multiplex anguſtia
Primo rei temporalis. De qua. pri
mo Regum.xxij. Conuenerunt ad
dauid qui erant in anguſtia conſtitu
ti ⁊ oppreſſi ere alieno ⁊ amaro ani-
mo. Multi enim ſic anguſtiantur de
paupertate temporalium ꝙ de alio
non cogitant vel loquuntur Unde
Eccleſiaſtici. xxvij. ¶ Sicut in per
cuſſura cribri permanebit puluis. ſic
opera hominis in cogitatu illius. ꝙ
eiecto frumento gracie de corde hoi
nis non remanet in eo niſi cogitatio
rei temporalis
Scdo pene corporalis. Unde ſaul a
it ad adoleſcentem. ſcdo Regum.i.
¶ Sta ſuper me ⁊ interfice me. quo
niam tenent me anguſtie. ita ⁊ multi
deſiderāt mori vt preſentes dolores
finiant. ⁊ de doloribus ſempiternis
non cogitant. Unde dicitur Amos.
quinto. ¶ Ve deſiderantibus diem
domini vt quid eam vobis
¶ Tercio diuiſiones cordis. De qua di
citur. Iſaie.xxviij. ¶ Coanguſtatum
eſt ſtratum. ita vt alter decidat ⁊ pal
lium breue vtrumq; operire non po
teſt
¶ Stratum eſt conſciencia que ſponſū
⁊ adulterum. id eſt criſtum ⁊ diabo
lum ſimul non valet admittere.
Pallium breue amor. quia non po-
teſt amari deus ⁊ diabolus ſimul

Quia ſicut ait poeta. Scampno bip
tito quaſi nens diſcumbit vtriq;
Alterius vires ſubtrahit alter amor
Quarto remordentis conſciencie
De qua dicitur. Eccleſiaſtici. decio
tercio. ¶ Beatus qui non eſt ſtimu
latus in triſticia delicti. quem non r̄
mordet conſciencia pro delicto ali-
quo. quoniam ſicut dicit gloſa ſuper
illud. adiutor i tribulationibus que
inuenerunt nos nimis. nulla maior
tribulatio. ꝙ delictorum conſciencia
Quinto accidie. De qua dicitur Ec
cleſiaſtici triceſimo. ¶ Triſticiam nō
des anime tue. ⁊ non affligas teipſū
in conſilio tuo. id eſt in cogitatu tuo.
Unde ⁊ accidia diffinitur a Dama
ſceo. Afflictio ſiue triſticia aggrauās
⁊ hoc eſt infirmitas religioſoꝝ qui
deſignati ſunt in helya. De quo dici
tur.iij. Regum. decimonono. Qui
cum fugerꝫ a facie ieſabel in deſerto
proiecit ſe ad vmbraꝫ iuniperi. ⁊ pe
tijt anime ſue vt moreretur.
¶ Per iuniperum notatur religio. ꝙ
ſub cinere illius conſeruatur ignis ꝑ
annum. ita ⁊ feruor in religione nu
tritur. ſed multi non proſpiciunt ad
vmbraꝫ iuniperi. quia torpent a bo
no opere refrigente feruore
Quos angelus id eſt gracia excitat.
mouens vt ſurgant. ⁊ comedant pa-
nem ſubcinericium. id eſt cogitent
criſtum pro ſe tot oppbria paſſum. ⁊
hoc eſt aqua lacrimarum. nec ſemel
de criſto cogitare ſufficit. ſed frequē
ter donec veniamus ad montem dei
oreb. id eſt ad menſam celeſtis glorie
vbi plene reficiemur
¶ Fines harum triſticiarum ſunt mo

E

tus dſperationis. quia non habet vl
tra diabolus in hac vita quo valeat
impellere peccatorem. Unde Abdi
as. ¶ Uſq; ad terminum dimiſerunt
te viri federis tui. id eſt demones
Sydon interpretatur venatio
Ubi notandum ꝙ venator criſtus
homo. id eſt diabolus. Criſtus vena
tur animas hominum ad ſalutem ꝑ
predicatores ſuos. De quibus dicit
Jeremie. decimoſexto. ¶ Mittam ve
natores meos ⁊ venabuntur eos de
omni monte ſuperbie. ⁊ de omni col
le auaricie. ⁊ de cauernis petrarum
luxurie. ¶ Unde ⁊ ciuitas andree ⁊
petri dicta eſt betſayda. id eſt domus
venationis.
Venator quoq; diabolus ad perditi
onem. Unde dicitur Eccleſiaſtici. xx
vij. ¶ Leo venationi inſidiatur ſem
per. ⁊ ſpecialiter quos reputat quaſi
delicias. Unde dicitur Eccleſiaſtici.
xiij. ¶ Venatio leonis onager i here
mo. Item Abbacuck. i. Incraſſata eſt
pars eius ⁊ cibus eius electus
Venantur etiam homines ſuperbi
prelationes. Luxurioſi carnales de
lectationes. Auari diuicias tempora
les
¶ Primi ſignantur per nemproth.
De quo dicitur. Geneſis. x. ¶ Ipſe ce
pit potens eſſe in terra. ⁊ erat robu
ſtus venator coram domino. id eſt
excitator ⁊ oppreſſor hominuʒ amo
re dominandi.
Scdi ſignantur per lamech. qui pri
mꝰ bygamiam introduxit. cā carnalꝭ
dilectionis. tales ſunt hodie qui nō
ſūt ꝯtenti ꝓprijs vxoribꝰ. niſi vt ha
beant ꝯcubinas ¶ Tercij ſignantur
per eſau qui intentus venationi be

F

nedictionem patris amiſit. ita ⁊ mul
ti propter ſollicitudinem lucri tem
poralis amittunt benedictionem et
ne hereditatis Mare galilee ſignat
penitentes propter triplicem amari
tudinem. ſ. cordis oris ⁊ operis.
Habet enim amaritudinem cordis i
cordis contritione Unde Iſaie. xxx
viij. Recogitabo tibi omnes annos
meos in amaritudine anime mee
Item amaritudinem oris in confeſ
ſione. Unde dicitur Job. vij. Non ꝑ
caʒ ori meo. ſicut ille qui cauſa pudo
ris peccatum ſuum non exprimit
Loquar in tribulatione ſpiritus me
i quod eſt contra illos ⁊ illas in qui
bus plus appareʒ in confeſſione riſus
ꝙ luctus. Fabulabor cum amaritu
dine anime mee ſingulas circumſtan
cias confitendo. ¶ Item amaritudi
neʒ operis in ſatiſfactione. pro eo ꝙ
non pōt tm̄ ſatiſfacere quantum eſti
mat ſe teneri. Ruth. i. Ne vocetis me
noemi. i. pulchrā. ſ; vocate me mara. h̄
eſt amarā. qꝛ valde amaritudine re
pleuit me omnipotens. egreſſa plena
⁊ vacuā reduxit me dn̄s. Galilea in
terpretatꝰ tranſmigratō. vel rota. vel
reuelatio. In tranſmigratione no
tatur ſtatus incipientium qui trāſmi
grantꝰ de vicijs ad virtutes. Ezechi
elis. xij. Fili hoīs fac tibi vaſa tranſ
migrationis. ⁊c̄. In rota ſtatus pro
ficientiū. qui ex oī parte voluuntur
⁊ nullo angulo elationis īpediuntur
iter ꝓſpera ⁊ aduerſa. Ezech. i. Quo
cunq; ibat ſpiritus illuc ⁊ rote. ⁊c̄.
In reuelatione ſtatus perfectoꝝ qui
bꝰ deꝰ r̄uelat archana ꝯſilij ſui Joh.
xv. Uos aūt dixi amicos. qꝛ oīa que
audiui a p̄re meo notum feci vobis.

G

Sed quoniam deus omnem ſtatuz
preſentis vite imitari regulis ſue le
gis recte adiungitur. Inter medios
fines decapoleos. Decapolis eſt regnū
decem ciuitatum. ⁊ ſignat caritatem.
in q̄ pendet tota lex ⁊ prophete. Ro
manos. xiiij. Plenitudo legis eſt dile
ctio. ⁊ recte dicit medius finis. quia
vt dicit Ariſtotiles. virtus eſt media
inter ſuperhabundāciam ⁊ defectuʒ
Unde dicitur. Canticorum. iij. Me
dia caritate conſtrauit ⁊ ibi. mediuʒ
tenuere beati

Circa languidum notatur defectus
quantum ad ſermocinationeʒ quod
eſt proprium hominis in quo maxi
me precellit brutis. Hoc enim quod
mutus nouerat patens ad proferen
dum. In eo ꝙ ſurdus non erat po
tens ad recipiendum ſiue intelligen
dum prolata. vnde nō ſine cauſa qui
dam philoſopi portam mentis voca
uerunt auditum. Et eſt notandum
ꝙ naturaliter ſurditas ſequitur mu
titatem Nam omnis naturaliter mu
tus per conſequens erit ſurdus. ⁊ h̄
eſt quia nerui procedētes ad linguā
continue ſunt in origine neruis ad
aures peruenientibus Unde opilato
neruo lingue circa principium neceſ
ſe eſt ⁊ opilari neruos aurium

Spiritualiter vero fit econuerſo
Nam qui ſurdus eſt in audiendo ne
ceſſe eſt vt ſit mutus in docendo. Ec
cleſiaſtici. v Eſto manſuetus ad audi
endū verbum dei. vt intelligas ⁊ ſa
piencíam. proferas reſponſum verū
⁊ hac de cauſa iſte prius dicitur fuiſ
ſe ſurdus. deinde mutus. Et nota ꝙ
ſicut dicit Ariſtotiles Inſtrumentuʒ

h

auditus natura poſuit in medio ro
tunditatis capitis. vt homo audiat
circumquaqꝫ. De quo dicitur Iaco
bi. primo. ¶ Sit omnis auteʒ homo
velox ad audiendum

Primo debemus audire verbum p̄
dicationis. quia dominus ait Luce.
xi. ¶ Beati qui audiunt verbuʒ dei
⁊ cuſtodiunt illud. Sed iam pauci
ſunt qui velint illud audire. Unde
dicitur. Jeremie. vi. Conſtitui ſuper
eos ſpeculatores. ⁊ dixi. audite voceʒ
tube. ⁊ dixerunt non audiemus. vn
de contra tales adducit in teſtimoni
um reginam auſtri. que venit a fini
bus terre videre ſapienciam ſalomo
nis.

Scd̄o debemus audire clamorem
dominice paſſionis. De quo ad he
breos. quinto. Cum clamore valido
⁊ lacrimis preces offerens exauditꝰ
eſt pro ſua reuerencia. Hunc clamo
rem audiuit terra ⁊ tremuit. audiuit
ſol ⁊ obſcuratus eſt. Item audierunt
petre ⁊ ſciſſe ſunt. Item audierūt
monumenta ⁊ aperta ſunt. Ne ſis er
go terra inſenſibilior. lapide durior.
ſepulchris deſperatior. Sed multi
hoīes hunc clamorem expellunt deſi
derio terrenorum. Unde ait. Job. x
vi. ¶ Terra ne operias ſanguineʒ me
um neqꝫ inueniat locum in te latēdi
clamor meus

Tercio debemus audire clamorem
damnationis eterne comminationis.
De quo dicitur. Jeremie. xv. A faci
e manus tue ſolus ſedebam quoniaʒ
comminatione repleſti me.

Item dicitur. Job. xxvi. Cū vix pu**ā**
ſtillā ſermonis eius audierimꝰ. quis

I

poterit tonitrum magnitudinis ei9
intueri per ſtillam primus aduent9
per tonitruum ſcd̃s deſignatur. vnď
ſicut ait idem. xxvij. Tonabit voce ſu
a mirabiliter. Ite maledicti in igné
eternum. ⁊ tunc ſicut ait. Sophonie
primo. Vox clamoris erit a porta pi
ſcium. ⁊ vlulatus. a ſcd̃a porta piſciũ
dicuntur oculi propter curioſitatem
a qua erit clamor quando dampnati
videbunt omnia ſcelera ſua. Porta ſe
cunda auditus a qua erit vlulatus
qñ contra eos ſentencia terrifice dat̃
Quarto vocem pauperis. ⁊ ipſe cla
mabit ⁊ non exaudietur. ſicut i diui
te qui nec guttam aque potuit impe
trare. quia ſicut dicitur. Jacobi. ij.
Judicium ſine miſericordia fit ei. ⁊c̃
Quinto precationem offendentis
Unde Ecci. xxxix. Relinque proxio
tuo nocenti te. ⁊ tunc deprecanti tibi
peccata ſoluentur. Mathei. vi. Si nõ
dimiſeritis hominibus. nec pater ve
ſter dimittet peccata veſtra. Qui hos
clamores non audit ſurdus eſt apd̃
deum. Mutus vero dicitur qui ex
defectu virtutis motiue vel alicui9
inſtrumenti leſione ſermone caret.
Apud deuȝ vero mutus eſt quantũ
cũq; laq̃tur. qui vtilia non loquitur
Pſalmiſta. Quoniam tacui ab accu
ſatione peccati populi a laude dei ab
edificatione proximi. inueterata ſũt
oſſa mea. i. inferior fortitudo debili
tata. dum clamareȝ tota die. gloſa ibi
tacuit. vnde proficeret. nõ tacuit vn
de deficẽt. Et nota ꝙ homines vtũ
tur tm̃ ſermone. quia illi bene loquũ
tur qui ymaginem dei in ſe cuſtodi
unt. ceteri vero quaſi animalia bruta

K

irracionabilia clamorem emittunt
Superbus enim rugit vt leo. Unď
Prouerbiorum. xxviij. Leo rugiẽs
⁊ vrſus eſuriens principes ipſius ſu
per populum pauperem Luxuri
oſus hynnit vt equus Unde dicitur
Jeremie. v. Equi amatores femīas
emiſſarij facti ſũt. vnuſquiſq; ad vx
orem proximi ſui hynniebat
Auarus vlulat vt lupus. Unde Oſe
e. vij. Non clamauerunt ad me ī cor
de ſuo. ſed vlulabant in cubilibus ſu
is Inuidus ⁊ d̃tractor ſibulat ve
lut ſerpens. Unde dicitur Sophoni
e. ij. Omnis qui tranſit per eam ſi
bulat. Eccleſiaſtici. x. Si mordeat ſer
pens in ſilencio nihil eo minus habȝ
qui occulte detrahit.
Tales quantumcunq; clament muti
ſunt. nec intelligunt a domino
Pſalmiſta. Iniquitatem ſi aſpexi in
corde meo non exaudiet deus
Circa interceſſores notantur duo
Primo enim adducunt languidum
ad iheruſalem. Deinde orant pro eo
cum ipſe pro ſe non poſſit orare
Primo em̄ per tales deſignantur p̄
lati ⁊ ſacerdotes q̃ verbo exhortatio
nis exemplo boni operis ⁊ affectu
pie compaſſionis tenẽtur ducere pec
catores ad criſtum Unde Joſeph ait
Geneſis. xliiij. Non videbitis faci
em meam niſi adduxeritis fratrem
veſtrum minimum vobiſcum. quia
dampnabile eſt prelato ſi vel vn9 ex
ſibi commiſſis propter ei9 negligen
ciam amittatur
Sed quidam per praua exempla
potius ducunt animas ſubditorum
ad interfectorem. ꝙ ad ſaluatorem.

De quibus. Ozee. ix. Effraym addu
cet ad interfectores filios ſuos. Vn
de talibus conqueritur dominus E
zechielis. xxxiiij. Quod infirmũ fu/
it non conſolidaſtis. quod confractũ
fuit non alligaſtis. ⁊ quod abiectum
fuit non reduxiſtis. ⁊ quod perierat
non queſiuiſtis

¶ Item decem ſunt que ad criſtum ad
ducunt

¶ Primum eſt virtus predicationis
Vnde Actuum. ij. Hijs auditis com
puncti ſunt corde

¶ Secundum exemplum bone operati
onis. Prouerbiorum. xxvij. Ferruz
ferro acuitur

¶ Tercium eſt virtus alterius oratio/
nis. Vnde. Luce. xix. Domine dimit
te eam ⁊ hoc anno.

¶ Quartum familiaritas viri ſpiritua
lis. Vnde Ruth ait. noemi. Populꝰ
tuus. ⁊ populus meus. ꝛc.

¶ Quintum eſt elemoſina Actuum x.
Orationes tue. ⁊ elemoſine tue aſcen
dunt in conſpectu dei.

¶ Sextum miracula. Vnde de paulo
dicitur Actuum. ix. Et circumfulſit
eum lux de celo

¶ Septimum eſt paupertas rei tem/
poralis. pſalmiſta. Imple facies eoꝝ
ignominia. ꝛc.

¶ Octauum Infirmitas corporalis
Pſalmiſta Multiplicate ſunt infirmi
tates eorum. ꝛc.

Nonum eſt timor mortis Pſalmiſta
Cum occideret eos querebant eum.

Decimuz eſt anguſtia tribulationis
Vnde Iſaie. xxvi. Domine in angu
ſtia requiſierunt te.

¶ Secũdo tenentur orare pro ſubditis
Vnde de aaron legitur. Numeri. x
vi. Stans inter mortuos ac viuẽtes
pro populo deprecatus eſt ⁊ plaga
ceſſauit. Mortui ſunt peccatores. orã
da eſt remiſſio prope viuentes iuſti
quibus orandũ eſt augmentuz gra
cie. ſed dicit beatus Gregorius Quo
modo alijs veniaz poſtulat qui vtrũ
ſibi iudex ſit placatus ignorat. cuncti
liquido nouimus. quia cum his qui
diſplicet ad intercedendum mittitur
irati animus ad deteriora prouocatᷣ
Proinde debent eſſe familiares deo
qui ex officio intercedere tenentur
pro populo. Vnde de eodem aaron
legitur Sapiencie. xviij. Per incen/
ſum deprecationem allegans reſiſtit
ire. ⁊ finem impoſuit neceſſitati oſtẽ
dens quoniã tuus eſt famulus alᷣ ñ
videret ſe diſponere inmedio pro po
pulo. Sed modo quia tales non ſũt
conquerit deus. Ezechielis. xxij.
Queſiui de eis virum qui īterpone
ret ſepem ⁊ ſtaret oppoſitꝰ contra me
pro terra ne diſſiparem eam. ⁊ non i
ueni. Similiter conqueritur domi/
nus. Iſaie. lxiiij. Non eſt qui inuocet
nomen tuum. qui conſurgat ⁊ teneat
te. ſicut moyſes. cui dicebat dominus
Exodi. xxxij. Dimitte me vt iraſcatᷣ
furor meus. contra populum iſtum
vt deleam eos. quaſi diceret. tu tenes
me precibus tuis. ⁊ in hoc dedit ei
fiduciam exorandi. ⁊ impetrandi. ſi
cut ſi aliquis volens verberare filiũ
diceret ſedenti iuxta ſe. dimitte me vt
verberem eum. quodammodo hor
taretur illum ad ſe exorandum pro
filio. Vnde ⁊ moyſes allegans popu
lo ait. aut dimitte eis hanc noxam.
aut ſi non facis dele me de libro quẽ
ſcripſiſti. quaſi diceret. ſic impoſſibile

N O

eſt ꝗ me deleas.ſic ōnino non impoſ
ſibile fieri quin eis dimittas.ecce q̄n
tum valet oratio viri iuſti ſed nō ſicut
ait pſa.lviij. ¶ Apportatus eſt domin9
id eſt depauperatus eſt domin9 ⁊ mu
datus a populo ſuo.quia non eſt qui
occurrat. Ad horum ergo preces cu
rauit dominus languidum. In cui9
curatione ſex feciſſe legitur.

¶ Primo enim apprehendit eū de tur
ba ſeorſum. In quo notatur ſeparatō
a malorum ſocietate:quia ſicut ſeneca
ait. Magna pars ſanctitatis eſt horta
tores inſanie reliquiſſe. Ihere.xlviij.
¶ Relinquite ciuitates:⁊ habitate in
petra habitatores moab. ꝙ munda
na conuerſatio ſemper fugienda eſt
animo:licet quādoqꝫ expediat corpo
re a malorum conſortio ſeparari. Un
de legitur ꝗ beatus arſenius cū eſſet
in palacio regis:orauit. Domine diri
ge ad ſalutem.⁊ venit ad eum vox di
cens. Arſeni fuge homines.tace. qui
eſce.⁊ ſaluus eris. Nam ſicut ait bea
tus anthonius qui ſedet in ſolitudie
⁊ quieſcit a tribus periculis eripit̄.
auditus.locutionis.⁊ viſus. Sequit̄
in autoritate.⁊ habitate in petra.id ē
in xp̄o per meditationem paſſionis il
lius.⁊ eſtote quaſi columba in gemi
tu compunctionis:nidificās ſummo
ore foraminis:per expectatores mor
tis ⁊c̄.

¶ Secundo miſit digitos in auriculas
eius.in quo notatur immiſſio gratie
Manus enim in quinqꝫ diuiditur di
gitos. ⁊ quilibet digitus in tria diui
ditur.oſſa videlicet ⁊ iuncturas: pre
ter pollicem:qui diuiditur in duo.
Eodem modo in manu gratie ſunt
quinqꝫ digiti.

Primus pollex.ſcilicet potentia poſſe
reſiſtere malo.⁊ exercitari in bono.
Philippen̄.iij. ¶ Oia poſſum in eo
qui me ꝯfortat.
Secundus eſt index . ſcilicet ſciencia
que dat cognoſcere amatorē.redemp
torem ⁊ benefactorem. Deuterono.
xxxij. ¶ Utinam ſaperent redempto
rem:⁊ intelligerent creatorem. ac no
uiſſima ꝓuiderent.ſ.benefactorē.
Tercius eſt medius.ſ.benignitas que
dat diligere deum.ſe ⁊ ꝓximum. Ma
th.xxij. ¶ Diliges dn̄m deum tuum
ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua.⁊ ꝓ
ximū tuum ſicut teipſū. De hijs tri
bus digitis pſa. xi. ¶ Quis appendit
tribus digitis molem terre.ſcilicet ai
ma peccatoris ſuſpendens a terrenis
vim iraſcibilē per potentiā rationabi
lem.per ſcientiam ꝯcupiſcibilem per
beniuolentiam .

¶ Quartus eſt medicus.ſcꝫ pnīa:cuius
partes ſunt contritio.confeſſio ſatiſſa
ctio. hoc digito eijciunt̄ demonia.i.
peccata.

¶ Quintus eſt auricularis.ſcꝫ obedien
tia ꝓhibitionum.preceptoꝝ.⁊ conſili
orum. In duob9 premiſſis eſt obedi
entia neceſſitatis .
In tercio caritatis. de qua p̄.petri.i.
¶ Caſtificantes animas veſtras in o
bediētia caritatis. hoc digito primo
tangit dominus peccatorem . Unde
pſalmiſta ¶ In auditu auris obedi
uit mihi .

¶ Tercō expuens tetigit linguam eius
In quo notatur infuſio ſapiētie.que
notatur in ſputo quod procedit de o
re. Unde ſapientia dicit Eccleſiaſtici
xxiiij. ¶ Ego ex ore altiſſimi prodij.
Et notandum ꝗ ſapiētia ſpiritualis

illuminat intellectum: ut dirigat viatorem ad terminū. ⁊ hoc ſignatuꝫ eſt in illuminatione ceci per linitionem ſputi. Joh. x. Jtem mouet affectum ex preguſtatione ſuauitatis eterne ne torpeat in operatōne. ⁊ hoc ſignificatum eſt in hoc loco in tactu lingue. Lingua em̄ eſt inſtrumentum guſtꝰ ⁊ iſte ſenſus nō niſi in extremitate illius ſicut ait ariſtotiles. vnde extremitatem lingue huius muti tetigit xpriſtus.

¶ Quarto ſuſpexit in celuꝫ: docens nos dirigere intentionem ad finem: ut eterna bona deſideremus ⁊ affectemus Jſaye. xl. ¶ Leuate in excelſuꝫ oculos veſtros.

¶ Quinto gemuit: docens nos flere ꝓ deſiderio patrie. ⁊ incolatu preſentis miſerie. pſalmiſta ¶ Heu mihi. ꝙ incolatus meus ꝓlongatus eſt.

Sexto ait effeta quod eſt adaperire. quod verbuꝫ quante potentie fuerit: patet cum ſubditur. Et ſtatim aperte ſunt aures eius: ut per eas verbuꝫ vite intraret ad animam Jſa. l. ¶ Dominus deus aperuit mihi aures ¶ ⁊ ſolutum eſt vinculum lingue eius. et loquebatur recte. Recta locutio eſt: cum os concordat cordi ⁊ operi. Unde ⁊ rectum dicitur cuius mediū nō exit ab extremis. Medium eſt locutō Extrema ſunt voluntas ⁊ opus. Mathei. vij. ¶ Non omnis qui dicit mihi domine domine ⁊c̄. Jheronimus Beata lingua que nunꝙ̄ niſi de deo nouit conſtruere ſermonem. Jſaye. l. ¶ Dominus dedit mihi linguam eruditam ⁊c̄.

¶ Dominica decimatercia.

Epiſtola. Galath. iij.

Fratres. abrahe dicte ſunt ꝓmiſſiones ⁊ ſemini eiꝰ Non dicit. ⁊ ſeminibꝰ: quaſi in multis: ſed quaſi in vno. ⁊ ſemine tuo qui eſt xp̄us. Hoc autem dico teſtamentum confirmatum a deo: que poſt quadringentos ⁊ triginta annos facta eſt lex. Non irritum faciet ad euacuandam ꝓmiſſionem. Nam ſi ex lege hereditas: iam non ex ꝓmiſſione Abrahe autem per repromiſſionem donauit deus Quid igitur lex. ꝓpter tranſgreſſiones poſita eſt donec veniret ſemen cui ꝓmiſerat ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator aūt vnius non eſt. deus autem vnus eſt. Lex autem aduerſus ꝓmiſſa dei. abſit. Si enim data eſſet lex que poſſet viuificare: vere ex lege eſſet iuſticia Sed concluſit ſcriptura omnia ſub peccato: ut ꝓmiſſio ex fide Jheſu xp̄i daretur credentibus.

Euangelium Luce. x.

In illo tempore. Dixit iheſꝰ diſcipulis ſuis. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico aūt vobis. ꝙ multi reges ⁊ ꝓphete voluerūt videre que vos videtis ⁊ non viderunt. ⁊ audire que auditis ⁊ non audierunt. Et ecce quidam legiſperitus ſurrexit: temptans eum dicens. Magiſter quid faciēdo vitam eternam poſſidebo. At ille dixit ad eum. Jn lege quid ſcriptū eſt.

Quomodo legis Et ille reſpondens dixit. Diliges dominum deum tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua et oībus viribus tuis. et ex omni mente tua. et ꝓximum ſicut teipſum Dixitq; illi Recte rndiſti. hoc fac et viues. Ille autem volens iuſtificare ſeipſum: dixit ad iheſum. Et quis eſt meus ꝓximus. Suſpiciens aūt iheſus dixit. homo quidaʒ deſcendebat ab iheruſalem in iherico: et incidit in latrones qui etiam deſpoliauerūt eū. et plagis impoſitis abierunt ſemiuiuo relicto. Accidit aūt ut ſacerdos quidā deſcenderet eadē via. et viſo illo preteriȷt Similiter et leuita cū eſſet ſecus locum: et videret illū pertranſiȷt. Samaritanꝰ autem quidā iter faciens venit ſecus eū. et videns eū miſericordia motꝰ eſt ſuper eum. Et appropians alligauit vulnera eius. infundens oleū et vinū et imponens in iumentū ſuum duxit in ſtabulū et curam eius egit. Et altera die ꝓtulit duos denarios: et dedit ſtabulario et ait. Curam illius habe et qḋcunq; ſupererogaueris ego cuʒ rediero reddā tibi Quis hoꝝ trium videt̄ tibi fuiſſe primus illi q̄ incidit i latrones At ille dixit. Qui fecit miſericordiā in illum. Et ait illi iheſus. Uade et tu fac ſimiliter.

¶ Eodem die.

Sermo. xcvi. de euangelio.

Beati oculi qui vidēt que vos videtis. In precedēti dominica agitur de inſufficientia legis. et de perfectione euangelice gratie. lex tibi non erat ſufficiens ad ſalutem. ſicut oſtenditur in euangelio hodierno in perſona hoīs ſauciati: quem ſacerdos et leuita. ſcilicȝ miniſtri veteris teſtamenti. de quoꝝ imperfectione iam dictum eſt in epiſtola. viderunt et cogitare non valuerunt. ſed pius ſamaritanus. id eſt xp̄s per incarnationem appropians: ſauciato oleum miſericordie. et vinum gratie vulneribus eius infudit. et curam eius egit. Unde in perſona illius clamat eccleſia in introitu miſſe. Deꝰ in adiutorium meum intende. vbi implorat auxilium gratie contra omnis legis. intentionem fomitis et aſſultus hoſtis: quoniam cum tardat miſericordia creſcunt tormenta orat ſibi celeriter ſubueniri per incarnationem filij dicens. Domine ad adiuuandū me feſtina. Et nota ſicut dicit ibi gloſa. ꝙ hic verſiculus ad omnes horas in inicio dicitur. quia cum orare debemus maxime tunc temptare nitit̄ dyabolus vt muſce morientes perdūt ſuauitatem vngenti. quare ante omīa contra illius aſſultus auxilium a deo poſtulemus. Concordat igitur euangelium cum epiſtola. quoniam ibi apoſtolus ꝯparat et prefert miniſtros euangelij miniſtris veteris teſtamenti. hic vero xp̄iſtus beatiores eſſe dicit apoſtolos regibus et prophetis cū ait. Beati qui vident que vos videtis Duplex autem eſt beatitudo. Una per gratiam. Altera per gloriā. Una in via. altera in patria. De beatitudine patrie dicit pſalmiſta ¶ Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te. hec autem beatitudo conſiſtit in duplici ſtola. ſcilicet anime et corporis.

B

Quantum ad premiū ſubſtantiale ⁊ accidentale. De ſubſtātiali dicit yſayas. Sedebit populꝰ meus in pulchritudine pacis ⁊c̄. vbi triplex gloria anime in hoc premio deſignatur. ſcilicet.

Plenitudo dilectionis in rationabili: habita ex aſpectu candoris lucis eterne. ibi in pulchritudie pacis. quia ita implebitur rationalis dilectione ex aſpectu illiꝰ pulchritudinis. quod penitus pacificabitur. nec extēdetur eius appetitus ad delectandū in alio

Plenitudo dilectionis in iraſcibili: habita ex ſecuritate gaudij interminabilis. ibi. In tabernaculis fiducie. Tabernaculum non retardat ingreſſum lucis ad inhabitantes Et per ingreſſuꝫ lucis certitudo ſignat̄. In tabernaculis igitur fiducie ſignatur fiducia certitudinis gaudij interminabilis. Hic habemus fiduciaꝫ preſumptionis. ibi autem ſecuritatis.

Plenitudo dilectionis in concupiſcibili. habita ex guſtu opulentie diuine bonitatis. ibi. Et in requie opulē ta. Et dicitur requies opulenta. quia in ea concupiſcibilis penitus requieſcit. cuius premiū eſt ſubſtantiale.

Eſt etiam ⁊ aliud premium. ſcilicꝫ accidentale ex pluribus gaudijs augmentantibus. que ſunt. Hoſtium ſuperatio. Bonorum aſſociatio. diuine laudis continuatio.

Primum hoſtium ſuperatio: ut poſſint inſultando dicere. Ubi eſt mors victoria tua. prima ad corinthios decimoquinto

Secundo bonorum aſſociatio. Unde dicitur apocalipſis. xix. Gaudeamus ⁊ exultemus ⁊ demus gloriaꝫ ei quia venerūt nuptie agni. ⁊ vxor eiꝰ preparauit ſe. Tunc verum erit illud quod dicitur ad Epheſios. i. Iam non eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſed eſtis ciues ſanctoꝝ ⁊c̄.

C

Tercio diuine laudis cōtinuatio. qđ dictum eſt ſuperius Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te. Dicit ibi gloſa. Hoc enim agunt. hoc eſt ibi totum negocium ſanctorum. ſcilicet laudare deum. Unde bernardus. Nō quero gloriaꝫ ut penas vitē m. vel ut in celis regnem. ſed ut te cum illis laudem. De quibus dicitur. Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te. Ex quo patꝫ ꝙ actus lingue quo ad locutionem erit in patria: cum ſit actus dignitatis. nec eſt ibi per indigentiam exprimendi deſideria: ſed propter beatificationem interpretatiue. in perfectōne diuine laudis. quoniā ſicut ait auguſtinus. incipit in hac vita: ſed perficitur in eterna gloria.

De beatitudine vie ſubiungit pſalm. Beatus vir cuius eſt auxiliuꝫ abs te. contra labores huius ſeculi. aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. ſ. gradus quibꝰ aſcendit ad gloriā. Gradꝰ iſti ſūt octo virtutes quas enumerat math. v. Unde ezech. xl. Octo gradibus aſcendebatur ad templum.

Prima virtꝰ eſt ꝯtemptus terrenoꝝ ꝑpter deuꝫ. qđ eſt ſummū bonū: que virtꝰ paupertas ſpūs noiatur Unde Beati pauperes ſpū: qm̄ ipſoꝝ eſt ⁊c̄. Ihero. Hūc dico veꝝ pauperem qui nec hꝫ nec ꝯcupiſcit Talis paupertas

Dõ 13

D

amabilis.commendabilis⁊ amplexa
bilis eſt. Seneca. Nemo alius eſt deo
dignus:ꝙ qui opes contemnit.
Item paupertas ſecura⁊ expedita eſt
Iuxta illud. Cantabit vacuus coram
latrone viator. ¶ Item paupertas
ſcd̄m philoſophum eſt odibile bonū
mater rerum.curarum remiſſio.ſapi
entie reparatio.negociū ſine damno
abſq₃ calumnia poſſeſſio.ſine ſollicitu
dine felicitas.

¶ Secunda virtus eſt ſuſtinentia leſio-
num ſine contradictione.⁊ manſuetu
do vocatur. Unde. Beati mites:quo
niam ipſi poſſidebunt terram. Unde
ſm diffinitionē.manſuetudo eſt vir
tus qua ſe homo tolerabilē reddit: et
conformem xp̄o.

¶ Tercia virtus eſt deſtructio peccato-
rum per zelum in ſe⁊ in alijs.⁊ voca
tur luctus. Unde. Beati qui lugent
quoniam ipſi conſolabuntur.

¶ Quarta virtus eſt compaſſio animi:
cum voluntate ſupplendi.⁊ vocat̄ mi
ſericordia. vnde. Beati miſericordes
quoniam ipſi miſericordiam conſequē
tur. Unde ſcd̄m damaſcenum. Miſe-
ricordia eſt clemens⁊ equalis in om
nes dignatio.⁊ in afflictos compaſſibi-
lis animi inclinatio.

¶ Quinta virtus eſt deſiderium ꝓfici-
endi ſemper in melius.⁊ vocatur eſu
ries ſitis iuſticie. Unde. Beati qui e
ſuriunt⁊ ſitiunt iuſticiam: qm̄ ipſi ſa-
turabuntur.

¶ Sexta virtus eſt abiectō cunctarum
ſordium ab intellectu.⁊ affectō ad vi
dendum⁊ diligendum ſummū bo-
num.⁊ vocatur mundicia cordis Un
de. Beati mundo corde quoniam ip
ſi deū videbunt. Unde yſidorus. Mū

E

dicia eſt obſeruantia integritatis ho-
minis vtriuſq₃ intuitu diuini amoris
Septima virtus eſt delectatō in deo
ſine contradictione carnis.mundi. et
dyaboli.⁊ vocatur pax. Unde. Beati
pacifici.quoniam filij dei ⁊c̄. Unde
ſm auguſtinū. Pax eſt ſerenitas mē
tis. tranquillitas animi. ſimplicitas
cordis.amoris vinculum. conſorciū
caritatis.

¶ Octaua virtus⁊ vltima eſt voluntari
a ſuſtinentia mortis pro xp̄iſto.⁊ vo
catur perſeuerantia maxima abſq₃ di
latione introducit in regnū.⁊ ita pa
tet ꝙ beatitudo gratie via eſt ad bea
titudinem glorie. ſicut ait pſalmiſta.

¶ Ibunt de virtute in virtutem vide
bitur deus deorum in ſyon. Utraq₃
vero beatitudo ſurgit a viſione dei. il
la a viſione per ſpeciem. Iohis.x. hec
eſt vita eterna:ut cognoſcant te ſolum
deum. Iſta a viſione per fidem. ſicut
habetur Beati oculi qui vident que
vos videtis. Scd̄m ꝙ ait beatus am
broſius ſuper pſal. beati immaculati.
Omnes volunt eſſe beati:etiam mali.
Et ratio eſt. quia homo creatus eſt
ad habendam beatitudinem.et ideo
appetitus beatitudinis naturaliter im
preſſus eſt ei. verumtamen non om-
nes ſciunt que ſit via ad beatitudinē
vel in quo ſita ſit beatitudo Unde bo
ecius Mentibus hominum veri boni
naturaliter ē inſerta cupiditas.ſed ad
falſa deuius error adducit.ut ad mo
dum ebrij quo tramite domū reuer
tantur ignorent Inde eſt ꝙ quidam
querunt eam in diuitijs. quidam in
honoribus. quidā in voluptate car
nis. De quibus dicitur Prouerbio-
rum primo ¶ Mane conſurgent⁊ nō

inuenient me. Propter hoc ipſa beati
tudo dignata eſt deſcendere ad miſe
riam noſtram: non ſolum ut viam no
bis oſtenderet: ſed ut ipſam beatitu
dinem quodammodo viſibilem exhi
beret. Et hoc eſt quod ait diſcipulis
Beati oculi qui vident que vos vide
tis. Sed diceres. Aut loquitur de vi
ſione corporali qua videbunt huma
nitatem. aut de ſpirituali qua videbũt
diuinitatem. Si de corporali: ergo
fuerunt iudei qui viderunt ⁊ crucifi
xerunt. vel pilatus qui vidit ⁊ dãp
nauit. quod manifeſte falſum eſt: cũ
ipſe dicat de nobis Johis. xx. ¶ Bea
ti qui non viderunt ⁊ crediderunt.
Si vero intelligatur de ſpirituali vi
ſione. nõne patriarche ⁊ prophete vi
derunt eum per fidem: cum ipſe do
minus dicat Johis. ix. ¶ Abraham
pater veſter exultauit ut videret diẽ
meũ: vidit ⁊ gauiſus eſt. quare ergo
ſubdit ¶ Multi reges ⁊ prophete vo
luerunt videre que vos videtis ⁊c.
Propter hoc dicendum eſt ꝙ nõ lo
quitur tm̃ de viſione corporali. ſed de
viſione corporali coniuncta ſpiritua
li qua viderunt diuinitatem ⁊ huma
nitatem. ſicut ait Johis pri. ¶ Vidi
mus gloriam eius: gloriã quaſi vni
geniti a patre. i. ſigna ineffabilia diui
ne potentie: ſpecialiter gloriam tranſ
figurationis. gloriã reſurrectõnis at
ꝗ aſcenſionis in celum. ⁊ miſſionem
ſpiritus ſancti: per que innotuit eſſe
filius dei. Unde fiducialiter nobis
annuncians ait prima Petri primo.
¶ Quod fuit ab inicio. id eſt verbũ
eternum. quod audiuimus in lege ⁊
prophetis promiſſum. quod vidimꝰ
oculis noſtris ſenſibiliter. quod pro
ſpeximus diligenter indagatione. et
manus noſtre contrectauerũt ex ma
gna familiaritate ante reſurrectionẽ
⁊ poſt: ex ipſa vita manifeſta eſt per
miracula que geſſit in carne. Hec om
nia vidimus ⁊ teſtificamur ſecure. et
annunciauimus vobis vitam eternã
Iſtud prophete deſiderauerunt ⁊ nõ
viderunt niſi a longe per quaſdam
ſpecies. ſicut moyſes per rubum ardẽ
tem ⁊ non comburentẽ: preuidit vir
ginis partum. ⁊ abraham in oblatio
ne yſaac. ⁊ immolatione arietis preui
dit modum dominice paſſionis. Si
militer vbi tres angelos vidit. ⁊ vnũ
ſolummodo adorauit. intellexit filiũ
incarnandum. ⁊ leges ⁊ prophete in
carnationi eius teſtimonium perhi
bentes. ſed dulcius ex ipſo fonte bibẽ
tur aque. ⁊ quo ad hoc beati dicun
tur apoſtoli quibus hoc fuit conceſ
ſum: ut tam preſentialiter viderẽt ſpe
cioſum forma pre filijs hominum.
cuius pulchritudinem ſol ⁊ luna mi
rantur. tam familiariter ei adhere
rent ut verba vite ab illius ore ſuſcipe
rent. ſigna ⁊ miracula cernerent. dul
cedinem conuerſationis eius guſta
rent. Unde non mirum ſicut ait Jhe
ronimus ut nec puncto temporis pa
terentur ab eius facie ſeparari. Et
dicitur hic beatitudo quies deſiderij
ex preſentia xpriſti corporali ſimul et
ſpirituali. Nec ſolummodo apoſtoli
beati: ſed omnes etiam qui viderunt
ſpiritualiter: quod ipſi viderunt pre
ſentialiter. Unde ſignanter dominꝰ
ait ¶ Beati oculi qui vident que vos
videtis. Propter hoc mundemus

oculos mentis. intellectum ſcilicet et affectum ad videndum ⁊ diligendū eum. Nam ſicut ait mathei. v. Beati mundo corde: quoniam ipſi deum videbunt. Sed notandum ꝙ quidam contemnunt videre ipſum. ſicut iudei ⁊ infideles: qui dicunt. grauis eſt nobis ad videndum. Quidam vidēt ipſum ⁊ ſpernunt. ſicut herodes. Luce. xxiij. Tales ſunt litterati qui vidēt ipſum per ꝓfunditatem ſcientie. ſed contemnunt mandata eius adimplere. De quibus Job. xxi. Dixerunt deo. recede a nobis ſcientiam viarum tuarum nolumus. Quidam vidēt ipſum ⁊ diligunt. ſicut apoſtoli ⁊ omnes electi qui vident eum per intellectum. diligunt per affectuꝫ. De quibus prouerbioꝝ. viij. Ego diligentes me diligo. Debemꝰ ergo in xpriſto videre paupertatem in preſepio Luce. ij. Jnuenietis infantem pannis inuolutum: ⁊ poſituꝫ in preſepio. Manſuetudinem in conuicio. Johis. x. Ego demonium non habeo. Luctum in compaſſione. Luce. xix. Uidit ciuitatem ⁊ fleuit ſuper illā. Eſuriem iuſticie in predicatione Johānis. iiij. Cibus meus eſt ut faciam voluntatem patris mei qui in celis eſt. Humilitatem in orōne. Luce xxiij. Pater dimitte illis. non enim ſciunt quid faciunt. Martirium in paſſione. Trenorum primo. Uidete ſi eſt dolor ſicut dolor meus ut hoc imitandum oſtendamus ad beatitudinem eterne patrie. Quā nobis preſtare dignetur: pater ⁊ filius ⁊ ſpiritꝰ ſanctus. Amen.

Eodem die.

Sermo. xcviij. de euangelio.

Homo quidam deſcendebat ab iheruſalem in ihericо. ⁊ incidit in latrones. Jn hac parabola quadruplex ſtatus hominis deſignatᷣ ſm quatuor tempora que fiunt a principio mundi vſq ad finem. ſcilicet deuiationis. reuocationis. reconciliatōnis. ⁊ peregrinationis. Tempus deuiationis fuit ab adam vſq ad moyſen. Unde roma. v. Regnauit mors ab adam vſq ad moyſen Tēpus reuocationis a moyſe vſq ad xpriſtum. quia per legem ⁊ ꝓphetas a peccato deꝰ homines reuocauit. Tempus reconciliationis a natiuitate xpi vſq ad miſſionem ſpiritꝰ ſancti. quia per ea que xp̄us geſſit in carne reconciliauit nos deo patri. Tempus peregrinationis a miſſione ſp̄us ſancti vſq ad diem iudicij dum peregrinatur preſens eccleſia in hac vita. Premittitur igitur de ſtatu deuiationis cum dicitur. Homo quidam deſcendebat ab iheruſalem. Homo iſte fuit ab adam: qui a gloria paradiſi cecidit in exilium huius mundi a ſtatu felicitatis ⁊ imortalitatis ī miſeriam huius vite mortalis. Et notantur hic mala in que cecidit homo per peccatum.

Primum eſt amiſſio eterne quietis: que eſt paradiſꝰ ſpiritualis. quod notatur ibi. deſcendit ab iheruſaleꝫ: que interpretatᷣ viſio pacis. quī perdidit pacem peccator. ſicut deplorat iob. iij. Nunc auteꝫ. ſcilicet ſi non peccaſſet

primus homo dormiens ſomno contemplationis. ſilerem in intellectu a ſtrepitu mundi. ⁊ requieſcerem in affectu ab omni motu concupiſcentie carnalis.

¶ Secundum eſt defectus omniū bonorum. quod notatur. in ierico. qđ interpretatur defectus quia omnib9 indigꝫ ⁊ aliunde cum labore cogitur mendicare: utpote victum a terra. veſtitum ab animalibus. amminiculū a iumētis. Inde eſt illud poeticum. Veſtes quas gerimus ſordida lana fuit. Unde increpat dominus iactantiam diuitum huius mundi. Apocalipſ. iij. Dicis ꝙ diues ſum ⁊ locupletatus. ⁊ nullis egeo. ⁊ neſcis quia tu es miſer ⁊ miſerabilis. pauper. ⁊ cecus ⁊ nud9 Seneca. Si quem vere vis eſtimare: nudum inſpice. ponat patrimonium ⁊ honores. ⁊ alia fortune mendacia. profecto ſicut ait poeta. Moueat cornicula riſum furtiuis nudata coloribus.

¶ Tercium eſt oppreſſio malorum ſpūum. quod notatꝛ ibi. incidit in latrones. i. in poteſtate demonum per conſenſum ꝓprium. Unde iob. xix. ¶ Simul venerunt latrones ⁊ fecerunt ſibi viam per me. quia per primuꝫ parentem inuaſerunt totam poſteritatē. Et dicuntur latrones a latendo propter inuiſibilitatē nature. Unde pſalmiſta ¶ Inſidiatur quaſi leo in ſpelūca ſua. Item ꝙ inueſtigant occulta noſtra. Unde abdie ¶ Scrutati ſunt eſau. inueſtigauerunt abſcōdita ei9 Quartum eſt amiſſio gratuitorū bonorum. quod notatur ibi. qui etiam deſpoliauerunt eum veſtimentis gra

tie. ⁊ innocētie. ⁊ immortalitatis: que tunc erat. ſcilicet poſſe nō mori. quia modo nemo eſt qui viuit: ⁊ non videbit mortem. Unde dicitur trenorꝫ primo ¶ Manum ſuam miſit ad omnia deſiderabilia ei9. Hinc eſt ꝙ queretur domino nudum ſe eſſe conqueritur Geneſis. iij. Nam ſicut ait beatus bernardus. quatuor virtutibus fuit indutus primus homo in exordio ſue creationis.

¶ Prima fuit miſericordia: que protegebat eum tanꝗ̄ pedagogus. ⁊ ſeruabat vbiqꝫ. Hanc amiſit mulier cum exarſit in concupiſcentia ſua: ut nec ſibi nec viro. nec filijs vniuerſis parceret Similiter detruſit: cum indignationi diuine mulierem obiecit: quaſi p9 tergum eius volens declinare ſagittā dicens ¶ Mulier quam dediſti mihi dedit mihi ⁊ comedi.

¶ Secunda fuit veritas: que tanq̄m eruditus inſtruebat eum in agnitionem ſumme perducere veritatis. Hanc autem amiſit mulier: cum dyabolo plus ꝗ̄ deo credidit mendaciū ſuadenti. Similiter ⁊ adaꝫ vbi culpā erubuit ɔfiteri.

¶ Tercia fuit iuſticia que tergebat euꝫ ne inſipiens eſſet: ut faceret malum. Hanc autem homo amiſit: cum eua ſerpentis. adam mulieris voci obediuit plus ꝗ̄ diuine

¶ Quarta fuit pax: que fouebat et delectabat eū: ut nec int9 pugne: nec foris eſſent timores Hanc autem homo amiſit protinus cum peccauit. quia non eſt pax impijs dicit dominus. Iſaye quadrageſimooctauo. Unde ſtatiꝫ fugerunt a facie domini. quia

D

legem contrariam ſenciebant in mē
bris ſuis

¶ hanc itaqꝫ recuperare non valuit ni
ſi criſtus ſua amitteret indumenta.ſi
cut enim viuificare in anima.niſi in
teruenïente corporali morte non po
tuit ita nec reueſtiri ſine ſpoliatione
ip̄ius Unde ꝛ in quatuor partes ſūt
domini veſtimenta diuiſa. vel latro
nes fratrum vicia tanq̄ ſatellites ma
gni latronis.quibus ille magnus p̄
do tradidit hominem ſpoliandum.
Superbia nāqꝫ abſtulit homini pal
lium humilitatis. De quo ſecundo
Regum decimonono ¶ Operuit he
lias vultum ſuum pallio.
Inuidia abſtulit ei tunicam longani
mitatis. De quo dicitur Geneſis tri
ceſimoſeptimo ¶ Fecit ei tunicam po
limitam.

¶ Auaricia abſtulit ei burſam largita
tis. De qua. Eccleſiaſtici. decimoſep
timo ¶ Elemoſina viri quaſi ſacculꝰ
cum ipſo
Ira abſtulit ei balteuꝫ fortitudinis
De quo dicitur. Geneſis.xlix. Gad
accinctus preliabatur ante eum.
Accidia abſtulit ei camiſiam eterne
iocunditatis. De qua precepit domi
nus moyſi. Exodi.xxviij. vt faceret a
aron lineam ſtrictam

¶ Gula abſtulit ei calciamenta morti
ficationis de pedibus De quibꝰ
dicitur. Exodi.xvij. Facies filijs aa
ron femuralia linea vt operiant car
nem turpitudinis ſue.

¶ Quintuꝫ vulneratio ſiue debilitatio
bonorum naturalium. quod notat̄
ibi.ꝛ plagis impoſitis.omnibus mē
bris hominis vulnus infligit

¶ Vulnerata eſt anima vitatione per

E

ignoranciam
In memoria per impotenciam
In voluntate per maliciam. Unde
dicitur. Iſaie primo. Omne caput lā
guidum.ſ.liberum arbitrium.quod
torpet a bono.ꝛ omne cor merens.ſ.
acumen rationis que hebes eſt ad
omne conſilium.a planta pedis vſqꝫ
ad verticeꝫ capitis non eſt in eo ſani
tas.quia vndiqꝫ feruet concupiſcen
cie maluꝫ Unde verſus. Non ha
bet in nobis iam noua plaga locum.
Eruerunt quoqꝫ illi oculos intelli
gencie. Pſalmiſta. Lumen oculoruꝫ
meorum non eſt mecuꝫ. Preciderūt
ꝛ aures obediencie.ꝛ nares diſcretio
nis. Iuxta illud. Ezechielis.xxiij.
Naſum tuum ꝛ aures tuas precide
runt. Mutilauerunt linguaꝫ diuine
laudis Pſalmiſta. Obmutui ꝛ ſilui.
Amputauerunt quoqꝫ manus bone
operationis.ꝛ pedes ſtabilitatis.
Iuxta illud Iudicum.primo. Am
putatis manuum ac pedum ſummi
tatibus colligebant ſub menſa cibo
rum reliquias fodrunt.etiam latus
fratne dilectionis. De quo dicitur
Ieremie nono. Unuſquiſqꝫ cuſtodi
at ſe a proximo.ꝛ in omni fratre ſuo
non habeat fiduciam
Vulneratus eſt etiam in capite per
ſuperbiam. Pſalmiſta. Qui oderunt
te extulerunt caput In oculis per
inuidiam. Iuxta illud. Nuſq̄ recta
acies ſed vidit ignarus tabeſcitqꝫ vi
dendo ſucceſſus hominum Unde di
citur. Mathei.xx. ¶ An oculus tuus
nequam eſt.quia ego bonus ſum
Bernardus. Quid eſt inuidere niſi
male videre. In dētibꝰ p irā Act. vij
de btō ſtephano. Stridebāt dētibus

in eum. Pſalmiſta. Peccator videbit ⁊ iraſcetur. dentibus ſuis fremet. ⁊c.
In corde per triſticiam. De qua Eccleſiaſtici. xv. Omnis plaga triſticia cordis eſt
In manibus per auariciam Matbei xij. Ecce homo habens manū aridā.
In ventre per gulam. i. Corinthioꝝ vi. Eſca ventri. ⁊ venter eſcis. deus autem hunc ⁊ hanc deſtruet. Philipenſes. iij. Quorum deus venter eſt ⁊ gloria in confuſione

¶ In renibus per luxuriaꝫ. Pſalmiſta Lumbi mei impleti ſunt illuſionibꝰ Trenorm. iij. Miſit in renibus meis filias pharetre ſue Qđ autem ait abierunt. innuit ꝙ diabolus poſtꝙ vulnerat hominez aliquo vicio recedit ad tempus vt inficiatur totus in eo. ⁊ deinde veniens liberius in aliud vicium trahat. Unde Ozee. vij. Quieuit paululum ciuitas a commixtione fermenti donec fermentetur totum. ⁊ ita ꝙ aliquando ceſſat infeſtatio temptationis non victoria hominis. Unde dicitur. Jeremie. xxxvij. Nolite decipere animas veſtras dicentes. euntes abibunt ⁊ recedent a nobis caldei. quia non abibunt.
Qđ autez ſequitur. ſemiuiuo relicto hoc eſt ꝙ cum ante peccatum viueret homo duplici vita. ſ. nature ⁊ gracie. Nunc viuit tm̄ poſt peccatum vita nature.

¶ Sequitur de ſtatu reuocatiōis. cum dicitur. Accidit autem vt ſacerdos quidam deſcendens eadem via. ⁊c.
In ſacerdote notatur lex ſiue miſtri legis.

¶ In leuita ꝓphete. qꝛ per legem ⁊ ꝓphetas diſpoſuit ad ſe deus hominem reuocare. ⁊ ſpecialiter ſacerdos iſte fuit moyſes legiſlator. quaſi ſacer dux ⁊ ſacra docens. de quo tria dicuntur
Primum eſt ꝙ deſcendebat eadem via a defectu. non ſolum pene. ſȝ etiā culpe. Unde. Iſaie. xliij. Interpretes tui preuaricati ſunt in me. Ubi dicit gloſa. Moyſes ⁊ aaron ad aquas contradictionis Numeri. xx In quo notatᷣ infirmitas legis. que ſicut dicitᷣ hebreos. vij Nemiuem ad perfectū adduxit.

¶ Scđm eſt ꝙ vidit illum. i. fecit illuz vidꝛe vulnera ſua. ⁊ eſt modus locutionis. ſicut ibi Geneſis. xxij. Nunc cognoui ꝙ timeas deum. In quo notatur vtilitas legis. quamuis ſemiplena. qꝛ ⁊ ſi non curaret. tamen oſtendebat peccata ⁊ cohibebat ea.
Unde dicitur ad Romanos. iij.
Per legem enim cognitio peccati Galatas. iij. Concluſit ſcriptura omnia ſub peccato.

¶ Tercium eſt ꝙ cito preterijt. In quo notatur breuitas obſeruancie legalis Fuit enim vmbra ſiue figura future neceſſitatis. Unde ad hebreos. decio Umbram eñ habens lex futuroruȝ bonorum non ipſam ymaginem reꝝ per ſingulos annos eiſdem ipſis hoſtijs quas offerunt indeſinenter nū ꝙ poteſt accedentes perfectos facere Data enim fuit ſicut dicit beatꝰ Ambroſius. Infirmis in pedagoguȝ. ſuperbis in frenum. duris in flagellū perfectis in ſignum

¶ Similiter et leuite. ſ. corpus prophetaruȝ qui poſt moyſen venerunt ſauciatum per compaſſionem viderunt ſed nullo impenſo auxilio tranſierunt.

Dō 13

h

Sequitur de ſtatu reconciliationis cum dicitur. Samaritanus quidam iter faciens. Samaritanus interpretatur cuſtos ⁊ ſignat criſtum. cui dic Iſa. xxi. Cuſtos qui de nocte. quaſi dicerent. peccatores ad eum clamantes O criſte cuſtos populi tui. qui liberaſti nos ď nocte culpe. in primo aduē tu per graciam. cur non liberes nos de nocte pene per gloriā in ſcđo aduentu. ⁊ dixit. cuſtos venit mane ⁊ nox. quaſi diceret. venit mane proſperitatis. ⁊ nox aduerſitatis. ſi queritis me. in aduerſitate querite. ⁊ in proſperitate tamen conuertimini malū deferendo. ⁊ venite bonum operando. Et dicuntur hic ſer.

Primū eſt ꝙ iter fecit. quia in mūdum venit per incarnationem. ſicut ipſe ait. Johannis. xvi. Exiui a patre ⁊ veni in mundum. Unde dicitur Jeremie. xiiij. Quare quaſi colonus futurus es in terra. ſ. de patria celeſti ďſcendens in peregrinationem huius ſeculi. ⁊ quaſi viator declināś ad manendum. i. tranſiens de populo iudeorum ad populum gentium.

¶ Scđm eſt ꝙ venit ſecus eū per humane paſſibilitatis aſſumptōné. vnď Philipenſes. ij. In ſimilitudine hoīnum factus. Ubi dicit Bernardus hominum ait non hominis. quia ꝑmus homo. nec in carne peccati. nec in ſimilitudine carnis peccati creatꝰ eſt. Criſtus autem in vniuerſali hoīnū miſeria preſſius ⁊ profundius ſe immerſit. ne ſubtilis ille diabolꝰ magnum pietatis deprehenderet ſacramentum. ¶ Tercium eſt ꝙ vidit eum per ꝯpaſſionis affectum. Unde. Ezechielis. xvi. Uidi te conculcari in ſanguine tuo. ⁊ hinc etiam vulneratus clamat ad eum. Trenorū. i. Uide domine ⁊ conſidera q̄m facta ſum vilis.

J

Quarto appꝛopiauit ad eum per paſſionis. ⁊ mortis ſuſceptionem. Pſalmiſta. Ueni in altitudines maris. ſpōte aſcendi in patibulum crucis. vbi guſtaui amaritudinē mortis. ⁊ dimerſit me. ſcilicet. ceditio et impetus iudeorum. ad ſimilitudinem Jone quē cetꝰ abſorpſit. ſed tercia die euomuit

Quinto alligauit vulnera eius per ſacramentorum appoſitionem. quibꝰ quaſi quibuſdam faſcijs peccatorū vulnera cohibentur. Unde dicitur. Iſaie. xxx. Alligauit dominꝰ vulnꝰ populi ſui. et percuſſura plage eius ſanabit eos. Eccleſiaſtici. vi. Uincula illius alligatura ſanitatis. Infundēs oleum et vinum. In oleo miſericordia que generat ſpem. In vino iuſticia q̄ incutit timorē. et recte vtrūq; coniungit ne ſpes degeneret in preſumptione. vel timor declinet in deſperationem. Pſalmiſta. Dulcis et rectus dominus. ſed oleum prefertur et ſuperfertur vino. quia miſericordia ſuperexaltat iudicium. Jacobi. ij Poſtponitur vinū. quia timor cōſeruaturus eſt omnium. Eccleſiaſtici. xxvij. Si non in timore detinueris te inſtanter. cito ſubuertetur domus tua. Bernardus. Infudit oleum meis vulneribus. infudit et vinum. ſꝫ minus ꝙ oleum. ſic nempe congruebat in eis infirmitatibus vt miſericordia ſuperexaltat iudicio quemadmodum vino oleum ſuperfertur infuſum. ¶ Sexto imponens illum

in iumentum ſuum duxit in ſtabulū
⁊ curam eius egit. Hoc iumentū fu
it corpus ipſius. vnde dicit ad patrē
vt iumentum factus ſum apud te
Quia ſicut dicitur .i. Petri .ij. Pecca
ta noſtra pertulit in corpore ſuo ſu-
per lignum. ⁊ quia in nobis. a plāta
pedis vſq; ad verticem non erat ſani
tas. totum corpus proprium flagel
lis ⁊ ſpinis. clauis ⁊ lancea vulnera-
ri permiſit. vt ſic liuore liuorē. ⁊ vul
nera vulneribus pius medicus pro
pulſaret. Stabulum eſt eccleſia in q̄
reficiuntur animalia manſueta
Pſalmiſta. Animalia tua habitabūt
in ea. ¶ Sequitur de ſtatu peregri
nationis. ⁊ altera die. poſt reſurrectiō
nis. ſ. in die glorie. poſt diem miſerie
quia non vacabat ei diutius in terra
morari. cum oportebat eū ad patrē
redire conſummato noſtre redempti
onis opere. Protulit duos denarios
⁊ dedit ſtabulario. ⁊ ait. curam illiꝰ
habe. quia apoſtolis ⁊ eorum ſucceſ
ſoribus claues conceſſit. cum ait. Jo
hannis. xx. Accipite ſpiritum ſanctū
quorum remiſeritis peccata. ⁊c̄
Ubi dicit gloſa. ꝙ due claues ſūt. di
ſcretio ⁊ poteſtas ligandi ⁊ ſoluendi
has miniſtri eccleſie debent exercere
circa curam ſauciati peccatoris. ſ. ad
deum conuerſi. diſcretio iudicando
diuerſitates ⁊ circumſtancias pecca
torum. ſicut dicitur Eccleſiaſtici. xxv
Omnem plagam ⁊ non plagam vidē
bit cordis. i. diſcernet inter mortale
⁊ non mortale. ⁊ omnem nequiciam
⁊ non nequiciam mulieris. id eſt di
ſcernet inter veniale ⁊ non veniale.
quod ex humana fragilitate proce-
dit. omnem obductum ⁊ non obdu
ctum. id eſt diſcernet inter vere ⁊ ſi-
mulatorie penitentes. ⁊ omnem vin
dictam ⁊ non vindictam inimicorū
id eſt diſcernet cui grauis ⁊ cui leuis
ſit penitencia imponenda
¶ Et eſt notandum ꝙ deus primo a
git curam peccatoris culpam remo
uendo. Deinde miniſtri abſoluendo
⁊ imponendo penitenciam Unde
dicitur. Johannis. xi. Ipſe per ſe la
zarum ſuſcitauit
¶ Deinde diſcipulis ſoluendum com
miſit dicens Soluite eum ⁊ ſinite ab
ire In quo patet ꝙ inutiliter exhibe
tur cura miniſtri. niſi ꝑueniat cura
dei. Unde beatus Gregorius Si di
ſcipuli lazarum mortuum ſoluerent
fetorem magis effunderent. quaſ
virtutem. debent inſuper erogare. i.
ſuper bonam vitam ⁊ rectam doctri
nam ad que tenemur opera ꝯſiliorū
addere. ſicut apoſtolꝰ qui etiā a licitis
abſtinebat dicens. prima. Corinthio
rum decimo. ¶ Omnia mihi licent
ſed non omnia expediunt. talibꝰ red
det dominus mercedem laborum ſu
orum cum redierit dicens. Euge ſer
ue bone ⁊ fidelis. ⁊c̄.

¶ Sermo nonageſimuſoctauus
Eodem die de euangelio

Curam illius habe et
quodcūq; ſupererogaueris
reddam tibi Hec ſunt ver
ba ſamaritani. in quibus verbis in
telliguntur verba criſti ad quēlibet
prelatum eccleſie dei. de habenda cu
ra ſubditi ſibi commiſſi. ⁊ continent
in eis tria. ſ. Preceptum. Conſilium.
⁊ Promiſſum. preceptum ſiquidem
Curam illius habe. conſiliū. ⁊ quod
cuq; ſupererogaueris. promiſſum. e
go cum rediero reddam tibi.

¶ Primo nanq; videndum eſt de pre
cepto. Curam illius habe.
Cura hec triplex eſt ſicut ⁊ triplici la
borat incommodo qui committitur
ei. Eſt enim vulneratus. ſpoliatus.
⁊ famelicus. quaſi deb; adhibere cu
ram medendi. paſcendi. ⁊ induendi.
Hec triplex cura tangitur Yſaie. iij.
vbi iuſtus humiliter prelationem r
cuſans ait. Non ſum medicus. ſ. ſuffi
ciens ad medendu;. ⁊ in domo mea
non eſt panis vt ſim ſufficiens ad pa
ſcendum. neq; veſtimentum vt ſuffi
ciam ad induendum. Hec debet dice
re quiſquis vocatus ad prelationem
ſe conſiderans viribus inequalem. ſi
vir inuenitur qui dicat. immo quili
bet imprudenter ſe ingerit in bona
domini. ⁊ in patrimonium crucifixi
Primo itaq; debet habere cura; me
dendi. Sed qui cauſam ignorat quo
modo curet. Nam non intellecti eſt
nulla curatio morbi. Propter hoc ſci
encia neceſſaria eſt prelato. qua ſciat
curare animas. ſi enim tanto ſudore
⁊ tantis vigilijs addiſcitur cura cor
poris. quanto ſtudio. quanta diligen
cia addiſcenda eſt ſcienciarum ſcien
cia. cura videlicet animarum. ſed for
te dices te ſcienciam ⁊ ſi non preemi
nentem. tamen ſufficientem habere
nec curam ſubditis adhibere Ad
quod ego. oſtende mihi ex operib9
curam tuam. quia non eſt obducta
cicatrix filie populi mei dicit domi
nus. Jeremie decimooctauo.
Item Yſaie. primo Vulnus liuor ⁊
plaga tumens non eſt circumligata
nec curata medicamine. neq; fota ole
o. quaſi diceret. vulnus luxurie non
eſt circumligatum faſcijs continenci
e. Liuor auaricie non eſt curatus me
dicamine pietatis ⁊ miſericordie
Plaga tumens ſuperbie non eſt fota
oleo humilitatis intime. ſed omnes
fere tacent vulnerati liqfacti. plaga
ti. ⁊ vt ita dicam ſicut oues non ha
bentes paſtorem.

¶ Duo ſunt que maxime medelam im
pediunt. ſcilicet Ignorancia. ⁊ praua
vita. Unde etiam ſi haberes ſcienciā
poteſt obici tibi. Propter praua; vi
tam medice cura teipſum. Nam ſicut
ait Gregori9 Qua fronte videri ꝓpe
rat qui in facie vulnus portat
Vulnus in facie peccatum eſt in o
ſtenſioue. Inde patet laycis ignomia
clericorum. qm̄ Ammon populus t
bidus. ſ. turba demonu;. preſcidit ve
ſtes eoru; media. vſq; ad nares. ⁊ di
miſit dimidiam barbe eorum. ij. Re
gū. x. Una medietas barbe deſignat
ſcienciā. altera vita;. qm̄ in hijs duo
b9 ꝯſiſtit vtilitas clericoꝝ. ſi diabol9
mediam partē abraſit. q2 vita; hone
ſtā eis abſtulit. Scd̄o d; hr̄e curam
paſcēdi. Nā ſic̄ ⁊ petro d2 tercio. pa
ſce oues meas. q. d. dn̄s paſce exēplo
ꝯuerſatōnis. verbo ꝑdicatiōis. fructū

C

orationis. Bernardus Tercio dictū
eſt. paſce oues meas. nec mulge. nec
tonde. additum ſemel. ſed vos lac bi
bitis. lanam induitis. ſed gregem do
mini non paſcitis Unde conqueritᷣ
dominus. Ezechielis. xxxiiij. Nōne
greges paſcuntur a paſtoribus. Cer
te reſpondeteri poteſt ꝙ non. ꝓpterea
infert dominus. Ue paſtoribus qui
paſcunt ſemetipſos. Bernardus. Ue
ve. ve tibi clerice. mors eſt i olla car
nium. mors eſt in delicijs. tu populi
peccata comedis. ac ſi ꝓpria tibi mi-
nus ſufficere videantur. bonum erit
fodere. magis etiam mendicare. pro
inde debes paſcere. primo exemplo
conuerſationis. quoniam vt dicit be
atus. Gregorius. Ad amorem cele-
ſtis patrie. plus exempla q̄ꝫ predica
menta ſuccēdunt Similiter monꝫ be
atus. petrus vt ſitis forma gregis ex
aīo. qm̄ vita prelatorum debet eſſe q̄
ſi exemplar ꝛ liber ſubditorum. vnd̄
dicitur. Geneſis. xxx. ꝙ Jacob poſuit
virgas decorticatas ante oues vt diſ
ſimiles fetus conciperent

¶ Item dicitur ꝙ cū quedā mulier ac
cuſata fuiſſet de eo ꝙ peperiſſet ethi
opem. excuſata fuit per ymaginem e
thiopis quam ante oculos habebat
depictam quando conceperat. ita ꝛ
ſubditi excuſantur. quia non vident
exemplum niſi ethiopicum prelato-
rū. vnde. Sapiencie. iiij Ex iniquis
omnes filij qui naſcuntur teſtes ſunt
nequitie aduerſus parentes in inter
rogatione ſua. Scdō paſcere debes
verbo predicationis quod quam ſit
neceſſariuꝫ habetur ex verbis Mich
ee. iij. Regum. x. Cum eſſem9 inquit
in prelio adduxit ad me vnus capti

D

uum ſuum dicens Cuſtodi mihi iſtū
qui ſi lapſus fuerit. erit anima tua ꝓ
aīma illius. aut argenti talenta mihi
appendes. vir eſte eſt criſtus. qui etiā
minimum ſuum committit prelato
cuſtodiendum dicens illud. Geneſis
xliij. Non videbitis faciem meaꝫ ni
ſi adduxeritis fratrem veſtrum mi-
nimum vobiſcum O miſeri quid im
portabile onus aſſumitis. quid vos
terribilibus periculis libenter imer
gitis. Ecce ſi quis lapſus fuerit. erit
anima tua pro aīa illius. ſed habes
eticum pone argenti talentum. ſilicꝫ
exhortationis verbum. ¶ Triplex ē
talentum. Minus. Mediocre Maxi-
mum

Minus conſtat quinquagiuta libris
Mediocre ſeptuagintadno.
Maximum. centum viginti
Minus igitur appendis quando re-
miſſionem predicas peccatorum. vn̄
ꝛ quinquagenarius numerus conſe
crat9 eſt iubileo. qui eſt annus remiſ
ſionis. vnde dicitur. Leuitici. xxx.
Mediocre appendis. quando de peīs
predicas reproborum. Nam in ſep
tuagenario numero notatur perpe-
tuitas temporis. ꝛ in binario pena a
nime ꝛ corporis. Pſalmiſta. Erit tē
pus eorum in ſecula Maximū ap
pendis quando predicas de gaudi
is electorum Nam centenarius tran
ſit a leua in dexteram. ꝛ electi tranſe
unt de miſeria in gloriā In vicenari
o notatᷣ duplex ſtola ꝓpter obſeruan
ciā preceptoꝝ ¶ Tercio debes paſce
re fructu orōis vn̄ ſamuel ait. i. Re
gū. xij. Abſit a me hoc peccatum i do
mino vt ceſſem orare pro vobis. Sꝫ
notandū ꝙ triplex eſt orō. priuata.

publica. priuilegiata. De priuata di
citur. Mathei. quinto. Intra in cubi
culum. ⁊ clauſo hoſtio ora patrē tu
um. Sed de hac ad nos non pertinet
iudicare. quia ſoli deo relinquendū
eſt iudicium de occultis.

¶ De publica ſeu vocali que conſiſtit ī
canonicis horis habetꝰ. ij. Eſdre. ix.
Quater in die ⁊ quater in nocte con
fitebantur. Jeronimus. Diuerſas o
randi horas habere debemus. vt ſi
forte aliquo opere detenti fuerimus
ipſum tempus nos ad officium mo
neat. Sed quidam interſunt diuinis
officijs tanq̃ ceci. quidā tanq̃ clau
di. quidā vero vt languidi. Malachi
e primo. Si offeratis cecum. nonne
malum eſt. offer illud duci tuo ſi pla
cuerit ei. aut ſi ſuſceperit faciem tuā
dicit dominus exercituum. Jeroni
mus. Indignum eſt dare deo quod
dedignatur homo. Offerunt itaqꝫ ce
cum qui non preuident officium. ſꝫ
tanq̃ ceci palpant ſupra librum. Of
ferunt claudum qui vendunt offici
um ⁊ cantant propter nummum. cū
deberent canere propter deum. quo
rum diſtorta intencio non dirigitur
ad finem debitum. ſed claudicat in
contrariam partem. Offerunt langui
dū qui pigri ⁊ ſompnolenti interſūt
officijs. nō cantantes. quandoqꝫ ver
ſum trāſilientes. quandoqꝫ diſcurren
tes. continuata ſincopa matutinas.
Sed dicitur d̓ agno paſchali Exodi
xij. ¶ Non comedetis ex eo crudum
quid. nec coctum aqua. ſed aſſum tm̄
igni

¶ Crudum comedunt qui ſine vlla de
uotione verba ſpiritus ſancti profe
runt. Pſalmiſta. In meditatione me
a exardeſcet ignis.

¶ Coctum aqua comedunt qui diſſo
lutione vocis quaſi ad laſciuiam pro
uocant auditores. contra quos dn̄s
mus ait. Amos. v. Aufer a me tumul
tum carminum tuorum. ⁊ carmina
lyre tue non audiam. Hos notat etiā
legiſlator. Exodi. xxij. ¶ Non eſt cla
mor exhortanciū ad pugnam. ſcilicꝫ
contra vicia ſpiritualia. neqꝫ vocife
ratio compellencium ad fugam. ſcꝫ
contra vicia carnalia. Si vocem can
tancium. ſ. hyſtrionum ioculancium
ego audio. Quidam econtra ita ī cla
morem prorumpunt. ꝙ quaſi rugiē
tes potius q̃ canentes audiencium
aures offendunt. Vn̄ Ambroſius
Ipſum ſonū vocis tue libera mode
ſtia regat. ne cuiuſq̃ aures offendat
vox fortior aut nimis emolliat deli
catior. Comede ergo agnum tuum
aſſum igni. ſcilicꝫ feruore deuotiōis
⁊ intimi amoris. vt pſallas dn̄o ſapi
enter. Siquidem carnes aſſe ſapide
ſunt ⁊ odorifere Tranſeamus iā
ad priuilegiatas orationes. ſcꝫ orati
ones altaris. quando in modum cru
cis expanſis manibus geris ymaginē
crucifixi velut cherub extenſus ⁊ ꝓ
tegens. Ezechielis. xxviij. ¶ Et velut
moyſes oratione pugnans contra a
melech. ſcilicet populum alligantem
videlicet immundos ſpiritus ſugge
ſtione ⁊ illectione nocentes. Exodi.
decimoſeptimo. Sed neceſſe eſt vt
manꝰ tua ſuſtentetur ab aaron. qui
mons fortitudinis interpretatur. ⁊
hur qui ignis dicitur vt ſit fortis in
opere ⁊ feruens in mente quatenus
ſubditos ꝓtegas ⁊ accēdas. Sꝫ ſuper
oia ſtudeas lauare inter innocentes

manus tuas. ne polluris manib9 au
deas agni immaculati ſacras contin
gere carnes. ne ſis ex illis quibus do
minus ait Malachie. i. Offertis ſup
altare meum pollutum panem. vbi
dicit. Jeronimus. Corpus criſti quã
tũ eſt in ſe polluit qui ad altare pol
lutus accedit. Quicquid enim immũ
dus tetigerit immundum erit. Nũe
ri. xix. Nota ꝙ malus ſacerdos toti
trinitati iniuriatur Iniuria nãqȝ pa
tris eſt ꝙ filius conculcatur quãdo
miniſterium redemptionis in mini
ſterium cupiditatis conuertitur. qñ
miſſe pro oblatione celebrãtur. ⁊ dñs
filius dei non pro. xxx. argenteis. ſed
pro tribus denarijs venditur

¶ Iniuria filij eſt ꝙ ſanguis eius qua
ſi polluitur dum immundis labijs
contractatur. Quomodo eñi quis ca
licem domini poteſt bibere ⁊ calicez
demoniorum. O ſi digne ſumeres t̃
reretur aduerſarius. cum tua vide
ret labia criſti cruore rubencia

Iniuria ſpiritusſancti eſt ꝙ gracia ↄ
temptitur quam hic plene dator
gracia effunderet. ſi mundi cordis
receptaculum prepararis. Quia ſic
dicit. Bernardus. Gracia balſamuz
eſt puriſſimum. ⁊ ſolidiſſimum vas
requirit.

¶ Tercio debes habere curam induen
di. ſed vnde alios teget qui nudus ẽ.
oportet igitur vt indumenta habeas
et quibus nudos veſtias. Iuxta con
ſilium. Thobie. iiij. De veſtimentis
tuis nudos tege.

Item nota ꝙ ſex ſunt ſacerdotalia in
dumenta.

¶ Primum indumentum eſt amictus
ſcȝ velum quoddam quod capiti im
ponitur ⁊ circa collum flectitur. ſig
nat fidem primam videlicet virtutẽ
que velat nobis occulta. hec habetur
in corde ⁊ profertur in ore. Iuxta il
lud. Romanos. x. corde creditur ad
iuſticiam. ore autem confeſſio fit ad
ſalutem. Sed quia fides ſine operi
bus mortua eſt

¶ Sequitur alba veſtis que candorez
ſignat bone operationis. hec debet eſ
ſe ampla ⁊ longa. ampla propter ha
bundanciam iuſticie quam ſacerdos
debet habere. Mathei. v. Niſi habũ
dauerit iuſticia veſtra plus ꝙ̃ ſcriba
rum. ⁊c̃. ¶ Item debet eſſe longa ꝓ
pter finalitatez perſeuerancie. ſine q̃
nullum bonum ſufficit ad ſalutem.
Quia vero in exercicio boni operis
cauenda eſt admiſſio prauitatis. ſeq̃
tur zona que ſignat caſtitatem. Vnd̃
in eſu agni precipimur renes accin
gere. Exodi. xij. ⁊ in euangelio expe
ctantes dominum ſuũ iubentur lũ
bos precigere. i. pre alijs cingere. qui
virgineo partui ſpeciales quodam
modo cubicularij deputantur ſpecia
li lumborum ac cordium precellant
caſtitate. ve ſacerdotibus qui huiuſ
modi baltheo non vtuntur. ve mili
tibus. ſed magis ducibus militũ qui
milicie ſue cingulum perdiderunt
Poſt hoc ſequitur orarium. in quo
notantur tria

¶ Primum eſt quod collo imponitur
tanꝗ̃ iugum domini boui ſuo vt ſpi
rituali vomere corda excolat audito
rum

¶ Secdm eſt ꝙ inſertione quadam in
pectore cancellatur. vt proponat au
ditoribus commutationem futuri
examis. videlicet ꝙ de delicijs mũdi

ad cruciatus eternos. ⁊ de doloꝛibus
ad eterna ſolacia pertranſitur. Luce
xv. ¶ Fili recoꝛdare. quia rcepiſti bo
na in vita tua ⁊c̃.

¶ Tercium eſt ꝙ copulatur zone. Naꝫ
ſi quis vult pꝛedicationis officiuꝫ ſu
mere debet pꝛius carnalis generatio
nis opus virtute pudicicie cohercere
Et nota ꝙ idem oꝛarium leuitis ſini
ſtro imponitur humero quia eis tra
dita eſt cura tempoꝛalis neceſſitatis.
Siquidem actuum. vi. ſeptem electi
ſunt de apoſtolis ut miniſtrarent mē
ſis.

¶ Sequitur de manipulo ſiue mapula
que ponitur pꝛo ſuperfluis humoꝛi
bus oculoꝛum vel ſudoꝛibus manuū
detergendis ⁊ ſignat ſumptus vite ne
ceſſarios quos a ſubditis poteſt acci
pere pꝛedicatoꝛ. ſm illud Luce. x.
¶ Dignus eſt operarius mercede ſu
a. ſed ridiculoſe manipuluꝫ gerit cui
nullus eſt laboꝛ ꝙ detergat ſudoꝛem
laboꝛis ¶ Legitur ꝙ fuit quidam
monachus clareuallen̄. qui ꝗuis eſſꝫ
bone vite: tamen delicatus infirmus
coꝛpoꝛe circa medicinas curioſus ex
titerat. Huic per viſionem ad poꝛtaꝫ
monaſterij beata virgo apparuit: que
ferens in pixide electuarium pꝛecio
ſum: ſingulis fratribus eccleſiam in
trantibus coclearia dabat. ⁊ vinū dul
cedine guſtantes reficiebat. Cumqꝫ
ad eam pꝛedictus veniſſet frater: rep
pulit eum dicens. Tu medicus ſapi
ens ⁊ curam tui ſollicite geris. Nun
quid noſtro medicamine indiges va
de ⁊ cura teipſum. quoniaꝫ de illis tā
tum qui ſui curam in domino iactāt
cura eſt nobis. Quo audito erubuit.
⁊ petens indulgentiā pꝛomiſit ꝙ am
plius de ſe non intromitteret. Tunc
illa penitenti veniam tribuit. eidem
quoqꝫ ſalutiferi electuarij pabulum
miniſtrauit. Quo accepto a ſua debi
litate ⁊ infirmitate conualuit. ⁊ de ce
tero contentus extitit communibus
alimentis.

¶ Ultimo debet indui planeta ſiue ca
ſula: que ſignat caritatem. ſine qua of
ferri non poteſt ſacrificium ſalutife
rū. in qua tria ſunt notabilia ꝙ duas
habet oꝛas. vnam ſuperioꝛem caput
ſolummodo capientem. ⁊ ſignat amo
rem dei. Aliam inferioꝛem coꝛp9 vn
diqꝫ ambientem. ⁊ ſignat amoꝛem ꝓ
ximi.

¶ Secundum eſt ꝙ ad vtramqꝫ manū
reflectitur. ne amoꝛ ſit ocioſus. Cari
tas enim patiēs eſt quod ſignat refle
xio ad ſiniſtram benigna eſt ꝙ ſignat
reflexio ad dexterā.

¶ Tercium eſt ꝙ anterioꝛi ⁊ poſteriori
parte vſqꝫ ad pedes ꝓtenditur. ut vſqꝫ
ad finem in dilectione animus perſe
ueret. ⁊ non ſolum preſentē diligat ꝓ
ximum: ſed abſenteꝫ. Hec eſt veſtis nu
ptialis: qua qui caruerit a nuptijs ex
cludetur. felix ſacerdos qui ad altare
dei cū huiuſmodi ſacratiſſimo proce
dit ornatu. talis nimirum bene pōt
induere ſubditos veſtimētis virtutū.
more ioſeph qui ꝓferri iuſſit ſingu
lis fratribus binas ſtolas. Gene. xlv.
que ſunt fortitudo bone operatōnis
⁊ decor intentionis. De quib9 ꝓuer
biorum vltimo ¶ Omnes domeſtici
eius veſtiti ſunt duplicibus. ſed ſacer
dotes noſtri tempoꝛis per prauum
exemplum moꝛe pꝛedonum expoli
ant ſubditos indumentis virtutum.
Iuxta illud Iob viceſimo quarto.

¶ Nudos dimittunt homines indumenta tollentes. Exodi. xxxij. ¶ Uidēs moyſes populum eſſe nudatum: ſpoliauerat enim eum aaron propter ignominiā ſordis. ⁊ inter hoſtes nudum cōſtituerat. Ita ⁊ pauci ſunt hodie qui vulnerato medicamentum adhibeant. famelicum paſcant. induant ſpoliatum.

Nunc videndum eſt de conſilio. Si quis ſupererogauerit: in tēporalibꝰ. vel in ſpiritualibus. Temporalia erogantur duobꝰ modis.

Primo debita remittendo.

Secundo neceſſaria ſubtrahendo: et indigentibus largiendo.

Primo dicit debita remittendo. ſicut apoſtolus fecit qui noluit recipere ꝓcurationem a ſubditis: ſed gratis euāgelium predicauit. ſed prelati noſtri temporis: nec etiam oblatiōē volūt dimittere de ſua ꝓcuratione. Unde conqueritur dominus ezechielis. xiij ¶ Uiolabant me ad populum meum ꝓpter pugillum ordei fragmentum panis. Secūdario neceſſaria ſibi ſubtrahendo. ⁊ indigentibus largiendo Sicut fecit beatus martinus qui in tempore frigoris clamidem pauperi cōdiuiſit. ſed prelati noſtri temporis etiam ſuperflua negant pauperibus largientes ea conſanguineis vel inuanitatibus expendentes: cum res eccleſie ſint patrimonia pauperum: dicente pſalmiſta ¶ Tibi domine derelictꝰ eſt pauper. Unde bernardus Res pauperum pauperibus non dare par ſacrilegij crimen eſſe dinoſcitur. ſane. patrimonia pauperū facultates eccleſiaꝝ ſacrilega cupiditate ſurripiunt: quicquid ſibi miniſtri ⁊ diſpēſatores non vtique dn̄i vel poſſeſſores vltra victum accipiunt ⁊ veſtitum. Unde prima thimo. vltimo ¶ Habentes alimēta: non gule irritamēta. aut libidinis incentiua. ⁊ quibus tegamur. nō quibus ornemur. hijs contenti ſumus.

Item pri. cor. ix. ¶ Qui altario ſuit de altario viuat. Bernardus. Uiuat inquit: nō ſuperbiat. nō luxurietur. denique non ditetur. nō ſibi de bonis eccleſie ampla palacia fabricet: mutās quadrata rotundis. nec loculos inde congreget. nec in vanitate aut ſuperfluitate diſpergat. non extollat cōſanguineos aut nepotes: nec filios dixerim nuptui tradant.

Spiritualia autem ſupererogantur tribus modis.

Primo in frequentia predicationis vel exhortationis Iuxta illud. ij. thi. iiij. ¶ Predica verbum: inſta oportune ⁊ importune. Sed prelati noſtri temporis ſicut dicitur yſa. lvi. ſunt canes muti non valentes latrare: cum dicat Hieronimus. Latratu canum ⁊ baculo paſtorum lupi arcendi ſunt

Secundo in aſſiduitate orōnis. ſicut apoſtolus qui dicebat roma. i. ¶ Teſtis eſt mihi deus cui ſeruio in ſpiritu meo ſemper: ꝙ ſine intermiſſione memoriā veſtri facimus in orationibus. Sed modo ſicut ait Job. xxxix. ¶ Indurantur ad filios ſuos tanq̄ nō ſint ſui. ſunt eñ ſine affectōne. ſine miſericordia.

Tercio in ſublimitate cōuerſationis. Iuxta illud yſa. xl. ¶ Super montem aſcende tu qui euangelizas ſyon. Gregorius. Tantum debet actionem populi actio tranſcendere preſulis: quā tum diſtare ſolet a grege vita paſtoris

N

Modo dici poteſt illđ yſa.xxiiij. Sicut populus ſic ſacerdos.

Nunc de premio videamus. Ego cū rediero reddam tibi. In quibus verbis magnitudo remuneratiōis patet in tribus.

Primo a perſona cum dicit. Ego ſcʒ dominus oīm qui do affluēter: ⁊ nō impropero. Heſter. ij. Dona largitus eſt rex ſm magnificentiam principalem.

Secundo a tempore. ibi. Cū rediero .i. accepto regno. Prouer. vij Non eſt vir in domo ſua. i. xp̄s in eccleſia viſibiliter ſeu corporaliter. abijt in regionem longinquā. i. in celum: qđ multum diſtat a terra. ſaccū pecunie ſecuʒ tulit. i. corpus ſuum glorificatum: in quo ſunt omnes theſauri ſapie ⁊ ſcientie dei abſcōdite. in die plene lune reuerſurus eſt in domū ſuam. i. in fine ſeculi oībus ɔſummatis.

Tercio ab obligatione. ibi. reddā tibi tanꝗ creditum vel debitum. ij. Thi. pri. Scio cui credidi: ⁊ certus ſum ꝗ potens eſt depoſitū meum ſeruare in illū diem. Iheronimus. O quāta beatitudo ꝓ paruis magna recipere. eterna ꝓ breuibus. pro mortuis ſemper viuentia: ⁊ habere dominum debitorem.

Dominica decimaquarta.
Epiſtola Galath. v.

Fratres. ſpiritu ambulate. ⁊ deſideria carnis non perficietis. Caro eīm ɔcupiſcit aduerſus ſpirituʒ. ſpūs autem aduerſus carnem. Hec eīm ſibi inuicem aduerſant: ut non quecunꝗ vultis illa faciatis. Qđ ſi ſpiritu ducimini nō eſtis ſub lege. Manifeſta autem ſunt opera carnis que ſunt fornicatio. immundicia. luxuria. ydolorum ſeruitꝰ veneficia. inimicicie. contentiones. emulatiōes. ire. rixe. diſſenſiones. ſecte hereſes. inuidie. homicidia. ebrietates commeſſationes ⁊ hijs ſimilia. que p̄dico vobis ſicut predixi. quoniā qui talia agunt: regnū dei non ɔſequent̄. Fructus aūt ſpiritus eſt caritas. gaudium. pax patientia. lōganimitas. bonitas. benignitas. manſuetudo. fides modeſtia. ɔtinentia. caſtitas Aduerſꝰ huiuſmodi nō eſt lex. Qui autē ſunt xp̄i carnem ſuam crucifixerunt cū vicijs ⁊ ɔcupiſcentijs.

Euangelium Luce. xvij.

In illo tempore. Dū iret iheſus in iherulaleʒ trāſibat per mediam ſamariā ⁊ galileam. Et cum ingrederet̄ in qđdam caſtellum occurrerunt ei decem viri leproſi. Qui ſteterunt a longe: et leuauerunt vocē ſuam dicentes. Iheſu preceptor miſerē noſtri. Quos ut vidit dixit. Ite oſdite vos ſacerdotibus. Et factū eſt dum irent: mundati ſunt. Unus aūt ex illis ut vidit qui a mundatꝰ eſt: regreſſus eſt cū magna voce magnificans deū. Et cecidit in faciem ante pedes eius grās agēs. ⁊ hic erat ſamaritanus. Rn̄dens aūt iheſus dixit. Nonne decem mundati ſunt. ⁊ nouē vbi ſunt. Nō eſt inuentꝰ qui rediret ⁊ daret gloriā deo niſi hic alienigena. Et ait illi. Surge vade quia fides tua ſaluum te fecit.

A

¶ Eodem die.

Sermo.xcix.de euangelio.

Cum ingrederetur iheſus q̄dam caſtellum: occurrerunt ei decem viri leproſi. In officio precedentis dominice agitur de virtute ſacramentoꝝ eccleſie que efficiunt quod figurant. Sunt enim ſignum ⁊ cauſa gratie: quod nō eſt reperire in legalibus ſacramentis que tantum ſignabant: ſed nō iuſtificabant. quia ſicut apoſtolus ait. Nō erat data lex que poſſꝫ iuſtificare. vnde populus ſub lege infirmus: nec aliquatenus per eam adiutus: clamat ad deum in introitu miſſe ¶ Reſpice domine in teſtamentum tuuꝫ: quod ſcilicet firmaſti ad abrahā patreꝫ noſtrum: ut mittas filium tuum. ⁊ animas pauperum tuoꝝ: quibus ꝓpria merita deficiunt. ne derelinquas in finem: quin ducas eos in finem. id ē in xp̄um. qui eſt finis ad iuſticiā omni credenti. in quorum quoq̄ perſona introducūtur in euangelio leproſi clamantes ad xpr̄iſtum ut miſereatur eorum quos ipſe mittit ad ſacerdotes: quos inſtituit diſpenſatores ſacramentorum: ⁊ medicos animaruꝫ. Exprimitur hic ꝓprie preceptum cōfeſſionis cum dicit. Ite oſtendite vos ſacerdotibus. Quia vero mundatis patet menſa celeſtis: agitur in cōmunione de ſacramento eucariſtie. Panem de celo dediſti nobis domine ⁊c̄. Et notant̄ in hoc euangelio tria.

Primum eſt humilitas incarnatōis: cum dicitur. Cum ingrederetur iheſus q̄dam ⁊c̄.

B

Secunduꝫ eſt curatio humani generis cum ſubditur. occurrerūt ei decē viri leproſi.

¶ Tercium detoꝛtatio ingratitudinis ibi. Unus autem ex illis ⁊c̄. Dicit ergo. Cum ingrederetur iheſus quodam caſtellum. Caſtellum in hoc loco dicitur mundus iſte diminutiue. Primo ꝓpter bonoꝛum diminutōeꝫ. quia ſicut ait pſalmiſta ¶ Diminute ſunt veritates a filijs hominum. ſcilicet veritas bone vite. iuſticie. ⁊ doctrine. Unde dicitur oȝee.iiij ¶ Non eſt veritas ⁊ non eſt miſericoꝛdia. ⁊ non eſt ſcientia dei in terra. Iſa.lix. ¶ Corruit in platea veritas. ⁊ equitas non potuit ingredi. Trenorum.ij. ¶ Prophete tui viderunt tibi falſa ⁊ ſtulta: nec aperiebant iniquitatem tuam ut te ad pn̄iam ꝓuocarent.

Secundo ꝓpter ſpacij breuitatem. q̄ꝛ tota huiꝰ mundi latitudo ſpacioſiſſima modica eſt reſpectu celeſtis patrie cum ſe habeat ad modum centri cōparatione firmamenti. Unde boetiꝰ. Omnis terre ambitus ad celi ſpacium puncti poteſt obtinere ratione. Ideꝫ oſtendit ſeneca: dicens q̄ paucis diebus poſſet nauis ab hyſpania vſq̄ in indiam permeare: ſed velociſſimꝰ planeta vix triginta annis poteſt explere circulum firmamenti: quod tamen paruum eſt reſpectu vltimi ordinis corpoꝛis ſcꝫ empirrei. vbi ſunt ſancti angeli ⁊ anime ſanctoꝝ cōtemplantes faciem dei ⁊ ita patet q̄ nihil ē mundꝰ reſpectu celeſtis patrie. Unde nō immerito exclamat baruch.iij ¶ O iſrahel q̄ꝫ magna eſt domus dei. ⁊ ingēs locꝰ poſſeſſionis eiꝰ. magnꝰ ⁊ nō hꝫ finē. excelſus ⁊ immenſus.

Dō 14

C

Tercio caſtelluz nominatur ꝓpter cō
trarie voluntatis rebellionem. Rebel
lauit enī factori ſuo quouſqꝫ fortis ar
matus ille latro dyabalus in pace cu
ſtodiuit. atriuz ſuum. id eſt preſentez
mundum. a quo introducebat homi
nes in infernum. ſicut ab atrio in do
mum per oſtium. ſcilicet mortem: do
bitur etiam per malos impugnatur a
dyabolo. impugnat eum vicijs ⁊ erro
ribus. ſicut legitur pri. machabeo. p̄.
Edificauerunt ciuitatem dauid mu
ro magno ꝓpter prauoꝝ operum im
manitatem. ⁊ firmo ꝓpter pertinaciā
mali ꝓpoſiti. ⁊ turribus firmis ꝓpter
multiplicem excuſationem. ⁊ factum
eſt illis in arcem . id eſt in ſummum
mentis elationem. ⁊ poſuerūt illic ar
ma. ſcilicet verba defenſionis. ⁊ eſcas
carnalis dilectionis. Ingreſſus eſt er
go dominus hoc caſtellum veniens ſi
cut magnus medicus ad egrotum q̄
iacebat per totum mundum. Unde
ait Math. ix. ¶ Non eſt opus valenti
bus medicus: ſed male habentibus.
Huiꝰ pixides ſunt ſeptez eccleſiaſtica
ſacramenta. Unguenta ſunt virtutes
⁊ dona. Pigmenta ſiue electuaria mi
racula ⁊ exempla. Unde dicitur eccle
ſiaſtici. xxxviij. ¶ Unguentarius faci
et pigmēta ſusuitatis. ⁊ vnctiones cō
ficiet ſanitatis

Sequitur. Occurrerunt ei decem vi
ri leproſi. Nota ꝙ lepra eſt vniuer
ſalis corruptio membroꝝ vel infectō
ex putrefactione humorum. ⁊ ſignat
mortale peccatum quod totam perſo
nam corrumpit . ⁊ deo abhominabi
lem reddit. Unde dicitur deuteronō.
xxiiij. ¶ Obſerua diligenter ne incur
ras in plagam lepre . ij. Regum. iij.

D

¶ Non deficiet de domo ioab lepro
ſus. id eſt de domo dyaboli peccator
Ioab enim interpretatur inimicus.
⁊ ſignat dyabolum qui primus cor
ruptus eſt lepra peccati . Unde om
nes ab eo generati per imitationem
corrupti ſunt ⁊ leproſi.

Sunt autem quatuor ſpecies lepre .
Prima ex corruptione ſanguinis Et
dicitur alepicia. ab alepidibus. id eſt
vulpibus. quia ſicut vulpes habent
ſupercilia depilata. ita ⁊ illi qui labo
rant hac ſpecie patiuntur ſupercilio
rum depilationem. ⁊ oculorum dep̄
rtationem. facies quoqꝫ inflatur ⁊ ru
bet. nares comprimuntur. ⁊ ſanguis
educitur. Hec ſpecies dſignat luxuri
am. cuius corruptio primo manife
ſtatur in oculis. quia ſicut ait beatus
auguſtinus. Impudicus oculus: im
pudici cordis eſt nuncius . Eccleſia
ſtici. xxxi. ¶ Nequius oculo quid cre
atum eſt nec tantum corrumpitur ex
terior oculus: ſed etiam interior. ſcili
cet intellectus. Unde dicit pſalmiſta
¶ Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus:
in quibus non eſt intellectus. Et no
ta ꝙ duos cuſtodes adhibuit domi
nus exterioribus oculis. ſcilicet ſuper
cilia: que prohibeant humiditates a
capite defluentes. ⁊ palpebras que tā
ꝙ̄ ſepes prohibeant ingreſſum rebꝰ
ab extrinſeco venientibus. Eodē mo
do interioribꝰ oculis duos debemꝰ
adhibere cuſtodes. ſcilicet reuerenti
am dei. ⁊ timorem inferni. ¶ In ſu
percilijs notatur reuerentia inſpecto
ris dei. que prohibet homini turpia
cogitare. Unde dicitur eccleſiaſti tri
ceſimoprimo ¶ Cogitatus preſcientie
auertit ſenſum. In palpebris autem

E

notatur timor penarum inferni: qui vetat prauis affectioibus locuȝ dare. Unde dicitur Job. x. ¶ Dimitte me domine ⁊c.

Secundo intumeſcit mens luxurioſi quemadmodum ⁊ facies leproſi propter abundantiam temporaliũ. Job xv. ¶ Operuit faciem eius craſſitudo. Rubet ꝓpter executionem turpium. Ephe. v. ¶ Que in occulto fiunt ab ipſis turpe eſt dicere.

¶ Tercio nares comprimuntur. quia nõ ſentiunt fetorem ꝓprium. Amos. iiij. ¶ Aſcendere feci putredinem caſtrorum veſtroꝝ in nares veſtras: ⁊ non rediſtis ad me.

¶ Quarto ſanguis. id eſt peccatum effluit per corruptionem aliorum. iiij. Regũ vltimo ¶ Fluebat ſanguis plage in ſinum currus. quod fit quociens peccatum prelati redũdat in ſubditos.

¶ Secunda eſt ex corruptione colere ⁊ dicitur leonina. Leo enim eſt aimal valde colericum: adeo ut a primo anno vſq; ad quartum patitur tercianã. Deinde fit quartanus ꝓpter colera; aduſtam. Qui laborat hac ſpecie: patitur fituras labioꝝ. gracilitatem vocis. ſiccitatem pectoris. contractioneȝ pedum. fituras manuum. ⁊ caſuȝ articulorum. Unde ſignat ſuperbiam. Superborum namq; labia findun tur per diſſenſionis verba ⁊ contentõnis. Unde puerbioꝝ. xiij. ¶ Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt ⁊c. Siccatur pectus a germine bone cogitationis. Unde eccleſiaſtici. x. ¶ Radices gentium ſuperbarum areſcunt. Deinde ɔtrahuntur pedes. id eſt affectiões. quia non extendunt eos in de-

F

um: ſed contrahunt ad ſeipſos per appetitum ꝓprij honoris. Philippen. ij ¶ Omnes que ſua ſunt querunt. non que iheſu xpriſti. Findũtur manꝰ id eſt operationes que non coherent ad ꝓximum. Contra quod dicit Roma. xij. ¶ Non alta ſapientes: ſed humilibus conſentientes. Cadunt etiaȝ articuli: quando in eo in quo volunt videri diſcreti: apparent ſtulti. Unde Job. v. ¶ Apprehendit ſapientes in aſtucia eorum. ⁊ ɔſilium prauorum diſſipat.

¶ Tercia eſt ex corruptione melancolie ⁊ dicitur elephantina. Elephas eñ eſt animal melancolicum. ⁊ ideo nullas habet iuncturas. Preterea ſicut elephas maior eſt inter cetera animalia. ita ⁊ hec ſpecies maior ⁊ difficilior ad curandum. ⁊ ſignat auariciam que difficile emendatur. quia nec in ſenectute deficit: ſed magis accreſcit. Unde eccleſiaſtici. xxxi. ¶ Qui auruȝ diligit non iuſtificabitur. Qui laborat hac ſpecie: calorem habet terrenũ. Similiter ⁊ auarus: quoniam de terra eſt ⁊ de terra loquitur. Johis. iij. Item patitur ſciſſuras in manibus ⁊ pedibus. ⁊ in naribus. et in diuerſis partibus corporis. quoniam auarus diuiſus eſt totus per diuerſas voluntates ⁊ diuerſas operationes. Contra quod ecci. xi. ¶ Fili ne in multis ſint actus tui.

¶ Quarta eſt ex corruptione flegmatis. Et dicitur ſerpentina. a tyro ſerpente. quia ſicut ille de facili deponit ſpolium. ita ⁊ qui laborant hac ſpecie. et ſignat ypocriſim. Ipocrita nãq; quodammodo deponit ſpolium proprie iniquitatis: per ſimulationem ꝓprie

ſimplicitatis. Unde dicitur Mathei
.v. ¶ Venient ad vos in veſtimentis
ouium ꝛc. Item oculi eorum lacri-
mantur per ſimulationem compun-
ctionis. Eccleſiaſtici.xij. ¶ In oculis
tuis lacrimabitur inimicus. Item oſ
tendunt ſquamas ꝛ ſordes in cute per
ſimulationem penitentie. Unde ma-
th: vi. ¶ Exterminant eñ facies ſuas
ꝛc. Et vocatur ſinthetica lepra. Ver
ſus. Ulcera. vox rauca. corruptus an-
helitus algor. Ardor ſiue ſitis. diffu-
ſio. ſigna leproſi. Ulcera ſunt peccata
detecta. Peccatum namq ad modũ
lepre quanto fortius occultatꝰ: ꝛ per
confeſſionem non detegitur: tanto tã-
dem turpius aperitur. Unde exo. x.
¶ Tulit moyſes cinerem de camino:
ꝛ ſparſit illum in celum. factaq ſunt
vlcera veſicarum turgentium in ho-
minibus ꝛ iumentis. Caminꝰ eſt cor
humanum. Manꝰ plene cineris ope
ra fragilitatis que in celo ſpargũtᷣ.
cum homines de vicijs gloriantur.
Unde yſa. iij. ¶ Peccatum ſuum qua
ſi zodoma predicauerunt. Fiunt autẽ
vlcera hec in oculis. quia non vident
eterna. Pſalmiſta ¶ Oculos ſuos ſta-
tuerũt declinare in terrã. In aurib9
quia non audiunt legem dei. In na-
ribus. quia nõ ſentiunt ſuauitatẽ pa
radiſi. Ezech. xxiij. ¶ Naſum tuum ꝛ
aures tuas precident. In labijs. quia
non eſt in ore eorum veritas. Sapiẽ
tie primo ¶ Os quod mentitur occi-
dit animã In manibus. quia operan
tur iniquitatem. Yſa. primo ¶ Manꝰ
veſtre ſanguine plene ſunt. In pedi-
bus. quia currunt ad vanitatem Pro
uerbiorũ primo ¶ Pedes eorũ ad ma
lum currunt. Item zacha. vlti. ¶ Ta

beſcet caro vniuſcuiuſq ſtantis ſupra
pedes ſuos ꝛ oculi eorum contabeſcet
in foraminibus ſuis. ꝛ lingua eorũ
contabeſcat in ore eorum. Vox rauca
eſt indignitas diuine laudis ſine pre
dicatione. Unde dicitur eccleſiaſtici.
xv. ¶ Non eſt ſpecioſa laus in ore pec
catoris Pſalmiſta ¶ Peccatori autem
dixit deus quare ꝛc.
Corruptus anhelitus ſunt verba cor-
rumpentia. pri. corin. xv. ¶ Corrum-
punt bonos mores colloquia praua.
Ad litteram namq leproſus inficit
ex confabulatione ꝛ cohabitatione
Algor eſt timor male infrigidans.
Ardor vero amor male incendens.
Unde dicit pſalmiſta ¶ Incenſa igni
ꝛ ſuffoſſa ab increpatiõe tua peribũt.
vbi dicit gloſa. Omnia peccata fiunt
vel propter cupiditatem. vel propter
timorem vel amorem ſcilicet quia a-
mas ut bene tibi ſit
Sitis eſt appetitus peccandi propter
ariditatem ab humore gratie dei. eo
ꝙ in peccato non eſt ſacietas. Unde
dicitur prouerbiorum. xiij. Venter im
piorum inſaturabilis. Iheronimus.
Voluptas inſatiabilis eſt ꝛ habita fa
mem non ſacietatem parit. Contra
quos math. v. ¶ Beati qui eſuriunt
ꝛ ſitiunt iuſticiam: quoniam ipſi ſatu
rabuntur. quia iuſticia eſt ſubſtantia
que ſaciat. iniquitas nõ habet ſubſtã-
tiam. ꝛ ideo ventres deuorantium va
cuos relinquit. Diffunditur lepra ꝑ
totum corpus. ſic ꝛ peccatum per to-
tum hominem ad modũ cancri: vel
morbi qui dicitur lupꝰ. Nume. xij.
Iam mediũ carnis eiꝰ deuoratũ ẽ.
Ioro dicitᷣ tre. iij. ¶ Mie dñi: ꝙ non
ſumꝰ ↄſumpti. Preterea lep̃ ẽ morbꝰ

incurabilis. non eñ curatur niſi per miraculum. ſic nec peccatum. Unde dominus yſa. xliiij. ¶ Ego ſum qui deleo iniquitates tuas ꝓpter me. id eſt ꝓpter meam bonitatem. Auguſtinus. Maius eſt de impio pium facere: ꝙ creare celum ⁊ terram. In creatione enim nihil deo repugnat. ſed in iuſtificatione liberum arbitrium hominis frequenter ei reſiſtit. Preterea iſtud eſt maioris miſericordie: licet illud ſit maioris potentie. Similiter ſuper pſal. Narrabo omnia mirabilia tua. dicit gloſa. Quia lazarum ſuſcitauit i corpore. paruum ſuſcitauit in mente quod maius ⁊ excellentius eſt.

¶ Decem itaqꝫ viri leproſi ſignant totū genus humanum peccati lepra infectum. nec ſolum lepra peccati originalis: quod inficit naturaꝫ: ſed etiam lepra peccati actualis: quod inficit perſonam. Iudei namqꝫ preuaricati ſunt legem moyſi. gentiles vero legem nature. xpiani legem gratie. Unde Ro. iij. ¶ Omnes peccauerūt ⁊ egent gratia dei. Yſa. xxiiij. ¶ Tranſgreſſi ſunt leges. mutauerunt ius. diſſipauerunt fedus ſempiternum.

¶ Tria vero feciſſe leguntur. ſcilicet. occurriſſe. a longe ſtetiſſe. ⁊ vocē leuaſſe. Occurrit homo deo liberum arbitrium abilitando. Occurrit deus homini gratiam infundendo. Prouerbiorum. xxij. ¶ Diuis ⁊ pauper obuiauerunt ſibi. Auguſtinus. Qui creauit te ſine te: ipſe nō iuſtificabit te ſine te. ipſam tamen abilitateꝫ hominis preuenit deus: excitando voceꝫ per timorē ſeruilem: quaꝫ nunqꝫ poteſt preueniri. Unde ſapientie. vi. ¶ Preoccupat qui ſe concupiſcūt ut illis ſe prior oſtēdat. Roma. viij. ¶ Quis prior dedit illi ⁊ retribuetur ei. O quotiēs occurrit ⁊ pulſat nec eſt qui aperiat ei. Apoca. iij. ¶ Ego ſto ad oſtium ⁊ pulſo ⁊c. Unde ſequitur ibi. aſſidentes in foribus ſuis inueniat illam. ſ. ſapientiam ſicut aſſidet radius ſolis ad feneſtraꝫ clauſam: que ſi aperiatur ꝓtinus intrat. Due fores anime ſunt amor ⁊ timor. De quibus dicit auguſtinus. Quicunqꝫ temporale cupit vel timet: portas cordis dyabolo aperit: ⁊ deo claudit. Econtra qui timet penam ⁊ appetit celeſtē gloriam: aperit eas deo.

Deinde a longe ſtat ꝓpriam indignitatem conſiderando. quia multuꝫ receſſit a deo abiens in regionem diſſimilitudinis. Contraria namqꝫ naturaliter ſunt remota. ſic ⁊ peccatum et gratia. Unde dicitur Geneſis primo ¶ Diuiſit lucem a tenebris. Sicut enim dum nox eſt ſuperius: ſol eſt inferius. Ita dum mortale peccatum regnat in homine: non videt deum. quia contemnit eius gratiam ⁊ occultat. Unde dicitur yſaye. lix. ¶ Iniquitates noſtre diuiſerunt inter nos ⁊ deum noſtrum. ⁊ peccata abſconderūt faciem eius a nobis. ⁊ tamen ipſe approximat ut reuertamur ad euꝫ. Unde dicitur canticorum ſecūdo. ¶ En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum. Unde dicit galfridus. Si medium hūc parietem ſoluere adhortamur: fodit ⁊ ipſe qui poſt parietem ſtat. ⁊ epulſus verum ꝙ facile corruit: ut ſit ruina macerie et tranſitus ad alterutruꝫ et deinceps in ipſius platee latitudine: ꝙ infelix ac miſerabilis paries

L

occupabat. ſonat dolor iubilationis
⁊ laudis. vox exultationis ⁊ confeſſi
onis. ſonus epulantis. Unde. Le
uauerunt vocem In quo notatur in
tenſio doloris de corde in voceꝫ pro
rumpens. Iuxta illud. pſalmiſte
De profundis clamaui ad te domie
Et quia ſcd̄m apoſtoluꝫ oris confeſ
ſio fit ad ſalutem: confitentur in ipſo
diuinitatem ⁊ humanitatem cuꝫ di
cunt. Iheſu preceptor. Iheſus idem
eſt ꝙ ſaluator. ⁊ competit diuinitati.
quia non ſoluꝫ apparuit in carne. vt
nos redimeret. ſed etiam vt veritatē
doceret. vnde ait. Iohannis. xiij.
Uos vocatis me magiſter ⁊ domie
⁊ bene dicitis. ⁊ congrue preceptorē
eum vocant. quia ſe de tranſgreſſiōe
preceptorum accuſant. Deinde miſe
ricordiam ipſius implorant. cum di
cunt. Miſerere noſtri. quaſi diceret.
miſeri ſumus. ſed tu domine miſera
tor ⁊ miſericors miſerere noſtri. pec
cata condonando. ⁊ graciam conferē
do. Sequitur. Quos vt vidit dix
it. Ite. oſtendite vos ſacerdotibus
Quo illis precepit. Ire. ſ. ⁊ ſacerdoti
bus ſe oſtendere. Uadit peccator pri
oris vite ſtatuꝫ relinquendo. Exodi
quinto. Ibimus viam trium dierū
in ſolitudine. ſ. relinquendo concupi
ſcenciam carnis ⁊ ſuperbiam vite. ⁊
cupiditatem oculorum. oſtendit ſe ſa
cerdoti conſcientiam ſuaꝫ per confeſ
ſionem aperiendo. Iob. xxxi. Si ab
ſcondi quaſi homo peccatum meum
Ubi dicit beatus. Gregorius. Uere
humilitatis teſtimonia ſunt iniquita
tem cognoſcere. ⁊ cognitam voce con
feſſionis aperire. econtra. vſitatuꝫ hu
mani generis viciuꝫ eſt. libenter pec

M

catum committere. ⁊ omiſſum negan
do abſcondere vel commiſſum defē
dendo multiplicare. quod ſignatum
eſt primo Machabeorum quinto.
Obſtruxerunt portas lapidibus. id
eſt aures obſtinatione peccati ne au
diant verbum dei. ⁊ nolebant inde
aperire. id eſt per confeſſionem pec
cata detegere. Et nota ꝙ ad litteraꝫ
precipitur hic oris confeſſio ſcd̄m ꝙ
in veteri teſtamento confitebantur
peccata ſua per oblationes. tamē ſcd̄ꝫ
miſticum intellectuꝫ precipitur hic
confeſſio oris.
Item confeſſio valet ad nouem vt
habetur in hijs verſibus. Inſtru
it ⁊ purgat. taxat confeſſio laxat
Submittit leuiat. infundit laudat ⁊
addit.
Primo nanqꝫ vꝫ ad cognitioneꝫ pec
cati. ꝙ ſacerdos penitentes facit cog
noſcere qualiter ⁊ quantum delin
quunt. Leuitici. xiij. Iudiciuꝫ lepre
ad ſacerdotem pertinet.
Scd̄o valet ad purgationem peccati
ꝙ erubeſcencia eſt magna pars peni
tencie. Auguſtinus. Per vos pecca
ſtis. per vos erubeſcatis. erubeſcēcia
enī partem hꝫ remiſſionis. in quo o
ſtenditur ꝙ nullus poteſt p ſcriptuꝫ
vel per alium confiteri. niſi ſit mutꝰ
vel non intelligatur ydeoma ipſius.
Tercio vꝫ ad taxationem pene. quī
ſcd̄m prauitatem peccati ⁊ iudicium
ſacerdotis taxanda eſt penitencia de
linquenti. Deuteronomij. xxiij. Pro
menſura peccati erit ⁊ plagaꝝ modꝰ
Quarto vꝫ ad relaxationem pene in
parte ex virtute clauium. Iohannis
xx. Quoꝝ remiſeritis peccata. ⁊c̄.
Quinto ꝯfeſſio valet ad humilitateꝫ

M O

xiij. Auguſtinus. Ad hoc deus exigit
confeſſionem vt liberet humilē. ad
hoc damnat non confitentem vt pu
niat ſuperbientem. vnde. i. Regum.
xij. q̄ dauid humilis culpam confeſ
ſus eſt dicens. peccaui. dictum eſt ei a
ꝓpheta. dominus tranſtulit pecca
tum tuum non morieris

¶ Sexto valet ad exonerationem ⁊ hoc
quantum ad confeſſionem venialiū
q̄m ſicut dicitur. Eccleſiaſtici. xix.
Qui modica ſpernit paulatim decidit
Auguſtinus. Si q̄n aqua intrat per
minutiſſimas riuulas ad carinam ex
haurietis eam per confeſſionem. ne
plus intrando cumulus fiat. ⁊ nauē
mergat

¶ Septimo valet ad infuſionem graci
e. q̄ aliquando conuertitur homo in
ipſa confeſſione qui prius non erat
contritus

¶ Octauo valet ad gloriam dei. vnde
Joſue. vij. Da gloriam dei eſt confeſ
ſio quam facis.

Nono ⁊ vltimo valet ad augmentū
gracie. ſi prius acceperat graciam in
contritione. vnde bonum eſt confite
ri frequenter. vnde Iſaie. xxxiij. Fre
quenta canticum. ⁊c̄.

Sequitur Et factum eſt dum irent
mundati ſunt. quia ſola contritio cū
ꝓpoſito confitēdi ⁊ ſatiſfaciendi mū
dat a culpa. Pſalmiſta. Dixi confite
bor aduerſum. ⁊c̄. ¶ Sequitur vnꝰ
ex illis. In hoc vno ſignatur vnitas
electorum qui cogitatione ⁊ affecti
one egreditur ad ſue mundificatio
nis auctorem. ⁊ magna voce magni
ficat eum de magnitudine culpe di
miſſe ⁊ de impenſione gracie. Bern

hardus. Felix qui ad ſingula dona
gracie redit ad eum in quo eſt pleni
tudo graciarū. ⁊ dum pro acceptis
non ingratum ſe exhibet. locum in ſe
facit gracie amplioris. Felix qui ſe a
lienigenam reputans. ⁊ pro minimis
quibuſq̄ beneficijs non minimas re
fert grates. gratuitum eſſe non dubi
tans. neq̄ diſſimulans q̄d alienige
ne impenditur ⁊ ignoto. ⁊ cecidit in
faciem per humilitatem. gracias a
gens per bone operationis feruorē
Vnde. Bernardus. Humiliemur
magis ac magis ſub potenti manu
dei. ⁊ ei non verbo aut lingua. ſed o
pere ⁊ veritate nos grates exhibea
mus neq̄ enim a nobis graciarum
dictionem. ſed graciarum actionem
exigit dominus deus noſter.

¶ Item per nouē multitudo reꝓbor
ſigtur. quia per tranſgreſſionem de
ficit a denario preceptorum ⁊ per i
gratitudinem claudit ſibi fontem di
uinorum beneficiorum. De quibus
dicitur. Iſaie. viceſimoſexto ¶ Indul
ſiſti genti domine indulſiſti gentī. nū
quid glorificatus es. ⁊c̄.

Item dicit beatus. Bernardus. In
gratitudo eſt anime perditio. euacu
atio meritorum. virtutum diſperſio
beneficiorum peremptio. ⁊c̄. Ipſa e
nim eſt ventus vrens q̄ue pietatis
fontem. miſericordie venam. ⁊ gra
cie fluenta deſiccat. Per hanc eman
cipatus in ſeruitutem iuſte redigitr.
dandum impeditur. ⁊ datum tollitr.
Vnde dicit lex. ſi manumiſſus ingra
tus circa patronum ſuum extiterit. ⁊
quadam iactancia aduerſus eum ſer
uicē erexerit. aut leuis offenſe d̄txerit

p

culpam a patronis rurſus ſub impe
rio dicioneq̃ in ſeruitutem mittatur
Sapiencie.xvi. Ingrati fides tanq̄
ymbernalis glacies tabeſcat. ⁊ diſpe
reat tanq̄ aqua ſuperuacua.tales ſũt
hodie multi qui in articulo neceſſita
tis currunt ad deum ſiue ad ſanctos
⁊ promittunt vota plurima.ſed poſt
q̄ euadunt pericula non curant de
ſolutione .cum dicat ſcriptura Eccle
ſiaſtici quinto. Si quid vouiſti deo.
non moreris reddere.diſplicet enim
ei infidelis ⁊ ſtulta repromiſſio. ſed
quecũq̃ voueris redde.multoq̃ me
lius eſt non vouere . q̄ poſt votum
promiſſa non reddere.q̄ ſicut dicit̃
in pſalmo. Vouete ⁊ reddite.vouere
voluntarium eſt.ſed reddere neceſſa
rium.

¶ Dominica quindecima.
Epiſtola ad. Galatas.v.⁊.vi

FRatres ſi ſpiritu vi
uimꝰ.ſpiritu ⁊ ambulemꝰ.
Non efficiamur inanis glo
rie cupidi inuicem prouocantes.in
uicem inuidentes. Fratres ⁊ ſi preoc
cupatus fuerit homo in aliquo deli
cto.vos qui ſpirituales eſtis huiuſ
modi inſtruite in ſpiritu lenitatis
Conſiderans temetipſũ ne ⁊ tu tem
teris. Alter alterius onera portate.⁊
ſic adimplebitis legem criſti. Nam ſi
quis exiſtimat ſe aliquid eſſe.cum ni
hil ſit.ipſe ſe ſeducit. Opus autem ſuũ
probet vnuſquiſq̃.⁊ ſic in ſe metipſo
tantum gloriam habebit ⁊ non in al
tero. vnuſquiſq̃ eñ onus ſuum por
tabit. Cõmunicet autem is qui cateci
zatur verbo.ei qui ſe catecizat in om
nibus bonis. Nolite errare deus nõ
irridetur. Que eñ ſeminauerit ho
mo.hec ⁊ metet. Quoniam qui ſemi
nat in carne ſua.d̄ carne ⁊ metet.cor
ruptionem. Qui autem ſeminat ĩ ſpi
ritu.de ſpiritu ⁊ metet vitam eternã
Bonum autem facientes non defi
ciamus. Tempore enim ſuo metemꝰ
non deficientes.ergo dum tempus
habemus operemur bonum ad om
nes. Maxime autem ad domeſticos
fidei.

¶ Euangelium. Mathei.vi.

IN illo tempore dixit ihe
ſus diſcipulis ſuis. Nemo poteſt du
obus dominis ſeruire. Aut enim vnũ
odio habebit et alterum diliget.aut
vnum ſuſtinebit ⁊ alterum contem
net. Non poteſtis deo ſeruire ⁊ mam
mone. Ideo dico vobis.ne ſolliciti ſi
tis anime veſtre quid manducetis.
neq̃ corpori veſtro quid induami
ni. Nonne anima plus eſt q̄ eſca.⁊
corpus plus q̄ veſtimentũ. Reſpici
te volatilia celi.qm̄ non ſerunt neq̃
metunt.neq̃ congregant in horrea.
⁊ pater veſter celeſtis paſcit illa. Nõ
ne vos magis pluris eſtis ill'. Quis
autem veſtrum cogitans poteſt adij
cere ad ſtaturam ſuã cubitum vnũ.
Et d̄ veſtimentis quid ſolliciti eſtis
cõſiderate lilia agri quomõ creſcunt
nõ laborant neq̃ nent. Dico aũt vo
bis q̄ nec ſalomõ in oĩ gloria ſua co
opertus eſt.ſic̃ vnum ex iſtis. Si au
tem fenum agri qd̄ hodie eſt ⁊ cras
in clibanũ mittitur deus ſic veſtit.
quãtomagis vos minime fidei. No
lite ergo ſolliciti eẽ dicentes. Quid
manducabimus aut quid bibemus

A

aut quo operiemur. Hec em̄ omnia gentes inquirunt. Scit em̄ pater ve ſter celeſtis. ꝙ his omnibus indige-tis. Querite ergo primum regnum dei ⁊ iuſticiam ei9 Et hec omnia ad ij cientur vobis

Dominica quindecima
Sermo centeſimus. De euãgelio

Querite primū regnuȝ dei ⁊ iuſticiam eius. ⁊ om nia hec adij ciētur vobis In officō precedentis dominice agi tur de bonis moribus ⁊ virtutum o peribus. quibus prouenitur ad reg num ad quod inuitamur in euange lio. ⁊ remouentur impedimenta vie que ſunt concupiſcencia carnalis. ⁊ cupiditas rei temporalis. Quorum primum in epiſtola. alterum in euã gelio prohibetur. Verum quia nēo valet per ſe perficere ſine auxilio gra cie. clamat ad deum eccleſia in introi tu miſſe. Protector noſter aſpice de9 quaſi diceret. O deus pater qui nos protegis miſericordia ⁊ virtute q̈ſi duabus alis. aſpice cum intuitu gra cie. dando nobis auxiliuȝ contra mł tiplex vite huius impedimentum. nec reſpicias in faciem deformitatis noſtre. ſed reſpice in faciem criſti tui interpellantis pro nobis. ⁊ hoc peti mus ex deſiderio regni. ꝙ melior eſt dies vnus in atrijs claritatis eterne felicitatis in regno tuo ſuper milia dierum huius vite quam affectant carnales. Atria ſiquidem ſunt ingreſ ſus. ſed hic accipiunť pro penetrali

B

bus. quaſi aperte totum. ⁊ ita petit h duo. ſ. aſpectum gracie conſeruantis. ⁊ diem eternitatis. que duo petunť ſimiliter in collecta que dicit. Cuſto di q̄s domine eccleſiam tuam.

In hac auctoritate notantur tria ge nera bonorum. ſ. eternum. ſpirituale ⁊ temporale. Eternum bonum de9 eſt. Bonum ſpirituale iuſticia ſiue virtutes. Bonum temporale opes ⁊ alia corporis neceſſaria.

Primum eſt vt finis
Scdm̄ quaſi via ad finem
Tercium quaſi viaticum De prio

ait. Querite primū regnum dei. ⁊c̄ De ſcdo. ⁊ iuſticiaȝ eius De tercio Et hec omnia adij cientur vobis.

In hoc euangelio dominus cor no ſtrum abſtrahit a ſollicitudine tem poralium. vt illud ad celeſte regnuȝ per deſiderium eleuemus. quod em̄ antiquis patribus inſtanter petenti bus dare diſtulit Iuxta illud Luce x. Multi ꝓphete ⁊ reges voluerunt videre que vos vidiſtis. ⁊c̄. Hoc em̄ nobis non curantibus offert ⁊ ſug gerit nobis vt petam9. vnde dicebat Iſaie. xxviij. Qui crediderit non fe ſtinet. Item Abacuck. ij. Si moram fecerit exſpecta eum. ſed nobis in euã gelio clamat. querite primum regnū dei. Ecce magnus ⁊ munificus pri ceps qui militibus ſuis non tm̄ que poſtulant elargitur. ſed etiam preue niens eos hortatur petere regnum ſuum quod tale eſt. ꝙ vnicuiqȝ totuȝ tribuit. ⁊ ipſe omnino nihil amittit. In hoc autem ꝙ non ait ſimpliciter Querite primum regnum. ſed cum determinatione querite regnum d̄i

C

innuit eſſe alia regna. Eſt enim qua
druplex regnum. ſ. carnis. mundi. di
aboli ⁊ dei. ⁊ oportet vt in horum a
liquo militemus. q̄ ſicut ait Job. vij
Milicia ē vita hoīs ſuper terrā Ber
nardus. Carni militamus gule illece
bris ſeruiendo. luxurie motibus ob
ſequendo. contra quod mon3. i. Pe
tri. ij. Obſecro vos tanq̄ aduenas ⁊
peregrinos abſtinere vos a carnali
bus deſiderijs que militant. ⁊c̄. Ro
manorum. viij. Qui in carne ſunt de
o placere non poſſunt. Mundo mi
litamus auaricie nexibus adherēdo
honoris altitudinem affectando
Contra quod. Luce. xij. Nolite ī ſub
lime tolli. Jacobi quarto Quicunq̄
voluerit eſſe amicus huius ſeculi. ini
micus dei conſtituetur. Diabolo
militamus bonorum profectibus ī
uidendo contra deum ſuperbie ſpiri
tu tumeſcendo. quia ſicut dicitur Sa
piencie. ij. Inuidia diaboli mors in
troiuit in orbem terrarum. imitant̄
illū que ſunt ex parte illius. Job. xv.
Tetendit aduerſus dominum ſuum
In quo notatur contemptio diuini
iudicij. ⁊ contra omnipotentem ro
boratus eſt. In quo notatur contem
ptio diuine potencie. cucurrit aduer
ſus eum erecto collo. In quo notat̄
contemptio diuine bonitatis. ⁊ ping
ui ceruice armatur. i. habundancia
temporalium. Deo autem milita
mus pietatis operibus humiliter in
ſiſtendo. poteſtates aereas in virtute
ſancti ſpiritus oppugnando
De primo. Mathei. x. Quicunq̄ po
tum dederit vni ex minimis iſtis. ⁊c̄
De ſcd̄o. Jacobi. iiij. Reſiſtite diabo
lo. ⁊c̄. habent etia3 ſinguli principes

D

iſti propria donatiua Caro ſuis tyro
nibus elargitur momentaneam vo
luptatem. ſed dicitur. Romanorum
viij. Prudencia carnis mors eſt. ſc3
delectatio carnalium voluptatum. i.
Thymothei. quinto. Vidua in deli
cijs viuens mortua eſt
Mundus largitur tranſitoriam ſub
limitatem. ſed dicitur. Prouerbiorū
xvij. Qui altam facit domum ſuam
querit ruinam. Nam quanto grad9
altior tanto caſus grauior.
Diabolus largitur perpetuam capti
uitatem. Unde dicitur. Yſaie quinto
Frendet ⁊ tenebit predam. ⁊ amplex
abitur ⁊ non erit qui eruat
Deus vero largitur ſuis militibus ī
terminabilem felicitatem. ⁊ hoc eſt
regnum quod in hoc loco monet eſ
ſe querendum. Eſt eñ illud regnu3
excellentiſſimum propter ſeptem
Primo propter diuturnitatem. pſal
miſta. Regnum tuum domine reg
nū omnium ſeculorum Danielis. v.
Poteſtas eius poteſtas eterna. que ñ
auferetur. econtra regnum terrenu3
eſt fragile ⁊ momentaneum. Unde
Eccleſiaſtici. x. Omnis potentat9 bre
uis vita
Scd̄o propter amplitudinem. Un
de Baruch. iij. Quam magna ē do
mus dei ⁊ ingens locus poſſeſſionis
eius. ſed regnum terrenum eſt angu
ſtum. Unde de magno allexandro
legitur. vnus pallio pelle inueni nō
ſufficit orbis. Johannis. xvi. In mū
do preſſuram habebitis
Tercio propter tranquillitatem. Yſa
ie. xxxij. Sedebit populus meus in
pulchritudine pacis. ſed regnum ter
renum ſepe turbabitur. Unde dr̄

Sapiencie.xiiij. Alius alium per in uidiam occidit.

Quarto propter ſecuritatem. Iſaie. xxxij. Securitas erit vſqꝫ in ſempiter num. ſed regnum terrenū ſemper eſt in timore. Job xv Sonitus timoris eius ſemper in auribꝰ eius. Bernar dus. Non eſt liber qui ſeruos timet. Quinto propter affluenciam. Pro uerbiorum. viij. Mecum ſunt diuici e ⁊ gloria. Pſalmiſta. Replemimur in bonis domus tue. ſed terrenum ē in defectu. Seneca. Scias eos per multis indigere qui multa poſſidēt Eccleſiaſtici. v. Ubi multe ſunt opes ⁊ multi qui comedunt eas.

Sexto propter vniformitatem Pſal miſta. Cuius participatio eius in id ipſuꝫ ſed regnum terrenum eſt diui ſum. Pſalmiſta. Uidi iniquitatem ⁊ contradictionem in ciuitate

Septimo propter iocunditatem. Pſalmiſta Quam magna multitudo dulcedinis tue domine. ſed regnum terrenum eſt in merore. vnde dicit̃. primo Machabeorum. ij. In quan tam tribulationeꝫ deueni. ⁊ in quos fluctus triſticie in qua nunc ſum

Hoc regnum querere debemus orā do. Mathei. vi. Adueniat regnuꝫ tu um. Item bene operando. Iſaie. xxxi Si queritis querite ⁊ inſtanter cum ſollicitudine. quia tempus breue eſt. Deuteronomij vltimo. Adeſſe feſti nant tempora. Ezechielis. vij. Finis venit. venit finis.

Querendum eſt autem primum. ⁊ primo ante omnia: Pſalmiſta. Mane aſtabo tibi ⁊ videbo. ⁊c̃. Unde filij iſrahel mane ſurgebant ad colligen dum manna. Exodi. xvi. ⁊ etiam pri mum. i. principaliter per omnia que facimus. i. Corinthiorum. x. Omnia in gloriam dei facimus

Item ſuper omnia que deſideramꝰ Sapiencie. vij. Prepoſui illaꝫ regis ⁊ ſedibus. ⁊ diuicias nihil eſſe dixi ī comparatione illius

Sequitur. ⁊ iuſticiam eius. ecce bo num ſpirituale quod eſt via ad reg num. ⁊ ſumitur hic iuſticia pro ut ē ordo virtutum ad ſe. ad deum. ⁊ ad proximum. Ad ſe per peccati compū ctionem. Ad deum per diſcretioneꝫ Ad proximum per compaſſionem De hijs tribus. Michee. vi. Indica bo tibi. o homo quid ſit bonum. ⁊ quid dominus querat a te. vtiqꝫ fa cere iudicium ⁊ diligere iuſticiam ⁊ ſollicite ambulare cum deo tuo

De primo. i. Corinthiorum. xi. Si noſmetipſos dijudicaremꝰ Iſaie. xxv iij. Ponam iudicium in pondere ⁊ iuſticiam in menſura. qꝛ iudiciuꝫ q̄ſi ſtatera dijudicabit culpam. Juſticia vero ꝯmenſurat culpam pene. Job. xxxiiij Nonquid qui non amat iudi cium ſanari poteſt De ſcdo. Pſal miſta Mutuabitur peccator ⁊ non ſol uet. ſ. auarus qui mutuuꝫ negat. aut diuicias ſibi datas neccitatis tempore paupibus nō dicat. Juſtus aūt miſe retur ⁊ retribuet. Gloſa Precedit eñ mia in affectu. ⁊ ſequitur largitas ī effectu. ſemper eñ aliquid ē qd̕ det ſaltē orationē. Gregorius Plus eſt ꝯ pati de corde. quia qui ꝯpatitur ſeip ſum dat. De tercio Job. iij. Conſide rans eum tam benignum patrem tā diſcretum iudicem. timore ſollicitat̃ id eſt timore offenſe. ne ſeparetur a tam bono patre. ne expellat̃ a regno

glorie ne puniatur in igne iehenne. Job.xxiiij. Et nota ꝙ propter tria hijs oppoſita primus homo expulſꝰ fuit a paradiſo. negligenter em̄ ābulauit cum deo. vxoris voce plus obediens ꝙ diuine. crudelitatē exhibuit proximo. quia indignationē diuine obiecit mulierem. Judicium in ſe non fecit. quia peccatum proprium non damnabat. Contrarijs ergo gradibus redeundum eſt nobis in exilio conſtitutis. Mathe. i. Per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam

Sequitur. ⁊ hec omnia. temporalia que vltima ſunt ⁊ minima. adijcientur vobis. non ait dabuntur. ne putentur eſſe terminus vie. ſed adijcientur quodammodo adiectiue ⁊ non ſubſtantiue. Unde Criſoſtomus non dixit dabūtur. quia quaſi nihil ſunt ⁊ ita quere futura. ⁊ accipies preſencia. ſed quidam de adiectiuo faciunt ſubſtantiuum ⁊ econuerſo. De quibꝰ ait. Auguſtinus. Ve illis qui relinquunt te domine. ⁊ abierūt in veſtigijs tuis ⁊ nutus tuos pro ſe amant ⁊ obliuiſcuntur quid innuant nutus tui ſicut omne creaturarum genus. ex hijs videtur ꝙ eccleſia malefaciat orādo pro temporalibus. vt fructꝰ terre donare. ⁊c. Ad qd̄ dicendū ꝙ eccleſia non petit temporalia ſimpliciter. ſed inquantum ſunt neceſſaria ad hoc vt homo perficiat viam ſuā vt poſſit conſequi vitam eternam. ideo ſignanter dicit hic vt primo querat regnum dei. Secūdo iuſticia eius. Tercio abſolute dicitur. hec omnia adijcientur vobis. eterna enim ſimpliciter ⁊ obnixe petenda ſunt. Similiter bona ſpiritualia que ſunt gratū faciēcia quia ſimpliciter proſunt. cū finaliter ordinent ad vitam eternā ſed temporalia poſſunt obeſſe. ideo non ſunt petenda ſimpliciter nec obnixe. Unde beatus. Bernardus. In toto affectu ⁊ in omni tempore poſtulandum eſt. vt habeas graciam eius ⁊ placere poſſis in oculis pietatis ⁊ gloriā eius videre merearis

¶ Sed temporalia non nimis obnixe petuntur. quia i talibus oportet memeniſſe ſentencie apoſtoli Romanorum. octauo. ¶ Quid oremus ſicut oportet neſcimus. Unde ſuper illud. ſecundo. Corinthiorum duodecimo. Ter dominum rogaui dicit gloſa. Si petitis temporalia. cū modo petite. ⁊ deo cum timore committite. vt ſi proſunt det. ſi ſciat obeſſe non det. Sed vnde eſt ꝙ frequēter ſubtrahit bonis dominus neceſſaria. cum hic promiſerit illis hec adijcienda. Ad quod dicendum eſt ꝙ multis ex cauſis tribuit dominꝰ temporalia. Dat em̄ paruulis ad alliciendum eos ad ſe. ſic dedit iudeis vt traheret eos ad ſeruitium ſuum. Unde pſalmiſta. Dedit eis regionem gencium.

¶ Item dat ea perfectis ad remediū contra neceſſitatem famis ⁊ ſitis vt poſſit vacare deo. Unde dicitur Luce. xxij. Quando miſi vos ſine ſacculo ⁊ pera nunquid aliquid defuit vobis: dicunt ei nihil. Sapiencie vltio In omnibus domine populum tuū magnificaſti

¶ Item dat ea infirmis ad ſolaciū cōtra tedium ⁊ triſticiam huius ſeculi Unde dicitur. Yſaie vltimo ¶ Quō ſicut mater blandiatur filio: ita ego

conſolabor vos beneficio temporali
um magna enim penuria facit. pu
ſillos peccare. Prouerbiorum.xxx.
Mendicitatem ⁊ diuicias ne dederis
mihi. ne egeſtate compulſus furer ⁊
periurem nomen dei mei.

¶ Item dat ea diuitibus ad erogandū
Unde ⁊ diuicie a diuidendo dicun
tur. Unde Luce.xvi. Facite vobis a
micos de mammona iniquitatis. i.
inequalitatis ſiue ſuperfluitatis. ⁊ hec
eſt negociatio ſpiritualis. De qua di
citur. Luce.xxi. Negociamini dum
venio. ⁊ i hoc melior eſt conditio di
uitis ꝙ pauperis. Unde dicitur Ec
cleſiaſtici. vij. Melior eſt ſapiencia cū
diuicijs. ⁊ hoc propter multa.

¶ Primo quia redimit animam ſuam
de captiuitate diaboli. Unde dicitur
Prouerbiorum.xiij Redemptio ani
me viri diuicie proprie
Scđo quia deuz obligat ad retribu
endum graciam ⁊ gloriam Unde di
citur Prouerbiorum. xix. Fenerat̄
domino qui miſeretur pauperis. ſed
dicitur. Prouerbiorum.xiij. Qui ac
cipit mutuum ſeruus eſt feneratis.
igitur quodammodo deus amore
pauperum ſeruus efficitur miſeran
tium

¶ Tercio quia preparant viam ad ce
lum. ⁊ patefaciunt hoſtium regni
Unde dicitur Prouerbiorum.xiij.
Donum hominis dilatat viam eius
⁊ ante principes ſpacium ei faciens.
Eccleſiaſtici.xv. Omnia miſericordi
a faciet locum vnicuiq; ſcđm nume
r um operum ſuorum. ⁊ ſcđm intel
lectum peregrinationis ipſius .ex q̄
patet ꝙ ipſa eſt paradiſi oſtiaria que
claudit oſtium auaris. ſ; aperiet mu

nificis.
Quarto. quia ſeminat in agro vite e
terne. Unde dicitur. Ozee quinto.
Seminate vobis in veritate iuſticiā
quod eſt contra ypocritas. qui ſemi
nant in ſimulatione. ⁊ metetis in die
miſericordie. cuz dicet Mathei.xxv.
Venite benedicti patris mei ij. Co
rinthiorum.xi. Qui ſeminant in be
nedictionibus. de benedictionibus
⁊ metent

¶ Quinto quia theſaurizat in celo Ma
thei. vi Theſarizate vobis theſauros
in celo. Ubi dicit gloſa. Criſoſtimus
Ibi ſubſtanciam colloca vbi patriaz
habes. Que ſtulticia eſt illic relinque
re vbi exiturꝰ es. ⁊ illuc non premit
tere quo iturus es. quicquid pro aīa
tua feceris: hoc tuum eſt. quod autē
relinquis perdidiſti

¶ Sexto quia habet arma ad defenſio
nem ⁊ impugnationem contra dia
bolum. Unde dicitur. Eccleſiaſtici.
xxix. Super ſcutum potentis ⁊ ſup
lanceam aduerſus inimicos pugna
bit. quia magis pugnat elemoſina q̄
ieiunium vel oratio ſine ea

¶ Septimo quia multiplicat ſibi ami
cos. Iuxta conſilium domini. Luce
xvi. Facite vobis amicos de māmo
na.

¶ Octauo quia conſeruat ei graciam.
Eccleſiaſtici.xvij Elemoſina viri q̄ſi
ſacculus cum ipſo. ⁊ graciam homis
quaſi pupillam conſeruabit

¶ Nono quia comitatur defunctum.
quando omnes amici deſerunt eum
Unde ſuper illud. Luce.xij. dicit be
atus Ambroſius. Non ſunt homis
bona que ſecum afferre non poteſt.
ſola miſericordia comes ē defūctorū

Apocalipſis.xiiij. ¶ Opera illorū ſe
quuntur illos.
¶ Decimo. ꝙ habet optimum aduoca
tum in curia ſummi regis. Unde nō
timet ſententiā damnationis. Eccleſi
aſtici.xxx. ¶ Conclude elemoſinā in
ſinu pauperis. ⁊ hec ꝓ te exorabit: ab
omni malo. De hijs verſus. Eſt pre
cium ſenus via ſemen ⁊ arma theſau
rus. Multiplicat ſeruat donum comi
tatur ⁊ orat Item dat dominus re
probis temporalia ad premium quo
dammodo remunerandi eos in hac
vita. quia fecerunt aliqua de genere
bonorum. nec eſt eis daturus eterna
Unde de nabugodonoſor dominus
ait ezech.xxix. ¶ Libro eo ꝙ ſeruiuit mi
hi aduerſus tyrum: dedi ei terrā egi
pti. Uberabit autē ea bonis aliqn̄
ꝓpter duas cauſas Una eſt ut magis
deſiderent eterna. Unde pſal. ¶ De9
auribus ⁊c. ad temporalia nō audit
deus: ut amplius deſiderētur eterna.
Alia cauſa eſt. quia temporalia men-
tem turbant. ⁊ frequenter ſunt occa-
ſio peccati. Unde ſuper pſal. Iniqui-
tatem meditatus eſt in cubili ſuo. di-
cit gloſa Nihil extrinſecum petamus
a deo. ꝙ ſi petamus: oſtiū cordis pa
tet. ⁊ turba malarum cogitationū vi
det atq; ſubintrat. Queramus igitur
eterna: ⁊ non incuruemur ad tempo
ralia. pri. Petri.iij. ¶ Omnem ſollici
tudinem noſtram ꝓijcientes in eum
quoniam ipſi cura eſt de nobis. Un
de petrus rauaneri. Quis rex deuotī.
militibus debitam nō ꝓcurat anno-
nam. quis dominus fidelib9 ſuis iu
ſta cibaria non miniſtrat. quis pater
nō dat libenter filijs. Si ergo deus
nobis ⁊ rex ⁊ dn̄s ⁊ pater eſt: quid ne
gabit. Deutro.xxxij. ¶ Nunquid nō
ipſe eſt pater tuus: qui poſſedit ⁊ fe-
cit ⁊ creauit te Stipendijs ſuis militās
derogat miles regi ſuis viuens ſump
tibus. dn̄m ſuum accuſat ꝓ ſe ſollicit9
filius culpat ſuperſtitē patrem. Noli
ergo homo exacerbare deum per te
taliter cogitando. q̄ ⁊ iuſticia regētis
⁊ dn̄antis ⁊ generantis affectu: in ſe
totam tui ſollicitudinem ⁊ curam re-
fundit cum ait. Nolite ſolliciti eſſe.

¶ Dominica decimaſexta.

Epiſtola. Ephes.iij.

FRatres. obſecro vos
ne deficiatis in tribulatōni
bus meis ꝓ vobis que ē glo
ria veſtra. Huius rei gratia flecto ge
nua mea ad patrem dn̄i noſtri iheſu
xp̄i. Ex quo oīs paternitas in celo ⁊
in terra noiatur. ut det vobis ſm̄ di-
uitias glorie ſue virtutem corrobora
ri per ſp̄m eius in interiori homie
habitare xp̄m per fidem in cordib9
veſtris. In caritate radicati ⁊ funda
ti ut poſſitis cōprehendere cū oibus
ſanctis que ſit latitudo. lōgitudo. ſub
limitas. ⁊ ꝓfundū. Scire etiā ſupere
minentem ſcīe caritatē xp̄i: ut imple
amini in oēm plenitudinem dei. Ei
autem qui potēs eſt oīa facere ſuper
abundanter quam petimus aut intel
ligimus ſm̄ virtutem que operat̄ in
nobis. Ipſi gloria in eccleſia ⁊ in xp̄o
iheſu in omnes generationes ſeculi
ſeculorum.

¶ Euangelium Luce.vij.

In illo tempore ibat ihesus in ciuitatatez que vocatur naym. Et ibant cum illo diſcipuli eius ⁊ turba copioſa. Cū autem appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur: filius vnicus matris ſue. ⁊ hec vidua erat. ⁊ turba ciuitatis multa cū illa. Quā cum vidiſſet dominus: miſericordia motus ſuper eam dixit illi. Noli flere Et acceſſit ⁊ tetigit loculum. Hij autē qui portabant ſteterunt. Et ait. Adoleſcens tibi dico ſurge. ⁊ reſedit qui erat mortuus. Et cepit loqui. Et dedit illum matri ſue. Accepit autē omnes timor ⁊ magnificabant deum dicentes. quia ꝓpheta magnus ſurrexit in nobis. Et quia deus viſitauit plebem ſuam.

Eodem die.

Sermo. Ci. de euangelio.

Ibat Jheſus in ciuitatem que vocatur naym ⁊c. In officio precedentis dnīce oſtenditur affectꝰ ⁊ ſollicitudo ſancte matris eccleſie circa filios ſuos. ⁊ quoniam filiorum eccleſie alij moriuntur per mortale peccatum. alij infirmantur per defectum bonorum operum. alij ſani ſunt ⁊ fortes in fide ⁊ operibus bonis pro ſingulis gemit fideliter: ſollicita ꝓ mortuis: pulſans lacrimis ſaluatorem. ſicut in hoc euāgelio patet. Portat etiam dulciter onera infirmorum: leniter inſtruēdo. miſericorditer ſubleuando. Hortatur quoqꝫ fortes: ut humilia de ſe ſentiāt ne per ſuperbiam cadant. Sicut in epiſtola patet. orat pro ſingulis in collecta. Eccleſiam tuam queſumus domine miſeratio ⁊c. In qua petit ut ſcꝫ mundentur in peccato ſordentes. muniantur debiles. gubernent᷑ fortes. Clamat etiam pro hijs in introitu hodierno. Inclina domine aurē tuam: ⁊ exaudi me. In quo petit iuſtis ſalutem. peccantibus miſeratōem debilibus letificationem.

Notantur autem quatuor in hoc euangelio.

Primum eſt ſaluatoris itineratō. ibi Ibat ihesus in ciuitatem que vocat᷑ naym.

Secundum eſt vidue ɔſolatio. ibi. cū appropinquaret ciuitati.

Tercium eſt defuncti ſuſcitatio. ibi. ⁊ accedens tetigit loculū.

Quartū eſt turbe admiratio. ibi. Accepit autē omnes timor. Dicit ergo Ibat ihesus in ciuitatem que vocat᷑ naym ⁊c. Ad litteram naym ciuitas ē galilee ſecūdo miliario a thabor. Moraliter vero ciuitas hec eſt anima: cuius rex eſt ratio. princeps vero ſenſus Populus cogitatōnes ⁊ affectiones: quas ratio diſpoſuit ſuis legibus ⁊ refrenat. Eccleſiaſtici. x. Ve tibi terra cuius rex eſt puer. id eſt ratio puerilis. ⁊ cuius principes. id eſt ſenſus mane comedunt. id eſt preſentibꝰ delectantur. [illegible] Terra cuius rex nobilis eſt: nobilitate virtutū. de qua dicitur. Nobilitas ſola eſt que animum moribus ornat. cuius principes. id eſt ſenſus comedunt in tempore ſuo. id eſt in eterno conuiuio. ieiunantes in hoc exilio. Ciuitas hec vocatur naym. id eſt commotio. quia quatuor affectionibus ſemper mo-

B

uetur. Bene vel male. Male autem mouetur: anteq per gratiam xpriſtus accedat ad eam dum gaudet in pſperitate. triſtatur in aduerſitate. ſperat diu viuere. timet temporalia amittere. Unde poeta. Gaudeat an doleat. culpat metuat ve: quid ad rem. Si quicq videt melius peius ve ſua ſpe Sed poſtq xpus accedit dolet de cōmiſſis. timet de ſupplicijs. gaudet in iuſticia. ſperat de gloria Unde pſalmiſta ¶ Commouiſti domine terraꝫ et conturbaſti eam: ſana contritiones eius. quia commota eſt. Quid mirum ſi quando iuſticiarius venit in ciuitatem: turbatur reus offenſe conſcius: et preſcius pene. Criſoſtomus. Cū diem iudicij conſidero: totus mente et corpore contremiſco. Diſcipuli euntes cum illo ſunt virtutes que nos de doctrinis illius informant. et a paſſionibus viciorum curant. Math. x. ¶ Infirmos curate. mortuos ſuſcitate. leproſos mundate. demones eijcite. Curant igitur animam ab infirmitate praue delectationis. a morte cōſenſus. a lepra male operationis. a demone conſuetudinis. et contemptus. Turba copioſa ſunt motus compunctionis. ſcilicet timor et pudor. dolor et indignatio: que ſalubriter animā turbant. Bernardus. Cogita deum factorem tuum. cogita benefactorem. cogita patrem. cogita dominuꝫ ad omnia reus es: plange per ſingula. Ad primum et vltimuꝫ reſpondeat timor. ad duo media pudor. Pudeat te geſſiſſe opera indigna generi tuo in conſpectu tanti patris. Pudeat te reddidiſſe mala pro bonis et odium pro dilectione. Penſa ſi potes cuiuſmodi ſit fortitudinis et terroris. tuum atq omnium contempſiſſe factorem. offēdiſſe deum maieſtatis: qui poteſt corpus et animam mittere in gehennam

eſt vita eius Unde dicitur pſalmo quinquageſimonono. Iniquitates noſtre

C

Sequitur. Cum enim appropinquaret porte ciuitatis. Porta exterior quilibet ſenſus: per queꝫ homo interior ad exteriora egreditur. et peccatuꝫ ad animaꝫ ingreditur. Unde ſenſus carnales ſemper deberent eſſe clauſi. quoniam dominus noſter iheſus xpriſtus intrat ad nos ianuis clauſis. ut habetur Iohannis. xx. Porta interior eſt voluntas. et ad hanc xpriſtus accedit et pulſat: ut aperiatur ei. Unde dicitur apocalipſis. iij. ¶ Ego ſto ad oſtium et pulſo etc. Stat ad oſtium: expectans penitentiam. pulſat: excitans voluntatem. ut dicit galfridus. Mira dignatio ſtantis. pulſantis. preſtolantis: ut aperiamus ei. Mira etiam obſtinatio eius: quem benignitas et manſuetudo huius ad penitentiam non adducit. cui tamē oſtium obſtat dignanter aſtat et pulſat. pulſat beneficijs et flagellis. pmiſſionibus. cōminationibus et exemplis.

Sequitur ¶ Et ecce defunctus efferebatur: filius vnicus matris ſue. et hec erat vidua. Defunctus autem iſte ſignat animam mortuam in peccatis. ¶ Et notandum q anima primo diſtemperatur. primis motibus et ſuggeſtione. Languet in delectatione. Moritur in conſenſu. per quem primo interius conſummatur peccatum. et tunc ſeparatur a domino qui eſt vita

[illegible] Iniquitates noſtre

D

diuiſerunt inter vos ⁊ deum veſtrum
⁊ peccata veſtra abſconderunt faciez
eius a vobis ne exaudiret. Mors enī
nihil aliud eſt niſi priuatio vite. Pri
uatur enim homo per mortez corpo
ralem vita. dignitate. nomine. poſſeſſi
onibus ⁊ amicis. Ita ⁊ anima per pec
catum. primo amittit deuz qui eſt vi⸗
ta eius. Unde dicitur deuteronomij
xxx. ¶ Ipſe vita tua: ⁊ longitudo die
rum tuoꝝ.

Secundo amittit dignitatem. id eſt
ſimilitudinem dei. Unde pſalmiſta.
¶ Homo cum in honore eſſet: non in
tellexit. comparatus eſt iumentis inſi
pientibus. ⁊ ſimilis factus eſt illis.
quaſi diceret. diuinam ſimilitudinez
commutauit in beſtialem deformita
tem. Unde dicitur eccleſiaſtici .x.
¶ Quis honorabit exhonorantē ani
mam ſuam.

¶ Tercio amittit nomen. Unde dicitur
exo. xxxij. ¶ Qui peccauerit mihi: de
lebo eum de libro meo. Unde Luce
xvi. nomen diuitis tacuit. q2 non erat
ſcriptū in libro eternitatis.

Quarto amittit etiam nomen. id eſt
famam. quia ſicut dicitur Prouerbi
orum. x. ¶ Memoria iuſti cum laudi
bus. nomen impiorum putreſcet. Un
de eccleſiaſtici. xli. ¶ Curam habe de
bono nomīe. hoc enī magis ꝑderit tibi
ꝙ mille theſauri precioſi.

Quinto amittit poſſeſſiones ⁊ diuiti
as. id eſt virtutes ⁊ bonas operatiões
Unde dicitur trenoruz primo ¶ Ma
num ſuam miſit hoſtis ad omnia de
ſiderabilia eius. Item iohelis primo
¶ Quaſi ortus voluptatis terra coraz
eo. ⁊ poſt eum ſolitudo deſerti. neqꝫ ē
qui effugiet eum.

E

Sexto amittit amicos ⁊ conſanguine
os. id eſt preſidium angelorum. Un
de dominus ait yſaye quinto ¶ Aufe
ram ſepem eius: ⁊ erit in direptionez
Non putabitur ⁊ non fodietur ⁊ aſcē
dent ſuper eam vepres ⁊ ſpine. ⁊ nubi
bus mandabo ne pluant ſuper eam
ymbrem. Similiter ipſi angeli dicūt
Iheremie. li. ¶ Curauimus babilo⸗
nem ⁊ non eſt ſanata. derelinquamus
eam. ⁊ eamus vnuſquiſqꝫ in terram
ſuam. Deſerūt enim hominem quā⸗
tum ad hoc ut exponant eum debel⸗
lationibus ⁊ temptationibus ut ſic re
ſipiſcat: ⁊ ad deum redeat. Parati ſūt
tamen auxiliari ſi velit cōuerti. ⁊ quo
ad hoc non deſerunt.

Sed tunc defunctus effertur: cum
peccatum in corde conceptuz: perdu
citur ad noticiam plurimorum per
operationes membrorum. Unde di
cit͛ ozee. viij. ¶ Cū ſanare vellem iſra
hel. i. liberare aiam a peccato praue
cogitatōis: reuelata ē iniquitas effra
im. i. malicia operatōis: que eſt quaſi
fructꝰ male voluntatis. Effraym in
terpretatur fructificatio. Ex magna
igit͛ grā eſt ꝙ impedit͛ malū ꝓpoſitū
ne ꝓcedat in actū. Iob. xxxviij. Quis
ↄcluſit oſtijs mare q̄n erumpebat q̄ſi
de vulua ꝓcedens. Mare eſt cor pctō
ris. vulua cogitatio malicioſa. Et no
ta ꝙ iſte defunctꝰ erat adoleſcens. q2
in hac etate ꝓut frequenter ↄtingit:
incipit hō peccare. Unde gene. viij.
¶ Senſus ⁊ cogitatio humani cordis
in malum ꝓna ſunt ab adoleſcētia ſu
a. Eccleſiaſtici. xi. ¶ Adoleſcentia ⁊ vo
luptas. que ſcꝫ quaſi comes ē adoleſcē
tie vana ſunt. ⁊ valde felix ē qui in ea
ꝑt pctm̄ euaderc. Unī paulo ſuperiꝰ

Juuenis letare in adoleſcentia tua. ſcilicet ꝙ ita per adoleſcentiam tranſiliſti ꝙ non potes letari. ¶ Unde dicitur prouerbiorum. xxx. ¶ Tria ſunt difficilima mihi. ⁊ quartum penitus ignoro. Uiam aquile in celo. hec eſt cū quis proſperitatibus vite preſentis extollitur. Uiam colubris ſuper terraꝫ. hoc eſt cum quis in aduerſitate tabeſcit ⁊ cōſternatur. Uiam nauis in medio maris. ⁊ hoc eſt cum metus mentem agitat. ⁊ vana ſollicitudo conturbat. Et viam viri in adoleſcentia ſua. cum vadit poſt concupiſcentias ſuas. hec eſt via peruerſa non ſoluꝫ aliena ab eterna ſapientia: ſed vſqꝫquaqꝫ remota: ⁊ penitus ignorata. Huius defuncti mater ē eccleſia: iheſu xpriſto per fidem copulata. ⁊ ab eo per graciam fecundata: que ſingulos vnico amore diligit. quoniam apud illam non eſt acceptio perſonarum. Et dicitur vidua a viro ſuo. ſcilicet xpriſto diuiſa dum peregrinatur in terris. Unde prima Corinth. v. ¶ Quādiu ſumus in corpore: peregrinamur a domino. Inde eſt ꝙ a multis contemnitur ⁊ conculcatur. ⁊ bonis ſuis exheredatur. Sed dicit baruch. iiij. ¶ Nemo gaudeat ſuper me viduam deſolatam a multis. derelicta ſum ꝓpter peccata filioꝝ meoꝝ. ꝙ declinauerunt a lege dei.

¶ Turba que condolet ⁊ compatitur: ſunt fideles qui de peccatis infirmorum. turbantur ſicut apoſtolus qui dicebat ad Roma. ix. ¶ Triſticia magna eſt mihi. ⁊ omnis dolor cordi meo pro fratribus meis ⁊c̄. Item eccleſiaſtici. xxxv. ¶ Nonne lacrime vidue ad maxillam deſcendunt. id eſt ad doctores ⁊ prelatos. qui cibuꝫ ſpiritualem. ſcilicet ſcientiam ſcripturarum maſticantes trahūt in nutrimētum membrorum. Sequitur. A maxilla aſcendunt in celum. Unde petrus rabanus. Ecce nunc rigat terra celū immo ſuper celos ⁊ vſqꝫ ad ipſum iheſum imber humanarum proſilit lacrimarum.

¶ Sequitur. Quam cum videret. ſcilicet oculo pietatis. miſericordia motus ſuper illam. id eſt ſuper merita. quoniam tam grande miraculum ⁊ merita ſupplicum excedit et vota. Fides tamen recipit: quod oratio non preſumit. Ecce ꝙ miſericordia mouit illum: qui ſemper eſt ſtabilis ⁊ dat cuncta moueri. Quem igitur non mouebit. Unde dicitur eccleſiaſtici tercio. ¶ Cor durum male habebit in nouiſſimo. Dicit illi. Noli flere. Ecce verbum conſolatōnis. Unde dicitur Eccleſiaſtici decimoſeptimo ¶ Nonne ardorem refrigerabit ros ⁊ ſic verbum melius ꝙ datum. Nec eſt ei cōtrarium illud qđ dicit ſapiens. Quis matrem niſi mentis inops in funere nati flere vetat. non hoc illa monenda loco eſt. Quia ille loquitur de eo qui cauſam doloris remouere nō poteſt. ſed dominus noſter et fletum et dolorem remouit. quia puerum ſuſcitauit.

¶ Sequitur. ¶ Et acceſſit ⁊ tetigit loculum. Loculus iſte eſt conſciencia male ſecura. Unde dicitur Eccleſiaſtici octauo. ¶ Sunt impij qui ita ſecuri ſunt: quaſi iuſtorum facta habeant. Portitores illius ſunt quatuor.

Primus eſt fiducia viuendi. De qua
dicitur Luce.xij. Anima mea ha-
bes multa bona repoſita in ãnos plu
rimos &c.

Secundus leuigatio peccati. de qua
pu̇erbiorum.xxx. Mulier adulte-
ra.id eſt peccatrix aīa.comedit:pec
catum committendo.tergens os ſuuꝫ
ſe excuſando:dicens. Non ſum opera
ta malum.

Tercius eſt aliene vite conſideratio.
Contra quod dicitur eccleſiaſtici.vij.
Non pecces in multitudine ciuita
tis.id ē exemplo multitudinis. quia
non minus ardebit:qui cum multis
ardebit. Exo.xxiij. Non ſequeris
turbam ad faciendū malum.

Quartus eſt venie p̄miſſio. Contra
quod eccleſiaſtici.v. Ne dicas miſe
ratō dei magna eſt.multitudinis pec
catorum miſerebitur. Miſericordia e
nim & ira ab illo cito p̄ximāt.& in pec
catores reſpicit ira illius. Ex quo re
linquitur ꝙ miſericordia reſpicit iu
ſtos. Iuxta illud Math.v. Beati
miſericordes:quoniam ipſi miſericor
diam ꝯſequentur. Unde potius dicē
dum eſt illud Iohelis.ij. Quis ſcit
ſi conuertatur & ignoſcat deus & relin
quat poſt ſe benedictionem. Et nota
ordinem ſuſcitandi.

Primo accedit ad defunctum per ti
moris incuſſionē.

Secundo tangit loculū per compun
ctionis immiſſionē.& tunc ſiſtūt ma
li portitores:qui deferebant illuꝫ ad
ſepulchꝝ inferni

Tercio vocat per interne conſolatōis
inſpirationem.ſpem venie largiendo
dicens. Adoleſcens tibi dico ſurge.q.
diceret illō pſa.lij. Excutere de pul
uere peccatoꝝ.conſurge ad opera vir
tutum.ſede:peccata p̄pria diſcutiendo
ſolue vincula colli tui.confeſſiōis im-
pedimenta remouendo. Unde ſequi
tur. Et reſedit qui erat mortuus & ce
pit loqui.ꝯfitendo.laudando.orādo
gratias agendo. Et notandum ꝙ
tres mortuos legitur reſuſcitaſſe. ſci
licet filiam archiſinagogi. Luce.viij.
Et filium huius vidue. Luce.vij.&
Lazarum. Ioh.xi. In quibus notan
tur tria genera peccatoꝝ.ſcilicet cogi
tationis.operationis.& ꝯſuetudinis.
Differunt autem reſuſcitatōes iſtoꝝ
in quatuor. ſcꝫ in etate.in loco.in mo
do.& in circumſtantijs.&

Primo in etate. quia filia archiſyna
gogi erat puella fere annoꝝ.xij. ſed
filius huius vidue adoleſcens. Laza
rus vero in etate virili. Nam peccatū
cogitationis paruulū eſt. Unde pſal.
Beatus qui tenebit:& allidet par-
uulos ſuos ad petram. Iheronimus
Dum paruus eſt hoſtis interfice eū
Peccatum vero operis magnū eſt.ꝙ
per prauam cogitatōem nō nocet ho
mo niſi ſibiipſi.ſed per opus nocet p
ximo. Iteꝫ ipſo opere efficitur homo
deterior creſcente peccato. Sed pecca
tum ꝯſuetudinis maximū eſt.ꝙ ſicut
ait gregorius. Praua conſuetudīe fir
matur peccatum. Pſalmiſta. Inue
teraui inter omnes inimicos meos.
Job.xvi. Ruge mee dicūt teſtimo
nium ꝯtra me.

Secundo differunt in loco. quoniā
puella iacebat in domo.ſed iſte adole
ſcens iam efferebatur extra portam.
Lazarus vero ferebatur in monumē
tō. Nam peccatum cogitationis latet
in penetrabilibꝰ cordis ſoli deo notū

Quod ait yſa. l. Auferte malum co gitationum veſtrarum ab oculis me is. Peccatum vero operis manifeſta tur alijs ꝛ ita fit occaſio ruine cuilibꝫ cernenti ꝛ ſcienti. pſalmiſta. Interfi citis vniuerſi vos. Sed peccatum cō ſuetudinis corrumpit in remotos dif fundendo circumquaqꝫ fetorem Jo helis. i. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo.

Tercio in modo. quia ad puellam a it. ſurge. ꝛ ſurrexit continuo. Sed in ſuſcitatione huius adoleſcētis primo miſericordia motus eſt. Deinde acceſ ſit: ꝛ tetigit loculum eius. ꝛ plura ver ba dixit: nec ſurrexit ſtatī: ſed primo reſedit. In ſuſcitatione vero lazari in fremuit ſpiritu. ꝛ turbauit ſemetipſū ꝛ lacrimatus eſt. ꝛ voce magna clama uit: nec ſurrexit ille nec reſedit: ſed tan tum prodijt ligatus manus ꝛ pedes. In quo notatur ꝙ facilis eſt curatio vel correctio male cogitatōis: ſed dif ficilis operis. difficilima vero conſue tudinis. Ezech. xxiij. Multo labo re ſudatum eſt: ꝛ non exiuit de eo ru bigo eius.

Quarto ꝛ vltimo differunt in perſo nis circumſtātibus. quia puellā pau cis aſtantibus ſuſcitauit. Sed adoleſ centem multa turba preſente: que ſe quebatur illū. ꝛ turba ciuitatis que erat cum vidua. Lazarum vero corā multis qui ex diuerſis locis venerant ad martham ꝛ mariam: ut conſolarē tur eas de fratre ſuo. Naꝫ ſicut dicit gloſa. Publica noxa publico eget re medio. leuis leuiori. ꝛ ſecreta ſecreta poteſt dilui penitentia. Unde verſus Mens mala: mors intus. malus actꝰ mors foris. vſus Tumba. puella pu er. lazarꝰ iſta notant. Hanc verbo. mo tu puerum. te lazare fletu Suſcitat. hic pauci. plebs. ibi teſtis adeſt.

Sequitur. Accepit autem omnes ti mor ꝛc̄. Quantus timor erit quando in voce virtutis. in clangore tube re ſurgent omnes mortui. quod huius adoleſcentis reſuſcitatio preſignauit. Unde petrus rauanen. doctor cariſ ſimi ac vnius reſurgentis exemplo cō citemur ad fidem reſurrectionis om nium noſtrum. ꝛ credamus ꝙ crux xpriſti noſtri corporis ſit aratrum. fi des ſulcus. ſepulchrum reſolutio. ger men expectatio temporis. ut cum di es dominici aduentus arriſerit: i cor porum noſtrorum natura: tunc viri ditas vitalem reſurget in meſſem. naſ cituram iam carnem: neſcituraꝫ finē. Non paſſuram falcem. non flagella ſenſuram. quaſi diceret. Depoſitis in morte vetuſtatis paleis: nouum glo rioſi corporis reſurget in fructum Unde dicit apoſtolus prima ad Co rinthios decimoquinto. Semina tur corpus animale: ſurget corpꝰ ſpi rituale. Sed timor iſtorum reueren tie fuit. Unde ſequitur. Et magni ficabant deū dicentes: quia prophe ta magnus ſurrexit in nobis. ꝛ quia dominus viſitauit plebem ſuam. In quibus verbis ↄmendant xp̄m ab v traqꝫ natura.

Primo commendant eum ab huma na ſcd̄m quam fuit propheta: ꝛ eter na immobili veritate populo denun cians.

Secundo commendant eum a diui na: ſcd̄m quam dignatus eſt viſitare

humanū genus ut redimeret ipſum
Et eſt hic ille propheta d̄ quo ait do
minus moyſi deuterono. xviij. ¶ Pro
phetam ſuſcitabo eis de medio fra
trum ſuorum ſimilem tui. in quo oſ̄
ditur ꝙ xpriſtus oriundus erat de ꝓ
genie iudeorum. ⁊ daturus legez xpi
anis. ſicut ⁊ moyſes dedit iudeis.
Sequitur. Et ponam verba mea in
ore eius. hoc eſt quod ipſe ait Johis
viij. Que audiui a patre meo hec lo
quor in mundo. Sequitur. Qui aūt
verba eius audire noluerit: ego vltor
exiſtam. quaſi diceret. Nō occidetur:
nec punietur temporaliter: ſicut in ve
teri lege: ſed miſericorditer expectabi
tur ad penitentiam. ſi vero perſeuera
uerit in contemptu: ſeruabitur ad pe
nam eternam Verba iſta nō poſſunt
intelligi de ioſue. non enim fuit ſimi
lis moyſi. immo dicitur de eo Nume
ri. xxvij. ¶ Dabo ei partem glorie tue
quaſi diceret. non omnem gloriam.
Nec de alijs prophetis. quia ſingula
riter ⁊ per excellentiam dicit ꝓphetaz
⁊ non ꝓphetas. Fuit autem magnifi
cus in tribus. In ſermone. In opera
tione. ⁊ in paſſione. In ſermone tri
pliciter.

Primo in exhortatione Unde math.
.vij. ¶ Erat docens ſicut poteſtatem
habens.

Secundo in ꝓmiſſione. Luc. vi. Be
ati pauperes. quia veſtrum eſt reg
num dei.

Tercio in cominatione. vnde ſequitur
ibi. Ve vobis diuitibus: qui habetis
hic ↄſolationes veſtras.

In operatione tripliciter.
Primo in operibus virtutū. Unde
Joh. xiij. ¶ Exemplū dedi vobis: ut
quemadmodum ego feci: ita ⁊ vos fa
ciatis.

Secundo in operib9 miraculoꝝ. Ac
de actuū. x. ¶ Pertranſijt benefacien
do ⁊ ſanādo oēs oppreſſos a dyabolo.
Tercio in operib9 ſignationum. ſicut
qn̄ maledixit ficulnee. Math. xxi.

In paſſione tripliciter
Primo eīm paſſus eſt dura verba. Jo
his. viij. ¶ Samaritanus es tu: ⁊ de
monium habes.
Secūdo duriora verbera. Unde ma
th. xxvij. ¶ Jheſum flagellatuz tradi
dit eis ut crucifigeretur.
Tercio duriſſima tormēta. Unde tre
norum pri. ¶ Uidete ſi eſt dolor ſicut
dolor meus. De hijs omnibus dicit
bernardus. O bone iheſu ꝙ dulciter
cum hominib9 ↄuerſatus es. ꝙ abū
danter multa ⁊ magna hominib9 lar
gitus es. ꝙ fortiter dura ⁊ aſpera pro
hoībus paſſus es. dura verba. durio
ra verbera. duriſſima ⁊ horrenda cru
cis tormenta. Ipſi ſit laus ⁊ gloria in
ſecula ſeculorum. Amen.

Dominica decimaſeptima.
Epiſtola. Ephes. iiij.

FRatres. obſecro vos
ego vinctus in domino. ut
digne ambuletis vocatione
qua vocati eſtis cum omni humilita
te ⁊ manſuetudine. cum patientia ſup
portantes inuicem in caritate. Solli
citi ſeruare vnitatem ſpiritus in vin
culo pacis. Unum corpus ⁊ vnus ſpi
ritus ſicut vocati eſtis in vnam ſpem
vocationis veſtre. Unus dominus.
vna fides. vnum baptiſma. Unus
deus ⁊ pater omnium: qui eſt ſuper

omnes. ⁊ per omnia. ⁊ in omnibus nobis. qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum

¶ Euangelium. Luce. xiiij

IN illo tempore cum intraret ihesus in domum cuiuſdam pricipis phariſeorum ſabbato manducare panem. ⁊ ipſi obſeruabant eum. Et ecce homo quidam ydropicus erat aute illum. Et reſpondens ihesꝰ dixit ad legiſperitos ⁊ phariſeos dicens. Si licet ſabbato curare. At illi tacuerunt. Ipſe vero apprehenſum ſanauit eum ac dimiſit Et reſpondēs ad illos dixit. Cuius veſtrum aſinus aut bos in puteum cadet ⁊ non continuo extrahet illum die ſabbati. Et non poterant ad hec reſpondere illi. Dicebat autem ⁊ ad inuitatos parabolaꝫ. intendens quomodo primos accubitus eligerent dicens. ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias. ñ diſcumbas i primo loco. ne forte honoratior te ſit inuitatus ab eo. ⁊ veniens is qui te ⁊ illum vocauit dicat tibi. Da huic locum. ⁊ tunc incipias cum rubore nouiſſimuꝫ locum tenere. Sed cum vocatus fueris. vade recumbe in nouiſſimo loco. vt cum venerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice aſcende ſuperius Tunc erit tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus. Quia omnis qui ſe exaltat humiliabitur. ⁊ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ Dominica decimaſeptima. Sermo centeſimuſſecundus

A

CUm intrarꝫ ihesus in domū cuiuſdā pricipis phe oꝝ. ſabbato manducare panem. ⁊c. In officio preſentis dominice agitur de conſeruatione gracie Unde agitur in epiſtola de conſtancia virtutum. In euangelio vero de humilitate que omnes virtutes conſeruat Et conſiſtit in duobus. ſ. in abiectione ſui. ⁊ in abdicatione rerum temporalium. Unde in prima parte euangelij diſputat dominus contra auariciam vt introducat illam partē humilitatis que cōſiſtit in abdicatione rerum In ſcđa parte diſputat contra ſuperbiam. vt introducat illā partem humilitatis que conſiſtit in abdicatione ſui. ⁊ reſpondet ordinatione congrua hec dominica precedēti dominice. Nam in illa dictum eſt ꝙ dominus appinquauit ciuitati In hac vero ꝙ intrauit domuꝫ. qđ plus eſt tanꝙ familiaris ⁊ notꝰ. Ibi ſuſcitauit defunctum. hic curat ydropicum. quia niſi prius anima ſuſcitetur per graciam. impoſſibile eſt inordinatum appetitum ipſius in ſuggeſtione rerum temporalium ſaturari Prouerbiorum. xxx. Tria ſunt inſaturabilia ⁊ quartum quod nunquā dicit ſufficit. Infernus. i. diabolus. qui nunꝙ ſaciatur deglutiendo peccatores. ⁊ os vulue. i. luxuria que nō ſaciatur voluptatibus. ⁊ terra. i. auaricia que nunꝙ ſaciatur aquis diuiciarum. ⁊ ignis. i. ambitio. cui nulla dignitas ſufficit. ꝙ ſemper gradum appetit altiorem.

Item in precedenti dominica. defunctus ſuſcitatus redditur matri

B

ſue. In hac vero pia mater nutrit eā
vberibus pietatis. inſtruēdo.exhor
tando.⁊ aſſidue pro eo orando .ſicut
oſtenditur in introitu miſſe. vbi dic
Miſerere mei domine quoniam ad
te clamaui tota die.⁊ aſſignat cauſaȝ
que monet eam ad clamandum cuȝ
ſubdit. Quoniam tu domine ſuauis
es ⁊ mitis ⁊ copioſus i miſericordia
inuocantibus te. Eſt enim ſuauis ad
ſe dulciter reuocando. Mitis ſpaciuȝ
penitencie indulgendo.⁊ copioſus i
miſericordia.peccata omnia condo-
nando Sequitur collecta in qua
orat graciam .preuenientem ⁊ ſubſe
quentem.⁊ dicit. Tua nos domine
gracia preueniat ⁊ ſequatur . Et eſt
gracia preueniens que purgat ⁊ illu
minat mentem ⁊ informat volūta
tem. vt boni ſimus ⁊ bonum velimꝰ
Subſequens eſt que facit coualeſce-
re.⁊ informat opus vt meritorie o-
peremur.⁊ eſt eadem gracia hec ⁊ il
la.ſed ſortitur diuerſo nomine prop
ter diuerſos affectus.ſeu propter di
uerſum modum.quia prima opera
tur in nobis.ſcda nobiſcum . Unde
dicitur.prima Corinthiorum deci-
moquinto. ¶ Habundancius omni
bus laboraui.non ego.ſed gracia dei
mecum. Et notantur in hoc euange
lio tria.

¶ Primum eſt humiliatio ſeu dignati
o diuine maieſtatis.⁊ hoc quo ad in
greſſum domus phariſei.quod nota
tatur cum dicit. Cum intraret ihesꝰ
ꝛc.

¶ Scdm eſt oſtenſio diuine virtutis.⁊
hoc quo ad curationem ydropici.cū
ſubditur. Et ecce homo quidā ydro

C

picus.ꝛc.

Tercium eſt doctrina humilitatis.⁊
hoc ſubiecta parabola cū additur.
Cum inuitatus fueris.ꝛc. Dignatio
diuine maieſtatis inſinuatur ex qua
tuor.

¶ Primo ex loco.quia intrauit domuȝ
alienam tanq̄ mendicus ⁊ pauper.
Unde dicitur. Mathei.viij. ¶ Filiꝰ
hominis non habet vbi caput recli
net. Non enim habuit propriuȝ ho
ſpicium in hoc mundo.ij. Corinthi
orum. viij. Propter nos egenus fa-
ctus eſt cum eſſet diues vt illius ino
pia diuites eſſemus. Nam per conſi
deratione altiſſime paupertatis quā
pro nobis aſſumpſit contempnimus
hic temporalia. ⁊ ſtudemus ditari
ſpiritualibus bonis.que vere diuici
e ſunt.⁊ ad eternas diuicias ducunt.
Scdo dignatio domini oſtenditur
ex perſona ad quam intrauit.non in
quancunq̄ domuȝ.ſed pricipis pha
riſeorum. vt eum argueret ⁊ ſanaret
ſpiritualiter. Phariſei nanq̄ ypocri-
te erant ⁊ ſuperſticioſi ⁊ ei ſpecialiter
aduerſabantur.⁊ hec eſt cauſa quare
frequentius legitur comediſſe in do
mibus peccatorum. Johannis.iiij.
¶ Ego cibū habeo manducare quē
vos neſcitis. Propterea intrauit i do
mum inimici tanq̄ amicus. vt eum
ad beniuolenciam traheret . Pſalmi
ſta. Cum hijs qui oderunt me paci-
ficus eram.

¶ Tercio dignatio domini oſtenditur
ex tempore.quia itrauit illuc die ſab
bati.miracula facturus.⁊ multitudi
nem inſtructurus. Principes nanq̄
iudeoȝ ſolebāt eo die conuiuiū celebrāre

D

propter quod multitudo cõfluebat ad eos. Et notandum ꝙ quatuor de cauſis miracula dominus operabatur in ſabbato

¶ Prima cauſa eſt vt oſtenderet ceſſationem litteralis obſeruancie illius ꝙ erat ceſſare ab operibus ſeruilibus. quantum enim ad hoc fuit cerimoniale. quia datum in ſignum. Unde dicitur. Ezechielis. xx. ¶ Dedi eis precepta mea. ⁊ iudicia mea oſtendi eis. que faciat homo ⁊ viuat in eis Inſuper ſabbata mea dedi eis. vt eſſet ſignum inter me ⁊ eos. ⁊ ob hoc aduenientem: debuit ceſſare obſeruatio illius. Fuit enim ſignum quadruplicis rei Primo fuit ſignum quietis domini ce paſſionis ⁊ ſepulture. qui ſexto die laborauit in opere redemptionis noſtre. ſed in ſabbato requieuit. Pſalmiſta. ¶ Caro mea requieſcit in ſpe. Scḋo fuit ſignum quietis ſanctorũ patrum. quos eadem die a doloribꝰ requieſcere fecit. Actuum. ij.

¶ Tercio fuit ſignum ſabbati ſpiritualis dandi a criſto per graciam que eſt ceſſatio a peccato. ⁊ ſic eſt morale ⁊ ligat ſemper. Unde ponitur in decalogo inter precepta moralia

¶ Quarto erit ſignũ perfecte quietis in ſeptima etate quã habituri ſumꝰ in patria. Iſaie. vltimo Erit ſabbatũ ex ſabbato. Item dicit auguſtinus Si a malis operibus ceſſando ſabbatiſamus ad futurã quietẽ peruenie mꝰ Scḋa cauſa quare operabatur dominus in ſabbato eſt vt oſtenderet ſe nõ teneri ad opera legis. Non enĩ erat ſubiectus legi ſed dominus legis. Unde dicitur. Luce. vi. ¶ Dominꝰ

E

eſt filius hominis etiam ſabbati. Tercia cauſa eſt vt ſe oſtenderet creatorem. quia opera creationis operibus creatoris insereret. ⁊ inde inciperet noua creatura vbi vetus deſijt. Iohannis. quinto. ¶ Pater meus vſqꝫ modo operatur ⁊ ego operor.

¶ Quarta ⁊ vltima cauſa eſt vt hoc facto doceret nullo tempore pretermittenda eſſe opera pietatis. Si enim licitum erat bouem vel aſinũ die ſabbati d̄ puteo extrahere. multomagis infirmum ſanitati reſtituere.

¶ Quarto dignatio domini inſinuatur ex actu ordinato ad vim vegetabilẽ que eſt manducare panem. Unde dicitur. Ozee. vndecimo ¶ Declinauit ad eum vt veſceretur. Aſſumpſit enim defectus noſtros vt eſuriret ⁊ ſitiret ⁊ laſſitudinem ſuſtineret. Unde dicit beatus. Auguſtinus. Panis eſurit. fons ſitit. via laſſatur. ſpiritualiter etiam quotidie dignatur intrare ad nos. ſi ſit qui preparet ei locum. Sicut pſalmiſta qui dicebat. Si dedero ſompnum oculis meis. ⁊c. vſqꝫ donec inueniam locum domino. Cogitauerat enim rex dauid edificare domum domino. Unde dixit ad Nathan ꝓphetam. ſcḋo. Regum ſeptimo. Uides ne quod habitem in domo cedrina. ⁊ archa dei ſit in medio pellium. Dixitqꝫ Nathan ad regem Omne quod eſt in cord̄ tuo. vade ⁊ fac quoniam dominus tecum eſt Hoc ipſum docet nos cogitare fideliter ac viriliter effectui mancipare. vides enim ꝙ tu habitas in domo ſublimi. id eſt in corpore. quod ſic aptauit vt glorioſe ⁊ delectabiliter

F

habitares in eo.⁊ ipſi corpori domū
fecit excelſam altiſſimam ⁊ decoram
ſcȝ hunc ſenſibilem mundum. Non/
ne ergo indignum reputas. vt ipſe
tibi domum conſtruxit. tu vero ne/
gligas edificare domum ſibi. Domꝰ
eius eſt anima tua. Quia ſicut dicit
beatus. Bernardus. Non capit deū
niſi ymago ſua.

¶ Hanc ergo prepara. hanc adorna. ⁊
habitabit in te dominus deus tuus.
ſed neceſſe eſt vt excutias ſompnum
corporis ſeu carnalis delectationis
vt ⁊ tu dicere valeas. Si dedero ſom
nuȝ oculis meis.i.non dabo. Ubi di
cit gloſa terrene felicitatis ſompnia
cito tranſeunt. Quomodo ergo qui
videt theſauros in ſompnis dormi/
ens diues eſt.ſed euigilans nihil re
perit.ſic qui dormiunt torpentes in
diuicijs ⁊ voluptatibus ſeculi.cum e
uigilauerint poſt hanc vitam nihil
inuenient in manibus ſuis.quia ve
ro quidam ſunt qui retrahuntur a
terrenis.modo inuoluuntur in eis.
Sequitur.⁊ palpebris meis dormi
tationem.quaſi diceret.nec hoc faciā
dormitat qui non plene dormit. ſed
crebro caput inclinat. Uerum quia
nō ſufficit ramos maleactionis preci
dere.niſi prius radix male volunta/
tis euellatur a corde.

¶ Sequitur.⁊ requiem temporibus
meis. A requie temporum ſompnus
venit ad oculos.ſic ⁊ peccatum a de
lectatione tranſit in actionem. Expel
le igitur prorſus delectationem rei
temporalis a corde tuo.⁊ mox inuei
es locum domino.⁊ ponitur ibi do
nec pro ſed.quaſi diceret.non faciaȝ

G

illud.ſed iſtud.
Ingreditur autem dominus ad ani
mam die ſabbati.ſcilicet cum ab ope
ribus peccatorum incipit feriari.
Unde dicitur. Jeremie.xvij. ¶ Cu/
ſtodite animas veſtras ⁊ nolite por
tare pondera in die ſabbati.nec infe
ratis portas iheruſalem.⁊ nolite eij/
cere onera de domibus veſtris in di
e ſabbati. Hec pondera ſunt peccata
Unde dicitur. Yſaie quadrageſimo/
ſexto. ¶ Onera veſtra graui pondere
vſqȝ in laſſitudinem.ſcilicet defectuȝ
pene eterne.

¶ Hijs onerat diabolus peccatores tan
ꝙ iumenta propria.ſed quia vnum
peccatum mortale tm̄ grauat vt ferē
tem deprimat in infernum. mirum
eſt ꝙ miſer homo peccata peccatis
adicit.ſed eorum grauitatem non ſen
tit. ¶ Hec aliquando inferuntur ꝑ
portas iheruſalem. ſcilicet quando
peccatum procedit a ſenſibus exteri
oribus ad interiorem conſenſum
Aliquando eijciuntur de domibus
quod eſt quando peccatum procedit
ab interiori conſenſu ad exteriores ſē
ſus.quod vicium beatus Job a ſe re
mouet dicens.xxxi. ¶ Pepigi fedus
cum oculis meis. vt non cogitarem
quidem de virgine.
Item ſi ſecutus eſt oculus meus cor
meum.⁊c. Ab hijs igitur quieſcen/
dum eſt.⁊ abſqȝ dubio dominus in/
trabit ad nos. Unde ſequitur ibi. Si
ſanctificaueritis diem ſabbati.ne fe
ceritis in eo opus.ingredientur per
portas ciuitatis huius reges ⁊ prin
cipes.ſcilicet virtutes cum rege. vir
tutum. Intrat autem dominus ad

h

manducandum panem. quia delecta tur in bonis operibus. noſtris. Un de dicitur. Prouerbiorum octauo. ¶ Delicie mee ſunt eſſe cuȝ filijs ho minum. Item Prouerbiorum duo decimo. ¶ Melior eſt pauper id eſt ſimplex ⁊ humilis ⁊ ſufficiēs ſibi. ha bet enim caritatem que ſufficit ad ſa lutem. quam glorioſus in diuicijs vł in multa ſciencia. ⁊ egens pane. id eſt refectione bonorum operum

¶ Sequitur de oſtenſione virtutis. ⁊ ecce quidam ydropicus erat ante il lum. ydropicus ille ſpecialiter deſigñt auarum. Eſt enim ydropicus defe ctus virtutis digeſtiue magnaȝ in e pate inflationem membrorum gene rans.

¶ Prima digeſtio nanqȝ fit in ſtoma cho. vbi ſeparatur malum a bono Scḋa in epate. ⁊ inde tranſmittitur nutrimentum ad alia membra Spiritualiter cib9 anime eſt verbū dei. Unde dicitur. Mathei quarto. Non in ſolo pane viuit homo. ⁊c̄ Intellectus eſt quaſi ſtomachus in quo primum verbum dei recipitur ⁊ ibi ſeparatur verum a falſo. prima Johannis quarto ¶ Nolite omnī ſpi ri tui credere. ſed probate ſpiritus ſi ex deo ſint. Unde dicitur. Jeremie. x v. ¶ Si ſeparaueris precioſuȝ a vili quaſi os meum eris.

Affectus vero eſt quaſi epar. Nam ſi cut epar recipit a ſtomacho. ſic affe ctus recipit ab intellectu. vt bene co gnitum diligatur. Uires anime ſunt quaſi alia membra que commodē nu triuntur. ſi bonum dilectum tranſit in opera. Hoc autem fit cum calor na turalis. id eſt feruor caritatis viget

J

affctū. qui ſi d̄fecēit. crudi homores trāſmittuntur ad membra. quia ma li ⁊ inordinati humores ad omnes ſenſus anime deriuantur. ⁊ ita gene ratur in anima ſpiritualis ydropic9. id eſt inordinata concupiſcencia. Unde ſuper illud dicitur. Jacobi. ii ij. ¶ Scienti bonum facere ⁊ non fa cienti peccatum eſt ei. ⁊c̄. Idē dicit beatus Bernardus. Idē ē ac ſi dicat ſumenti cibum ⁊ non indi genti periculoſum eſt ei. ⁊c̄. Uides ergo quam verum ſit ꝙ ſciencia in flat. Unde dicitur prima. Cor in thiorum octauo.

¶ Sunt autem quatuor ſpecies eius Prima ſpecies ydropici eſt lentofleg mancia. que eſt tocius corporis mol lis inflatio. cedens digitorum impſſi oni. ⁊ dicitur ſic ab albo colore ⁊ hu more. lenton enim albuȝ. flegma eſt humor.

¶ Scḋa eſt yposarca. ab ypos quod eſt ſub. ⁊ ſarcos quod eſt caro. quaſi ſub carne. eſt enim conſumptio carnium cum reſpiratione mali odoris Tercia vocatur achites ab aſcos qđ eſt vter. eo ꝙ venter percuſſus ſonat in modum vtris ſemipleni Quarta dicitur tympanites. quia vē ter percuſſus ſonat in moduȝ tympa ni quod facit ſicca ventoſitas in trin ſeca.

¶ Harum due prime ſunt ex frigidita te. ⁊ ſunt curabiles. Due vltime ſunt ex caliditate ⁊ ſunt incurabiles. Eodem modo ſunt quatuor ſpecies auaricie Due circa retinendo ſua qđ eſt ex timore male infrigidāte. ⁊ due circa rapiendo aliena. quod eſt ex a more male incēdente

K

Quidaꝫ nāqꝫ ſunt qui retinent bona
ſua. nec ĩmo propter deum aliquid
tribuunt pauperibus hominib9. tñ
ſi comprimantur a potentibus per
violenciam largiuntur. ⁊ hec eſt ma
ledictio illa. Deuteronomij. xxviij.
Omni tempore calumniam ſuſtine
as. ⁊ opprimaris violencia. nec habe
as qui liberat te. Et tales dicuntur
ſpongia principum. quia ad moduꝫ
ſpongie aquas diuiciarum inbibunt
nec emittunt niſi manu violenta pri
mantur. ⁊ deſignantur in prima ſpe
cie.

Alij ſunt qui nihil pro deo tribuunt
ſed ea que condunt poſt modū luxu
rioſe conſumunt. Prouerbiorum. vi
Non des alienis honorem tuum. i.
demonibus. ⁊ annos tuos crudeli.
ne forte impleantur extranei viri-
bus tuis. ⁊ labores tui ſint in domo
aliena ⁊ gemas in nouiſſimis quādo
conſumpſeris carnes tuas ⁊ corpus
tuum. quod contingit illis qui de a
uaricia tranſeunt in luxuriam Tales
fetent. nec miruꝫ cum ſint quaſi hyr
ci diaboli. quos tandem mactabit ⁊
coquet in gehenna igni. Hij ſignant̄
in ſecunda ſpecie.

Alij ſunt qui aliena cupide rapiunt
⁊ in vanitatibus ſuis expendunt ad
moduꝫ vtris qui prius impletur
⁊ poſtea euacuatur. Abacuck. ij. Ve
qui congregat auariciam malam do
mui ſue vt ſit in excelſo nidus eius
Eccleſiaſt. v. Ubi multe ſunt opes
multi ⁊ qui comedunt eas. ſicut vbi
multa ſunt cadauera. ib i multitudo
vulturum ⁊ coruorum ⁊ canum. ꝓ
ter hoc recte dicit. Seneca. Del mu

L

ſce ſequuntur. cadauera lupi. frumē
ta formice. predam hec ſequitur tur
ba. non hominem. ⁊ tales ſignantur
in tercia ſpecie.

Alij ſunt qui aliena bona rapiunt
per vſuram ⁊ dolum ⁊ huiuſmodi.
nec aliquid ad vtilitatem ſuam expē
dunt. De quibus ait poeta Querit ⁊
inuentis miſer abſtinet ⁊ timet vti.
Prouerbiorum. iiij. Non dormiūt
niſi malefecerint. nec rapitur ſomn9
ab eis niſi ſupplantauerint. Comedūt
panem in peccatis. ⁊ vinum iniqui-
tatis bibunt. ⁊ tales tympano compa
rantur quod eſt pellis ſicca ⁊ extenſa
ad nihil vtile niſi ad verbera.

Uſurarius enim deſiccatur a pigue
dine pietatis ⁊ diſtenditur per occu
pationem iniquitatis. Unde dicitur
Eccleſiaſtes primo. Hanc occupatio
nem peſſimam dedit deus. id eſt da
ri permiſit filijs hominum. ⁊ diſten
ditur circa lucra temporalia ad veſi
cam q̄ſe inflata crepat. pulſatur exte
rius per lites ⁊ contenciones. interi-
us per curas ⁊ ſollicitudines nec do
let. immo gaudet taliter verberari.
Unde dicitur. Prouerbiorum. xxiij
Uerberauerunt me. ſed nō dolui.
traxerunt me ⁊ non ſenſi. ſed non ſic
ad verbera ⁊ pulſationes īferni. quo
niam demones tympaniſabunt. imo
malleabunt in eo. Unde dicitur pro
uerbiorum. xix. Parata ſunt deriſori
b9 iudicia ⁊ mallei percutientes ſtul
torum corpora. ⁊ determinatur pēa
illius. Job. xx. Luet que fecit om
nia. ⁊ tamen non conſumetur. Iux
ta ſimilitudinem ad inuentionum ſu
arū. ſed diuerſos modos exſpoliandi

pauperes quos de nouo adinuenit in contractibus vſurarum.ſic ꝛ ſuſtinebit nouos ꝛ diuerſos modos penarum. Unde. Gregorius. Qui noua inuenit ad culpam.nouis adinuentionibus cruciabitur ad penam. Et notatur cauſa pene cum ſubditur.q̄m confringens nudauit pauperis domū. Unde addit.rapuit ꝛ non edificauit eam.nec eſt ſaciatus venter eius. Et hoc eſt proprium ydropici.ꝙ non ſaciatur aqua. Eccleſiaſtes.v. Auarus non implebitur pecunia Sequitur de modo curandi. Ipſe vero apprehendit ꝛ ſanauit eum ac dimiſit.

¶ Nota ꝙ apprehendit nos dominus multipliciter.

¶ Primo apprehendit nos dominus per incarnacionem ſuam. Hebreos. ij. Semen abrahe apprehendit. vbi dicit gloſa.tanq̄ fugientē conſeq̄ns Unde ꝛ in paſſione habuit facie ad occidentem propter hanc fugam deſignandam.ſic diſpoſitum erat tabernaculum ꝛ etiam templum. in quo ſancta ſanctorum erant ad occidentē tunc vero apprehenſo fugitio:caput eccleſie eſt ad orientem. Sapiencie.xvi. Oportet preuenire ſolē ad benedecentē.ꝛ ad orientem lucis adorare. Scđo apprehendit nos temporaliter flagellando. vnde. Jeremie.li. ¶ Apprehendi fortes eius ꝛ euanuit arcus eorum.ꝙ in flagello infirmitatis omne robur humanū debilitatur.ꝛ omnis pulchritudo deſtruitur. Pſalmiſta. Tange montes.i.ſuperbos per infirmitatem.ꝛ fumigabūt per compunctionem.ſicut de Ezechia dicitur ꝙ conuertit faciem ad parietem.ꝛ orauit ꝛ fleuit

¶ Tercio apprehendit nos a peccatis per graciam retrahendo. Unde ait. Jeremie.xxxi. Apprehendi manum eorum.vt educerem eos de terra egipti. Pſalmiſta. Eduxit me de lacu miſerie.ꝛ de luto fecis

¶ Sed quidā nolunt extrahi ab hoc luto. De quibus. Jeremie. viij. Apprehenderunt mendacium ꝛ noluerunt reuerti.ꝛ ita in eis eſt ꝙ nō apprehenduntur a domino.

¶ Quarto apprehendit nos dominus in temptationibus ſuſtinendo. Unde dicitur. Yſaie.xlij. Apprehendi manū tuam ꝛ ſeruaui te. Unde de petro incipiente mergi dicitur. Mathei.xiiij Extendens manum apprehendit eū Quinto apprehendit nos ad meliora.promouendo. Unde ait cyro. Yſaie.xlv. Cuius apprehendi dexteram vt ſubiciam ante faciem eius gentes quod eſt quando ſine obſtaculo proficit quis in bono

¶ Sexto apprehendit nos domin9 ad religionem introducendo. Unde de columba dicitur. Geneſis.viij Apprehenſam intulit in archā a qua.ſ.cornus exierat nec redierat in quo deſignantur apoſtate.

¶ Columba vero ſunt qui in congregatione ſimpliciter ꝛ pacifice conuerſantur

¶ Septimo apprehendit nos domin9 ad contemplationem celeſtium eleuādo. Unde dicitur. Ezechielis.viij ¶ Et emiſſa ſimilitudo manus ap̄p̄hendit me in cincinno capitis mei. ꝛ leuauit me ſpiritus.ꝛc. ¶ Ubi dicit expoſitor. ꝙ per cincinnum

capitis in quo conglobatur multitu
do capillorum cogitationum noſtra
ruz adunatio deſignatur. ppheta igi
tur per cincinnum apprehenſus ele/
uatus eſt. quia quiſq; multitudinem
corporearum fantaſmatum a ſe abi/
cere. ⁊ mentem ſuam conſtringere n̄
negligit. manꝰ ſuperni adiutorij ad
altiora contendit.

Octauo affrehendit nos ad eternaz
gloriam perducendo. Unde deutero
nomij. xxviij. Uenient ſuper te vni/
uerſe benedictiones ⁊ apprehendent
te. quod erit quando dominus dicet
Mathei. xxv. Ueite benedicti patris
mei. ꝛc. prima Thymotei vltimo Ap
prehende vitam eternam

Nono apprehendit nos dominus e
ternaliter puniendo. Pſalmiſta. In
operibus manuum ſuarum compre
henſus eſt peccator. Apocalipſis. xix.
Qui modo nolunt apprehendi per
graciam. Exodi. xiiij. Uiderunt egi
ptios mortuos ſuper littus maris. ⁊
manum magnam quam exercuerat
dominus contra eos. Apprehendit i
gitur dominus ydropicum. i. auarū
quaſi fugientem a facie ſua. Fugit e
nim a predicatione. fugit ab eccleſi
a. faciem auertit a paupere. omnem
bonam cogitationem expellit a cordē
ſuo. Apprehendit eum per manum
cohibendo appetitum. quaſi diceret
illud. Eccleſiaſtici quarto. Non ſit
manus tua ad capiendum porrecta.
⁊ ad dandum collecta. Actuum. xx.
Beatius eſt magis dare q̄ accipere

Sequitur de parabola humilitatis
cum dicit Cum inuitatus fueris ad
nuptias. ꝛc.

Nuptie iſte ſunt coniunctio criſti ⁊
eccleſie. ad quas ſumus inuitati per
fidem. Unde dicitur. Mathei. xxij.
Multi ſunt vocati. pauci vero electi.
In primo loco diſcumbere eſt digni
tatem ambire. i. Machabeorum. iiij.
Ambiebat Iaſon frater Onie ſum/
mum ſacerdotem adito rege promit
tens ei argenti talenta. ccc. ⁊. lx. Ecce
quod ex ambitione ſequitur ſymoni
a. Bernardus. Ambitio ſubtile ma
lum. ſecretum venenuz. peſtis occul
ta. doli artifex. mater ypocriſis. liuo
ris parens. viciorum origo. criminū
fomes. virtutum erugo. tynea ſancti
tatis. excecatrix cordium. ex remedi/
is morbos creans. In hoc loco appe
tiuit diſcumbere diabolus dicens.
Iſaie. xiiij Aſcendam in celum ſuper
aſtra celi exaltabo ſolium meum. ⁊
mox ſecutus eſt caſus. vnde ſequitur
Ad infernum detraheris in profun
dum laci. ⁊ ita nunc nouiſſimum lo
cum tenet

Hunc ſequuntur omnes ambicioſi
Unde. Bernardus. Quem ſequimi
ni miſeri homines quem ſequimini
Nonne ille eſt mons in quem aſcen
dit angelus. ⁊ factus eſt diabolus
Recūbe ergo i nouiſſimo loco i quo
recubuit creator tuus. Unde ait. A
pocalipſis. i. Ego ſum primus ⁊ no
uiſſimus quaſi diceret. qui ſum pri/
mus eternitate factus ſuz nouiſſimꝰ
humilitate. Iſaie. liij Conſiderauimꝰ
eum deſpectum ⁊ nouiſſimum viro
rum virum dolorum. ⁊ ſcientem in
firmitatem. vnde ⁊ vocatus ad digi
tatem cum vellent eum facere regez
fugit in montem. Johannis. vi. Uo
catus ad paſſionem ſponte ſe obtulit.
Johannis. xviij. Proceſſit ⁊ dixit

eis. quem queritis. Bernardus. Rex
fieri noluit. ad crucis vero patibuluz
ſponte venit. oblatam gloriam culmi
nis fugit. penam probroſe mortis ap
petijt: ut membra eius doceret fauo/
rem mundi fugere terrores minime
tim ere. Modo vero recumbit in pri
mo loco aſſumptus ad dexteram pa/
tris. et ita oſtendit nobis viam glorifi
cationis. Unde math. xviij. ¶ Quicū
qz humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte
ſcilicet xpus: maior eſt in regno celoꝝ.
Iheronimus. Quantumcunqz te de
ieceris humilem: xpriſtus non eris.
Si ergo iuxta conſilium veritatis no
uiſſimum locum elegeris: euades ru
borem preſentis et future cōfuſionis.
et cum honore ſuperius deduceris.
Job. xxij. ¶ Qui humiliatus fuerit:
erit in gloria. Unde ſuper hunc locū
dicit bernardus. Si per oſtium tran
ſis cuius ſuperliminare nimium baſ
ſum ſit: non nocet quantum te inclina
ueris. nocet autem plurimum: ſi vel
trāſuerſi digiti ſpacio plus q̄ oſtij pa
titur menſura te erexeris. re impugnas
et capite quaſſato collidaris. ita in ani
ma non eſt timenda quamtalibet hu
miliatō. horrendo autem nimiumqz
pauenda vel minima preſumpta ere/
ctio. Ideo noli te homo comparare
maioribus. noli minoribus. noli ali/
cui. noli vnicui. Quid enim ſcis ſi vnꝰ
ille cuius vitam ſceleratiſſimam ac ſin
guli fetidiſſimam horres. et preterea
ſpernis: melior te in ſe quidem futu/
rus ſit. in deo vero iam ſit. Recūbens
igitur in nouiſſimo loco non ſolū om
nium nouiſſimus ſedeas. teqz nemini
non dico preponas: ſed nec compara/
re preſumas.

Deinde concludit. Quia omnis qui
ſe exaltat humiliabitur. Ezechi. xvij.
¶ Ego dominus humiliaui ligñuz
ſublime: et exaltaui lignum humile.
Bernardus. Gratias ei quia non di
xit. Omnis qui ſe exaltauerit exaltabi
tur. Quomodo conaremur iuvanuz
ſi id arbitremur. quoniā nec ipſa qui
dem deſperatio ꝓſperandi appetituz
cohibet exaltandi. Humiliemur igit̄
ſub potēti manu dei exemplo xpriſti
ex voluntate cū hilaritate. q̄m qui ſe
humiliauerit exaltabitur.

¶ Dominica decimaoctaua.

Epiſtola ¶ Prima coꝝ. primo

FRates. Gratias ago
deo meo ſemper pro vobis
in gratia dei que data eſt vo
bis in xpo ihesu. quia in omnibus di
uites facti eſtis in omi verbo et in om
nia ſcientia. ſicut teſtimonium xpriſti
ꝯfirmatum eſt in vobis. ita ut nihil
vobis deſit in vlla gratia expectanti/
bus reuelatiōem dn̄i noſtri iheſu cri
ſti. qui et confirmabit vos vſqz in finē
ſine crimine in die aduentus dn̄i no
ſtri iheſu xpriſti.

¶ Euangelium. Mathei. xxij.

IN illo tēpore. Acceſ
ſerunt ad iheſum phariſei.
Et interrogauit eum vnus
ex eis legiſdoctor temptans euz. Ma/
giſter. quod eſt mandatum magnuz
in lege. Ait illi iheſus. Diliges domi
num deum tuum ex toto corde tuo.
et ex tota anima tua. et ex tota mente

tua. Hoc eſt maximum ⁊ primū man
datum. Secundum autem ſimile eſt
huic. Diliges ꝓximum tuum ſicut te
ipſum. In hys duobus mandatis to
ta lex pendet ⁊ ꝓphete. Cōgregatis au
tem phariſeis: interrogauit eos Ihe
ſus dicens. Quid videtur vobis de cri
ſto cuius filius eſt. Dicunt ei dauid.
Ait illis. Quomodo ergo dauid ī ſpi
ritu vocat eum dominum dicens. Di
xit dominus domino meo ſede a dex
tris meis. Donec ponam inimicos tu
os ſcabellum pedum tuorum. Si er
go dauid vocat eum dominum: quo
modo filius eius eſt. Et nemo pote
rat reſpondere ei verbum. Neq̨ auſ9
fuit quiſq̄ᵹ ex illa die eum amplius
interrogare.

¶ Eodem die.

¶ Sermo. Ciiij. de euangelio.

Diliges dominum de
um tuum ex toto corde tuo
⁊ ex tota onima tua. ⁊ in to
ta mente tua. In officio preſentis do
minice agitur de vnitate eccleſie: que
triplex eſt. ſcilicet in credendis. diligē
dis ⁊ operandis. de vnitate credendo
rum in epiſtola. de vnitate diligendo
rum ⁊ operandoruꝫ in euangelio. ab
vnitate diligendorum ⁊ operandoꝝ
recedunt praui xpriſtiani per odia ⁊
alia peccata. Unde petimus in colle
cta dyabolica vitare contagia. ſcilicet
hereticorum perfidias. peccatorum
immundicias: que ex dyabolica ſug
geſtione ꝓcedunt. Quia vero ſepe fi
delis ex vehementia temptationis ab
vnitate cogitur reſiliē: petit mater ec
cleſia in introitu miſſe ſibi miſericor

A
diter ſubueniri dicens. Iuſtus es do
mine ⁊ rectum iudicium tuum ⁊c.
In propoſitis igitur verbis notant̃
tria. Materia. Cauſa. ⁊ Modus dilec
tionis. Materia notatur cum dicitur
Diliges dominum deum tuū. quaſi
diceret. Diliges dominum. id eſt pa
trem. quoniam ad dominantem per
tinet potentia. ⁊ hec attribuit̃ patri.
Item diliges deum. id eſt filiuꝫ: qui
licet humanitatem aſſumpſerit: diui
nitatem tamen non depoſuit. in quo
apparet maximus effectus ſapientie.
Item diliges tuum. id eſt ſpiritū ſan
ctum: qui datus eſt nobis tanq̄ꝫ excel
lentiſſimum donuꝫ quo dantur cete
ra dona. Iuxta illud ad Romanī. v.
¶ Caritas dei diffuſa eſt in cordib9
noſtris per ſpiritum ſanctum qui da
tus eſt nobis. Et hic eſt maximus ef
fectus benignitatis que attribuitur
ſpiritui ſancto. Unde ⁊ patri debem9
timorem ꝓpter potentiam. Malach.
primo. ¶ Si ego dominus vbi eſt ti
mor meus. Filio honorem ꝓpter ſa
pientiam. Eccleſiaſtici. xxxvij. ¶ Sa
piens in populo hereditabit honorē
Spiritui ſancto amorem ꝓpter boni
tatem. Sapientie. xij. ¶ O q̄ꝫ bonus
⁊ ſuauis eſt domine ſpiritus tuus in
nobis. Bonus eſt. q2 bona ſua liben
ter ɔmunicat. Suauis. q2 penitenti
bus veniam preſtat. ¶ Cauſa dilectō
nis eiſdem verbis exprimit̃. q2 ſacra
ſcriptura quaſi ſpeculū eſt. In vno eī
ſpeculo vident̃ multa. ſimiliter in vno
eodem verbo plura deſignantur.
Eſt eīn triplex cā dilectōis diuine
Prima eſt. q2 ipſe eſt dn̄s. i. creator q̄
nos de nihilo ꝓpter bonitatē ſuam cō
didit. ⁊ tā multipliciter hōrauit.

Do 18

Primo in deliberatione creationis. De ceteris enim dixit ⁊ facta ſunt. de homine vero non ſic. ſed quaſi deliberans ait. ¶ Faciamus hoīem ad imaginem ⁊ ſimilitudinem noſtram.

¶ Secundo in excellentia formatõis. ꝙ fecit eum ad ymaginem ⁊ ſimilitudinē ſuam Ad ymaginē quo ad naturalia. ad ſimilitudinem quo ad gratuita.

Tercio in dignitate prelatõis. ꝙ omnia ſubiecit ſub pedib9 eius. Gene. i. ¶ Dñamini piſcibus maris ⁊ volucribus celi ⁊c.

¶ Quarto in ordine creatõis. ꝙ homo eſt finis creaturaꝝ ꝓpter quē facta ſunt oīa. i. Cor. iij. ¶ Oīa noſtra ſunt ſcꝫ ſuperiora ut deus. trinitas ad perfruendum. equalia ut angeli ad cõuiuandum. inferiora ut mund9 ad ſeruiendū. Nec eſt contrarium quod dicitur ꝓuerbioꝝ. xvi. ¶ Uniuerſa ꝓpter ſemetipſum operatus eſt deus Quia ait beatus bernardus. Omnes fecit ꝓpter ſe. gratuita bonitate oēs ꝓpter ſuos. ⁊ pro eorum vtilitate: ut illa efficiens cauſa ſit. hec finalis.

Secunda cauſa eſt. quia ipſe deus. ſ. recreator: qui nos per peccatum deformatos: ⁊ ad nihilū iam redactos miſericorditer reformatos multipliciter honorauit.

Primo. ꝙ per ſeipſum viſitauit nos. Unde pſal. ¶ Quid es homo ꝙ memor es ei9 aut filius hoīs qm̄ viſitas eum.

¶ Secundo. ꝙ ymaginem noſtram aſſumpſit. vnde dicere poſſumus. Ecce deus fact9 eſt quaſi vn9 ex nobis.

¶ Tercio. ꝙ ꝓcio ſanguine nos redeit. Unde pſal. ¶ Quid eſt homo. ꝙ innotuiſti ei. aut filius hoīs ꝙ reputas eum. i. Petri. i. ¶ Redempti eſtis nō corruptibilibus auro vel argento: ſed precioſo ſanguine agni immaculati

Quarto. ꝙ naturam noſtram vſqꝫ ad patris dexterā exaltauit. ⁊ in hoc homo ſuperior eſt angelo qui videt ſuꝑ angelos hoīem hominum cõditorem Job. vij. ¶ Quid eſt homo. ꝙ magnificas eum.

¶ Tercia cauſa eſt. ꝙ ipſe noſter eſt glorificator. quia ſemetipſum nobis dabit in premiū. ut ſit omnia in oībus. Gene. xv. ¶ Protector tu9 ſum ⁊ merces tua magna nimis. Tunc etiā nos multipliciter honorabit

Primo: dando nobis plus q̄ meremur. Luce. vi. ¶ Menſurā bonam ⁊ cõfertam ⁊ coagitatā. ⁊ ſupereffluentē dabit in ſinum noſtꝝ.

Secundo dando plus q̄ ſperamus. Unde pſal. ¶ In verbo tuo ſuperſperaui. Unde dicit ambro. Paꝝ eſt ea ſperare que intelligim9 ſed debemus ſuperſperare.

Tercio dando plus q̄ deſideramus. Unde ephe. iij ¶ Potens eſt oīa facere ſuperabundanter: q̄ petimus aut intelligimus.

Quarto dando nobis plus q̄ cogitamus. Unde roma. ij. ¶ Nec ocul9 vidit: nec auris audiuit ⁊c. Aug9. Nulli deſideranti cõcedit plus de eo exiſtimare q̄ ſe habere: ne vileſcat cum minus inuenerit. ſed quantūcunqꝫ veritas exiſtimaē poterit: plus perueniēs inuētur9 eſt. ꝓpter hec tria cogimur dicere cū pſal. Quid retribuā dño ꝓ oībus que retribuit m̄. vbi dicit ber. Si totū me debeo ꝓ me facto: quid addam ꝓ me refecto. ⁊ ſic refecto. nō

D

em̄ tam facile refectus q̄p factꝰ.ſiqui
dem in faciendo dixit ⁊ facta ſunt: ſ;
in reficiendo dixit multa ⁊ geſſit mi
ra ⁊ pertulit dura. nec tm̄ dura:ſed e
tiam indigna In primo opere me ip
dedit. In ſecūdo ſe. ⁊ vbi ſe dedit me
mihi reddidit.datus ergo ⁊ redditꝰ
me ꝓ me debeo. ⁊ bis debeo.quid de
o retribuam ꝓ ſe.nam ⁊ ſi me milleſi
es repēdere poſſem:quid ſum ego ad
deum. Iob.x. ¶ Si voluerit conten/
dere cum eo non poterit vnum reſpō
dere ꝓ mille.

¶ Modus dilectionis notatur cum di/
cit̄.ex toto corde:nō ex ore. ſicut qui
dam.de quibus pſal. ¶ Dilexerūt eū
in ore ſuo :⁊ in corde mentiti ſunt ei.
Iſa.xxix. ¶ Populꝰ hic labijs me ho
norat.cor aūt eoꝝ longe eſt a me .
Item ex toto corde: non diuiſo.quia
mens diuiſa non impetrat. Ozee.x.
¶ Diuiſum eſt cor eorum:nūc interi
bunt. Toto igitur corde non diuiſo
diligendus eſt deꝰ:ut affectio carna/
lis:⁊ cupiditas terrena eijciantur fo
ras. Totum enim exigit:qui totū cre
auit. Prouerbioꝝ.xxiij. ¶ Prebe cor
tuum fili mihi.nec ait commoda ſed
prebe.nihil iuris de cetero in eo ha/
beas.ſcilicet ut nihil velis.nihil ſapi/
as:niſi quod deum velle cognoſcas.
Et nota q̄p cor hominis conuenienti
am habet cum caritate. ⁊ ideo ſedꝫ in
eo tanq̄p in loco ſibi ꝯgruo Cor enim
eſt calidum ⁊ ſiccum.ita ⁊ caritas.qm̄
inflammat ad amorē patrie celeſtis.
⁊ deſiccat ab amore carnalis affectio
nis Unde pſalmiſta ¶ Inflammatuꝫ
eſt cor meum ⁊c̄. ¶ Item cor eſt fōs
⁊ origo naturalis caloris. ⁊ ab eo per
arterias procedit ad omnia membra

E

Ita ⁊ caritas per affectiones ⁊ feruo
res tranſmittit ad opera. Unde dici/
tur ad Roma.xij. ¶ Spiritu feruē/
tes domino ſeruientes. Item ſicut a/
it apoſtolus. Principium omnis vite
⁊ omnis motus ⁊ omnis ſenſus eſt in
corde. Ita ⁊ in caritate eſt principiuꝫ
vite ſpiritualis.quoniam ſine ea vir/
tutes relique ſunt informes.nec poſ/
ſunt animā decorare:ſiue viuificare.
Unde ad hoc poteſt referri illud ꝓ
uerbioꝝ.iiij. ¶ Omni cuſtodia ſerua
cor tuum:quoniaꝫ ex ipſo vita ꝓcedit
Item in caritate eſt principium om
nis motus. qm̄ omnes virtutes mo/
uet ad operandum. Unde galath.v.
¶ Fides per caritatē operatur .
Item in caritate eſt principium om
nis ſenſus.id eſt ſpiritualis iocūdita/
tis.abundat em̄ pre alijs virtutibus
in dulcedine . Unde nutrit eas ſicut
mater filios. Unde ſuper illud gala
th.v. ¶ Fructus ſpiritus eſt caritas.
gaudium.pax. ⁊c̄.dicit gloſa.Attēde
q̄p in enumeratōne fructuum premi
ſit caritatem. Que em̄ inter alios fru
ctus ſpiritus debuit tenere primatū
niſi caritas:ſine qua virtutes cetere n̄
reputantur virtutes.ex qua naſcūtur
vniuerſa bona.

¶ Item cor eſt poſituꝫ in anteriori par
te pectoris. Ita ſimiliter ⁊ caritas. q̄p
vbi amor:ibi oculus. Unde dicitur
canticorum primo ¶ Faſciculus mir
re dilectus meus mihi . inter vbera
mea commorabitur. Unde bernar/
dus. Habeto illum ſemper non retro
in humeris : ſed ante pre oculis : ne
portantes ⁊ non odorantes: et onus
premat:⁊ odor nō erigat.

¶ Item cor ſitū eſt in corporis medio:

F

ang̃ nobilis in loco nobiliori: ut vir
tus expandatur ad omnia membra.
Eodem modo ⁊ caritas ſemper me-
dium tenet. Unde dicitur canticorū
iij. ¶ Media caritate conſtrauit. non
ponitur enim gemma precioſiſſima ca
ritas in luto extremoꝝ. ¶ Item cor
hominis declinat aliquantuluꝫ ad la
tus ſiniſtꝝ. quoniam pars ſiniſtra in
homine eſt magis frigida ꝙ in alijs
animalibus. Ita ⁊ caritas ad diligen
dum inimicum. Unde illud Math.
v. ¶ Diligite inimicos ⁊c̃. ¶ Item
cor habet tres ventriculos. medium.
dextrum. ⁊ ſiniſtrum. quoniam tria
ſunt diligenda. deus. amicus. ⁊ inimi
cus. Deus diligendus eſt propter ſe:
ut habeamus eum. Amicus in deo:
ut in illo maneat ⁊ creſcat. Inimicus
propter deum: ut benefaciamus ei.
quia hoc ipſe precepit.

¶ Et notandum ꝙ quedam animalia
habent magnum cor. ſicut lepus. cer
uus. ⁊ aſinus. ⁊ ſunt naturaliter timi
da ꝓpter debilitatem caloris in mag-
no corde. ſicut modicus ignis minus
calefacit i magna domo ꝙ in parua
Ita illi qui occupant̄ circa plurima
minus feruent in amore dei. Propt̄
quod reſtringendum ⁊ colligendum
eſt cor adunum. Luce. x. ¶ Unuꝫ eſt
neceſſarium. ¶ Item cor eſt indignā
tis nature: quod inter omnia alia mē
bra non poteſt pati dolorem: neqꝫ in
firmitatem. Et ratio eſt. quia quan-
do corrumpitur principium: in nul
lo adiuuant reſidua membra. Nam
alia membra recipiunt virtuteꝫ a cor
de. cor autem non recipit ab eis.

¶ Eodem modo caritas non poteſt pa
ti peccatum mortale. ſed eo aduenien

G

te: totaliter deſtruitur in homine. qđ
non contingit in alia virtute. Nā pec
cans mortaliter non eſt omnino ſine
fide. neqꝫ ſine ſpe: ſed omnino ſine ca
ritate. Unde dicitur prima ad Cor.
xiij. ¶ Si habuero omnem fideꝫ: ita
ut montes transferam. caritatem au
tem non habuero nihil ſum. Compa
tur autem caritas veniali: ſicut ⁊ cor
aliquam leuem diſtemperantiā: que
non infert mortem. Unde dicitur ꝓ
uerbiorum. xxiiij. ¶ Septies cadit iu
ſtus. id eſt ſepe. non tamen a carita-
te: ſed in caritate. ⁊ ideo nō deſinit iu
ſtus eſſe. ¶ Sed diceres. Cum ſuffi
cienter daretur mandatum ſi tantuꝫ
diceret. Diliges dominum deum tu
um ex toto corde tuo: quare adhuc
plura addidit. Ad hoc reſpondet ex
poſitor ꝙ ad duriciam cordis noſtri
curauit dominus hoc verbum tam
diligenter mandare ⁊ quaſi mandan
do altius imprimere. ſicut fieri ſolet
in duriori ligno: cui infigendus eſt
clauus. Nam propter ligni duriciaꝫ
non ſtatim clauus infigitur: ſed cre-
bra percuſſione intrare cogit̄ donec
totus infigat̄. ⁊ iſte ſermo quaſi qui
dam clauus eſt noſtris cordibus in-
figendus. quo volens deꝯ cor noſtꝝ
transfigere ⁊ penetrare dicit. ¶ Dili
ges dn̄m deum tuuꝫ ex toto corde tu
o. ⁊ ut meliꝯ infigatur addit. ⁊ in to
ta aīa tua. ⁊ ut ad interiora perueni-
at ſubdit. ⁊ in omī mente tua. ⁊ ita ni
mis mandauit hoc qđ voluit cuſtodi
ri nimis. Nihil tn̄ ſuperfluit in hijs
verbis. qm̄ diſtinguitur triplex mo-
dus dilectionis.

¶ Nam diligere deū ex toto corde: ē di
ligere dulciter.

Diligere in tota anima: eſt diligere
ſapienter.

Diligere in tota mente. vel ſicut dici
tur deuterono. ix. tota fortitudine eſt
diligere fortiter. Cum eñ aia ſit yma
go dei. ⁊ deus ſit eternitas. veritas. et
bonitas: reſpondere debet diligẽs di
ligibili: ut aia ꝯuertatur ad eternita-
tem ſm rationabilem. ad veritatẽ ſm
iraſcibilem. ad bonitatem ſm ꝯcupiſ
cibilem. ⁊ hoc eſt quod dicitur. Dili
ges dñm deum tuuȝ ex toto corde tu
o. i. dulciter ſm ꝯcupiſcibilem. ⁊ ex to
ta aia tua. i. prudenter ſm rationabi
lem. ⁊ ex tota mẽte tua. i. fortiter ſm
iraſcibilem. Unde bernardꝰ. Amor
cordis pertinet ad zelum affectõnis.
Amor aie ad iudicium rationis. A-
mor virtutis ad ꝯſtantiam ⁊ vigoreȝ
Dilige ergo dñm deum ex toto cor-
de tuo: ut ſit ſuauis affectui ꝯtra ma
las dulcedines ⁊ illecebras huiꝰ vite.
⁊ vincat dulcedo dulcedineȝ. ſicut cla
uus clauo expellit᷑. Dilige ex tota aia
tua: ut ſit intellectui preuia lux ⁊ dux
rationi cõtra fallacias ⁊ errores. Di-
lige tota virtute: ut ſit fortis ⁊ ꝯſtans
amor tuus: nec cedens terroribꝰ. nec
ſuccumbens laboribus. Hos dilectio
nis modos xp̄s nobis exhibuit in ſe-
ipſo. Dilexit eñ dulciter in incarna-
tione. in hoc ꝙ carnem induit. Dile-
xit etiam ſapienter in conuerſatione:
in hoc ꝙ culpam curauit. Dilexit eti
am fortiter in paſſiõe in hoc ꝙ mor
tem ſuſtinuit Eſt enim ut ait beatus
bernardus amicus dulcis. conſiliari
us prudens. adiutor fortis. Diſce er
go xp̄iane quomodo diligas ipſum.
diſce amare dulciter ne illectus. pru-
denter ne deceptus. fortiter ne oppreſ

ſus ab amore domini auertaris. ne ĩ
mũdi gloria ſeu voluptatibus abdu
caris. Dulceſcat tibi ſapientia xpriſtꝰ
ne ſeducaris ſpiritu mendacij vel er-
roris. Luceat tibi veritas xpriſtus.
ne aduerſitatibus fatigeris. Confor
tet te virtus dei xpriſtus. zelum tuuȝ
inflammet caritas. informet conſciẽ-
tia. firmet conſtantia. ut nec mori ꝓ
eo timeas Canticorum vltimo. For
tis eſt ut mors dilectio.

Hunc triplicem moduȝ diligendi re
ſpicit triplex donatio ſpiritus ſancti.
que in euangelio inuenitur. Nam ſu
per dominum baptiſatum in colum
be ſpecie venit. ut habetur Math. iij.
Idem dominus in flatu ſpirituȝ ſan
ctum apoſtolis dedit. Johannis. xx.
Et ipe ſpiritus ſuper apoſtolos in ig
neis linguis deſcendit. Actuum pri.
Per columbe ſpeciem manſueti cor-
dis exprimitur innocentia: que alie-
na eſt ab amaritudine fellis. id eſt li-
bidinoſe affectionis. De qua dicitur
deutronomij. xxxij. Fel draconum
vinum eorum. per inſufflatõnem ſal
uatoris illuminatur in anima poten
tia rationis. Unde pſalmiſta. Acce-
dite ad eum ⁊ illuminamini. Per ig-
nem in linguis ardor exprimit᷑ men
tis: qui foris amare non deſinit. Un
de dicitur actuuȝ. iiij. Uirtute ma
gna reddebant teſtimoniuȝ apoſtoli
reſurrectionis iheſu xp̄i dñi noſtri.
Diligendus eſt itaqȝ deus dulcit᷑ in
remiſſione peccatorum. in recordatõ
ne beneficiorum. in preguſtatione e-
ternoꝝ. De primo pſal. Qui ꝓpicia
tur omnibus iniquitatibus tuis.
De ſecũdo. Qui redimit de interitu
vitam tuam. qui coronat te in mia ⁊

¶ Sermo centeſimuſtercius

ſt

miſerationibus que beneficia dei cir
cumdant nos. De tercio. Qui replet
in bonis deſideriū tuum. Diligen
dus eſt prudenter: ut diſcernas inter
verum ⁊ falſum. nec devies in agen
dis inter maius bonum ⁊ minus bo
num: ne devies in ꝯſilijs. De primo
Roma. ij. ¶ Videte ne quis vos deci
piat per ꝓphetiam ⁊ inanem fallaciā
De ſecundo yſa. v. ¶ Ve qui dicit bo
num malū. De tercio ad philipp. ij.
¶ Probetis potiora: ⁊ ſitis ſinceres q̄
ad vos. ⁊ ſine offenſa quo ad alios.

¶ Diligēdus eſt fortiter: ut expellas ti
morem. appetas laborem ⁊ nō fugias
opprobrium ⁊ mortem. De primo p̄.
Johis. iiij. ¶ Perfecta caritas foras
mittit timorem. Prouer. xxviij. ¶ Ju
ſtus quaſi leo ꝯfidit: abſq̧ terrore erit
De ſecundo pſalmiſta. ¶ Ego in fla
gella paratus ſum. Eccleſiaſtici. vij.
¶ Ne oderis opera laborioſa. De ter
cio actuum. xxi. ¶ Non ſolū alligari:
ſed etiam mori in iheruſalem parat⁹
ſum ꝓpter nomē dn̄i noſtri iheſu xp̄i
Luce. x. ¶ Qui me erubiunt coram
hominibus ⁊ meos ſermones: nonne
filius hoīs erubeſcet cum venerit in
maieſtate ſua ⁊ patris: ⁊ ſanctoruʒ an
gelorum

¶ Sequitur. Hoc eſt maximū ⁊ primū
mandatū. Maximū in dignitate. pri
mum in ordine. Secundum autē ſi
mile huic. quia illud eſt de dilectōe
dei. hoc de dilectōne ꝓximi. Diliges
ꝓximum tuum ſicut teipſum. Sicut
teipſum debes diligere. ⁊ ſicut teipſū
vis diligi. In deo ergo diligend⁹ eſt
ꝓximus. Unde hugo de ſancto victo
re. Sufficerʒ ſi dixiſſet. diliges domi
num deum tuū. In hoc enī datuʒ eſt

L

ſi vere diligitur deus: diligitur vbicū
q̄ invenitur. in ſeipſo. in ꝓximo. intꝰ
foris. ſurſum. deorſum. longe. prope.
Si mel dulce eſt: dulcis eſt fauꝰ. Si
diligis mel ⁊ fauum receptaculū mel
lis. ſed mel ꝓpter ſeipſum diligitur. fa
uus ꝓpter mel. ⁊ ſi forte videris fauū
melle carentem: doles vacua eſſe rece
ptacula. ⁊ cupis ibi mel eſſe quod di
ligis. Ita ⁊ deuʒ dilige. quia dulcedo
eſt. ⁊ veritas. ⁊ bonitas. Proximū au
tem diligere debes. quia receptaculū
eſt dulcedinis. bonitatis. ⁊ veritatis:
⁊ hunc ipſo diliges. ⁊ ꝓpter ipſuʒ. Quod
ſi in iſtis vacuum inueneris recepta
culum: dole ⁊ opera ut mereatur acci
pere. Propter hoc autem ⁊ ꝓximus
amari precipitur: per caritatem dei
ipſum bonum diligas vt per caritatē
ꝓximi bonum quod diligis: ꝓximo
non invideas. Hoc enī diligere eſt ſic
ſe cupere illi bonum quod ſibi cupit.
Primum quidem ſibi. deinde illi. nō
enim amat illum ſicut ſe: niſi prius a
met ſe. pſalmiſta. Qui diligit iniqui
tatem odit animam ſuam. ¶ Et nota
q̄ mandatum de dilectione dei com
plectit̄ illa tria precepta que fuerunt
in prima tabula. Quorum primū eſt
de vno colendo deo. Unde dicitur ex
odi. ¶ Audi iſrahel domin⁹ deus tu
us vnus eſt. Hoc preceptum obligat
cor. Et ſicut dicit ibi auguſtinus. Co
lere deum eſt toto mentis affectu ſeſe
illi mancipare. Et reſpondet primo
modo diligendi: qđ eſt ex toto corde
.ſ. dulciter diligere.

¶ Secundum eſt. Non aſſumes nomē
dei tui invanum. Hoc preceptum ob
ligat os. ⁊ retrahit a mendacio. periu
rijs. ⁊ blaſphemijs. Unde reſpondet

ſecundo modo diligendi: quod eſt ex
tota anima. ⁊ ſapienter.
Tercium preceptum eſt. Memento vt
diez ſabbati ſanctifices. quod obligat
quo ad opus exterius: ut quieſcas ab
operibus peccatorum ⁊ intendas ope
ribus virtutum. Unde reſpondet ter
cio mõ diligendi qđ eſt ex tota virtu
te. i. fortiter.
Similiter mandatũ de diligendo ꝓ
ximum complectitur alia ſeptem pre
cepta que erant in ſecunda tabula.
Quorum primum eſt honora patrẽ
⁊ matrem. in quo notãtur omnia in
quibus debemus ꝓrimo ſubuenire.
Iuxta illud Math. viij. Omia que
cunqꝫ vultis ut faciant vobis hoïes
⁊ vos facite illis. per patrem ⁊ matrẽ
intelliguntur omnes illi quibus ho
norem ⁊ beneficium debemus impẽ
dere. Et ut animemur ad opera mi
ſericordie additur duplex promiſſio
prima Thimo. iiij. Pietas ad omia
vtilis eſt habens promiſſionem vite
que nunc eſt ⁊ future.
Sequuntur ſex alia. in quibus pro
hibentur tranſgreſſiones ad ꝓximuz
In tribus primis prohibetur tranſ
greſſio operis. ſcilicet. Non occides.
In quo ꝓhibetur homicidium volũ
tatis ⁊ actus. Non mechaberis. in
quo prohibetur omnis illicitus act9
Non furtum facies. In quo prohi
betur rapina ⁊ omnis iniuſta ablatõ
rei aliene. ſiue per vſuram. ſiue per ex
torſionem: ſiue per fraudem his ſem
tribus modus proximus ledit̃ ope
re. ſcilicet in corpore. in familia. et in
poſſeſſionibus In quarto prohibe
tur tranſgreſſio in ore: quod eſt Nõ
falſum teſtimonium dices. vbi pro
hibetur omne mendacium.
In quinto ⁊ ſexto. ſcilicet. Non concu
piſces vxorem proximi tui. Et. Non
concupiſces rem proximi tui. vbi ꝓ
hibetur tranſgreſſio in corde quan
tum ad ꝓuitatem: que eſt concupiſcẽ
tia carnalis. ⁊ concupiſcentia oculoꝝ
⁊ intelligitur de concupiſcentia pro
greſſiua ad opus: ex qua offenditur
proximus.

Dominica decimanona.

Epiſtola. Ephes. iiij.

Fratres. Renouami
ni ſpiritu mentis veſtre. et
induite nouum hominem
qui ſcđm deum creatus eſt in iuſtici
a ⁊ ſanctitate veritatis. Propter quod
deponentes mendacium: loquimini
vnuſquiſqꝫ veritatem cum proximo
ſuo: quoniam ſumus inuicem mem
bra. Iraſcimini ⁊ nolite peccare Sol
non occidat ſuper iracundiam veſtrã
Nolite locum dare dyabolo. Qui fu
rabatur: iam non furetur. Magis au
tem laboret operando manibus ſuis
quod bonum eſt: ut habeat vnde tri
buat neceſſitatem patienti.

Euangelium Math. ix.

In illo tẽpore. Aſcen
dens Iheſus in nauiculam
tranſfretauit. ⁊ venit in ci
uitatem ſuam. Et ecce offerebant
ei paraliticum in lecto iacentem.

A

Et videns ihesus fidem illorum di
xit paralitico. Confide fili: remittun
tur tibi oīa pctā tua. Et ecce quidam
de ſcribis dixerunt intra ſe. Hic blaſ
phemat. Et cum vidiſſet ihesus co
gitationes eorum dixit. Ut quid co
gitatis mala in cordibus veſtris.
Quid eſt facilius dicere. dimittunt
tibi ~~omnia~~ peccata tua. an dicere. ſur
ge ⁊ ambula. Ut autem ſciatis. quia
filius hominis habet poteſtatem di
mitendi peccata in terra. tunc ait pa
litico. Surge. tolle lectum tuum ⁊
vade in domum tuam. Et ſurrexit. ⁊
abijt in domum ſuam. Uidentes au
tem turbe timuerunt ⁊ glorificaue
runt deum qui dedit poteſtatem ta
lem hominibus

Dominica decimanona
Sermo centeſimuſquartus.

Aſcendēs ihesus in na
uiculam. tranſfretauit ⁊ ve
nit in ciuitatem ſuam. In of
ficio preſentis dominice agitur de
tranquillitate pacis. vnde ī introitu
miſſe clamat eccleſia. Da pacem ſuſti
nentibus te. [illegible] ſumptum de eccī. x
xxvi. Notandum ꝙ triplex ē pax
ſcʒ ad deum. ad proximum. ⁊ ad ſeip
ſum. In hac triplici pace [illegible]
uit primus homo in ſtatu innocentie
Habuit eñ pacem ad deum tam ma
gnam ꝙ quamcunqʒ volebat exten
dere vires ſuos ad delectandum in
ipſo. Habuit quoqʒ pacem ad proxi
mum. nulla enim diſcordie erat ma

B

teria cum omnia eſſent communia
Habuit etiam pacem ad ſeipſum. qꝛ
caro non concupiſcebat aduerſus ſpi
ritum. ſed ſimul delectabantur in de
um. ſed poſtꝙ per ſuperbiam factꝰ
eſt rebellis creatori. ſtatim ſibi caro
ſubici recuſauit. Inuenitqʒ homo cō
trariam legem in membris ſuis.
Deinde varios detractus ad concu
piſcendos aliena. terminos iuſticie ad
uerſus proximum eſt tranſgreſſus. ⁊
ita ex omni parte factus eſt inquietꝰ
Unde aduerſarius varia belloruʒ ge
nera in pacata odia in humano gene
re poſtularunt. Inter hec miſericors
⁊ miſerator dominus cogitabat cogi
tationes pacis. ſ. mittere filium ſuuʒ
verum ſalomonem. qui humanum
genꝰ recōſiliaret. ⁊ ad pacis ꝯcordiā
reuocaret. quod conſilium reuelauit
patribus ⁊ prophetis. Unde eſt illd̄
Iſaie. xxvij. Pacem faciet mihi. vnd̄
ꝓphete ceperunt pacem annunciare
vt eſt illud. Michee. v. Pax erit in t̄
ra noſtra cum venerit. ⁊c̄. Pſalmiſta.
Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ ha
bundancia pacis. ſed cum promiſſuʒ
differrētur nec exhiberetur cepit ho
mo fatigatus quaſi deſperare. ⁊ in ex
pectatione ꝯficere. eo ꝙ dicebat. pax
⁊ non erat pax. vnde ⁊ patres coacti
ſunt ad deum clamare. Da paceʒ do
mine ſuſtinentibus te. Ad quoruʒ p̄
ces filius dei deſcendens ſeipſum ꝓ
nobis obtulit vt nos reconſiliaret de
o patri. quod in offertorio declarat̄
vbi dicit. Sanctificauit altare doi
nus. Deinde pacem peccatori tribu
it vt caro ipſius ſpiritui obediret.
quod in curatione hoīs paralitici

ſignatur. Huic pacez eternitatis pro
miſit. vt ad illam fidelis tantis deſiđ
rijs anhelaret. ſicut anhelabant ⁊ illi
De quibus in epiſtola dicit apoſtol9
ꝙ ni chil deerat illis in ulla gracia
exſpectantes reuelationem domini
noſtri iheſu criſti. vnde ⁊ fidelium
choris pacem illam deſiderans ait.
Letatus ſum in hijs que dicta ſunt
mihi. Quia vero ad illam tendere
noſtris virib9 nõ valemus. Jdeo in
collecta auxilium diuine miſeratiõis
imploramus. Dirigat corda noſtra
q̃s domine. Notantur autem tria
in hoc euangelio.
Primum eſt domini tranſfretatio.
ibi. Aſcendens iheſus in naui. trãſ
fretauit. ⁊ venit in ciuitatem ſuam.
Secundū eſt baiulorum paralitici
deuotio. Jbi. Et ecce offerebant
ei paraliticū iacentem in lecto. ⁊c.
Tercium eſt infirmi curatio. ibi vi
dit autem deus fidem illorum
Jn primo notatur effectus domini
ce paſſionis.
Jn ſcđo ſollicitudo fraterne ſalutis.
Jn tercio manifeſtatio diuine virtu
tis. dicit ergo. Aſcendens iheſus in
naviculam. ⁊c. Nauicula hec ſignat
crucem criſti eo ꝙ conueniunt in cã
materiali ⁊ formali. ⁊ finali. Materi
a nanqȝ nauis ſunt ligna ⁊ claui. Eo
dem modo ⁊ materia dominice cru
cis. Juxta illud. Dulce lignum dul
ces clauos dulce pondus. ⁊c. Forma
nauis multipliciter diſponitur. quia
in principio ⁊ in fine eſt ſtricta. ⁊ in
medio lata. Eodem modo ⁊ crux xp̄i
ſtricta fuit in ſummo. quia non ha
buit vbi caput reclinaret. Similiter
⁊ in imo. quia pedem habuit ſuper
pedem. Lata fuit in medio. quia ibi
expandit manus ſuas
Finalis cauſa ſiue vtilitas nauis eſt
acquiſitio. propter hoc enim fuit ex
cogitata. Vñ dicitur Sapien. xviij
Cupiditas acquirendi cogitauit for
mam crucis vt acquireretur huma
num genus per eam. vnde dicimur
populus acquiſitionis. i. Petri. ij.
Jtem nauis ſolet ferre diuicias. ⁊ de
cruce dicitur. quod fuiſti digna por
tare talentum mundi. Prouerbiorū
vltimo. Facta eſt quaſi nauis inſtitu
toris de longe portans panem ſuum
Jtem nauis ſolet eripere captiuos đ
ergaſtulo ſeruitutis. ⁊ de cruce dicit᷑
propter ligiſum ſerui facti ſumus. ⁊
per ſanctam crucem liberati ſumus.
Colocenſes. i. Eripuit nos de pote
ſtate tenebrarum. trãſtulit ⁊ nos in
frigerium dilectionis ſue
Jtem nauis eripit a periculis maris
ſimiliter ⁊ per crucem liberamur a
naufragio vite preſentis. Sapiencie
xiiij Exiguo ligno credunt homĩes
animas ſuas. ⁊ tranſeũtes mare per
ratem liberati ſunt. Auguſtinus. Ne
mo poteſt tranſire mare huius ſeculi
niſi cruce criſti portetur
Jtem nauis ducit ad portum ſalutis
⁊ de cruce dicitur. Tu ſola digna fu
iſti ferre precium ſeculi. Dicitur ta
mẽ nauicula diminuitiue. quia pau
cos recipit in ſe. valde nanqȝ pauci
ſunt qui velint carnem ſuam crucifi
gere ⁊ ſtigmata criſti portare. ſicut ⁊
in archa noe niſi octo anime erant đ
tanta multitudine
Hanc nauiculam dñs noſter iheſus
xp̄s aſcendit in die paraſceues quan
do pro ſalute noſtra in ligno cru

E
cis eleuatus eſt. Vela erexit quando
manus in cruce extendit. ꝛ ipſo factō
clamauit illud. Mathei.xvij. Si qs
vult venire poſt me abneget ſemetip
ſum.ꝛc. Ex quo rex regum in illam a
ſcendit ſecure poſſumus ꝛ nos aſcen
dere ſperantes illam eſſe firmam ꝛ
velocem. cito em̄ fluctus turbationū
tranſcendit. vnde ꝛ latroni deus ait.
Luce.xxiij. Hodie mecum eris in pa
radiſo ¶ Sequitur. Tranſfretauit
in die reſurrectiōis a mortalitate ad
immortalitatem. Romanoꝝ.vi. Cri
ſtus reſurgēs a mortuis iaꝫ nō mori
tur. Et venit in ciuitatem. ſ. ad glori
am patrie celeſtis in die aſcentionis.
Luce vltio. Oportebat pati xp̄m ꝛ r̄
ſurgere ꝛ ita intrare in gloriam ſuaꝫ
Ciuitas hec ad litteram fuit caphar
naum. ſicut dicitur. Mathei.ij. Augu
ſtinus. Quis dubitat capharnaum
eſſe ciuitatem quā non naſcendo. ſed
miraculis illuſtrando ſuam fecerit.
quod bene congruit miſterio Inter
pretatur em̄ villa pulcherrima; villa
pinguedinis. ꝛ villa conſolationis. ꝛ
gloria eterna poteſt dici villa pulch
errima propter manifeſtam dei viſi
onem. Iſaie.xxxiij. Regem in decore
videbit oculus meus.
Iteꝫ villa pinguedinis propter per
fectam dilectionem. Ieremie.xxi.
Inebriabo animas ſacerdotū.ꝛc.
Item villa conſolationis propter et̄
na in fruitionem. Apocalipſis.xxi.
Abſterget deus omnem lacrimaꝫ ab
oculis eoꝝ.ꝛc. Dicitur villa conſola
tionis quantū ad patreꝫ. villa pulch
errima quantum ad filium. villa pi
guedinis quantum ad ſpiritumſan
ctū Ibi eſt em̄ pr̄ miſericordiaꝝ ꝛ d̄

F
us tocius conſolationis. qui ait. Iſaie
vltimo. ſicut mater conſolatur filios
ſuos. ita ego conſolabor vos. ¶ Ibi
eſt filius ſpecioſus forma pre filijs
hominum. Candor lucis eterne. ꝛ ſpe
culum ſine macula. Sapiencie.vij.
Splendor ꝛ figura ſubſtācie patris
Hebreos.i. Cuius pulchritudinem
ſol ꝛ luna mirantur In quem deſide
rant etiaꝫ angeli proſpicere.i. Petri
primo. Ibi eſt ſpiritusſanctus qui ē
vnctio qua omnia impinguantur.i.
Iohannis.ij. ¶ Uos vnctionem ha
betis.ꝛc.
¶ Sequitur. ꝛ ecce offerebant ei para
liticum in lecto iacentem. Parali
ticus eſt quilibet peccator carnalis
vite delicijs reſolutus. Ieremie.xxxi
Uſquequo delicijs filia vagaris. dr̄
em̄ paraliſis a para quod eſt dis. ꝛ li
ſis quod eſt ſolutio. quaſi diſſolutio.
ꝙ peccatum diſſoluit hominem a vi
culo diuine legis. vnde de demonia
co legit̄. Luce.viij Ruptis viculis a
gebat̄ demōio ī deſerto. hic peccāti
aīe dn̄s ait. Iere.ij. Confregiſti iu
gum meum. ſcilicet legem caritatis.
rupiſti vincula preceptorum meoꝝ
ꝛ dixiſti. non ſeruiam. Iohannis.xxi
Dixerunt domino deo. recede a nob̄
ſcienciam viaꝝ tuarum nolumus
Diſſoluit etiam totum hominēꝫ pec
catum. ꝛ primo interius per vagas
cogitationes ꝛ inordinatas affectio
nes. Unde dicitur. Eccleſiaſtici.ij.
Ue diſſolutis corde ¶ Deinde exte
rius per incompoſitioneꝫ membro
rum ꝛ leuitatem operum. Ecci.xiij.
Cor hoīs immutat faciem illi9. tāta
em̄ eſt corporis ꝛ aīe armoīa vt nēce
ſit ſcd̄m mutationem anime mutari

G

corporis qualitatem. Unde. Exodi
xxv. Ex viſu cognoſcitur vir. ⁊ ab oc
curſu facies verſatur. amictus corpo
ris ⁊ riſus dencium. ⁊ ingreſſus ho
minis enunciant de illa. Eſt autem
paralyſis leſio partis. cum preuarica
tione ſiue diminucione ſenſus vel mo
tus vel vtriuſq̄ʒ. Quandoqʒ enī medi
am partem corporis occupat. ⁊ tunc
vocatur vniuerſalis. Quandoqʒ vnū
membrum ⁊ tunc vocatur particu
laris. Similiter ſpiritualis. i. pecca
tum ledit partem hominis. i. animam
in qua principaliter agit

¶ Sunt autem quinqʒ leſiones aīe.
Prima ē gracie ſuī ſimilitudinis di
uine amiſſio. De qua. Yſaie. i. Dereli
quetur filia ſyon. i. anima miſera. vt
vmbraculus in vinea. ſ. vindemiata.
⁊ ſicut turris in cucumerario colle
ctis cucumeribus. ⁊ ſicut ciuitas que
vaſtatur que primo obſidetur. po
ſtea capitur. deinde bonis omnibus
ſpoliatur. Obſidetur nāqʒ anima duʒ
temptatur. capitur cum conſentit. ⁊
ſic ſpoliatur omnibus bonis gratui
tis.

¶ Scđa eſt diuine ymaginis deforma
tio que ita per peccatum deformat̄
vt non agnoſcatur a deo. vnde. Tre
norum. iiij. Denigrata eſt ſuper car
bones facies eorum. ⁊ non ſunt cogni
ti i plateis. Luce. xiij. Diſcedite a me
omnes operarij iniquitatis. neſcio
vos. ⁊c. Item pſalmiſta. Manus tue
domine fecerūt me ⁊ plaſmauerūt
me. Dicit beatus ambroſius. Diſce
homo quā grandis ⁊ precioſus es
Vilem te terra monſtrat. ſed precio
ſum te facit ymago dei quaʒ retinēs
homo de iure vocaris. hominis ve

h

ro nomen amittis cum eadem negle
cta in vicia cadis.

¶ Tercia eſt virium ſiue potenciarum
vulneratio. vulneratur enī vis rati
onalis per errorem. Romanorum. i.
Obſcuratum eſt inſipiens cor eoruʒ.
Unde oriuntur crudelitas ⁊ ſuſpicio
in deum temerarium. ⁊ nouitates o
pinionum.

¶ Item vulneratur vis concupiſcibil̄
per pronitatem ad maluʒ ⁊ difficul
tatem ad bonum. Pronitas ad malū
eſt quaſi curuitas anime. Unde dici
tur. Luce. xiij. Mulier erat indurata
nec omnino poterat ſurſuʒ reſpicere.
Pſalmiſta. Miſer factus ſuʒ ⁊ curua
tus ſum vſqʒ in fineʒ tota die contri
ſtatus ingrediebar.

¶ Item vulneratur vis iraſcibilis per
debilitatem reſiſtendi que eſt quaſi
infirmitas anime. Trenorum. pri.
Abierunt abſqʒ fortitudine. ⁊c.

¶ Quarta eſt conſciencie remorſio. hic
eſt vermis qui non moritur. ſed aſſi
due rodit ⁊ continuum dolorem re
ſtringit. Unde dicitur. Ozee. vij. Co
mederunt alieni robur eius ⁊ ipſe
neſciuit. Job. iiij. Qui habitant do
mos luteas. qui terrenuʒ habent fū
damentum conſumentur velut a ty
nea ſine ſtrepitu veſtis corrodit̄. ſic i
ſenſibilem vitaʒ conſumit iniquitas
⁊ innocenciam perdit. Bernardus.
Miſer homo totus pergens in ea q̄
foris ſunt. Ignarus eſt interiorum
ſuorum. exteriorem quippe ſuperfi
ciem intueris. ſalua ſibi oīa ſuſpicat̄
non ſentiens vermē occultum qui in
teriora corrodit. Eſt ergo peccator
q̄ſi lignum putriduʒ interius corro
ſum. licet exterius lolidum videatur

Quinta eſt ipſius anime depreſſio
ꝙ ſicut ait beatus Gregorius. Pecca
tum quod mox per penitenciaꝫ non
deletur ſuo pōdere ad aliud trahit.
ſic vt de minore ruat in maius. ſicut
patet i Loth Geñ. xix. Qui de ebrieta
te cecidit in inceſtum. Similiter ⁊
dauid. ij. Regum. xi. qui de. illicito a
ſpectu cecidit in adulterium. ⁊ de ad
ulterio in homicidium.

Item per peccatum priuatur anima
ſenſu. ⁊ efficitur inſenſibilis. vt non ſē
tiat defectus proprie infirmitatis.
nec incommoda fraterne neceſſitatꝭ.
neqꝫ dulcedinem diuine ſuauitatis.
De primo. Prouerbiorum. xxiij.
Vulnerauerunt me. ſed non dolui.
traxerunt me ⁊ ego non ſenſi. Bern
hardus. Membrum quod dolorem
non ſentit mortuum eſt ⁊ inſenſibilis
morbus incurabilis eſt. De ſcđo
Amos. vi. Nihil compaciebantur ſu
per contritionem ioſeph. i. pauperis
⁊ afflicti. De tercio. Pſalmiſta
Poſuerunt abhominationem ſibi.
Primaꝫ inſenſibilitatem facit ſuper
bia. Ecci. x. Quid ſuperbis terra. ⁊c̄.
Pſalmiſta. Si non humiliter ſencie
bam. ⁊c̄. Scđaꝫ auaricia Vnde cayn
ait. Geneſis. iiij. Nunquid cuſtos fra
tris mei ſum ego. Terciam carnalis
illecebra. Numeri. xi. Quis dabit car
nes ad veſcendum. nihil aliud reſpi
ciunt oculi noſtri. niſi manna.

Trenorum. iiij. Qui nutriebantur in
croceis amplexati ſunt ſtercora. Dei
de per conſequens priuatur motu. ⁊
efficitur immobilis. vt non moueatꝛ
ad ſe per humilitatem. Michee. vi
humiliatio tua in medio tui. ꝙ cau
ſam humilitatis habemus in corpo
re. ſed contemptionem. nutritionem.
defectionem. deformitatem. inquie
tationem. ſordium emiſſionem. quo
tidianam debilitatem. extremam diſ
ſolutionem. Similiter ⁊ in anima. ſ.
tarditatem perficiendi. pronitatem
deficiendi. aſſiduitatem iacendi. Im
poſſibilitatem reſurgendi. difficulta
tem permanendi. ignoranciam ſtatꝰ
proprij. Item non mouetur ad pro
ximum per pietatem. Exodi. x. Tri
bus diebus. i. dum ratio eſt ceca vo
luntas ſine affectione. operatio remiſ
ſa. Nemo videt fratrem ſuū oculo ɔ
paſſionis. nec mouet ſe de loco in q̄ ē
per opera ſubuentionis. i. Johanis.
iij. Qui viderit fratrem ſuum neceſ
ſitatem habere ⁊ clauſerit viſcera ſua
ab eo quomō caritas dñi manꝫ in eo
Item non mouetur ad deum ꝓpter
timorem ⁊ amorem. Pſalmiſta. Nō
eſt illis ɔmutatio. ⁊ non timuerunt
deū. ꝙ ſine timore peccant Ecci. viij
Ecce ꝙ non profertur cito contra
malos domini abſqꝫ timore ſniā. filij
hominum perpetrant mala. Nota
ꝙ qñ tremor eſt in membro paraliti
co ſignuꝫ ē ꝙ ſpiritꝰ vitalis aſcendit
ad illud licet non libere. ita ⁊ qñ hō
peccat cum timore ſignum eſt ꝙ tan
gitꝛ a ſpū gracie. timor eñ ſeruilis. li
cet non ſit cum ſpiritu ſancto. ſꝫ eos
qui ſine timore peccant Sequitur
Extendit manum ſuaꝫ. ⁊c̄. vt ea am
plius facit que magna expectat. Fit
autē paraliſis maxime tribus d̄ cau
ſis. Quandoqꝫ ex frigiditate ɔſtrin
gente. qñqꝫ ex humore oppilante qñ
qꝫ ex neruí inciſione. eodē mō pecca
tū hꝫ aliqñ fieri ex frigiditate auari
cie. vñ Ecci. xliij. Frigidus ventꝰ

L

aquilo flauit.i. temptatio cupidita
tis ⁊ gelauit criſtalus ab aqua.i.aua
rus induratus eſt ex congregata pe
cunia. ¶ Aliquando fit ex humore
carnalis concupiſcencie. vnde ⁊ ipſa
corporal' paraliſis fit ex nimio cibo
ac potu. vel ſomno fertur accidere
Seneca. Ipſe voluptates in tormen
ta vertuntur. Epule crudelitatem
offerunt. Ebrietates neruorum tor
porem ⁊ tremorem libidines pedu
manuumq ⁊ omnium articulorum
deprauationem. vnde dominus Lu
ce.xxi. Attendite ne grauentur corda
veſtra.⁊c.

Aliquando fit ex vulnere ſuperbie.
que ſeparat hominem ab vnitate.
Unitas eſt vinculum membrorum
ſpiritualium. ſicut ⁊ nerui vinculum
membrorum corporalium. Epheſi
os.iiij. Solliciti ſeruare vnitatem ſpi
ritus in vinculo pacis. Amos.vi.
Ue qui ſeparati eſtis i diem malum
Bernardus. Uideant in quanto pe
riculo ſunt. pro quibus eccleſia pala
orare nõ audet. que fidenter pro iu
deis. pro hereticis. p gentilib9 orat
cum enim in paraſceue nominatim
oratur pro quibuſlibet malis. nulla
tñ fit mentio de excõicatis. vnde offe
rentes domino paraliticum ſunt pa
ſtores ⁊ doctores eccie quorũ ſollici
tudo plenius exprimitur. Mathei.ij
⁊ Luce.v. vbi dicitur Ecce quatuor
viri portantes nec paraliticũ. ⁊ que
rebãt eum inferre ⁊ ponere ante ihe
ſum. ⁊ cum non poſſent pre turba a
ſcendrunt ſuper tectum ⁊ per tegu
las ſubmiſerunt illum ante iheſum
ſcʒ miſerum ante miſericordeʒ. infir

M

mum ante omnipotẽtem In quib9
verbis notantur ſex.

¶ Primum eſt ꝙ debent eſſe viri per
virilem operationem. qꝛ ſic ait Gre
gorius Tantum dʒ actionem popu
li actio prelati tranſcendere quantũ
diſtat a grege vita paſtoris. Pſalmi
ſta Viriliter agite ⁊ confortetur cor
veſtrum. econtra de malis dicitur. I
ſaie.iij. Dabo pueros principes eoꝝ
⁊ effeminati dominabuntur eis.

¶ Secundum eſt vt ſint quatuor per
perfectionem virtutum. De quib9
Sapiencie.viij. Sobrietatem ⁊ ſapi
enciam docet. ⁊ iuſticiam ⁊ virtuteʒ
quibus vtili9 nihil eſt in vita homi
nis.

¶ Tercium eſt vt portent peccatorem
per pacienciam ⁊ compaſſionem.
Romanos.xv. Debemus nos firmi
ores inbecillitates.⁊c. Exodi.xxviij.
Portabit aaron iniquitates filiorũ
iſrahel.

¶ Quartum eſt vt querant inferre eũ
ante iheſum per ſollicitudineʒ exqui
rendo modum ⁊ actionem ſalutis il
lius. Prouerbioꝝ.vi. Fili mi ſi ſpo
ſpõderis pro amico tuo dfixiſti apd
extraneum manum tuam.

Quintum eſt vt aſcendãt ſuper tectũ
per carnis mortificationem. tectum
nãqꝫ eſt caro q̃ tegitur aĩa Galatas.v
Qui autem ſunt criſti carnẽ ſuã.⁊c.

¶ Sextum eſt vt ponant illũ ante ihe
ſum per interceſſionem. Exodi.xxvi
ij. Portabit aaron noĩa filiorum iſ
rahel coram domino ſuper vtrunqꝫ
humerum ob recordationem. Iaco
bi vltio. Multũ vʒ oratio iuſti ⁊c. Ui
dẽs aũt iheſ9 fideʒ illoꝝ dic paralitico

N

confide fili remittuntur tibi peccata tua. In hijs verbis oſtendit duplex ſignum deitatis. vnū quia nouit occultū. quod ſoli deo poſſibile erat ſcire. ſ. infirmitatem ex peccatis paralitico accidiſſe. Aliud quia cauſam infirmitatis deſtruxit. ſ. peccatū. quod etiam teſtimonio prophetarum ſoli deo eſt poſſibile. qui ait Iſaie. xliij Ego ſum qui deleo iniquitates veſtras. ꝛc. Dicit hic gloſa. Quantum valet apud deum fides propria. apud quem ſic valuit aliena. vt in corpore ſanaret ⁊ in anima. quod ſane itelligendum eſt. quia propter fidē offerentium non dedit deus homi remiſſionem peccatorum. quoniam propria fides exigitur in adulto. ſed fides portanciam meruit fidem paralitico. qua habita in fide ſua dominus ei peccatum dimiſit. Is ergo eſt ſenſus. ſi aliena fides huic meruit g̃ciam: multum valet fides propria. que meretur gloriam

Hic habetur euidens argumentum contra hereticos qui dicunt ꝙ paruuli non poſſunt ſaluari. quia non poſſunt credere vel diligere qm̄ ſaluantur in fide parentum. vel in fid̄ eccleſie. ſi parentes ſint infideles. Sicut fide deferencium curatus eſt ꝑaliticus iſte. Eodē modo fides mulieris chananee meruit ſanitatem filie ſue. Mathei. v. Agit autem dominus more periti medici expellendo. Primo cauſam morbi. ſcꝫ peccatum quod erat cauſa infirmitatis illius. docens in hoc ꝙ quando medicꝰ viſitat egrum. Primo debet monere ipſum ad penitenciam ⁊ confeſſionem ne peccato manente tanꝗ̄ ferro in

O

vulnere fruſtra ſit malagma apponere. Notandum tamen ꝙ diuerſis de cauſis infligit deus corporales infirmitates

Primo ad probationem ſiue ad cumulum meriti. ſicut beato iob ⁊ thobie. ⁊ ſanctis martiribus. De quibꝰ legitur ſapiencie. iij. Tanꝗ̄ aurum i fornace probauit eos.

Scd̄o ad cuſtodiam humilitatis. ſic apoſtolo cui datus eſt ad repreſſionē ſtimulus carnis. ne magnitudine reuelationum extolleret. i. Corinthiorum. xij.

Tercio ad manifeſtationem glorie dei. ſicut lazaro. De quo Johannis. xi. Infirmitas hec non eſt ad mortē Similiter de ceco. De quo Johannis. ix. Neqꝫ hic peccauit neqꝫ parentes eius.

Quarto ad correctionem peccati p̄teriti. ſicut huic paralitico. Similiter ſorori moyſi marie. que percuſſa ē lepra propter detractionem. Numeri xij. Quinto ad penam tm̄ ſiue vltionem. ſicut de Anthiocho. de quo ij. Machabeorum. ix. Hos deus puit etiam in hac vita propter obſtinationem vt in eorum pena alij corigantur. Prouerbiorum. xxi. Mulctato peſtilente ſapiencior erit paruulꝰ. ꝛc Sexto ad ſollicitudinem. ſic remiſſis religioſis. pſ. Virga tua ⁊ baculꝰ. ꝛc Septio ad excitationē ꝑparentur ad exitum. Luce. xij. Et cum venerit ⁊ pulſauerit. ꝛc. De primis. quiqꝫ verſus. Ut iob inclinat paulum ſeſe maifeſtat. In ceco purgat mariam puit herodem. Expulſa cauſa morbi. conſequenter expellit morbum cum ait. Surge tolle lectū tuum. ꝛc. In quo

per ſignum viſibile.ſ.peccatorum re
miſſionem. Et notantur hic tria.
Primum eſt peccatorum diletõ.cuȝ
dicit.fuge a peccatis recedendo
Scḋm eſt penitencie aſſumptio. cuȝ
ſubdit.tolle lectum tuum. Delectati
onem peccati in vſus penitencie con
uertendo

Tercium eſt intentionis directio. cũ
ſubdit.⁊ vade in domum tuam.id ẽ
in celum.per iugem meditationem
Philipenſes.iij.Poſteriorum obli-
tus ad anteriora me extendo. id eſt
ad celeſtia per rectam intentionem.
De hijs tribus dicit pſalmiſta.Decli
na a malo.ecce primum.⁊ fac bonuȝ
ecce ſcḋm. inquire pacem ⁊ perſeque
re eam.pacem.ſ.eternitatis.ecce terci
um. Et nota ꝙ ſurge ſolemus dicere
ſedenti.iacenti.dormienti. Sedet au
tem anima per conſenſum quando ñ
reſiſtit temptationi. Unde dicitur Je
remie.viij.qualiter ſedemus. Jacet
per operationem ſicut porcus in lu-
to.igitur. Jacuerunt in terra foris
puer ⁊ ſenex. Joſue.vij. Surge cur
iaces in terra pronus.dormit per cõ
ſuetudinem. Unde dicitur. Epheſi-
os quinto. Surge qui dormis ⁊ ex
urge a mortuis.⁊ recede a peccatis.
Geneſis.iiij.alia littera. Peccaſti.qui
eſce. Debet ergo euigilare peccator ꝑ
contritionem.ſurgere per confeſſio-
nem.exurgere per.ſatiſfactionem. ⁊
hoc eſt ꝙ ait. Surge a peccato conſẽ
ſus.operationis ⁊ conſuetudinis.

Tolle lectum tuum. Item nota ꝙ
triplex eſt lectus.dicitur enim lect9
ſenſualitatis. Pſalmiſta. In cubilib9
veſtris compugimini. De hijs que
voluiſtis in delectatione carnis.in
q̃ua captiua verſatur ratio vt fera ĩ
cubili

Item proſperitas temporalis. Pſal
miſta. Dominus opeȝ ferat.illi ſuper
lectum dolori eius. Gloſa.quaſi le-
ctus quietis ſunt hic bona tempora
lia.ſed deus fecit ea doloribus plẽa.
ne in eis ſpes habeatur.
Item ſuperbia. Deuteronomij.iij.
Lectus Og regis baſan erat ferre9.
habens noueȝ cubitos longitudinis
Hic lectus diaboli qui ſuper nouem
angelorum ordines extendere ſe vo
luit dicens Iſaie.xiiij Supra aſtra ce
li exaltaui ſolium meum. ⁊ de qua-
tuor ſuperbiuit.⁊ vltra ſe ſe extendit
ſcȝ nobilitate nature.preeminẽcia po
tencie.ſubtilitate intelligencie.⁊ arbi
trij libertate.
Item auaricia.iiij. Regum.i. De le
ctulo ſuper quem aſcendiſti non de
ſcendes. Hoc dictum eſt ezechie. qui
interpretatur retinens deuȝ.⁊ ſignat
auarum qui bona domini retinet.
quaſi incarcerata.
Item luxuria. Prouerbiorum.vij.
Intexui funibus lectum meum. Fu
nes ſunt carnis delectationes. capita
ſunt rerum affluencium varietates.
ij. Paralipome. xij. dicitur de ſeſac.
Poſuerunt eum ſuper lectum ſuum
plenum aromatibus ⁊ vnguẽtis me
retricijs que erant pinguentarioruȝ
id eſt demonum arte confecta
Item pena temporalis. Apocalipſis
ij. Ego mittam eum in lectum
Item pena eterna. Iſaie.l. In dolori
bus dormietis. Exodi.xiiij. Subter
te ſternitur tynea ⁊ operimentum tu
um erunt vermes. In hijs lectis ia
cet peccator. Sunt ⁊ alij in quib9

R

Quieſcit iuſtus. ſcilicet conſcientia. De qua pſalmiſta. Lauabo per ſingulas noctes lectum meum lacrimis meis ⁊c. id eſt per ſingula peccata mundabo conſcientiam. Item pax mentis. Canticoꝝ primo ¶ Lectulus noſter floridus ¶ Item quies contemplationis. Math. xxiiij. ¶ Duo erunt in lecto vno: vnus aſſumetur ⁊ alter relinquetur ¶ Item meditatio dominice paſſionis. Hic eſt lectus helie. in quo ſuſcitatur defunctus. iiij. Regū. xviij Item beatitudo. De qua Luce. xi. ¶ Pueri mei mecum ſunt in cubili. Euade in domū tuam que ſumitur multipliciter. Et primo in ꝓpriam ↄſcientiam per ſollicitam diſcuſſionē Sapientie. viij. ¶ Intrans in domū meam conquieſcam in illam. Pſalmiſta. ¶ Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus mee.

Secundo in corpus proprium: per vilitatis ac fragilitatis conſiderationem. Iheremie. xviij. ¶ Surge ⁊ deſcende in domum figuli. ⁊ ibi audies verba mea. Numeri vltimo ¶ Intra in lutum ⁊ calca: ⁊ ſubigens tene laterem ⁊c.

¶ Tercio in eccleſia per ſacramentoꝝ perceptionem. Amos. v. ¶ In cūctis que foris ſunt. ſ. extra vnitatē eccleſie dicet̄ ve ve. Unde qui extra archam inuenti ſunt diluuio perierunt Gen. vij. Similiter quicquid fuit i agris grandine percuſſum interijt. exo. ix. Similiter quicquid extra domū raab fuit inuentū gladio peribat. ioſue ſexto.

¶ Quarto in celum per deſiderium et iugem meditationē. Hebre. vltimo. ¶ Non habemus hic manentē ciuitatem: ſed futuram inquirimus. Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos carpit. ⁊ immemores non ſinit eſſe ſui.

¶ Dominica viceſima.

Epiſtola Ephe. v.

Fratres videte quomodo caute ambuletis. nō quaſi inſipientes ſed ut ſapiētes. redimentes tēpus. qm̄ dies mali ſunt Propterea nolite fieri imprudentes ſed intelligentes que ſit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo ē luxuria. Sed impleamini ſpiritu ſancto: loquētes vobiſmetipſis in pſalmis ⁊ ymnis ⁊ canticis ſpiritualibus. Cātantes ⁊ pſallētes in cordibus veſtris domino: grās agētes ſemper ꝓ oībus In nomine domini noſtri ihesu xpī deo patri ſubiecti inuicem in timore xpiſti.

Euangelium. Math. xxij.

In illo tempore. Loquebatur ihesus cū diſcipulis ſuis in parabolis dicens. Simile factum eſt regnum celoꝝ homi regi: qui fecit nuptias filio ſuo. Et miſit ſeruos ſuos vocaē inuitatos ad nuptias. ⁊ nolebant venire. Iterū miſit alios ſeruos dicens Dicite inuitatis. Ecce prandiū meum paraui. Thauri mei ⁊ altilia mea occiſa ſunt. ⁊ omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt ⁊ abierunt. alius in villā. alius vero ad negociationē ſuā. Reliqui vero tenuerūt ſuos

A

eius. ⁊ ꝯtumelia affectos occiderunt
Rex vero cū audiſſet iratꝰ eſt Et miſ
ſis exercitibꝰ ſuis perdidit hoīcidas
illos. ⁊ ciuitatem illoꝝ ſuccendit Tūc
ait ſeruis ſuis. Nuptie quidē parate
ſunt: ſed qui inuitati erant nō fuerūt
digni. Ite ergo ad exitus viaꝝ ⁊ quoſ
cun ꝗ inueneritis vocate ad nuptias
Et egreſſi ſerui eius ꝯgregauerunt
omnes quos inuenerūt bonos ⁊ ma/
los. Et implete ſunt nuptie diſcūben
tium. Intrauit autē rex ut videret diſ
cumbentes. ⁊ vidit ibi hoīem non ve
ſtitum veſte nuptiali ⁊ ait illi. Amice
quō huc intraſti non habens veſtem
nuptialem. At ille obmutuit. Tunc
rex dixit miniſtris. Ligatis manibꝰ
eius ⁊ pedibus: mittite eum in tene/
bras exteriores. ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridor
dentium. Multi autem ſunt vocati.
pauci vero electi.

Sermo. Cv. de euangelio.

Simile eſt regnuꝫ ce
lorū homini regi qui fecit
nuptias filio ſuo. In officiō
preſentis dominice agitur de renoua
tione vetuſtatis humane. ſicut hodi/
erna epiſtola docet: ut homo renoua
tus ⁊ quaſi nuptiali habitu decoratꝰ
dignus ſit regali conuiuio ⁊ electorū
cōſortio. quia vero renouatio hec ha
bet fieri per labores ⁊ ieiunia: que vi
dentur inſipientibus dura: ne formi
det homo illaꝫ aſſumere: ponitur au
xilium gratie contra omnia impedi/
menta in introitu miſſe cum dicitur
Salus populi ego ſum ⁊c̄. Orat quo
ꝗ eccleſia in collecta: ut vniuerſa no/
bis aduerſantia propiciatus excludat

B

Notantur aūt in hoc euangelio tria
ſcꝫ Celebritas nuptiarum. Nobilitas
dapum. Diuerſitas perſonaꝝ.
Primū notatᷓ cū dr̄ Simile ē regnū
celoꝝ hoī regi qui fecit nuptias fili
o ſuo. Nuptie iſte ſpirituales ſunt: nō
carnales. ⁊ ideo euangeliſta premiſit
ꝙ loquebatur deus in parabolis.
Parabola eñ eſt rerum genere diſſi
milium comparatio. Et dicitur a pa
ra quod eſt iuxta. ⁊ bole quod eſt ſen
tentia quaſi iuxta ſententiam. ꝙ intro
ducitur ad ſentētiam rei ꝓpoſite com
probandam. Frequenter aūt loque/
batur iudeis deꝰ in parabolis. ⁊ hoc
quatuor de cauſis.
Primo ut manifeſtius eis intentōeꝫ
ſuam exprimeret quaſi in quadā pic
tura vel formula.
Secundo ut ipſi facilius intelligerēt
ꝙ rudes erant ⁊ hebetes.
Tercio ut enarratio ſua dulcoraretᷓ.
Quarto ut meliꝰ ab eis retineretur.
Pſalmiſta. Aperiam in parabolis
os meū. Rex ergo iſte eſt deus pater
qui creaturā quam ꝯdidit gubernat
⁊ regit. Filius eius dominus Iheſus
xp̄s. De quo pſalmiſta Deus iudi/
cium tuū regi da ⁊c̄. Huic pater tri
plices nuptias fecit. ſcilicet Perſona/
les. Sacramentales. ⁊ Spirituales.
Perſonales ſunt ꝯiunctio diuine ⁊ hu
mane nature ſcḋm quam ſunt due na/
ture in vna xp̄i perſona. Unde Ioh.
pri: Uerbū caro factū eſt ⁊ habita
uit in nobis. Haꝝ nuptiaꝝ thalamꝰ
extitit vterus virginalis. De quo pſal.
Tanꝙ ſponſus ꝓcedens de thalamo
ſuo Hoc coniugium ſignatū eſt gene.
xxviij. vbi yſaac ait ad iacob. id eſt pa
ter ad filium Noli accipere ꝯiugē

Dñ̄ 2o

C D

de genere chanaan ſed vade ꝛ ꝓficiſce
re in meſopotamiã ſyrie. Chanaã in
terpretatur poſſidens domum. ꝛ ſig
nat angelos qui ſunt in gratia cõfir-
mati. quorum naturã non aſſumpſit
filius dei. hebreos. ij. ¶ Nuſꝗ ange
los apprehendit: ſed ſemen abrahe ap
Meſopotamia interpretatᷣ eleuatõ vo
cationis. ꝛ ſignificat humanam natu
ram: que eleuata eſt ꝛ vocata ut veni-
ret ad vnitatem perſone filij dei. Un
de quidam. Maritari voluit verbum
patris. altius nubere nõ potuit caro
glorioſius. Hoc matrimoniũ iniciatũ
fuit in patriarchis ſc̄m ꝓmiſſionem
ꝛ per figurationẽ. ratificatuꝫ per an
gelicam ſalutationẽ. ꝯſummatuꝫ per
carnis aſſumptionem.

¶ Sacramentales ſunt ꝯiunctio xp̄i et
eccleſie: ſc̄m quas ſunt duo. ſciꝫ caput
ꝛ membra in vno corpore. Unde ro-
ma. xij. ¶ Multi vnum corpus ſum9
in xp̄o. Ephe. v. ¶ Sacramentũ hoc
magnũ eſt. ego aũt dico in xp̄o ꝛ eccle
ſia. quod ſignatum eſt Iudi. xiiij. vbi
dicitᷣ ꝙ ſamſon deſcendit in thamna
tha. i. xp̄us in mundum videnſqꝫ mu
lierem de filiabus philiſtijm. i. eccle
ſiam de gentib9: aſcendit ꝛ nunciauit
hoc patri ſuo ꝛ matri ſue. i. ſynagoge:
ut acciperet eam ſibi in vxorem. Un-
de ait Ihere. xxxi. ¶ In caritate per-
petua dilexi te ideo attraxi te miſerãs
tui Hoc matrimonium iniciatum fu
it in paradiſo: quando de latere ade
dormientis: formata eſt eua. Ratifi-
catum in cruce: vbi de latere xp̄i mo
rientis ꝓceſſerunt duo ſacramenta. ſ.
ſanguis ꝛ aqua: quib9 formatur ꝛ di-
tatur eccleſia. Aqua em̄ mundatur vt
ſit ſine macula. ſanguie ornatur vt ſit
purpurata ut regina. Conſummatuꝫ
erit poſt diem iudicij qñ introducetᷣ
ſponſa in thalamum ſponſi: ut bonis
eius plenarie perfruatur ꝛ nunꝗ ab
eius amplexibus euellatᷣ.

¶ Spirituales ſunt coniunctio xp̄iſti
ꝛ fidelis anime que quotidie celebrã
tur in peccatorum conuerſione. Nec
ſunt paruipendende: cuꝫ tota celeſtis
curia in eis letificetur Unde dicitur
Luce. xv. ¶ Gaudium erit angelis in
celo ſuper vno peccatore penitentiam
agente. In hoc coniugio ſunt duo in
vno ſpiritu. Unde dicitur prima ad
Cor. vi. ¶ Qui adheret deo vnus ſpi
ritus eſt. Hoc matrimoniuꝫ deſcribit
Ozeas. ij. dicens ¶ Sponſabo te mihi
in fide. ꝛ ſponſabo te mihi iudicio et
iuſticia ꝛ in miſericordia ꝛ in miſerati
onibus. ꝛ ſponſabo te mihi in ſempi-
ternum. Ter dicit ſponſabo: ut oſten-
dat hoc matrimonium iniciatum. ra
tificatum ꝛ conſummatũ.

¶ Iniciatur autem in fide per quam
anima ſponſa dei efficitur. ꝛ anulo fi
dei ſubarratur. De quo dicitur Ihe
remie. ij. ¶ Nunquid obliuiſcetᷣ vir
go ornamenti ſui. ſcilicet anuli deſpõ
ſationis ſue. aut ſponſa faſcie pectora
lis ſue. ſcilicet timoris. quo debet ꝛ cor
reſtringere ne defluat in peccata. Ar
guit hic dominus animam que con-
iugij fidem non ſeruat: cum mulie-
res conſueuerunt ſeruare anulum de
ſponſationis toto tempore vite ſue
Ratificatur vero in iudicio ꝛ iuſticia
ꝛ in miſericordia ꝛ miſerationib9
Iudicium eſt in diſcuſſione ſui.
Iuſticia in punitione peccati. Multi
enim ſunt qui iudicant: ſed non ſunt
boni iuſticiarij. quia nõ bene puniũt

E

quod ſe deliquiſſe cognoſcunt. Unde
dicitur yſaye.xxviij. ¶ Ponam iudici
um in pondere ⁊ iuſticiam in menſu
ra. quia iudicium quaſi in ſtatera cul
pam ponderat. Juſticia vero penam
culpe menſurat. Miſericordia eſt in
cordis compaſſione. Miſeratio in be/
neficij exhibitione. Et precedit miſe
ricordia miſerationem. quia ſicut ait
beatus gregorius. Plus eſt compati
ex corde. quia qui compatitur ſeipſuꝫ
dat. ¶ Conſummatur autem in eter
nitate. ⁊ hoc eſt quod ait. In ſempi/
ternum. Sed nō dicit. in quo fiat cō
ſummatō. innuens ꝙ ineffabilis erit
beata delectatio matrimonij conſum
mati. Math.xxv ¶ Simile eſt regnū
celorum decem virginibus: que acci/
pientes lampades ſuas exierūt obui/
am ſponſo ⁊ ſponſe. In quibus nupti
is quatuor erūt que in humanis nu
ptijs reperiuntᷣ.

Primum eſt frequentia hominum.
quia ibi erit magna ſocietas electoꝝ.
Apocalipſis.vij. ¶ Uidi turbam ma
gnam ⁊c̄

Secundum eſt opulentia rerum. qꝛ
ibi erit abundantia omnium delicia
rum. pſalmiſta ¶ Replebimur in bo
nis domꝰ tue.

Tercium eſt exultatio animorum. qꝛ
ibi erit gaudium ſine fine. Unde yſa.
li. ¶ Gaudiuꝫ ⁊ leticia inuenietur in
eo. gratiaꝝ actio: ⁊ vox laudis.

Quartum eſt concentus organorum
quia ibi erunt ineffabilia cantica an
gelorum ⁊ electorum. Apocalipſ. iiij
¶ Cantabant quaſi canticum nouuꝫ
ante ſedem dei ⁊c̄. Coniugati canunt
in nota graui. ɔtinentes in acuta. vir
gines in ſuperacuta. Apocalipſis.xix.

F

¶ Beati qui ad cenam nuptiarū ag
ni vocati ſunt. Nobilitas dapum de/
terminatur cum dicitur. Dicite inui
tatis. Ecce prandium meum paraui.
Simile prouerbiorum.ix. ¶ Immo
lauit victimas ſuas. miſcuit vinum: ⁊
ꝓpoſuit menſam ſuam.

In hoc prandio primo ponitur pa/
nis delicatus ſcilicet verbum dei. De
quo dicitur deutero. ¶ Aſer pinguis
panis eius prebebit delicias regibus
Aſer interpretatᷣ beatus. ⁊ ſignat cri
ſtum: qui delicias ſpūales fidelibus
prebet. Populo autem veteri datus ē
panis ordeaceus tanꝗ̄ ſeruis. Johis
.vi. ¶ Eſt puer vnus hic qui habet
quinqꝫ panes ordeaceos. Iſte panis
debet maſticari: ⁊ in ventrem trahici
Unde criſoſtomus. Sicut qui non
maſticat cibum non ſentit eius ſapo/
rem. Ita niſi maſticauerimus verbū
quod audimus: tractantes. nō intelli
gemus virtutem verbi. Ideo manna
maſticatum eſt. quod interpretatur
quid eſt hoc. Item quod maſticatur
mittitur in ſtomacho. id eſt memori
a: aliter nō ꝓdeſt. Animal quod non
ruminat immundum eſt. Leuiti.xi.
Et ille homo immundus eſt apud
deum: qui non recordatur aliquādo
nec retractat quod audit: nihilominꝰ
ſimplicibus qđ retinere non poſſunt
vtile eſt audire verbum dei. Unde
legitur in vitaſpatrum ꝙ quidaꝫ ſim
plex frater: cum frequenter audiret
verbum dei quod proponebat qui/
dam frater: nihil retinebat ex eo. vn
de accedens ad illum: conqueſtus eſt
de ſimplicitate: ⁊ labilitate memorie
ſue. Tunc ille frater precepit ei: ut
imponeret aquam in vnam ollam

Que manebat ibi. ⁊ iteruȝ precepit ei
ut ꝓijceret inde aquam. Secundo ite
rum precepit ut mitteret ⁊ ꝓijceret. ⁊
tercio ſimiliter. Deide queſiuit ab eo
que olla eſſet mundior. verum illa in
qua miſit aquam: licet minus reman
ſiſſet ibi de aqua. an alia vbi nō miſit
aquam. Cui cum reſponderet ꝙ illa
mundior eſſet vbi aquam miſerat: ait
Ita ⁊ ille mundior eſt qui audit ver/
bum dei: licet nihil inde retineat: ꝙ̄
ille qui non audit. Johis. xv. Jam
vos mundi eſtis ꝓpter ſermonē queȝ
locutus ſum vobis.

¶ Secundo ꝓponuntur carnes thauro
rum ⁊ altilium. id eſt exempla patrū
noui ⁊ veteris teſtamenti. de quibus
ſpecialiť ait Thauri mei ⁊ altilia mea
occiſa ſunt. Thauri ſunt patres vete
ris teſtamenti: qui vtroqȝ gladio. ſcili
cet ſpirituali ⁊ materiali quaſi duob9
cornibus ventilabant inimicos. Pſal
miſta. In te inimicos noſtros venti
labimus cornu. Iſti occiſi ſunt ꝓpter
nos. utpote yſayas ſectus. Jheremias
lapidatus. Ezechiel tractus ⁊ excer
batus. Amos vecte ferreo per tympo
ra tranſforatus. Occiſus eſt propter
nos vitulus ſaginatus. id eſt xpriſtus
ex nimia caritate ꝓ nobis immolat9
in cruce. Luce. xv. ¶ Altilia ſunt pa
tres noui teſtamenti: adipe caritatis
pingues. penna contemplationis ſuꝑ
na petentes Unde ⁊ altilia dicta ſunt
quaſi alitilia. ſcilicet ab alendo. ſiue ꝙ
petunt alta volando. Philippenſ. iij.
Noſtra cōuerſatio in celis eſt. Op
timum altile fuit beatus laurentius
primo deplumatus. id eſt veſtib9 nu
datus. deinde decoct9. id eſt innume
ris tormentis expoſitus. tandem poſi
tus in craticula ⁊ prunis aſſatus. ⁊ re
uera multam habuit pinguedinem:
qui per tot decoctiones nō decreuit
ſed magis ac magis fluxit adipe cari
tatis. Tot itaqȝ nobis ꝓponuntur fer
cula: quot legimus ſanctorum exēpla
Sed nunquid xpriſtus martires ſu
os potuit ſine effuſione ſanguinis co
ronare. Potuit vtiqȝ ſed voluit eos oc
cidi: ut tanta nos caritate cibaret. ⁊ e
orum exemplo nos in fide ⁊ caritate
firmaret.

¶ Tercio apponitur etiam ſalſamentuȝ
Optima ſalſa conficitur de duob9 cla
uis xpriſti. ⁊ de gariophilis paradiſi
⁊ de dulci ligno crucis quaſi ď ligno
cinamomi. Et de aceto quod ipſe gu
ſtauit. Hui9 ſpecies ſi in mortario cor
dis piſtillo diligentiſſime meditatio/
nis bene fuerint trite omnia quantū
cunqȝ amara efficientur ſapida. Job
vi. Que prius tangere nolebat ani
ma mea pre anguſtia: nunc cibi mei
ſunt. ¶ Legitur ꝙ quidam adoleſ/
cens cum eſſet in probatiōe apud cla
reuallen̄. recolens paternas diuitias
videnſqȝ rigorem ordinis: propoſuit
redire ad ſeculum. ſed dum tempus
ydoneum expectaret ei ad menſam ſe
denti: ⁊ cibi inſipiditatem abhorren
ti: apparuit deus in latere vulneratus
⁊ apponens manum proprio vulneri
vnde ſanguis effluebat: ait ad eum.
Quotiens inueneris panem durum
intinge eum in iſto vulnere: ⁊ ſapid9
erit. ⁊ hoc dicto diſparuit. Ille vero
conterritus ⁊ contritus: in religione
remanſit.

¶ Quarto apponitur etiam vinum de
taberna celi allatum. ſcilicet gratia ſpi
ritus ſancti: quo principes eccleſie. ſcȝ

I

apoſtoli primo fuerūt inebriati. vn de illud. Muſto madere deputant quos ſpiritꝰ repleuerat. Hoc vino ni hil vilius cum emitur. nihil dulcius cum guſtatur. nihl ſalubrius cū po tatur De primo pſa. lv. ¶ Venite emi te abſqꝫ argento ⁊ abſqꝫ vlla ɔmutatō ne vinum ⁊ lac. ſcilicet vinum ſuaue ⁊ potabile ad modum lactis.

De ſecundo ꝓuerbi. vltimo ¶ Guſta uit ⁊ vidit qm̄ bona eſt negociatō eiꝰ. Pſalmiſta ¶ Quā magna multitudo dulcedinis tue domine. Item Guſta te ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s.

De tercio pſalmiſta ¶ Vinum letifi cet cor hoīs. quoniam expellit omnē amaritudinem culpe. Ecce ꝙ omnia parata ſunt. Qui ergo nō venit: iuſtū eſt ut reddat ſumptus ⁊ expenſas prā dij. quia ſancti ſanguinē ſuum fude runt: ut nos ad fidem deuotionis vo carent. Cum igitur nos precium de uotionis nō rependimus clamant cō tra nos Apoca. vi. ¶ Vindica domie ſanguinem noſtrum qui effuſus eſt. Proinde valde dolendum eſt de mi ſeris qui fercula tam precioſa cōtem nunt. Vnde ſequitur. Et abierunt a liꝰ in villam ſuā. aliꝰ in negociatōem ſuam. Criſoſtomus. Honeſtum quid eſt ville cultura. Vnde eccleſiaſt. vij. ¶ Non oderis laborioſa opera. Nec eſt peccatum ſi impedimentū religi onis nō facit. ſi impedit fuit peccatū. Non ergo ipſa peccatū eſt: ſed tu fa cis eſſe peccatum: preferendo eā deo Vnde dominus increpat martham licet eſſet circa hoſpitalitatis officiū occupata. Lu. xij. ¶ Martha martha ſollicita es ⁊c̄. quaſi diceret. Ego do ctrinans acceſſi: tu autem relinquens

k

audientiam circa pulmentum ſtudu iſti. Inhoneſta vero res eſt negocia cio. ſcilicet ambitio dignitatis Ezech. xxviij. ¶ Iniquitate negociatōis tue polluiſtiſti ſanctificationem meā. id eſt baptiſmum. in quo renunciat ho mo dyabolo ⁊ pompis eius Item cri ſoſtomus. In villa intelligitur eſſe o pus terrenum. ſiue in agro. ſiue in li gno. ſiue in ferro ⁊ quicquid laboris manuum ſit. quod autem nō labore manuum: ſed alijs lucris ɔſequimur aut in mercatione aut in milicia: aut in honoribus permanēdo: hoc nego cium appellatur. Aliter ſm̄ galfredū Villa eſt caro noſtra. villa porcorū villa libidinis. plena ſpurcicijs. In hanc vero vadit: qui celeſtia ꝓmiſſa diſſimilans corporeis voluptatibus indulgere diſponit. Negociatio ē oc cupatio peſſima. ſcilicꝫ ſollicitudo ter rena. que ꝙ et ea ocium nobis nega tur: eo ipſa negociū appellatur. Ozee xi. ¶ Circumdedit me in negociatio ne ſua effraim. Eccleſ. xxvi. ¶ Diffi cile exuitur negocians a negligentia ſua. Sequit̄. Reliqui vero tenuerūt ſeruos eius ⁊ contumelia affectos oc ciderunt.

¶ Eſt triplex infelicitas.

Prima eſt venire nolentium ſcilicꝫ in fidelium. quia verbum dei recipere nolunt.

¶ Secunda eſt negligentium. ſ. eorum qui fidem ſpecietenus tenent ſed ope ra filij dei nō habent.

Tercia eſt perſequentiū. Peius em̄ ē ſeruos dei perſequi: ꝙ nō ſequi. Rex autē cum audiſſet iratus eſt Ecce ꝙ manifeſta nō indigēt ꝓbatōe. Augꝰ Euidentia patrati ſceleris nō indigꝫ

L
clamore accuſatoris. Et miſſis exerci
tib9 ſuis: perdidit homicidas illos. i.
aias eoꝝ eterna perditiōe damnauit.
Et ciuitates eoꝝ ſuccēdit. qꝛ corpora
in quibus hītauerunt gehenne igni
bus tradidit. Exercitus eius ſunt an
geli per quos vindictā exercet. vnde
deus ſabaoth. i. exercituū. Math. xiij.
¶ Mittet filius hois angelos ſuos: ⁊
colligēt de regno eius oia ſcādala ⁊c̄.
Diuerſitas perſonaꝝ deſignat᷑ cū di
citur. Intrauit aūt rex ut videret diſ
cumbentes. hoc erit in iudicio qn̄ il
luiabit abſcondita tenebraꝝ: ut appa
reant merita ſinguloꝝ. Intrat tn̄ quo
tidie: cū querit ɔſcientias ſingulorū.
Unde galfridus. Miranda eſt hui9
regis maieſtas incōprehenſibilis ⁊ di
gnatio amabilis. ⁊ indignatio valde
terribilis. Maieſtas que penetrat oīa
vniuerſa diſcernit. Unde. Uidit ibi
hoiem non veſtitū veſte nuptiali. Hebre. iiij. ¶ Oīa nuda ſunt ⁊ aperta ocu
lis eius. Dignatio. qꝛ ante iudicium
ad pniām ꝓuocat: dum miſericordit᷑
ɔuenit quē reū inuenit dicens. Ami
ce quō huc intraſti non hn̄s veſtem
nuptialem. Indignatio qua eundē
tacentem tenebris adijcit ⁊ ſupplicijs:
cū ait. Ligatis manibus ei9 ⁊ pedib9
⁊c̄. Ueſtis nuptialis eſt caritas: ſine
qua fides nō ſaluat.
Duplex eñ eſt veſtis.
Prima eſt ſacramentū fidei. De quo
galath. iij. ¶ Oēs qui in xp̄o baptiza
ti eſtis: xp̄m induiſtis. ⁊ ſufficit par
uulis qꝛ ſaluant᷑ in fide eccleſie.
Secūda eſt caritas que mouet ad bo
na opera. Unde neccāria eſt adultis.
Prouer. vlti. ¶ Omnes domeſtici e9
veſtiti ſunt duplicibus. hec eſt veſtis

M
regia. de qua pſal. ¶ Aſtitit regina a
dextris tuis in veſtitu deaurato circū
data varietate. Regina eſt ſponſa. i. ec
cla. veſtimenta ſunt opera. aurū cari
tas que omnes virtutes ornat. varie
tas eſt diuerſitas meritoꝝ: que ꝓ ſin
gulis operib9 bonis meret᷑. Talis ve
ſtis eſt hn̄da in nuptijs. Criſoſtom9.
Si quis cū nigra veſte inueiatur in
nuptijs: ſordidat gloriam nuptiarū.
Ita qui hꝫ tenebroſa inter xp̄ianos: opa
xp̄ianitati facit iniuriā. Aut igit᷑ ſm
locū eligat veſtem. aut ſm veſtē eligat
locū. i. aut ſm opera eligat ꝓfeſſionē
aut ſm ꝓfeſſionem faciat opera. Alio
quin audiet. Amice quō huc intraſti
Idem. Audite mulieres. nō opus eſt
aureis indumētis: dū hic habemus
difficile illa circūponimus. Non ɔue
nit ſimul ornare aiam ⁊ corp9 dom̄
aie. i. corpus ornas aureis velis. illam
autē dimittis ſedere in cilicijs. neſcis
qꝛ magis oꝫ regē ornare q̄ꝫ ciuem. i.
intellectū q̄ꝫ carnē. cui9 eſt purpura
vel dyadema: nō me regis. Monachi
induti cilicijs pre ceteris hn̄t hic in
dumenta nuptiaꝝ.
Sequit᷑. At ille obmutuit. qꝛ ſicut a
it beatus grego. In illa diffinitione
vltime increpatōnis omne argumen
tum ceſſat excuſatōis. quippe qꝛ ille fo
ris increpat. q̇ teſtis ɔſcientie intus
aiam accuſat. i. Regū. ij. ¶ Impij in
tenebris ɔticeſcent. Nota qꝛ infiniti
accuſatores ſiue teſtes ꝓducēt᷑ aduer
ſus peccatores. ⁊
Primo creator quē offendim9. Ihe
re. xxix. ¶ Ego ſum iudex ⁊ teſtis.
Scdo ſancti quos imitari noluim9.
Iſa. xliij. ¶ Uos teſtes mei dicit dn̄s
Item angeli quib9 reuerentiam non

exhibuimus. Ecci.x. ¶ Aues celi poꝛtabunt vocem tuã.

Tercio dyabolus ipſe cui ↄſenſimus. Job.xvi. ¶ Suſcitatur pħus ↄtradicens mihi. pſal. ¶ Inſurrexerunt in me teſtes iniqui: ⁊ mentita eſt iniquitas ſibi.

Quarto ſcriptura quã tranſgreſſimꝰ Joħ.v. ¶ Scrutamini ſcripturas in quibus vos putatis fidẽ habere. ⁊ ille ſunt que teſtimonium perhibent de me.

Quinto ↄſciencia quã polluimꝰ Ro. ij. ¶ Teſtimoniũ reddente illis ↄſciẽtia ipſoꝛum.

Sexto opera que geſſimꝰ Jere. ¶ Arguet te malicia tua ⁊c̃. Sap.iiij. Ex iniquis omnes filij qui naſcuntur teſtes ſunt nequicie aduerſus parentes in interrogatõe ſua.

Septimo etas quã in pctõ ↄſumpſimus. Job.xvi. ¶ Ruge mee teſtimoniũ dicunt ↄtra me.

Octauo tempus qđ negligenter amiſimus. Treno.i. ¶ Uocauit aduerſum me tempus. Bernar. Sicut nõ peribit capillus de capite: ſic nec momentum de tempoꝛe.

Nono diuitie quas auare tenuimꝰ. Jaco.vlti. ¶ Diuitie veſtre putrefacte ſunt. ⁊ veſtimenta veſtra a tineis comeſta ſunt ⁊c̃

Decimo creature quibꝰ abuſi ſumꝰ. Abbac.ij. ¶ Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignũ qđ inter iuncturas edificioꝝ eſt rñdebit. Sapien.v. ¶ Armabit creaturas ad vltionem inimicoꝝ: ⁊ pugnabit cũ illo oꝛbis terraꝝ ↄtra inſenſatos. Criſoſtomꝰ. In die illa celum ⁊ terra. ſol ⁊ luna. dies ⁊ noctes. ⁊ totus mundꝰ ſtabit aduerſus nos in

teſtimonium peccatoꝝ noſtroꝝ. Et ſi omnia taceãt cogitatões noſtre ⁊ ipſa opera noſtra ſtabunt ante oculos noſtros accuſantes nos coꝛam dño Job x. ¶ Inſtauras teſtes tuos contra me. Anſelmus. heu quot accuſatoꝛes ſunt ſuper miſeꝝ. ꝙ graues ſuper imbecillem. ꝙ diſtincti ſuper manifeſtũ.

Sequitur. Tunc ait rex miniſtris ſuis. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibus eius: mittite eũ ⁊c̃. ¶ Pedes peccatoꝛis ligant̃ ꝓpter quatuoꝛ.

Primo. ꝙ noluit fugere occaſiones peccatoꝝ. Ecci.xxi. ¶ Quaſi a facie colubꝛi fuge peccatũ. i. luxuriã. de qua ꝑ.coꝛ.vi. ¶ Fugite fornicatões. Uerſus. Perſequitur ſi tu ſequeris. fugiẽdo fugatur. Si cedis cedit. ſi fugis: illa fugit.

Scđo. ꝙ noluit ire in paradiſum: cũ dñs dicat Joħ.xij. ¶ Ambulate dum lucẽ habetis.

Tercio. ꝙ fuit ad opera obie tardus cũ dicatur ecci.xxx. ¶ In oĩbus operibus tuis eſto velox.

Quarto. ꝙ fuit inſtabilis ⁊ inquietꝰ. Ihere.xx. ¶ Populꝰ hic dilexit mouere pedes: ⁊ non quieuit: ⁊ deo non placuit. ¶ Manus pctõꝛis ſimiliter ligantur ꝓpter quatuoꝛ.

Primo ꝙ noluit ſe defendere contra dyabolũ: cũ dicatur Jaco.iiij. ¶ Reſiſtite dyabolo: ⁊ fugiet a vobis.

Scđo. ꝙ noluit opari: cũ dicat̃ Joħ. vi. ¶ Operamini nõ cibũ qui perit

Tercio. ꝙ nõ extendit eas ad pauperẽ per largitatẽ: cũ dicat̃ ꝓuer.vlti. ¶ Manũ ſuã aperuit inopi ⁊c̃.

Quarto. ꝙ nõ leuauit eas ad deum: per gratiaꝝ actões. Tre.iij. ¶ Leuemus coꝛda noſtra cũ manibus ad de

um in celum. Unde Galfridus. Ligātur pedes: ut nunꝗ͂ mutet affect9 confirmatus in malo ligantur manus vt ceſſet actio. Eccl. ix. Quodcūꝙ poteſt manus tua inſtanter operare. quia nec opus nec ratio. nec ſciencia nec ſapiencia erit apud inferos q̄ tu properas. Proĳcite in tenebras exteriores. vbi erit fletus ꝛ ſtridor. ꝛc. Propter vermez ↄſciencie. Bernhardus. Fletus ab igne qui non extinguitur. Stridor ob vermen qui non moritur. Yſaie vltimo. Vermis eorum non morietur ꝛ ignis eoruz non extinguetur. Galfridus. Hoc erit totum conuiuium reprobe multitudinis. ſ. panis doloris. ꝛ pot9 amaritudis. pſa. xxiiij. Amara erit potio bibentibus illā. nec tn̄ potus ille lacrimarum ardentem in flammis linguam refrigerabat quam ſtridor dēcium lacerabit. Apocalipſis. xvi. Cōmanducauerunt linguas ſuas p̄ dolore ꝛ blaſphemauerunt deum celi pre doloribus ꝛ vulneribus ſuis Quid enim ſtridor dencium niſi ire furoris. nequicie malignitatis. in dictum ſiquidem vt ego arbitror nullum tormentum erit grauius maluz ꝙ malicia cordis ꝛ iniquitas ipſa ꝑuerſe voluntatis. ni miruz paſſiones paciencia ſubleuat. ſic ipaciencia quālibet leuem aggrauat. Fletus ergo erit ex dolore. ſtridor dencium ex rancore. Sequitur. Multi em̄ ſūt vocati pauci vero electi. Si vnus ſolus crederetur de toto humano genere periturus. pro ſe quilibet formidare deberz. ne ipſe eſſet ille vnus. ſicut cū dominus diſcipulis ſuis ait. Mathei xxiij Unus veſtrum me traditurus ē ceperunt ſinguli dicere. Nunquid ego ſum domine. multo ergo magis qui omnia nouit. Multi ſunt vocati pauci vero electi timere debēt ꝛ tremere vniuerſi ſicut in diluuio de tot milibus tm̄ octo ſaluati fuerunt. ꝛ ſicut de multis milibus hominuz qui exierunt de egipto tm̄ duo peruenerunt in terram promiſſionis. ita pauci erunt electi reſpectu multitudinis dampnatorum. Galfridus. Nemo miretur ꝙ in multis vocatis inueniēda ſit paucitas electorum. cuz in meſſe ad quantitatez ſtipule palee furfuris parua eſt quātitas ſimile prioris

¶ Epiſtola ad Ephesis. vi

FRatres confortamini in domino ꝛ in potencia virtutis eius. Induite vos armaturam dei. vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diabali. qm̄ non ē vobis colluctatio aduerſus carnem ꝛ ſāguinem. ſ; aduerſus pricipes ꝛ poteſtates aduerſus mundi rectores harum tenebrarum Contra ſpiritualia nequicie in celeſtibus. ꝓpterea accipite armaturaz dei vt poſſitis reſiſtere in die malo. ꝛ in omnibus perfecti ſtare. State ergo ſuccincti lumbos vr̄os in veritate. ꝛ induti lorica iuſticie. ꝛ calciati pedes in preparatione euangelĳ pacis. In omnibus ſumentes ſcutum fidei. in quo poſſitis oīa tela nequiſſimi ignea extinguere Et galeam ſalutis aſſumite. ꝛ gladium ſpiritus. quod eſt verbum dei

¶ Euangelium. Johannis. iiij.

In illo tempore erat quidā regulus cuius filius infirmabatur capharnauz. hic cum audiſſet. q̄ ihe ſus aduenirer a iudea in galileam a bijt ad eum ⁊ rogabat vt deſcenderz ⁊ ſanaret filium eius. incipiebat enīz mori. Dixit ergo ihesus ad eum. Ni ſi ſigna ⁊ prodigia videritis non cre ditis. Dič ad eū regulus. Domine de ſcende priuſq̄ moriatur filius me9 Dicit ei ihesus. Uade filius tuus vi uit. Credidit homo ſermoni quem dixit ei ihesus ⁊ ibat. Iam autem eo deſcendente ſerui occurrerūt ei ⁊ nū ciauerunt dicentes. q̄ filius eius vi ueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat. Et dixe runt ei. quia heri hora ſeptima reli quit eum febris. Cognouit ergo pa ter. quia in illa hora erat in qua dix it ei ihesus. filius tuus viuit. Et cre didit ipſe ⁊ domus eius tota

Dominica. viceſimaprima
Sermo centeſimuſſextus

Erat quidam regul9 cuius filius infirmabatur. capharnaum In officio preſentis dominice monemur ad cu rationez anime quod ſignatur in pu ero infirmante ⁊ febricitante. De q̄ agitur in euangelio hodierno. Labo rat enīz febre concupiſcencie qua ca ro concupiſcit aduerſus ſpiritum. ⁊ ī flicta eſt pena lege iuſticie ex hoc e nim q̄ anima non obediuit ſuo ſupe riori iure ſuum inferius repellat ei. ⁊ hoc confitemur in introitu miſſe. Omnia que feciſti nobis domine. Conſequenter petimus in collecta d̄ o recōciliari indulgenciam criminis ⁊ pacem pectoris poſtulantes cuz di cimus. Largire domine queſumus. fidelibus tuis indulgenciā placatus ⁊ pacem. Iob. ix. Quis reſtitit ei ⁊ pacem habuit.

Qualiter autem infirmus iſte cuſto diendus ſit. ⁊ a noxijs cohibendus. in epiſtola docemur. vbi monet nos apoſtolus. Nolite inebriari vino in quo eſt luxuria. quia ſicut ait Jeroni mus. Uenter mero eſtuans defacili ſpumat in libidinem

Conſideranda igitur ſunt in hoc eu angelio quinq̄

Primo quis ſit regulus a quo domi nus rogatur

Scd̄o quis eius filius pro cuius ſaī tate dominus rogatur

Tercio quis ſit locus vbi īfirmatur. Quarto quis ſit morbus a quo gra uatur.

Quinto que hora ſeptima in qua li beratur Regulus iſte eſt ſpiritus rationalis cui regnum anime ⁊ etiaz rerum temporalium eſt commiſſum Ecci. xvij. Dedit dominus homini poteſtatem eoruz que ſunt ſuper ter ram. poſuit timorem illius ſuper om nem carnem. ſ. motum carnalem. ⁊ dominatus eſt beſtiarum ⁊ volucrū id eſt motuum carnalium ⁊ ſpiritua lium.

Tria queruntur in rege ad hoc vt bene regat regnū ſuum. ſ. ſapiencia. potencia ⁊ bonitas. Et primo ſapien cia qua nouerit inter iuſtū ⁊ iniuſtū diſcernere. vnicuiq̄ iura ſua tribue re. vrī. iij. Regum. iij. Petijt ſalomō a deo. dabis dn̄e ſeruo tuo cor docile vt iudicare poſſit populum tuum ⁊ diſcernere inter bonum ⁊ malum

¶ Scdo potencia qua rebelles ⁊ contu
maces valeat cohercere ⁊ hoſtes vi
riliter expugnare. Ecci. vij. Noli q̄
rere fieri iudex niſi valeas virtute i
rumpere iniquitates. Prouerbiorū
xxv. Rex ſedet in ſolio iudicij ⁊ diſſi
pat omne malum intuitu ſuo.
Tercia bonitas qua valeat ſubditos
benigne fouere. ⁊ ſe illis amabilem
reddere. Ecci. xxxij. Rectorem te po
ſuerunt noli extolli. eſto in illis quaſi
vnus ex illis. Ad hoc deſignanda ſūt
tria ornamenta regalia. ſ. dyadema.
in deſignatione ſapiencie. ſceptrum i
deſignatione potencie. purpura in d̄
ſignatione bonitatis. Job. xxix. Juſti
cia indutus ſum ⁊ veſtiuit me ſicut
veſtimento. ⁊ quaſi dyademate iudi
cio meo. hec tria ſimiliter inquirunt̄
in quolibet homine. vt habeat ſapiē
ciam in rationabili. qua diſcernat ve
rum ⁊ falſum. inter bonum ⁊ maluꝫ
potenciam in iraſcibili. qua reſpuat
malum. bonitatem in vi concupiſci-
bili qua appetat bonū. Hec oīa perfe
cte poſſidet hō in ſtatu gracie. amit-
tit vero in ſtatu culpe. Caret em̄ pec
cator ſapiencia. vn̄. Eccleſiaſtes. x.
Ve terre cuius rex puer eſt. i. ratio
puerilis ſeq̄ns puerilia ⁊ vana. ⁊ cu
ius principes. i. ſenſus mane come-
dunt. i. in temporalibus delectantur
Ecci. ix. Rex inſipiens diſperdet po
pulum ſuum. ſ. bonas cogitationes ⁊
affectiones quas deberet fouere.
Caret etiam potencia. Yſaie primo.
Erit fortitudo veſtra vt fauilla ſti
pule. q̄m modica concupiſcencia ſu-
peratur ⁊ inflammatur. ⁊ tunc acci
dit illud quod ibidem dicitur. Regi

D

onem veſtram coram vobis alieni d̄
uorant demones vel mot9 carnales
Caret etiam bonitate. vnde Ozee. vi
ij. Proicit iſrahel bonum. i. criſtian9
rem ſiue virtutem nominis criſtiani
Nam denominatio eſt participatio
rei ⁊ nominis. Unde ⁊ ſi habemus
rem nominis. ⁊ ipſum nomen. tunc
a criſto denominamur criſtiani.
Si autem ſolum nomen non denoīa
mur ſed nominamur. Apocalipſis. iij
Nomē habes quod viuas ⁊ mortu
us es. Talis merito non rex. ſed regu-
lus eſt cenſendus. immo potius ſer
uus. quoniam qui facit peccatum ſer
uus eſt peccati. Filius eius eſt anima
ſiue ſenſualitas. cuius ſollicitudinem
ratio debet gerere quo ad quatuor.
Primo quo ad educationem. vt pa
ſcat eam ſpiritualibus. Sed dicitur.
Trenorum. iiij. Lamie nudauerunt
mammam lactauerunt catulos ſuos.
filia populi mei crudelis quaſi ſtru
tio in deſerto. De quo dicitur. Job.
tricesimonono. Induratur ad filios
ſuos quaſi non ſint ſui
¶ Scdo quo ad inſtructionem. vt in
ſtruat eam doctrinis ſalutaribus ⁊
exemplis. Unde dicitur. Eccleſiaſti
ci. xxx. Qui docet filium ſuum in ze
lum mittit inimicum.
¶ Tercio quo ad correctionem. vt per
diſciplinam corrigat ⁊ emendet. Un
de dicitur ad hebreos. ij. Quis filiꝰ
quem non corrigit pater
¶ Quarto quo ad acquiſitionem. vt ac
quirat ei theſauruꝫ gracie. ⁊ heredi
tatem vite eterne. Un̄ dicitur ſecūdo
Corinthiorum duodecimo. ¶ Non
debent filij parentibus thezauriſare

E

3 ſed parentes filijs theſauriſant. Lo
cus infirmitatis fuit capharnaaum
quod interpretatur villa conſolatio
nis ſiue pinguedinis. ⁊ ſignat affluē
ciam temporalium que multis eſt
cauſa morbi. Ecci. xi. Si diues fue
ris non eris immunis a delicto
Triplex eſt pinguedo. ¶ Prima eſt
temporalis affluencia. Deuterono
mij. xxxij Incraſſatus ⁊ delectat9. pā
Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eo
rum. quod eſt quando ex habundan
cia temporalium augmentum pro
uenit viciorum du3 ea que domin9
tribuit ad conſolationem ⁊ graciarū
actionem homo ſibi vertit in perni
ciem ⁊ corruptionem ¶ Scda eſt in
terior nequicia. Pſalmiſta. Adipem
ſuum concluſerunt. i. peccatū in cor
de conceptum. ōīs eijcientes a ſe per
penitenciam ¶ Tercia eſt ſpiritualis
gracia. Pſalmiſta. Mons pinguis. ſ.
criſtℓ donis gracie ſaginat9. qui mōs
coagulatus dicitur propter paruu
los quos lacte nutrit. mons pinguis
propter maturos quos pane cibat.
Pſalmiſta. Sicut adipe ⁊ piguedīe
repleatur aīa mea. Johannis. prīo.
De plenitudine eiꝰs nos omnes ac
cepimus ¶ Prima ergo pinguedo
infirmitatem infert Scda mortē
4 Tercia ſanitatem Morbus quo in
firmatur eſt febris. ſ. calor immode
ratus. Febris eñ eſt calor innaturalꝰ
ſupergrediens curſum nature. proce
dens a corde in arterias ſuoq3 ledēs
affectu. ⁊ ſignat feruorem concupi
ſcencie. que reuera nō eſt a natura. ſ3
vicium nature procedens a volun
tate ad ſenſum. ⁊ inde in actum qui
eſt leſio ⁊ corruptio anime Jacobi. i.

F

Concupiſcencia cu3 conceperit parit
peccatum. Peccatum vero cum con
ſummatum fuerit generat mortem.
Sicut igitur ſunt tres ſpecies febris
ſcilic3. effimera. ethica. putrida. ita ⁊
tres concupiſcencie. De quibus. Jo
hannis. Omne quod eſt in mundo
aut eſt concupiſcencia carnis. aut cu
piditas oculorum. aut ſuperbia vite
Effimera eſt ex diſtemperancia ſpi
rituum. ⁊ ſignat ſuperbiam vel ira3.
Unde. Jſaie. xix. Diſrumpentur ſpi
ritus egipti in viſceribus eius. ⁊ om
ne coſilium eius precipitabo. Job. x
v. Quid tumet contra deum ſpirit9
tuus. vt proferas de ore tuo huiuſce
modi ſermones. Effimera parūm
durat. non eñ protenditur vltra q̄r
tum diem. vñ ⁊ dicitur a quoda3 pi
ſce qui eo die quo naſcitur moritur.
ſimiliter ⁊ ſuperbia cito cadit. vnde
de ſuperbo dicitur. ij. Mach. ij. hodi
e extollitur. ⁊ cras. ⁊c̄. pſalmiſta. Vi
di impium ſuperexaltatum. ⁊c̄. Poe
ta. Tolluntur in altum vt lapſu gra
uiore ruant. ¶ Ethica ex conſumpti
one humoris. qm̄ fundatꝰ in ſolidis
membris ⁊ ſignat auariciam que ō
nem humorem compaſſionis ⁊ miſe
ricordie deſiccat in hoīe. ⁊ non ſolu3
in laycis. ſ3 etiam in clericis ⁊ maxie
in religioſis qui ſolida mēbra eccīe
dicūtꝰ. ꝙ ſic ait apoſtolus Ro. i. Sūt
ſine affectione. abſq3 fidē. ⁊c̄. Amos.
vi. Nihil ɔpaciebanꝰ ſuper ɔtritio
nem ioſep. i. pauperis Ecci. x. Auaro
nihil eſt ſceleſtius qm̄ in vita ſua ꝓ
iecit intima ſua. ſ. viſcera mie. ⁊ dicitꝰ
ethica ab ethis qd̄ eſt mos. ꝙ ɔſuetu
dinalis uel habitudinalis. ꝙ poſtꝙ̄
calor ſolidis mēbris īfunditur vix

H

aut nunꝙ̄ remouet̄.ſed q̄ſi inhabitū
vertitur. Simile eſt de auaricia. q̄
ſicut ait Jeronimus. Cum cetera vi
cia ſeneſcant in homine ſola auaricia
iuueneſcit. q̄ a nullo etiā in ſenectu
te recedit. Ecci.xxxi. Qui aurum di
ligit non iuſtificatur. q̄ male acquiſi
ta non reſtituit. neq̄ bene acquiſita
pauperibus tribuit. ¶ Putrida eſt
ex putrefactione humorū. ⁊ ſignat
luxuriam. Johelis.i. Cōputruerunt
iumenta.⁊c̄. Michee.ij. Propter im
mundiciā eius corrumpetur putre
dine peſſima. Huius febris multe ſūt
ſpēs quamadmodū ⁊ luxurie. Eſt e
nim alia ſimplex. alia ꝯpoſita. Sim
plici febre laborat qui vnico vicio
moleſtatur. ſicut ſunt multi qui a cete
ris abſtinentes fornicatione ſimplici
inquinantur. Sed dr̄ Jacobi.ij. qui
in vno offenderit. i. vnum de mādā
tis dei tranſgreſſꝰ fuerit factꝰ ē omni
um reus. ⁊ hoc tribus modis. Primo
q̄ peccat contra eum qui eſt dator ō
nium ⁊ ſic patitur detrimentum bo
noꝝ operū precedentium. q̄ non va
lēt ei ad vitam eternam. Scđo. q̄ ca
ritatem amittit ſine qua cetera non i
plentur. i. Thymothei. i. finis prece
pti eſt caritas. i. perfectō. ⁊ ſic patit̄
defectum obſeruancie oīm precepto
rum. q̄ ſine caritate non poſſunt im
pleri. Tercō. q̄ omnes virtutes amit
tit. virtutes eñ conexe ſunt. ⁊ ſic qui
vnam habet omnes habet. ita qui v
nam non hꝫ nullam hꝫ. Ecci.ix. qui
in vno peccauerit multa bona perdꝫ
Quoſdam tñ ſimplex febris affligit
continue illos. ſ. qui in vitio perſeue
rant. Johannis.viij. Morīemi in pec

h

catis veſtris. Quoſdā vero interpo
late illos. ſ. qui ad tempus continent
⁊ poſtea recidiuant. ij. Petri.ij. Canis
reuerſus ad vomitum ſuū. ⁊ ſus lota
in volutabro luti. ſic imprudēs qui i
terat ſtulticiam ſuam. ⁊ talis febris
eſt quandoq̄ quotidiana. quādoq̄
terciana. quandoq̄ quartana. ſcđꝫ q̄
penitēs citius vel tardius relabitur
in peccatum.

¶ Compoſita febre laborat qui multis
vicijs innectitur. ſicut peccatrix illa
de qua eiecerat dominus ſeptem de-
monia. Luce.viij. Non tamen intel
ligendum eſt q̄ qui habet vnum vi
ciū habeat vniuerſa. ſicut qui habet
vnam virtutem habet omnes. ſecus
enim eſt in inuio q̄ invia. quod ideo
eſt qui virtutes ſibi connexe ſunt
Sed quedam vicia ſibijnuicem ad-
uerſantur. vt prodigalitas. ⁊ auarici
a. deſperatio ⁊ preſumptio. In quibꝰ
ſathanas ſathanam eiecit. quia vnū
vicium aliud expellit.

¶ Accidencia que febrem precedunt
ſunt quatuor. ſ. Rigor ⁊ tremor. fri
gus ⁊ horripilatio. ¶ Rigor eſt pū
ctio que generatur in cute ex fumo
ab ipſa materia precedente. ⁊ ſignat
punctionem conſciencie. que ſemper
contradicit peccato. etiam ī diabolo
Unde poeta. Exemplo quodcunq̄
mali committitur ipſi diſplicet au-
ctori. Prima eſt hec vltio q̄ ſe iudi
ce nemo nocens abluitur. Eccleſiaſti
ci.xviij. Beatus qui non eſt ſtimula
tꝰ ī triſticia delicti

¶ Tremor fit ex motu neruoꝝ q̄s fu
moſitas reſoluta īpellit. ⁊ virtꝰ regiti
ua ad ꝓpriū locū reducit. ſicut patet

I

in corda tenſa quando impellitur. ⁊ ſignat motus contrarios rationis ⁊ ſenſualitatis. qm̄ ſenſualitas impellit hominem ad peccatum proponēdo carnalem delectationem ſeu temporalem vtilitatem. ſed ratio retrahit a peccato proponendo diuinaꝫ offēſionem ⁊ eternam dampnationem. ⁊ hoc modo fit tremor in aīa Sapiencie. ij. Cum ſit timida nequicia dat teſtamentum dampnationem. ſemper enim preſumit ſeua conturbata conſciencia. i. anticipat futura ſupplicia. Prouerbiorum. ix. Pauor hijs qui operantur malum.

Frigus fit per euaporationeꝫ fumoſitatis que impetuoſe allidit membris. ſicut apparet in vaſe igni appoſito quod cum calidum fit frigidam humiditatem emittit. In quo ſignatur ꝙ inualeſcente feruore ſenſualitatis extinguitur motus caritatis Mathei. xxiiij. Qm̄ habundauit iniquitas. ⁊c. Horripilatio eſt pilorum erectio. ⁊ fit ex frigore per contritionem pororū. ⁊ ſignat erectioneꝫ carnalium cogitationum inſultum aīe ſue facientium. Job. iiij. Cum ſpiritus me preſente tranſirꝫ. i. gracia recederet inhorruerunt pili carnis mee Ecci. xxvij Loq̄la multum iurans horripilationem capiti ſtatuet

Reſtat nunc videre de tempore curationis. quod notatur cum dicitur Heri hora ſeptima reliquit eum febris. Qua hora febris incepit eadeꝫ diſceſſit. Geneſis. iij. Cum deambularet dominus in paradiſum ad aurā poſt meridieꝫ. dicit gloſa Hora nona criſtus ſpiritum emiſit qui ſexta crucifixus fuit vt eadem hora reſtitue-

K

retur qua de paradiſo eiectus eſt Hebreos. xiij. Jheſus criſtus heri ⁊ hodie in tempore ē ⁊ ineternum. Ubi dicit Ber. Heſternum quidem eſt ab inicio ſeculi vſqꝫ ad dominicaꝫ aſcenſionem. Hodiernum vero exinde vſqꝫ ad ſeculi conſummationem. Eternum intellige poſt omunem ōnium reſurrectionem. Quaſi quedaꝫ nox heſterne diei fuit a pricipio mūdi vſqꝫ ad tempus incarnationis domini. Deinde oriente ſole iuſticie dies nobis illuxit. Romanorum. xiij Nox preceſſit dies. ⁊c. Huius diei hore ſunt. xij Prima eſt incarnatio Scd̄a natiuitas. Tercia circumciſio Quarta baptiſmus Quinta ieiuniū q̄dragīta dierum. Sexta predicatio ⁊ aploꝝ electio Septima paſſio Octaua ad inferos deſcenſio Nona ſepultura. Decima reſurrectio. Undecima aſcenſio Duodecima ſpiritus ſancti emiſſio Septima igitur hora reliquit eum febris hore dñice paſſionis qn̄ operatus eſt ſalutem nr̄am in medio terre. ꝙ ſicut ait. Bernh. Paſſio xpi potentiſſima eſt ad exhauriēda omniū genera peccatoꝝ. Numere. xxi. Precepit dn̄s moyſi fac ſerpentem eneuꝫ ⁊ pone eum pro ſigno qui percuſſus aſpexerit eum viuet. qm̄ cum pctōr recolit dn̄i paſſionem per fidem ⁊ imitationem liberatᷣ a morte aīe. Itē crucifixus in alto loco ponitur in eccleſijs in ſignum recordationis ⁊ excitationis. vt omnes aſpicientes recolant dn̄icam paſſionem ⁊ ſanentur a vulneribus ſiue languoribꝰ pctōꝝ.

Dn̄ica. xxij. Ad Philipenſes.

Fratres Confidimus i
domino iheſu. ꝙ qui cepit
in vobis opus bonum per
ficiet vſqꝫ in diem iheſu criſti. Sicut
eſt mihi iuſtum hoc ſentire pro vo
bis omnibꝰs. eo ꝙ habeam vos in
corde meo ⁊ in vinculis meis. ⁊ in d
fenſione. ⁊ in confirmatione euange
lij. ſocios gaudij mei omnes vos eſſe
Teſtis eñ mihi eſt deus quomõ cu
piam vos omnes in viſceribus ihe
ſu criſti. Et hoc oro vt caritas veſtra
magis ac magis habundet in omni
ſciencia. ⁊ in omni ſenſu vt probetis
potiora. ⁊ ſitis ſincẽs ⁊ ſine offenſa vſ
qꝫ in diem criſti iheſu repleti fructu
iuſticie per iheſum criſtum in glori
am ⁊ laudem dei.

¶ Euangelium. Mathei. xviij

In illo tempore dixit iheſꝰ
diſcipulis ſuis parabolam hanc. Si
mile eſt regnum celorum homini re
giſqui voluit rationem ponere cum
ſeruis ſuis. Et cum cepiſſet rationeꝫ
ponere oblatus eſt ei vnus qui debe
bat decem millia talenta. Cum auteꝫ
non haberet vnde redderet. iuſſit eũ
dominus venundari. ⁊ vxorem eiꝰ
⁊ filios eius ⁊ omnia que habebat ⁊
reddi. Procidens ergo ſeruus ille ro
gabat eum dicens. Pacienciam habe
in me ⁊ omnia reddam tibi. Miſertꝰ
autem dominus ſerui illius dimiſit
eum. ⁊ debitum dimiſit illi. Egreſſꝰ
autem ſeruus ille inuenit vnum de
conſeruis ſuis qui debebat ei centuꝫ
denarios. Et tenens ſuffocabat eum
dicens. Redde quod debes. Et pro
cidens conſeruus eius rogabat eum
dicens. Pacienciam habe in me. ⁊ õ
nia reddam tibi. Ille autem noluit.
ſed abijt ⁊ miſit eum in carcerem do
nec redderet debitum. Videntes au
teꝫ conſerui eius que fiebant contri
ſtati ſunt valde. Et venerunt ⁊ nar
rauerunt dño ſuo omnia que facta
fuerant. Tunc vocauit illum domi
nus ſuus ⁊ ait illi. Serue nequam
omne debitum dimiſi tibi qm̃ roga
ſti me. Nonne ergo oportuit te miſe
reri conſerui tui. ſicut ⁊ ego miſertus
ſum tui. Et iratus dñs eius tradidit
eum tortoribus quo adusqꝫ redderꝫ
vniuerſum debituꝫ. Sic ⁊ pater me
us faciet vobis. ſi non remiſeritis v
nuſquiſqꝫ fratri ſuo de cordibus ve
ſtris.

¶ Dominica. viceſimaſecunda
Sermo centeſimuſſeptimus

Simile eſt regnum ce
lorum homini regi qui vo
luit ratione ponere. ⁊c. In
officio precedentis dñice dictum eſt
de impugnatione carnis. In hac ve
ro agitur de pugnatione mundi. ſpi
rituum malignorum. ⁊ proximi. Mũ
dus eñ nos ĩpugnat aduerſitate. ſpi
ritꝰ malignitate. proximus perſecuti
one. Primo ergo in introitu miſſe ar
mamur contra aduerſitates mundi.
cum dicimus. In voluntate tua dñe
vniuerſa ſunt poſita. ⁊ ſũt verba mar
dochei clamantis ad dominum pro
tribulationibus iudeorum. Conſeqn
ter etiam petimus in collecta. Fami
liam tuam qs. ⁊c. Deinde in epiſtola
armamur contra perſecutionem pro
xi. In qua docemur defectibus eius
ignoſcere ſi volumus a deo nobis ſpe
rare. ¶ Quia vero exempla mul
tum corroborant. proponitur nobis

B

qui omnes impugnationes viriliter
ſuperauerit In preſenti itaqꝫ euange
lio declaratur effectus miſericordie
⁊ iuſticia dei erga hominem pecca
torem. Et primo effectus miſericor
die declaratur in tribus.ſ. In diſcuſ
ſione meritorum.cum dicitur Simi
le eſt regnum celorum In commina
tione ſuppliciorum ibi. Juſſit euꝫ do
mīus ſuus.ꝛc. In dimiſſione debito
rum ibi. Miſertus autem dominus
eius.ꝛc Omnes iſti ſunt effectus mi
ſericordie Ad hoc eñ diſcutit vt cor
rigatur.ad hoc comminatur vt ter
reat.⁊ per conſequens parcat. Ad
hoc relaxat vt imperpetuum ſaluet.
Dicit ergo. Simile eſt regnum celo
rum homini regi qui voluit ratione
ponere cum ſeruis ſuis

¶ Ponit rationem dominus in preſen
ti.examinando conſciencias ſingulo
rum de commiſſis.de omiſſis.⁊ de di
miſſis. De commiſſis vt attendat hō
quot ⁊ quanta ſint ei commiſſa.plus
enim debꝫ domino qui plus accepit
a domino.prima. Corinthioruꝫ.iiij
Quid habes quod non accepiſti Et
ad hoc texitur illa parabola de com
miſſione talentorum. Mathei.xxv.
Similiter de amiſſis . vt conſideret
homo quot ⁊ quanta amiſit per ne
gligenciam ⁊ diſſipauerit Johelis.i.
Demolita eſt horrea.quod eſt quan
do amittitur triticū ſciencie. diſſipa
te ſunt apotece.quod fit quando diſ
ſipantur aromata virtutum ⁊ bono
rum operuꝫ.⁊ de hoc texitur illa pa
bola de villico qui diſſipauit bona
domini ſui. Luce.xvij. Similiter de
dimiſſis vt perpendat homo quot ⁊
quanta ſunt ei dimiſſa.quia cui plus

C

dimittitur plus ab eo exigitur. vnd
Eccleſiaſtici.v. De propiciatu pecca
torum noli eſſe ſine metu De hoc tex
itur preſens parabola. Hanc ratione
ponit dominus cum peccatore in fo
ro penitencie per procuratorem ſuū
ſcꝫ ſacerdotem cui diſpenſatio credita
eſt ⁊ collata poteſtas gerendoruꝫ ne
gociorum. Unde dicitur. Mathei.x
vi Quodcunqꝫ ligaueris ſuper terrā
ꝛc. Jeronimus. Sacerdotes claues
regni celorum habentes quodam
modo ante diem iudicij iudicant
Sequitur. Et cum cepiſſet rationeꝫ
ponere.i.examinare in conſciencia p
doctorem vel confeſſorem per ſcrip
turam ſacram.per exempla bonoruꝫ
Oblatus eſt ei vnus qui debebat de
cem milia talenta.i.reus exiſtens mł
tiplici tranſgreſſione decalogi.

¶ Talentuꝫ genus eſt ponderis. C.xx.
librarum.quod per tres limites nu
merorum multiplicatum conſur
git in decem milia talenta. Limites
ſunt decem.centum.⁊ milia. Decies
enim decem faciunt centum. Decies
centum faciunt mille.decies mille d
~~cies mille~~ decem millia. Debet igit
quilibet noſtrum decem talenta in i
pletione preceptorum. Similiter ce
tum talenta in perfectione bone vo
luntatis.vt impleat illa ex caritate.nō
ex timore tm̄ ſicut iudeus Auguſtin9
Mandatum ſi fit timore pene.non a
more iuſticie.ſimiliter ſi fit non libera
liter.⁊ ideo nec fit.nec eſt bonus fru
ctus qui de caritatis radice non ſur
git. Similiter decem milia talenta i
conſummatione perfectionis euan
gelice. Mathei.x Qui perſeuerauerit
vſqꝫ in finem hic ſaluus erit.ſicut ait

Job.ix. Si volu eris ɔtendere cuȝ illo. nō poteris reſpondere vnum ꝓ mille. quia non poſſumus dicere: ꝙ vel vnum ſolum preceptum perfecte ſeruauerimus. vel ꝙ de vno benefici orum dei digne reſpondemus. Unde pſalmiſta. Non intres in iudiciū cuȝ ſeruo tuo domine. Intrat dominus in iudiciū: quando diſtricte agit nobiſcum.

Sequitur. cū non haberet vnde redderet. Homo em̄ ſuis viribus ſine gratia dei legem nō poteſt implere. Unde Roma.vij. Velle adiacet mihi perficere aūt bonum nō inuenio. Item pōt per ſe in peccatum ruere: ſȝ nō reſurgere. Eſt em̄ ſicut ait pſalmiſta ſpūs vadens ⁊ nō rediens. Unde ozee.xiij. Perditio tua ex te iſrahel tantūmodo ex me auxiliū tuum. Iuſſit eum dn̄s ſuus venundari.

Duplex eſt venditio. Una culpe. Altera pene. Venditio culpe eſt qua quis vendit dyabolo animā ſuam ꝓpter delectationem momentaneā: que eſt quaſi moneta dyaboli. Unde eccleſiaſti.xx. Exigua dabit: ⁊ multa improperabit. Pſal. Non fuit multitudo in conſpectu eoꝝ. Valde cecus eſt ꝗ ta. Uili moneta vendit animam ſuā. qui ꝓ tade pſa.xlij. Quis cecus niſi qui venundatus eſt. Per hanc venditionem efficitur homo ſeruus diaboli. Unde.ij.petri.ij. A quo quis ſuperatur: eius ⁊ ſeruus eſt.iiij. Reguȝ iiij. Ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad ſeruiendum ſibi. ſcȝ timorem ⁊ amorē: ut vtraqȝ affectio anime crudeliſſimo ſeruiat creditori

Venditio pene eſt: qua quis ꝓ peccato eterno mancipaᵗ incendio. Unde deutero.xxviij. Venderis inimicis tuis in ſeruos ⁊ ancillas.

Prima venditio eſt ab hoīe: nō a deo Iſa.l. Iniquitatib9 veſtris venditi eſtis. ꝙ ſicut ait bernar. Noſtra nos dyabolo voluntas mancipat: nō poteſtas ipſius.

Secunda eſt a deo: non ab hoīe. Unde deutero.xxxij. Deus ſuus vendidit eos. ⁊ domin9 ɔcluſit illos. ⁊ ideo eſt eterna. Math.xxv. Ibunt in ſupplicium eternuȝ. Eſt em̄ legitima. ꝙ iuſta ⁊ a vero domino facta. Preciuȝ huius venditionis eſt laus diuine iuſticie: ⁊ leticia electoꝝ. Unde aug9. Non ɔcupiſcit deus penā eoꝝ tanꝗ̄ ſaturari deſiderans vltione. ſed q̄d iuſtū eſt cū tranquillitate decreuit. ⁊ recta voluntate diſponit. ut etiā mali nō ſint inordinati. Pſal. Letabitur iuſtus cū viderit vindictam.

Sequitur. ⁊ vxorem eius ⁊ filios ⁊c. Uir eſt ſpūs. vxor caro. cuius ad ſpiritū debet eſſe ɔuerſio. ut ſeruiat: non ut ſeruiatᵗ ei. ꝙ ſicut dicitur Roma. viij. Si ſm carnem vixeritis moriemini. ⁊ tunc oriunᵗ mali filij.

Primus cogitatio peruerſa.

Secund9 delectatio: que ſepe abſꝫ deliberatōe cogitationū amplectiᵗ preueniens intuitū rōnis ⁊ hij duo filij nō adeo nocent. qm̄ huius peccata in ter venialia numerantur.

Tercius filius eſt ɔſenſus ad delectationē poſt deliberatōem ꝓcedens Quartus fili9 ɔſenſus ad actuȝ. ⁊ de talibus iraſcitur dn̄s dicens exo.xx. Uiſitabo iniquitatē patꝝ in filios in terciā ⁊ quartā generatōem. ſicut ait apoſtol9.i.thi.ij. Timendum eſt ne inᵗ bonos ⁊ legitimos filios aliq̄s

F

ſpurius oriat᷑ qui ceteros interficiat
Sicut legit᷑ de abimelech Iudi.ix.
qui occidit fratres ſuos .lx.viros ſu-
per lapidem ꝛc. Hoc totiens fit:quo-
tiens ſuperbia de virtutū fecunditate
ꝓcedens:virtutes funditus euertit ꝛ
extinguit.qđ bn̄ ſuper lapidē vnū fie-
ri memorat᷑.ꝗ ſuperbos duricia cor-
dis ꝛ obſtinatio ꝓprie voluntatis a vi-
a veritatis auertit pariter ꝛ a vita Iob
xli ❡ Cor eius indurabitur quaſi lapis.
Per alia que iubent᷑ vendi:peccatoꝝ
circūſtantie deſignantur. ꝗ peccator
nō ſolum ꝓ prauis operibus:ſed etiā
ꝓ peccatoꝝ circūſtantiis penas ſoluꝫ
Ecce ꝙ dn̄s terrorē immittit pctōri
ut per minas ad cor redeat.ꝛ domi-
nū recognoſcat. Sequitur. Procidēs
aūt ſeruus ille rogauit eū ꝛc.ſic mul-
ti anteꝗ̄ infirmitate vel neceſſitate cogā-
tur nolunt ad deū ꝯuerti.ſed cū iam
non pn̄t aliud facere:tunc primo in-
cipiunt penitere. Iſa.xxvi. ❡ Cū fece-
ris iudicia tua in terra:iuſticiam diſ-
cent habitatores orbis. Pſal. ❡ Multipli-
cate ſunt infirmitates eoꝝ:poſtea ac-
celerauerūt. Tarda eſt hec pn̄ia:non
tn̄ ideo ꝯtemnenda Ezechielis.xviij
❡ Quacūqꝫ hora pctōr ingemuerit:
ſaluus erit. ❡ Nota ꝙ ꝓcidere eſt an-
te ſe cadere. qđ eſt ſignuꝫ humilita-
tis.ꝛ ſignat quatuor.

❡ Primū eſt infirmitas corporis qđ ē
de puluere ſumptū. Unde pſal. ❡ Re-
cordatus eſt:qm̄ puluis ſumus.
Secundū eſt infirmitas animi quia
per ſe ſurgere nō valet ad bonū. Un̄
pſal. ❡ Exurge dn̄e adiuua nos.
Tercium eſt erubeſcentia. ꝗ nō audet
oculos leuare ad faciem dn̄i queꝫ of-
fendit. Unde manaſſes ait.ij.parali.

G

ulti. ❡ Non ſum dignus videre altitu-
dinem celi pre multitudine iniquita-
tum mearū.

❡ Quartū eſt prudentia. qm̄ qui cadit
in faciem:videt quo cadat. Unde eze-
ch.iij. ❡ Cecidi in faciē meam.

❡ Sequitur. Patientiam habe in me.
ſpacium pn̄ie indulgendo.hoc eſt qđ
ait Iob.x. ❡ Dimitte me dn̄e ut plā-
gam paululuꝫ dolorem meū: anteꝗ̄
vadam ad terram ꝛc.

❡ Triplex eſt patientia dei.
Una que tolerat:reprobos miſericor-
diter quo ad ipſos ut ꝯuertantur. et
vtilit᷑ quo ad bonos:ut per eos pur-
gentur ꝛ puriores reddantur. Augus.
Omnis malus aut ideo viuit ut ꝯuer-
tatur. aut ideo ut per illuꝫ bonus ex-
erceatur. Roma.ix. ❡ Suſtinuit in
multa patientia vaſa ire apta in inte-
rituꝫ. An ignoras qm̄ benignitas dei
ad pn̄iam te adducet ꝛc. Quantū di-
utius expectant᷑ ad pn̄iam:tanto gra-
uius puniunt᷑ in gehenna. Unde ec-
cleſiaſtici.v. ❡ Ne dixeris peccaui:ꝛ
accidit mihi triſte. Altiſſimus enī pa-
ciens eſt redditor.

❡ Alia eſt qua expectat predeſtinatos:
adhuc auerſos:ſuſpendens vltionem
ut impleat predeſtinatōis electioneꝫ
Unde apoſtolus.i.thimo.i. ❡ Ideo
miſericordiaꝫ ꝯſecutus ſum:ut in me
primū oſtenderet xp̄s iheſus omneꝫ
patientiā ad informatōnem eoꝝ qui
credituri ſunt. Sap.xi. ❡ Diſſimulas
peccata hoim ꝓpter pn̄iam. Bernar.
Propter hoc diſſimulat ut ꝯmendat
patientiā ſuam.ꝛ ut impleat electōeꝫ
ſuā.ꝛ ꝯfirmet caritatē ſuam.

❡ Tercia eſt qua ꝯuerſus ad ſe indulgꝫ
ut faciāt dignos fructus pn̄ie. ſicut

h

regi ezechie. de quo yſa. xxxviij. ¶ Ec
ce adijciam ſuper dies tuos. xv. annos
Et hanc patientiã hic ſeruus exorat.
Dominus aũt qui diues eſt in mĩa.
miſertus ſerui illi9 dimiſit illũ ꝛ debi
tum dimiſit eĩ. Ecce quantũ valꝫ hu
milis oratio. veniam impetrauit ꝛ vi
te ꝓlongationem ut ſatiſfacere poſſit.
Eccl. xxxv. ¶ Orõ humiliantis ſe nu
bes penetrabit. Bernar. Sic ex toto
indulſit: ꝛ tã liberaliter donauit om
nem iniuriã: ut nec damnet vlciſcẽdo
nec ↄfundat improperando. nec mi
nus diligat imputando. Sunt enim
aliqui ſic donantes iniuriã: ut non vl
ciſcant̃: ſepius tñ improperant. Sũt
ꝛ aliqui qui licet ſileant: manet tñ al
ta mente repoſitũ. ꝛ rancorem tenent
in animo. quaꝝ vtraqꝫ neutra plena
indulgentia eſt. Longe ab hijs omĩ
bus benigniſſima diuinitatis natura.
liberaliter agit. plenarie ignoſcit. Te
ſtis eſt paulus gentiũ doctor. teſtis ẽ
matheus de theloneo in apoſtolũ ele
ctus. teſtis eſt ꝛ illa famoſa peccatrix
cui in ipſo ↄuerſionis inicio tãta mul
titudo dilectionis ↄceſſa eſt. tanta p9
modũ gratia familiaritatis indulta:
ut reſurgentẽ a mortuis prima mere
retur videre. primaqꝫ tangere. Teſtis ẽ
ꝛ petrus cui poſt trinã negationẽ: to
tius eccĩe paſtoralis cura ↄmiſſa ẽ.
Sequitur ſecunda pars. in qua agit̃
de iniquitate praui ſerui ꝛ de effectu
iuſticie dei. Iniquitas mali ſerui no
tat̃ cũ dicit̃ Egreſſus aũt ſeru9 ille. i.
ab ĩfirmitate dimiſſ9. ꝛ a mortis me
tu ſecur9. inuenit vnũ de ↄſeruis ſuis
qui debebat ei centũ denarios. i. re9
erat offenſe in illum ↄmiſſe. ꝛ teneba
tur ei actionẽ iniuriaruꝫ. Et nota ꝙ

I

quelibet offenſa quantumcunqꝫ gra
uis nobis illata: reſpectu offẽſe in de
um preſumpte: ita eſt ſicut centuꝫ de
narij reſpectu. x. milium talentoꝝ. p̃.
Regum. ij. ¶ Si peccauerit vir in vi
rum placari põt ei deus. ſi aũt in de
um peccauerit vir: quis orabit ꝓ eo.
Cũ dominus quẽdam pactuꝫ facit no
biſcũ: ut ſi nos indulſerim9 ꝓ xp̃o qđ
deliquitur in nobis: indulgeat ꝛ ipſe
quicquid in ipſum ↄmiſim9. Unde ec
cleſiaſti. xxviij. ¶ Memorare teſtamen
ti altiſſimi ꝛ deſpice ignorantiam pri
mi. qđ ſeru9 iſte ↄtempſit facere. Un
de ſequitur. Et tenens rancorẽ. Con
tra illđ Leui. xix. ¶ Ne oderis frẽm
tuum in corde tuo ꝛc̃. i. Ioh. iij. Qui
odit fratrem ſuũ homicida eſt. Suf
focabat eũ. Suffoca penultima cor
repta idem eſt qđ extinguo. ꝛ deriua
tur a foco. Penultima vero ꝓducta
idem eſt qđ ſtrangulo. ꝛ deriuatur a
fauce. Verſus. Suffocat extinguit:
ſuffocat guttura ſtringit. Suffocare
igitur eſt vitalem ſpũm in hoĩe inter
cludere: ut nõ valeat reſpirare. quod
faciunt exactores iniuriaruꝫ: qui om
nem ſpirituꝫ caritatis extinguunt in
homine cuꝫ potiꝰ per benignitatis
manſuetudinem deberent eis ſpiritũ
gratie miniſtrare. Unde ephes. iiij.
¶ Eſtote inuicem benigni: ſicut ꝛ de
us in xpriſto donauit nobis. Suffo
cant etiam hominem pauperem op
preſſores: qui nec etiam que ad vitaꝫ
pertinent eis relinquunt. Unde dici
tur actuum. xv ¶ Abſtineant a ſuffo
cato ꝛ ſanguine ꝛc̃. Et procidens ſeru9
iſte rogabat eum ꝛc̃. Ecce ꝙ eandeꝫ
humilitatem exhibuit ꝛ eaſdẽ preces
porrexit ille conſeruo: quas ille dño.

ſed non ita inuenit conſeruum erga ſeipſum.ſicut ille dominum. Unde ſequitur. Ille autem noluit ſeipſum cõſiderare:ut miſericorditer ageret: ſed abijt a via equitatis .⁊ a bono gratie quod accepit. Et miſit eum in carcerem dire tribulationis. donec redderet vniuerſum debitum.id eſt donec ſe plene de iniuria vindicaret. Ecce quintuplex impietas praui ſerui.

Prima in retentõne rancoris.

Secunda in violentia oppreſſionis

Tercia.ꝙ inexorabilis.

Quarta in inflictõe dire pene.

Quinta in totali extorſione vindicte. ſcilicet donec redderet vniuerſum debitum. Videntes autem conſerui eiꝰ que fiebant.ſcilicet angeli qui nunciant geſta hominum. Unde dicitur Thobie.xij. Ego obtuli orationeꝫ tuam domino. Item eccleſiaſtici.x. Aues celi portabunt vocem tuam. Contriſtati ſunt valde: ⁊ venerunt et narrauerunt domino ſuo que facta fuerant. Narrant enim deo angeli ⁊ ſancti que fiunt in terris:conquerentes de perſecutoribus :vel orando ꝓ eis. Unde dicunt apocalipſis.vi. Uſqꝫquo domine ſanctus ⁊ verus nõ iudicas ⁊ non vindicas ſanguinem noſtrum de hijs qui habitant in terra. deus non faciet vindictam electoruꝫ ſuorum clamantium ad ſe die ac nocte.⁊ patientiam habebit in illis. Dico autem vobis ꝙ cito faciet deus vindictam illorum.

Sequitur de effectu iuſticie. Tunc vocauit illum dominus.ſcilicet vocatione peremptoria. ſcilicet extrahendo de vita. Et ait illi. Serue nequaꝫ id eſt non equus in miſericordia fratri exhibenda: que tibi prius fuerat exhibita. Omne debitum dimiſi tibi.ſcilicet omnes preuaricationes . et tam de facili. quoniam rogaſti me. Criſoſtomus . Duo querit a nobis dominus Noſtra peccata recognoſcere.⁊ alijs dimittere. Qui enim ſua intelligit:facilius cõſeruo dimittit.quãto maiora iniuſte tibi fecit:tanto maiorum peccatorum dimiſſio tibi conſiſtit. Nonne ergo oportuit ⁊ te miſereri conſerui tui.ſicut ⁊ ego tui miſertus ſum. Criſoſtomus. Et ſi graue videbatur preceptum:cogita premiuꝫ. ſi graue eſt reconſiliari ei qui te contriſtauit.hoc eſt grauius.incidere in gehennam.

Sunt auteꝫ octo ꝓpter que debemꝰ iniurias dimittere.

Primo propter preceptum domini qui iubet dimittendũ eſſe fratri quotienſcunqꝫ peccauerit. Unde dicitur Math.viij. Non dico tibi ſepties ſꝫ vſqꝫ ſeptuagies ſepties.ſcilicet quadrĩgentis nonaginta vicibꝰ.id ẽ totiens in die quotiens ille peccare põt. quaſi diceret. ſemper dimitte .⁊ oẽs iniurias ei dimitte.

Secundo ꝓpter exemplum quod exhibuit nobis in paſſione.quia non ſe vindicauit : ſed pro inimicis orauit. Luce.xxiij. Pater dimitte illis. ne ſciunt enĩ quid faciunt.

Tercio ꝓpter vtilitateꝫ ꝓpriam.ꝙ ſi dimittimus illatas nobis iniurias . dimittunt̃ nobis peccata noſtra Unde Luce.vi. Dimittite ⁊ dimittet̃ vobis. Ubi notandum ꝙ tribus modis liberat̃ homo a debito .

Primo per ſolutõem.ſ. cũ penam debitam ꝓ peccato ſoluit.

M

Secundo per recompenſationē. ſicut cum primo dimiſit.

Tercio per deprecatōem. vnde ſupra dicit. Dimiſi tibi. qm̄ rogaſti me.

Quarto ꝓpter caritatem fraternam. ut ꝓuocemus fratrem ad penitentiā Prouerbioꝝ. xxv. ¶ Prunas congregabis ſuper caput eius ⁊ dominꝰ reddet tibi. Bernardus. Nonne indignantis impetus frangitur. ira cedat cum ⁊ per patientiam ille qui iniuriatur ad penitentiam ꝓuocatur.

Quinto ne a dyabolo ſuperemur. quoniam ſi vindictam querimus: a fructu manſuetudinis euacuamur ⁊ a dyabolo conculcamur. Unde pſalmiſta ¶ Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidaꝫ merito ab inimicis meis inanis. Perſequatur inimicus animam meam ⁊c̄.

Sexto ne contra nos angeli indignentur. ⁊ coram deo deponant querelaꝫ de nobis. Unde hic. Uidentes conſerui eius que fiebant ⁊c̄.

Septimo ne irā domini incurramꝰ quia ſicut dicitur eccleſiaſtici. xxviij. ¶ Qui vindicari vult: a deo inueniet vindictam. Iaco. ij. ¶ Iudicium ſine miſericordia fiet ei ⁊c̄.

Octauo ꝓpter dimittentium dignitatem. quia ſupra homines reputātur. Math. vi. ¶ Si dimiſeritis hominibus peccata eoꝝ. non ſic vos homīes hoībus. innuens diuinum potiꝰ eſſe ꝙ humanū rancorem odij dimittere ⁊ ꝓ iniurijs beneficia recompenſare vnde inter vos eſtis quaſi dij. pſal. ¶ Ego dixi dij eſtis. Caſſianꝰ. Magnificentie ſignū eſt virtute patientie truculentos motus iracundie cohercere: ꝙ aereis principibꝰ imperare

M

Sequitur. Et iratus dn̄s eius tradidit eū tortoribus. ſ. demonibus. quouſqꝫ redderet vniuerſum debitum. Galfridus. Hoc nunꝙ poterit ꝓpterea nunꝙ exibit. Math. v. ¶ Nō exies inde donec reddas nouiſſimum quadrantem. Quatuor quadrantes ſunt quatuor mundi partes. ſcilicet. ignis. aer. aqua. ⁊ terra. Dicit ergo peccatori. Quia noluiſti ignis eſſe per caritatem. aer: per ſpiritualem conuerſationem. aqua per baptiſmalis innocētie conſeruationem: ſed fuiſti terra: inherēdo terrenis: ſolues nouiſſimum quadrantem. qꝛ terra es. ⁊ in terram ibis ſcꝫ in terram miſerie tenebrarum vbi ſolues in pena: quicquid cōmiſiſti in culpa. Sequitur. Sic ⁊ pater meꝰ celeſtis faciet vobis illud. id eſt repetet a nobis dimiſſa. ſi nō remiſeritis vnꝰ quiſqꝫ fratri de cordibus veſtris Nō enī ſufficit ore dimittere: niſi dimittamus ex corde. pet. Ioh. iij. ¶ Non diligamus verbo neqꝫ lingua: ſed opere ⁊c̄.

¶ Dominica viceſimaprima.
Epiſtola. Philippen. iij.

Fratres. Imitatores mei eſtote. obſeruantes eos qui ita ambulant ſicut habetis formā noſtram. Multi enī ambulant quos ſepe dicebā vobis Nūc aūt ⁊ flens dico inimicos crucis xp̄i quorū finis interitꝰ. quoꝝ deꝰ venter eſt ⁊ gloria in confuſione ipſoꝝ: qui terrena ſapiunt. noſtra aūt conuerſatio in celis eſt. Unde etiā ſaluatorē expectamꝰ dn̄m noſtꝝ iheſuꝫ xp̄m: qui reformabit corpꝰ humilitatis nr̄e: configuratū

A

corpori claritatis ſue ſm operationē
qua poſſit etiā ſubijcere ſibi oīa. In
xpo ihesu domino noſtro.

¶ Euangelium. Math. xxij.

In illo tempore. Ab
euntes phariſei cōſiliū inie
runt ut caperent ihesum in
ſermone. Et mittunt ei diſcipulos ſu
os cū herodianis dicentes. Mgr. ſci
mus q̄ verax es. ⁊ viā dei in veritate
doces ⁊ nō eſt tibi cura de aliquo. nō
enī reſpicis perſonam hoīs. dic ergo
nobis quid tibi videt̄. licet cenſū da
ri ceſari an nō. Cognita aūt ihesus ne
quicia eoꝝ ait. Quid me tēptatis ypo
crite. oſtēdite mihi numiſma cenſus.
At illi obtulerunt ei denariū. Et ait
illis ihesus. Cuiꝰ eſt ymago hec ⁊ ſu
perſcriptio. Dicūt ei ceſaris. Tūc ait
illis. Reddite ergo que ſunt ceſaris ce
ſari. ⁊ que ſunt dei deo.

¶ Sermo centeſimuſoctauus.

Abeuntes phariſei cō
ſiliū inierunt ut caperēt ihe
ſum in ſermone. In prece
denti dnīca incuſſus eſt nobis timor
de multitudine hoſtiū qui in preſen
ti ſunt nobis callidi inſidiatorēs. in fu
turo ſeuiſſimi tortores. In hac vero
datur nobis ſpes victorie ex ꝯſidera
tione beneficioꝝ dei. Quoꝝ primū
eſt excellentia creationis. q̄ nos ad
ymaginem ⁊ ſimilitudinē ſuam fecit.
Qd̄ oſtēditur in euangelio vbi ait. Cuiꝰ
eſt ymago hec ⁊ ſuperſcriptio.
Aliud eſt gratia redemptōis. q̄ ꝓ no

B

bis filius dei ſanguinē ſuum fudit.
ꝓpter qd̄ clamat eccleſia in introitu
miſſe. ¶ Si iniquitates obſeruaueris
dn̄e: diſtricte puniēdo. ⁊ ad vindictā
perpetuā reſeruando. dn̄e quis ſuſti
nebit: iudicantis maieſtatem. iudicij
equitatē. ſuppliicioꝝ acerbitatem. qua
ſi diceret. nullus. veruntn̄ licet diffi
damꝰ de noſtra iuſticia: preſuminꝰ
tamen de ſua mīa. vnde ſubdit. Quia
apud te ꝓpiciatio eſt. i. ſacrificiū ꝓ no
bis oblatū. ſanguis precioſus in preci
um nr̄e redemptionis effuſus.

¶ Terciū eſt tutela apoſtolice dignita
tis: cuiꝰ exemplo ꝯfortamur. doctri
na iſtruimur. ſuffragijs adiuuamur.
Sicut pꝫ in epiſtola hodierna: i qua
pro nobis orat a deo ꝯferri augmen
tum virtutū. Pꝫ ergo ex hijs q̄ deus
nō deſerit: quos ymagine ſua nobili
tauit. tanto precio redemit. tali preſi
dio ꝯmuniuit. In hoc euāgelio reue
lat dn̄s deitatē ſuā a noticia occultoꝝ.
q̄ phariſeoꝝ verſucias deprehendit.
eiſq̄ ex ipſa ſua ꝓpoſitōe ꝯcluſit. ſic enī
latere voluit in carne: ut nec ex toto eſ
ſet occultꝰ. nec ex toto manifeſtꝰ. ſi ex
toto eſſet occultꝰ: nō ſuſciperet̄. ⁊ infi
delitas excuſaret̄. Itē ſi ex toto eēt ma
nifeſtꝰ: nō crucifigeret̄. ⁊ hō non re
dimeret̄. ¶ Notificauit ergo deita
tem ſuam a tribus.
Primo a ſigno benignitatis: in diſci
puloꝝ vocatōe. in pctōꝝ ꝯuerſione. ⁊
in dulciſſima ꝯuerſatōe. Tytū. ij. Ap
paruit benignitas ⁊ hūanitas ſaluato
ris noſtri dei. Sap. viij. ¶ Non hꝫ a
maritudinē ꝯuerſatio illiꝰ. nec tediū
ꝯiunctus illiꝰ: ſed leticiā ⁊ gaudiū.
Scd̄o a ſigno potētie in operatōe mi
raculoꝝ. utpote in curatōe lāguidoꝝ.

C

in ſuſcitatione mortuorum. in expul
ſione ſpirituum immundorum. in o
bediencia elementorum. Unde. Jo
hannis. xv. Si opera non feciſſem i
eis que nemo alius fecit peccatum nō
haberent.

Tercio a ſigno ſapiencie. in doctrina
affluenti. in prudencia reſponſionis i
inſpectione cogitationum. In repre
henſione inſidiarum. ſicut patet in euā
gelio hodierno. Nota igitur hic duo
ſcilicet phariſeorum malicia. et domini ſa
piencia. Phariſeorum malicia domi
num perſequencium notatur cum dicit
Abeuntes phariſei. etc. Eo namque tē
pore iudea facta fuit tributaria. unde
ſeditio erat in populo alijs dicentibus
debere dari tributa pro ſecuritate et
quiete. cum romani pro omnibus mi
litarent. phariſeis econtra dicentibus
non debere populum dei qui decimas
ſoluit et cetera que lex precipit huma
nis legibus ſubiacere. Hanc queſti
onem retulerunt ad dominum. ut ſi
diceret tributum dari debere. accuſa
retur quaſi preuaricator legis. Si
vero diceret nō debere dari. capere
tur tanquam hoſtis ceſaris. Armauerunt
ſe triplici telo contra ipſum. Quorum
primum fuit maligna conſpiratio. que
notatur cum dicitur. Conſilium inie
runt ut ihesum caperent in ſermone.
O peruerſitas. o malignitas. nunquid
verbum incomprehenſibile capi poteſt
nunquid immenſa ſapiencia pōt con
cludi. poſſetis utique ipſum capere. ſed
credendo et obſequendo. De hoc cō
ſilio Jacob ait. Gen. xlix. In cōſilio eo
rum non veniat aīa mea. Prouerbiorum
xxi. Non eſt ſapiencia. nō eſt pruden
cia non eſt conſilium contra dñm

D

Secundum fuit fraudulenta legatio. que
notatur cum dicitur. et mittunt ei di
ſcipulos. ſcilicet tanquam minus notos et mi
nus ſuſpectos ad decipiendum. cum
herodianis. ſcilicet militibus herodis ad
capiendum et preſidi tradendum tan
quam ſeditionis autorem. in quo oſten
dūt ſe imitatores diaboli. qui in pſal
mo leo vocatur vel draco. Leo eſt
cum aperte iraſcitur. Draco cum oc
culte inſidiatur. ſed ille qui conculcat
leonem et draconem et diſcipulorum
inſidias. et herodianorum ſeuiciam co
culcauit. Prouerbiorum. i. Fruſtra
iacitur rethe ante oculos pennatorū
Tercium fuit venenoſa adulatio. quod
notatur cum dicunt. Magiſter ſcimus
quod verax es. etc. Magiſtrum vocant et
veracem. ut quaſi venerantes et lauda
tes miniſterium ſui cordis ſimplici
ter eis aperiret. et reuera talis erat do
minus. quia magiſter auctoritate verax
in opere et vera docens in ore. Et no
tandum quod magiſter hic quatuor ſco
las habuit. Primam in celo. Secundam
in paradiſo. Terciam in ſynagoga.
Quartam in eccleſia.

In prima docuit ſapienciam in qua
ſcolares eius fuerunt angeli nobiliſſi
ma creatura. ſed in quibuſdam eorum
reperit prauitatem. Nam lucifer e
minencior ceteris euanuit in cogita
tionibus ſuis. et dum fieri appetit ma
giſter erroris receſſit a ſcola veritatis.
et ait. Yſaie. xiiij. Ponam ſedem meam
ad aquilonem. et ſimilis ero altiſſimo
et populum qui ſibi credat habebit.
Nam multi conſencientes eligentes
ſcolares eius fieri perdiderunt ſapi
enciā propter ſuā inſipienciā. unde eiecti
de ſcola celi precipitati ſūt i aerē iſtum

caliginoſum in penam ſuperbie ſue. Iuxta illud .ij. Petri .ij. Si eniȝ angelis peccantibus non pepercit. ſed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cruciādos reſeruari

¶ In ſcd̄a docuit obedienciam. in qua ſcolares eius fuerunt prothoplaſti. ſꝫ quia diſciplinam domini renuerūt. ⁊ doctrinam magiſtri erroris ſecuti ſunt. ď paradiſo eiecti ſunt. vagi ⁊ ꝓfugi ſuper terram. vnde ⁊ poſteri eorum ſine lege ⁊ doctore in errorem ydolatrie inciderunt. ⁊ ſicut dicitur. Sapiencie .iiij. ¶ Hic error tanꝙ lex cuſtoditus eſt. ⁊ tyrannorum imperio celebrantur figmenta

¶ In tercia docuit terrorem in qua ſcolares eiꝰ fuerunt filij iſrahel. ſed ꝗꝛ paruuli erant ſenſu ſicut dicitur Oſee xi. Puer erat iſrahel ⁊ dilexit eum. miſit ad eos moyſen cum virga legis ꝙ eos erudirȝ ⁊ temporalia bona ꝓmitteret. ſed neminem ad perfectuȝ duxit. ꝗꝛ ſicut ait pſalmiſta Omnes ď clinauerunt ſimul inutiles facti ſunt Propter quod ipſa eterna ſapiencia eſt a regalibus ſedibus veniens

Quartam ſcolam conſtituit in qua docuit caritatem ⁊ promittit eternitatem. veruntn̄ niſi humiles voluit ſcolares. vnde ⁊ piſcatores elegit quibus ait. Mathei .xi. Diſcite a me. quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Ad huius ſcolam tranſmiſit omnes diſcipulos ſuos dicens Deuteronomij .xviij. Prophetam ſuſcitauit tibi deus de fratribus tuis ipſum audies. ſimilit̄ ⁊ Iohannes baptiſta. Diſcipulos ſuos ad hunc dirigens ait. Iohānis .i. Ecce agnus de. ſꝫ iudei noluerunt eum recipere. vnde ⁊ deteſtantes ſcolas ipſius dicūt ceco quem ipſe illuminauit. Iohannis .ix. Tu diſcipulꝰ eius ſis. nos moyſi diſcipuli ſumus. Ub i dicit. Auguſtinꝰ. In me ſit iſta maledictio. talis maledictio ſit ſuper vos ⁊ ſuper filios veſtros. Eodē modo quidam inſipientes non percipiētes verba gracie abierunt retro dicētes. Iohannis .vi. Durus eſt hic ſermo quis poteſt eum audire. Unde ⁊ requiſiti apoſtoli an ⁊ ipſi vellent abire dixerunt. domine ad queȝ ibimꝰ verba vite eterne habes. ¶ Similiter ⁊ modo de verbo dei diuerſa videtur ſentencia diuerſorum.

Quibuſdam enim durus videtur ſermo ille. penitenciam agite. nec poſſūt eum audire. ſed audituri ſunt aliqn̄ verbum aſperū. ſermonem durum. Ite maledicti in ignem eternū. ⁊c. Sapiencia vero domini occulta cordis inſipientis. ⁊ miniſteria iniquitatis detegentis ⁊ ⁊ arguentis notatur cum ſubditur. Cognita autem ihesꝰ nequicia eorum. ⁊c Sapiēcie .viij Scit verſutias ſermonum ⁊ ſolutiones argumentorum. Nouit enim ꝙ hec interrogatio non erat. niſi temtatio. vnde ait. Quid me temptatis ipocrite. ſicut dicitur ſuper illud pſalmiſte. Temptauerunt deum in cordibꝰ ſuis. Temptare eſt doloſe poſtulare. vt in verbis ſit ſimplicitas cum ſit in corde malicia Nouit etiā eorum argumēta prudenter ſoluere. vn̄ ait. Oſtendite mihi numiſma cenſus. i. nūmum qui pro cenſu ſoluitur. Nummiſma ꝓprie ē inſcriptio ymagis regie ⁊ ſupſcriptō nois eiꝰ. ſꝫ ponit̄ hic ꝓ ipō nūmo. Triplex ē aūt nūmus

Dö 23

G

ſcꝫ.ceſaris dei.⁊ diaboli.Nummꝰ ce
ſaris eſt denarius materialis qui hꝫ
in ſe impreſſam ymaginem ſuaꝫ ⁊ lit
teras nominis eius in ſignuꝫ tempo
ralis dominationis.Nummus dei ē
anima rationalis cui impreſſa ē yma
go dei quantum ad naturalia.ſimili
tudo quantum ad gratuita. Nūmꝰ
diaboli ē aīa peccatoris.cui ſtilo pra
ue conſuetudinis imprimit imaginē
ſuaꝫ per diuerſa peccata.quod redar
guit pſalmiſta cum ait.Uſquequo iu
dicatis iniquitatem.⁊ facies peccato
rum ſumitis.Per impreſſionem er
go forme a nummo nummus diſti
guitur.⁊ cuius ſit vel ... cui in tribu
tum debet dari demonſtratur.⁊ ido
non incongrue dominus querit ab e
is cuius eſt imago ⁊ ſuperſcriptō eiꝰ
Hec queſtio de quolibet noſtruꝫ fiet
a domino in iudicio.in quo erit ſub
tilis examinatio inter denarium dia
boli ⁊ denarium dei.vt quilibet red
datur ⁊ aſſignetur dño ſuo.Deꝰ non
recipit denarium niſi legitimuꝫ.ecō
tra diabolus non recipit niſi falſum.
Circa bonum denarium quatuor at
tenduntur.ſ.materia.forma.pondꝰ.
⁊ integritas.⁊ Primo exigitur mate
ria.ſ.auruꝫ in quo ſignatur fides ve
ra.Unde.i.Petri.i.Probatio fidei
veſtre multo precioſior ſit auro qđ
probatur.tempore nanqꝫ martirum
fides ad modum auri probata fuit
in igne tribulationis.Ecci.ij.In ig
ne probatur aurū ⁊ argentuꝫ.vnde
de martiribus legitur Sapiencie.iij.
Tanꝙ aurum in fornace probauit
illos deus.Temporibus vero here
ticorum probata fuit in lapide ſolid̃

H

diſputationis.Ecci.vi.Quaſi virtus
lapidis probatio erit in illis.⁊ non đ
morabuntur proijcere illam.Sed
modo tempore noſtro in quos fines
ſeculi deuenerunt probatur in luto
terrene cupiditatis.Pſalmiſta.Eripe
me de luto vt nō infigar.qꝛ ſicut Au
guſtinus ait.Qui veram fidem hꝫ
de deo non cupit in hijs miſerijs di
ues fieri.nec plus eſt ei mundus ꝙ
deus.Apocalipſis.iij.Suadeo tibi e
mere a me aurum ignitum.probatū
vt locuples fias.hec materia corrup
ta eſt in hereticis.Unde dicitur.Je
remie.vi.Omnes iſti declinant am
bulantes fraudulēter.vt es ⁊ ferrū
vniuerſi corrupti ſunt.⁊ dicuntur es
propter ſonoritatem murmuratiōis
quia impacientes ſunt.ferrum prop
ter inflexibilitatem obſtinationis.qꝛ
occidi poſſunt ⁊ flecti nequeunt.
Scđo exigitur forma.ſ.ymago noui
hominis que eſt conformitas criſti.
De qua pſalmiſta.Signatum eſt ſu
per nos lumen vultus tui domine.
Hoc lumen eſt gracia per quam ima
go dei reformatur in nobis per pec
catum primi hominis đformata.vt
ſit quaſi denarius regis ymagine inſi
gnitus.¶ Ad hanc conformitatem
nos inuitat apoſtolus.i.Corinthioꝝ
.xv.Sicut portauimus ymaginem re
gis terreni.portemus ymaginem ce
leſtis.Ubi dicit beatus.Bernardꝰ
Sicut vetus adam totum hominē
occupauit.ita modo totum glorifica
bit.erat aliqñ in nobis vetus preua
ricatio illa tam in manu ꝙ in ore ⁊ i
corde.In manu dupliciter.ꝑ facinꝰ
⁊ flagitium.In ore ſimiliter ⁊ per đ

tractionem ⁊ arroganciam. In cor͛d
quoq; per deſideria carnis ⁊ deſide
ria glorie temporalis. nunc autē ve
tera tranſierunt ⁊ contra facinus in
manu eſt innocencia. contra flagiciū
continencia. in ore contra arroganci
am eſt verbum confeſſionis. contra
detractionem verbum edificationis
In corde contra carnis deſideria. ca
ſtitas humilitas contra gloriam tē-
poralem. Hanc formam criſtus ī no
bis imprimit. cui deus pater ait illū
quod legitur. i. Machabeorum. xv
Permitto tibi facere percuſſuram
ꝓprij nummiſmatis per tolleranciā
tribulationum. Electis imprimit y
maginem ſuam vt ſint moneta legi
tima que recipiatur in regno eccleſie
triunphantis. ꝙ ſicut dicitur Actuū
xiij. Per multas tribulationes opor
tet nos intrare in regnum celorum.
Talis moneta fuit beatus Franciſc9
qui vere poteſt dicere. ſtigmata do-
mini iheſu in corpore porto
Superſcriptio eſt eminencia bono-
rum operum. Unde dicitur. Iſaie. x
liiij. Hic ſcribet in manu ſua domini
ego ſum. ¶ Hanc ſuperſcriptionem
requirit. Iacobi. ij. Oſtende mihi fi
dem tuam ſine operibus ⁊ ego oſten
dam tibi fidem meam ex operibus.
ſed multi in auro fidi imprimunt y
maginem ⁊ caracterē diaboli. remo-
uentes imaginē criſti. De quibus dī
ad. Tytum primo. Confitētur ſe no
ſce deum. factis autem negant. Sed
princeps valde offenditur. cū ymā
go ſua aboletur ⁊ ymago ⁊ ſuperſcri
ptio aliena apponitur. ſic falſarij cri-
men incurrit. etiam valde deum of
fendit qui diabolo per praua opera
conformatur. iſte ſicut falſus denar i
us in ignem eternum proicietur.
Unde dicitur. Apocalipſis. xiiij.
Si quis adorauerit beſtiam ⁊ yma
ginem eius. ⁊ acceperit caracterem ī
fronte ſua aut in manu ſua hic bibet
de vino ire dei ⁊ cruciabitur in igne
⁊ ſulfure in conſpectu angelorum ſā
ctorum ⁊ ante conſpectū agni. ⁊ fu
mus tormentorum eorum aſcendet
in ſecula ſeculorum. Beſtia eſt diabo
lus. homo adorat qui ſe illius ſubicit
ſeruituti. ymago eius ſuperbia. cara-
cter opus peccati. caracter in manu
eſt peccatū in opere. caracter in frō
te eſt peccatum in manifeſtatione
Tercio exigitur pondus. i. grauitas
morum. De qua dicitur Iob. xxviij.
Qui fecit ventis pondus. ꝙ ſanctis
omnibus qui propter ſublimitatem
nature dicuntur venti dedit graui-
tatem maturitatis vt non diſſoluan
tur vicio leuitatis. Pſalmiſta In po
pulo graui laudabo te. quanto plus
hʒ aīa de plenitudine gracie. tanto ā
plius de hoc pondere ⁊ tanto magis
habet de ſtabilitate. vt non moueat̄
ad impulſum temptationis ſeu tem
poralis aduerſitatis. Pondus hoc e
tiam in corpore beate lucie declara-
tū eſt. quod ita dominus ſtabiliuit
vt multa paria boum non poſſent il
lud trahere vel mouere.
¶ Pondus hoc facit proprie timor dī
Unde dicitur Iob. xxxi. Semper q̄
ſi tumentes ſuper me fluctus timui.
deum. ⁊ pondus eius ferre non po
tui. ſcilicet comminationē futuri iu
dicij. Prouer xb. xxviij. Beat9 homo

L

qui ſemper eſt pauidus Bernardꝰ.
In veritate didici nil eque efficax eſ
ſe ad graciam promerendam. retinē
dam. recuperandam. ꝙ ſi omni tem
pore inueniaris coram deo nō altū
ſapere. ſꝫ timere. time ergo cum adeſt
gracia. time cum abierit. time cuꝫ de
nuo reuertetur. ⁊ hoc eſt ſemper pa
uidus eſſe. Cum adeſt time ne nō di
gne opereris ex ea ſi receſſerit. multo
magis timendum. qꝛ reliquit te i cu
ſtodia tua. vbi enī tibi deficit gracia
deficis tu. dicente domino datore ḡ
cie. Sine me nihil poteſtis facere
Nam ſi gracia redierit pro re ꝑpicia
ta multo amplius tunc timendum.
ne forte contingat recidiuum pati.
quod vtiqꝫ deterius eſt. Luce. xi. Et
fient nouiſſima hominis illius peio
ra prioribus

Quarto exigitur integritas pacienci
e ⁊ perſeuerancie ne ſit fractus ꝑ im
pacienciam. vel reciſus ꝑ īconſtanciā
Unde Jacobi. i. Paciencia opus per
fectuꝫ habet vt ſitis perfecti vſqꝫ ad
mortem in bono perſiſtentes opere.
⁊ integri quo ad tolleranciam tribu
lationum. in nullo deficientes. Eccl
ij. Ve illis qui perdiderunt ſuſtinen
ciam. qui dereliquerunt vias rectas
⁊ diuerterūt in vias prauas. ⁊ quid
facient cuꝫ inſpicere ceperit dominꝰ

Deinde ſequitur concluſio. Reddite
ergo que ſunt ceſaris ceſari. Ro. xiij.
Reddite oībus debita. cui tributum
tributum. cui vectigal vectigal. cui
timorem timorem. cui honorem ho
norem. ⁊ que ſunt dei deo. ſicut dicit
Anſhelmus. Non eſt aliud peccatum
ꝙ non reddere deo debitum. Omīs
voluntas racionalis creature ſubie

M

cta debet eſſe voluntati diuine. hoc
eſt debitum quod debet angelus ⁊
homo. hec iuſticia ſiue rectitudo vo
lūtati eſt que iuſtos facit ſiue rectos
corde. id eſt voluntate. hic eſt ſolus ⁊
totus honor quem debemus deo. ⁊
a nobis exigit deus. ſola namqꝫ talis
voluntas facit opera deo placita. cuꝫ
poteſt operari ⁊ cum non poteſt ope
rari ipſa ſola per ſe placꝫ. quia nullū
opus ſine ipſa placet. Habet honoreꝫ
debitum qui deo non reddit. aufert
deo quod ſuum eſt. ⁊ ſcdm hoc exho
norat. ⁊ hoc eſt peccare. Und dicitur.
Romanos. ij. Per preuaricationem
legis deum inhonoras. malus enim
filius honorat patrē ⁊ ſeruus domi
num ſuum timebit

Si ergo pa
ter ſum ego vbi eſt honor meus. ⁊ ſi
dn̄s ego ſum vbi eſt timor meus. ni
hil vero minus tollerandum eſt in rē
rum ordine. ꝙ vt creatura creatori
debitum honorem auferat ⁊ non ſol
uat quod aufert. neceſſe ergo eſt. vt
aut ablatus honor ſoluatur aut pēa
ſequatur. Nam aut homo debitum
honorem. ⁊ debitam ſubiectionem
deo voluntate ſpontanea exhebꝫ. aut
deus eum inuitum ſibi torquendo
ſubicit. ⁊ ſic ſe dominum eius oſten
dit. Unde dicitur. Ezechielis. xx.
Uiuo ego dicit dominus deus. quo
niam in manu forti ⁊ brachio exten
ſo ⁊ furore effuſo regnabo ſuꝑ vos.

Dominica penultima
Epiſtola ad. Coloceṅſes. pria.

Fratres Non ceſſam9
pro vobis orantes ⁊ poſtu
lantes vt impleamini agni
tione veritatis eius in omni ſapienci
a ⁊ intellectu ſpirituali vt ambuletis
digne .deo per omnia placentes. In
omni opere bono fructificantes ⁊
creſcentes in ſciencia dei. in omni vir
tute confirmati ſcdm potenciam cla
ritatis eius In omni paciencia ⁊ lon
ganimitate cuꝫ gaudio gracias agen
tes do patri qui dignos nos fecit in
partem ſortis ſanctorum. In lumine
qui eripuit nos de poteſtate tenebra
rum ⁊ tranſtulit in regnum filij di
lectionis ſue. In quo habemus redē
ptionem ⁊ remiſſionem peccatorum
per ihesum criſtum dominum no
rum

¶ Euangelium Mathei. ix

In illo tempore Loquente
ihesu ad turbas. Ecce princeps
vnus acceſſit ⁊ adorabat euꝫ dicens
Domine filia mea modo defun
cta eſt. Sed veni impone manuꝫ tu
am ſuper eam ⁊ viuet. Et ſurgens ie
ſus ſequebatur eum ⁊ diſcipuli eius.
Et ecce mulier que ſanguis fluxum
paciebatur duodecim annis acceſſit
retro ⁊ tetigit fimbriam veſtimenti
eius. Dicebat eñ inter ſe Si tetigero
fimbriam veſtimenti eius ſalua ero
At ihesus conuerſus ⁊ videns eam
dixit Confide filia fides tua te ſaluū
fecit. ⁊ ſalua facta eſt mulier ex illa
hora. Et cum veniſſet ihesus in do
mum principis ⁊ vidiſſet tibicines
⁊ turbam tumultuantem dicebat.
Recedite non eſt mortua puella. ſed
dormit Et deridebant eum Et cum
eiecta eſſet turba itrauit ⁊ tenuit ma
num eis ⁊ ſurrexit puella. Et exijt fa
ma in vniuerſam terram illam

Dominica. viceſimaquarta
Sermo centeſimusnonus

Loquente Ihesu ad
turbas. Ecce princeps vn9
acceſſit. ⁊c. In hac penultiā
dominica agitur de coniunctiōe du
orum populorum in fide. ſicut in eu
angelio declaratur vbi domin9 pri
mo rogatur ire ad ſuſcitandam puel
lam per quam intelligitur ſynagoga
quā ipſe dominus victus ꝓcibus pa
trem prius per ſe venit ad populuꝫ
iudeoꝝ. ſꝫ mulier emorroiſſa recepit
ſanitatem in via. q2 ſynagoga torpen
te gentilitas ad fidem poſt aſcentio
nem dñi eſt conuerſa. quod ſignatur
in hoc ꝙ retro acceſſit ⁊ fimbriam
tetigit tandem puella mortua ſuſcita
tur. q2 poſtꝙ multitudo gentium in
trauerit ſynagoga conuertetur ad fi
dem. vt in criſto lapide angulari du
o populi. quaſi duo parietes coniun
gant᷑. vñ de eodem meditatore pre
mittit᷑ in introitu miſſe Iere. xxviij.
Dicit dominus ego cogito cogitatio
nes pacis. ⁊c. q2 ipſe filius dei qui fu
it cogitatō pacis factus eſt pacificus
id eſt actor pacis i vtero matris. Et
nota ꝙ triplici afflictōne premebat᷑
humanum genus. ſ. impugnatione
fomitis. onere legis. ⁊ violentia tem
ptatoris Fomes eñ affligebat interi
us. Lex exterius. Diabol9 vero nūc
ex fomite. nunc ex lege hominem im
pugnabat.. vnde ſuper illud. Ro. vij
Occaſione accepta peccatum per mā
datū operatum eſt in me omnem

concupiſcentiam. Aug9. Gladio quē
portabas te inimic9 cecidit. q̄ꝛ de tuis
viribus preſumpſiſti. Hec impedimē
ta fili9 dei veniens remouit a nobis.
Unde pſa. ix. ¶ Jugum oneris ei9. ſ.
legem moſaycam. ⁊ virgam humeri
eius. ſcilicet fomitem quo percuſſus
eſt homo fugiens a facie dei. ⁊ ſcep-
trum exactoris eius ſuperaſtis poten
tiam temptatoris. Unde liberati gra
tias agimus cum pſalmiſta ¶ Libera
ſti nos domine de afflictione ⁊c̄.
Propter hanc liberationem diſpoſiti
o incarnationis dicitur cogitatio pa-
cis ⁊ non afflictionis.

¶ Notandum tamen in principio hu-
ius euangelij q̄ꝛ dominus tres mor-
tuos legitur ſuſcitaſſe: ad deſignandū
q̄ꝛ tria ſunt precepta caritas: que du3
tranſgrediunt̄ anima moritur. quo-
niam ſpūs vite eſt gratia caritatis.
Primu3 preceptū eſt diligere ſe. quo
nia3 ſicut ait pſalmiſta. ¶ Qui diligit
iniquitatem odit aiam ſuam. Unde
ad litterā ait beatus bernard9. Ego
aūt dico. odit carnem ſuā. An nō odit
cui cumulos gehenne mercatur indi-
es: ⁊ theſaurizat ſibi iram in die iu-
dicij dei. ẜm hoc ſuſcitat lazarum in-
tumulatum. i. impium. ſicut dicit̄ p-
uerbioꝝ. xij. ¶ Deſideriū impij mo-
numentū eſt peſſimoꝝ.

¶ Secundum eſt diligere ꝓximum: ut
non offendas ipſu3: maxime per pra
uum exemplum. qm̄ ſicut dicit pſa. iij
¶ Corruet vir ad virum. quia vnus
peccat exemplo alterius. ẜm hoc ſuſci
tauit iuuenem qua ledit̄ ꝓximus

¶ Tercium eſt diligere deum: ut nō of
fendas oculos maieſtatis ei9 per pra
uam cogitationem vel affectionem.

quonia3 ſicut dicitur Sapientie pri
mo. ¶ Peruerſe cogitationes ſeparāt
a deo. Bernardus. Singuli illiciti
motus aīme mee ſingula ſunt quedā
in te deus cōuitia. ẜm hoc ſuſcitat pu
ellam in domo remouendo prauam
voluntatē de corde.

¶ Circa huiuſmodi ſuſcitatōes ſex facta
leguntur.

¶ Primo eñ dn̄s rogat̄ a patre yairo.
In quo notandū q̄ꝛ exiſtenti in mor
tali neccāria eſt oratio alic9 viri iuſti:
cum per ſe nō poſſit ſibi gratia3 ꝓme
reri ꝓpter triplicem rōem.
Prima ratio eſt indignitatis ſtat9. q̄ꝛ
ille qui eſt in mortali: indign9 eſt om
ni bono. etia3 pane quo veſcitur. ſicut
ait auguſtinus. Et ſicut dicit iob. xxx
ipſa vita putatur indign9. ſicut miles
qui denegat ſeruiciū debitū regi ſuo.
⁊ qđ deteri9 eſt tranſfugando ad ad
uerſarios regis: nō ſolum dignus eſt
ſpoliari oībus bonis que tenet a rege
ſed etiā plecti capite.
Secunda ratio eſt. q̄ꝛ ille qui eſt in
mortali ordinatur ad penā eternam.
vnde cū mereatur iram non pōt me
reri gloriam. Roma. ij. ¶ Tribulatō
⁊ anguſtia in omnē vitam hoīs ope-
rantis malū. Sap. xv ¶ Maloꝝ ama
tores digni ſunt morte.

¶ Tercia ratio. q̄ꝛ non h3 radicē meren
di caritatem. Meritū eñ eſt ſeruiciu3
gratis ⁊ cum dilectione impenſum. ẜ
dum homo ſeruit dyabolo: nō poteſt
ſeruire dō. nec opera meritoria habe
re. Math. vij ¶ Nō poteſtis deo ſerui
re ⁊ mammone.

¶ Quarta ratio eſt. quia non eſt dign9
venire per ſe ante faciem regis que3
offendit. ſed per mediatorem poteſt

reconſiliari ei. ſicut abſalon reconciliatus eſt dauid mediãte ioab. ij. Regũ .xiiij. Propter hoc peccatori Job ait. v. Ad aliquem ſanctorum conuertere. Jayrus interpretatur illuminans vel illuminatus. ⁊ ſignat virũ iuſtum illuminatum luce gratie. ⁊ illuminantem alios exemplo bone vite. Unde pſalmiſta Illuminans tu mirabiliter a montibꝰ eternis. Eccleſiaſtici. v Vos eſtis lux mundi. In hoc ꝙ extitit pater puelle notatur ꝙ ſpecialiter qui ſpiritualis pater eſt ſubditorũ: tenetur orare pro eo quem videt mortuũ in peccato. Unde yſa. xxij Erit quaſi pater habitantibus iheruſalem: et domui iuda.

Secundo dñs ſecutus eſt patrem orantem. In quo duo notare poſſumꝰ. Primum eſt dignatio ſaluatoris. qui ſtatim ſurrexit ut votũ rogantis impleret. In quo confunditur arrogantia ſuperborum: qui proximorũ neceſſitatibus aduocati ⁊ exorati ſuccurrere dedignantur. Contra quos dicit amos vi. Ue vobis qui dormitis i lectis eburneis. ⁊ laſciuitis i ſtratis veſtris qui comeditis agnum de grege. et vitulum de medio armenti. bibẽtes in phialis vinum. ⁊ optimo vnguẽto delibuti. ⁊ nihil compatiebantur ſuper contritione ioſeph.

Secundum eſt virtus orationis quã gratia ſic celeriter ⁊ efficaciter concomitatur: ut ad preces viri iuſti ſuſcitetur anima peccatoris. Jacobi vltimo Multum valet deprecatio iuſti aſſidua. Uere multum. quia totus mundus non poſſet efficere quod oratio vnius iuſti. Ad orationem namqꝫ moyſi apertum eſt mare. ⁊ filij Iſrahel ambulauerunt per ſiccum in medio. Exodi. xiiij. Ad orationem quoqꝫ Joſue cum iam ſol pergeret ad occaſum: ſtetit ſpacio vnius diei: donec vlciſceretur ſe de inimicis ſuis. Joſue x. Similiter quoqꝫ ad petitionem regis ezechie reuerſus eſt ſol decẽ gradibus in ſignum ſanitatis ſue. Ad orationem quoqꝫ ipſius in vna nocte percuſſit angelus centumoctuaginta quinqꝫ milia de exercitu regis aſſiriorum. quarto Regum. xx. Ad orationem helie tribus annis clauſũ eſt celum. ⁊ iterum ad oratõnem ipſius data eſt pluuia ſuper terram. tercio Regum. xvij. Per orationem quoqꝫ ſanctorum frequenter montes legũtur tranſlati de locis ſuis. Multi mortui ſuſcitati. ⁊ innumerabilia ad eorũ ſuffragia ſunt oſtenſa.

Legitur namqꝫ ꝙ quidam iudeus intendens nocere xpriſtianis: retulit principi babilonie in euangelio xpriſtianorum ſcriptum eſſe: ꝙ qui haberet tantam fidem ſicut granum ſynapis: montem poſſet transferre de loco ſuo. Tũc iſte iuſſit congregari omnes xpriſtianos qui morabantur in terra ſua. ⁊ comminatus eſt eis mortem: niſi hoc quod in euangelio ſcriptum erat implerent. Patriarcha vero ieiuniũ xpriſtianis indixit: exhortans eos domino ſupplicare ut dignaretur cuſtodire populum ſuum. De inde cum quereret quis eſſet magni meriti et virtutis inter eos: ſignatũ eſt ſibi de quodam ſutore: qui oculũ ſibi eruit. et hoc ideo quia videndo ipſum ſcandalizauerat. ⁊ intelligens per ipſum poſſe impleri mandatum vocauit illum: ac iniunxit ⁊ precepit

Dō 24

F

ei ut in virtute nomis xpriſti in hoc
deberet ſatiſfacere principi. qui cum
ſe indignum clamaret: tandem ad cō
minationem patriarche conceſſit. Et
die ſtatuto precepit coram omnibus
monti. ⁊ ille cepit moueri verſus ciui
tatem de loco ſuo. ⁊ tūc ſaraceni timē
tes rogauerunt eum pro ciuitate ⁊ ad
preces illius cōiunctus eſt alteri mō
ti. ſicut ibi manifeſte monſtratur.

Tercio in eundo curauit emorroiſſa
eo ꝙ curatio iſtius prordinatur ad ſuſ
citationem puelle. quia per hoc mira
culum pairus confirmatur in fide.

Item in hac muliere deſignatur pec
cator manifeſtꝰ. ſicut in puella in do
mo mortua peccator occultus. Treñ.
pri. ¶ Foris interficit gladius. ⁊ do
mi mors ſimilis eſt. Iſta prius ſana
tur. quia peccator manifeſtus facilꝰ
cōuertitur. Unde prouerbiorum. xxv.
¶ Qui abſcondit ſcelera ſua: non diri
getur ⁊c.

Notantur vero tria circa mulierē iſtā.
Primū eſt qualitas infirmitatis: cū
dicitur Ecce mulier que ſanguinis flu
xum patiebatur. Fluxus ſanguinis in
corpore: eſt peccatū in corde. ſangui
nis fluxus peccati actꝰ Unde. iiij. Re
gum vltimo. ¶ Fluebat ſanguis pla
ge in ſinum currus.

Secundū eſt antiquitas cū dicit. ab
annis. xij. in quo notatur peccati cōſue
tudo. Duodecima eñ hora erit vlti
ma pars diei. vnde ſignat peccatū vſ
qz ad ſenium. qđ etiam dominꝰ ſanat
Unde pſa. xlvi. ¶ Uſqz ad ſenectam
ego ipſe: ⁊ vſqz ad canos ego portabo.

Tercium eſt modus curationis cum
dicitur. Acceſſit retro. In quo notatur
verecundia mulieris. Unde poeta.

G

In arduis languoribus dat crebro
conſilium vis doloris. In deſperatis
cauſis ſepe magiſtra eſt neceſſitas. in
uenit ſibi ipſa paſſio medicinā. Hinc
eſt ꝙ mulier verecunda qualiter vul
neri ſubueniret inuenit: ut fides inſi
nuaret ſilentio: quod inſinuare publi
co clamore nō poterat. Querebat quo
modo faceret occultū de publico. de
turba ſecretū. curabat ne cura ſua ad
curantis iniuriā redundaret. prouide
bat ut ſibi ſalus redderetur ſalua reue
rentia ſaluatoris. Acceſſit ergo. quia ad
videndum ſe iudicabat indignā. ſta
timqz curauit fides infra ictum tem
poris quod ante in. xij. annis ars huma
na curare nō poterat.

Sequitur Et tetigit fimbriam veſti
menti eius. vbi dicit petrus rauañ.
O quid vidit iſta habitare in interio
ribus xpriſti: que vidit in eiꝰ fimbri
a tantam inhabitare virtutem. O ꝗ̄
docuit mulier quantum ſit corpus
xpriſti: quem in fimbria tantū eſſe
monſtrauit. Niſi ꝙ totidem corpus
xpriſti tractamus ⁊ ſumimus. ⁊ a no
ſtris vulneribus nō curamur. immo
quod magis flendum eſt: mulier tu
lit de vulnere medicinam: ⁊ nobis ip
ſa medicina torquetur in vulnus. nō
enim deeſt infirmitatibus xpriſtus:
ſed fides. Miſtice veſtimentum xpri
ſti eſt caro eius. Fimbria veſtimenti
eius paſſio. Tangere ergo fimbriā
veſtimenti eſt tradere ⁊ imitari paſſi
onem xpriſti. ⁊ ex hoc tactu eſt omis
peccati curatio Unde dicitur prouer
biorum. iij. ¶ Lignum vite eſt appre
hendentibus eam. Eſt ⁊ alia fimbri
a xpriſti quam docet tangere: qui pa
titur fluxum carnalis illecebre. nec

ſua ſe poteſt continere virtute. de qua
dicit bernardus. Conſiderare debet
peccator hominem quem humiliorē
viderit in eccleſia qui elegit abiectus
eſſe in domo dei. quod eſt veſtis xpi.
⁊c. Hunc ſi beneficijs aliquibus vel
prece humili. aut cōfeſſione pura cō
tigerit. vel affectum eius erga ſe mo
ueat ad compatiendum. habeat fidē
⁊ ſine dubitatione ſanabitur. Item
hec mulier ut dicit euſebius in eccle
ſiaſtica hiſtoria libro. vij. ꝙ poſtꝗ ſa
nata eſt: fecit ſtatuam ad ymaginem
xpriſti in curia ſua. in cuius veſte ſcul
pſit fimbrias ſicut xpriſtus habebat.
Contigit autē ꝙ herbe ſub ſtatua il
la creſcentes: mox ut eius fimbrias
attingebant: tante virtutis erant: ut e-
gritudines infinitas curarēt. Quod
cum iulianus apoſtata cognouiſſ; in
ceſarea philippi: ea depoſita: ſuā ymā
ginem ibi collocauit. que fulminis
ictu confracta eſt. Statuam vero xpi
quidam pagani trahentes confrege
runt. quā xpriſtiani poſtea colligen
tes in eccleſia condiderūt. ⁊ ꝯtra om
nem egritudinem noſcitur eſſe medi
camentum. Ambroſius dicit mulierē
iſtam eſſe martham: in tractatu de ſa
lomone vbi ait. Xpriſtus fluxum ſan
guinis curauit in martha. ⁊ demōes
expulit de maria.

¶ Quarto ad domum in qua puella ia
cebat acceſſit. In quo notatur acceſſꝰ
ad cor peccatoris per gratiam excitā
tem. Unde dicitur apocalipſis. iij. E
go ſto ad oſtium. id eſt ad cor obſti-
natum quod mihi obſtat. ⁊ pulſo.
Pulſat deus tripliciter
Primo abijciendo beneficia nature:
dicens. Aperi mihi ſponſa mea. ꝙ
ego te ad ymaginem meā creaui. ſen
ſus ⁊ membra contuli tam diligenter
⁊ decenter compegi.

Item pulſat per beneficia fortune di
cens. Aperi mihi. quia ego panē ad
veſcendum. veſtes ad induendum.
ſolem ad videndum. aerem ad ſpiran
dum tribuo. Sed miſer homo negli
git ſurgere. ⁊ domino aperire. immo
ad modum ſerui pigri ſi mane voce-
tur: obaudit. ſi iterato vocetur: adhuc
voce ſonora nare vigili ſtertit.

Unde tercio clamat ⁊ pulſat per be-
neficia gratie dicens. Aperi mihi. e-
go te redemi. pro te ſanguinem fudi.
crucis tormenta ſuſtinui. dilectam a-
nimam meam poſui. vide ſi non ini-
quē agis contra me. ſi excludis vere la
pide durior. terra immobilior. clau-
ſtris inferni firmior. mortuis inſen-
ſibilior. qui ad hanc vocem negligit
ſurgere. ⁊ tam benigno ⁊ benedicto
domino aperire. In ſignum huius
epiſcopus dedicans eccleſiam: primo
⁊ ſecundo ad ianuā pulſat: nec tamen
intrat. ſed in tercia pulſatione ianuis
patefactis ingreditur.

¶ Quinto tybicines ⁊ turbam tumultu
antem eiecit. Tybicines erant tybia ca
nentes ⁊ carmina lugubria compo
nentes: qui alios modo ſolebant intē
dentes animos emollire. ⁊ in iocun-
ditatem reſoluere. atq; alios intendē
tes exaſperare: ⁊ in furorem accende
re. Tales enim antiquitus exequie vo
cabantur ut ſuo carmine alios prouo
carent ad fletum. Sed modo xpriſti
anis non expedit in exequijs ſuis ta
les habere: quos apoſtolus prohibet
inſolabiliter flere. Per hoc vtiq; deō
nes deſignantur: qui aliter canunt

ſuggerẽtes: ut ad peccata trahãt quaſi delectabilia componunt. Nam. Fiſtula dulce canit volucrem dum decipit auceps. Job. ¶ Oſſa eius velut fiſtula eris.

¶ Et primo oſtendunt peccati iocunditatem. ut homo putet voluptatez eſſe ſummum bonum. Juxta illud eccleſiaſtes. iij. ¶ Deprehendi nihil meliꝰ eſſe ꝙ letari hominem in opere ſuo. Hunc cantum primo audiuit eua. de qua geneſis. iij. ¶ Uidit mulier ꝙ lignum eſſet bonũ ad veſcendum

Secundo oſtendunt etatis congruitatem. ſcilicet iuuentutis decorez. qui comparatur flori. ⁊ ideo congruꝰ voluptati. Juxta illud poeticum Ut bello gladius: iuueni quoqꝫ ꝯuenit etas Hunc cantum audiunt illi qui dicũt ſapientie. ij. ¶ Uenite ⁊ fruamur bonis que ſunt ⁊c̃.

¶ Tercio oſtendunt peccantium multitudinem. ut homo ſequatur peccantium gregem: dicens tercio Regũ. xix. ¶ Non ſum melior ꝙ patres mei. Contra quod dicitur eccleſiaſtici. vij ¶ Non pecces in multitudine ciuitatis ⁊c̃. Nihil magis preſtandum eſt ꝙ peccatorũ iura ſequamur ante cedẽtiũ gregem pergentes.

¶ Quarto oſtendunt diuine miſericordie magnitudinem. ut homo preſumat de firma ſpe venie: dicens illud pſalmiſte. ¶ Miſerationes eius ſuper omnia opera eius. Contra quod dicitur eccleſiaſtici. v. ¶ Ne dicas miſericordia domini magna eſt. multitudinis peccatorum miſerebitur. Miſericordia enim ⁊ ira ab illo cito ꝓximãt ⁊ in peccatores reſpicit ira eius. quaſi diceret. reſpectꝰ diuine miſericordie non eſt qui conuertitur ad peccatuz. ſed qui auertitur a peccato. Unde illud. Maledictus homo qui peccat in ſpe ⁊c̃. Cum vero impenitentiam ſuggerit: tunc lugubria carmina componunt. Et

¶ Primo oſtendunt difficultatem continendi propter frequentem recidiuationem. ut hic negligat penitentie medicinam dicens illud Eccleſiaſti. xxxiiij. ¶ Qui baptiſatur a mortuo: ⁊ iterum tangit eum: quid prodeſt lauatio illius. Contra quod dicitur eccleſiaſtici. xxxviij. ¶ Fili in tua infirmitate ne deſpicias teipſum: ſed ora dominum ⁊ ipſe curabit te.

¶ Secundo oſtendunt acerbitatem penitentie: que cogit aliena reſtituere. ⁊ conſueta relinquere. ac etiam illicita a ſe abſcidere. ut diffidat de ſatiſfactione. Sed contra hoc dicit Job. vi. ¶ Qui timet pruinam. id eſt penam temporalem: irruet ſuper eum nix id eſt pena eterna: que erit grauiſſima ⁊ infinita. Unde bernardus. Mutatis nonne fugitis penitentiam. Naz malum impunitum eſſe non poteſt. niſi puniatur hic propria volũtate: punietur alibi ſine fine. Miſeri ſane ⁊ extreme plena dementie commutatio. humanum declinare laborem: ⁊ paratũ dyabolo ſtridorem dentium eligere ſempiternum.

¶ Tercio oſtendunt deſperationem venie. ut homo attendens multitudinẽ ſeu magnitudinem peccatorum ſuorum: dicat cum cayn gene. iiij. ¶ Maior eſt iniquitas mea ꝙ ut veniaz merear. quod falſum eſt. quia ſicut dicit

M augustinus. Maior eſt dei miſericordia: ꝙ noſtra miſeria. Unde potius debet cōſiderare ꝙ dominus multꝰ eſt ad ignoſcendum. Quod ait ezech. xviij. Uiuo ego: nolo mortem peccatoris. Unde gregorius. A ſpei certitudine nulla nos malorꝫ noſtrorū qualitas frāgat. preſtat magnā venie fiduciam latro ille qui cruentis manibus abſtractus a fonte itineris. ſuſpenſus eſt in patibulo crucis. xpriſtū confeſſus eſt. ibi ſanatus eſt. ibi audire meruit. Hodie mecum eris in paradiſo. Quis tantam bonitatē dei dicere. quis eſtimare ſufficiat de ipſa. pena criminis peruēit ad premia virtutis. Cogitate ergo cogitate quod dicitur. Incomprehenſibiliter in omnipotenti deo miſericordie viſcera

Quarto oſtendunt diffidentiam future vite. ut dicat illud pſalmi. Multi dicunt quis oſtendit nobis bona. et ſequitur illud Iheremie. xxij. Comedamus et bibamus. cras enim moriemur. Quibus dicendum eſt ꝙ ipſa veritas oſtendit nobis futura bona quando transfiguratur corā apoſtolis oſtendit illis gloriam ſuam.

Auguſtinus. Nunꝗ pro nobis tanta diuinitus agerentur ſi cum morte corporis et vita anime conſummaretur. Ecce ꝗ mali tybicines. ve anime intendenti eis.

Turba impediens triplex eſt.

Prima eſt turba cogitationum et deſideriorum: que ſtrepit interius. De quibus in pn̄ti euangelio. Turbe te opprimunt et affligunt.

Secunda eſt turba curarum et ſollicitudinum: que inquietat exterius. De quibus dicitur Luce. viij. A ſollicitudinibus et diuitijs ſuffocantur et non referunt fructū.

Tercia eſt turba conſanguineorum et amicorum: que affectum detinet. et impedit bonum propoſitum. De quibus dicitur Iob. xxij. Semen eorꝫ per manꝫ coram eis. propinquorum turba et nepotum in conſpectu eorūꝫ. Hee turbe eijciende ſunt ut gratia intret. Unde dicit dauid. ij. Regum. v Nō egredieris huc niſi abſtuleris cecos et claudos. ſcilicet turbam predictam: que exhortat intellectū et impedit affectū.

Sexto puellam ſuſcitauit paucis preſentibus. Non enim interfuerunt niſi quinqꝫ perſone ſuſcitationi illius. ſcilicet Petrus Iacobus et Iohannes. et pater et mater puelle. In quibus deſignantur quinqꝫ vtilia: que concurrunt in iuſtificatōe peccatoris.

Primum eſt peccati cognitio: que ſignatur in petro.

Secundū eſt cordis ꝯtritio. que ſignatur in iacobo.

Tercium eſt gratie infuſio: que ſignatur in iohāne.

Quartum eſt confeſſio: que intelligitur in matre.

Quintum eſt ſatiſfactio que notatur in patre. quoniam in cōfeſſione lactatur pc̄tōr vberibꝰ ꝯſolatōis. ſed in ſatiſfactōne verberatur diſciplinis correctionis. Modꝰ vero iuſtificatōis extitit talis Primo manū puelle tenuit Scd̄o eā vocauit dicēs. ſurge puella. Tercio in ſignū vere reſurrectōis iuſſit ei dari manducare. Tenet igitur dominus manū pc̄tōris. Primo per grām liberantē erigendo ad bonum Pſal. Emitte manū tuā de alto ⁊c

D

Secundo per gratiam ꝓtegentem:
ut conſeruet in bono.
Tercio per gratiam ꝓmouentem: ut
ducat de bono in melius.
Quarto per gratiam ſaluantē.ut be
atificet:⁊ ad premium eleuet. Unde
pſalmiſta. ¶ Tenuiſti manū dexterā
meam. De hijs quatuor yſaye.xxxi.
¶ Protegit dominus iheruſalem ꝓ/
tegens ⁊ liberans.tranſiens ⁊ ſaluans
Uocat etiam per inſpirationē:ut ſur
gat peccata dimittendo.terrena deſpi
ciendo.celeſtia appetendo. Unde mi
chee.ij. ¶ Surgite ⁊ ite.q̄ꝛ non habe
tis hic requiem. Deinde dat ei man
ducare panem ꝯſolationis interne.
Unde apocalipſis.iij. ¶ Si quis ſur
rexerit ⁊ aperuerit mihi:intrabo ⁊ ce
nabo cum eo. Debemus igitur ape/
rire ſibi ¶ Primo foramen per com
punctionem. Unde canticorum.v.
¶ Dilectus meus miſit manum per
foramen ⁊c̄.
Secundo oſtium per confeſſionem.
Unde iob.xx. ¶ Oſtium meum via/
tori patuit.
¶ Tercio ianuam per bonorum operū
dilatationem. Unde pſalmiſta. ¶ At
tollite portas ⁊c̄. Ita ingredietur ad
nos rex glorie ⁊ cenabit nobiſcum:cō
placendo ſibi in noſtra deuotiōe.nos
quoq̄ cum eo perfruendo eius dul
cedine per gratiam. In futuro per
gloriam. Ad quā nos perducere dig
netur: qui eſt deus benedictus in ſe/
cula. Amen.

¶ Dominica vltima.

Epiſtola. Coloſenſ.primo.

FRatres Nō ceſſam⁹
pro vobis orantes ⁊ poſtulā
tes: ut impleamini agnitio/
ne voluntatis eius ⁊c̄. ut ſupra in do
minica precedenti.

¶ Euangelium. Math.xxiiij.

IN illo tempore. Di
xit ihes⁹ diſcipulis ſuis. Cū
videritis abhoīationem de
ſolationis que dicta eſt a daniele pro
pheta:ſtantē in loco ſancto qui legit
intelligat. Tunc qui in iudea ſunt fu
giant ad montes ⁊ qui in tecto nō de
ſcendant tollere aliquid de domo ſua
Et qui in agro non reuertatur,tolle
re tunicam ſuam. Ve autem pregnā/
tibus ⁊ nutrientibus in illis diebus.
Orate autem ut non fiat fuga veſtra
hyeme vel ſabbato. Erit em̄ tunc tri/
bulatio magna qualis nō fuit ab ini
tio mundi vſq̄ modo:neq̄ fiet Et ni
ſi breuiati fuerint dies illi: nō fieret
ſalus omīs caro.ſed ꝓpter electos bre
uiabunt dies illi. Tunc ſi quis vobis
dixerit. Ecce hic eſt xp̄s:aut ecce illic
Nolite credere. Surgent em̄ pſeudo
xp̄i ⁊ pſeudo ꝓphete.⁊ dabunt ſigna
magna ⁊ ꝓdigia:ita ut in errorē du
cant̄ ſi fieri pōt etiā electi. Ecce pre/
dixi vobis Si ergo dixerint vobis.ec
ce in deſerto eſt.nolite exire.ecce in pe/
netrabilib⁹ eſt:nolite credere. Sicut
em̄ fulgur exit ab oriente ⁊ paret vſq̄
in occidentem.ita erit aduentus filij
hoīs. vbicunq̄ fuerit corp⁹:illic con
gregabunt̄ ⁊ aquile. Statim aūt p⁹
tribulatōem dieꝝ illoꝝ ſol obſcurabi
tur:⁊ luna nō dabit lumē ſuū ⁊ ſtelle

A

cadent de celo. ⁊ virtutes celoꝝ mo
uebuntur. ⁊ tunc apparebit ſignū fi
lij hois in celo. ⁊ tunc plangent om-
nes fines terre. ⁊ videbunt filiū ho
minis venientē in nubibus celi cum
virtute multa ⁊ maieſtate. Et mittet
angelos ſuos cum tuba ⁊ voce magna
⁊ congregabunt electos eius a quatuor
ventis celi a ſummis celorum vſq; ad
terminos eoꝝ. Ab arbore autem fici
diſcite parabolā cum iam ramus ei9
tener fuerit ⁊ folia nata: ſcitis ꝙ ꝓpe
eſt eſtas Ita ⁊ vos cū videritis hec om
nia: ſcitote ꝙ ꝓpe eſt in ianuis. Amen
dico vobis. ꝙ nō preteribit generatō
hec donec oia fiant Celū ⁊ terra tran
ſibunt verba vero mea nō preteribūt

¶ Sermo. Cx. de euangelio.

ORate ne fuga veſtra
fiat hyeme vel ſabbato. Hec
eſt vltima dominica ⁊ preor
dinatᷣ ante aduentū domini. eo ꝙ in
ipſa agitur de aduentu antixpi qui i
hoc euangelio noiatur abhoiatio de
ſolatōis. Ab apoſtolo eni .ij. thimo. ij.
vocatᷣ homo peccati ⁊ filius perditō
nis. ⁊ ita quatuor noibus deſignatur
Primo eni dicitur antixpus ab anti
qd̄ eſt contra: quaſi ɔtrarius xpo ꝙ.
ſicut apoſtolus ait. Aduerſari9 extol
letur ſupra omne qd̄ dicitᷣ aut colitᷣ
deus. Danielis. xi. ¶ Eleuabitᷣ ⁊ ma
gnificabitᷣ aduerſus oēm deum deo
rum. loquetᷣ magnifica.

¶ Secundo dicitur abhoiatio deſolati
onis. quia per ipſum abhominabilis
erit. ⁊ deſolabitur eccleſia. Deſtruet
eni omnem cultum eccleſiaſticū. ⁊ re
ſtituet cultum iudaycum. ita vt cogat

B

homines circumcidi: ⁊ ſabbatum ob
ſeruare.

¶ Tercio dicitur homo peccati. id eſt
plenus peccato. quia ſicut in xpriſto
fuit omnis plenitudo gratie: ita in an
tixpriſto erit omnis plenitudo mali-
cie.

¶ Quarto dicitur filius perditionis. i.
dyabolus. non ſicut alij mali: ſed ſpeci
ali modo. quia poſtꝗ̄ concipietur de
ſcendet ſpiritus malign9 in vtero ma
tris ſue. Puer autem naſcetur ⁊ aletᷣ
⁊ adoleſcet. Naſcetur autem in babi-
lone de tribu dan. propter quod illa
tribus non annumeratur in numero
ſignatorum Apocalipſis. vij. Loqui
tur dominus in preſenti euāgelio de
perſecutionibus antixpi. ⁊ hortatur
nos ad tria in autoritate prepoſita.
Ad orationem. Ad fugam. ⁊ cautelā
Nam determinando tempus in quo
non eſt fugiendum: relinquit fugiē-
dum eſſe nobis in alio tempore. ſicut
ꝓhibens dn̄s ne comederet de ligno
ſcie: innuit ꝙ d̄ alijs debebat cōedere
Primo igitᷣ hortatur nos ad orandū
ɔtra illa terribilia que erunt in fine
mundi. Quoꝝ primū erit violentia
antixpi in perſecutione fideliū. De
qua dicitur. Erit tunc tribulatō ma
gna qualis non fuit ab inicio ⁊c̄.
Tanta namq; ⁊ tam immania inferē
tur tormenta: ut hoc ſolum ſit mira-
bile fideles ea poſſe ſuſtinere. Nam
ille inuentor malorum inaudita ⁊ in
opinata excogitabit ſupplicia. quorū
reſpectu leuia videbuntur quecunq;
martires paſſi ſunt tempore pagano
rum. Similiter habetᷣ danielis. xij.
¶ Veniet tempus quale non fuit ex
eo quo gentes eſſe ceperunt. Multi

C

tamen ex imperfectis tribulatione il
la deficient. vnde dominus. Ve pre
gnantibus ⁊ nutrientibus. ⁊c̃. Preg
nantes dicuntur anime que propoſi
tum bonum concipiunt. Nutrientes
que ad huc opus imperfectum ha
bent. Similiter dicitur Apocalipſis
xij. Ve terre ⁊ mari. q̃ꝛ deſcendit ad
vos diabolus habens iram magnã
Terra dicitur illi qui terre inherẽt
Mare vero qui ſecularibꝰ deſiderijs
⁊ honoribꝰ inhyant.

Secundum terribile erit fraudulẽ
cia miniſtrorum illius qui fere om
nes decipient ſimulatione vite bone
falſitate doctrine. ſignorum oſtenſio
ne. De quibus dicitur. Surgẽt pſeu
do criſti ⁊ pſeudo prophete. ⁊c̃. Vñ
Gregorius. Penſemus que erit hũa
ne mentis illa temptatio. qñ pius pa
ter corpus tormentis ſubicit. ⁊ tamẽ
ante oculos eius miracula tortor fa
cit, cuius non erit virtus ab ipſo co
gitationis fundo cruciatur qñ hijs
qui falſis cruciat ſignis coruſcat. per
hoc q̃ꝛ dicit. Si fieri poteſt. ſicut idẽ
beatꝰ. Gregoriꝰ ait vt exprimitur q̃ꝛ
electi in corde temptabuntur. trepi
dabunt. ſed non cadẽt. quia ergo tre
pidant. d̃r. ſi fieri poteſt. q̃ꝛ nõ cadũt
dicitur electi. de hijs pſeudo ꝓphetis
d̃r. Apocalipſis. xiij. Vidi aliã beſtiã
aſcendentem de terra ⁊ habebat cor
nua duo ſimilia agni. ſimilabũt ſe ha
bere innocenciã ⁊ miracula que criſtꝰ
habuit ⁊ ſuis dedit ⁊ loq̃batur ſicut
draco. que loquela eorũ erit veneno
ſa ⁊ ſeductione plena ⁊ omnem pote
ſtatem prioris beſtie ⁊ anticriſti faci
ebat in conſpectu eius ⁊ fecit ſig̃ ma

D

gna. vt etiam ignem faceret de celo
deſcendere in terra in conſpectu om
nium hominum

Tercium terribile erit in ſignis futu
ri iudicij. De quibus tangit vnuz. ſ.
obſcuritas ſiderum. cum dicit̃. ſtati
poſt tribulationem dierum illorum
id eſt poſt mortem ipſiꝰ anticriſti. ſol
conuertitur in tenebras. i. obſcurabũ
tuꝰ ac ſi non eſſent. Jeronimus dicit
ſe inueniſſe in libris hebreorũ. ſigna
quindecim dierum ante diez iudicij
In prima die eriget ſe mare. xl. cubi
tur ſuper altitudinem montiũ ſtans
in loco ſuo quaſi murus.
In ſcd̃a die tm̃ deſcendit q̃ vix vide
ri poterit. In tercia marine belue
apparentes ſuper mare dabunt rugi
tus vſq̃ ad celuz In quarta arde
bit mare ⁊ aqua In quinta herbe
⁊ arbores dabunt rorem ſanguineũ
In ſexta ruent edificia In ſeptia
petre ad inuicem collidentur.
In octaua generalis terre fiet motꝰ.
In nona equabitur terra
In decima exibunt homines de ca
uernis terre ⁊ ibunt velut amentes
nec poterunt ſibi mutuo loqui.
In vndecima ſtabunt oſſa mortuoꝝ
ſuper ſepulchra
In duodecima ſtelle cadent de celo.
In tredecima morientur viuentes
vt cum mortuis reſurgant
In decimaquarta ardebũt celum ⁊
terra
In decimaquinta fiet celum ⁊ terra
noua. ⁊ reſurgent omnes ad iudiciũ
Hec ſũt ſig̃ diem iudicij precedencia
Quartũ terribile. horrendũ iudici
ũ. qd̃ nõ ſolũ hoĩes. ſ; etiaz angelos ⁊

E

archangelos quodam horrore natu
rali mouebit. vnde dicitur. Nam ꝟ
tutes celorum mouebuntur. Speci
aliter autem mouebuntur dampnan
di. de quibus dicitur. Tunc plangēt
omnes tribus terre. i. amatores ter
renorum videntes criſtum venientē
in poteſtate magna cuius contempſe
runt mādata. vnde dicit. Criſoſtomꝰ
Plangent iudei. plangent gentiles.
plangent criſtiani qui magis dilexe
runt mundum ꝙ criſtum. O quot
fundentur lacrime. ſed inutiliter ⁊ i
fructuoſe. quia nec culpam abluere.
nec gehennam extinguere valebunt
Hec ſunt illa pro quibus euadendis
dominus nos monet orare. vnde ait
Luce. xx. Vigilate omni tempore o
rantes vt digni habeamini fugere ō
nia iſta que ventura ſunt ⁊ ſtare an
te filium hominis.

¶ Secūdo nos hortatur ad fugam illo
rum terribilium. ſicut iam dictum ē
ſed quo fugiemus a facie dei. pſalmi
ſta. Neqȝ ab oriente. neqȝ ab occiden
te. neqȝ a deſertis montibus. ſupple
pȝ fuga quī deus iudex eſt. ſed ſicut ait
beatus. Auguſtinus. Deus ita timē
dus eſt vt ab ipſo confugiatur ad ip
ſuȝ. Faciamus igitur ſicut facit par
uulus qui videns patrem indigna
tum accipere virgam ad ſe verberā
dum. proſternitur ante ipſum miſeri
cordiaȝ rogans. quaſi fugiens a ma
nu ſeuientis ad pedes miſerentis. Ita
⁊ nos qui videmus patrem celeſtem
multipliciter a nobis offenſum iuſte
nobis iratum iam extendere manuȝ
ad puniendum proſternamur ante
pedes mīe ſue fugiētes a iuſticia. fla

F

gellantis ad mīam indulgentis. Nūc
eſt tempus miſericordie. ſi volumus
poſſumus eterna incendia declinare
Sed quidam opponunt hoc modo
quicquid futurum eſt de vnuquoqȝ
homine preuiſum eſt ab eterno. ſed
ꝓuiſio dei ē immutabilis ⁊ infallibił
ſcd̄m ꝙ orat eccleſia. Deus cuius ꝓ
uidencia in ſui diſpoſitione non falli
tur. ergo illi quos preuidit ſaluan
dos. neceſſario ſaluabuntur. ⁊ illi q̄s
preuidit dampnandos quicquid a
gant neceſſario dampnabuntur.
Ad quid ergo orabimus vel conabi
mur ad bene operandum quod fu
turum eſt fiet.

¶ Quibus poſſumus reſpōdere. veruȝ
eſt ꝙ preuiſio dei non mutatur nec
fallitur. Videt enim res eo modo q̄
modo future ſunt. non tamen cogit
liberum arbitrium noſtrum ad bo
num vel ad malum. ſed in nobis eſt
ſequi deum ad virtutem. vel diabo
lum ad errorem. vnde dicitur Eccle
ſiaſtici. xi. Appoſuit tibi aquam ⁊ ig
nem ad quod volueris extende ma
num tuam.

¶ Hic patet maxima commendatio vi
ri iuſti. Vnde cum dicitur. Sapien
cie. xvi Qui potuit tranſgredi ⁊ nō
eſt tranſgreſſus. ⁊ facere mala ⁊ non
fecit. pȝ ergo ꝙ libere ⁊ abſqȝ omni
coactione poſſumus operari bonuȝ
vel malum. ſed ad bonuȝ non poſſu
mus ſine auxilio. Ad malum vero
poſſumus ſine auxilio ⁊ per noſmet
ipſos. Et eſt ratio. quia bonum ope
rari eſt aſcendere. malum operari eſt
deſcendere. quia malum infra hoīeȝ
eſt. ſicut enī puer qui adhuc infirmꝰ

⁊.debilis eſt per ſe poteſt deſcendere ſed per ſe non poteſt aſcendere. Ita homo per ſe poteſt ad malum. ſed ꝑ ſe non poteſt ad bonum meritorium gracie. qua mediãte poſſit aſcendere.

¶ Ad hoc autem quod ipſi proponũt dicimus ꝙ vltima propoſitio vera eſt ſed concluſio falſa. quia nullus de neceſſitate ſaluatur ſeu dampnatur. ſꝫ per opera liberatur ⁊ dampnatur. q̃ ſine neceſſitate fiũt. quamuis tamen que preuiſa ſunt neceſſario eueniant non tamen hec neceſſitas infert aliq̃ vim libero arbitrio quia ſicut ait Anſcelmus. duplex eſt neceſſitas coactionis que precedit ⁊ efficit rem vt cuꝫ dico. neceſſe eſt celum volui. quoniaꝫ violencia natural' conditionis cogit ipſũ volui. ⁊ ideo neceſſe eſt vt voluatur. Et eſt neceſſitas abſoluta que ſequitur rei poſitionem. ⁊ nihil efficit. vt cuꝫ dico. neceſſe eſt te ſedere cũ ſedes non pro aliqua vi ad ſedendũ cogaris. ſed duꝫ ſedes nihil potes facere quin tamen ſedeas. ⁊ talis eſt neceſſitas prouidencie. Unde quid aliud eſt neceſſe preuiſum euenire niſi vt dicatur neceſſe eſt aliquem ſaluari dum ſaluetur. ⁊ neceſſe eſt futurum eſſe futurum. ⁊ ita propter illam neceſſitatem colitur confidencia rei.

Omnia enim que a libero arbitrio ⁊ a voluntate procedunt: confident ⁊ non neceſſario eueniunt. Patet ergo ꝙ ſi volumus conſequi ſalutem. neceſſe eſt nos orare ⁊ bene agere q̃niam ſic predeſtinauit nos deus ſaluandos per orationem. ⁊ bona opera quibus mereamur vitam eternam.

Tercio nos hortatur ad cautelam. cum dicit. Ne fiat fuga veſtra in hyeme vel ſabbato. id eſt ne mors preoccupet vos in ſtatu peccati. dum extinguitur in homine caritas. ⁊ idcirco ſe dat ad ignem luxurie ſeu auaricie vel malicie. ſicut de petro legitur Iohannis decimoctauo. ꝙ calefaciebat ſe ad prunas. quia frigus erat Sunt autem multa in hyeme impedimenta que prohibent hominem fugere

¶ Primo ventus diabolice ſuggeſtionis. De quo dicitur. Ezechielis primo. ¶ Uidi ⁊ ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone. ¶ Ubi dicit beatus. Gregorius. Antiqui hoſtis temptatio que agit in mente ventus eſt turbinis. quia hanc concutiendo per deſideria a ſtatu ſue rectitudinis euellit. ſcd̃m ꝙ legitur. Iob primo. ¶ Uentus vehemens irruit a regione deſerti. ⁊ concuſſit quatuor angulos domus.

¶ Secundo pluuia concupiſcencie carnalis que indumenta madidat. quia corpus quod eſt indumentuꝫ anime per crapulam ⁊ ebrietatem grauat. Unde dominus ait. Luce. viceſimo primo. ¶ Attendite ne grauẽtur corda veſtra crapula ⁊ ebrietate. primo Eſdre. decimo. Sedit omnis populus in platea domus dei. merentes propter peccatum ⁊ pluuias. ⁊ ſurrexit eſdras ſacerdos ⁊ dixit ad eos. vos tranſgreſſi eſtis.

¶ Tercio lutum luxurie quod pedes ⁊ indumenta coinquinat. ꝙ nõ ſolũ affectũ interiꝰ. ſꝫ etiã corpꝰ maculat.

I

vnde.i.Corinthiorū.vi.Omne pec
catum quodcunqꝫ fecerit homo ex
corpus eſt/cetera peccata tantum
animam maculant.Qui autem for
nicatur in corpus ſuuꝫ peccat.ꝙ for
nicatio non ſolum animam fedat.ſꝫ
etiam corpus coinquinat ⁊ ener
uat.

¶ Quarto nix.i.candor glorie tempora
lis.qui oculos mentis excecat. Vnde
dominus ait.Johannis.v.Quomo
do poteſtis vos credere qui gloriaꝫ
abinuicem accipitis.⁊ gloriam que
a ſolo deo eſt non queritis De hac
niue dicit pſalmiſta.Si niue dealba
buntur in ſelmon.i.in vmbra preſen
tis vite.vbi indignꝰ frequenter lau
datur ⁊ dignus vituperatur.

¶ Quinto gelu eſtimationis.quod pe
des affectuuꝫ vulnerat.de quo Job
xxxviij.Gelu de celo quis genuit.v
bi per gelu intelligitur ſathan in ma
licia obſtinatus qui ꝓpt̄ ſuperbiam
de celeſtibus corruit

¶ Sexto flumina terrenarum diuicia
rum que totum hoīem abſorbent ⁊
ſuffocant.i.Thimotei.vi.Qui volūt
diuites fieri incidunt in temptatio
nem.Job.xxij.Sublati ſunt ante tē
pus ſuum.⁊ fluuius ſubuertet fun
damenta eorum.Hec ſunt impedimē
ta hyemis In ſabbato vero deſignat̄
ignauia mentis ſeu torpor boni ope
ris.Judei enī gule vacare ſolebant i
ſabbato cum conuerſo dominus pre
ciperet eis ſanctificare ſabbatum.
Exodi.xx.Memento ꝙ diem ſabba
ti ſanctifices.Sanctificatur autem
per obſeruationem quietis ſpiritual̄
per abnegationem proprie volunta
tis.per ſtudium ſpiritualis delectati

K

onis.per mundiciam mentis ⁊ cor
poris.per glorificationem auctoris
per reſtrictionem concupiſcencie car
nalis.per cuſtodiam moris. Hec ſūt
octo bona quibus vacare debent re
ligioſi.ad quos proprie ſpectat ſancti
ficatio ſabbati ⁊ non per ordinem
Yſaie.lviij.Si auertis a ſabbato pedē
tuum faciens voluntatem tuam in
die ſancto.⁊c̄.Ecce triplex premium
illorum qui ſanctificant ſabbatum.ſ.
Delectatio.Exaltatio.⁊ Hereditas.
Delectationem meretur propter car
nis macerationem.Exaltationem ꝓ
pter voluntariam ſubiectionem. He
reditatem propter voluntariaꝫ pau
pertateꝫ.ſed iudei tanꝙ carnales ſpi
ritum non habentes ſabbatum car
naliter obſeruabant otio ⁊ torpori d̄
diti.commeſſationibus ⁊ ebrietatibꝰ
reſoluti.vnde de ſynagoga.Trenorū
primo.Viderunt eam hoſtes ⁊ deri
ſerunt ſabbata eius Tales ſunt hodie
multi religioſi ab exteriori opere ceſ
ſantes ſed deo non vacantes.otioſi.gu
loſi.loquaces de ſalute propria non
curantes.ſed dicitur.Exodi.xvi.ꝙ
iudei egreſſi in ſabbato vt collige
rent manna.⁊ nō inuenerūt.ſic ⁊ ha
bitus cū ꝯpelluntur exire de corpo
re non inueniunt in ſe ſpirituale.ſcꝫ
dulcedinem mentis. vnde.Prouer
biorum.xix.Anima diſſoluta.eſuriet
Propter quod monentur.Eccleſia
ſtici.x.Quodcunqꝫ poteſt manus tua
inſtanter operare.⁊c̄.

¶ Item in ſabato non erat iudis licitū
ire niſi per vnum miliare.quia tales
in articulo mortis vix poſſunt orete
nus peccata ſua confiteri.cuꝫ neceſſe
ſit peccatori venturam iram per tria

L

milíaria fugere que ſunt contricio
cordis.confeſſio oris.⁊ ſatiſfactio o
peris.De quibus dicitur.Mathei.v.
Si quis angariauerit te pro mille
paſſus.⁊c.fugiamus igitur a ventu
ra ira.dum licet dum tempus eſt fu
giendi.fugiamꝰ diuicias cum iacob
fugiente laban.Geneſis.xxxi.Delici
as cum ioſeph fugiente egiptiam.
Geneſis.xxxix.honores cum criſto
qui propoſito ſibi gaudio regni fu-
git ad montem.Johannis.vi.Non
exſpectemus in morte fugere.quoni
am tunc non eſt conueniens fugere
Tunc penitencia torpet cor ad motū
contritionis.hebet lingua ad verba
confeſſionis.frigeſcent membra ad
opera ſatiſfactionis Lignum ve
ro vbi ceciderit ibi erit.ꝙ vbi deus
nos inuenerit.ibi nos iudicabit.Nō
enī merita mutantur poſt mortem.
Oremus igitur miſericordiam ſalua
toris.vt per dignos penitencie fru-
ctus venturam iram concedat nob
euadere.⁊ ad regnum claritatis per
petue venire Ipſo preſtāte qui ē deꝰ
benedictus in ſecula ſeculorū.amen.

¶ Sermones vie ⁊ veritatis ſuper
epiſtolas ⁊ euāgelia de tempore per
totum annum eximij ſacre theologie
doctoris ordinis ſancti Frācīſci Lu
ce.clariores in allegationibus ⁊ mē-
bris ſacre ſcripture. Expliciūt felici
ter. Anno domini Milleſimo qua
dringenteſimooctuageſimotercio ſab
bato ante dominicam.Eſto mihi.

¶ Incipiunt themata de
cōmuni ſanctorum cum in
troductionibus eorundem

De apoſtolis.

Maiorē dilectionem nemo
habet.vt aiam ſuam ponat
quis pro amicis ſuis.Johānis.xxv.
Conſuetum eſt in eccleſia ꝙ in mag̃
ſolemnitate pulſatur cum magna cā
pana.Ita in feſto apoſtolorum reci
tantur magnalia caritatis.que eſt re
gina virtutum.ſcdm hoc ponit cri
ſtus caritatis gradum quo non pōt
eſſe altior dicens.Maiorem caritatē
⁊c.¶ Secundo ponit caritatis ſignū
quod non poteſt eſſe certius.Ibi vt
aiam ſuam.⁊c.¶ Exemplo ergo hu
ius apoſtoli debemus gradus aſcen
dere viriliter.etiaȝ ſigna dilectionis
oſtendere amicabiliter

¶ De eodem.

¶ Eſtote prudentes ſicut ſerpentes
⁊ ſimplices ſicut columbe.Mathei.x.
Miles dȝ eſſe precipue armatus con
tra illa tela quibus vtitur inimicus.
Et ideo.ꝙ mundus hȝ duo tela p̄ci
pue.ſ.fraudulenciam ⁊ violenciam.
quibus decipit ⁊ opprimit. Idcirco
ſaluator ī hijs verbis armat milites
ſuos duobus armis.Prio ſagacitate
ſerpentina contra mundi fraudulen
ciam.Ibi Eſtote prudentes.Scdo
ſimplicitate columbina cōtra mūdi
violenciā.ibi Et ſimplices ſic̄ colūbe
Propter primum debemus eſſe aui
ſati in noſtro conflictu
Propter ſecūdum debemus eſſe de
corati pio ⁊ benigno vultu

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

¶ De martiribus

¶ Juſtus vt palma florebit. pſ.
Conſueuit agricola arbores genero-
ſas eligere vt eas poſſit in ſuo virgul
to plantare. Sic criſtus elegit arbo-
res nobiliſſimas in virgulto paradi
ſi plantandas inter quas elegit hui9
venerandi martiris victoriam ſicut
palmam fructiferam ⁊ ſpecioſam. ⁊
ſcd̃m hoc martir iſte commendat̃
a tribus.
¶ Primo a rectitudine in operatione
Ibi. Juſtus
¶ Secundo a fortitudine in tribulati
one. ibi. Palma.
Tercio a pulchritudine in conuerſa
tione. ibi Florebit.

¶ De eodem

Poſuiſti in capite eius coronam de
lapide precioſo. pſalmiſta. Magn9 ho
nor eſt quando imperator promouz
aliquem in militem Et maior dum
coronat eũ in regem. Sic ⁊ fuit iſti
ſtrennuo militi qui commendatur a
duobus.
Primo ab honore imperiali cum di
citur. Poſuiſti
Scd̃o a valore martiriali. cum addi
tur. de lapide precioſo
Unde ⁊ ſua corona debet eſſe virtu
tibus ſpecioſe formata propter con-
tinenciam quam habuit. Etiam de
bet eſſe muneribus precioſe adorna
ta propter conſtanciã que contra ho
ſtes valuit.
¶ De pluribus martiribus.
Sancti per fidem vicerunt regna.
ad hebreos. xi.
Strennue reputantur milites quan
do pauci ſunt ⁊ deuincunt plures. ta
les ſunt ſancti martires qui ſuperaue
runt mundanos principes reges ⁊
barones. ſcd̃m hoc apoſtolus deſcri
bit preconia martirum glorioſa
Primo a vite mundicia atq̧ purita
te. ibi Sancti.
Scd̃o a mentis iuſticia ⁊ legalitate.
Ibi. per fidem
Tercio a mortis memoria pro ſtren
nuitate. Ibi. vicerunt regna
Exemplo iſtorum debemus habe
re pro lorica. caſtitatem
Pro ſcuto. longanimitatem
Pro lancea credulitatem

¶ De doctore.

¶ Aſſimulatur filio dei manens ſapi
ens ineternum. Ad. hebreos. vi.
Satis commendatur res de cando
re quando comparatur niui. ⁊ de ca
lore quando comparatur igni. Sic
commendantur merita ipſius docto
ris dum comparantur meritis criſti
a duobus
Primo a perfecta ſanctitate. Ibi aſſi
mulatur filio dei.
Scd̃o a precelſa dignitate. Ibi. Ma
nens ſapiens ineternum
Exemplo eius debemus eſſe puri ⁊
innocentes. diuini in alta contemplã
tes

¶ De confeſſore.

¶ Juſtum deduxit dominus per vi
as rectas ⁊ oſtendit illi regnum dei
Sapiencie. x
Multum letatur peregrinus quãdo
de aliqua virtuoſe mentis oſtendit̃

ei terminꝰ ſue diete. ſic fecit dominꝰ huic confeſſori ſancto dum in vertice contemplationis oſtendit regnū celeſtis felicitatis. Unde ei eis proponuntur preconia.

¶ Primū peregrinationis rectiſſimꝰ. Ibi Iuſtum deduxit

Scdm ſue glorificationis certiſſimꝰ viſus. Ibi oſtendit illi regnum dei.

Exemplo eius. Primo debemus pariter preceptorum dei obſeruatione directe procedere.

Scdo debemus ad finem premiorū oratione ⁊ contemplatione attēdere

¶ De virginibus

Sicut lilium inter ſpinas. ſic amica mea inter filias. Canticorum. ij

Conſueuerunt amatores laudibus amicas extollere. ⁊ cantationibꝰ laudare. Sic amator virginum criſtus in laudibus huius ſponſe ſue cantat. per ſapientem melodiam huius cantilene. Et commendat eam

Primo vt decoratam candore flore o virginitatis. ſicut lilium.

Scdo vt liquefactum amore flammeo caritatis. Amica mea

Tercio vt exaltata honore ſtelleo dignitatis. Inter filias

Exemplo eius habemus florem incorruptionis illeſum ſeruare.

Candorem dilectionis ad vſum tenere

honorem glorificationis in altum conſiderare.

¶ De eodem.

O ꝙ pulchra eſt caſta generatio cū claritate. Sapiencie. iiij.

Conſueuit homo mirari ſpecialiter propter tria. Propter rem multum pulcram. claram. ⁊ nouam.

Scdm hoc tria ſunt preconia mirāda

¶ Primum decor conuerſationis. cū dicitur. O ꝙ pulchra es.

Secundum candor incorruptionis cum additur. Caſta generatio

Tercium ſplendor contemplationis cum concluditur. cum claritate

Exemplo eius debemus eſſe. Pulchri conuerſatione laudabili.

Candidi in contaminatione admirabili

Fulgidi in contemplatione ineſtimabili

Probat honeſtatis refulgencia virtuoſa.

Integritatis continencia ſpecioſa.

Felicitatis excellencia radioſa.

¶ Tabula principalis libri diriget ⁊ amplificabit materiam ⁊ themata ad longum

¶ Expliciunt themata ſermonum de communi ſanctorum

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Lyber cruciferorum i duſſeldorp

Serpens erat callidior cunctis animantibus et naturaliter et incidenter quia plenus erat demone. Lucifer enim deiectus a paradiso spirituum invidit homini quod esset in paradiso corporum, sciens si faceret eum transgredi quod et ille eiceretur. Timens vero deprehendi a viro, mulierem minus providam et stabilem in virtute flecti aggressus est, et hoc per serpentem, quia tunc serpens erectus erat ut homo, quia in maledictione prostratus est, et adhuc quidam ut tradunt phareas erectus incedit. Elegit etiam quoddam genus serpentis, ut ait Beda, virgineum vultum habens, quia similia similibus applaudunt, et movit ad loquendum linguam eius tamen nescientis, sicut per phanaticos et energuminos loquitur nescientes. Et ait: Cur precepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi, id est ut comederetis de ligno non de omni. Quesivit ut ex interpositione occasionem inveniat dicendi ad quod venerat. Et sic factum est. Cui enim quasi dubitando dixit mulier: Ne forte moriamur, quasi dubitans, ad quod liberum patet de facili flecti. Serpens de impetratione ait: Nequaquam moriemini. Primo Deus nolens vos similes sibi in scientia, et sciens quia in quacumque die comederitis de ligno, eritis sicut dii scientes bonum et malum, quod invidus prohibuit. Et elata mulier volens similari Deo arripuit statim de eius pomo et statim post primum [illegible]

Vidit quod mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pulchrum visu, id est visu et odore et tactu, notans quod ad vescendum esset suave. Comedit, dedit et viro suo forte [illegible] verbis [illegible] que traxit legislatorem [illegible] causa [illegible] et facile ei accidit quod credidit [illegible] mulierem statim moriturum [illegible] videns et vidisset non fuisse mortuam [illegible] hoc a Deo estimavit [illegible] ad terrorem comedit. Et aperti sunt oculi eorum, id est visu [illegible] non ante [illegible] sed [illegible] Vel non et omnis corporis intelligendum, quia in [illegible] est vidit mulier lignum [illegible]. Non enim [illegible] ad lignum [illegible] passiones sed omnis eorum [illegible] concupiscentiam [illegible]

in eis natales motus concupiscentie sicut [illegible] sicut in pueris usque ad pubertatem et nunc tamen quia [illegible] ceperunt moveri et disgressi [illegible] in se non senserunt nunc [illegible] et cognoverunt eos et statim inobedientes fuerunt suo superiori sic et membra ceperunt moveri contra suum superius, id est rationem. Et primum motum concupiscentie [illegible] senserunt in genitalibus et pro quo se movere videntes erubuerunt. Unde et pudenda dicta sunt [illegible] membra ad nutum hominis sicut cetera moveri [illegible] non [illegible] vero [illegible] et in obedientia membrorum est signum inobedientie [illegible] est imposita. Et agnoverunt se nudos, id est [illegible] pudenda, id est erubuerunt videri pudenda. Josephus tradit scientiam cognoscendi se nudos et intelligentiam [illegible] quod lignum [illegible] plantatum [illegible] et intellexit [illegible] de maledicto serpentis mulieris et viri.

Consuerunt folia et fecerunt sibi perizomata, id est succinctoria quia circa renes [illegible] competenter [illegible] de foliis ficus quia de [illegible] eorum [illegible] statim [illegible] quod pruriginem voluptatis [illegible] senserant [illegible] arboris prohibite. Et audierunt vocem Domini [illegible] cum videret eos arguere quod non steterunt in precepto [illegible] et absconderunt se a facie Dei in medio ligni paradisi. Vocavit [illegible] Dominus Adam [illegible] ubi es [illegible] vocem tuam audivi [illegible] et timui eo quod nudus essem et abscondi me [illegible] quis indicavit tibi [illegible] nisi quod de ligno comedisti [illegible] ait mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno et comedi. Et ad mulierem ait quare

De q̄ dcm̄ est masculū et feīaȝ creauit
eos 4 mīr sedeȝ q̄i dixit adā hoc nūc
sca est meū de his os ⁊ c. h̄ nūc de carne
mea Et ut iosephus dicit mulierē cō-
formatā in parad̄o cū vid̄ int̄ satam
dices cū in lpit ruobū īnt duxit deus
adā et uxore eius p̄x̄pies eis plantatois
hec solitudine. Et de duab⁹ uxoribus
ade i mirabiles fingunt genealogias
Et ꝯ ipso creatū quū vidēt in quo
sexus singulariter fit sermo de eius uxo
re. Nō q̄ß de fōrc̄oe mulieris agitur
de corpe suo est dcm̄ Vn̄ q̄d. idō tātū
esse voluerit de aīa vt dar̄ intelligi
sit traducta aīaȝ mulieris de aīa viri
sic carne de carne Aug⁹ etiā hec tr̄āc
vidēt quid sentiendū sit de aīa an eē
duce sit an eo nichilo. Et ergo q̄d
tantū est de aīa porro q̄ eius est. Si
eīm mulieris aīa sicut e traduce alia
sca est ꝙ aīa vi q̄ de nichilo et palis
fiebat. tamē nō deberet ne sit sta pu
tacc̄ ut iam audierat⁹ de aīa vi
sta q̄ tacendo tm̄ nō aliud putaret
tm̄ eo q̄ dixisset anq⁹ p̄ p̄ a. in lib̄ [illegible]

De nominib⁹ mulieris

Et imposuit adā eua uxori sue
nomē tanq̄ dns eius ⁊ ait hec
uocabit̄ virago i. a viro acta
et ꝫ ꝓpriū nō a vi noīe ut mater-
de materia ꝑpita fuerat eua denoiato
hoc in hebreo est hys eīm vir dr̄ inde
denoiat̄ ysa ut a vir virago. Hoc nō
p̄t illis mulieri fuit nūc oīm est
oīe et eius sincopatū est v̄go virgi
nes dicūt̄ quia dū sūt integritate na
turalis sue sūt dicūtur̄ mulieres
Dicūt hoc nō adā primo fuit ꝓpiū illi
hoc nūc uero oīe Adam sonat rub⁹
vel rubra t̄ra q̄a sc̄dm iosephū de
rubra t̄ra ꝯpta fuit est tal est eīm
ut ait v̄go tello et vera. Vel rubea
i carnata q̄ p̄ces que est in sanguine
Et ita hec adiūt v̄go erat q̄ nō dū ope
homis i sanguine infecta erat. Vel
rubea sc̄dm q̄d futū erat i. sanguinea
i penaꝯ Sanguinis eīm noīe sepe
designat̄ pctm ut i testimentū q̄n eīm
sanguine q̄ sanguis sanguinē tetigit

Imposuit ei et aliud nomē eua post p̄ctm
q̄d sonat vita q̄ futā esset m̄r oīm viuētū
i. q̄ erit nō scdm īn ꝯpisse simsa p̄a nalē
dictoꝝ forte q̄i plages quis miseria dixit
eā eua q̄i alludēns eiulatui pueloꝝ mas
culoꝝ eīm vagit nato q̄i eiulando dicit a
mulier vero e q̄i dicit eo dicēt e ut a esse
quot nasceret⁹ ab eua p̄ de ꝓphetia ade

De ꝓphetia ade

Imposito noīe statī ꝓphetauit dicens q̄
ob rem q̄ sūpta de latere viri est relinquet
ꝓpter hoc homo p̄rem ⁊ m̄rem ⁊ adherebit uxori ⁊
sua et adherebit uxori sue tāꝗ p̄orcaūali
sue vel ob hec rem demonstrādo uxorē dixit
ꝑt hac mulierem relinquet homo p̄rem
et m̄rem ⁊ hoc fit tendūe a viro vel q̄a p̄o
q̄i coniugatur ꝯporalis ul sp̄ualis q̄ maior
ior est zelo in uxorem q̄ amor filioꝝ
i parentes nō dico parentū in filios quorum
ascendit de uiro ad ramos s̄ nō redit i
ibi nō dixit ꝑt hoc nō relinquet parentes fi
lios vel magis intelligendū ⁊ hoc sepe relin
q̄t nō ingerit eis i in domo sit due
i lege videm⁹ in euangelio plures ꝓpe
a monēte coniugio hoc est ꝑt hoc q̄ cum
eiū relinquet homo p̄rem ⁊ m̄rem Et erunt
duo in carne vna i. vnient̄ ambo in vno
carnali ope vel erunt duo in carne vna
pro generatione nō eīm ex sanguine vno s̄ ex
sanguinib⁹ creatur puuli tres vel carne
sunt duo ꝑsonaliter in coniugio eīm. ma
tas q̄ nemo ꝑprie habet sue carnis sue
s̄ De statu ante p̄ctm

De statu ante peccatum

Erat aūt utq̄ nudus nec erubesce
bant nichil perturbat velandum
q̄a nichil senserat refrenandū
sicut nō erubescimus si q̄s videat manus
a caput ⁊ pedes nr̄os In ordinatus eīm
membroꝝ motus sūt ipsa pudenda fecit
et p̄m si videant pudenda coꝝ nō eru
besceret q̄ bisfilio erat motū erubescibile
nō dū senserat q̄ pudendo est q̄a mox
ꝯinatus q̄ nō p̄nc pctō sit n ido spec-
tis ꝯtusatio nō in cū ꝯtusari sit a pcto
rubore tm̄e sic fm̄ sicut sacerdos te
stā elizabet ꝯcipere ad gignendū
filiū precursorem dnī cū videri noluit
et hic ꝯtus p̄ q̄ est deū ꝓposse vinq
de ꝯsuetudi[illegible] licet pro copulatū sit

nouu te q tu me misisti · Collecta O pt̄ ſempiter
ne deus qui humano generi ad imi
tandum humilitatis exemplū ſaluatorē
nr̄m carnē ſumere ⁊ crucē ſubire fecisti
cōcede ppicius ut et paciencie ip̄i⁹ hr̄e

… mitti digitos meos in fixuras clauorum ⁊ misi manū me
in latus eius ⁊ dixi dn̄s meus ⁊ deus meus alleluia
V̄. Quia vidisti me thoma credidisti bti qui nō vi…
⁊ crediderūt alleluia V̄. Hec autē scripta ſūt ut credatis
ihc est xp̄c fili⁹ dei ut credentes vitā habeatis in noie …